

אתם יכולים להבין את כתבי הקודש!

ישעיהו:

הנביא ויזמו

פרקים א'-לט'

BOB UTLEY

פרופסור להרמנויטיקה

(פרשנות מקראית)

מדריך לימוד בפרשנות

ברית ישנה, כרך 11א

BIBLE LESSONS INTERNATIONAL, MARSHALL, TEXAS
2011

זכויות יוצאים ©2001 by Bible Lessons International, Marshall, Texas (Revised 2006, 2010)
All rights reserved. No part of this book may be reproduced in any way or by any means without the
written
permission of the publisher.
כל הזכויות שמורות. אין להעתיק שום חלק מספר זה ללא אישור של המו"ל.

Bible Lessons International
P. O. Box 1289
Marshall, TX 75671-1289
1-800-785-1005

ISBN

הטקסט-מקראי העיקרי המשמש בפרשנות זו:

New American Standard Bible (Update, 1995)

Copyright ©1960, 1962, 1963, 1968, 1971, 1972, 1973, 1975, 1977, 1995 by
The Lockman Foundation
P. O. Box 2279
La Habra, CA 90632-2279

חלוקת הקטע וראשי עמודים הם מהמקורות הבאים:

1. The New King James Version, Copyright ©1979, 1980, 1982 by Thomas Nelson, Inc. Used by permission. All rights reserved
2. The New Revised Standard Version of the Bible, Copyright ©1989 by the Division of Christian Education of National Council of the Churches of Christ in the U. S. A. Used by permission. All rights reserved
3. Today's English Version is used by permission of the copyright owner, The American Bible Society, ©1966, 1971. Used by permission. All rights reserved
4. The New Jerusalem Bible, copyright ©1990 by Darton, Longman & Todd, Ltd. and Doubleday, a division of Bantam Doubleday Dell Publishing Group, Inc. Used by permission. All rights reserved

www.freebiblecommentary.org

תוכן העניינים

VI	מספר הסברים על המשאבים הטכניים שבונים את הפרשנות של הברית הישנה
VII	הגדרה של תבניות דקדוק שמשפיעות על הפרשנות
XII	קיצורים המופיעים בפרשנות זו
XIV	מספר מילים מהמחבר: אך פרשנות זו יכולה לעזור לך?
XVI	חיפוש אישי אחר האמת המוחלטת מדריך לקריאה טובה של הכתובים

פרשנות;

1	מבוא לישעיהו
9	ישעיהו פרק א'
34	ישעיהו פרק ב'
47	ישעיהו פרק ג'
56	ישעיהו פרק ד'
61	ישעיהו פרק ה'
75	ישעיהו פרק ו'
87	ישעיהו פרק ז'
94	ישעיהו פרק ח'
105	ישעיהו פרק ט'
111	ישעיהו פרק י'
119	ישעיהו פרק י"א
127	ישעיהו פרק י"ב
131	ישעיהו פרק י"ג
138	ישעיהו פרק י"ד
149	ישעיהו פרק ט"ו
154	ישעיהו פרק ט"ז
159	ישעיהו פרק י"ז
165	ישעיהו פרק י"ח
170	ישעיהו פרק י"ט
178	ישעיהו פרק כ'
181	ישעיהו פרק כ"א
187	ישעיהו פרק כ"ב
196	ישעיהו פרק כ"ג
202	ישעיהו פרק כ"ד
211	ישעיהו פרק כ"ה
218	ישעיהו פרק כ"ו
227	ישעיהו פרק כ"ז
234	ישעיהו פרק כ"ח
242	ישעיהו פרק כ"ט

251	ישעיהו פרק ל"י
262	ישעיהו פרק ל"א
267	ישעיהו פרק ל"ב
276	ישעיהו פרק ל"ג
284	ישעיהו פרק ל"ד
291	ישעיהו פרק ל"ה
296	ישעיהו פרק ל"ו
302	ישעיהו פרק ל"ז
313	ישעיהו פרק ל"ח
320	ישעיהו פרק ל"ט
323	נספח אחד: מבוא לשירה עברית
326	נספח שני: מבוא לנבואת הברית הישנה
330	נספח שלוש: סקר היסטורי קצר
	נספח ארבע: תרשימים
337	1. ציר הזמן של הברית הישנה
338	2. מלכים ואירועים של בבילונים, פרסים, ושושלות יווניות
343	3. מלכי המלוכה המחולקת
347	נספח חמש: הצהרה דוקטרינית

נושא מיוחד תוכן העניינים

11	השמות לאלוהות, א 1
14	דעותיו של פרופסור בוב בנושא בישור, א 3
15	בחירה/יעוד מקדם והצורך באיזון תיאולוגי, א 3
16	צדקה, א 4
19	התקדשות, א 4
21	יהוה צבאות, א 9
22	שלושה פרושים למונח שארית, א 9
25	ספרות מזרחית, א 16
27	ברית, א 19
29	גישת הכתובים בנושא אלוהול ושיכרות, א 22
32	אש, א 31
36	העידן הנוכחי והעידן שעתידי לבוא, ב 2
38	מדוע יש הרבה שינוי מחלוקת בנושא אחרית הימים?, ב 2
49	שופט, משפט, וצדקה בישיעהו, ג 1
51	תהילה/כבוד, ג 8
54	אל ירח, ג 19
57	ישוע הנצרי, ד 2
59	שני הספרים של אלוהים, ד 3
66	קנה מידה במזרח הקרוב הקדום, ה 10
68	היכן המתים?, ה 14
73	מנהגי קבורה, ה 25
77	שפה אנטרופומורית לתאר אלוהות, ו 1
78	שרף, ו 2
79	קדוש, ו 3
82	השילוש, ו 8
84	חזרה בתשובה, ו 10
97	נשים בכתבי הקודש, ח 3
101	אבן/אבן בוחן, ח 14
124	מספרים טיפולוגיים בכתובים, יא 12
139	שטן, יד 1
144	מונחים לתיאור לוחמים גבוהים/בעלי עוצמה או קבוצות של אנשים, יד 10
151	מנהגי אבל, טו 3
156	חסד, טז 5
162	פולחן הפריון של המזרח הקדום, יז 8
176	לדעת, יט 21
192	האמן, בטח, אמונה, ונאמנות בברית הישנה, כב 23

203 ספרות אפוקליפטית (ממבוא להתגלות), כד
204 אדמה, מדינה, ארץ, כד 1
210 זקן, כד 23
213 דברים נפלאים, כה 1
221 מונחים שקשורים להתגלות אלוהים, כו 8
232 שופרות/חצוצרות ששימשו את עם ישראל, כז 13
248 גולה/פדות, כט 22
253 המונח צל, ל 2
256 מונחים שונים בעברית למילה נביא, ל 10
271 עולם (OLAM), לב 14
273 האישיות של הרוח, לב 15
274 שלום (SHALOM), לב 17
279 ישועה, לג 2
288 שדים ורוחות טמאות, לד 10
307 תפילת הפגעה, לז 21
311 המלאך של האדון, לז 36
318 סליחה בברית הישנה, לח 71

מספר הסברים על המשאבים הטכניים שבונים את הפרשנות של הברית הישנה

א. לקסיקלי/לשוני

יש מספר מקורות טובים בנושא העברית הקדומה

- א. *Hebrew and English Lexicon of the Old Testament* by Francis Brown, S. R. Driver, and Charles A. Briggs, הוא מבוסס על הלקסיקון הגרמני מאת William Gesenius. או בשמו המקוצר BDB.
 - ב. *The Hebrew and Aramaic Lexicon of the Old Testament* by Ludwig Koehler and Walter Baumgartner, translated by M. E. J. Richardson, או בשמו המקוצר KB.
 - ג. *A Concise Hebrew and Aramaic Lexicon of the Old Testament* by William L. Holladay מבוסס על הלקסיקון הגרמני לעיל.
 - ד. מחקר מילולי תיאולוגי חדש בעל חמישה כרכים *The New International Dictionary of Old Testament Theology and Exegesis*, edited by Willem A. Van Gemeren. דמו המקוצר NIDOTTE.
- במקום שבו יש מגוון לשוני אני מצטט ממספר תרגומים באנגלית (NASB, NKJV, NRSV, TEV, NJB) בשביל לתת תרגום של "מילה במילה" ו"ערך דינמי שווה" (ראו את הספר Gordon Fee & Douglas Stuart, *How to Read the Bible For All Its Worth*, pp. 28-44).

א. דקדוקי

הזיהוי הדקדוקי בדרך כלל מבוסס על ספרו של John Joseph Owens' *Analytical Key to the Old Testament in four volumes*. הזיהוי גם מבוסס על ספרו של Benjamin Davidson's *Analytical Hebrew and Chaldee Lexicon of the Old Testament*. משאב נוסף שעוזר מבחינה דקדוקית ותחבירית בכל סדרת הפרשנויות של הברית הישנה הוא "The Helps for You Can Understand the Bible" Series is "A Handbook on ISAIAH" Translators Series" from the United Bible Societies. They are entitled "A Handbook on ISAIAH"

א. טקסטואלי

- אני מסור להשראתו של הטקסט העברי (לא לנקודות והערות של נוסח המסורה). כמו בכל הטקסטים העתיקים שהועתקו ביד, ישנם כמה קטעים מפוקפקים. בדרך כלל הסיבות לכך הן:
- א. hapax legomenon (מילים שמופיעות רק פעם את בברית הישנה)
 - ב. מונחים אידיומטיים (מילים וביטויים שמשמעותם המילולית כבר לא קיימת)
 - ג. חוסר ודאות היסטורית (חוסר המידע שיש לנו על העולם העתיק)
 - ד. הדקדוק הפולי-סימנטי של האוצר המילים בעברית.
 - ה. בעיות שקשורות לסופרים מאוחרים יותר שהעתיקו את הטקסטים העבריים-קדומים.
 - ו. סופרים עבריים שהוכשרו במצרים הרגישו את הצורך לעדכן ולהשלים את הטקסטים שהעתיקו בשביל להפוך אותם ליותר מובנים לתקופתם (NIDOTTE vol. 1, pp. 52-54)

ישנם כמה מקורות למילים וטקסטים עבריים מלבד לנוסח המסורה.

1. נוסח שומרון
 2. מגילות ים המלח
 3. כמה מטבעות, מכתבים וסֶטְרָקוֹן (הוא שבר של כלי חרס שנמצאה עליו כתובת כלשהי). אך לרוב אין משפחות כתבי יד בברית הישנה כמו שיש בכתי יד יווניים של הברית החדשה. לספר בנושא הטקסטואלית של נוסח המסורה (שנת 900 לספירה) ראו את ספרו *The Reliability of the Old Testament Text* by Bruce K. Waltke in the NIDOTTE, vol. 1, pp. 51-67.
- לעתים הגרסאות העתיקות (Greek Septuagint, Aramaic Targums, Syriac) *Biblia Hebraica Stuttgartensia* (Peshitta, and Latin Vulgate) בודקות האם הטקסט העברי from the German Bible Society, 1997, which is based on the Leningrad Codex (A.D. 1009) בודקות האם הטקסט בעברית הוא דו משמעי או באופן ברור מבולבל.

הגדרה של תבניות דקדוק שמשפיעות על הפרשנות

i. התפתחות היסטורית קצרה של העברית

העברית היא חלק מהמשפחה שבא ממוצא שמי (שמיים/עמים) של השפה הדרומית-אסייתית. השם (מונח שניתן על ידי חוקרים מודרניים) במקור משמו של הַבן של נח, שם (ראו בראשית ה' 32; ו' 10). צאצאיו כתובים בבראשית י' 21-31 כערבים, עברים, סורים, ארמנים ואשורים. במציאות משתמשים במספר שפות שמיות על פי השושלת של חם בן נח (ראו בראשית י' 6-14), כנען, פיניקים, ואתיופיה. העברית היא חלק מהקבוצה הצפון-מערבית של השפות השמיות הללו. לחוקרים מודרניים יש דוגמאות לקבוצת שפה עתיקה זו מתוך:

א. עם אמורי (לוחות מארי *Mari Tablets* מהמאה ה-18 לפנה"ס באכדית)

ב. כְּנַעֲנִית (לוחות *Ras Shamra Tablets* מהמאה ה-15 באוגריתית)

ג. כְּנַעֲנִית (מכתבי אל-עמארנה *Amarna Letters* מהמאה ה-14 בכנענית באכדית)

ד. פְּנִיקִית (השפה העברית משתמשת באלף-בית פיניקי)

ה. מוֹאָבִית (מצבת מישע, 840 לפנה"ס)

ו. ארמית (השפה הרשמית של האימפריה הפרסית ראו בראשית לא 47 [2 מילים]; ירמיהו י' 11; דניאל ב' 4-6; ז' 28; עזרא ד' 8-18; ז' 12-26, כמו כן זו השפה שבה דיברו היהודים בארץ ישראל במאה הראשונה).

שפה העברית מכונה "שפת כנען" בישעיהו י"ט 18. בפעם הראשונה שמכנים אותה "עברית" בפרולוג של ספר בן סירא בערך בשנת 180 לפנה"ס (ויש עוד כמה מקומות נוספים, ראו *Anchor Bible Dictionary*, vol. 4, pp. 205ff). השפה העברית מתקשרת מאוד לשפה המואבית והשפה שהייתה בשימוש באוגרית. להלן מספר דוגמאות לשימוש בעברית קדומה מחוץ למקרא:

1. לוח גזר, 925 לפנה"ס (בנושא לימוד)
2. כתובת השילוח, 705 לפנה"ס (בנושא מנהרה)
3. חרסי שומרון, 770 לפנה"ס (רישומי מס על כלי חרס שבורים)
4. מכתבי ליש, 587 לפנה"ס (תקשורת בזמן מלחמה)
5. מטבעות וחותמות של המכבים
6. מספר מגילות ים המלח
7. חריתות רבות (ראו, ABD 4:203ff, "Languages [Hebrew],")

כמו כל השפות השמיות, המילים מורכבות משלושה קוֹסְנוֹנְטִים (שורש) זו שפה מורכבת. שלושה קוֹסְנוֹנְטִים של השורש נושאים את משמעות המילה, בעוד (דקדוק) שמוצמד לתחילת המילה כתחילית מציג את הפונקציה התחבירית (ראו Sue Green, *Linguistic Analysis of Biblical Hebrew*, pp. 46-49).

אוצר המילים העברי מדגים הבדל בין ספרות לשירה משמעויות המילה קשורות לאטימולוגיה עממית (לא ממוצא לשוני). משחקי מילים וצלילים הם משהו נפוץ (מִשְׁחַק מִלִּים, לְשׁוֹן נֹפֵל עַל לְשׁוֹן).

ii. היבטי השָׂאָה

א. שם פועל

סדר המילים הרגיל הוא פועל, שם גוף, שם תואר, שם עצם (עם משתנים). האופציה הבסיסית של שם פועל לא מסומן היא *Qal*, מושלם, זכר, לשון יחיד. כך בנוי הסדר של אוצר המילים בעברית וארמית. שמות הפועל מציגים

1. מספר - יחיד, רבים, כפול
2. מין - זכר ונקבה (לא סתמי)
3. אופן - חיווי, דרך האווי, ציווי (היחס בין הפעולה למציאות)
4. זמן (נטיית פועל המתייחסת לאופי הפעולה)

א) מושלם, מציין השלמה, במובן של התחלה, המשך וסיום הפעולה. בדרך כלל משתמשים בתבנית זו בפעולה בזמן עבר, משהו שהתרחש. בספרו של J. Wash Watts, *A Survey of Syntax in the Hebrew Old Testament*, הוא כותב

"השלם מתואר על ידי מושלם נחשב כמשהו ודאי. תבנית לא מושלמת עשויה לתאר מצב של עצבנות או התרגשות, אבל תבנית מושלמת רואה במצב כאמת וודאית" (עמוד 36). בספרו של *S. R. Driver, A Treatise on the Use of the Tenses in Hebrew* התבנית מתארת באופן הבא,

" מושלם משמש כדי להצביע על פעולות שיש לבצע בעתיד, אבל הכל תלוי ברצון שנאמר אך למעשה עדיין לא התרחש: ובכך החלטה, הבטחה, או צו במיוחד מאלוהים מוכרזים לעתים קרובות בזמן מושלם" (עמ' 17, למשל נבואה מושלמת). בספרו של *Robert B. Chisholm, Jr. From Exegesis to Exposition*, ההגדרה של תבנית מילולית זו היא:

"...מבט על המצב מבחוץ, בכללותו. בצורה זו התבנית היא עובדה פשוטה, בין אם פעולה או מצב (אוגד או הלך רוח). כאשר התבנית היא בהקשר לפעולה, לרוב רואים בפעולה המושלמת חלק מעמדה רטורית של הדובר או המספר (גם אם הפעולה עוד לא הושלמה במציאות). זמן מושלם יכול להתייחס לפעולה/אוגד של העבר, הווה או עתיד. כפי שצוין לעיל, מסגרת זמן, משפיעה אך כל אחד מתרגם את המושלם לשפה ולזמן שלו, למשל באנגלית יש צורך לקשר את התרגום עם ההקשר" (ראו עמוד 86).
(ב) עבר לא מושלם, מציין פעולה שבתהליך (לא שלמה, חוזרת על מהמתמשכת, מקרית), לעתים קרובות פעולה שמתקדמת לעבר מטרה. בדרך כלל תבנית זו מתייחסת לפעולה בהווה או בעתיד. בספרו של *J. Wash Watts, A Survey of Syntax in the Hebrew Old Testament*, כתוב:

"עבר לא מושלם מייצג מצבים לא מושלמים. הם או חוזרים על עצמם או מתפתחים או מקריים. בכל המקרים הם חלקיים במובן מסויים, כלומר לא שלמים" (עמוד 55). בספרו של *Robert B. Chisholm, Jr. From Exegesis to Exposition*, כתוב:
"קשה להקטין את מהות של עבר לא מושלם למושג יחיד, מכיוון שהוא מתייחס גם לאופן (דקדוק) וגם לנטיית פועל המתייחסת לאופי הפעולה. לפעמים משתמשים בעבר לא מושלם בחיווי על מנת לתת הצהרה יְחַסֵּת הַמָּשָׂא. במקרים אחרים לא מושלם רואה את הפעולה סובייקטיבי, מותנה, היפותטי יותר" (עמוד 89).
(ג) האות waw הוא מקשרת בין שם הפועל לפעולה של פעלים קודמים.
(ד) ציווי, מבוסס על רצון הדובר והפעולה הפוטנציאלית אצל השומע.
(ה) בעברית קדומה רק ההקשר הגדול יותר יכול לקבוע את האוריינטציה של המחבר המקורי.

ב. שבע תבניות נטוי עיקריות ומשמעותם הבסיסית. במציאות תבניות אלו הן (דקדוק) צְרוּף לְשׁוֹן; מלת אחי [חבור], ומתחברות אחת לשנייה הקשר ולכן אין לפריד אותן.

1. *Qal (Kal)*, תבנית הנפוצה והבסיסית מבין כולן. מציינת פעולה פשוטה או אוגד. אין סיבתיות או מפרט משתמע.
2. *Niphal*, תבנית השנייה הנפוצה ביותר. בדרך כלל היא (דקדוק) בניין או פועל סביל, אבל היא גם יכולה לתפקד כתבנית הפכית וחוזרת. אין סיבתיות או מפרט משתמע.
3. *Piel*, תבנית זו היא פעילה ומבטאת את המעבר מפעולה לאוגד. המשמעות הבסיסית של שורש *Qal* שמתפתחת לאוגד.
4. *Pual*, זהו מקביל סביל ל-*Piel*. לעתים קרובות תבנית זו מתבטא (בעברית ובשפות שמיות) כבינוני, צורת פועל המציינת לרוב זמן הווה, ויכולה לשמש גם כשם עצם וכתואר; (באנגלית ובשפות אחרות) צורת פועל בעלת סממנים שמניים המשמשת יחד עם פועל עזר לציון זמנים שונים.
5. *Hithpael*, (דקדוק) גָּזַע, צורת היסוד שאליה מצטרפים צורני נטייה וגזירה. תבנית זו מבטא פעולה איטרטיבית או מתמשכת ל-*Piel*. תבנית סביל נדירה נקראת *Hothpael*.
6. *Hiphil*, התבנית הפעילה של גזע סיבתי בניגוד ל-*Piel*. בדרך כלל מתייחסת לסיבת האירוע. Ernst Jenni שהיה מדקדק עברית-גרמנית, האמין ש-*Piel* מצוין משהו שמגיע לאוגד, בעוד ש-*Hiphil* מציין כיצד זה קרה.
7. *Hophal*, סביל מקביל ל-*Hiphil*. מבין כל שבע התבניות, שתי האחרונות הכי פחות בשימוש.

חלק גדול ממידע זה מקורו *An Introduction to Biblical Hebrew Syntax*, by Bruce K

Walke and M. O'Connor, pp. 343-452.

תרשים פועל וסְבִיבִיּוֹת. אחד המפתחות להבין את מערכת שם הפועל בעברית הוא בעזרת

הקשר בין אופן הפועל. חלק משורשי המילים באות בניגוד עם אחרים (למשל, *Qal - Niphal*;

התרשים להלן מנסה לשקף את הפונקציה הבסיס של שורש שם הפועל בהקשר לסביות.

אופן הפועל או נושא	ללא פעולה משנית	פעולה משנית	פועל משני סביל
פעיל	Qal	Hiphil	Piel
סביל אמצעי	Niphal	Hophal	Pual
רְפָלְקְסִיבִי או הפכי	Niphal	Niphal	Niphal

תרשים זה לקוח מהדיון מערכת פעלי ממחקר אכדי חדש (ראו, Bruce K. Waltke, M. O'Conner, *An Introduction to Biblical Hebrew Syntax*, pp.354-359).

בספרו של R. H. Kennett, *A Short Account of the Hebrew Tenses*, יש אזהרה חשובה: "בדרך כלל הקושי העיקרי של הסטודנטים להבין פעלים בעברית נובע מכך שקשה להם להבין קו מחשבה של היהודים; כלומר, הם מנסים לקביל לכל זמן (דקדוק) בעברית מספרת תבניות באנגלית ולטינית בשביל לתת פירוש ברור. ותוצאה היא כישלון להבין את מגוון המשמעויות שמעניקות עומק עשיר לשפה של הברית הישנה. הקושי בשימוש בפעלים בעברית טמון בכך שהנקודת מבט, קו מחשבה, והזמן של המחברים העבריים מאוד שונה משלנו; לדוגמה לזמן עבר הייתה בעלת חשיבות משנית. לכן יותר חשוב שהסטודנט יבין בבירור את ההיבט של כל פעולה מנקודת מבט/קו מחשבתו של המחבר המקורי, דבר זה יותר חשוב מתבניות בלטינית/אנגלית. בדקדוק כאשר אנחנו מייחסים 'זמנים' לפעלים בעברית הדבר יכול להטעות. בעברית 'זמנים' לא תמיד מבטאים זמן מדויק אלא יותר את מצב הפועל. אכן עדיף להשתמש במונח 'מצב' ולא במונח 'זמנים' הן לשם עצם והן לשם פועל. חשוב לזכור שלא ניתן לתרגם פועל מעברית לאנגלית מבלי להשתמש בהגבלה (של זמן), שבשפה העברית הקדומה היא לא הייתה קיימת. העברים הקדמונים מעולם לא חשבו על פעולה כעבר, הווה או בעתיד אלא ראו אותה הזמן מושלם, כלומר פעולה שהושלמה או לא הושלמה, בעצם בתהליך התפתחות. בעברית הזמנים היו שונים לכן כאשר אנחנו מקבילים את הדקדוק המקראי לשפה אנגלית (מושלם, עבר לעבר או עתיד), אנחנו עושים זאת בשביל להתאים את הטקסט לשפה שלנו וזו לא הייתה כוונת המחבר המקורי. העברים לא ניסו לבטא את זמן הפועל באמצעות צורה מילולית" (הקדמה ועמוד 1).

אזהרה נוספת היא מספרו של Sue Groom, *Linguistic Analysis of Biblical Hebrew*, "אין לדעת האם לחוקרים המודרניים יש את היכולת להבין את השפה הקדומה שכבר לא קיימת, יש הרבה מאוד הגבלות ומה שנוכל לקבל הוא רק חלק קטן שגם הוא אולי לא היה קיים בעברית הקלאסית" (עמוד 128).

ג. (דקדוק) אָפֶן, דָּרָךְ

1. קרה, קורה (חיווי), בדרך כלל יש שימוש מזמן מושלם או בינוני (כל בינוני הוא חיווי).
 2. יקרה, יכול לקרות (דרך האווי)
- (א) שימוש בזמן לא מושלם

- (1) בלשנות דרך הזירוז, צורה דקדוקית לא מושלמת המציינת הפצרה או עידוד עצמי; צורת עתיד מוארך בעברית המקראית (כלומר, משהו שהדובר היה רוצה שיקרה)
 - (2) ציווי, לא מושלם מגוף שלישי, בדרך כלל מביע בקשה, הרשאה, או עצה.
 - (א) שימוש בזמן מושלם עם *lu* או *lule*
 - (ב) קונסטרוקציות אלו דומות למשפטי תנאי ממעמד שני ביוונית קוינה. הצהרה שגויה (רישא) מובילה למסקנה שגויה (חלקו העיקרי של משפט התנאי המכיל את התוצאה של התנאי)
 - (ג) שימוש בזמן לא מושלם עם *lu*
- הקשר ביחד עם *lu* וכמו גם אוריינטציה בעתיד, מסמנים שימוש בדרך האווי זו. מספר דוגמאות מספרו שלך J. Wash Watts, *A Survey of Syntax in the Hebrew Old Testament* הן; בראשית יג 16; דברים א 12; א"מ יג 8; תהלים כד 3; ישעיהו א 18 (ראו עמודים 76-77).

ד. *Waw* – יחסי/המשכי/ *Conversive* זו תכונת תחבירית ייחודית בשפה העברית והיא גרמה לבלבול רב לאורך השנים. תבנית זו משמשת במספר דרכים שמבוססות לעתים קרובות על ז'אנר. הבלבול נובע מכך שהסופרים הקדומים היו מאירופה והם ניסו לפרש את הכתוב לאור שפות האם שלהם. כאשר התגלו בלבולים הם הפנו אצבע מאשימה על השפה העברית, ואמרו שהבעיה בכך שהיא שפה עתיקה ומיושנת. בשפות האירופאיות הפעלים מבוססים על זמן (דקדוק). חלק מהמשמעויות המגוונות והדקדוקיות צוינו על ידי האות *WAW* שהיא חלק משרש מושלם או לא מושלם. זה שינה את האופן שבו הפעולה מוצגת.

1. בסיפור היסטורי הפעלים מקושרים זה לזה בתבנית.
2. תבנית ה- *waw* מציגה קשר ספציפי לפעלים הקודמים.
3. ההקשר הרחב הוא מפתח להבנת סדרת הפעלים. לא ניתן לנתח שם פועל שמימי כאשר הוא מבודד.

בספרו של J. Wash Watts, *A Survey of Syntax in the Hebrew Old Testament*, הוא מציין כי בעברית יש שימוש מיוחד בתבנית *waw* לפני מושלם ולא מושלם (עמודים 52-53). הרעיון הבסיסי של מושלם הוא עבר, תוספת של *waw* לעתים קרובות מסמלת על הבט של זמן עתיד. זה נכון גם לגבי לא-מושלם שהרעיון הבסיסי שלו הוא הווה או עתיד; תוספת של *waw* ממקמת אותו בעבר. שינוי לא שגרתי בזמן הפועל מסביר את תוספת של *waw*, ולא מדובר בשינוי בסיסי בזמן עצמו. ה- *waw* מושלם משתלב טוב עם נבואות, בעוד *waw* לא-מושלם משתלב טוב עם נרטיבים (עמוד 54,68).

Wash Watts ממשיך את הגדרתו

"כהבחנה בין *waw* מקשר ל-*waw* עוקב, להלן מספר פרשנויות:

1. *waw* מקשר מופיע תמיד בשביל להצביע על הקבלה.
2. *waw* עוקב מופיע תמיד בשביל לציין רצף. רק תבנית *waw* משמשת בעוקב לא-מושלם. ובין כל לא-מושלם יכול להיות רצף זמני, תוצאה/סיבה הגיונית או ניגוד לוגי. בכל המקרים יש רצף" (עמוד 103).

ה. מקור/שם פועל – יש שני סוגי מקור

1. מקור נטוי, שהוא כולל "ביטויים חזקים ובלטים בעלי אפקט דרמטי... כמו הנושא, אין במקור שום פועל כתוב, במילה כתובה לבד" J. Wash Watts, *A Survey of Syntax in the Hebrew Old Testament* (עמוד 92).
 2. מקור מוחלט, אשר "קשרו באופן דקדוקי למשפט על ידי מילות מפתח, מילות יחס והקשר הקונסטרוקטיבי" (עמ' 91).
- בספרו של J. Weingreen, *A Practical Grammar for Classical Hebrew* הוא מתאר המקור המוחלט כ:
- שילוב של שתי מילים (או יותר) אשר מתארות רעיון אחד, מצב זה מתאר מקור מוחלט" (עמוד 44).

ו. מילות שאלה

1. תמיד מופיעות ראשונות במשפט.
 2. בעלות משמעות פרשנית
- (א) *ha* – אין ציפיה לדרישה
(ב) *'halo* – המחבר מצפה לתשובה "כן"
שילי
1. מופיע תמיד לפני מילת השלילה.
 2. שילי הכי נפוץ הוא *'lo*
 3. המונח *al'* בעל קונוטציה מותנית והוא משמש עם COHORTATIVES ו-JUSSIVES.
 4. משמעות המונח *lebhilit* היא: בשביל שמשוה לא יצליח" והוא מופיע עם מקור

ז. משפטי תנאי

1. יש ארבעה סוגי משפטי תנאי מקבילים ביוונית קוינה
- (א) משהו שקורה או נחשב כמוגשם (משפט תנאי ממעמד ראשון ביוונית)
(ב) משהו מנוגד לעובדה שהמימוש שלה בלתי אפשרי (משפט תנאי ממעמד שני)
(ג) משהו אפשרי או קרוב לוודאי (משפט תנאי ממעמד שלישי)
(ד) דבר שפחות סביר, לפיכך הסיכוי שיקרה הוא יותר קלוש (משפט תנאי ממעמד רביעי)

2. סימנים בדקדוק

- (א) תנאי שנחשב לאמתי תמיד יהיה בעל תבנית חיווי מושלם או בינוני ובדרך הרמזים לכך מוצגים תבניות הבאות
- (1) *im'*
 - (2) *ki* (או *asher'*)
 - (3) *hin* או *hinneh*
- (ב) יש תמיד שיש בשם פועל מושלם או בינוני בשילוב עם *lu* או-*lule*
- (ג) התנאי שיותר סביר להתקיים משתמש בשם פועל לא-מושלם או צורת בינוני ברמזים, בדרך כלל *im'* או *ki* הם חלק מהבוא בצורת בינוני
- (ד) בתנאי בעל סבירות יותר נמוכה לקרות יופיעו התניות לא מושלמות ותמיד יופיע *im'* כציווי במבוא.

קיצורים המופיעים בפרשנות זו

AB	Anchor Bible Commentaries, ed. William Foxwell Albright and David Noel Freedman
ABD	Anchor Bible Dictionary (6 vols.), ed. David Noel Freedman
AKOT	Analytical Key to the Old Testament by John Joseph Owens
ANET	Ancient Near Eastern Texts, James B. Pritchard
BDB	A Hebrew and English Lexicon of the Old Testament by F. Brown, S. R. Driver and C. A. Briggs
IDB	The Interpreter's Dictionary of the Bible (4 vols.), ed. George A. Buttrick
ISBE	International Standard Bible Encyclopedia (5 vols.), ed. James Orr
JB	Jerusalem Bible
JPSOA	The Holy Scriptures According to the Masoretic Text: A New Translation (The Jewish Publication Society of America)
KB	The Hebrew and Aramaic Lexicon of the Old Testament by Ludwig Koehler and Walter Baumgartner
LAM	The Holy Bible From Ancient Eastern Manuscripts (the Peshitta) by George M. Lamsa
LXX	Septuagint (Greek-English) by Zondervan, 1970
MOF	A New Translation of the Bible by James Moffatt
MT	Masoretic Hebrew Text
NAB	New American Bible Text
NASB	New American Standard Bible
NEB	New English Bible
NET	NET Bible: New English Translation, Second Beta Edition
NRSV	New Revised Standard Bible

NIDOTTE	New International Dictionary of Old Testament Theology and Exegesis (5 vols.), ed. Willem A. VanGemeren
NIV	New International Version
NJB	New Jerusalem Bible
OTPG	Old Testament Passing Guide by Todd S. Beall, William A. Banks and Colin Smith
REB	Revised English Bible
RSV	Revised Standard Version
SEPT	The Septuagint (Greek-English) by Zondervan, 1970
TEV	Today's English Version from United Bible Societies
YLT	Young's Literal Translation of the Holy Bible by Robert Young
ZPBE	Zondervan Pictorial Bible Encyclopedia (5 vols.), ed. Merrill C. Tenney

מספר מילים מהמחבר

איך פרשנות זו יכולה לעזור לך?

הפרשנות של הכתובים היא תהליך שכלי ורוחני ויש בו ניסיון להבין את ההשראה של המחבר המקורי בצורה שנוכל ליישם ולהבין את המסר של אלוהים במציאות שלנו.

התהליך הרוחני הוא קריטי אבל גם קשה להגדרה. הוא דורש כניעה ופתיחות כלפי אלוהים. צריך להיות רעב למספר דברים (1) אליו (2) לדעת אותו (3) לשרת אותו. תהליך זה כרוך בתפילה, התוודות ונכונות לשנות את סגנון החיים. מקום הרוח הוא קריטי בתהליך הפרשנות, זו תעלומה מדוע, מאמינים כנים, ויראי שמיים מפרשים ומבינים את כתבי הקודש בצורה שונה.

התהליך הרציונלי הוא יותר קל לתיאור. עלינו להיות עקביים ודבוקים לטקסט ולא להיות מושפעים מהדעות האישיות או דומיננטיות. היסטורית כולנו מותנים. אף אחד מאתנו הוא פרשן אובייקטיבי, נטרלי. פרשנות זו מציעה לך תהליך רציונלי שמרכב משלושה עקרונות מובנים שיעזרו לך להתגבר על הדעות הקדומות.

העיקרון הראשון

העיקרון הראשון הוא לשים לב לרקע ההיסטורי שבו נכתבו הכתובים ומה היה האירוע ההיסטורי המיוחד עבור המחבר. למחבר המקורי הייתה מטרה, מסר אשר רצה להעביר. הטקסט לא יכול לתת לנו משמעות כלשהי שהמחבר המקורי, בעל ההשראה לא רצה להעביר לנו. הכוונות של המחבר הן כלל לא קשורות לצורך ההיסטורי, רגשי, תרבותי, או דתי שלנו- זהו מפתח. היישום הוא בשותפות אינטגרלית לפרשנות, אבל פרשנות נכונה חייבת להקדים את היישום. חשוב להדגיש שלכל טקסט מקראי יש משמעות אחת ויחידה. משמעות זו המחבר המקורי רצה להעביר דרך רוח הקודש עד ליום הזה. משמעות אחת זו יכולה לקבל מספר יישומים לתרבויות ומצבים שונים. היישומים חייבים להיות מקושרים לאמת המרכזית של המחבר המקורי. מסיבה זו, פרשנות המחקר נועדה לספק הקדמה לכל ספר בכתבי הקודש.

העיקרון השני

העיקרון השני מתרכז בזיהוי היחידות הספרותיות. כל ספר מקראי הוא מסמך אחיד. לפרשנים אין זכות לבדד היבט אחד של אמת על ידי וויתור על אחרים. לכן, עלינו לשאוף להבין את מטרת הספר המקראי כולו לפני שאנחנו מפרשים את שאר היחידות הספרותיות הפרטניות. החלקים הפרטניים – פרקים, פסקאות, או פסוקים – לא יכול להיות שהמשמעות שלהן שונה ממשמעות היחידה השלמה. הפרשנים חייבים לפעול מתוך גישה דדוקטיבית שקשורה לחלק השלם ולאחר מכן להמשיך לגישה אינדוקטיבית שמחולקת לחלקים. לכן, לימוד זה של הפרשנות נועד לסייע לתלמיד לנתח את המבנה של כל אחד מהיחידות הספרותיות. פרקים ופסקאות אינם מעוררים השראה, אבל הם מסייעים לנו בזיהוי יחידות מחשבה.

פרשנות ברמת הפסקה – לא משפט, סעיף, ביטוי או מילה – זה המפתח למשמעות המחבר המקראי. הפסקאות מבוססות על נושא מאוחד, לעיתים קרובות הוא נקרא הנושא או משפט אקטואלי. כל מילה, ביטוי, סעיף, משפט בפסקה מתייחס איכשהו לנושא האחד. הם מגבילים אותו, מרחיבים אותו, מסבירים אותו, או/מטילים ספק בו. המפתח לפרשנות נכונה הוא לעקוב אחרי המחשבה של המחבר המקורי פסקה אחר פסקה באמצעות היחידות הספרותיות שמרכיבות את ספרי הכתובים. מדריך הפרשנות זו נועד בכדי לעזור לתלמיד לעקוב אחרי המחשבה של המחבר המקורי על ידי השוואת תרגומים מודרניים שונים לכתבי הקודש. תרגומים אלו נבחרו כי הם עוסקים בתאוריות תרגום שונות:

1. הטקסט היווני של חברת הכתובים המאוחדת הוא המהדורה הרביעית (UBS⁴). טקסט זה סוּדר על ידי חוקרים מודרניים טקסטואליים.
2. הגרסה החדשה המלך ג'יימס (NKJV) הוא תרגום מילולי של מילה במילה של כתבי היד היוונים Textus Receptus. חלוקת הפסקאות היא ארוכה משאר התרגומים. אותם יחידות ארוכות מסייעות לתלמיד לזהות את הנושאים המאוחדים.
3. הגרסה הסטנדרטית החדשה המתוקנת (NRSV) The New Revised Standard Version זהו תרגום מתוקן של מילה במילה. התרגום יוצר נקודת מפגש בין שתי גרסאות מודרניות. חלוקת הפסקאות מסייעת בזיהוי נושאים.
4. The Today's English Version (TEV) זהו תרגום דינמי ובעל ערך שפורסם על ידי אגודת כתבי הקודש. הוא מנסה לתרגם את הכתובים בצורה כזו שהקורא המודרני יוכל להבין את משמעות הטקסט

- היווני. לעיתים קרובות, במיוחד בבשורות, יש חלוקה של פסקאות על ידי הדובר ולא על ידי הנושא, באופן דומה לתרגום NIV למטרות הפרשן זה לא מועיל. נקודה מעניינת היא ששני התרגומים TEV ו־UBS⁴ התפרסמו על ידי אותה ישות אך הפסקאות שונות.
5. תרגום הכתובים הירושלמי (JB) הוא תרגום דינמי אֶקְוִיֶלֶנְטִי המבוסס על תרגום קתולי צרפתי. תרגום זה מועיל מכיוון שניתן להשוות את הפסקה מנקודת מבט אירופית.
6. התרגום האמריקאי המעודכן הודפס ב־1995 (Updated New American Standard Bible (NASB)), הוא תרגום של מילה במילה. ישנם הערות פסוק בפסוק בכל פסקה.

העיקרון השלישי

העיקרון השלישי מבוסס על קריאת כתבי הקודש בתרגומים שונים וכך להבין את הטווח הכי רחב של משמעות (שדה סמנטי) המילים והביטויים המקראיים. לעיתים קרובות ניתן לפרש ולהבין ביטוי או משפט יווני בכמה דרכים. תרגומים שונים מסייעים בזיהוי והסבר של ווריאציות שונות של הכתב יד היווני. אין השפעה על הדוקטרינה, אבל התרגומים עוזרים לנו לנסות לחזור אחורה ולהבין את הטקסט המקורי שנכתב על ידי המחבר בעל ההשקפה.

פרשנות זו מציעה לתלמיד דרך מהירה לבדוק את הפענוח העצמי שלו. דרך זו היא לא סופית, אלא היא אינפורמטיבית ומעוררת מחשבה. לעיתים קרובות, פרשנויות אחרות עוזרות לנו לא להיות כל כך מוגבלים, דוגמטיים, ובזרם אחד. הפרשנים צריכים להיות בעלי טווח רחב של תרגום על מנת לזהות עד כמה הטקסט המקראי יכול להיות רב משמעותי. זה מפתיע כמה חוסר הסכמה יש בין מאמינים שטוענים את כתבי הקודש כמקור האמת שלהם.

עקרונות אלה עזרו לי להתגבר על רוב ההתניה ההיסטורית שלי מכיוון שהם אילצו אותי להתמודד עם הטקסט המקראי העתיק. התקווה שלי שגם אתם תתברכו.

Bob Utlley

June 27, 1996

Copyright ©2013 BibleLessons International

מדריך לקריאה טובה של הכתובים:

חיפוש אישי אחר האמת המוחלטת

להלן הסבר קצת על הפילוסופיה וחקר המקרא של Dr. Bob Utley והתהליך שעבר במהלך הפרשנות.

האם אנחנו יכולים לדעת את האמת? איפה היא נמצאת? האם ניתן לאמת אותה בצורה הגיונית? האם יש סמכות מוחלטת? האם יש עקרונות שיכולים להנחות את חיינו, את עולמנו? האם יש משמעות לחיים? למה אנחנו כאן? לאן אנחנו הולכים? השאלות האלה – שאלות שכל האנשים הרציונליים חושבים אליהן – ושאלות אלו רדפו את האדם מאז תחילת הזמן (קהלת א 13-18; ג 9-11). אני זוכר את החיפוש האישי שלי אחר מרכז החיים. האמנתי בישוע בגיל צעיר, האמונה שלי הייתה מבוססת בעיקר סביב העדות של בני משפחתי שהיו חשובים לי. ככול שגדלתי, גדלו גם השאלות על עצמי ועל עולמי. התרבות והדת לא נתנו משמעות והיו שונות מכל מה שקראתי או פגשתי. זה היה זמן של בלבול, חיפוש, כמיהה, ולעיתים קרובות תחושה של חוסר תקווה, בעולם קשה שבו חייתי.

רבים טענו שיש להם תשובות לשאלות אלו, אבל לאחר מחקר מצאתי שכל התשובות היו מבוססות על (1) פילוסופיות אישיות, (2) מיתוסים קדומים, (3) חוויות אישיות, (4) תחזיות פסיכולוגיות. הייתי זקוק לאיזו מידה של אימות, כמה ראיות, איזשהו הגיון שאליו אני יוכל לבסס את השקפת העולם שלי, את המרכז שלי, את הסיבה לחיות. מצאתי את כל אלא בחקר המקרא. התחלתי לחפש הוכחות למהימנות, שאותן מצאתי ב (1) האמינות ההיסטורית של המקרא שאושרה על ידי ארכאולוגיה, (2) דיוק הנובאות של הברית הישנה, (3) האחדות של המסר המקראי לאורך אלף שש מאות שנות יצור, (4) עדויות אישיות של אנשים שחיייהם השתנו בעקבות כתבי הקודש. למשיחיות, כמערכת מאוחדת של אמונה, יש את היכולת להתמודד עם שאלות מורכבות בחיי בני האדם. לא רק מסגרת רציונאלית, אבל גם החוויה של האמונה המקראית שמספקת שמחה ויציבות רגשית.

חשבתי שמצאתי את המרכז של חיי – המשיח, כך הבנתי מכתבי הקודש. זה המסחרר, שחרור רגשי. עם זאת, אני עדיין זוכר את ההלם והכאב כאשר ראיתי כמה פרשנויות של כתבי הקודש זכו לתמיכה, לפעמים אפילו באותה הקהילה או בית ספר ניתן היה למצוא פרשנויות שונות. לא היה סוף לאמינות וההשראה של כתבי הקודש. אך אני יכול לאמת או לדחות פרשנויות שונות בכתבי הקודש, לאמת או לדחות את אלה שטענו סמכות ואמינות? משימה זו הפכה למשימה של חיי ולמסע אמונתי. ידעתי שאמונתי במשיח הביאה לי אושר ושלו. מוחי השתוקק לעקרונות בתוך היחסיות של התרבות ומערכת של דת וזרמים שונים. בחיפוש שלי אחר חוקי פרשנות של הספרות העתיקה, הופתעתי דברים אישיים על עצמי, התרבות, ההיסטוריה, והזרם. לעיתים קרובות קראתי את כתיבי הקודש רק בשביל לחזק את דעותיי. השתמשי בכתבי הקודש כעיקרון לתקוף אחרים דבר שעזר עם חוסר הביטחון והליקוי האישי שלי. ההבנה של המצב האישי שלי מאוד כאבה לי!

למרות שאני אף פעם לא יכול להיות אובייקטיבי לחלוטין, אני יכול להפוך לקורא טוב יותר של הכתובים. אני יכול לוותר על הדעות הקדומות שלי. אני עדיין לא חופשי מהן אבל אני נלחם נגד החולשות שלי. לעיתים קרובות הפרשן הוא האויב הכי גדול של קריאה טובה של הכתובים. אני רוצה לחלק אתכם את רשימת הנחות המוצא/יסוד שלי, וכך אתם הקוראים תוכלו לבחון רשימה זו ביחד איתי.

1. הנחות מוצא/יסוד

1. אני מאמין שכתבי הקודש הם התגלות והשראתו של אלוהים האחד והיחיד. לכן, הפרשנות חייבת להיות לאור הכוונה של המחבר המקורי באמצעות סופר אנושי ברקע היסטורי מסוים/
2. אני מאמין שכתבי הקודש נכתבו עבור האדם הפשוט – לכל האנשים! אלוהים התאים את עצמו על מנת שיוכל לדבר אלינו בצורה ברורה בהקשר היסטורי ותרבותי. אלוהים לא מסתיר אמת – הוא רוצה שנבין. לכן, יש לפרש את הכתובים לאור תקופת הכתובים, תקופת. לכתובים אין כוונה לתת לנו משמעות מזו שניתנה לאלו שקיבלו את הכתובים בראשונה. כל אדם ממוצע יכול להבין את הכתוב, כי הכתובים הם בעלי חיים תקשורת פתוחה.
3. אני מאמין שלכתבי הקודש יש מסר ותכלית אחת. המסר לא סותר את עצמו, הוא כן כולל מעברים חדים ופרדוקסליים. לכן, הפרשן הטוב ביותר של הכתובים הוא הכתובים עצמם.

4. אני מאמין שלכל קטע בכתובים (למעט נבואות) יש משמעות אחת ויחידה שמבוססת על כוונתו של המחבר המקורי. למרות שאנחנו לא יכולים להיות בטוחים לחלוטין שאנחנו יודעים את כוונתו, אבל ישנם הרבה חצים שיכולים להוביל אותנו:

- א. הסגנון (סוג ספרותי) שנבחר להביע את המסר
- ב. הרקע ההיסטורי או/ו אירוע מסוים שעורר את הכתיבה
- ג. ההקשר הספרותי של הספר כולו וגם ההקשר של כל יחידה ספרותית כפרט
- ד. העיצוב של הנוסח (תמצית) של היחידות הספרותיות והקשר שלהן למסר
- ה. דקדוק מיוחד שנבחר להעביר את המסר
- ו. המילים שנבחרו להציע את המסר.

המחקר של כל אחד מהנושאים הללו הופך למטרה המרכזית. לפני שאני נותן את ההסבר שלי מתודולוגיה נכונה לקריאה בכתובים, הרשו לי להציג בפניכם מספר שיטות פרשנות לא נכונות אשר משתמשים בהן כיום, יש להימנע משיטות אלו:

II. שיטות לא נכונות

1. התעלמות מההקשר הספרותי של הכתובים ושימוש במשפט, סעיף, או אפילו מילים בודדות כהצהרות אמת שאינן קשורות לכוונתו של המחבר המקורי או כוונת הכתוב. לעתים קרובות שיטה זו נקראת "הוכחה-מהטקסט".
2. התעלמות מהרקע ההיסטורי של הספרים על ידי החלפת הסביבה ההיסטורית ללא תמיכה מהכתוב.
3. התעלמות מהרקע ההיסטורי וקריאה של הכתובים כעיתון היום שנכתב בעיקרו למאמינים מודרניים.
4. התעלמות מהרקע ההיסטורי על ידי אלגוריה של הכתובים לפילוסופיה/תאולוגיה מסר שהוא כלל לא קשור לשומעים הראשונים ולכוונתו של המחבר המקורי.
5. התעלמות מהמסר המקורי והחלפתו בתאולוגיה אישית, דוקטרינה, או סוגיה שלא קשורה לכוונתו של המחבר המקורי. תופעה זו היא לעתים נקראת "תגובת הקורא" (פרשנות של "אך הכתוב מדבר אלי") ותופעה זו בעצם מגיעה ממקום של קריאה של כתובים לבניית סמכות הדובר.

ישנם לפחות שלושה מרכיבים משותפים שניתן למצוא בתקשורת בכתב

בעבר, שיטות קריאה התמקדו באחד מהמרכיבים. אבל כדי באמת לאשר את ההשראה הייחודית של הכתובים, על מנת לתאר זאת יותר טוב נשתמש בדיאגרמה:

למען האמת, שלושת התהליכים צריכים להיכלל בתהליך הפרשנות. לצורך אימות, תהליך הפרשנות שלי מתמקד בשני המרכיבים הראשונים: המחבר המקורי והטקסט. אני כנראה מגיב לשגיאות שהבחנתי (1) אלגוריה וטקסט רוחני (2) "תגובת הקורא" פרשנות (מה אני מקבל מזה). שגיאה עלולה להתרחש בכל שלב. עלינו תמיד לבדוק את המניעים שלנו, דעות קדומות, שיטות ויישומים. אבל אך עלינו לעשות בדיקה אם אין גבולות לפרשנות, אין קריטריונים? זה המקום שהכוונה הסמכותית ומבנה הנוסח מספקים לי קריטריונים להגבלת היקף הפרשנות. מכיוון שישנם גם שיטות

לא נכונות לקריאה בכתובים, מה הן הגישות הנכונות לקריאה טובה של הכתובים ופרשנות מאומתת ועקבית?

III. גישות לקריאה נכונה של הכתובים

בשלב זה אני לא הולך לדון בשיטות ייחודיות של פרשנות אבל נתמקד יותר בעקרונות כללים בפרשנות שתקפים לכל סוגי הטקסטים המקראיים. ספר מומלץ בנושא גישות לפי סגנון הוא *How To Read The Bible For All Its Worth*, by Gordon Fee and Douglas Stuart, published by Zondervan.

המתודולוגיה שלי מתמקדת בתחילה בקורא שמאפשר לרוח הקודש להאיר את הכתובים דרך ארבעה מחזורי קריאה אישיים. זה הופך את הרוח, את הכתוב ואת הקורא לעיקר, לא משני. וזה גם מגן על הקורא מכל השפעה של פרשנויות. שמעתי מישהו אומר "הכתובים מאירים אור על פרשנויות". אני לא מזלזל בכלי לימוד ועזר, אבל יש תזמון נכון לכל כלי. עלינו לקבל פרשנות מכתוב בצורה אישית. להלן תחומים שלא מוגבלים מבחינת אימות

1. רקע היסטורי
2. הקשר ספרותי
3. מבנים דקדוקיים (תחביר)
4. שימוש במילה עכשווית
5. מעברים מקבילים רלוונטיים
6. ז'אנר

עלינו להיות מסוגלים לספק את הסיבות ואת ההיגיון מאחורי הפרשנויות שלנו. הכתובים הם המקור היחיד לאמונה. למרבה הצער, לעיתים קרובות האמינים חולקים על לימוד שבדבר אלוהים. ארבעת מחזורי קריאה נועדו לספק את התובנות הפרשניות הבאות:

1. מחזור קריאה ראשון

- א. קרא את הספר בפעם אחת. ואז תקרא שוב בתרגום שונה, תרגום עם תאוריה אחרת.
 - (1) מילה במילה (NKJV, NASB, NRSV)
 - (2) אֶקְוִי־לְנִטִי דינמי (TEV, JB)
 - (3) גרסה חופשית (Living Bible, Amplified Bible)
- ב. חפש את המטרה המרכזית של הכתוב. זהה את הנושא.
- ג. לבודד (אם אפשרי) יחידה ספרותית, פרק, או משפט אשר מבטא את התכלית או הנושא.
- ד. זהה סוג ספרותי הבולט
 - (1) ברית ישנה
 - א) עברית ספרותית
 - ב) שירה עברית (משלי, מזמור)
 - ג) נבואה עברית (ספרות, שירה)
 - ד) חוקי התורה
 - (2) ברית חדשה
 - א) הספרות/הסיפורים (בשורות, מעשי השליחים)
 - ב) משלים (בשורות)
 - ג) מכתבים/איגרות
 - ד) ספרות אפוקליפטית

2. מחזור קריאה שני

- א. קרא את הספר שוב ברציפות, תנסה לזהות נושאים מרכזיים.
- ב. תמצת את הנושאים המרכזיים וציין את התוכן שלהם בקצרה.
- ג. בדוק את הצהרת החקר שלך והנושאים המרכזיים עם כלי לימוד.

3. מחזור קריאה שלישי

- א. קראה את הספר שוב ברציפות, תנסה לזהות את הרקע ההיסטורי והנסיבות שגרמו לכתיבת הספר.
- ב. ערוך רשימה של פרטים היסטוריים המוזכרים באותו ספר מהכתובים.
 - (1) המחבר

- (2) התקופה
 - (3) המקבלים
 - (4) הסיבה לכתיבה
 - (5) היבטים תרבותיים שקשורים למטרת הכתיבה
 - (6) התייחסות לאירועים או אנשים היסטוריים
- ג. כאשר אתה מפרש חלק של הכתובים תרחיב את התמצית שלך לגודל של פסקה. תמיד תזהה את התמצית של היחידה הספרותית. זה יכול להיות מספר פרקים או פסקאות. זה מאפשר לך לעקוב אחר ההיגיון והעיצוב של המחבר המקורי.
- ד. בדוק את הרקע ההיסטורי שלך באמצעות כלי לימוד.
4. מחזור קריאה רביעי
- א. קרא את היחידה שוב במספר תרגומים שונים
 - (1) מילה במילה (NKJV, NASB, NRSV)
 - (2) תרגום דינמי (TEV, JB)
 - (3) תרגום חופשי (Living Bible, Amplified Bible)
 - ב. חפש מבנה דקדוקי או ספרותי
 - (1) ביטויים חוזרים (אפסים א 6, 12, 14)
 - (2) מבנה דקדוקי חוזר (רומים ח 31)
 - (3) מונחים מנוגדים
 - ג. רשום את הפרטים הבאים
 - (1) מונחים משמעותיים
 - (2) מונחים יוצאי דופן
 - (3) מבנים דקדוקיים חשובים
 - (4) מילים קשות במיוחד, סעיפים ומשפטים
 - ד. חפש קטעים מקבילים רלוונטיים
 - (1) חפש את קטעי הלימוד הברורים בנושא שלך והשתמש ב א) ספרים הנושא "תאולוגיה שיטתית" ב) התייחסות של הכתובים ג) קונקורדנציה, מילון המכיל מילים ומראי המקום שלהם.
 - (2) לחפש פרדוקס בתוך הנושא. הרבה מהאמת בכתובים מוצגת בזוגות דיאלקטיים; המון וויכוחיים דתיים מגיעים כתוצאה ממתח וידע חלקי. כל הכתובים מלאי השראה, ועלינו לחפש את המסר המלא על מנת לספק איזון לפרשנות.
 - (3) לחפש נושאים מקבילים באותו הספר, אותו מחבר או אותו הסגנון; לכתובים יש מחבר אחד והוא רוח הקודש והוא הפרשן הכי טוב של הכתובים.
- ה. השתמש בכלי לימוד על מנת לבדוק את התצפית שלך על הרקע והאירועים ההיסטוריים.
- (1) לימוד הכתובים
 - (2) אנציקלופדיה, ספר עזר, מילון
 - (3) קריאת המבוא של כל ספר בכתובים
 - (4) פרשנויות של הכתובים (בשלב זה של המחקר שלך, תאפשר לקהילת המאמינים לסייע בתיקון החקר שלך).

IV. יישום פרשנות המקרא

בשלב זה אנחנו פונים ליישום. לקחת את הזמן להבין את הטקסט ואת הרקע המקורי; עכשיו אתה חייב ליישם את זה בחיים, ובתרבות שלך. אני מגדיר את הסמכות של הכתובים כ "להבין את דבריו של המחבר המקורי אשר דיבר את דבריו לתקופתו וליישם אמת זו לימנו."

היישום חייב לעקוב אחרי כוונתו של המחבר המקורי הן בזמן הן בהגיון. אנחנו לא יכולים ליישם את דבר אלוהים לימנו אם לא נבין את היעוד שהיה כאשר נכתב לראשונה! אין לפרש קטע בכתובים בכוונה שונה מהמקורית! (מחזור קריאה שלישי), הוא ידריך אותך לכתיבה נכונה מהתמצית לרמת פסקה. היישום צריך להתחיל ברמת הפסקה, לא ברמת מילים. למילים יש משמעות רק בהקשר; לסעיפים יש משמעות רק בהקשר; למשטים יש משמעות רק בהקשר. האדם היחיד בעל ההשראה בתהליך הפרשנות הוא המחבר המקורי. אנחנו עוקבים אחריו רק כאשר יש הבהרה מרוח הקודש. אבל הבהרה זו לא השראה. על מנת להגיד "כה אמר אדוני" עלינו להיות באותו הרוח של המחבר המקורי. היישום הוא חייב להתייחס לכוונה הכללית של הכתיבה כולה, התפתחות החשיבה של הקטע והיחידה הספרותית.

אל תתנו לבעיות של ההווה לפרש את הכתובים; תנו לכתובים לדבר! זה עלול לדרוש מאתנו לשלוף עקרונות מהכתוב. דבר זה תקף אם הכתוב תומך בעיקרון. למרבה הצער, הרבה פעמים העקרונות שלנו הם רק "שלנו" עקרונות שמבוססים על דעתנו ולא על הכתובים.

ביישום הכתובים, חשוב לזכור שישנה רק אמת אחד עבור כל קטע בכתובים (למעט נבואות). משמעות זו קשורה למחבר המקורי שהתייחס למשבר או צורך אשר היה לו באותה התקופה. ישנם יישומים רבים אשר נגזרים ממשמעות זו. היישום יתבסס על הצורך של מקבלי דבר האלוהים, אבל תמיד חייב להיות קשר למשמעותו של המחבר המקורי.

V. ההיבט הרוחני של הפרשנות

עד כה דנתי בתהליך השכלי של תהליך הפרשנות והיישום. עכשיו תנו לי בקצרה לדון בהיבט הרוחני של הפרשנות. הרשימה הבאה עזרה לי:

1. התפללו לעזרת הרוח (ראה א קורינתים א 26-ב 16).
2. התפללו עבור סליחה אישית וחטא ידוע (ראה א יוחנן א 9).
3. התפללו לרצון עז לדעת את אלוהים (ראה תהילים יט 7-14; מב ff1; קיט ff1).
4. כל תבונה שאתם מקבלים הכניסו לתוקף מידי בחיים
5. תישאר תנוע ובר למוד.

זה קשה לשמור על איזון בין התהליך השכלי לבין המנהיגות של רוח הקודש. הציטוטים הבאים עזרו לי לאזן בין השניים:

1. מאת James W. Sire, *Scripture Twisting*, pp. 17-18: "ההבנה מגיעה למוחם של אנשי אלוהים – לא בהכרח למאמינים נבחרים, אין מעמד של גורו באמונה המשיחית, לא אילומינטי, אין אנשים מסוימים שרק דרכם הפרשנות צריכה לבוא. וכך, רוח הקודש נותן מתנות מיוחדות של תבונה, חכמה, והבחנה רוחנית לא רק למאמינים שחושבים שהם מוכשרים ורואים עצמם המוסמכים היחידים לפרש את דברו. לכל מאמין יש אפשרות ללמוד, לשפוט ולהבחין על ידי התייחסות לכתובים שהם הסמכות לכל אדם שמפרש גם אלו אשר קיבלו מתנות מיוחדות לאלוהים. לסיכום, המסקנה לאורך כל הספר היא בעצם שכתבי הקודש הם התגלותו של אלוהים לכל האנושות, הכתובים הם הסמכות לפרשנות, זה לא משהו מסתורי, וכל אדם מכל תרבות יכול להבין את הכתובים."
2. Kierkegaard, found in Bernard Ramm, *Protestant Biblical Interpretation*, p. 75: בהתאם ל Kierkegaard המחקר הדקדוקי, הלשוני, וההיסטורי הוא הכרחי כל עוד הוא צמוד לקריאה נכונה של הכתובים. "בשביל לקרוא את הכתובים כדבר אלוהים עלינו לקרוא מהלב, בשקט, בציפיה נלהבת, בדרך שיש עמה אלוהים. אם אתה קורא את הכתובים ללא מחשבה או תשומת לב או רק אקדמית או מקצועית זו לא קריאה נכונה כי אתה לא קורא את הכתובים כדבר אלוהים. כאשר אתה קורא את הכתובים כמכתב אהבה, אז אתה קורא את דבר אלוהים."
3. H. H. Rowley in *The Relevance of the Bible*, p. 19: "רק דרך הבנה מלאה של הכתובים ניתן לקבל את כל אוצרות הכתובים, אם אנחנו מקבלים רק הבנה שכלית אז הבנתו לא שלמה, הבנה שכלית היא חיונית אבל אנחנו צריכים להוביל את עצמנו להבנה רוחנית של אוצרות הרוח על מנת שהידע שלנו יהיה שלם. על מנת לקבל הבנה רוחנית אנחנו צריכים ליותר מאשר רק ערנות שכלית. דברים רוחניים נבחרים רוחנית, ולומדי הכתובים נדרשים לגישה של פתיחות רוחנית, ותשוקה למצוא את אלוהים, הוא המפתח לקחת אותנו ממחקר מדעי אל המורשת העשירה של הספר הגדול מכולם."

VI. שיטת פרשנות זו

מהדריך חקר הפרשנות נועד לסייע לתהליכי הפרשנות שלך בדרכים הבאות:

1. תמצית היסטורי קצר של כל ספר. אחרי שסיימת את "מחזור קריאה #3" בדוק מידע זה.
2. תבונות היסוד נמצאות בתחילת כל פרק. זה יעזור לך לראות את המבנה של היחידה הספרותית.
3. בתחילת כל פרק או יחידה ספרותית כל חטיבות הפסקה והכותרות מגיעות מתרגומים מודרניים שונים:

- א. The United Bible Society Greek text, fourth edition revised (UBS⁴)
- ב. The New American Standard Bible, 1995 Update (NASB)
- ג. The New King James Version (NKJV)
- ד. The New Revised Standard Version (NRSV)
- ה. Today's English Version (TEV)
- ו. The New Jerusalem Bible (NJB)

הפסקאות הן ללא השראה. יש לאמת אותן מחוץ להקשר. על ידי השוואת מספר תרגומים מודרניים משיטות תרגום פרספקטיבות תיאולוגיות שונות, אנחנו שואפים לנתח את מבנה המחשבה של המחבר המקורי. לכל פסקה יש אמת אחת גדולה. אמת זו נקראת "משפט מפתח" או "הרעיון המרכזי של הטקסט". מחשבה זו היא המפתח לפרשנות היסטורית, דקדוקית נכונה. חשוב לזכור שכל פסקה קשורה לפסקאות הסובבות אותה. זו הסיבה מדוע תמצית ברמת פסקה של כל הספר בעלת חשיבות. אנחנו חייבים לעקוב אחרי ההיגיון של הנושא שנדון על ידי המחבר המקורי.

4. הערותיו של בוב עובדות בגישת פרשנות של פסוק בפסוק. זה מאלץ אותנו לעקוב אחרי המחשבה של המחבר המקורי. ההערות מספקות מידע ממספר תחומים:

- א. הקשר ספרותי
- ב. תובנות היסטוריות ותרבותיות
- ג. מידע דקדוקי (תחביר)
- ד. לימוד המילה
- ה. מעברים מקבילים רלוונטיים

5. בנקודות מסימות של פרשנות, הנוסח המודפס של הגרסה האמריקאית החדשה New American Standard Version (update 1995) מבוסס ומושלם על ידי כמה תרגומים מודרניים שונים:

- א. The New King James Version (NKJV), אשר עוקבת אחר כתב היד היווני (Textus Receptus)
- ב. The New Revised Standard Version (NRSV), הוא תרגום של מילה במילה ועריכה של National Council of Churches of the Revised Standard Version.
- ג. The Today's English Version (TEV), תרגום דינמי אֶקְוִיֶּלְנְטִי מאת American Bible Society.
- ד. The Jerusalem Bible (JB), תרגום לאנגלית המבוסס על דינמיקה צרפתית קתולית אקוויולנטית.

6. עבור אלו שאינם קוראים יוונית, השוואה בין תרגומים אמריקאים שונים יכולה לסייע בזיהוי בעיות בתוך הטקסט:

- א. שוני של כתב יד
- ב. משמעויות מילים חלופיות
- ג. טקסטים קשים מבחינת דקדוק ומבנה
- ד. טקסטים בעלי דו משמעות, למרות שתרגומים באנגלית לא יכולים לפתור בעיות אלו, הם כן מכוונים את הקורא למקומות של דו משמעות על מנת לעודד לימוד עמוק ומעמיק.

7. בסיומו של פרק ישנם שאלות לדיון רלוונטיות שמטרתן למקד את הסוגית הפרשנות של הפרק

מבוא לישיעה

I. משפטי פתיחה

א. ישעיהו מצוטט לעתים יותר קרובות בברית החדשה מכל נביא אחר (יותר מ-411 פעמים). המסר שלו היה מסר של מונתאיזם אוניברסלי קיצוני ותוכנית גאולה עבור כל הבריאה.

1. אלוהים אחד
2. עולם אחד
3. אמונה אחת

ב. ישעיהו הוא משיחי להפליא.

1. הילדים המיוחדים של העידן החדש, פרקים ז – יד
2. שירי העבד, מא 4-1; מב 9-1; מט 7-1; נ 11-4; נב 13 – נג 12 (אפשרי סא 3-1)
3. הממלכה המשיחית העתידית (העידן החדש), פרקים נו – סו. הנפילה של בראשית ג אינה המילה האחרונה!

ג. E. J. Young, ב- *An Introduction to the OT*, מצהיר:

1. "הספר של ישעיהו בצדק נחשב לגדול ביותר בקרב הנביאים של הברית הישנה", עמוד 168.
2. "מכל הנביאים של ישראל, ישעיהו הבין הכי מושלם את מחשבתו ותוכניתו של אלוהים עבור הדורות", פרק 171.
3. "בתובנה רוחנית אף אחד לא התעלה עליו בכל הברית הישנה", עמוד 172.

II. השם של הספר

א. הספר נקרא על שם הדובר הנבואי שלו

ב. השם מתכוון "ישועה של יהוה" או "יהוה מושיע". השמות העבריים המסתיימים ב"הו" הינם קיצור של יהוה, כמו הרבה מהשמות באנגלית שמתחילים עם "J" ("י") וניקוד, כמו Joshua יהושוע ו- Joel יואל.

III. קנוניזציה

א. זה אחד מארבעת המגילות של אחרוני הנביאים.

1. ישעיהו
2. ירמיהו
3. יחזקאל
4. השנים עשר (נביאים מינוריים)

ב. זה היה מקובל מוקדם ובשלמותו לכתבי הקודש של הישראלים.

IV. ז'אנר

א. המיומנויות הספרותיות של ישעיהו מתעלות מעל כל הנביאים של הברית הישנה. משחקי המילים והשירה שלו הינם מפוארים ומסקרנים. הספר ברובו שירה עברית (ראו נספח 1).

ב. קשה לשבת ולקרוא את כל ישעיהו בפעם אחת. קשה להתוות את הספר. זה מפני שישעיהו היה מטיף, לא רק סופר או עורך. הספר שלו מתעד את המסרים שהטיף לאורך תקופת זמן ארוכה. אלו קשורים יחדיו, לפעמים

1. על ידי נושא
2. על ידי כרונולוגיה

3. על ידי אירועים אשר השפיעו על ישראל
4. על ידי הנורמות התרבותיות של המזרח הקרוב העתיק, אשר כה שונות מאלו שלנו
5. בעיקר על ידי משפטי מפתח ומשחקי מילים

V. מחבר

- א. מבט יהודי של המחבר
 1. ה- *Baba Bathra* 15 א של התלמוד אמרה שיחזקאל ואנשיו כתבו (ערכו או לקטו) את ישעיהו, משלי, קהלת ושיר השירים.
 2. Ben Sirah ב- *Ecclesiasticus* מט 17-25, אשר נכתב בערך ב-185 לפנה"ס, אמר ש- "ישעיהו, בן אמוץ" כתב את הספר (א 1; יב 1; יג 1).
 3. ב דברי הימים לב 32 מאמתים את חזיונו של ישעיהו, כמו גם המקביל במלכים (ב מלכים יח 19 – כ 19 מספר לנו על האדם).
 - א. הוא היה ממשפחה אצילית עשירה בירושלים, אולי אפילו בן דוד למלך עוזיהו.
 - (1) ישנה עדות שהשתמשו ב-"יהו" (כסיומת לשם), אשר הוא קיצור ליהוה, בייחודיות בקרב מלכות יהודה
 - (2) הגישה של ישעיהו למלך עוזיהו גם מקנה לנו תמיכה לקשר המשפחתי האפשרי שלו
 - (3) ראו תלמוד "Meg" 10ב
 - ב. הוא נשא לאישה נביאה (ח 3).
 - (1) הבן הראשון, "שאר ישוב", אשר התכוון "שריד ישוב"
 - (2) הבן השני, "מהר שלל חש בז" (ח 3), אשר התכוון "תאיץ את השלל, תמהר את הבז"
 - ג. לישעיהו היה את אחד משירותי הנבואה הארוכים ביותר מכל נביאי הברית הישנה. הוא היה הדובר של אלוהים ביהודה משלטונו של יותם (742-735 לפנה"ס) עד לזו של יחזקאל (715-687 לפנה"ס) עם האפשרות של אפילו להגיע לשלטונו של מנשה (687-642 לפנה"ס); מנשה היה כנראה שליט שותף מ-696 לפנה"ס.
 - ד. אם ב דברי הימים כו 22 מתייחס לישעיהו, אז הוא היה הסופר הראשי ושומר התולדות המלכותיות של המלך.
 - ה. מסורות אמרו כי הוא נחתך לשניים בתוך בול עץ (ראו. *Assumptions of Isaiah*) בזמן שלטונו של מנשה (ראו. עברים יא 37).
 4. משה בן שמואל אבן ג'יקטילה, בסביבות 110 לספירה, אמר שפרקים א – לט הינם של ישעיהו, אך פרקים מ – סו נכתבו בזמן תקופת בית המקדש השני (תקופה פרסית, 538-430 לפנה"ס).
 5. אבן עזרא (1092-1167 לספירה) עקב אחר הכיוון של ג'יקטילה והכחיש, או לפחות הטיל ספק, את הפרקים מ – סו לישעיהו של המאה השמינית.
- ב. המבט של למדנות מודרנית על המחבר
 1. סיכום היסטורי טוב נמצא בספר של R. K. Harrison, *Introduction to the OT*, Eerdmans, 1969.
 2. דיון מועיל של הסיבות הטכניות שניתן להצהיר שני מחברים ניתן למצוא בספר של S. R. Drivers, *Introduction to the Literature of the OT*, 1972 reprint.
 3. לא נמצאו שום כתבי יד עבריים או יווניים (LXX) אשר מראים חלוקה בין פרקים א – לט ופרקים מ – סו.
 - א. ישנו רווח של שתי שורות בסוף פרק לג במגילות של ים המלח. זה רומז על חלוקה בנקודה הזאת, לא בפרק לט.
 - ב. נראה שיש מבנה מקביל בין א – לג ולד – סו. המבנה הכפול הזה אשר היה מבוסס על יומו של המחבר ואז העתיד, היה שכיח בנביאים עבריים (ראו. יחזקאל, דניאל, זכריה).
 4. ללמדנות מודרנית אין אחדות דעים בנוגע לכמה מחברים או היכן מתחלק הספר.
- ג. חלק מהסיבות לאחדות של ישעיהו
 1. נמצאו עשרים וחמש מושגים בשני החלקים של ישעיהו אשר לא נמצאים בשום מקום אחר בברית הישנה (Intro. to Isaiah, NIV, עמוד 1014).

2. התואר "קדוש ישראל" מופיע 13 פעמים בפרקים א – לט ו-14 פעמים בפרקים מ – סו ורק שש פעמים בכל שאר הספרים של הברית הישנה.
3. ישוע, ביוחן יב 40,38, מצטט את ישעיהו נג 1 ופרק ו 10 ומקשר את שניהם לישעיהו.
4. קטעים מישעיהו מ – סו מתקשרים לישעיהו במתי ג 3; ח 17; יב 17; לוקס ג 4; ד 17; יוחן א 23; מעשי השליחים ח 28; ורומים י 16-20.
5. אין עדות של כתב יד על חלוקה בספר בפרק לט (LXX, DSS, MT) או (LXX).
6. אין אזכור היסטורי על נביא גדול (ישעיהו) במאה השישית.

R. K. Harrison, ב- *Introduction to the OT*, מגיב על הנושא,

"טענות מסגנון ספרותי היו מאד מעורפלות בסוף המאה התשיעית, אך לאור ידע הרבה יותר רחב של שפות המזרח הקרוב הקדום, הם כרגע קיבלו מקום הרבה פחות חשוב. לסובייקטיביות עצמה של התחשבויות על פי סגנון הייתה משיכה גדולה עבור חסידים של תאוריית Graf-Wellhausen לאנליזה ספרותית, אשר לא ראו שום עקביות במעקב אחר חומר המיוחס למחבר מקראי, ואז הכחישו חלקים של אותו הקובץ מפני שהצורה הספרותית ואוצר המילים של כל פרק לא נראים זהים. ככל הנראה זה לא עלה בדעתם של אותם חוקרים מוקדמים שזה היה רק אפשרי להסיק קונספט מסוים של סגנון של מחבר עתיק כתוצאה מלימוד זהיר של כל החומר שהמיוחס לו, ושדחייה מאוחרת של חלק או כל הקובץ הזה תוכל להיות מאומתת על בסיס בקרה חיצונית קפדנית" (עמוד 776).

ד. סיבות מסוימות עבור מספר מחברים של ישעיהו

1. בפרקים מ – סו השם "ישעיהו" לא מוזכר.
2. פרקים מ – סו לא מתאימים לרקע ההיסטורי של ישעיהו.
3. נראה כי יש ערבוב בייחוסים של ישעיהו ל:
 - א. פלישת אשור, גלות ועונש
 - ב. פלישת בבל, גלות ועונש
4. יש מספר סיבות לתאוריה של מספר מחברים.
 - א. שינוי ברקע ההיסטורי
 - (1) לפני פלישת יהודה, א – לט
 - (2) גלות, מ – נה
 - (3) יהודה אחרי הגלות, נו – סו
 - (4) בישעיהו א – לט בית המקדש לעולם לא ייפול, בעוד שבפרקים מ – סו המקום כבר נפל.
 - ב. שינוי במושגים אשר מתארים את הנבחר של אלוהים
 - (1) ילד משיחי
 - (2) עבד סובל
 - (3) ישראל בתור
 - (א) רעה, נ 1
 - (ב) משרתי יהוה, נד 17

5. מלומדים שמרנים מודרניים

- א. הצהרתו של E. J. Young על פרקים נו – סו עוזרת, "עוד אפשרות היא שנבואות מודרכות על ידי הרוח נאספו על ידי עורך מנביאים שונים מבית הספר של ישעיהו סביב נושאים בסיסיים של החלק הזה" (עמוד 188).
- ב. הצהרתו של R. K. Harrison, "הכותב הנוכחי שומר על המבט שישעיהו, כמו רוב שאר הכתובים הנבואיים הקיימים, מייצג אנתולוגיה של אמירות אשר ניתנו במספר זמנים, ובכך העבודה מזכה שום שוני בטיפול מזה אשר הוסכם לנבואות הגדולות האחרות בברית הישנה. בקשר הזה, זה חשוב לציין שטיעונים המבוססים על שוני בסגנון או ביטוי ספרותי מיד נפגמים על ידי הגישה הזו, כיוון שאנתולוגיה עלולה להילקח די למדי כמייצג של כל הסגנון של המחבר על התקופות השונות בפעילות היצירתית שלו. הצדקה עבור תיאור העבודה כאנתולוגיה במובן הכי טוב של המושג הזה מרהטת כל ידי משפט הפתיחה של הנבואה, אשר מכיל כותרת לעבודה, ומדבר ספציפית על חומר ההתגלות שישעיהו בן-אמוץ קיבל בחזיונות בנוגע ליהודה וירושלים בימיהם של עוזיהו, יותם, אחז וחזקיהו. כמו עם כל האנתולוגיות, זה די ברור שהספר הכיל רק מבחר מכתבי הקודש הנבואיים והדרשות הזמניים, וזה מאד אפשרי שישעיהו הפיק באופן משמעותי יותר חומר ממה

ששרד בספר שלו. הטבע של הנבואה כאנתולוגיה מצוין בנוסף על ידי תוספות בישיהו ב 1 ויג 1, אשר אולי ייצגו, או הצביעו על נוכחות של אוספים מוקדמים יותר של אמירות נבואיות" (עמוד 780).

6. הסגנון הספרותי של פרקים מ – 10 שונה מזה של פרקים א-ל.ט.

ה. פרשנויות מסכמות בנוגע למחבר

1. מלומדים יראי אלוהים ממשיכים לא להסכים על האופן בו ספר הברית הישנה של ישעיהו שלנו הפך להיות לצורתו הנכחית (ראו MT, DSS). הדגש העיקרי חייב להיות מונח על ההשראה שלו והאמינות שלו בגילוי הדמות והמטרות של יהוה.
2. אנחנו חייבים לדחות כל הנחות מראש שמכישות את ההתגלות הנאמנה של אלוהים דרך ישעיהו. זה גם כולל את הדחייה מראש של נבואה שנחזתה מראש והורדה של הברית הישנה למקרה אקסקלוסיבי אנושי, שמרני והיסטורי.

VI. תאריך

א. ישעיהו הוא חלק מהנביאים של המאה השמינית.

1. יונה, עמוס והושע בממלכה הצפונית (ישראל), בזמן שלטונו של ירבעם השני (786-640 לפנה"ס)
2. ישעיהו ומיכה בממלכה הדרומית (יהודה)

ב. הוא נולד ב-760 לפנה"ס ונקרא לתפקיד נבואי מסביבות 742 לפנה"ס בשנה בה עוזיהו מת (ו 1). עוזיהו גם נקרא עזריהו (742-783 לפנה"ס).

ג. לישיהו היה שירות ארוך מהשנים האחרונות של עוזיהו (742-783 לפנה"ס) לאורך יותם (735-742 לפנה"ס), אחז (715-735 לפנה"ס), חזקיהו (687-715 לפנה"ס), ולתוך שלטונו של מנשה (642-687 לפנה"ס) מפני שישעיהו מתעד/מנבא את מותו של סנחריב בפרק לז 38 (681 לפנה"ס).

ד. R. K Harrison מצהיר כי הספר הינו אנתולוגיה של הכתבים והדרשות של הנביא לאורך הרבה שנים ולאורך מספר מלכים ביהודה. זה לבסוף נאסף והוערך לאחר מותו של הנביא, בסביבות 630 לפנה"ס.

VII. רקע היסטורי של נביאים במאה השמינית

א. החומר המקראי נמצא ב-

1. ב מלכים יד 3 – יז 6
2. ב דברי הימים כה – כח
3. עמוס
4. יונה
5. הושע
6. ישעיהו
7. מיכה

ב. ניתן לראות את הסיכום הפשוט ביותר של המצב של עבודת האלילים בקרב אנשי אלוהים בהושע.

1. ב 18, "ולא-תקראי-לי עוד בעלי"
2. ד 12-14, "... תזנינה בנותיכם..."
3. ד 17, "חבור עצבים אפרים הנח-לו"
4. יג 2 "עגלים ישקח" (טקס)

ג. רקע חברתי

1. זה היה זמן של שגשוג כלכלי והתרחבות צבאית עבור ישראל ויהודה. למרות זאת, השגשוג הזה היה רווחי רק עבור המעמד העשיר. העניים נוצלו ועברו התעללות. זה כמעט נראה ש"הכסף והנשק" הפכו לאלילים!

2. האיזון החברתי והרכוש של ישראל ויהודה קשורים למספר גורמים.

א. השלטונות הארוכים והמשגשגים של ירבעם השני (746-786 לפנה"ס) בצפון ועוזיהו (742-783 לפנה"ס) בדרום

- ב. התבוסה של האשורים בסוריה על ידי אדד-נררי השלישי ב-802 לפנה"ס
- ג. חוסר הריב בין ישראל ליהודה
- ד. גביית המיסים והניצול של נתיבי הסחר מהצפון לדרום דרך גשר הארץ של פלסטין גרמו לצמיחה אקונומית מהירה, הפרזה אפילו עבור המעמד העשיר
3. נראה כי "חרסי השומרון", אשר מתוארכים במהלך שלטון של ירבעם השני, מציינים ארגון מנהלי כמו אצל שלמה. נראה כי זה מאשר את הפער המתרחב בין ה-"ישנם" וה-"אינם".
4. החוסר יושרה של העשירים מתואר בביור בעמוס, אשר נקרא "הנביא של צדק חברתי". השוחד של המערכת המשפטית וזיוף המשקל המסחרי הינם שתי דוגמאות ברוחות לגידוף שהיה ככל הנראה שכח גם בישראל וגם ביהודה.
- ד. רקע דתי
1. זה היה זמן של פעילות דתית חיצונית, אך מעט מאד אמונה אמיתית. כתות הפוריות של כנען שולבו לתוך הדת של ישראל. האנשים היו עובדי אלילים אך הם קראו לזה יהוה. הטרנד של אנשי אלוהים לבריתות פוליטיות עירב אותם לפולחן פגאני ועיסוק פגאני.
2. עבודת האלילים של ישראל מפורטת בב' מלכים יז 7-18.
- א. בפסוק 8 הם עקבו אחר מעשי הפולחן של הכנענים.
- (1) פולחן פוריות (ראו. ויקרא יח 22-23)
- (א) מקומות גבוהים, פסוקים 9, 10, 11
- (ב) מצבות קודש (בעל), פסוקים 10, 16
- (ג) אשירים, פסוק 16, אלו היו סמלים מעץ של בת זוגתו של בעל. הם היו או יתדות מחרוטות או עצים חיים.
- (2) הגדת עתידות, פסוק 17. זה היה מגונה בויקרא יט – כ ודברים יח.
- ב. בפסוק 16 הם המשיכו את הפולחן של שני עגלי זהב, סימלו את יהוה, אשר הוקמו בידן ובת-אל על ידי ירבעם הראשון (א מלכים יב 28-29).
- ג. בפסוק 16 הם השתחוו לאלוהויות הכוכביות של בבל: שמש, ירח, כוכבים וקונסטלציות.
- ד. בפסוק 18 הם השתחוו לאל האש והפוריות הפיניקי, מולך *Molech*, על ידי הקרבת ילדיהם (ראו. ויקרא יח 21; כ 2-5). המנהג הזה נקרא מולך *molech*; זה לא היה השם של האל.
3. בעליזים (ראו. הספר של W. F. Albright, *Archaeology and the Religion of Israel*, עמוד 82)
- א. המקור הארכאולוגי הטוב ביותר שלנו הוא "Ba'al Epic from Ugarit".
- (1) זה מתאר את בעל כאל אשר מת וקם לתחייה לפי עונות. הוא הובס על ידי מות ורותק לשאול. כל החיים על פני האדמה חדלו. אך, בעזרתה של אלה (ענת *Anat*), הוא קם לתחייה ומביס את מות כל אביב. הוא היה דמות אלוהית של פוריות אשר השתחוו לו על ידי קסם חיקוי.
- (2) הוא היה ידוע גם כהדד.
- ב. אל *El* הוא האלוהות הראשית של הפנתיאון הכנעני, אך הפופולריות של בעל תפסה את מקומו.
- ג. ישראל הייתה הכי מושפעת מבעליזם צורי דרך איזבל אשר הייתה בתה של מלך צידון. היא נבחרה על ידי עמרי עבור הבן שלו, אחאב.
- ד. בישראל השתחוו לבעל במקומות גבוהים מקומיים. הוא היה מסומל על ידי רבן מוגבהת. בת לווייתו, אשרה, מסומלת על ידי יתדות עם חריטות אשר סימלו את עץ החיים.
4. מספר מקורות וסוגי עבודות אלילים מוזכרים.
- א. עגלי הזהב בבת-אל ודן אשר הוקמו על ידי ירבעם הראשון כדי להלל את יהוה
- ב. ההשתחויה לאל ואלת הפוריות צורים במקומות גבוהים מקומיים
- ג. עבודת האלילים אשר הייתה נדרשת בהתערבות בריתות פוליטיות ביום ההוא
- ה. סיכום קצר על הפלישות של אשור ובבל במהלך המאה השמינית אשר השפיעו על פלסטין.
1. ארבעת הנביאים של המאה השמינית היו פעילים במהלך האימפריה טיגריס-פרת של אשור. אלוהים ישתמש באומה האכזרית הזו כדי לשפוט את עמו, במיוחד ישראל.
- א. המקרה הספציפי היה ההיווצרות של הברית הפוליטי והצבאי של חוצה ירדן הידוע בתור "ליגת הסורי-אפריימית" (735 לפנה"ס). סוריה וישראל ניסו להכריח את יהודה להצטרף אליהם נגד אשור. במקום זאת אחז שלח מכתב לאשור לעזרה. המלך האשורי החזק עם מחשבה אמפירית הראשון, תגלת-פלאסר השלישי (745-727 לפנה"ס), הגיב לאתגר הצבאי ופלש לסוריה.
- ב. מאוחר יותר, מלך הבובה של אשור, הושע (732-722 לפנה"ס), בישראל גם מרד, ופנה למצרים. שלמנאסר החמישי (727-722 לפנה"ס) פלש לישראל שוב. הוא מת לפני הכנעת ישראל אך היורש שלו, סרגון השני (722-705 לפנה"ס), תפס את עיר הבירה של ישראל בשומרון ב-722

לפנה"ס. אשור גירש לגולה מעל ל-27,000 ישראלים באירוע הזה כפי שתגלת-פלאסר גירש אלפים קודם ב-732 לפנה"ס.

2. אחרי מותו של אחז (735-715 לפנה"ס) עוד קואליציה צבאית נוצרה על ידי ערים חוצי ירדן ומצרים נגד אשור (714-711 לפנה"ס). זה ידוע בתור "המרד האשדודי". הרבה ערים ביהודה נהרסו כאשר אשור פלשה שוב. תחילה חזקיהו תמך בקואליציה הזו, אך מאוחר יותר נסוג מהתמיכה שלו.
3. למרות זאת, עוד קואליציה שוב ניסתה לנצל את המוות של המלך האשורי החזק, סרגון השני, ב-705 לפנה"ס, יחד עם הרבה מקרי מרד אחרים אשר התרחשו לאורך כל האימפריה האשורית.
א. חזקיהו השתתף במרד הזה במלואו. לאור התיגר הזה סנחריב (705-681 לפנה"ס) פלש (701 לפנה"ס) לפלסטין ובנה מחנה ליד העיר ירושלים (ב מלכים יח – יט; ישעיהו לו – לט), אל הצבא שלו הובס באופן פלאי על ידי אלוהים.
- ב. יש מספר שאלות בקרב מלומדים בנוגע לכמה פעמים סנחריב פלש לפלסטין (ל-*John Bright* יש פלישה אחת ב-701 לפנה"ס ועוד אחת אפשרית ב-688 לפנה"ס, ראו. *The History of Israel*, עמוד 270).
- ג. נחסך מחזקיהו עוד פלישה אשורית, אך בגלל התצוגה הראוותנית שלו של אוצרות יהודה למשלחת הבבלית, ישעיהו חזה את המפל של יהודה לבבל (לט 1-8). ירושלים נפלה לנבוכדנצר ב-587-586 לפנה"ס.
4. ישעיהו חזה ספציפית את ההשתקמות של עמו של אלוהים תחת כורש השני, השליט המדו-פרסי (מא 4-2; מד 28; מה 1; נו 11). נינוה (עיר הבירה של אשור) נפלה ב-612 לפנה"ס לבבל, אך העיר בבל נפלה ב-539 לפנה"ס לצבא של כורש. ב-538 לפנה"ס כורש הוציא צו שכל האנשים המגורשים, כולל היהודים, יכולים לחזור הביתה. הוא אפילו סיפק קרנות מבית האוצר שלו עבור בנייה מחדש של בתי מקדש לאומיים. הוא היה אדם בעל אמונות טפלות ורצה למצוא חן בעיני כל האלים.

VIII. יחידות ספרותיות

- א. מתאר קצר
 1. פרקים א – לט, הנביא וימו
 2. פרקים מ – סו (או אפשרי מ – נה ונו – יו), העידן החדש
- ב. פרקים א – לט, הרקע ההיסטורי ביומו של ישעיהו (לפני הגירוש)
 1. פרקים א – ו, תחת המלכים עוזיהו ויותם
 2. פרקים ז – יד, תחת המלך אחז
 3. פרקים טו – לט, תחת המלך חזקיהו (פרקים לו – לט מקבילים לב מלכים יח 13 – כ 19)
- ג. פרקים מ – סו, תקופת הגירוש ואחרי הגירוש, הם סוגים של הממלכה העתידיית
 1. בעוד שפרקים א – לט משקפים את ההטפה של ישעיהו והם בבירור הצגות אורליות, פרקים מ – נה משקפים רקע חדש. המשפט של אלוהים הגיע ועכשיו שיקום הוא הנושא העיקרי. יש גם את הרמז הסגנוני שהפרקים הללו הם לא כל כך בעל פה כמו שהם כתובים.
 2. פרקים א – לט בבירור מתמודדים עם האיום האשורי והאיום הבבלי בסוגו, ספציפית בפרקים יג – יד, כא ולט. פרקים מ – נה מתמודדים עם התקופה הפרסית והשיקום של עמו של אלוהים לארץ המובטחת.
 3. הפרקים המאוחרים של ישעיהו, נו – סו, הינם אסכולוגיים המשתמשים במטאפורות היסטוריות מהמזרח הקרוב הקדום כדי לקדם את העולם ההשתחויה המונותאיסטי האוניברסלי של יהוה.
- ד. הקושי בהתוויית ישעיהו
 1. רוב המלומדים המודרניים מחלקים את הספר לשני חלקים: א – לט ונו – יו. R. K. Harrison: פרקים א – לג בגלל המרווח בטקסט ה-DSS. החלוקה הברורה הזאת ב-DSS בין פרק לג לפרק לד גרמה לעלייה של הצעה שישעיהו נוצר על ידי החסידים שלו בשני כרכים. W. H. Brownlee הציע ששני הכרכים הם ראי אחד של השני במבנה.

כרך 2
פרקים לד – לה
פרקים לו – מ
פרקים מא – מה

כרך 1
הרס ושיקום
חומר ביוגרפי
סוכנים של ברכה ומשפט שמימיים

פרקים א - ה
פרקים ו - ח
פרקים ט - יב

פרקים יג – כג	אורקלים נגד כוחות זרים	פרקים מז – מח
פרקים כד – כז	גאולה אוניברסלית והפדות של ישראל	פרקים מט – נה
פרקים כח – לא	דרשות אתיות	פרקים נו – נט
פרקים לב – לג	שיקום האומה	פרקים ס – סו

2. חלק מקווי המתאר מתמקדים על הרקע ההיסטורי, בעוד שאחרים מתמקדים על התוכן המשיחי

Leupold	NIV	
"הספר של עמנואל"	"נבואות נגרמו בגלל האיום הארמי והישראלי נגד יהודה"	פרקים ז – יב
"הספר של ציון" (אבן הפינה)	"שש צרות: חמש על הלא נאמנים בישראל ואחת על אשור"	פרקים כח – לג

3. דוגמאות מסוימות של חוסר הודאות ביחידות הספרותיות (פרקים א – יב)

א. מתאר של פרקים א – יב על פי E. Y. Young, עמודים 214-211
(1) א 1 – יב 6 נבואות הנוגעות ליהודה וירושלים

- (א) א 1-31 המערך הגדול
- (ב) ב 1 – ד 6 שלטון של המשיח והמשפט על האנשים
- (ג) ה 1-30 העוולות הנפוצות של יהודה
- (ד) ו 1-13 החזון של ישעיהו לגבי האדון
- (ה) ז 1 – יב 6 נבואות אשר בוטאו במהלך שלטון של אחז

ב. מתאר של פרקים א – יב על פי R. K. Harrison, עמוד 764
(1) נבואות בנוגע להרס ושיקום יהודה, פרקים א – ה
(2) הקריאה של ישעיהו: חומר ביוגרפי, פרקים ו – ח
(3) אימפריות העולם הקיימות והתפקיד שלהם, פרקים ט – יב
ג. מתאר של פרקים א – יב על פי The NIV Study Bible, עמוד 1016
(1) פרקים א – ו

- (א) מבוא: טענות נגד יהודה אשר הפרו את הברית, פרק א
 - (ב) המשמעת והתפארת העתידית של יהודה, פרקים ב – ד
 - i. הברכות העתידיות של ירושלים (ב 1-5)
 - ii. המשמעת העתידית של האדון עבור יהודה (ב 6 – ד 1)
 - iii. השיקום של ציון (ד 2-6)
 - (ג) המשפט של האומה והגלות (פרק ה)
 - (ד) העמלה המיוחדת של ישעיהו (פרק ו)
- (2) פרקים ז – יב
- (א) אחז הזהיר לא לפחד מהברית של הארמים עם ישראל (פרק ז)
 - (ב) הבן של ישעיהו והבן של דויד (ח 1 – ט 7)
 - (ג) משפט נגד ישראל (ט 8 – י 4)
 - (ד) האימפריה האשורית והממלכה משושלת דוד (י 5 – יב 6)
 - i. החורבן של אשור (י 5-34)
 - ii. ההקמה של מלך דויד והממלכה שלו (פרק יא)
 - iii. שירי שמחה עבור גאולה (פרק יב)

IX. אמיתות עיקריות

א. ישעיהו החזיק את יהודה בנאמנות לברית של דוד (ב שמואל ז), אך הוא גם חזר למטרה המקורית של הברית של אברהם (בראשית יב 3-1), אשר הייתה בחירתו של אלוהים בישראל לבחור בעולם (שמות יט 6-5). איזה זעזוע השלטון האוניברסלי הזה של יהוה היה חייב להיות. אלוהים לא רק ישקם את ישראל, אלא גם ירחיב את תכנית הגאולה שלו לכל העולם!

ב. ישעיהו חזה במדויק את התנועה של אירועי העולם ביומו ובעתיד, אשר הוביל לשיקום של הממלכה הדוידית דרך משיח האלוהים (כך גם מיכה). הממלכה הזו קדושה ואוניברסלית (כך גם מיכה). שניהם היבטים של הדמות האלוהית המונותאיסטית, קדושה וגואלת.

ג. ישעיהו מראה בברור את נאמנות עם האלוהים בלבטוח במשאבים ארציים, נפולים ואנושיים. גאולה תבוא מיהוה בלבד!

ד. ישעיהו חושף את שלושת המאפיינים החזקים ביותר בתוכנית הגאולה של אלוהים.

1. המשיח שיבוא

2. המשיח כעבד הסובל

3. השלטון האוניברסלית של המשיח

ישעיהו א

חלוקה של קטעים לפי תרגומים מודרניים

UBS ⁴	NKJV	NRSV	TEV	NJB
מרד עמו של אלוהים		מען		כותרת
א 3-1	א 1	א 1	א 1	א 1
(3-2)	החטא של יהודה	הסדרה הראשונה של כתבי קודש	אלוהים נזף בעמו	עם כפוי טובה
	א 4-2 (3-2)	א 31-2 (3-2)	א 3-2	א 9-2 (9-2)
א 4 (4)	(4)	(4)	א 6-4	
א 5 (6-5)	א 9-5 (6-5)	(6-5)		
א 9-7 (9-7)	(9-7)	(9-7)	א 9-7	
המים הגיעו עד נפש				נגד צביעות
א 15-10 (15-10)	א 17-10 (11-10) (15-12)	(17-10)	א 14-10	א 20-10 (10)
			א 17-15	(17-11)
א 17-16 (17-16)	(17-16)			
נחשוב בהיגיון				
א 20-18 (20-18)	א 20-18 (20-18)	(20-18)	א 20-18	(20-18)
ציון שחייה בשחיתות בעתיד תיגאל	עיר שבורה		עיר החטא	הבכיר של ירושלים
א 23-21 (23-21)	א 23-21 (23-21)	(23-21)	א 23-21	א 28-21 (21)
				(23-22)
א 26-24 (26-24)	א 31-24 (26-24)	(26-24)	א 26-24	(24)
				(25)
				(26)
א 31-27 (31-27)	(31-27)	(31-27)	א 28-27	
				עצים קדושים
			א 31-29	א 31-29 (31-29)

* למרות שהם לא השראה, חלוקה ופרשנויות אלו הם מפתח להבנת הכוונה המקורית של המחבר. כל תרגום מודרני מחלק ומסכם את הסעיפים. לכל סעיף יש נושא מרכזי, אמת, או מחשבה. כל גרסה/התרגום מתמצת את הנושא בדרך ייחודית. עליך לקרוא את הכתוב, ולשאול את עצמך איזה תרגום הכי תואם את ההבנה שלך כלפי הנושא והקטעים שבכתובים. בכל פרק עלינו קודם כל לקרוא את הכתובים ולזהות את הנושא (פסקאות), ואז להשוות את ההבנה שלנו עם התרגומים המודרניים. רק כאשר אנחנו מבינים את הכוונה המקורית של המחבר על ידי מעקב אחרי ההיגיון וההצגה שלו אז נוכל באמת להבין את כתבי הקודש. רק המחבר המקורי הוא בעל ההשראה-לקוראים אין זכות לשנות או לתקן את המסר, כתבי הקודש. לקוראים יש את האחריות ליישם את האמת בהשראה בחיי היומיום.

מחזור קריאה שלישי

מעקב אחר כוונתו המקורית של המחבר ברמת הפסקה

זהו ספר פרשנות שמטרתו להיות מדריך לימוד, מה שאומר שאתה אחראי לפרש בעצמך את הכתובים. כל אחד מאתנו חייב ללכת באור שיש לנו. אתה, כתבי הקודש ורוח הקודש בראש סדר העדיפויות בפרשנות. אתה לא צריך להשאיר את זה לפרשן.

קרא את הפרק ברציפות. זהה את הנושאים. השווה את חלוקת הנושאים שלך עם חמשת התרגומים המודרניים. אין השראה בחלוקה לפסקאות, אבל זהו המפתח לעקוב אחר כוונתו המקורית של המחבר, שזה הלב של הפרשנות. לכל פסקה של נושא אחד ויחיד.

1. פסקה ראשונה
2. פסקה שנייה
3. פסקה שלישית
4. וכו'.

תובנות הקשריות

א. הנביאים בצורה אופיינית השתמשו בשלוש צורות מטאפוריות ספרותיות סטנדרטיות כדי להעביר את המסר שלהם.

1. תיק משפטי (ראו. פסוקים 2, 18)
2. קינת הלוויה (ראו. פסוקים 24-26)
3. הבטחת דבר האל

ב. זה מפתיע שקריאתו של ישעיהו מתועדת בפרק ו. יש רק את ההקדמה הקצרה בפסוק 1. למרות זאת, ההקדמה הקצרה הזאת מספרת על האורך והזמן של שירותו של ישעיהו. כמובן שרק מספר חזיונות, שירים והתגלויות נבחרים לישעיהו מתועדים, או על ידי מאוחר יותר בשירות שלו או על ידי החסידים שלו אחרי מותו. R. K. Harrison קורא לספר אנתולוגיה.

ג. פרק א יכול להיות סיכום של הספר כולו. אותם הנושאים חוזרים על עצמם שוב בכתבים של ישעיהו. הכי בולט הוא החזון של חטאי יהודה של

1. הפרה של ברית בינלאומית
2. אמון בפורמליזם וליטורגיה
3. חוסר צדק חברתי
4. עבודת אלילים

ההשלכות של ויקרא כו ודברים כח חייבות לקרות אם אלוהים נאמן בדברו! ההשלכות של חטא ידוע הן אמיתיות כמו ההבטחות של אהבתו, דאגתו והגנתו של יהוה. הן שני צדדים של אותה הברית! זכרו שהמטרה של משפט הייתה לשקם את האחוה האינטימית, כמו גן העדן לפני הנפילה, לפני שצלמו ודמותו של אלוהים יפגעו!

לימוד מילים וביטויים

ישעיהו א 3-1 (טקסט התנ"ך על פי המסורה בכתב יד לנינגרד)
חֲזוֹן יִשְׁעִיהוּ בֶן-אֲמוּץ אֲשֶׁר חָזָה עַל-יְהוּדָה וִירוּשָׁלַם בְּיַמֵּי עֲזִיָּהוּ יוֹתָם אֶחָד יַחְזְקִיהוּ מַלְכֵי יְהוּדָה;

שִׁמְעוּ שָׁמַיִם וְהָאֲדָמָה אֶרֶץ
 כִּי יְהוָה דָּבַר
 "בְּנִים גְּדֹלְתֵי וְרוֹמְמֵתֵי
 וְהֵם פָּשְׁעוּ בִי;
 יָדַע שׁוֹר קָנְהוּ
 וְחִמּוֹר אָבוֹס בְּעֵלָיו
 יִשְׂרָאֵל לֹא יָדַע
 עִמִּי לֹא הִתְבוֹנֵן";

א 1 "חֲזוֹן" המושג הזה (BDB 302) משמש במובן של "מסר התגלות" (ראו. כט 7; מיכה ג 6). המושגים "חזיונות" ו-"חלומות" מקבילים בכט 7 (ראו. דניאל ז 1). בדרך כלל חלומות מגיעים בלילה וחזיונות גם בלילה וגם ביום. נראה כי זה מתאר מצב תודעה שעבר שינוי על ידי אלוהים, דרך מטאפורות, ניבים וחפצים פיזיים, כדי להעביר התגלות מיוחדת. האמיתות הללו שמימיות, לא אנושיות. ישעיהו כנראה בנה את המסרים שלו, אך התוכן היה מאלוהים! זה קשה להסביר את המכניות של השראה, אך התוצאות הינם מסר שמיימי, סמכותי.
 כאן, בהקשר כאן לפסוק פתיחה, המושג משמש ככותרת למסרים של ישעיהו (ראו. ב 1; יג 1; עמוס א 1; מיכה א 1; חבקוק א 1).

■ "יִשְׁעֵיהֶוּ" השם (BDB 447) מתכוון "יהוה מושיע" או "ישועה ביהוה" (אין שם פועל). כאשר "הו" מופיע בסוף שם עברי, זה רומז על מלוכה וגם מתכוון לשם הברית של אלוהים, יהוה (ראו. שמות ג 14).

נושא מיוחד: השמות לאלוהות

- א. אל *El* (BDB 42, KB 48)
1. המשמעות המקורית של המונח הקדום והכללי לאלוהות אינו ידוע בוודאות, למרות שמלומדים רבים מאמינים שהוא מגיע משורש אכדי שמשמעו "להיות חזק" או "להיות עוצמתי" (השוו לבראשית יז 1; במדבר כג 19; דברים ז 21; תהלים נ 1)
 2. בפנתיאון הכנעני האל העליון הוא אל *El* (Ras Shamra texts)
 3. בכתבי הקודש אל בדרך-כלל מורכב עם מונחים אחרים. צירופים אלו הפכו לאמצעי לאפיין את אלוהים.
 - א. אל-עליון *El-Elyon* (BDB 42 & 751 II), ברא' יד 18-22; דבר' לב 8; ישע' יד 14
 - ב. אל-רואי *El-Roi* ("האל שרואה" או "האל שמראה את עצמו", BDB 42 & 909), ברא' טז 13
 - ג. אל-שדי *El-Shaddai* ("אל רב-כוח" או "אל מלא חמלה" או "אל ההר", BDB 42 & 994), ברא' יז 1; לה 11; מג 14; מט 25; שמות ו 3
 - ד. אל-עולם *El-Olam* (האל הנצחי, BDB 42 & 761), ברא' כא 33. מונח זה קשור באופן תיאולוגי להבטחת אלוהים לדוד בשמ"ב ז 13, 16
 - ה. אל-ברית *El-Berit* ("אל הברית", BDB 42 & 136), שופ' ט 46
 4. אל משווה עם
 - א. יהוה בתהל" פה 9; ישע' מב 5
 - ב. אלהים בברא' מו 3; איוב ה 8, "אֲנֹכִי הָאֵל אֱלֹהֵי אֲבִיךָ"
 - ג. שדי בברא' מט 25
 - ד. "קנאה" בשמות לד 14; דבר' ד 24; ה 9; ו 15
 - ה. "רחמים" בדבר' ד 31; נחמ' ט 31
 - ו. "גדול ונורא" בדבר' ז 21; י 17; נחמ' א 5; ט 32; דני' ט 4
 - ז. "דעת" בשמ"א ב 3
 - ח. "מעוזי חיל" בשמ"ב כב 33
 - ט. "הנותן נקמות לי" בשמ"ב כב 48
 - י. "הקדוש" בישע' ה 16
 - יא. "גבורה" בישע' י 21
 - יב. "ישועתי" בישע' יב 2
 - יג. "גדול וגיבור" בירמ' לב 18
 - יד. "גמול" בירמ' נא 56
 5. שילוב של כל השמות העיקריים של אלוהים בתנ"ך נמצא ביהוש' כב 22 (אל, אלהים, יהוה, חוזר על עצמו)

- ב. עליון (BDB 751, KB 832)
1. המשעות הבסיסית היא "גבוה", "רם", "או" "נישא" (השוו לברא' מ 17; מל"א ט 8; מל"ב יח 17; נחמ' ג 25; ירמ' כ 2; לג 10; תהל' יח 13).
 2. נעשה שימוש בשם זה במשמעות מקבילה לכמה שמות/תארים אחרים של אלהים
 - א. אלהים *Elohim* - תהל' מז 2-1; עג 11; קז 11
 - ב. יהוה *YHWH* - ברא' יד 22; שמ"ב כב 14
 - ג. אל-שדי *El-Shaddai* - תהל' צא 9, 1
 - ד. אל *El* - במד' כד 16
 - ה. אלה *Elah* - נעשה בו שימוש לעתים קרובות בדני' ב-ו ועזרא ד-ז, קשור ל-*illair* ("אל עליון" בארמית) בדני' ג 26; ד 2; ה 18, 21
 3. לעתים קרובות נעשה שימוש בשם זה על-ידי אנשים שלא היו ישראלים
 - א. מלכיצדק, ברא' יד 18-22
 - ב. בלעם, במד' כד 16
 - ג. משה, כאשר הוא דיבר על העמים בדבר' לב 8
 - ד. הבשורה על-פי לוקס בברית החדשה נכתבה לגויים וגם עושה שימוש במקבילה היוונית *Hupsistos* (השוו לפרק א 32, 35, 76; ו 35; ח 28; מה"ש ז 48; טז 17)
- ג. אלהים *Elohim* (רבים), אלה *Eloah* (יחיד), נעשה שימוש בעיקר בשירה (BDB 43, KB 52)
1. מונח זה לא נמצא מחוץ לתנ"ך.
 2. המילה יכולה לציין את אלוהי ישראל או את אלוהי העמים (השוו לשמות יב 12; כ 3). משפחתו של אברהם הייתה פוליתאיסטית (השוו ליהושע כד 2).
 3. זה יכול להתייחס לשופטים ישראלים (השוו לשמות כא 6; תהל' פב 6).
 4. המונח אלהים מתייחס גם לישויות רוחניות אחרות (מלאכים, שדים) כמו בדבר' לב 8 (LXX); תהל' ח 5; איוב א 6; לח 7.
 5. בכתבי הקודש זהו השם/תואר הראשון לאלוהות (השוו לברא' א 1). נעשה שימוש בלעדי בשם זה עד בראשית ב 4, שם הוא משולב עם יהוה. הוא מתייחס באופן בסיסי (תיאולוגית) לאלהים כבורא, כמקיים וכמכלכל את כל החיים על הארץ (השוו לתהל' קד) שם זה נרדף לשם אל (השוו לדבר' לב 15-19). הוא גם יכול להקביל לשם יהוה מכיוון שמזמור יד (אלהים) זהה למזמור נג (יהוה), מלבד השינוי בשמות האלוהיים.
 6. למרות שהוא בגוף רבים ונעשה בו שימוש בהתייחסות לאלוהים אחרים, מונח זה מציין לעתים קרובות את אלוהי ישראל, אך בדרך-כלל הגוף של הפועל שיצורף אל השם יהיה בגוף יחיד כדי לציין את השימוש המונותאיסטי.
 7. מונח זה נמצא בפיהם של אנשים לא ישראלים כשם של האלוהות.
 - א. מלכיצדק, ברא' יד 18-22
 - ב. בלעם, במד' כד 2
 - ג. משה, כאשר הוא מדבר על העמים, דבר' לב 8
 8. זה מוזר ששם נפוץ לאל המונותאיסטי של ישראל הוא ברבים! למרות שאין וודאות, הנה התאוריות השונות.
 - א. בעברית יש הרבה שמות בגוף רבים שלעתים קרובות נעשה בהם שימוש לשם הדגשה. דבר נוסף הקשור להסבר זה הוא המאפיין העברי המאוחר שנקרא "ריבוי מלכותי", שבו נעשה שימוש בריבוי כדי להאדיר רעיון.
 - ב. זה יכול להתייחס למועצה שמימית שאיתה אלוהים נפגש בשמיים ושעושה את רצונו (השוו למל"א כב 19-23; איוב א 6; תהל' פב 1; פט 5, 7).
 - ג. ישנה אפילו האפשרות ששם זה משקף את ההתגלות של הברית החדשה של אל אחד בשלוש אישיותות. בברא' א 1 אלוהים בורא; בראש' א 2 הרוח מרחפת, ומתוך הברית החדשה אנו יודעים שישוע הוא הגורם (agent) של אלוהים האב בבריאה (השוו ליוח' א 3, 10; רומ' יא 36; קור"א ח 6; קול' א 15; עבר' א 2; ב 10).
- ד. יהוה (BDB 217, KB 394)
1. זהו השם שמשקף את האל כאלוהים שכורת בריתות; אלוהים כמושיע, גואל! בני אדם מפרים בריתות, אך אלוהים נאמן לדברו, להבטחותיו ולבריתו (השוו לתהל' קג). שם זה נזכר לראשונה בשילוב עם אלהים בבראשית ב 4. בבראשית א-ב אין שני תיאורים של הבריאה, אלא שני דגשים שונים: (1) אלוהים כבורא של העולם (פיזי) ו (2) אלוהים כבורא הייחודי של האנושות. בראשית ב 4 - ג 24 מתחיל את ההתגלות המיוחדת לגבי המטרה והמעמד המיוחד של האנושות, וכמו כן לגבי בעיית החטא והמרד הקשורים למעמד ייחודי זה.

2. בבראשית ד 26 נאמר: "אֵז הַיּוֹמָל לְקָרָא בְּשֵׁם יְהוָה". אף על פי כן, שמות ו 3 רומז שאנשי הברית המוקדמים (האבות ומשפחותיהם) ידעו את אלוהים כ-אל שדי בלבד. ניתן הסבר לשם יהוה רק פעם אחת בשמות ג 13-16, במיוחד בפסוק 14. בכל זאת, הכתבים של משה מפרשים מילים לעתים קרובות באמצעות משחקי-מילים ולא לפי האטימולוגיה (השוו לברא' יז 5; כז 36; כט 35-13). יש מספר תאוריות בנוגע למשמעות של שם זה (לוקה מDB, כרך 2, עמ' 409-411).
- א. משורש ערבי, "להראות אהבה עזה"
 ב. משורש ערבי "לנשוף" (יהוה כאל הסערה)
 ג. משורש אוגריתי (כנעני) "לדבר"
 ד. מכתובת פיניקית, צורת פועל גורמת (causative participle) שמשמעותה "האחד שמקיים", או "האחד שמייסד"
 ה. מבניין קל בעברית "האחד שהוא (קיים)", או "האחד שנוכח" (בזמן עתיד, "האחד שיהיה")
 ו. מבניין הפעיל בעברית "האחד שמביא לידי קיום"
 ז. מהשורש העברי "לחיות" (השוו לברא' ג 20), במשמעות "האחד והיחיד שחי-לנצח"
 ח. מההקשר של שמות ג 13-16 יש משחק מילים של צורת העתיד שנעשה בה שימוש בעבר, "אני אמשיך להיות מה שהייתי" או "אני אמשיך להיות מה שתמיד הייתי" (השוו ל Wash J. *A Survey of Syntax in the Old Testament*, Watts, עמ' 67). השם המלא יהוה מובע לעתים קרובות בקיצור או ייתכן גם בצורתו המקורית.
- (1) יה *Yah* (לדוגמא, הללו - יה, BDB 219), השוו לשמות טו 2; יז 16; תהל' פט 8; קד 35)
 (2) יהו *Yahu* (בסיום שמות, כמו ישעיהו)
 (3) יו *Yo* (בתחילת שמות, כמו יואל)
3. בתקופה יותר מאוחרת ביהדות שם ברית זה נעשה כל-כך קדוש (הטטרגראטון) שיהודים יראו להביע אותו שמא הם יפרו את המצווה של שמות כ 7; דברים ה 11; ו 13. אז הם החליפו את המונח העברי ל-"בעל", "אדון" *adonai* -- "אדון או אדוני" (האדון שלי). כאשר הם הגיעו לשם יהוה בקריאת התנ"ך, הם הגו אותו כ-"אדון". זאת הסיבה ש-יהוה נכתב כ-אדון (Lord) בתרגומים באנגלית.
4. כמו בשם אל, יהוה לעתים קרובות משולב עם מונחים אחרים כדי להדגיש מאפיינים מסוימים של אלוהים הברית של ישראל. למרות שיש הרבה שילובים אפשריים, הנה כמה מהם.
- א. יהוה - יְרֵאָה *Yireh* (יהוה יספק, BDB 217 & 906), ברא' כב 14
 ב. יהוה - רִפְאָךְ *Rophekha* (יהוה הוא הרופא שלך, BDB 217 & 950, בניין קל בזמן הווה), שמות טו 26
 ג. יהוה - נְסִי *Nissi* (יהוה הוא הדגל שלי, BDB 217 & 651), שמות יז 15
 ד. יהוה - מְקַדְשְׁכֶם *Meqaddishkem* (יהוה הוא האחד שמקדש אתכם, BDB 217 & 872, בניין פיעל בזמן הווה), שמות לא 13
 ה. יהוה - שְׁלוֹם *Shalom* (יהוה הוא שלום, BDB 217 & 1022), שופ' ו 24
 ו. יהוה - צְבָאוֹת *Sabaoth* (BDB 217 & 878), שמ"א א 3, ד 11; טו 2; לעתים קרובות בספרי הנביאים
 ז. יהוה - רֹעִי *Ro'i* (יהוה הוא הרועה שלי, BDB 217 & 944, בניין קל בזמן הווה), תהל' כג 1
 ח. יהוה - צְדָקָנוּ *Sidqenu* (יהוה הוא הצדקה שלנו, BDB 217 & 841), ירמ' כג 6
 ט. יהוה - שְׁמָהּ *Shammah* (יהוה שם, BDB 217 & 1027), יחז' מח 35

☐ "אֲמוּץ" האדם הזה (BDB 55) מוזכר רק בקשר לישעיהו. השורש הבסיסי הזה מתכוון "חוזק", "חזק" או "עוצמתי".

☐ "חָזָה" הפועל הזה, (BDB 302, KB 301, *Qal* PERFECT), הינו משורש דומה, "חזיונות" ואותו דבר כמו "חזזה". זה משומש באופן חוזר בישעיהו (ראו. מיכה א 1).

☐ "עֲזִיָּהוּ" מסורת אומרת שישעיהו היה קשור לעוזיהו ("הוה עוזי"). זה לא יכול להיות מאומת, אך העדות מצביעה לכיוון הזה. המלך ירא האלוהים הזה מת מצרעת ב-742 לפנה"ס. הוא גם ידוע במקרא כאמציה ("הוה העזרה שלי").

☐ עבור התאריכים של המלאכים הללו והיחסים שלהם למלכי ישראל, ראו נספח 4.

א 2 "שְׁמֵנוּ שְׁמַיִם וְהֶאֱזִינֵי אָרְץ" שני הציוויים הללו משני שורשים שונים, אך מתכוונים כעיקרון אותו הדבר.

1. שמעו, Qal IMPERATIVE, KB 1570, BDB 1033, ראו. פסוקים 10, 15, 19; פרק ו 8, 9 (פעמיים), 10, וכו'.

2. האזיני, Hiphil IMPERATIVE, KB 27, BDB 24, ראו. א 2, 10; ח 9; כח 23; לב 9; וכו'.
זאת הייתה דרך בולטת לזעזע את העם שלו להכיר במרד שלהם. יהוה יזם תיק משפטי נגד העם שלו! הפתיח הזה דומה למיכה א 2, הנביא היהודי בין זמנו של ישעיהו.
זה מכין את הבמה עבור פרק ב, אשר הוא גם סצנת משפט. אלוהים לוקח את עמו למשפט. זוהי טכניקה ספרותית שכיחה בקרב הנביאים (מיכה ו 8-6; ירמיהו ב 1; רומים ח 31). זהו הליך רגיל בברית הישנה בו מספקים שני עדים כדי לאשר עדות (ראו. דברים ד 26; ל 19; לא 28; לב 1; תהלים נ 4).
"שמים" (BDB 1029) כאן מתייחסים לאטמוספירה מעל האדמה אשר הייתה חלק מהבריאה המקורית (ראו. בראשית א). בהקשר הזה זה לא מתייחס ל"משכנו של אלוהים".

☐ **"כִּי יְהוָה דָּבַר"** זהו שם הברית של אלוהי ישראל. ראו נושא מיוחד: שמות עבור אלוהות בפרק א 1.

☐ **"בְּנֵי גְדֹלְתִי וְרֹמְמֹתִי"** כאן שוב אלוהים מתואר במושגים אנתרופומורפיים, מוכרים כהורה אוהב של הושע יא 4-1 (שימו לב גם לשמות ד 22; דברים לב 6; ירמיהו ג 4; לא 9, ראו נושא מיוחד בפרק ו 1). האנלוגיות האנושיות הטובות ביותר כדי להבין את האופי והמעשים של יהוה הם (1) הורה; (2) בן זוג בנישואים; ו- (3) קרוב משפחה גואל.

☐ **"פָּשְׁעוּ"** הפועל הזה (Qal PERFECT, KB 981, BDB 833) רומז על מרד פעיל, אלים, פקוח עיניים, אישי (ראו. 28; מג 27; מו 8; נג 12; נט 13; סו 24).

☐ **"בִּי"** חטא הוא בראשונה הפרה נגד אלוהים (ראו. בראשית לט 9; ב שמואל יב 13; תהלים מא 4; נא 4). Norman H. Snaith, *The Distinctive Ideas of the Old Testament*, אומר "הנביאים) חשבו על זה (חטא) כמרד יותר מאשר עברה" (עמוד 65). חטא הינו סטייה שהצלם השמימי והדמות של אלוהים באנושות (ראו. בראשית א 26, 27). אלוהים רוצה שהעולם יכיר אותו! הוא בחר באדם (אברם), משפחה (יעקב) ואומה (ישראל) כדי לחשוף את עצמו לכל האנושות (ראו נושא מיוחד בפרק א 3), אך ישראל נכשלה בלשקף את הקדושה והחמלה של יהוה. הם מרדו בו עם "עיניים פקוחות". מהות החטא הינה "אני", יותר לי בכל מחיר!

א 3 הפסוק הזה אולי היה משל ידוע ותרבותי. אפילו חיות טיפשות לא נושכות את היד שמאכילה אותם, אך יהודה כן!

☐ **"יִשְׂרָאֵל לֹא יָדַע"** הפועל "ידע" (Qal PERFECT, KB 390, BDB 393) לא רומז על עובדות לגבי נושא, אלא ידע אישי לגבי מישהו (ראו. בראשית ד 1; ירמיהו א 5). ישראל לא ידעה את הבורא, המושיע והשומר שלה מפני שהם לא הקשיבו (ראו. ה 12, 13; ו 9-13; ל 9).

☐ **"עָמִי"** זוהי שפת ברית (ראו. הושע א 3, 11). חייבים לזכור שבברית הישנה, בחירה הינה הבחירה הראשונית העיקרית של אלוהים של אברהם וישראל. ישנה אחריות יחסית אחרי בחירתו ההתחלתית של אלוהים הידועה כברית. זה מערב אחריות על שני הצדדים.

נושא מיוחד: תוכנית הגאולה הנצחית של יהוה

אני חייב להודות בפני הקורא שאני מוטה בשלב זה. התיאולוגיה השיטתית שלי היא לא קלוויניזם או דיספנסציונליזם, אלא דרך לעשות את השליחות הגדולה ולבשר (ראה מתי כח 18-20; לוקס כד 46-47; מעשי שליחים א 8). אני מאמין שלאֵלוהים היתה תוכנית נצחית לגאולת בני האדם (ראה בראשית ג 15; יב 3; שמות יט 5-6; ירמיהו לא 31-34; יחזקאל יח; לו 22-39; מעשי שליחים ב 23; ג 18; ד 28; יג 29; רומים ג 9-18, 19-20, 21-31), אשר נבראו בצלמו ובדמותו (ראה בראשית א 26-27). הבריתות מאוחדות במשיח (ראה גלטים ג 28-29; קולוסים ג 11). ישוע היה מסתוריות של אלוהים, מוסתר אבל עכשיו נגלה (ראה אפסים ב 11-13)! הבשורה של הברית החדשה היא המפתח לכתובים, לא ישראל. הבנה זו משנה את הדרך שלי לפרש את כתבי הקודש. והדרך שלי לקרוא את הכתובים שונה עכשיו! המוקד של בראשית א-ב הוא על יהוה אשר בורא מקום שבני אדם יוכלו לחיות בהתחברות (ראה בראשית א 26, 27; ג 8). היצירה הפיזית היא במה לאג'נדה האלוהית ובין אישית.
1. אוגוסטינוס אמר שיש חור/החלל בכל אדם אשר רק אלוהים יכול למלא.
2. ק.ס. לואיס כינה את כדור הארץ "כוכב הלכת שחווה נגיעה" (כלומר, מקום שהוכן על ידי אלוהים עבור בני האדם).

בברית הישנה יש הרבה רמזים לאג'נדה אלוהית.

1. בראשית ג 15 ההבטחה הראשונה היא שיהיה לא יעזוב את בני האדם בבלגן הנמרא של חטא ומרד. זה לא מתייחס לישראל כי עוד לא היה את ישראל, או אנשים בברית, עד הקריאה של אברהם בבראשית יב.
2. בראשית יב 3-1 התגלות יהוה לאברהם וברית עם עמו, ישראל. אפילו בקריאה ראשונית זו, לאלוהים יש תוכנית עבור כל העולם. שים לב לפסוק 3!
3. בשמות כ' (דברים ה') יהוה נותן את התורה למשה בשביל להדריך את העם הנבחר. שימו לב בשמות יט 5-6 יהוה מגלה את היחס המיוחד שישראל תקבל. יש לשים לב שהעם נבחר, כמו אברהם, לברך את כל העולם (ראה שמות יט 5, "כי לי כל העולם"). עם ישראל היה צריך להיות מנגנון לעמים אחרים לדעת את יהוה ולהתקרב אליו. באופן טרגי עם ישראל נכשל (ראה יחזקאל לו 27-38)
4. בתהילים - כב 27-28; יו 4; פו 9 (התגלות טו 4).
5. דרך הנביאים יהוה המשיך לחשוף את תכניות הגאולה האוניברסאליות שלו.
 - א. ישעיהו ב 4-2; יב 4-5; כה 6-9; מב 6-10, 12-10; מה 22; מט 5-6; נא 4-5; נו 6-8; ס 1-3; סו 18, 23
 - ב. ירמיהו ג 27; ד 2; יב 15-16; טז 19
 - ג. מיכה ד 3-1
 - ד. מלאכי א 11

דגש אוניברסלי קיבל הקלה בזכות "הברית החדשה" (ראה ירמיהו לא 31-34; יחזקאל לו 22-38), אשר המוקד הוא חסד יהוה, ולא הביצועים של העולם החוטא. יש "לב חדש", "נפש חדשה", ו-"רוח חדשה". הציאות הוא חינוך אבל הוא פנימי, לא מדובר בכלל התנהגות חיצוני בלבד (ראה רומים ג 21-31). יש תוכנית גאולה אוניברסלית ברורה בברית החדשה.

1. השליחות הגדולה – מתי כח 18-20; לוקס כד 46-47; מעשי השליחים א 8
2. התוכנית הנצחית של אלוהים (כלומר, נקבע מראש) – לוקס כב 22; מעשי שליחים ב 23; ג 18; ד 28; יג 29
3. אלוהים רוצה שכל בני האדם ייושעו – יוחנן ג 16; ד 42; מעשי השליחים י 34-35; א טימותיאוס ב 4-6; טיטוס ב 11; ב פטרוס ג 9; א יוחנן ב 2; ד 14
4. המשיח מאחד את הברית הישנה והברית החדשה – גלטים ג 28-29; אפסים ב 11-ג 13; קולוסים ג 11. כל מחסום או ההבדל מוסר במשיח. ישוע הוא "מסתורין של אלוהים", היה מוסתר אבל עכשיו נחשף (אפסים ב 11-ג 13).

ברית החדשה מתמקדת בישוע, לא בישראל. הבשורה היא המרכז, ולא לאום או אזור גיאוגרפי. ישראל הייתה ההתגלות הראשונה, אבל ישוע הוא ההתגלות האולטימטיבית (ראה מתי ה 17-48). אני מקווה שתקדיש רגע כדי לקרוא את הנושא המיוחד: מדוע הבטחות הברית הישנה נראות שונות מהבטחות הברית החדשה. ניתן למצוא באינטרנט www.freebiblecommentary.org

נושא מיוחד: בחירה/יעוד מקדם והצורך באיזון תיאולוגי

הבחירה היא דוקטרינה נפלאה. אף על פי כן, זאת לא קריאה להעדפה, אלא קריאה להיות ערוץ, כלי או אמצעי עבור הגאולה של אחרים! בתנ"ך מונח זה שימש בעיקר עבור שירות; בברית החדשה הוא משמש בעיקר עבור ישועה אשר מובילה לשירות. כתבי הקודש אף פעם לא מפיסים את הסתירה כביכול שבין הריבונות של אלוהים והרצון החופשי של בני האדם, אלא מאשרים את שניהם! דוגמא טובה למתיחות הזאת שבכתובים תהיה פרק ט של האיגרת אל הרומים בהקשר לבחירה הריבונית של אלוהים ופרק י של האיגרת אל הרומים בהקשר לתגובה הנדרשת מצד האנושות (השווה לפרק י 11, 13).

המפתח למתיחות התיאולוגית הזאת נמצא אולי באפסים א 4. ישוע הוא האיש הנבחר על-ידי אלוהים וכולם נבחרים באופן פוטנציאלי בו (Karl Barth). ישוע הוא ה-"כן" של אלוהים לצורך של אנושות נפולה (Karl Barth). אפס' א 4 גם יכול לעזור להבהיר את הנושא בכך שהוא מציין שהמטרה של הבחירה מקדם היא לא השמיים, אלא קדושה (דימיון למשיח). לעתים קרובות אנחנו נמשכים ליתרונות של הבשורה ומתעלמים מהאחריות! הקריאה של אלוהים (הבחירה) היא לזמן מסוים כמו גם לנצח!

הדוקטרינות באות ביחס לאמיתות אחרות, ולא כאמת יחידה ולא קשורה. אנלוגיה טובה תהיה קבוצת כוכבים מול כוכב יחיד. אלוהים מציג את האמת בז'אנרים מזרחיים, לא מערביים. אסור לנו להסיר את המתיחות שנגרמת על-ידי זוגות דיאלקטיים (פרדוקסליים) של אמיתות דוקטרינריות:

1. הבחירה מקדם מול הרצון החופשי של בני האדם
2. הביטחון של המאמינים מול הצורך בהתמדה
3. החטא הראשון מול חטא מבחירה
4. חוסר חטא (שלמות) מול פחות חטא

5. הצדקה והתקדשות התחלתית ומיידית מול התקדשות הדרגתית
 6. חירות משיחית מול אחריות משיחית
 7. העליונות של אלוהים מול הפנימיות (immanence) של אלוהים
 8. אלוהים כמישהו שבאופן אולטימטיבי לא ניתן לדעת אותו מול האפשרות לדעת אותו דרך הכתובים
 9. מלכות האלוהים כמשהו בהווה מול ההשלמה העתידית
 10. חזרה בתשובה כמתנה מאלוהים מול חזרה בתשובה כתגובה הכרחית לישועה שלנו
 11. ישוע כאל מול ישוע כאדם
 12. ישוע כאחד השווה לאב מול ישוע כאחד הכפוף לאב
- הרעיון התיאולוגי של "ברית" מאחד את הריבונות של אלוהים (אשר תמיד לוקח את היוזמה וקובע את האג'נדה) עם התגובה ההכרחית ההתחלתית, החזרה בתשובה המתמשכת ותגובת האמונה מהאנושות (השווה למרק' א 15; מה"ש ג 16, 19; כ 21). היו זהירים מפני הוצאת צד אחד של הפרדוקס מהקשרו והמעטה בערכו של הצד השני! היו זהירים מלעמוד רק על הדוקטרינה או שיטת התיאולוגיה המועדפת עליכם!

❶ **"לא התבונן"** הפועל הזה (*Hithpalel* PERFECT, KB 122, BDB 106) הגזע הזה מתכוון "להיות לא קשב". הבעיה הייתה לא חוסר ידע, אלא החוסר רצון שלהם לציית (ראו. ו 9, 10; דברים ד 6; לב 29). הם היו מרוצים עם חזית הדתיות (פולחן ישראל), אך ללא האמונה, החרטה והאמון האישי לאורך החיים הנחוצים! הטבע האמיתי שלהם מתואר בה 18-23, במיוחד פסוק 21 (ראו. מיכה ד 12). הם היו אנשי ברית בתואר, אך לא אנשי ברית בלב (ראו. רומים ב 28-29; ט 6)!

ישעיהו א 4 (טקסט התנ"ך על פי המסורה בכתב יד לינגרד)

**הוֹי גוֹי חַטָּא
עִם כְּבֹד עוֹן
זָרַע מְרַעִים
בְּנִים מִשְׁחִיתִים
עֲזְבוּ אֶת-יְהוָה
נֶאֱצוּ אֶת-קְדוֹשׁ יִשְׂרָאֵל
נָזְרוּ אַחֲרָי;**

א 4 "הוי" מילת הקריאה (BDB 222) מציגה הכרזות של משפט (ראו. י 5; יז 12; כח 1; כט 15; לא 1; מה 9, 10; עמוס ה 18; ו 1).

❷ **"גוי חטא"** המושג השכיח הזה "חוטא" (*Qal* ACTIVE PARTICIPLE, KB 305, BDB 306) מתכוון "לפסוס את הסימן". המושג "אומה" הינו *גוי* (*goy* BDB 156). המושג הזה משמש לעיתים קרובות עבור גויים, אך הוא יכול להתייחס לישראל (ראו. שמות יט 5-6). ישראל הייתה אמורה להיות אומה קדושה (ראו. שמות יט 5-6), אך היא התבררה להיות אומה חוטאת. איזה היפוך ציפיות!

❸ **"עם כבוד עון"** המושג הזה "להיות כפוף" או "כבד" (BDB 458) הינו עוד מטאפורה כדי לתאר חטא כעול על גב האנושות (ראו. מתי יא 28). כל המילים העבריות עבור חטא קשורים לעקמומיות או להיות כפוף (פספוס הסימן) מפני שהמושג העברי עבור צדק אשר שומש עבור אלוהים מתכוון "קנה מידה" או "סרגל".

נושא מיוחד: צדקה

"צדקה" הוא נושא מכריע כל כך, תלמיד המקרא חייב לערוך מחקר אישי נרחב על הנושא.

בברית הישנה טבע אלוהים מתואר כ"צדק" (פועל, DB 842, KB 1003; זכר, BDB 841, KB 1004; נקבה, BDB 842, KB 1006). שורש המונח מסופוטמי הוא "קנה נהר" ששימש ככלי בנייה לשפוט את הישר האופקי של קירות וגדרות. אלוהים בחר את המונח כדי מטפורית לתאר את הטבע שלו. הוא קצה הישר (מושל) שבאמצעותו כל הדברים מוערכים. מונח זה מכריז את צדקת אלוהים ואת זכותו לשפוט.

האדם נברא בצלם אלוהים (ראה בראשית א 26-27; ה 1, 3; ט 6). בני האדם נבראו להתחברות עם אלוהים (ראה בראשית ג 8). כל הבריאה היא במה או רקע עבור האינטראקציה של אלוהים עם בני האדם.

אלוהים רוצה שהבריאה הכי חשובה שלו, בני האדם, ידעו אותו, יאהבו אותו, ישרתו אותו, ויהיו בצלמו! נאמנתם של בני האדם הייתה במבחן (ראה בראשית ג) והזוג המקורי נכשל במבחן. הדבר הביא לשימוש היחסיים בין אלוהים לבני האדם (ראה רומים ה 12-21).

אלוהים הבטיח לתקן ולשחזר את ההתחברות (ראה בראשית ג 15; ראה נושא מיוחד תוכנית הגאולה של יהוה). הוא מתקן את היחסים מרצונו ודרך בנו. בני האדם לא היו מסוגלים לשקם את הקרע (ראה רומים א 18-20; התגלות ה).

לאחר החטא, הצעד הראשון של אלוהים לקראת שיקום היה הרעיון של ברית המבוססת על ההזמנה של אלוהים ותגובה של בני האדם, תגובה שמבוססת על חזרה בתשובה, נאמנות, ציות (ראה ירמיהו לא 31-34; יחזקאל לו 22-38). בגלל החטא בני האדם לא יכלו לעשות את הפעולה הדרושה (ראה רומים ג 21-31; גלטים ג). אלוהים עצמו היה צריך לקחת את היוזמה כדי לשחזר את הברית שבני האדם שברו. הוא עשה זאת בעזרת

1. הכריז שבני האדם קיבלו צדקה דרך העבודה של המשיח (כלומר, צדקה משפטית)
2. נתן בחופשיות צדקה לבני האדם דרך העבודה של המשיח (כלומר, צדקה שתלויה במשיח)
3. נתן את הרוח השוכן אשר מפיק צדקה (כלומר, צלם משיח, שיקום צלמו של אלוהים)
4. שיקום ההתחברות של גן עדן (השווה בראשית א-ב עם התגלות כא-כב)

עם זאת, אלוהים דורש תגובה של ברית. אלוהים מצווה (כלומר, נתן בחופשיות, ראה רומים ה 8; ו 23) ומספק, אבל בני האדם חייבים להגיב ולחיות בתגובה מתמשכת שמבוססת על

1. חזרה בתשובה
2. אמונה
3. אורח חיים של ציות
4. התמדה

לכן, צדקה, היא פעולה צדדית, המבוססת על ברית בין אלוהים ובריאתו, ברית שמבוססת על אופיו של אלוהים, העבודה של המשיח, ופעולת הרוח, כל אדם חייב להגיב בצורה אישית. הרעיון הוא "צדקה בחסד על ידי אמונה" (ראה אפסים ב 8-9). אותו הרעיון מתגלה בבשורות, אך במונחים שונים. הרעיון מוגדר בעיקר על ידי שאול, אשר משתמש במונח היווני "צדקה" מעל 100 פעמים בצורות שונות.

שאול, בהיותו רב מלומד, משתמש במונח *dikaio sunē* בעברית צדיק *tsaddiq* בתרגום בשבעים, ולא בספרות היוונית. בכתבים ביוונית מושג זה קשור למישהו שתואם את הציפיות של אלוהים והחברה (לדוגמה, נח, איוב). במונח העברי הוא תמיד מובנה במונחים של ברית (ראה נושא מיוחד: ברית). יהוה הוא אלוהי צדק, ומוסר. הוא רוצה שאנשיו ישקפו את דמותו. בני אדם שקיבלו גאולה הופכים לבריאה חדשה (ראה ב קורינתים ה 17; גלטים ו 15). התוצאה היא אורח חיים שמבוסס על יראת אלוהים (ראה מתי ה-ז; גלטים ה 22-24; יעקב, א יוחנן). מאחר שישראל הייתה בשלטון הדת, לא היה הבדל ברור בין נורמות חילוניות (חברה) לבין מה שקדוש (רצון אלוהים). הבחנה זו באה לידי ביטוי במונחים עבריים ויוונים המתורגמים לאנגלית לדוגמה "צדקה" (בהקשר לחברה) ו "צדקה" (בהקשר לדת).

הבשורה (החדשות הטובות) של ישוע היא שהעולם החוטא שוקם וכעת יש התחברות עם אלוהים. השיקום נעשה באמצעות אהבתו, חסדו, ורחמיו של האב; חייו, מותו, ותחייתו של הבן; וקרבה, לבשורה בעזרת רוח הקודש. ההצדקה היא פעולת אלוהים, אבל התוצאה צריכה להיות אורח חיים שמבוסס על יראת אלוהים (עמדתו של אוגוסטינוס, שמשקפת דגש הרפורמיסטי של הבשורה וגם את הדגש הרומי קתולי שמבוסס על חיים חדשים של אהבה ונאמנות). עבור הרפורמים, המונח "צדקת האלוהים" הוא יִחְסַת הַמֶּשָׁא וְהַקְּנָן (דקדוק) (כלומר, מעשה שהופך את האנושות החוטאת ראוייה לאלוהים [קידוש מקומי] ואילו עבור הקתולים זהו קִנְיָן סוֹבְיֵקְטִיבִי, דקדוק, אשר הוא תהליך של להיות יותר כמו אלוהים [התקדשות מתקדמת מבוססת על חוויה]. במציאות שני הדגשים נכונים והולכים ביחד!!).

לדעתי כל הכתובים מבראשית ד – התגלות כ הם תיעוד של תהליך שאלוהים עושה על מנת לשקם את ההתחברות שהייתה בגן עדן. הכתובים מתחילים עם אלוהים ובני האדם בהתחברות במסגרת גשמית (ראה בראשית א-ב) והכתובים מסתיימים באותה המסגרת (ראה התגלות כא-כב). צלם אלוהים ותכליתו ישוחזרו!

כדי לתעד את הדיונים לעיל שים לב לפסוקים הבאים מהברית החדשה הממחישים את השימוש במילה היוונית.

1. אלוהים הוא צדיק (קשור לעתים קרובות לכך שאלוהים הוא שופט)

א. רומים ג 26

ב. תסלוניקים א 5-6

ג. ב טימותיאוס ד 8

ד. התגלות טז 5

2. ישוע הוא צדיק

א. מעשי שליחים ג 14; ז 52; כב 14 (התואר של משיח)

ב. מתי כז 19

ג. א יוחנן ב 29,1; ג 7

3. רצון האל לבריאתו הוא צדקה

א. ויקרא יט 2

ב. מתי ה 48 (ראה ה 17-20)

4. האמצעים שבעזרתם אלוהים מספק ומעניק צדקה

א. רומים ג 21-31

ב. רומים ד

ג. רומים ה 6-11

ד. גלטים ג 6-14

5. הצדקה ניתנה על ידי אלוהים

א. רומים ג 24; ו 23

ב. א קורינתים א 30

ג. אפסים ב 8-9

6. צדקה מתקבלת על ידי אמונה

א. רומים א 17; ג 26,22; ד 13,5,3; ט 30; י 4,6,10

ב. ב קורינתים ה 7,21

7. הצדקה ניתנה דרך העבודה של הבן

א. רומים ה 21

ב. ב קורינתים ה 21

ג. פיליפים ב 6-11

8. רצונו של אלוהים הוא שחסידי יחיו בצדקה

א. מתי ה 3-48; ז 24-27

ב. רומים ב 13; ה 1-5; ו 1-23

ג. אפסים א 4; ב 10

ד. א טימותיאוס ו 11

ה. ב טימותיאוס ב 22; ג 16

ו. א יוחנן ג 7

ז. א פטרוס ב 24

9. אלוהים יפשוט את העולם בצדקה

א. מעשי שליחים יז 31

ב. ב טימותיאוס ד 8

צדקה היא מאפיין של אלוהים, היא נתנה כמתנה לעולם חוטא דרך העבודה של המשיח. הצדקה היא

1. צו אלוהים

2. מתנת אלוהים

3. מעשה של משיח

4. אורח חיים

צדקה היא תהליך שצריך להמשיך בחריצות ונמרצות, בביאה השנייה תהליך זה יושלם. כאשר אנחנו מקבלים ישועה אנחנו גם מקבלים את השיקום של ההתחברות עם אלוהים ואז נכנסים לתהליך של חיים פנים אל פנים איתו (ראה א יוחנן ג 2) במוות או *Parousia*!

הנה ציטוט טוב לסיום הדיון. נלקח ממילון של *Dictionary of Paul and His Letters from IVP* "קלווין, יותר מאשר לותר, מדגיש את ההיבט התייחסותי של צדקת האלוהים. זה נראה שהשקפתו של לותר מכילה היבט ל זיכוי. קלווין מדגיש את הטבע המופלא של צדקת האלוהים אלינו" (עמ' 834).

בעייני למערכת יחסים בין אלוהים למאמין יש שלושה היבטים.

1. הבשורה היא אישיות (דגש של הכנסייה המזרחית קלווין)
2. הבשורה היא אמת (דגש על אורליוס אוגוסטינוס ולותר)
3. הבשורה היא חיים שעברו שינוי (דגש קתולי)

כל ההיבטים הם אמת, ויש לחיות אותם בשביל לקבל אמונה משיחית בריאה, עמוקה, ומקראית. אם שמים דגש על אחד ההיבטים ומזניחים אחר, ייווצרו בעיות.

אנחנו חייבים לקבל את ישוע!
אנחנו חייבים להאמין בבשורה!
אנחנו חייבים לשאוף לחיות בצלם המשיח!

❖ "זרע מרעים"

בנים משחיתים נראה כי זה מתקשר לשמות כ 5 במקום בו אורח חיים מרושע של הורה מועבר לילדים.

שימו לב למקבילות.

1. גוי חטא, פסוק 4
2. עם קבד עון, פסוק 4
3. זרע מרעים, פסוק 4
4. בנים משחיתים, פסוק 4

בנוסף, שימו לב לסעיפים המקבילים הבאים אחרי.

1. הם נטשו (Qal PERFECT, KB 806, BDB 736) את האדון
2. הם בזו (Piel PERFECT, KB 658, BDB 610) את קדוש ישראל
3. הם התרחקו (Niphal PERFECT, KB 267, BDB 266) ממנו

כולם מדברים על המעשים של אנשי ברית מיודעים אך מרדנים (שימו לב למספר מילות התיאור השונה עבור חטא). על ידי המעשים והבחירות שלהם הם דוחים את יהוה! הגזעים המושלמים הללו מציינים יחס מיושב!

האנשים הללו היו אמורים להיות "זרע" מבורך (BDB 282) של אברהם (ראו. בראשית יב 7; יג 15, 16; טז 10; כב 17, 18; כד 7; כו 3, 4, 24; כח 13, 14; לב 12), אך הם הפכו ל"זרע" של עושי-רע! איזה טרגדיה של התגלות והזדמנות מבזבזת (ראו. לוקס יב 48)!

❖ **"קדוש ישראל"** זה תואר מועדף עבור אלוהות בישעיהו (ראו. א 4; ה 19; י 17, 20; יב 6; יז 7; כט 19, 23; ל 11, 12, 15; לא 1; לז 23; גם בחלק השני של ישעיהו, מ 25; מא 14, 16, 20; מג 3, 14, 15; מה 11; מז 4; מח 17; מט 7; נד 5; נה 9, 14). מפני שהוא "קדוש", העם שלו אמור להיות קדוש (ראו. ויקרא יט 2; מתי ה 48; ראשונה לפטרוס א 16).

התואר הזה, במובן מסוים, מבטא את המתח הבלתי אפשרי של עם חוטא ונפול התואמים לסטנדרט קדוש. הברית של משה הייתה בלתי אפשרית לשמור (ראו. מעשי השליחים טו; גלטים ג; עברים). הברית הישנה הייתה דרך להראות את הבלתי אפשריות של בני האדם להיות תואמים לסטנדרט של אלוהים, אך הוא עדיין היה עמם, עבורם, הכין אותם עבור המענה שלו למצב הנפול שלהם. הוא לא מוריד את הסטנדרט שלו, אך הוא מספק אותו דרך המשיח שלו. הברית החדשה (ראו. ירמיהו לא 31-34; יחזקאל לו 22-38) הינה ברית של אמונה וחזרה בתשובה, לא ביצועים אנושיים, אם כי זה נושא דימוי למשיח (ראו. יעקב ב 14-26). אלוהים רוצה אנשים אשר משקפים את הדמות שלו לאומות (ראו. מתי ה 48).

נושא מיוחד: התקדשות

הברית החדשה מכריזה כי כאשר חוטאים באים לישוע באמונה וחזרה בתשובה (ראה מרקוס א 15; מעשי השליחים ג 16, 19; כ 21), באופן מידי הם מוצדקים ומקודשים. זוהי עמדתם החדשה במשיח. הצדקה של המשיח זוכה למאמינים (ראה גלטים טו 6; רומים ד). כעת הם צדיקים וקדושים (מעשה אלוהים שקשור למשפט).

אבל הברית החדשה גם מעודדת את המאמינים לחיות חיי קדושה והתקדשות. זו גם עמדה תיאולוגית

בעבודה שהמשיח עשה וגם קריאה לחיות חיים בצלם המשיח ביום יום. כמו שהישועה מצד אחד היא מתנה מאלוהים אבל מצד שני היא דורשת אורח חיים בצלם המשיח, כך גם התקדשות.

אורח חיים בצלם המשיח

תגובה ראשונית

רומים ו 19	מעשי שליחים כו 18
ב קורינתים ז 1	רומים טו 16
אפסים א 4; ב 10	א קורינתים א 2-3; ו 11
א תסלוניקים ג 13; ד 3,7-4; ה 2	ב תסלוניקים ב 13
א טימותיאוס ב 15	עברים ב 11; י 14,10; יג 12
ב טימותיאוס ב 21	ב פטרוס א 2
א פטרוס א 15-16	
עברים יב 14	

☐ **"נָזְרוּ אַחֲרָי"־** זה פשוטו כמשמעו "פנו לאחור" (BDB 30, ראו. מד 25). אנחנו היינו אומרים, "הם פנו אליו עורף במכוון" (ראו. פסוק 2).

ישעיהו א 5-6 (טקסט התנ"ך על פי המסורה בכתב יד לנינגרד)

עַל מָה תִּכּוּ עוֹד⁵
תּוֹסִיפוּ סָרָה
כָּל-רֹאשׁ לְחָלִי
וְכָל-לֵבָב דּוֹי;
מִכֶּף-רֶגֶל וְעַד-רֹאשׁ⁶
אֵין-בּוֹ מֵתִם
פָּצַע וְחָבְרָה וּמָכָה טְרִיָּה
לֹא-זָרוּ וְלֹא חִבְשׁוּ
וְלֹא רָכְכָה בְּשֵׁמוֹן;

א 5 כאן עם האלוהים מואנשים כאינדיבידואלים חולים פיזית. זאת דוגמא טובה למחלה פיזית כמטאפורה עבור חטא (ראו. נג 4-6; תהלים קג 3; הושע ה 13). רפואה פיזית איננה חלק מההבטחה של כפרה, אבל סליחה מלאה ומוחלטת היא כן! חטא ומחלה קשורים אחד לשני (ראו. יוחנן ט 2; יעקב ה 5).

☐ **"עַל מָה"־** NKJV, NRSV, TEV, NIV, RSV, ASV מתרגמים נכון זאת כ-"מדוע" (BDB 752 II), אשר מתמקד בסיבה למרד המתמשך הזה.

☐ **"תּוֹסִיפוּ סָרָה"־** הפועל הזה (BDB 414, KB 418, *Hiphil IMPERFECT*) מציין יחס חוזר ומתמשך של מרד נגד הרצון החשוף בבירור של אלוהים.

☐ **"כָּל-רֹאשׁ... וְכָל-לֵבָב"־** המקבילות הזאת מציינת את האדם השלם (מחשבות, מניעים ומעשים). המשפט השני נמצא גם בירמיהו ח 18 ואיכה א 22, מה שמראה שזה היה ניב שכיח.

א 6 **"מֵתִם"־** שם העצם הזה (BDB 1071) מציין "שלמות", "תמימות" או "יושרה". בהקשר הזה זה מתפקד כמטאפורה של

1. חיים ללא יושרה (ראו. בראשית כ 5, 6; תהלים עח 72; קא 2)
2. אדם לא בריא (ראו. תהלים לח 3)
- האזכור של פסוק 6 מתאר תהליכים רפואיים עתיקים.
1. זורו
2. חבשו
3. רוככה בשמן (שמן כתרופה, ראו. לוקס י 34; יעקב ה 14)

אדם (או אומה) אשר הפצע שלו לא נוקה או נחבש כמו שצריך לא היה יכול לקוות להחלים (ראו. הושע ו 1).

ישעיהו א 7-9 (טקסט התנ"ך על פי המסורה בכתב יד לניגרד)

7 ארצכם שממה
עריכם שרפות אש
אדמתכם לנגדכם זרים אכלים אתה
ושממה כמהפכת זרים;
8 ונותרה בת-ציון כסכה בכרם
כמלונה במקשה כעיר נצורה;
9 לולי יהנה צבאות
הותיר לנו שריד כמעט
כסדם היינו
לעמרה דמינו;

א 7 זה משקף גלות, כנראה או ההתקפה של אשור ב-701 לפנה"ס והפלישה של ישראל ב-723 לפנה"ס או אפשרי הפלישה הבבלית ב-586 לפנה"ס. זכרו ישעיהו, הספר, הינו אוסף של המסרים שלו. הרקע ההיסטורי המדויק לא מוצהר. לעיתים קרובות השירים שלו יכולים להתייחס לפלישות שונות. הם אולי אפילו נבנו למטרה של דו משמעות. זה משקף את הקללות של דברים כח.

NASB, NKJV "זרים"
NRSV "חיצונים"
TEV, NJB "גויים"

צורת הבינוני הזאת (Qa/ ACTIVE PARTICIPLE, KB 267, BDB 266, פעמיים) מציין מישהו ממשפחה, שבט, אומה אחרת (ראו. כה 2, 5; כט 5; סא 5), בדרך כלל אויב לעם הברית. יהוה שופט את העם שלו על ידי שימוש באויבים פגניים (ראו. י 5).

א 8 "בת-ציון" מוטיב ההורה-ילד התחיל בפסוק 2. כאן זה ממשיך למטאפורה אשר יופיע שנית בספרות הנבואית.

1. בת ציון, ישעיהו א 8; י 32; טז 1; לז 22; נב 2; סב 11; ירמיהו ד 31; ו 23; איכה א 6; ב 1, 4, 8; ב 18; מיכה ד 8, 10, 13; צפניה ג 14; זכריה ב 10; ט 9
2. בת ירושלים, ישעיהו לז 22
3. בת יהודה, איכה ב 2, 5, 13, 15; מיכה ד 8
4. בת צור, תהלים מה 13
5. בת בבל, תהלים קלז 8; ישעיהו מז 1 (בת בתולה); ירמיהו נ 42; נא 33; זכריה ב 7
6. בת עמי, ישעיהו כב 4; ירמיהו ד 11; ו 26; ח 11, 19, 21, 22; ט 1, 7; איכה ב 11; ג 48; ד 6, 10
7. בת בתולה, ישעיהו כג 12; לז 22; ירמיהו יד 17; מו 11; איכה א 15; ב 13
8. בת מצרים, ירמיהו מו 24
9. מת אדום, איכה ד 21, 22
10. בת תרשיש, ישעיהו כג 10
11. בת כשדים, ישעיהו מז 1, 5
12. בת שובבה, ירמיהו לא 21

כמובן שזה היה ניב רך המתייחס לתושבים של אומה, מחוז או עיר.

■ "כמלונה במקשה כעיר נצורה" זה מתייחס למבנה מאד שביר ורופף (ראו. כד 20) אשר מוקם במהלך זמן קצר כמחסה עבור שומרים כדי לשמור על היבול מפני גנבים. בלי אלוהים, לעם שלו אין הגנה או תקווה (ראו. פסוק 9).

א 9 "יהנה צבאות" ראו נושא מיוחד בהמשך.

נושא מיוחד: יהנה צבאות

התואר, "יהנה צבאות" מורכב מ:

- א. שם הברית לאלוהים, יהוה. ראו נושא מיוחד: השמות לאלוהים בפרק א' 1
- ב. המונח "צבאות" (BDB 838) יכול לציין
1. מלאכים באופן כללי (ראו נחמיה ט 6)

2. צבא המלאכים השמימי (ראו א"ש מ יז 45; דניאל ח 10; לוקס ב 13)
3. מועצת מלאכים (ראו א"מ ל כב 19; דניאל ז 10)
4. עמו של יהוה (ראו שמות יב 41, פסוקים שמשקפים את הכתוב בשנטז ג 10,8 ההתייחסות לכל עם ישראל, ראו ב"ש מ ז 27)
5. צבא אנושי (למשל, במדבר ב 6,4; שופטים ח 6; ט 29)
6. האורות בשמי הלילה נחשבו לכוחות רוחניים (כלומר, פולחן תיאוסופיה/כוכבי בבל, ראו דברים ד 19; יז 3; ב"מ ל יז 16; כא 5,3; כג 4-5; ב"דברי ימים לג 5,3; ירמיהו ח 2; יט 13)
7. המונח הפך לתואר של יהוה בספר עמוס ד 13; ה 27 (תְּוִית יְדוּעַ בעמוס ג 13; ו 14; ט 5, ללא תְּוִית יְדוּעַ בא"מ ה 14,15,16; ו 8; יט 10,14). זה מצוין שיהוה נלחם עבור עם ישראל.
8. יש שימוש מסויים ביהושע ה 14-15, שאולי מתייחס למלאך מיכאל (השומר של ישראל). מונח זה באיזשהו אופן מקביל למונח מלאך האדון שמייצג את אלוהים עצמו (אולי מדובר על המשיח לפי התגלותו)

☐ "הותיר לנו שְרִיד כְּמַעַט" זה מתייחס למשפט הנוראי של הגלות האשורית ו/או הבבלית של עמו של אלוהים מהארץ המובטחת.

זה מצוין את הקונספט של "שריד נאמן" של מאמינים (ראו י 20-22; יא 11,16; לז 4,31,32; מו 3, ראו נושא מיוחד למטה), אשר שאול מתייחס אליו ומרחיב להכליל את הגויים ברומים ט 19-29! לא כולם יגאלו!

נושא מיוחד: שלושה פרושים למונח שארית (KB 1375 ,BDB 984)

מושג ה"שאר הנאמן" הנו נושא שחוזר על עצמו בברית הישנה (בעיקר בנביאי המאה השמינית וברמיהו) למונח יש שלושה פרושים:

1. אלה ששרדו את הגלות (ראו, עזרא ט 8,14-15; נחמיה א 2-3; ישעיהו י 20-23; יז 4-6; לז 4,31-32; מו 3; ירמיהו כג 3; לא 7-8; מב 15,19; מד 12,14,28; מיכה ב 12; ה 7-8; ז 18; חגי א 12-14; ב 2; זכריה ח 6,11-12)
2. אלה שנשארו נאמנים ליהוה (ראו, ישעיהו ד 5-1; יא 11,16; כח 5; יואל ב 32; עמוס ה 14-15)
3. אלה שהם חלק מההתחדשות האסקאטולוגית (ראו, עמוס ט 11-15; זכריה ח 6)

משל הזרע במרקוס ד 20-1 ומתי יג 23-1, המצטט את ישעיהו ו 9-10, הוא דוגמה טובה לאופן שהברית החדשה מפרשת מונח זה (שימו לב לרומים ט 6 בהתייחס לישראל בימיו של שאול)

"השאר" בברית החדשה מדבר על היהודים (ראו רומים ט 27-29) והגויים שבטחו במשיח (ראו ט 24-26) ברומים ט 30-35; יא 11-24, 25-32 שאול מדבר על שתי הקבוצות. הקבוצה של המאמינים בישראל אינה רק מבוססת על גזע (כלומר, רומים ט 6; ב 18-19), אלא זו קבוצה של מאמינים בהתגלות שניתנה על ידי אלוהים בישוע. זה נראה כי אמירה זו מכחישה מקומות מהברית הישנה (כלומר, ירמיהו לא 7-9; מיכה ה 7-8) שמדברים על שישראל כלאום היא השארית. אנא עיין בנושא המיוחד: מדוע הבטחות הברית הישנה נראות שונות מהבטחות הברית החדשה? הבשורה משנה הכל!

☐ "כְּסֵדֶם הֵינּוּ לְעַמְרָה" זהו אזכור היסטורי למשפט של אלוהים המתועד בבראשית יח – יט. הערים הכנעניות הללו הפכו למשל עבור גם רשע ומשפט האלוהים לרשע.

ישעיהו א 10-15 (טקסט התנ"ך על פי המסורה בכתב יד לנינגרד)

¹⁰שְׁמַעוּ דְבַר-יְהוָה

קְצִינֵי סֹדֶם

הָאֲזִינוּ תוֹרַת אֱלֹהֵינוּ

עִם עַמְרָה;

¹¹לְמַה-לִּי רֹב-זִבְחֵיכֶם

יֹאמֶר יְהוָה

שְׁבַעְתִּי עֲלוֹת אֵילִים

וְחָלַב מְרִיאִים

וְדָם פְּרִים וּכְבָשִׂים וְעֲתוּדִים לֹא חִפְצְתִּי;

¹²כִּי תִבְאוּ לְרֹאוֹת פְּנֵי

מי-בקש זאת מִיְדֶכֶם רְמֵס חֲצָרִי;
¹³ לֹא תוֹסִיפוּ הִבִּיא מִנְחַת-שָׁאָה
 קִטְרֵת תוֹעֵבָה הִיא לִי
 חֲדָשׁ וְשֶׁבֶת קָרָא מִקְרָא
 לֹא-אוֹכֵל אֲנִי וְעֶצְרָה;
¹⁴ חֲדָשִׁיכֶם וּמוֹעֲדֵיכֶם שָׁנָאָה נִפְשִׁי
 הִיוּ עָלַי לְטָרַח
 נִלְאִיתִי נִשְׂאָה;
¹⁵ וּבִפְרָשְׁכֶם כִּפִּיכֶם
 אֲעֵלִים עֵינֵי מַכֶּם
 גַּם כִּי-תִרְבּוּ תִפְלָה
 אֵינֶנִּי שֹׁמֵעַ
 יְדִיכֶם דְּמִיִּם מְלֹאוּ;

א 10-15 טענת ההגנה של ישראל נגד טענותיו של אלוהים בפסוק 2-6 היא הדתיות שלה!

א 10 "שְׁמַעוּ... הֶאֱזִינוּ" שני הציוויים של פסוק 2 חוזרים על עצמם.

■ "קִצְיִנִי סֹדֵם... עִם עֲמֹרָה" יהודה היא כמו סדום ועמורה. גם המנהיגים וגם העם שלה מושחתים מוסרית. המשפט הזה היה השמחה מזעזעת על עם הברית, כמו גוי *goy* של פסוק 4.

■

"הדרכה" NASB
 "חוק" NKJV
 "לימוד" NRSV, TEV

זה המושג תורה Torah (BDB 435). שימו לב לקונטציות האפשריות. בהקשר הזה זה יכול להתייחס ל- (1) כתיב הקודש; (2) ההטפה של הנביאים; או (3) הלימוד של הכהנים. הם ידעו את הרצון הגלוי של אלוהים, אך הם בחרו לא לעקוב אחריו.

א 11 "לְמַה-לִי רֶב-זְבָחִיכֶם" חייבים לזכור, זוהי לא התקפה על קורבן כפי שהוא, אלא הגישות בהם אנשים מביאים את הקורבן שלהם (ראו. כט 13; הושע ו 6; עמוס ה 21-27; מיכה ו 8). טקס יכול להיות משמעותי אם הוא מלווה בגישה הנכונה כלפי אלוהים (ראו. תהלים נ). ראו *Hard Sayings of the Bible*, עמודים 207-208, 274-275.

■ "שְׁבַעְתִּי" הפועל הזה (Qal PERFECT, KB 1302, BDB 959) מתכוון נפוח או שבע.

■ "עֲלוֹת אֵילִים" זה מתייחס לקורבנות שרופות לחלוטין אשר סימלו הקדשה טוטלית לאלוהים.

■ "חֶלֶב מְרִיאִים" זה מתייחס לקורבנות בהם רק חלק מהחיה (שומן של המעי התחתון) הוקרב במזבח והשאר ניתן לכוהן או לאדם אשר הביא את הקורבן כדי שיאכלו כארוחה משותפת עם אלוהים ומשפחה, חברים ושכנים. הבשר של בעלי חיים גדולים לא היה יכול להישמר והיה חייב להיאכל במהרה.

■ "לֹא חִפְצָתִי" הפועל הזה (Qal PERFECT, KB 339, BDB 342) מציין את קבלת הקורבן של יהוה. הניב הנהוג היה "ארומה מרגיעה" (ראו. בראשית ח 21; שמות כט 18, 25). למרות זאת, יהוה דחה את הפולחן של העם הזה (ראו. פסוקים 10-15).

א 12 "תִּבְאוּ לְרֵאוֹת פְּנֵי" זה מתייחס לנוכחות האישית של אדם בסוכה/בית מקדש (שמות כג 17). הם לא באו להשתחוויית אמת, אלא לליטורגיה פולחנית!

א 13 "מִנְחַת-שָׁאָה" המושג הזה (BDB 996) מתכוון "ריק", "לשווא" "כלום". זה יכול להתייחס ל-
 1. עבודת אלילים (יונה ב 8; תהלים לא 6)
 2. קורבנות (כאן)
 3. אנשים רעים (ישעיהו ה 18)
 4. השימוש בשם אלוהים (שמות כ 17; דברים ה 11; תהלים קלט 20)

❑ **"קטורת תועבה היא לי"** המושג "קטורת" (BDB 882) מתכוון "זה אשר עולה למעלה". לכן, זה יכול להתייחס ל-

1. העשן של הקורבנות
 2. הריח של הקטורת (בדרך כלל תבלינים המונחים על הקורבן) או עשן מקטורת המזבח לפני המעטה הפנימי של הסוכה/בית מקדש
- אלו מילים חזקות! זה מזכיר לי את "דרשות בית המקדש" של ירמיהו בירמיהו ז. טקס וליטורגיה החליפו חרטה ואמונה. הם היו עוורים וחרשים (ראו. ישעיהו ו 9-10). היה להם צורה של יראת אלוהים, אך הם דחו אמונה אמיתית (ראו. שנייה לטימותאוס ג 5). הטרגדיה היא שהם חשבו שהם היו ישרים עם אלוהים! הם חשבו שהם העם שלו! הם טעו, כמו הרבה אנשי דת פעילים, נורמליים ודתיים בכל עידן.
- המושג "תועבה" (BDB 1072) משמש בעיקר בדברים, משלי ויחזקאל. זה מתאר את התגובה של אלוהים להרבה דברים.
1. הומוסקסואליות, ויקרא יח 22
 2. חטאי מין אחרים, ויקרא יח 26, 27, 29, 30
 3. עבודת אלילים, דברים ז 25, 26; יב 31; יד 3; יז 4; כז 15; לב 16; ב מלכים טז 3; כג 13; ירמיהו לב 35
 4. קורבנות של בעלי חיים פגומים, דברים יז 1
 5. עיסוק במיסטיקה, דברים יח 9, 12
 6. בלבול של מין, דברים כב 5
 7. זנות קדושה, דברים כג 18; א מלכים יד 24
 8. נישואים מחודשים אחרי גירושין, דברים כד 4
 9. רמאות מסחרית, דברים כה 16, משלי יא 1; כ 10, 23
 10. האדם הרשע, משלי ג 32, ו 16; ח 7; יא 20; יב 22; טו 26; ירמיהו ז 10
 11. קורבן של הרשעים, משלי טו 8, 9; כא 27
 12. הגאווותנים, משלי טז 5
 13. מנהיגים יהירים, משלי טז 12
 14. שופטים משוחדים, משלי יז 15
 15. הקרבה פולחנית של קטורת ללא אורח חיים של אמונה, ישעיהו א 13

❑ **"חדש ושבֵת קרא מקרא"** זכרו שהעברים השתמשו בלוח שנה ירחי. כל שבת הייתה משמעותית ולכל ירח חדש (ראו. במדבר כח 11-15; ב מלכים ד 23; ישעיהו סו 23) הייתה נטייה דתית כמו גם שלושת הסעודות השנתיות אשר מומנו בתורת משה (ראו. שמות כג 14-17; לד 18-26; ויקרא כג; דברים טז 1-17).

א 14 התחביר העברי כאן שבור בגלל הרגש הגדול המבוטא על ידי ישעיהו מטעם אלוהים. שלושת הפעלים הראשוניים הינם מושלמים (מלאים).

א 15 **"ובפרשכם כפיכם"** באנגלית מוסיפים במשפט את "בתפילה", הוא לא נמצא בטקסט העברי. פרישת הידיים (ראו. שמות ט 29, 33; א מלכים ח 38, 54; ב דברי הימים ו 12) והרמת העיניים לשמים (ראו. יוחנן 41; יז 1) היו התנוחה הנורמלית היהודית עבור תפילה. אלוהים מסרב להקשיב (ראו. ח 17; נד 8; נט 2; דברים לא 17; ירמיהו יא 11; יחזקאל ז 18) לתפילה של יהודים חוטאים בזמן בו הם צריכים עזרה מפני שהם הגיעו אליו בתפילה כפי שבאו אליו בקורבן. ואילו, הרבה קורבנות לא מקובלים ליהוה, גם תפילה לא עושה הרבה בלי אמונה וחרטה מורגשת לב. ❑ **"ידיכם דמים מלאו"** זה מתייחס לרצח אלים או רצח מתוכנן של התמימים.

ישעיהו א 16-17 (טקסט התנ"ך על פי המסורה בכתב יד לנינגרד)

¹⁶ רחצו הזכו

הסירו רע מעלליכם מנגד עיני

חדלו הרע;

¹⁷ למדו היטב

דרשו משפט

אשרו חמוץ

שפטו יתום

ריבו אלמנה;

א 17-16 הנביא מבטא את ליבו של יהוה בסדרה של פקודות.

1. רחצו עצמכם, Qal IMPERATIVE, KB 1220, BDB 934
 2. הזכו עצמכם, Hithpael IMPERATIVE, KB 269, BDB 269
 3. הסירו רוע, Hiphil IMPERATIVE, KB 747, BDB 693
 4. חדלו הרע, Qal IMPERATIVE, KB 292, BDB 292
 5. למדו היטב, Qal IMPERATIVE, KB 531, BDB 540
 6. דרשו משפט, Qal IMPERATIVE, KB 233, BDB 205
 7. אשרו חמוץ, Piel IMPERATIVE, KB 97, BDB 80
 8. שפטו יתום, Qal IMPERATIVE, KB 1622, BDB 1047
 9. ריבו אלמנה, Qal IMPERATIVE, KB 1224, BDB 936
- שימו לב שרצונו של יהוה מתבטא במושגים של מעשי חמלה צדיקים של אדם (ראו. מתי כה 31-46). אדם לא יכול להיות קשור נכונה לאלוהים ומלא שנאה ומלא הזנחה כלפי האח/אחות בברית שלו.
- לעיתים קרובות יש בלבול בנוגע לאמונה מקראית. האם זה מבוסס על האופי של אלוהים (רחמים, חסד וכו') או על מעשים של מאמינים? והתשובה היא "כן"! דוגמא טובה ליחסי גומלין בברית (תמיד מיזם על ידי אלוהים) היא השוואת יחזקאל יח 31 ליחזקאל לו 26-27 (שימו לב גם לאפסים ב 8-9, 10)!

נושא מיוחד: ספרות מזרחית (פרדוקסים מקראיים)

1. כאדם שאוהב מאוד את כתבי הקודש ומאמין שהם דבר אלוהים, תובנה זו (כלומר, שכתבי הקודש הם ספרות מזרחית, ולא מערבית) הועילה לי באופן אישי. כאשר אני לומד את הכתובים באופן רציני אני מבין שטקסטים שונים חושפים את האמת בדרכים נבחרות ולא שיטתיות. טקסט בהשראה לא יכול לבטל או להוריד מערכו של טקסט אחד! האמת מורכבת מקבלת כל הכתובים (כל הכתובים הם בהשראת הרוח ולא רק חלקים נבחרים, ראה ב"טמ ג 16-17), זה לא נכון לצטט רק חלקים נבחרים (למשל כאשר יש יכוח מסוים)!
2. רוב האמיתות המקראיות (ספרות מזרחית) מוצגות בזוגות דיאלקטיים או פרדוקסאליים (זכרו כי כותבי הברית החדשה, פרט ללוקס, הם הוגים עבריים, שכתבו ביוונית. ספרות חוכמה וספרות פואטית מציגות אמת בקווים מקבילים. הקבלה מנוגדת מתפקדת כפרדוקס. הקבלה סינתטית מתפקדת כקטעים מקבילים). איכשהו שני ההקבלות נכונות! לכן פרדוקסים מסוג זה לא תואמים למסורת ספרותית מודרנית.
 - א. גורל לעומת רצון חופשי
 - ב. ביטחון המאמין לעומת הצורך בהתמדה (ראה נושא מיוחד: התמדה)
 - ג. החטא הראשון לעומת חטא מרצון
 - ד. ישוע כאלוהים לעומת ישוע כאדם
 - ה. ישוע כשווה עם האב לעומת ישוע הכפוף לאב
 - ו. הכתובים כדבר אלוהים לעומת כספר שנכתב בידי אדם
 - ז. חיים ללא חטא (שלמות, רומים ו) לעומת אורח חיים שחוטא פחות
 - ח. צדקה ראשונית לעומת התקדשות (ראה נושא מיוחד: התקדשות)
 - ט. צדקה על ידי אמונה (רומים ד) לעומת מעשים שמעידים על צדקה (ראה יעקב ב 14-26)
 - י. החופשי של המאמין (ראה רומים יד 23-1; א"ק ר ח 1-13; י 23-33) לעומת האחריות של המאמין (ראה גלטים ה 16-21; אפסים ד 1)
 - יא. נשגבות לעומת פנימיות (של אלוהים)
 - יב. אלוהים הנשב והעליון לעומת ידיעת אלוהים במשיח המטאפורות ששאל משתמש לתאר ישועה
 - (1) אימוץ
 - (2) קידוש
 - (3) הצדקה
 - (4) גאולה
 - (5) פאר/הדר
 - (6) ייעוד מראש
 - (7) פיוס
 - יג. מלכות אלוהים בהווה לעומת מלכות אלוהים בעתיד
 - יד. חזרה בתשובה כמתנת אלוהים (ראה מעשי שליחים יא 18; רומים ב 4; ב"טמ ב 25) לעומת חזרה בתשובה שהכרחית לישועה (ראה מרקוס א 15; מעשי שליחים כ 21)

טו. ברית הישנה כמשהו שעומד לעד לעומת הברית הישנה שכבר לא בתוקף (ראה מתי ג 17-19)
 לעומת מתי ה 21-48; רומים ז לעומת גלטים ג)
 טז. המאמינים משרתים/עבדים לעומת המאמינים כילדים/יורשים

א 17

NASB	"הוכיחו את האכזריים"
NKJV	"הוכיחו את המדכאים"
NRSV	"הצילו את המדוכאים"
TEV	"עזרו לאלו אשר מדוכאים"
NJB	"חינכו את האלימים"
LXX	"חלצו את האדם אשר סובל מחוסר צדק"
Peshitta	"עשו טוב למדוכאים"

ל-MT יש את "תקנו את המדכאים" (נמצא רק כאן), אך הפועל מתכוון "נקראים מבורכים" או "תקנו" (BDB 80, 97 KB, *Piel* IMPERATIVE), אשר לא מתאים להקשר הזה. זה כנראה הכי טוב לשנות את הניקוד מ"המדכאים" ל-"אלו אשר מדוכאים" (*Qal* PARTICIPLE, BDB 330).

© "יתום... אֶלְמָנָה" הצמד הזה הינו סמל לכל המדוכאים והאנשים חסרי מעצמה חברתית (ראו. שמות כב 21-22; דברים כד 17, 19, 20, 21; איוב כד 3; תהלים סח 5; ירמיהו ז 6; איכה ה 3; יחזקאל כב 7; זכריה ז 10, מלאכי ג 5). הם משומשים יחדיו הרבה פעמים בדברים בנושא של דאגה תשומת לב אישית של יהוה (דברים י 18; תהלים י 14, 18; סח 5; ירמיהו מט 11).

זה היה במיוחד משרת המלך במזרח הקרוב הקדום אשר היה אחראי עבור צדק חברתי והוגנות!

ישעיהו א 18-20 (טקסט התנ"ך על פי המסורה בכתב יד לנינגרד)

¹⁸לְכוּ-נָא וְנוֹכַחְהּ
 יֹאמֶר יְהוָה
 אִם-יְהִיוּ חֲטָאֵיכֶם כְּשָׁנִים
 כְּשֶׁלֶג יִלְבִּינוּ
 אִם-יֵאדְיִמוּ כְּתוֹלַע
 כְּצֶמֶר יִהְיוּ;
¹⁹אִם-תֵּאבֹדוּ וְשָׁמַעְתֶּם
 טוֹב הָאָרֶץ תֹּאכְלוּ;
²⁰וְאִם-תִּמְאָנוּ וּמְרִיתֶם
 חֶרֶב תֹּאכְלוּ
 כִּי פִי יְהוָה דִּבֶּר;

א 18-20 "לְכוּ-נָא וְנוֹכַחְהּ" הנביא השתמש במטאפורה ספרותית של "סצנת משפט" (יהוה מתגרש מעמו) כדי להעביר מסר של אחריות אישית והתוצאות שלה! אנלוגיית בית המשפט הזו ממשיכה. יהוה מוכן לסלוח אם עמו יחזור בתשובה ויציית! אם יסרבו, התוצאות של ציות הברית יגיעו (ראו. ויקרא כו; דברים כח).

ישנם שני פעלים המבטאים את ההזמנה של אלוהים עבור יהודה לדיאלוג עם השופט השמימי.

1. לכו-נא ("לכו", "לצעוד"), *Qal* IMPERATIVE, KB 246, BDB 229, ונוכחה, *Niphal* COHORTATIVE, KB 410, BDB 406, ראו. איוב כג 7.
2. שימו לב לתוצאה של אם (סעיף ה"אם" הראשון בפסוק 19) הם יגיבו קשורה (הסכימו וצייתו, פסוק 19).
 1. חטאים יסלחו (משנים לשלג ילבינו)
 2. חטאים יסלחו (מאדום לצמר לבן)
 3. טוב הארץ תאכלו

שימו לב לתוצאה (הסעיף השני של "אם") אם הם יסרבו (*Piel* IMPERFECT, KB 540, BDB 549) וימרדו (BDB 598, 632 KB, *Qal* PERFECT). הם ייאכלו (*Qal* PASSIVE IMPERFECT, KB 46, BDB 37). זה מעניין שאל ריבון קורה לאנשי הברית שלו להגיב כנדרש. זה המסתוריות של גזרה משמים ורצון חופשי. שניהם נכונים. הם יוצאים את האוריינטציה הבסיסית של מערכת יחסים בברית אשר מיוזמת על ידי אלוהים, אך

דורשת תגובה מצד העם שלו. האחוזה של בראשית א – ב משוקמת בברית מערכת יחסים מגואלת. האפקטים של הנפילה יכולים להתהפך (אפילו תוך זמן). ראו נושא מיוחד: ברית בפרק א 19.

❖ **"אם-יהיו חטאיכם כשנים"** זכרו שחומר צבוע בעולם העתיק לא היו יכולים להשתנות (לא היה להם חומר הלבנה). הסליחה של אלוהים (והשכחה) הינה פלאית אך אפשרית (ראו). תהלים קג 11-14; ישעיהו לח 17; מג 25; מד 22; מיכה ז 19)! כאשר אלוהים סולח, הוא שוכח! ואוו!
הצבע האדום כמטאפורה עבור חטא עלולה לבוא ממשפט קודם "ידיכם דמים מלאו" המוזכר בפסוק 15.

א 19 יש משחק מילים בין פסוק 19, "ציות פותח דלת לשפע" ("טוב הארץ תאכלו"; הפועל [KB 46, BDB 37], Qal IMPERFECT, אשר תמיד היה רצונו של אלוהים) ואותו הפועל בפסוק 20 מתורגם "יאכלו" (Qal PASSIVE IMPERFECT או Pual IMPERFECT), אם הם לא יתחרטו ויצייתו. ישנם ברכות ואחריות בברית והם קשורים (ראו. ויקרא כו; דברים כז – כט)!

❖ **"אם-תאבו ושמעתם"** זכרו את הבריתות בברית הישנה שניהם בעלי תנאים וללא תנאים. הם ללא תנאים בכל הנוגע להבטחות של אלוהים, אך הם בעלי תנאים בנוגע לתגובה של האנושות (ראו. לוקס ו 46; יעקב ב 14-26).

נושא מיוחד: ברית (*suneidēsis*)

berith הוא מונח מהברית הישנה (KB 157, BDB 136), והוא קשה להגדרה. אין פועל תואם בעברית. כל הניסיונות להפיק הגדרה אטימולוגית או קוגניטיבית נכשלו. הניחוש הטוב ביותר קשור למונח "לכרות" (BDB 144), בהקשר לטקס הקרבת הקורבן במעמד הברית (ראו בראשית טו 15, 17). עם זאת, המרכזיות של המושג אילצה את החוקרים לבחון את השימוש של המילה בשביל לקבוע את משמעותה התפקודית.

אלוהים משתמש בברית כאמצעי (ראו נושא מיוחד: מונותאיזם) להתחבר לבני האדם. מושג הברית, אמנה, הסכם הוא קריטי להבנת ההתגלות המקראית. המתח בין ריבונותו של אלוהים לרצון החופשי של בני האדם מתגלה בבירור במושג הברית. חלק מהבריתות מבוססות אך ורק על אופיו ומעשיו של האל.

1. בריאה (ראו בראשית א-ב)
 2. התוכנית וההבטחה לנח (ראו בראשית ו-ט)
 3. הקריאה של אברהם (ראו בראשית יב)
 4. הברית עם אברהם (בראשית טו)
- עם זאת, הברית דורשת מענה/תגובה.

1. באמונה האדם היה צריך לציית לאלוהים ולא לאכול מהפרי
 2. באמונה נח היה חייב לבנות את התיבה ולרכז את החיות
 3. באמונה אברהם היה צריך לעזוב את משפחתו, ללכת אחרי אלוהים, ולהאמין הבטחת אלוהים לגבי זרעו
 4. באמונה הוציא משה את בני ישראל ממצרים להר סיני וקיבל הנחיות לאורח חיים דתי וחברתי שהיה מלווה בהבטחות לברכות ולקללות (ראו ויקרא כו; דברים כז-כח)
- אותו מתח קיים "בברית החדשה" (ראו ירמיהו לא 31-34; עברים ז 2; ח 6, 8, 13; ט 15; יב 24). ניתן לראות בבירור את המתח כאשר עושים השוואה בין יחזקאל יח 31 עם יחזקאל לו 27-38 (מעשיו של יהוה). האם הברית מבוססת על חסד אלוהים או על התגובה של האדם? זה נושא חם בין הברית הישנה לחדשה. אבל המטרות של שני הבריתות הן זהות:

1. לשקם את ההתחברות עם יהוה (שנשברה בבראשית ג)
 2. להקים עם צדיק שישקף את אופיו של אלוהים.
- הברית החדשה שמתוארת בירמיהו לא 31-34 מביאה פתרון למתח בכך שהיא מבטלת את המעשים כאמצעי לבוא לפני אלוהים. תורת אלוהים הופכת לרצון פנימי במקום לקוד מוסרי חיצוני. המטרה של עם צדיק היא זהה בשני הבריתות, אבל המתודולוגיה משתנה. העולם החוטא הוכיח שהוא לא יכול לשקף את אופיו של אלוהים. הבעיה לא הייתה בברית של אלוהים, אלא בטבע החוטא והחלש של בני האדם (ראו בראשית ג; רומים ז; גלטים ג).

אותו המתח קיים בברית החדשה. הישועה היא מתנת חנם שניתנה לנו בגלל עבודת הצלב, אך יש צורך להאמין ולחזור בתשובה (גם כמעשה ראשוני וגם כתהליך מתמשך, ראו נושא מיוחד: מאמינים בברית החדשה). ישוע מכנה את מערכת היחסים החדשה שלו עם המאמינים "ברית חדשה" (ראו מתי כו 28; מרקוס יד 24; לוקס כב 20; א"ק"ר יא 25). זו גם הצהרה משפטית וגם קריאה לאורח חיים בצלם המשיח (ראו מתי ה 48; רומים ח 30-30)

29; ב"קר ג 18; ז 1; גלטים ד 19; אפסים א 4; ד 13; א"תס ג 13; ד 7,3; ה 23; א"פט א 15), התקבלנו על ידי אלוהים (רומים ד) וזו גם קריאה לאורח חיים של קדושה (מתי ה 48)! המאמינים לא נושעו בגלל המעשים, אבל הם מקבלים קריאה לחיות בציות (ראו אפסים ב 8-10; ב"קר ג 5-6). אורח חיים יראה אלוהים הוא הוכחה לישועה, ולא דרך לישועה (ראו יעקב וראשונה ליוחנן). עם זאת, לחיי נצח יש מאפיינים! מתח זה מופיע בבירור דרך האזהרות בברית החדשה (ראו נושא מיוחד: כפירה).

א 20 "פי פי יהוה דבר" דברו של אלוהים יקרה (ראו. ישעיהו כד 3; כה 8; מ 8; נה 10-11; מתי ה 18; כד 35; לוקס טז 17)!

- התקווה של מאמינים מונחת על
1. האופי שלא משתנה של אלוהים
 2. אופי מלא החמלה של אלוהים
 3. הנאמנות של ההבטחות שלו
 4. הדיוק של ההתגלות שלו

ישעיהו א 21-23 (טקסט התנ"ך על פי המסורה בכתב יד לנינגרד)

²¹אִיכָה הִיְתָה לְזוֹנָה קְרִיָה נְאֻמָּנָה
מְלֹאתִי מִשְׁפָּט
צָדֵק יֵלֵן בָּהּ
וְעֵתָה מְרַצְחִים;
²²כִּסְפָּךְ הָיָה לְסִיגִים
סְבֹאךָ מֵהוֹל בְּמִים;
²³שָׂרִיךְ סוֹרְרִים
וְחֻבְרֵי גִנְבִים
כָּלוּ אֶהֱבֶה שָׂחַד
וְרֹדֵף שְׁלֹמִים
יָתוֹם לֹא יִשְׁפֹּטוּ
וְרִיב אֶלְמָנָה לֹא-יָבֹא אֲלֵיהֶם;

א 21-23 הקטע הזה מתמודד עם ירושלים ביומו של ישעיהו, המקום המיוחד בו יהוה גרם לשם שלו לשהות (ראו. דברים יב 5, 11, 14). זה הפך ללא נאמן ולא קיים את תנאי הברית (ראו. פסוק 23). הקטע הזה מאופיין על ידי מונה קינה עברי או פעימה, אשר הוא עוד אמצעי ספרותי נבואי שכיח (קינת לוויה).

שימו לב להפרות של הברית

1. רוצחים (ראו. שמות כ 13, לקיחת חיים מתוכננת ומכוונת, BDB 953, KB 1283, ראו. ירמיהו ז 9; הושע ד 2)
 2. שליטים כמורדים
 3. שליטים כחברי גנבים
 4. אוהבי שוחד (ראו. ה 23; שמות כג 6, 8; דברים טז 19; א שמואל ח 3; תהלים כו 10; עמוס ה 12; מיכה ג 11; ז 3)
 5. רודפי תגמולים
 6. לא מגני יתומים
 7. לא מספקי אלמנות (ראו. שמות כב 21-24; ירמיהו ה 28; ז 6; כב 3; יחזקאל כב 7; זכריה ז 10)
- אלו הם הפרות של ברית משה המסוכמים בדברים. שימו לב שיהודה מורשעת בהפרות ברית, לא בעבודת אלילים בהקשר הזה (אלא אם המילה "זונה" בפסוק 21 רומזת השתחוות לפוריות כנענית).

א 21 "נְאֻמָּנָה" ראו נושא מיוחד: האמן, בטח, אמונה ונאמנות בברית הישנה בפרק ז 4-9.

א 22 אלו שתי מטאפורות עבור השחיתות המורלית של יהודה. היא הייתה תחילה טהורה, אך עכשיו היא הפכה למושחתת על ידי ההחלטות והמעשים האישיים שלה!

NASB
NKJV, NRSV, TEV, NJB

☐
"שתייה"
"יין"

זהו לא המושג הרגיל עבור יין (ראו נושא מיוחד בהמשך). הנקבי הייחודי מופיע רק כאן. בגלל השורש הקוגניטיבי הקשור באכדית, זה עלול להתייחס לבירה, בירה שדיללו אותה (נהרסה) במים.

נושא מיוחד: גישת הכתובים בנושא אלכוהול ושיכרות

א. מונחים מקראיים

א. ברית ישנה

1. יין *Yayin* – מונח כללי (BDB 406, KB 409), המונח מוזכר 141 פעמים. אי אפשר להיות בטוחים לגבי האטימולוגיה מכיוון שהשורש לא מהשפה העברית. המשמעות היא תמיד מיץ פרות תסוס, בדרך כלל ענבים. מספר מקומות מהכתובים בראשית ט 21; שמות כט 40;
2. *Tirosh* – זהו "היין החדש" (BDB 440, KB 1727). בגלל תנאי האקלים במזרח התיכון, התסיסה הייתה יוצאת לאחר שש מהמיץ. מונח זה מתקשר ליין בתהליך תסיסה. ניתן לראות פסוקים הבאים במדבר יב 17; יח 4; ישעיהו סב 8-9; הושע ד 11.
3. *Asis* – זהו מונח שבברור פרושו משקאות אלכוהוליים ("יין מתוק" DB 779, KB 860, למשל יואל א 5; ישעיהו מט 26).
4. *Sekar* – מונח שמתקשר "למשקה חזק" (BDB 1016, KB 1500). בעברית "שיכור". היו מוסיפים מרכיב נוסף על מנת להפוך את המשקה למשכר יותר. מקביל ליין (ראה משלי כ 1; לא 6; ישעיהו כח 7)

ב. בברית החדשה

1. *Oinos* – המונח מקביל ביוונית ליין
2. *Neos oinos* - (יין חדש) – המונח מקביל ביוונית לתירוש (ראה מרקוס ב 22)
3. *Gleuchos vinos* (יין מתוק *Asis*) - יין בשלבים המוקדמים של התסיסה (ראה מעשי שליחים ב 13)

א. שימוש מקראי

א. ברית ישנה

1. היין הוא מתנת אלוהים (ראה בראשית כז 28; תהילים קד 14-15; קהלת ט 7; הושע ב 8-9; יואל ב 19, 24; עמוס ט 13; זכריה י 7)
2. היין היה חלק מהקרבת הקורבן (שמות כט 40; ויקרא כג 13; במדבר טו 7, 10; כח 14; דברים יד 26; שופטים ט 13).
3. יין משמש כתרופה (ב שמואל טז 2; משלי לא 6-7)
4. היין יכול להוות בעיה רצינית (נח – בראשית ט 21; לוט – בראשית יט 33, 35; שמשון – שופטים טז; נבל – א שמואל כה 36; אוריה – ב שמואל יא 13; אמנון – ב שמואל יג 28; אלה – א מלכים טז 9; בן הדד – א מלכים כ 12; השליטים – עמוס ט 6; והנשים – עמוס ד).
5. ביין ניתן להשתמש לרעה (משלי כ 1; כג 29-35; לא 4-5; ישעיהו ה 11, 22; יט 14; כח 7-8; הושע יא 11).
6. יין נאסר על קבוצות מסוימות (הכוהנים בתפקיד, ויקרא י 9; יחזקאל מד 21; נזירים, במדבר ו; שליטים, משלי לא 4-5; ישעיהו נו 11-12; הושע ז 5).
7. יין הוא מתקשר לעולם האֶסְכְטוֹלוֹגִי, ששייך או קשור לאמונה בחיי העולם הבא (עמוס ט 13; יואל ג 18; זכריה ט 17).

ב. תוך מקראי

1. יין בכמות נכונה מועיל מאוד (ספר בן סירא לא 27-33)
2. הרבנים אומרים, "היין הוא הגדול בכל תחום הרפואה, במקום שבו היין חסר, יהיה צורך בסמים." (BB b58)

ג. ברית חדשה

1. ישוע שינה כמות גדולה של מים ליין (יוחנן ב: 1-11).
2. ישוע שתה יין (מתי יא: 18-19; לוקס ז: 33-34, כב: ff17).
3. כיפא הואשם בשכרות של "יין חדש" בזמן חג שבועות (מעשי השליחים ב 13)
4. יין שימש כתרופה (מרקוס טו 23; לוקס י 34; א טימותיאוס ה 23)
5. על המנהיגים לא להגזים עם שתייה. זה לא אומר להימנע לחלוטין (א טימותיאוס ג 3, 8; טיטוס א 7; ב 3; א פטרוס ד 3).
6. יין הוא מתקשר לעולם האֶסְכְטוֹלוֹגִי (מתי כב ff1; התגלות יט 9)
7. שכרות אסורה (מתי כד 49; לוקס יב 45; כא 34; א קורינתים ה 11-13; ו 10; גלטים ה 21; א פטרוס ד 3; רומים יג 13-14).

III. תובנות תאולוגיות

- א. ישנו מתח דיאלקטי
1. יין הוא מתנה של אלוהים.
 2. שכרות היא בעיה רצינית.
 3. המאמינים בתרבויות מסוימות חייבים להגביל את חופש הבחירה שלהם למען הבשורה (מתי טו 1-20; מרקוס ז 1-23; א קורינתים 8-10; רומים יד)
- ב. הנטייה לעבור את הגבולות
1. אלוהים הוא מקור כל הדברים הטובים.
 - א. אוכל – מרקוס ז 19; לוקס יא 44; א קורינתים י 25-26
 - ב. כל הדברים הנקיים – רומים יד 14, 20; א טימותיאוס ד 4
 - ג. כל הדברים שלפי החוק – א קורינתים ו 12; י 23
 - ד. כל הדברים הטהורים – טיטוס א 15
2. העולם החוטא ניצל לרעה את כל מתנות אלוהים, הוא עבר את הגבולות שנתנו על ידי אלוהים.
- ג. השימוש לרעה נמצא בתוכנו, לא בתוך הדברים שבהם אנחנו משתמשים. אין שום דבר רע בבריאה הפיזית. (ראה סעיף ב 1 לעיל).

IV. תסיסה ותרבות יהודית במאה הראשונה

- א. תסיסה מתחילה מהר מאוד, כ 6 שעות לאחר כתישת הענבים
- ב. על פי המסורת היהודית כאשר מופיע קצף קל (סימן של תסיסה), המונח מעשר היין (מסכת הברכות א 7). שמו היה "היין החדש" או "היין המתוק".
- ג. התהליך העיקרי של התסיסה מושלם תוך שבוע
- ד. השלב השני של התסיסה נמשך כ 40 יום. בשלב זה היין נחשב כ "יין מיושן" וניתן לשים אותו על המזבח (Edhuyyoth 6:1).
- ה. יין שהיה על השמרים (יין ישן) נחשב טוב, אבל יש צורך בסינון לפני השימוש.
- ו. יין נחשב לאיכותי אם הוא עבר שנה של תסיסה. שלוש שנים היתה התקופה הארוכה ביותר שהיין יכל להיות מאוחסן בצורה בטוחה. הוא היה נקרא "יין ישן" והיה צורך לדלל אותו עם מים.
- ז. רק ב-100 השנים האחרונות, יש קידום בתחום היין בעזרת סביבה סטרילית ותוספים כימיים, ניתן לעבוד על התסיסה. פעם לא יכלו לעצור את תהליך טבעי של תסיסה.

V. הצהרות מסכמות

- א. ודא הניסיון, התיאולוגיה והפרשנות המקראית שלך לא מפחיתים בערכו את ישוע ואת התרבות היהודית-משיחית במאה הראשונה! יש צורך להימנע מדעתך.
- ב. אני לא מעודד שימוש חברתי באלכוהול. עם זאת, רבים מפריזים את עמדת הכתובים ומתבססים יותר על צדקה על בסיס הטיה תרבותית/דתית.
- ג. עבורי, רומים יד וראשונה לקורינתים ח-י' סיפקו תובנות והנחיות המבוססות על אהבה וכבוד למאמינים אחרים, אנחנו צריכים לבשר את הבשורה ולא דעתו האישית או ביקורות שיפוטיות. אם הכתובים הם המקור היחיד לאמונה ולסגנון חיים, אז אולי עלינו לשקול מחדש את הנושא.
- ד. אם ניקח את התנזרות כרצונו של אלוהים, אז מה זה אומר על ישוע, ועל תרבויות מודרניות שמשתמשות בקביעות ביין (למשל, אירופה, ישראל, ארגנטינה).

א 23

NASB, NKJV, LXX, Peshitta "תגמולים"
NRSV, TEV, REB "מתנות"
NJB "מענקים"

המושג הזה (BDB 1024) מופיע רק כאן בברית הישנה. BDB אומר שזה מתכוון "תגמולים" או "שוחד" (מקביל לשוחד [BDB 1005] במשפט הקודם). השורש הבסיסי עלול להיות קשור ל- (1) שלום *shalom* (BDB 1024), "שלום", "בריאות" "שלמות", או (2) "תמורה" (BDB 1024, ראו. נט 18; NIDOTTE, כרך 4 עמוד 143). בירושלים השלום היחיד היה עבור הרשעים, העשירים, הקבוצות החזקות בחברה.

ישעיהו א 24-26 (טקסט התנ"ך על פי המסורה בכתב יד לנינגרד)

24 לכן נאם האדון יהוה צבאות
 אביר ישראל
 הוי אנחם מצרי
 ואנקמה מאויבי;
 25 ואשיבה ידי עליך
 ואצורף כבר סיגך
 ואסירה כל-בדילך;
 26 ואשיבה שפטיך כבראשנה
 ויעצרך כבתחלה
 אחרי-כן יקרא לך עיר הצדק
 קריה נאמנה;

א 24-26 יהוה מדבר על התוכניות העתידיות שלו של שיקום העם שלו (ראו. פסוק 26) לאחר משפט על המנהיגות המרשעת.

1. "אנחם מצרי", פסוק 24, BDB 636, KB 688, *Niphal IMPERFECT*, משומש במובן קוהורטיבי
 2. "אנקמה מאויבי", פסוק 24, BDB 667, KB 721, *Niphal COHORTATIVE*
 3. "אשיבה ידי עליך", פסוק 25, BDB 996, KB 1427, *Hiphil COHORTATIVE*
 4. "אצורף כבר סיגך", פסוק 25, BDB 864, KB 1057, *Qal IMPERFECT*
 5. "אסירה כל בדילך", פסוק 25, BDB 693, KB 747, *Hiphil COHORTATIVE*
 6. "אשיבה שפטיך כבראשנה", פסוק 26, BDB 996, KB 1427, *Hiphil COHORTATIVE*
 7. "ויעצרך כבתחילה", פסוק 26 (דומה למספר 6, פועל אחד, שני עצמים; אלו חייבים היו להיקשר לתקופה של שמות)
- שימו לב שהמטרה של משפט היא שיקום (ראו. פסוק 27)!

א 24 שימו לשני השמות השמימיים בפסוק 24!

1. 2- האדון, יהוה צבאות (*adon*), יהוה, ראו. תהלים קי 1; *NIDOTTE*, כרך 4, עמודים 1297-1298)
3. אביר ישראל (ראו. בראשית מט 24; תהלים קלב 2, 5; ישעיהו מט 26; o 16)

א 25-26 "עליך... בדילך" שני הפסוקים הללו משתמשים בגוף ראשון נקבי כדי לציין שיהוה פונה לעיר הבירה הלא נאמנה של יהודה, ירושלים, עם כל מבני הכלכלה, הצבא והכוח הרוחני שלה.

כפי שפסוקים 19 ו-20 השתמשו באותו הפועל בדרכים ניגודיות, כך גם פסוקים 26 ו-26 עם

1. אשיבה ידי עליך, BDB 996, KB 1427, *Hiphil COHORTATIVE*
 2. ואשיבה, BDB 996, KB 1427, *Hiphil COHORTATIVE*
- אותו המושג משומש בפסוק 27, "שביה" (*Qal ACTIVE PARTICIPLE*, KB 1427, BDB 996) כדי לתאר את אלו אשר נוגעו על ידי המשפט והצדק של אלוהים.

א 26 "קריה נאמנה" האם זוהי התהפכות ברורה של סרקסטיות של פסוק 21? ירושלים כבר לא "זונה", אלא אישה נאמנה ומשוקמת ("עיר" הינה נקבית). היא לבסוף הפכה נאמנה לתואר שלה, נאמנה לאלוהים, נאמנה לברית שלה ונאמנה אחת כלפי השנייה!

ישעיהו א 27-31 (טקסט התנ"ך על פי המסורה בכתב יד לנינגרד)

27 ציון במשפט תפדה
 ושביה בצדקה;
 28 ושבר פשעים וחטאים יחדו
 ועזבי יהוה יכלו;
 29 כי יבשו מאילים אשר חמדתם
 ותחפרו מהגנות אשר בחרתם;
 30 כי תהיו כאלה נבלת עלה
 וכגנה אשר-מים אין לה;
 31 והיה החסן לנערות
 ופעלו לניצוץ
 ובערו שניהם יחדו
 ואין מכבה;

א 27-28 שימו לב למקבילות.

1. פסוק 27, העם של עיר משוקמת (פסוק 26 שורות 3 ו-4) יאופיינו על ידי "משפט" ו-"צדק"
 2. פסוק 28, האחד שיסרב לשוב בתשובה (לשוב) "ישברו" ו-"יכילו"
- לכן, יש מקבילות נרדפת בתוך פסוקים 27 ו-28, אך מקבילות מנוגדת בין פסוקים 27 ו-28. ישנה שאלה מסוימת לגבי פסוק 27. האם זה מתאר מה אלוהים עושה ויעשה או שזה מתאר אנשי ברית נאמנים? התשובה היא "כן". אלוהים רוצה שאנשים צדיקים ישקפו את האופי שלו לאומות אבודות. התכונות הללו הינם המטרה (אלוהים) והסובייקטיבי (מאמינים).

א 29 הפסוק הזה מתאר את עבודת האלילים של יהודה. זה יכול להתייחס ל-

1. פולחן ל-Ba'al, אשרה Ashera במקדשים מקומיים (אשרה הייתה מסומלת על ידי עץ חי או יתד חרוט, ראו. נז 5, אשר גם מזכיר את ההקרבה של הילדים ל-Molech)
2. פולחן בעצים קדושים (אלים מקומיים, ראו. סה 3; סו 17)
3. פולחן בגנים קדושים לעיתים קרובות מתקשר עם אזור סודי לעבודת אלילים. בספרות של המזרח הקרוב הקדום בתי מקדש וגנים מיוחדים היו בדרך כלל קשורים. חייבים להוסיף שזה אפשרי שהפסקה (פסוקים 27-31) מתייחס לניצול והחומריות של המעמד העשיר בחברה של יהודה. הייחוסים בפסוק 29 הינם לנכס הבחירה (הפרה של האהבה המיוחד של יהוה כלפי העניים, המנוודים, חסרי הכוח) ולא עבודת אלילים (הפרה של הייחודיות של יהוה). קראו את הפרק ותחליטו בעצמיכם! מה שזה לא יהיה, זה נכשל לשקף את אופי יהוה לאומות!

א 30 "נְבֻלֶת" הפועל הזה (Qal ACTIVE PARTICIPLE, KB 663, BDB 615) משמש מטאפורית עבור הקיום האנושי החולף (ראו. לד 4; סד 6; תהלים צ 5-6).

א 31 אש לעתים קרובות קשורה למשפט או טיהור (ו 13; ירמיהו ד 4; ז 2; עמוס ה 6).

נושא מיוחד: אש

לאש יש גם קונטציות חיוביות וגם שליליות בכתבי הקודש.

א. חיובי

1. חימום (השוו לישע' מד 15; יוח' יח 18)
2. אור (השוו לישע' נ 11; מתי כה 1-13)
3. ביטול (השוו לשמות יב 8; ישע' מד 15-16; יוח' כא 9)
4. טיהור (השוו לבמד' לא 22-23; משלי יז 3; ישע' א 25; ו 6-8; ירמ' ו 29; מלא' ג 2-3)
5. קדושה (השוו לברא' טו 17; שמות ג 2; יט 18; יחז' א 27; עבר' יב 29)
6. הנהגת אלוהים (השוו לשמות יג 21; במד' יד 14; מל"א יח 24)
7. החיזוק של אלוהים (השוו למה"ש ב 3)
8. הגנה (השוו לזכר' ב 5)

ב. שלילי

1. שריפה (השוו ליהושע ו 24; ח 8; יא 11; מתי כב 7)
 2. הרס (השוו לברא' יט 24; ויק' י 1-2)
 3. כעס (השוו לבמד' כא 28; ישע' י 16; זכר' יב 6)
 4. עונש (השוו לברא' לח 24; ויק' כ 14; כא 9; יהושע ז 15)
 5. סימנים אסכטולוגיים מזויפים (השוו להתג' יג 13)
- ג. זעמו של אלוהים כלפי החטא מבוטא במטאפורות של אש
1. זעמו שורף (השוו להושע ח 5; צפנ' ג 8)
 2. הוא שופך אש (השוו לנחום א 6)
 3. אש נצחית (השוו לירמ' טו 14; יז 4)
 4. משפט אסכטולוגי (השוו למתי ג 10; יג 40; יוח' טו 6; תסל"ב א 7; פטר"ב ג 7-10; התג' ח 7; טז 8)
- ד. לעתים קרובות האש מופיעה בהתגלות
1. בראשית טו 7
 2. שמות ג 2
 3. שמות יט 18
 4. תהלים יח 7-15; כט 7

5. יחזקאל א 27,4; י 2
6. עברים א 7; יב 29
ה. כמו מטאפורות רבות בכתבי הקודש (לדוגמא, שאור, אריה) האש יכולה להיות ברכה או קללה, תלוי בהקשר.

"האדם החסון"

NASB

"החסון"

NKJV, NRSV, NJB

"הנח שלם"

LXX, Peshitta

שם התואר הזה (BDB 340) נמצא רק כאן ובעמוס ב 9, שניהם בהקשר שמתקשר לעצים (פסוקים 29, 30). יכול להיות ש-REB הוא הכי טוב. זה מתייחס לעבודת אלילים המערבת עץ, עצים או גן.

☐ "נְעֻרַת" המושג הזה (BDB 654), בצורה המילולית שלו, בדרך כלל מתכוון "מנוער" (ראו. לג 9, 15), אך שם העצם, המשמש רק פעמים בברית הישנה, מתייחס לחוט/חבל (נעורת) מפשתן (ראו. שופטים טז 9).

שאלות לדין

זהו ספר פרשנות שמטרתו להיות מדריך לימוד, מה שאומר שאתם אחראים לפרש בעצמכם את הכתובים. כל אחד מאתנו חייב ללכת באור שיש לנו. אתם, כתבי הקודש ורוח הקודש בראש סדר העדיפויות בפרשנות. אתם לא צריכים להשאיר את זה לפרשן.

שאלות לדין אלו ניתנו כדי לעזור לכם לחשוב היטב על הנושאים הגדולים בחלק זה של הספר. הן נועדו להיות מעוררות חשיבה ולא סופיות.

1. כמה זמן ישעיהו שירת כנביא הראשי עבור יהודה?
2. מדוע אלוהים מדובר במושגים כה אנתרופומורפיים?
3. האם אלוהים לא מרוצה מקורבן?
4. הגדירו את האחריות של אדם בישועה, ברית חדשה וברית ישנה.

ישעיהו ב

חלוקה של קטעים לפי תרגומים מודרניים

NASB	NKJV	NRSV	TEV	NJB
שלטון האוניברסלי של אלוהים	עתידו של בית אלוהים	הטקסט השני	שלום נצחי	שלום נצחי
ב 1	ב 4-1	ב 1	ב 5-1	ב 5-1
		תקווה חדשה		
ב 4-2 (4-2)	(4-2)	ב 4-2 (4-2)	(3-2)	(3-2)
			(4)	(4)
		יום האדון		
ב 11-5	ב 9-5	ב 22-5		(5)
(11-5)	(5)	(22-5)	הקץ ליהירות	זוהר תפארתו של יהוה
	(9-6)		ב 8-6	ב 22-6
				(8-6)
			ב 9	(10-9)
	ב 11-10		ב 18-10	
	(11-10)			
יום הדין מתקרב				(16-11)
ב 22-12	ב 22-12			
(22-12)	(18-12)			
				(17)
				(19-18)
	(19)		ב 21-19	
	(21-20)			
				(21)
	(22)		ב 22	(22)

מחזור קריאה שלישי

מעקב אחר כוונתו המקורית של המחבר ברמת הפסקה

זהו ספר פרשנות שמטרתו להיות מדריך לימוד, מה שאומר שאתה אחראי לפרש בעצמך את הכתובים. כל אחד מאתנו חייב ללכת באור שיש לנו. אתה, כתבי הקודש ורוח הקודש בראש סדר העדיפויות בפרשנות. אתה לא צריך להשאיר את זה לפרשן.

קרא את הפרק ברציפות. זהה את הנושאים. השווה את חלוקת הנושאים שלך עם חמשת התרגומים המודרניים. אין השראה בחלוקה לפסקאות, אבל זהו המפתח לעקוב אחר כוונתו המקורית של המחבר, שזה הלב של הפרשנות. לכל פסקה של נושא אחד יחיד.

1. פסקה ראשונה
2. פסקה שנייה
3. פסקה שלישית
4. וכו'.

תובנות הקשריות

- א. פרק ב מתחיל עם משפט מבוא נוסף, כמו א 1. זה אפשרי שהעורכים או המלקטים שמו את הדרשות/חזיונות/מסרים של ישעיהו יחדיו על בסיס
 1. כרונולוגיה (תחת איזה מלך)
 2. נושא
 3. מילות קוד
 4. סכמת ספרות לא ידועה
 5. העתק כתוב של מספר מסרים של ישעיהוראו הערה ב- The Jewish Study Bible, עמוד 787.
- ב. הפרק הזה טיפוסי למסרי הנביא.
 1. תקווה עבור כל האומות דרך עם הברית שלו (פסוקים 2-4)
 2. משפט עבור הפרות ברית ורשעות (פסוקים 5-22)
- ג. יהוה רוצה עם צדיק, קדוש, של ברית כדי לשקף את האופי שלו לאומות כדי שיוכלו להגיב לו באמונה וצדק (ראו. מה 22; מט 6; ס 3; סו 18, 23).
- ד. זכרו ביחידות השירה הספרותית הללו (חזיונות), אל תדחפו את הפרטים או תבודדו מחקרים לקסיקליים, אלא את הדפוס הכולל של מקבילות, משחקי מילים וניגודיות! כוונת כל השיר הינה להעביר אמת עיקרית אחת! הזהרו מלקחת ולבחור נושאים, מילים או אמיתות שנח לכם איתן או שמתאימים לתיאולוגיה השיטתית שלכם. תניחו לישעיהו לדבר!
- ה. בגלל הנושא המאחד של ירושלים (נשפטה ובורכה), פרקים ב – ד יוצרים יחידה ספרותית.
- ו. ספר שעזר לי להבין את השפה של נבואה ואחרית הימים הוא של D. Brent Sandy, *Plowshares and Pruning Hooks: Rethinking the Language of Biblical Prophecy and Apocalyptic*, IVP, ISBN 0-83-8-2653-X.

מתאר קצר

- א. שיר אלגורי, פסוקים 6-1
- ב. הפרשנות האירונית, פסוק 7
- ג. פסק המשפט שהתקבל מיהוה, פסוקים 8-30
 1. סדרה של צרות, פסוקים 8-23
 2. משפט, פסוקים 24-30
 - א. טבעי, פסוק 25
 - ב. פולש, פסוקים 26-30

ישעיהו ב 1 (טקסט התנ"ך על פי המסורה בכתב יד לנינגרד)
 1 הדבר אשר חזה ישעיהו בן-אמוץ על-יהודה וירושלם;

ב 1 זה לא בטוח מדוע המסרים של ישעיהו מתוארים בתור
 1. חזון, א 1; כט 7 (BDB 302, ראו. מיכה ג 6)
 2. הוא ראה, א 1; ב 1; יג 1; כו 11; לג 17; מח 6; נז 8 (ראו. מיכה א 1)
 זוהי המסתוריות של התגלות. זה מגיע בדרכים שונות למחברי כתבי הקודש שונים (חזיונות, חלומות, התגלות פיזית, מילים וכו'). מודרניים לא יודעים עד כמה חופש היה לכותבים האינדיבידואלים (מחברים, עורכים, מקבצי נתונים) בבנייה והצגת מסרו של אלוהים. הם בבירור השתמשו ביכולות השפה ואוצר המלים האישיים שלהם. אפילו בלי הבנה מלאה ושלמה של הדרך בה התגלות עובדת, הקונספט חיוני! אלו הם המסרים של אלוהים אשר ניתנו דרך אדם מותנה מבחינה היסטורית, לזמן וקבוצה מסוימים, אך עדיין רלוונטיים לכל האנשים בכל הזמנים! המפתח לפרשנות תקינה הוא שהכוונה של המחבר המקורי בעל ההשראה חייבת להיות הקריטריון לפרשנות (כוונה אחת אך הרבה משמעויות/יישומים).

ישעיהו ב 2-4 (טקסט התנ"ך על פי המסורה בכתב יד לנינגרד)

2 וְהָיָה בְּאַחֲרֵית הַיָּמִים
 נִכּוֹן יְהוָה
 הַר בֵּית-יְהוָה
 בְּרֹאשׁ הַהָרִים
 וְנִשְׂא מִגְּבֻעוֹת
 וְנִהְרֹו אֵלָיו כָּל-הַגּוֹיִם;
 3 וְהָלְכוּ עַמִּים רַבִּים וְאָמְרוּ
 לָכוּ וְנַעֲלֶה אֶל-הַר-יְהוָה
 אֶל-בֵּית אֱלֹהֵי יַעֲקֹב
 וְיִרְנוּ מִדְּרָכָיו
 וְנִלְכֶה בְּאַרְחֵי
 כִּי מִצִּיּוֹן תֵּצֵא תוֹרָה
 וְדָבַר-יְהוָה מִירוּשָׁלַם;
 4 וְשָׁפַט בֵּין הַגּוֹיִם
 וְהוֹכִיחַ לְעַמִּים רַבִּים
 וְכִתְתוּ חֲרָבוֹתָם לְאֵתִים
 וְחִנִּיתוּתֵיהֶם לְמִזְמֵרוֹת
 לֹא-יִשָּׂא גּוֹי אֶל-גּוֹי חֶרֶב
 וְלֹא-יִלְמְדוּ עוֹד מִלְחָמָה;

ב 2-4 הפסקה הקצרה הזו מסכמת את נקודת המבט של הברית הישנה על המקום והמטרה של עם הברית (דומה למיכה ד 5-1). הם היו אמורים להיות אור לעמים (ראו. נא 4, 5; לוקס כד 47)! ראו נושא מיוחד בא 3.

ב 2 "בְּאַחֲרֵית הַיָּמִים" המשפט הזה מתייחס לאופק העתידי של מחבר מקראי מסוים (ראו G. B. Caird, *The Language and Imagery of the Bible*, פרק 14, "The Language of Eschatology", עמודים 243-271). זה מציין זמן של התממשות של מטרותיו של אלוהים.

1. המלכות המשיחית, בראשית מט 1 (במיוחד מט 10); במדבר כד 14-25 (במיוחד כד 17); ישעיהו ב 2; ירמיהו מח 47; מט 39; יחזקאל לח 8, 16
2. המרד של ישראל, דברים לא 29
3. החזרה של ישראל ליהוה בחרטה ואמונה, דברים ד 30; הושע ג 5; ירמיהו כג 19-22 (במיוחד כג 20)
4. התקפה של אחרית הימים על עם הברית, יחזקאל לח 16; דניאל ב 28; י 14 (תהלים ב אפשרי)
5. גלות, עמוס ד 2

רק הקשר יכול להבהיר איזו תקופה. היזהרו מהתיאולוגיה המערכתית שלכם!

נושא מיוחד: העידן הנוכחי והעידן שעתיד לבוא

נביאי הברית הישנה ראו את העתיד כהמשך של ההווה. עבורם העתיד יהיה שיקום ישראל הגיאוגרפית. עם זאת, אפילו הם ראו שיקום זה כיום חדש (ראה ישעיהו סה 17; סו 22). צאצאי אברהם דחו את יהוה (גם לאחר הגלות) התפתחה פרדיגמה חדשה בספרות האפוקליפטית היהודית הבין-דתית (כלומר, א חנוך, ד עזרא, ב ברוך). כתבים אלה עושים הבחנה בין שני עידנים. העידן הנכחי שהוא רע ובשליטת השטן והעידן שעתיד, עידן של צדקה הנשלט על ידי הרוח והמשיח (לעתים קרובות המשיח מתואר כלוחם דינמי).

בתחום זה של תיאולוגיה (חזון אחרית הימים) יש התפתחות ברורה. תיאולוגים קוראים לזה "התגלות פרוגרסיבית". ברית החדשה מאשרת את המציאות של שני העידנים (כלומר, דואליזם זמני)

<u>ישוע</u>	<u>שאל</u>	<u>עברים</u> (שאל)
מתי יב 32; יג 39,22	רומים יב 2	עברים א 2; ו 5; יא 3
מרקוס י 30	א קורינתים א 20; ב 8,6; ג 18	
לוקס טז 8; יח 30; כ 35-34	ב קורינתים ד 4	
	גלטים א 4 אפסים א 21; ב 7,2; ו 12 א טימותיאוס ו 17 ב טימותיאוס ד 10 טיטוס ב 12	

בתיאולוגיה של הברית החדשה שני העידנים מקבילים בגלל נבואות בלתי צפויות בעניין שתי ביאות המשיח. התגלמותו של ישוע הגשימה את רוב נבואות הברית הישנה של פתיחת העידן החדש (דניאל ב 44-45). עם זאת, בברית החדשה כתוב על העידן שהמשיח ישפוט, ויכבוש, אבל ראשית הוא בא כמשרת לסבול (ישעיהו נג; זכריה יב 10), כשהוא צנוע ועניו (ראה זכריה ט 9). הוא ישוב בכוח בדיוק כי כתוב בברית הישנה (ראה התגלות יט). שילוב העידנים גרם למלכות אלוהים להיות בהווה (פתיחה), אך גם בעתיד (לא הושלמה במלואה). זה המתח שקיים בברית החדשה בין עידן שכבר, אבל עדיין לא!

■ **"הר בית-יהוה"** זה מתייחס לבית המקדש הממוקם על הר מוריה בירושלים. זה היה המקום של השתחויה מרכזית ליהוה (המקום בו הוא גרם לשם שלו לשכון, ראו. דברים יב 5, 11, 14, 18, 21, 26; יד 25; טו 20; טז 2, 6, 11, 15; יז 8, 10; כו 2; לא 11).

ה- NIV Study Bible (עמודים 962-963) מגיב כמה שכיח זה בישיעיהו הנושא של הר בית יהוה המקום אליו כל העמים יגיעו באחרית הימים (יא 9; כז 13; נו 7; נז 13; סה 25; סו 22).

במובן מסוים ההתעלות הזו של הר ציון (ירושלים, האתר של בית המקדש של יהוה) מתואר במיתוס כנעני (ראו. NIDOTTE, כרך 4, עמודים 1314-1321). עבור הכנענים האלים שוכנים על הר צפון בצפון הרחוק (ראו. ישעיהו יד 13), אך תהלים מח 2 משנה את הדימוי להר ציון. יהוה הוא מעל כל האלוהויות הכנעניות!
אותו הקונספט של התעלות בית מקדש או עיר נמצא גם בספרות מסופוטמית (ראו. The Wiedner Chronicle, Assyrian inscriptions, Marduk Prophecy). אז הקונספט הוא לא ייחודי עבור ישעיהו.

■ שימו לב לשפה המטאפורית המשומשת כאן כדי לתאר את המקום הראשי של התגלות יהוה לצאצאי אברהם.

1. "ראש ההרים", המקום של התגלות אמיתית
2. "נשא מגבעות", סמל של עליונות ובלעדיות
3. "נהרו אליו כל הגויים", זאת תמיד הייתה המטרה של יהוה, ראו. בראשית ג 15; יב 3; שמות יט 5-6; תהלים כב 27; סו 4-1; פו 8-10; ישעיהו יב 4-5; כה 6-9; מב 6-12; מה 22-23; מט 5-6; נא 4-5; נו 8-

6; 3-1; 10; 23; מיכה ד 1-4; מלאכי א 11; יוחנן ג 16; ד 42; ראשונה לטימותאוס ב 4; טיטוס ב 11; שנייה לפטרוס ג 9; ראשונה ליוחנן ב 1; ד 14! זוהי התוצאה הטבעית של מונותאיסטיות.

נושא מיוחד: מדוע יש הרבה שינוי מחלוקת בנושא אחרית הימים?

במהלך השנים שלמדתי אסכולוגיה גיליתי שרוב המשיחיים לא מעוניינים בפיתוח שיטת כרונולוגיה בתחום אחרית הימים. יש משיחיים מסוימים שמתמקדים או לומדים תחום זה מסיבות תיאולוגיות, פסיכולוגיות או דתיות. זה נראה כי משיחיים אובססיביים לאופן שבו הכל יסתיים, ואיכשהו מפספסים את העיקר של הבשורה! המאמינים אינם יכולים להשפיע על סדר היום אסכולוגי של אלוהים (זמן אחרית ימים), אך הם כן יכולים לקחת חלק בסמכות הבשורה (ראו מתי כח 19-20; לוקס כד 47; מעשי שליחים א 8). רוב המאמינים מעדיים שתהיה ביאה שנייה של המשיח ושיתקיימו הבטחות אלוהים לגבי אחרית הימים. בעיות הפרשנות של נושא זה נובעות מכמה פרדוקסים מקראיים.

1. המתח בין מודלים נבואיים של הברית הישנה לבין מודלים אפוסטוליים של הברית החדשה
 2. המתח בין מונותאיזם (אלוהים אחד לכולם) והבחירה של עם ישראל (עם מיוחד)
 3. המתח בין ההיבט המותנה של הבטחות הברית המקראית ("אם...ואז") לבין ההיבט הבלתי מותנה של הבטחות אלוהים שהן ללא תנאי לגואלת העולם החוטא
 4. המתח בין ז'אנרים ספרותיים של המזרח הקרוב למודלים ספרותיים מערביים מודרניים
 5. המתח בין ממלכת אלוהים אשר בהווה וגם שתבוא בעתיד
 6. המתח בין שובו הקרב של ישוע לבין האמונה שאירועים מסוימים צריכים להתרחש קודם.
- בואו נדון בכל מתח בנפרד

מתח ראשון (קטגוריות של גזע, לאום, וגיאוגרפיה של הברית הישנה לעומת כל המאמינים בכל העולם) נביאי הברית הישנה מנבאים שיקום ממלכת יהודה בירושלים, ולשם יגיעו כל העמים בשביל לשבח ולשרת שליט מזרע דוד, אך לא ישוע ולא שליחי הברית החדשה לא התמקדו בנבואות אלו. הרי הברית הישנה היא בהשראת רוח אלוהים (ראו מתי ה 17-19). האם מחברי הברית הישנה השמיטו אירועים חשובים של אחרית הימים?

ישנם כמה מקורות מידע בנושא אחרית הימים:

1. נביאי ברית הישנה (ישעיהו, מיכה, מלאכי)
2. סופרי ברית הישנה שמתמקדים בחזון אחרית הימים (ראו יחזקאל לז-לט; דניאל ז-יב; זכריה)
3. סופרים שמתמקדים בחזון אחרית הימים שהם לא חלק מהקאנון (ספרים שנרשמו אחרי הספר האחרון של הברית החדשה ולפני הספר הראשון של הברית החדשה, למשל א' חנוך)
4. ישוע עצמו (ראו מתי כד; מרקוס יג; לוקס כא)
5. כתביו של שאול (ראו א"ק ר כו; ב"ק ר ה; א"ת ד-ה; ב"ת ס ב)
6. כתביו של יוחנן (א"יוח והתגלות).

האם כל אלו מלמדים בבירור על אחרית הימים (אירועים, כרונולוגיה, אנשים)? מדוע לא? הרי כולם נכתבו בהשראת רוח אלוהים (למעט לספרים שלא חלק מהקאנון).

הרוח גילתה אמיתות לסופרי הברית הישנה במונחים וקטגוריות שהיו ברורים עבורם. עם זאת, דרך

התגלות רוח אלוהים הרחיבה את המושגים מעולם האסכולוגיה לתחום אוניברסאלי ("תעלומת המשיח", ראו אפסים ב 11-13 ראו נושא מיוחד ב- י' 7). להלן כמה דוגמאות רלוונטיות:

1. העיר ירושלים בברית הישנה משמשת כמטאפורה לעמו של אלוהים (ציון), אך בברית החדשה המונח "עמו של אלוהים" מתייחס לכל מי שמאמין וחוזר בתשובה (ירושלים החדשה, התגלות כא-כב). תאולוגית המונח הורחב מהגדרה/כוונה לעיר פיזית, לעמו החדש של אלוהים (יהודים וגויים מאמינים) כל זה ממלא את הבטחתו של אלוהים לגאול את כל בני האדם בבראשית ג 15, לפני שהיו יהודים או עיר בירה יהודית. אפילו הקריאה של אברהם (ראו בראשית יב 1-3) כללה את הגויים (ראו בראשית יב 3; שמות יט 5).
2. בברית הישנה אויבי עמו של אלוהים היו העמים שמסביב (המזרח הקדום), אבל בברית החדשה מושג זה מורחב ומתייחס לכל הלא-מאמינים, נגד אלוהים, אנשים שחיים בהרשאת השטן. הקרב השתנה מסכסוך גאוגרפי ואזורי לקרב כלל עולמי (ראו קולוסים).
3. ההבטחה לארץ שהייתה כל כך אינטגרלית בברית הישנה (הבטחות שקשורות לפטריארכיה בבראשית יב 7; יג 15; טו 15,7; יז 8) הפכה להבטחה שמתייחסת לכל העולם. ירושלים החדשה יורדת כאשר תהיה ארץ חדשה, לא מדובר רק בשינוי בלעדי במזרח הקרוב אלא משהו שהוא עולמי (ראו התגלות כא-כב).
4. מספר דוגמאות נוספות למושגים נבואיים של הברית הישנה שמקבלים הגדרה מורחבת:
 - א. כעת זרעו של אברהם ניבול רוחנית (ראו רומים ב 28-29)
 - ב. הגויים נכללים באנשי הברית (ראו הושע א 10; ב 23, ראו ציטוטים ברומים ט 24-26; ויקרא כו 12; שמות כט 45, ראו ציטוט ב"ק ר 16-18 ושמות יט 5; דברים יד 2, ראו ציטוט בטיטוס ב 14)

- ג. כעת ישוע הוא בית המקדש (ראו מתי כו 61; כז 40; יוחנן ב 19-21) ודרכו הקהילה המקומית (ראו א"ק ר ג 16) או המאמין כפרט (ראו א"ק ר ו 19)
- ד. אפילו כל התיאורים הייחודיים של עם ישראל בברית הישנה כעת מתייחסים לכל מי שמאמין באלוהים (עמו של אלוהים, כלומר, "ישראל" ראו רומים ט 6; גלטים ו 16, ראו "ממלכת כוהנים", ראו א"פ ט ב 9,5-10; התגלות א 6).

המודל הנבואי הורחב, והתגשם וכעת הוא כולל יותר אנשים. ישוע ומחברי הברית החדשה לא מציגים את אחרית הימים באותה הצורה כמו נביאי הברית הישנה (ראו ספר בנושא, Martin Wyngaarden, *The Future of The Kingdom in Prophecy and Fulfillment*). פרשנים מודרניים המנסים להפוך את התבנית של הברית הישנה מילולית או נורמטיבית בעצם הופכים את ספר התגלות לספר יהודי ונותנים משמעויות שונות ומבלבלות לדבריו של ישוע! מחברי הברית החדשה אינם שוללים את נביאי הברית הישנה, אלא מראים המשמעות האוניברסלית. אין איזו מערכת או תבנית מסודרת לאסכולוגיה (תורת אחרית הימים) של ישוע או ישוע. המטרה העיקרית היא לגאולה ושרות של רועי קהילות.

עם זאת, גם בברית החדשה יש דו משמעות ומתח בין מקומות מסוימים. אין שיטתיות ברורה של אירועים שקשורים לאסכולוגיה. בדרכים רבות ספר התגלות בצורה מפתיעה משתמש ברמיזות מהברית הישנה בשביל לתאר את אחרית הימים במקום את תורתו של ישוע (ראו מתי כד, מרקוס יג)! הברית החדשה ממשיכה את הז'אנר הספרותי של יחזקאל, דניאל וזכריה, הז'אנר התפתח בין-מערבית (ספרות אפוקליפטית יהודית). יתכן שיוחנן השתמש בדרך זו בשביל לחבר בין שתי הבריתות. מוצג המפגש בין העידן הישן של מרד בני האדם לעידן שבו אלוהים מקיים את הבטחת הגאולה! חשוב לציין שלמרות שספר התגלות משתמש בשפה, אירועים, ואנשים מהברית הישנה, בכל זאת הספר מפרש הכל לאור המציאות של רומא במאה הראשונה (ראו התגלות א 7).

מתח שני (מונותאיזם לעומת עם נבחר)

הדגש המקראי הוא על אלוהים אחד שהוא גואל, בורא, אישי, רוח (ראו שמות ח 10; ישעיהו מד 24; מה 5-7,14,18,21-22). המונותאיזם ייחד את הברית הישנה בתקופה המקראית. כל העמים שהיו סביב האמינו בפוליתאיזם. האמת שיש אלוהים אחד היא לב ההתגלות של הברית הישנה (ראו דברים ו 4). מטרת הבריאה הייתה אחדות והתחברות בין אלוהים לבני אדם שנבראו בצלמו ודמותו (ראו בראשית א 26-27). עם זאת, בני האדם מרדו וחטאו נגד אהבתו, מטרתו, ומנהיגותו של אלוהים (ראו בראשית ג). אהבתו ומטרתו של אלוהים היו כה חזקות שהוא הבטיח לגאול את העולם החוטא (ראו בראשית ג 15)!

המתח נוצר כאשר אלוהים בוחר באדם / עם אחד או משפחה אחת בשביל לגעת בשאר בני האדם. אלוהים בחר באברהם ועם ישראל להיות ממלכת כוהנים (ראו שמות יט 4-6), בחירה זו הובילה לגאווה במקום שרות ולהדרה במקום הכללה. הקריאה שאלוהים נתן לאברהם מתייחסת לכל בני האדם (ראו בראשית יב 3). חשוב לזכור ולהדגיש שבחירתו של אלוהים בברית הישנה הייתה לשרות ולא לישועה. עם ישראל לא קיבל צדקה וגאולה נצחית בזכות בכורה/כמתנת אוטומטית (ראו יוחנן ח 31-59; מתי ג 9), אלא הוא קיבל זאת על ידי אמונה אישית וציותנות (ראו בראשית טו 6, ציטוט ברומים ד). עם ישראל איבד את קריאתה (הקהילה עתה ממלכת כהנים, ראו א 6; ב"פ ט ב 9,5), בגלל שהפך את המנדט לפרובילגיה, ואת השירות למעמד מיוחד! לכן אלוהים בחר באדם אחד ודרכו יש גישה לכולם!

מתח שלישי (היבט מותנה של הברית לעומת היבט לא מותנה של הברית)

יש מתח או פרדוקס תיאולוגי בין ההבטחות המותנות והלא מותנות. ללא ספק נכון שתוכנית/מטרת הגאולה של אלוהים היא לא מותנית (ראו בראשית טו 12-21). עם זאת, התגובה שנדרשת מצד בני האדם היא תמיד מותנה!

יש תבנית מסוימת שמופיע גם בברית החדשה וגם בישנה והיא "אם תעשה... אז". אלוהים נאמן; בני לא. מתח זה גרם לבלבול רב. לפרשנים יש נטייה להתמקד רק נושאים מסוימים כמו; נאמנותו של אלוהים או מאמצו של האדם, ריבונותו של אלוהים או רצונו החופשי של האדם.

דבר זה מתייחס לחזון אחרית הימים, הבטחותיו של אלוהים (בברית הישנה) לעם ישראל. אם אלוהים הבטיח משהו הוא יקיים זאת! המוניטין של אלוהים מלמד אותנו שהוא תמיד מקיים את דברו (ראו יחזקאל לו 38-22). ההבטחות ומותנות/לא מותנות מתקיימות במשיח (ראו ישעיהו נג), ולא בעם ישראל! נאמנותו וגאולתו של אלוהים ניתנה לכל מי שחוזר בתשובה ומאמין ולא למי שנולד לאמא/אבא יהודיים. המפתח להבטחותיו של אלוהים הוא המשיח ולא עם ישראל (ראו מעשי שליחים ז וגלטים ג).

הקהילה קיבלה את המשימה של הכרזת הבשורה (ראו מתי כח 19-20; לוקס כד 48; מעשי שליחים א 8) זו עדיין ברית מותנית! זה לא אומר שאלוהים דחה את היהודים באופן מוחלט (ראו רומים ט-יא). כנראה ליהודים משיחיים יש חשיבות ובמטרה באחרית הימים (ראו זכריה יב 10).

מתח רביעי (ז'אנרים ספרותיים של המזרח הקרוב לעומת מודלים מערביים).

ז'אנר הוא מרכיב חשוב בתהליך פרשנות של הכתובים. הקהילה התפתחה בתרבות מערבית (יוון). ספרות מזרחית היא הרבה יותר ציורית, מטפורית וסימבולית מהספרות מערבית מודרנית. ספרות מזרחית מתמקדת יותר באנשים, מפגשים ואירועים מאשר באמיתות מסוימות. הנוצרים טענו בכך שניסו להשתמש בהיסטוריה מודלים ספרותיים בשביל לפרש נבואות מקראיות (מהברית הישנה והחדשה). כל דור (לפי אזר

גיאוגרפי) השתמש בתרבות, היסטוריה ובמילוליות בשביל לפרש את ספר התגלות. וכל מי שעשה זאת טעה! זה שגוי לחשוב שהתרבות המערבית המודרנית היא מוקד של הנבואה המקראית! המסר שמיועד לקורא נמצא בז'אנר של המחבר המקורי (בעל ההשראה). ספר התגלות איננה נרטיב היסטורי. הספר הוא שילוב של מכתב (פרקים א-ג), נבואה, ובעיקר ספרות אפוקליפטית. כמו שזה לא נכון להוסיף לכתובים מילים שלא נכתבו במקור כך זה גם לא נכון להחסיר כתוב! על הפרשנים לא לנהוג בהירות ובגישה של דוגמטיזם בנוגע לספר התגלות. לי חשוב להבין וללמד את הכתובים ככלל ולא לבחור רק בחלקים מסוימים ולהזניח אחרים. התפיסה המזרחית של הכתובים מציגה את האמת בזוגות בעלי מתח דקדוקי. זה לא אומר שכל הפרשנויות מהעולם המערבי הן פסולות אבל בהרבה מקרים יש חוסר באיזון! אני חושב שאפשר להסיר לפחות חלק מהמבוי הסתום בפרשנות של ספר התגלות בכך שנדגיש מטרה משתנה עבור דורות רצופים של מאמינים. לרוב הפרשנים זה ברור שיש לפרש את ספר התגלות לאור התקופה שבה נכתב הספר והז'אנר. מבוא היסטורי לספר התגלות מתקשר להבנה של קו המחשבה של הקוראים הראשונים. במובנים רבים, הפרשנים המודרניים איבדו את המשמעות של רוב סמלי הספר. המוקד העיקרי של הספר היה לעודד מאמינים שעוברים רדיפות. הספר מגלה את השליטה של אלוהים בהיסטוריה (כפי שעשו נביאי הברית הישנה); הספר מציג שההיסטוריה מתקרבת לקראת הסוף, משפט או ברכה (כפי שעשו נביאי הברית הישנה). עבור היהודים המשיחיים של המאה הראשונה ספר התגלות היה הוכחה לאהבתו, נוכחותו, כוחו, וריבונותו של אלוהים!

ספר התגלות מתפקד באותן דרכים תיאולוגיות בכל דור של מאמינים. הוא מתאר את המאבק הקבוע בין טוב לרע. אולי איבדנו חלק מהפרטים של המאה הראשונה אבל לא את האמיתות שמלאות עוצמה ועידוד. פרשנות שגויה נוצרת כאשר הפרשנים מתאימים את ספר התגלות לרקע היסטורי של הווה!

יכול להיות שהפרטים של הספר יהפכו באופן בולט מלולים (כמו גם הברית הישנה בימיו של המשיח) עבור הדור האחרון של המאמינים שיתמודדו עם צורך המשיח (ראו ב"תס ב). אף אחד לא יכול לנחש אך הכל יתרחש עד שדבריו של ישוע (ראו מתי כד; מרקוס יג; לוקס כא) ושאלו (ראו א"ק טו; א"תס ד-ה; ב"תס ב) יתקיימו בהיסטוריה. בהקשר זה אין מקום לניחושים, ספקולציות ודוגמטיזם. בספרות אפוקליפטית יש מקום לגמישות. תודה לאלוהים על תמונות וסמלים שחשובים יותר מנרטיב ההיסטורי! אלוהים הוא בשליטה; הוא מושל; והוא ישוב! רוב הפרשנויות המודרניות מפספסות את חשיבות הז'אנר! פרשנים מערביים מודרניים מחפשים לרוב מערכת ברורה והגיונית של תיאולוגיה במקום לקבל את הז'אנר העברי שבעל תוכן דו משמעי, סמלי ודרמטי. אמת זו מתוארת היטב במאמרו של Ralph P. Martin, "Approaches to New Testament Exegesis", בספר *New Testament Interpretation*, edited by I. Howard Marshall.

אם לא נזהה את סגנון הכתיבה הדרמטי ואת אופן השימוש בשפה ככלי לביטוי אמת דתית, אנחנו לא נוכל להבין את האפוקליפסה, ובטעות ננסה לפרש את חזון הספר כאילו הוא פרוזה מילולית שמטרתה לתאר את כל האירועים באופן מסודר והיסטורי. הניסיון לבנות סדר אירועים מוביל לשגיאות בפרשנות. זה מוביל לעיוות של המשמעות המהותית של האפוקליפטיות וגורם לקוראים לפספס את השפה הדרמטית המתארת את ריבונותו של אלוהים במשיח והפרדוקס של מלכותו שמבוססת על כח ואהבה (ראו ה 6,5; האריה הוא השה") (עמוד 235).

בספרו של W. Randolph Tate "Biblical Interpretations" כתוב:

" ז'אנר האפוקליפסה הוא מלא בלהט וצפייה אבל התוצאה של קריאתו לעתים מובילה לדיכאון, במיוחד ספר התגלות ודניאל. ז'אנר זה בעל היסטוריה שמלאה בפרשנויות שגויות בגלל אי הבנה של מבנה, צורות, ותכלית של הספרות. בגלל שיש התייחסות לעתיד האפוקליפסה הפכה למפת דרכים של העתיד. טעות זו הובילה לתפיסה שההתייחסות של הספר היא להווה של הקורא במקום לתקופה של המחבר. גישה מוטעית זו לאפוקליפסה (במיוחד התגלות) מתייחסת לספר כהודעת צופן שבאמצעותה ניתן להשתמש באירועים עכשוויים כדי לפרש את סמל הטקסט... קודם כל, על הפרשן להכיר בכך שז'אנר זה מעביר את מסריו באמצעות סמליות. זה שגוי לפרש סמל מטאפורי פשוטו כמשמעו. הבעיה היא לא האם אירועים אפוקליפטיים הם חלק מהיסטוריה או לא. האירועים עשויים להיות היסטוריים; אולי הם באמת קרו או יקרו, אך המחבר מציג אירועים ומשמעות באמצעות תמונות וארכיטיפ" (עמוד 137). מתוך מילון מקראי *Dictionary of Biblical Imagery*, edited by Ryken, Wilhost and Longman III " הקוראים של ימינו יש הרבה שאלות ותסכול מז'אנר זה. הדימויים הבלתי צפויים וחוויות לא מהעולם הזה הם שונים ומשונים ולא משתלבים עם מרבית כתבי הקודש. קוראים רבים מפספסים את המסר האפוקליפטי כאשר הם מנסים לקבוע 'מה ומתי הכל יקרה'. (עמוד 35).

מתח חמישי (מלכות אלוהים היא בהווה אך גם בעתיד)

מלכות האלוהים היא בהווה אך גם בעתיד. פרדוקס תיאולוגי זה מתמקד בחזון אחרית הימים. אם מישהו מצפה להתגשמות מילולית של כל נבואות הברית הישנה בהקשר לישראל אז הוא הופך את המוקד של מלכות אלוהים לשיקום מלכות גיאוגרפית של עם ישראל ועליונותו על כל העולם! זה אומר שיש אי התאמה בין הכתוב בפרק ה' של ספר התגלות (בהקשר לקהילה) ולכן תיאוריה זו לא מסתדרת (ראו התגלות כב 16). עם זאת, אם המוקד הנכון הוא מלכות אלוהים שהמשיח הביא אז הדגש הופך מעם ישראל לחיו, תורתו,

מותו, ותחייתו של המשיח. הדגש התיאולוגי הוא על ישועה. מלכות אלוהים הגיעה, נבואות הברית הישנה מתגשמות במשיח שהביא ישועה לכולם!

הכתובים מדבר על שתי ביאות של המשיח, עולה השאלה על איזו ביאה לשים את הדגש? אני רואה שרוב נבואות הברית הישנה התמקדו על הביאה הראשונה, הקמת ממלכת המשיח (ראו דניאל ב). הברית הישנה התמקדה על מלכותו הנצחית של אלוהים, עם זאת, מלכותו מתבטא בעזרת שרותו של המשיח (ראו א"ק"ר טו 27-26). השאלה היא לא מה נכון, כי הכל נכון באותה המידה, אך על מה יש דגש? יש לציין שחלק מהפרשנים מתמקדים על מלכות אלף שנים של המשיח (ראו התגלות כ) ובכך הם מפספסים ההתמקדות המקראית במלכותו הנצחית של האב. שלטונו של המשיח הוא אירוע מקדים. כשם ששתי ביאות המשיח לא היו ברורות בברית הישנה, כך גם נושא זה של שלטונו הזמני של המשיח לא כל כך ברור!

המפתח לכל מה שישוע לימד הוא מלכות אלוהים. גן בהווה (ישועה ושרות), וגם בעתיד. שלטונו של המשיח (ראו התגלות כ) בספר התגלות הוא מוקד חשוב אך לא העיקרי של הספר (ראו התגלות כא-כב). לפי הברית החדשה אין דגש על שלטון זמני, בדניאל ז מתואר שלטונו של המשיח כנצחי (לא לאלף שנה).

מתח שישי (שבו המידי של המשיח לעומת העיכוב בביאה השנייה)

מרבית המאמינים למדו שהמשיח מגיע בקרוב, באופן פתאומי ולא צפוי (ראו מתי י 23; כד 27, 34, 44; מרקוס ט 1; יג 30; התגלות א 3, 1; ב 16; ג 11; כב 7, 10, 12, 20). אבל כל דור של מאמינים שציפה לביאתו עד כה טעה! חזרתו המיידית של ישוע היא הבטחה של תקווה עבור כל דור, אבל רק דור אחד יזכה לראות את זה מתרחש (דור זה יעבור רדיפות). על המאמינים לחיות כאילו המשיח חוזר מחר, אך בו זמנית גם לתכנן וליישם את השליחות הגדולה (ראו מתי כח 19-20) כי איש לא יודע את השעה. יש מקומות בבשורות (ראו מרקוס יג 10; לוקס יז 2' יח 8) וגם באיגרת הראשונה והשנייה אל התסלוניקים שמבוססים על העיכוב בביאה השנייה (*Parousia*). יש כמה אירועים היסטוריים שצריכים לקרות לפני הביאה השנייה:

1. בישור עולמי (ראו מתי כד 14; מרקוס יג 10)

2. השקוץ המשמם (ראו מתי כד 15; ב"תס ב; התגלות יג)

3. הרדיפה הגדולה (ראו מתי כד 21, 24; התגלות יג)

יש דו משמעות בכוונה (ראו מתי כד 42-51; מרקוס יג 32-36)! עלינו לחיות כאילו זה היום האחרון ובו זמנית לתכנן תלמידות ושליחות לשרות עתידי!

עקביות ואיזון

חשוב לציין שלכל מתי ספר מודרניים בתחום אסכולוגיה יש רק אמת חלקית. הם מסבירים ומפרשים בצורה טובה חלק מהכתוב. הבעיה נמצאת בעקביות ואיזון. לעיתים קרובות יש שימוש בטקסט המקראי בשביל למלא את התבנית התיאולוגית שנקבעה מראש. הכתובים אינם חושפים שיטה הגיונית, כרונולוגית של חזון אחרית הימים. זה כמו אלבום משפחתי. התמונות לא תמיד מסדרות לפי סדר, בהקשר וברצף הגיוני. ואז חלק מהתמונות נעלמו לאורך השנים והדורות החדשים לא יודעים אך להשיב אותם. המפתח לפרשנות נכונה של ספר התגלות להיעזר ספרות הז'אנר בשביל להבין את כוונתו של המחבר המקורי. רוב הפרשנים משתמשים בכלים מז'אנרים אחרים בברית החדשה בשביל לפרש את ספר התגלות. הם מתמקדים בברית הישנה במקום להתמקד בדבריו של ישוע ושאלו בשביל לקבוע תבנית תיאולוגית ולתת לספר התגלות להיות "המחשה".

אני חייב להודות שפרשנות של ספר התגלות גורמת לי קצת לפחד, לא בגלל הקללה של התגלות כב 19-18, אלא בגלל רמת המחלוקת שקיימת סביב פרשנות ספר זה בקרב עמו של אלוהים. אני אוהב את התגלות של אלוהים. זה נכון שכל בני האדם שקרנים (ראו רומים ג 4)! אנא השתמשו בפרשנות זו ככלי מעורר מחשבה ולא כתורה משמיים, כשלט בדרך ולא כמפת דרכים. אני בעצמי לפעמים התמודדתי פנים מול פנים עם אתגרים אישיים בתיאולוגיה שלי. וראיתי דברים דומים אצל פרשנים אחרים. לפעמים נראה שאנשים מוצאים בספר התגלות מימוש לציפייה אישית. ז'אנר זה לעתים גורם לבלבול! עם זאת, יש מטרה לכך שספר התגלות הוא חלק מהכתובים. יש בו מסר מאלוהים לעמו בכל דור ודור. אלוהים רוצה שנבין את הספר! עלינו להיות באחדות ולא לתת מקום לפילוג. לאשר את מה שברור ומרכזי ולא להתמקד על שאלות של "אולי/יכול להיות". כולנו זקוקים לעזרה מאלוהים!

☐ **"נהרו אליו כל-הגוים"** הפועל הזה (Qal PERFECT, KB 676, BDB 625) מצוין נהר זורם תמידי של מים, כמו באר ארטזית. כאן זה מטאפורי עבור הזרם האינסופי של אנשים ליהוה.

ב 3 שימו לב לבקשה האומות.

1. "לכו", Qal IMPERATIVE, KB 246, BDB 229

2. "נעלה אל הר יהוה", Qal IMPERFECT, KB 828, BDB 748

3. "יורנו מדרכיו", Hiphil IMPERFECT, KB 436, BDB 434 משומש במובן קוהורטיבי

4. "נלכה באורחותיו", Qal COHORTATIVE, KB 246, BDB 229

5. "מצוין תצא תורה", Qal IMPERFECT, KB 425, BDB 422 משומש במובן קוהורטיבי

☐ **"בְּאַרְחֻתָּיו"** המושג הזה (BDB 73) משמש מספר פעמים בישיעיהו (ראו. ב 3; ג 12; כו 7, 8; ל 11; לג 8; מ 18; מא 3) ובאופן בולט במשלי (ראו. א 19; ב 8, 13, 15, 19, 20; ג 6; ד 14, 18; ה 6; ח 20; ט 15; י 17; יב 28; טו 10, 19, 24; יז 23; כב 25). זה מציין מטאפורית אורח חיים של אמונה אשר מציית והולכת (ראו. שמות טז 4; ישעיהו ל 20; מב 24; ירמיהו ט 12; כו 4; לב 23; מד 10, 23; זכריה ז 12) בהוראותיו של אלוהים. המטאפורה הזו של אורח חיים נאמן הפכה להיות השם הראשון של הקהילה של הברית החדשה, "הדרך" (ראו. יוחנן יד 6; מעשי השליחים ט 2; יט 9, 23; כב 4; כד 14, 22; יח 25-26).

☐ **"צִיּוֹן"** ירושלים (כמו רומא) נבנתה על שבע גבעות. ציון (BDB 851, משמעות לא בטוחה) הייתה הגבעה אשר עליה העיר הכנענית המקורית של יבוס או שלם נבנתה (ראו. א מלכים ח 1; ב דברי הימים ה 2). ככל שירושלים גדלה זה הפך לדרך להתייחס לעיר כולה או לבית המקדש (ראו. פסוק 3, שורות 6 ו-7; ירמיהו נ 28; נא 10).

ב 4 "שֵׁפֶט... הוֹכִיחַ" שני הפעלים הללו (BDB 1047, BDB 1622, KB 410, BDB 406) מתארים את ההיגיון וההחלטות של שליט נבון. יהוה והמשיח שלו הינם המנהיגים הנבונים האולטימטיביים!

☐ הנוכחות וההוראות של האדון יגרמו לאומות לנטוש את ההתקפות שלהם על כמו של אלוהים (ראו. תהלים ב; יחזקאל לח – לט). הם ירדפו שלום (ראו. ט 6-7; יא 6-9; נז 19; הושע ב 18; זכריה ט 10).

☐ **"חֲרָבוֹתֵם לְאֲתִים"** זהו ניב עבור שלום. ההיפך קורה ביואל ג 10.

ישעיהו ב 5-11 (טקסט התנ"ך על פי המסורה בכתב יד לניגוד)

⁵בֵּית יַעֲקֹב לְכוּ וְנִלְכָה בְּאוֹר יְהוָה;

⁶כִּי נִטְשְׁתָּה עִמָּךְ בֵּית יַעֲקֹב

כִּי מָלְאוּ מִקְדָּם

וְעֹנְנִים כְּפִלְשֵׁתִים

וּבִילְדֵי נְכָרִים יִשְׁפִּיקוּ;

⁷וְתַמְלֵא אֶרְצוֹ כֶּסֶף וְזָהָב

וְאִין קֶצֶה לְאַצְרֹתָיו

וְתַמְלֵא אֶרְצוֹ סוּסִים

וְאִין קֶצֶה לְמַרְכָּבֹתָיו;

⁸וְתַמְלֵא אֶרְצוֹ אֱלִילִים

לְמַעֲשֵׂה יָדָיו יִשְׁתַּחֲווּ

לְאִשֶׁר עָשׂוּ אֶצְבְּעֹתָיו;

⁹וַיִּשַׁח אָדָם

וַיִּשְׁפֹּל-אִישׁ

וְאֶל-תִּשְׂאָ לָהֶם;

¹⁰בּוֹא בְצוּר וְהִטְמֵן בְּעֶפֶר

מִפְּנֵי פַחַד יְהוָה וּמִהֲדַר גְּאוֹנוֹ;

¹¹עֵינֵי גְבוּהוֹת אָדָם שָׁפֵל

וְשַׁח רוּם אֲנָשִׁים

וְנִשְׁגַּב יְהוָה לְבַדּוֹ בַּיּוֹם הַהוּא;

ב 5 שימו לב למקבילות בין פסוק 3 (העמים) ופסוק 5 (הישראלים). אורח חיים של אמונה הינו העדות של בטחון אישי במערכת יחסים עם אלוהים. בני אדם חייבים לדעת את האמת, ללכת באמת ולחלוק אותה עם אחרים! האומות היו אמורים ללמוד זאת מישראל, אך הם לא!

"אור האדון" הינו ההתגלות האמיתית (ראו. ס 1-2, 19-20). ההשתחוות לאורות שמי הלילה הינה התגלות שקרית. הפסוק הזה עלול להיות דחייה של הפולחן הכוכבי הבבלי (ראו. פסוק 6). יהוה והמשיח שלו הינם האור האמיתי של האומות (ראו. ט 2; מב 6; מט 6; נא 4; נג 11).

ב 6-9 הפסוקים הללו מתארים מדוע יהוה נטש (BDB 643, KB 695, Qal PERFECT) את עם הברית שלו.

1. הם מלאים בהשפעה מהמזרח, פסוק 6

2. הם עוננים (BDB 778 II), כמו הפלישתים, פסוק 6

3. הם מבצעים התמקחות עם ילדי נכרים, פסוק 6

4. עם חזקים כלכלית וצבאית (ובוטחים בדברים הללו), פסוק 7 (שימו לב לחזרה המשולשת של "תמלא",
 Niphal IMPERFECT, KB 583, BDB 567 בפסוקים 7 ו-8)
 5. הם עובדי אלילים, פסוק 8 (ראו. יז 8; לז 19; מ 19; מד 17)
 6. הם מתנהגים אל אנשים בבז, פסוק 9 (ראו. פסוקים 11, 17; זה אפשרי שהפסוק הזה מקביל לפסוק 8
 ומתייחס לעבודת אלילים, ראו. NKJV)

מהאומות יכולות ללמוד מאנשים כאלו?!
 בהקשר למספר 6 למעלה (פסוק 9), ה-NASB ו-NKJV מתרגמים זאת כדוגמא נוספת לסדרת תיאורים כיצד
 מתנהגים אנשי הברית, אך NRSV ו-TEV מתרגמים זאת כסיכום והמשפט האחרון הוא בקשה ליהוה, לא לסלוח להם
 (Peshitta) או הצהרה על ידי יהוה שהוא לא יסלח להם (LXX).

ב 6

NASB, NRSV	"מהמזרח"
NKJV	"דרכים מזרחיות"
TEV, JPSOA	"מהמזרח"
Peshitta	"מקדם"
REB	"סוחרים"

ה-USB Hebrew OT Text Project נותן ל-"מהמזרח" או "מקדם" (שני פירושים אפשריים לשם העצם
 הזה, BDB 869) ציון של "ב" (ספק מסוים). ה-NEB ו-REB מוסיפים עיצור אחד והופכים את זה ל"סוחרים". נראה כי
 זה מתייחס למשפיעים דתיים מהמזרח (סוריה, אשור, בבל) אשר השחיתו את האמונה של ישראל.

☐ **"עננים"** אם זאת הייתה אמורה להיות מקבילות נוקשת עם המשפט מעל, זה אפשרי ששם עצם מקביל ל-"עוננות",
 כמו "מגידי עתידות" (ראו. ויקרא יט 26; דברים יח 9-12), הוסרו שלא בכוונה מה-MT. ה-MT הוא לא הטקסט העברי
 הכי מוקדם או הכי מקורי. כן יש לו בעיות טקסטואליות! למרות זאת, זכרו שבעיות מסוגים כאלו לא משפיעות על
 דוקטרינות עיקריות.

NASB	"הם מבצעים עסקאות עם ילדי נוכרים"
NKJV	"הם מרוצים עם ילדי הנוכרים"
NRSV	"הם אוחזים ידיים עם נוכרים"
TEV	"הם עוקבים אחר מנהגים נוכריים"
NJB	"מוצפים עם נוכרים"
LXX	"הרבה ילדים זרים נולדו להם"
Peshitta	"הם גידלו ילדים זרים רבים"
REB	"ילדי הנוכרים בכל מקום"
JPSOA	"הם שופעים במנהגי זרים"

המושג "ילדים" לא נמצא ב-MT. הפועל (1) "מבצעים עסקאות" (KB 765, BDB 706) *Hiphil*
 IMPERFECT) או (2) "שופעים" (BDB 974, ראו. NIDOTTE, כרך 3, עמוד 1769) הינו דו-משמעי. הוא יכול
 להתייחס ל-

1. עסקה מסחרית
2. ברית פוליטית
3. חברות
4. אישור המנהגים של הנוכרים

כמובן בהקשר האמונה הייחודית של ישראל נפגעת!

ב 7 התיאור הזה של המנהיגות של יהודה היא בסתירה ישירה לדברים יז 16-17. בני אדם שיש להם משאבים נוטים
 לבטוח בהם (ראו. לא 1), אך פסוק 22 (ראו. לא 3) מראה את הכישלון של לסמוך במשאבים אנושיים או פיזיים!

נ 9 "אדם... איש" פסוק 9 הינו הקבלה נרדפת בעל שתי שורות (ראו. ב מלכים ז 10). שני המושגים הכי שכיחים עבור
 אדם/אנושות הינם מקבילים.

1. אדם *adam*, BDB 9, ראו. בראשית א 26; ו 1, 5, 6, 7; ט 5, 6
2. איש *ish*, BDB 35, בראשית ב 23; במדבר כג 19

NASB, NKJV, NRSV, TEV

"אל תסלח להם"

NJB, NIV

"אל תשא להם"

LXX

"אל תחמול להם"

REB (משמיט כהערת שולים, ראו. מגילת ים המלח והערת שוליים של JB)

הפועל (Qal IMPERFECT, KB 724, BDB 669, משמש במובן יוסיב) מתכוון "להרים" או "לסחוב". כאן יש לו את המובן של "להסיר" (להסיר את החטא שלהם). זאת עלולה הייתה להיות קריאה מישעיהו עצמו.

ב 11-10 שני הפסוקים הללו מתארים את העצה של יהוה למפירי הברית הללו (פסוק 10א).

1. בוא בצור, Qal IMPERATIVE, KB 112, BDB 97, (זה מתקשר לפסוקים 19-21, ראו. התגלות ו-17 (15)

2. הטמן בעפר, Niphal IMPERATIVE, KB 377, BDB 380, הם צריכים להתחבא מ- (פסוק 10ב)

1. פחד יהוה, ראו. פסוקים 19, 21

2. הדר גאנו (ראו. 11ג, 19, 21; שנייה לתסלוניקים א 9)

התוצאה תהיה (פסוק 11, שימו לב למקבילות בפסוק 17)

1. עיני גבהות אדם שפל, Qal PERFECT, KB 1631, BDB 1050, (ניגוד של פסוק 9)

2. שח רום אנשים, Qal PERFECT, KB 1458, BDB 1005, (ניגוד של פסוק 9, ראו. יג 11; כג 9; שנייה אל הקורינתים י 5)

3. נשגב יהוה לבדו ביום ההוא, Niphal PERFECT, KB 1305, BDB 960, (שימו לב למקבילות בפסוק 17 ולמשפט בנוגע ל"פחד" ו-"הדר" של יהוה בפסוקים 19 ג ו-21ב)

מספר פרשנים חושבים שפסוק 10 הינו עידוד לצדיקים להתחבא מהמשפט המגיע של יהוה על הרשעים (ראו. NIDOTTE, כרך 2, עמוד 377), אך בהקשר (פסוקים 19-21) זה מתייחס למפירי הברית.

ב 11 "ביום ההוא" זה מתייחס לאחרית הימים של פסוק 2א. זה הופך לנושא דומיננטי בעמוס. הנושא בישעיהו שב בפסוק 12 (ראו. ב 20; ג 17; ה 30; כח 5-6; עמוס ב 16; ח 9; הושע ב 18).

בריאה עם מודעות (בני אדם ומלאכים) יום אחד תעמוד מול הבורא שלה ותיתן משפט וחשבון על ניהול מתנת החיים שלה. יהוה הינו אל אתי, מוראלי; בריאה הינה בריאה אתית, מוראלית. בני אדם אינם שוברים את חוקי אלוהים כמו שהם שוברים את עצמם על חוקי אלוהים. החוקים הם למטרת הגנתנו בעולם נפול, אך בני אדם רואים בהם כמגבלות ואיבוד של חירויות אישיות. יום אחד כל בריאה עם מודעות, בן אדם ומלאך, יביאו דין וחשבון בפני אלוהים!

ישעיהו ב 12-22 (טקסט התנ"ך על פי המסורה בכתב יד לנינגרד)

¹²כי יום ליהוה צבאות

על כל-גאה וְרָם

וְעַל כָּל-נָשָׂא

וְשָׁפַל;

¹³וְעַל כָּל-אַרְצֵי הַלְּבָנוֹן הַרְמִים וְהַנְּשָׂאִים

וְעַל כָּל-אֲלוֹנֵי הַבְּשֵׁן;

¹⁴וְעַל כָּל-הַהָרִים הַרְמִים

וְעַל כָּל-הַגְּבָעוֹת הַנְּשָׂאוֹת;

¹⁵וְעַל כָּל-מַגְדָּל גְּבָה

וְעַל כָּל-חֹמֶה בְּצוֹרָה;

¹⁶וְעַל כָּל-אֲנִיּוֹת תְּרָשִׁישׁ

וְעַל כָּל-שְׂכִיּוֹת הַחֲמֹדָה;

¹⁷וְשֹׁחַ גְּבָהוֹת הָאָדָם

וְשָׁפַל רוּם אֲנָשִׁים

וְנִשְׁגָּב יְהוָה לְבַדּוֹ בַּיּוֹם הַהוּא;

¹⁸וְהָאֲלֵלִים כְּלִיל יַחֲלֹף;

¹⁹וּבָאוּ בַמְּעֻרוֹת צָרִים

וּבַמְּחִלּוֹת עָפָר

מִפְּנֵי פַחַד יְהוָה

וּמִהֲדַר גְּאוֹנוֹ

בְּקוֹמוֹ לַעֲרֹץ הָאָרֶץ;

²⁰בִּזְיוֹם הַהוּא יִשְׁלַיֵךְ הָאָדָם אֶת אֱלִילֵי כֶסֶף
 וְאֶת אֱלִילֵי זָהָב
 אֲשֶׁר עָשׂוּ-לוֹ לְהִשְׁתַּחֲוֹת לְחֹפֶר פְּרוֹת וְלַעֲטָלִפִּים;
²¹לְבֹא בְּנִקְרוֹת הָאֲרָיִם וּבְסַעֲפֵי הַסְּלָעִים
 מִפְּנֵי פֶחַד יְהוָה וּמִהֲדַר גְּאוֹנוֹ
 בְּקוֹמוֹ לַעֲרֹץ הָאָרֶץ;
²²חֲדְלוּ לָכֶם מִן-הָאָדָם אֲשֶׁר נִשְׁמָה בְּאֶפֶס
 כִּי-בִמָּה נִחְשָׁב הוּא;

ב 12-13 שימו לשימוש החוזר של המושגים המציינים בני אדם שחצנים ומלאי גאווה ואומות.

1. "כל גאה" (BDB 144)
2. "ורם" (Qal/ACTIVE PARTICIPLE, KB 1202, BDB 926) (שימו לב לאותה הצורה בפסוקים 13, 14), פסוק 12
3. "על כל נישא" (Niphal ACTIVE PARTICIPLE, KB 724, BDB 669) (שימו לב לאותה הצורה בפסוקים 13, 14), פסוק 12
4. "על כל ארזי הלבנון הרמים והנישאים", פסוק 13 (מטאפורה עבור בני אדם ואומות)

ב 12 "כי יום ליהנה צבאות" באנגלית הפסוק לא עוקב אחר הטקסט העברי. ל-MT יש את "יום ליהנה צבאות" (ראו. NKJV). תרגום ה-NASB מנסה לקשר זאת חזרה ל-א 18.

ב 12-16 שימו לב לשימוש החוזר של "על" (BDB 752)

1. על כל גאה ורם, פסוק 12
 2. על כל נישא, פסוק 12
 3. על כל ארזי הלבנון הרמים והנישאים, פסוק 13
 4. על כל אלוני הבשן, פסוק 13
 5. על כל ההרים הרמים, פסוק 14
 6. על כל הגבעות הנישאות, פסוק 14
 7. על כל מגדל גבוה, פסוק 15
 8. על כל חומה בצורה, פסוק 15
 9. על כל אוניות תרשיש, פסוק 16
 10. על כל שכיות החמדה, פסוק 16 (המילה הזאת "החמדה" [BDB 967] מופיע רק כאן והכוונה שלו לא בטוחה; נראה כי זה מקביל ל-"אוניות תרשיש" בפסוק 16א)
- האדון מתנגד לגאווותנים (ראו. פסוקים 11 ו-17).

ב 13 בגלל האזכור לעבודת אלילים עם עצים (א 29) וגנים (א 29-30) ושיהוה ישרוף אותם, אדם תוהה האם האזכור הזה של עצים נישאים משקף

1. הגאווה והשחצנות של אומות
 2. השתחוות לאלילים הקשורה לעצים/עץ
- בגלל ההקשר הגדול יותר (סדרת ה"על") האופציה הראשונה נראית הכי טובה. הבעיה של גאווה אנושית מסוכמת בפסוק 17 (אשר עלול להיות הנושא של כל הספר).

ב 16 "כל-אֲנִיּוֹת תְּרָשִׁישׁ" ראו הערה בכג 1.

ב 17 זה מקביל במחשבה לפסוק 11, אשר הוא הניגוד של מה שמנהיגים רשעים חברות עשירות עשו לעניים והשפלים בפסוק 9. רבים רואים את הפסוק הזה כנושא מסכם לספר כולו!

ב 18 עבודת אלילים תפסיק לחלוטין (ראו. כא 9) מפני שהשתחוות אליהם הינה "ריקה" (ראו. ל 22; לא 7; מ 18-20; מד 20-9; מו 5-7)!

ב 19 "בְּקוֹמוֹ לַעֲרֹץ הָאָרֶץ" הפועל הראשון "בקומו" (Qal/INFINITIVE CONSTRUCT, KB 1086, BDB 877) יכול לציין

1. להופיע בזירה, שמות א 8; דברים לד 10; שופטים ה 7; ב מלכים כג 25

2. לקום לפעולה (מכס המלכות שלו), במדבר י 35; ב דברי הימים ו 41; איוב לא 14; תהלים עו 9; קלב 8 הפועל השני "לערץ" (Qal INFINITIVE CONSTRUCT, KB 888, BDB 791) מתאר בריאה פיזית בהתקרבות הבורא שלו (ראו. יג 13; כד 1, 19, 20; תהלים יח 7; סח 7-8; חגי ב 6). יהוה יכול להגיע עבור ברכה או משפט. בהקשר כן זה עבור משפט!

ב 20-21 כדי להבהיר את השורה הראשונה של פסוק 10, בני אדם ינסו להתחבא מאלוהים

1. במערת צורים (ראו. פסוק 21)

2. במחילות עפר

הם ינסו להפטר מהאלילים היקרים שלהם

1. להשליך לחפרות (המשמעות של המילה אינה בטוחה. ל-LXX יש את "הרה"; ל-REB יש את "חיפושיות זבל"; ל-JPSOA יש את "עטלפי פירות" [סוג של עטלפים, לכן, מקביל למשפט הבא בשיר]. נראה שזה קשור לפועל "לחפור" [BDB 343])

2. להשליך לעטלפים

לשני הפסוקים הללו יש סדרה של INFINITIVE CONSTRUCTS.

1. להשתחוות (פשוטו כמשמעו "להשתחוות"), KB 295, BDB 1005, *Hishtaphel* INFINITIVE CONSTRUCT

2. לחפרות (פשוטו כמשמעו "לחפור"), KB 340, BDB 343, *Qal* INFINITIVE CONSTRUCT

3. לבוא, KB 112, BDB 97, *Qal* INFINITIVE CONSTRUCT

4. בקומו, KB 1086, BDB 877, *Qal* INFINITIVE CONSTRUCT, אותו הצורה כמו בפסוק 19 (שורה 5)

5. לערוץ (פשוטו כמשמעו "להפחיד"), KB 888, BDB 791, *Qal* INFINITIVE CONSTRUCT, אותו הדבר כמו בפסוק 19 (שורה 5)

ב-*Bible Background Commentary*, IVP "שיר שומרני של Enheduanna לאלה Inanna מהמילניום השלישי מתאר אלים מתנופפים כמו עטלפים למערת שלהם מהנכחות המבעיתה של האלה" (עמוד 588). זה אומר שזה חייב להישאר אפשרות שאלו האלילים עצמם אשר נושאו למטה על ידי חרקים (חיפושיות) או חיות חופרות בחיפוש אחר מחסה מהביאה של יהוה מפני שהם לא יכלו לזוז בעצמם.

ב 22 יהוה מצווה כבוד לחיי אדם ("חדלו", KB 292, BDB 292, *Qal* IMPERATIVE) מפני שזה מותנה במתנת החיים של אלוהים ("רוח", *ruah*). האנושות חולפת (ראו. תהלים קמד 3-4). זוהי אמת שאנושות אתאיסטית צריכה לשמוע!

ישעיהו ג

חלוקה של קטעים לפי תרגומים מודרניים

NASB	NKJV	NRSV	TEV	NJB
אלוהים יסלק את המנהיגים	משפט על יהודה וירושלים	הפקר בירושלים	בלבול בירושלים	הפקר בירושלים
ג 12-1	ג 9-1	ג 15-1	ג 5-1	ג 15-1
(ב1-12)	(3-1)	(5-1)		(15-1)
	(5-4)			
	(7-6)	(8-6)	ג 6	
			ג 7	
	(9-8)		ג 9-8	
		(12-9)		
	ג 12-10		ג 11-10	
	(12-10)			
			ג 12א	
			ג 12ב	
אלוהים ישפוט	משפט על חמדנות ובצע		האדון שופט את עמו	
ג 13-15	ג 1 ד-13		ג 13-15	
(13-15)	(13-15)	(13-15)		
נשות יהודה הואשמו		השפלת נשות ירושלים	אזהרת נשות ירושלים	נשות ירושלים
ג 16-26		ג 16 ד-1	ג 16-17	ג 16-17
(16-17)	(16-17)	(16-17)		(16-17)
	(18-23)		ג 18-23	ג 18-23
(24-26)	14-26	(1 ד-ב-24)	ג 24	ג 24 (24)
				סבל בירושלים
			ג 1 ד-25	ג 1 ד-25
	(1 ד)			(25)

מחזור קריאה שלישי

מעקב אחר כוונתו המקורית של המחבר ברמת הפסקה

זהו ספר פרשנות שמטרתו להיות מדריך לימוד, מה שאומר שאתה אחראי לפרש בעצמך את הכתובים. כל אחד מאתנו חייב ללכת באור שיש לנו. אתה, כתבי הקודש ורוח הקודש בראש סדר העדיפויות בפרשנות. אתה לא צריך להשאיר את זה לפרשן.

קרא את הפרק ברציפות. זהה את הנושאים. השווה את חלוקת הנושאים שלך עם חמשת התרגומים המודרניים. אין השראה בחלוקה לפסקאות, אבל זהו המפתח לעקוב אחר כוונתו המקורית של המחבר, שזה הלב של הפרשנות. לכל פסקה של נושא אחד ויחיד.

1. פסקה ראשונה
2. פסקה שנייה
3. פסקה שלישית
4. וכו'.

לימוד מילים וביטויים

ישעיהו ג 1-12 (טקסט התנ"ך על פי המסורה בכתב יד לנינגרד)

¹ כי הנה האדון יהוה צבאות מסיר מירושלם ומיהודה

משען ומשענה כל משען-לחם

וכל משען-מים;

² גבור ואיש מלחמה

שופט ונביא

וקסם וזקן;

³ שר-חמשים וגשוא פנים

ויועץ וחכם חרשים

ונבון לחש;

⁴ ונתתי נערים שריהם

ותעלולים ימשלו-בם;

⁵ ונגש העם

איש באיש ואיש ברעהו

ירهبו הנער בזקן

והנקה בנכבד;

⁶ כי-יתפש איש באחיו בית אביו

שמלה לכה קצין תהיה-לנו

והמקשלה הזאת תחת ידך;

⁷ ישא ביום ההוא לאמר

לא-אֶהֱיָ חבש

ובביתי אין לחם ואין שמלה

לא תשימני קצין עם;

⁸ כי כשלה ירושלם ויהודה נפל

כי-לשונם ומעלליהם אל-יהוה

למרות עני כבודו;

⁹ הנרת פניהם ענתה בם

וחטאתם כסדם

הגידו לא כחדו

אוי לנפשם

כי-גמלו להם רעה;

¹⁰ אמרו צדיק כי טוב

כי-פרי מעלליהם יאכלו;

¹¹ אוי לרשע רע

כי-גמול ידיו יעשה לו;

¹² עמי נגשיו מעולל

ונשים משלו בו

עמי מאשריך מתעים

ודרך ארחתך בלעו;

ג 1 פרק ג ממשיך את החיזוי של הנביא לדינו של יהוה על ירושלים ויהודה.

☐ "הַאֲדוֹן יְהוָה צְבָאוֹת" התואר הזה עבור אלוהות ישראל משומשת מספר פעמים מוקדם בישעיהו (ראו. א 24; ג 1; י 16, 33; יט 4). ראו הערה מלאה בפרק א 24 ונושא מיוחד בא 1.

☐ "מְסִיר" הפועל הזה (*Hiphil PARTICIPLE*, KB 747, BDB 693) בגזע של *Hiphil* מתכוון "להסיר" או "לקחת".

1. יהוה להסיר את מחלות ישראל, שמות כג 25; דברים ז 15
 2. ישראל להסיר את הדברים המקוללים (חטא עכן), יהושע ז 13
 3. ישראל להסיר את האלים הזרים, שופטים י 16
 4. שאול להסיר את המדיומים ודוברי הרוחות, א שמואל כח 3
 5. אינדיבידואלים לא הרחיקו את חוקי אלוהים, ב שמואל כב 23; תהלים יח 23
- אך שימו לב כאן שזהו אלוהים אשר מסיר את כל התמיכה, הכוח והמנהיגות עובדת האלילים של יהודה
1. משען (פשוטו כמשמעו "מטה", BDB 1044) לחם, פסוק 1
 2. משען (פשוטו כמשמעו "מטה") מים, פסוק 1
 3. גיבור, פסוק 2
 4. איש מלחמה, פסוק 2
 5. שופט, פסוק 2
 6. נביא, פסוק 2 ראו. ט 14-15; כח 7; כט 10
 7. קוסם, פסוק 2
 8. זקן, פסוק 2, ראו. ט 14-16
 9. שר חמישים, פסוק 3
 10. נשוא פנים, פסוק 3
 11. יועץ, פסוק 3
 12. חכם חרשים, פסוק 3
 13. נבון לחש, פסוק 3

זכרו, משפט היה יהוה, הורה אוהב, מחנך את ילדיו כדי שיהיו חזקים, יציבים, שמחים ואור לגויים. היחס האישי שלו ליהודה היה סימן לאהבה והדאגה שלו. הוא אהב אותם מספיק כדי לא להשאיר אותם עם החטא שלהם!

נושא מיוחד: שופט, משפט, וצדקה בישעיהו

מונח זה (BDB 1047) בשימוש רב בברית הישנה. הספר 4 NIDOTTE, vol. 4, עמוד 214, נותן מספר מאפיינים שקשורים למשמעות של המונח וגם לחלקותו לקטגוריות

1. חמישה חומשי תורה, 13% שופטים
2. ספרי היסטוריה, 34% מנהיגים
3. ספרות חוכמה, 22% פעילות אלוהית
4. נביאים, 31% בעיקר פעילות אלוהית

שימו לב לתרשים שלהלן.

שופטי ישראל במציאות	שופטי ישראל אידאליים	המשיח כשופט	יהוה כשופט
ג 2	א 23,21,17	ט 7	ב 4
ה 7	כ 8	יא 4,3	ג 14
י 2	נו 1	טו 5	ד 4
נט 15,14,11,9,4	נח 8,2	לב 1	ה 16
		מ 14	כח 26,17,6
		מב 4,3,1	ל 18
		נא 5,4	לג 22,5
		נג 5,4	סא 8
			סו 16

עם ישראל היה אמור לשקף את אופיו של יהוה לעמים מסביב. אבל העם נכשל במשימה לכן יהוה הביא את האחד "האידיאלי" בשביל להביא את ההתגלות לכל העולם (כלומר, המשיח, ישוע מנצרת, ראו ישעיהו נב 11-12)!

NASB	"שניהם מספקים ותומכים"
NKJV	"המלאי והחנות"
NRSV	"משען ומשענה"
TEV	"כל מה וכל מי שהעם סומך עליו"
NJB	"של משאבים והספקות"
LXX	"האיש החזק והאישה החזקה"
Peshitta	"שהייה וצוות"
REB	"כל אביזר ושהייה"

ל-MT יש צורות זכריות ונקביות של המילה "משען", אשר BDB מפרש אותם כ – "משען ומשענה" (ראו. ב. שמואל כב 19). בויקרא כו 26 זה "משען לחם".

ג 3

NASB	"מיומן לחש"
NKJV, NRSV, REB	"מומחה לחש"
TEV	"כל מי שמשתמש בקסם כדי לשלוט באירועים"
NJB	"ידעוני"
LXX	"נבון לחש"
Peshitta	"יועץ מומחה"

שם העצם (BDB 538) מתכוון "ללחוש" או "להקסים". זה במקור התייחס להפנט נחשים (ראו. תהלים נח 6; קהלת י 11; ירמיהו ח 17). זה הפך לציין דיבור משפט (ראו. כו 16; ב שמואל יב 19; תהלים מא 8). אותו המושג משמש בג 20 עבור קמיעות אשר נלבשו על ידי נשים יהודיות. זה התייחס לפרקטיקה בקסמים וכישופים, אשר היו אסורים לישראל ויהודה.

ג 4 המנהיגות העליונה של יהודה תוסר (על ידי יהוה עצמו) אפילו עד הדרגות הגבוהות. אנשים צעירים לא יעילים וחסרי דעת ינהיגו (ראו. קהלת י 16).

NASB	"ילדים"
NKJV, NRSV	"תינוקות"
NJB	"נערים"
LXX, Peshitta	"לועגים"

השוני הוא בין ה-MT במילה "עלולים" (BDB 760, "הפקרות", ראו. דברים כב 14, 17; תהלים קמא 4) והגהה למילה עוללים (BDB 760, "ילדים", ראו. תהלים ח 3). שניהם נראים כמתאימים להקשר.

ג 5-6 הדיכוי והתעללות מתוארים.

1. מדוכאים על ידי אחד השני
2. מדוכאים על ידי השכנים
3. מתחים דוריים
4. מתחים חברתיים
5. מתחים משפחתיים

ג 7-12 האדם שהמשפחה בוחרת שינהיג לא תקבל את העמדה בגלל המשבר הנוכחי (יהודה פצועה [א 6], רק אלוהים יכול לרפא [ל 26]) והמרד של המשפחה (יהודה) נגד יהוה.

1. לשונם נגד יהוה, פסוק 8
2. המעשים שלהם נגד יהוה, פסוק 8
3. הם מרדו בנוכחות מלאת הכבוד שלו, פסוק 8
4. משוא הפנים שלהם, פסוק 9
5. החטא שלהם מוצג כמו סדום, פסוק 9
6. הם הביאו רע על עצמם, פסוק 9
7. הם קוצרים מה שזרעו, פסוקים 10-11
 - א. הצדיקים
 - ב. הרשעים

8. הם מדוכאים על ידי מנהיגים צעירים (ראו. פסוק 4), פסוק 12
 9. שולטים בהם נשים, פסוק 12
 10. המנהיגים מוליכים אותם שולל, פסוק 12
 11. הדרכים שלהם (תוכניות ומטרות) מבולבלות, פסוק 12
 ההשלכות הללו של מרד הינם השתקפות של דברים כח 15-68.
 JPSOA שם את פסוק 10 ו-11 בסוגריים.

ג 8

NASB, NRSV	"הנוכחות המפוארת שלו"
NKJV	"עיני התפארת שלו"
TEV	"אלוהים עצמו"
NJB	"המבט המפואר שלו"
LXX	"התפארת שלהם"
Peshitta	"הוד תהילתו"
REB	"תפארתו"

ה-MT עוקב בקירוב אחר NKJV. ה"עיניים" מייצגות את הנוכחות האישית של אלוהים. המושג "כבוד" (*kabod*, BDB 458) שכיח, אך יש לו שדה סמנטי רחב.

נושא מיוחד: תהילה/כבוד

המושג המקראי של המילה "תהילה/כבוד" הוא קשה להגדרה. תרגום "השבעים" ביוונית לתורה (LXX) משתמש במילה *doxa* לתרגם למעלה מעשרים מילים בעברית. יש שימוש במילה בדרכים שונות בברית הישנה. המילה מתקשרת לאלוהים, ישוע, בני אדם, והממלכה המשיחית.

בברית הישנה המילה "כבוד" (BDB 458) (*kabod*, BDB 458, KB 455-458) במקור מונח מסחרי (יש הקשר למאזניים), כמשמעו, "להיות כבוד". מה שהיה כבוד ובעל ערך. לעיתים קרובות המילה "זוהר" היא גם חלק מהטקסט מנת להביע את גדולתו של אלוהים (ראה שמות יט 16-18; כד 17; לג 18; ישעיהו ס 2-1). הוא לבדו ראוי לכבוד (ראה תהילים כד 7-10; סו 2; עט 9). הוא חכם מידי בשביל האנושות שנפלה, הוא מלביש את עצמו בענן, יד, או עשן (ראה שמות טז 7, 10; לג 17-23; ישעיהו ו 5). אפשר לדעת את יהוה רק דרך המשיח (ראה יוחנן א 18; ו 46; יב 45; יד 11-8; קולוסים א 15; א טימותיאוס ו 16; עברים א 3; א יוחנן ד 12).

הדיון המלאה על המילה "כבוד" (*kabod*) ניתן למצוא בנושא מיוחד כבוד בברית הישנה/ הכבוד של האמינים מגיע מהעובדה שהם מוצאים את הכבוד והתפארת באלוהים, לא בתוך עצמם (ראה א קורינתים א 29-31; ירמיהו ט 23-24). לדיון מפורט ניתן לקרוא NIDOTTE, vol. 2, pp. 577-587.

ג 9 "הַכָּרַת פְּנֵיהֶם עֲנֵתָהּ בָּם" לתרגומים הארמיים יש "נשוא פניהם במשפט (שימוש משפטי לרעה ושוחד) מאשים אותם". זה אולי משחק בעיני אלוהים המוזכר בפסוק 8 נגד המראה של היהודים החוטאים בפסוק 9. **❖ "וְחֹטְאֵתֶם כְּסֹדֶם"** שוב, כמו ב-א 10, ישעיהו משווה את חטאי החברה היהודית לחטאי סדום (ראו. בראשית יט). המנהיגים היהודים הללו (והמשפחות שלהם) הציגו לראווה את הגאווה, עושר שלהם והניצול של החלש והחסר אונים בחברה בפומבי. סדום הייתה שחצנית (יחזקאל טז 50) ויהוה השמיד אותם, כך גם, עכשיו יהודה (פסוק 16) וגם הם יושמדו (ראו. 16-26, הנשא עובר מנשים גאוותניות לירושלים גאוותנית).

❖ "כִּי-גָמְלוּ לָהֶם רָעָה" הם קוצרים מה שזרעו (ראו. פסוקים 10-11). זהו עקרון רחבי. אלוהים הינו אתי/מורלי וכך גם הבריאה שלו. בני אדם שוברים את עצמם על הסטנדרטים של אלוהים. אנחנו קוצרים מה שאנחנו זורעים. זאת אמת עבור מאמינים (אך לא משפיע על ישועה) ולא מאמינים (ראו. איוב לד 11; תהילים כח 4; סב 12; משלי כד 12; קהלת יב 14; ירמיהו יז 10; לב 19; מתי טז 27; כה 31-46; רומים ב 6; יד 12; ראשונה אל הקורינתים ג 8; שנייה אל הקורינתים ה 10; גלטים ו 10-7; שנייה לטימותיאוס ד 14; ראשונה לפטרוס א 17; התגלות ב 23; כ 12; כב 12).

NASB, NKJV, NRSV	"המדכאים אותם הינם ילדים,
TEV	ונשים שולטות עליהם"
NJB	"מלווי כספים מדכאים את עמי והמלווים שלהם מרמים אותם"
LXX	"המדכאים בזזים אותם, והסחטנים שולטים עליהם"
	"מוציאים לפועל מפשיטים אתכם,
	וסחטנים שולטים עליכם"
Peshitta	"הנסיכים ימרטו את האנשים שלי החוצה, ונשים ישלטו עליהם"
REB	"מלווי כספים יפשיטו את עמי עד ערום,
	ומלווי ריבית יהיו אדונים עליהם"
JPSOA	"השליטים של העם שלי תינקות,
	זה נשלט על ידי נשים"

ל-MT יש "העם שלי, המדכאים שלהם, ילדים ונשים שולטים עליהם". כמובן ש-TEV, NJB ו-REB עוקבים אחר LXX (משנים "נשים" BDB 61 ל-"נשים" [1] | BDB 673, ראו. כד 2, ACTIVE PARTICIPLE PLURAL של (נשא), ראו. כד 2 או [2] | BDB 674, ACTIVE PARTICIPLE PLURAL של נשה ראו. שמות כב 25).

המשפטים הללו יכולים להיות

1. מילוליים

א. מלך שהוא ילד

ב. נשלים על ידי

(1) "אמא מלכה" חזקה

(2) הנשים של המלך ילד

(3) הנשים בבית המשפט

2. פיגורטיבי למנהיגות חלשה וחסרת ניסיון

NASB, NRSV	"לבבל"
NKJV	"להשמיד"
NJB	"למחוק"
LXX	"לסטות"
Peshitta	"מעורער"
REB	"להרוס"

הפועל (*Piel* PERFECT, KB 134, BDB 118) מתכוון "להציף" או "לבלוע" (ראו. שמות טו 12; במדבר טז 30, 32, 34; כו 10; דברים יא 6). בגזע *Piel* זה גם מצוין "רידד", אך גם משמש כמטאפורה עבור הרס או משהו שהוא אובד עצות (ראו. ט 16; יט 3; כח 7). מלומדים עדיין דנים באפשרות של אחד, שניים או שלושה שורשים/מקורבים עבריים אשר משתמשים באותן שלושת האותיות (בלע).

ישעיהו ג 13-15 (טקסט התנ"ך על פי המסורה בכתב יד לנינגרד)

¹³ נִצַּב לְרִיב יְהוָה

וְעָמַד לְמִשְׁפַּט עַמִּים;

¹⁴ יְהוָה בְּמִשְׁפָּט יָבֹא עִם-זַקְנֵי עַמּוֹ וְשָׂרָיו

וְאַתֶּם בְּעֵרְתֶם הַכֶּרֶם

גִּזְלַת הָעֵנִי בְּבִתְיֵכֶם;

¹⁵ מַלְכֶם (מֵה-לְכֶם) תִּדְכְּאוּ עַמִּי

וּפְנֵי עֲנִיִּים תִּטְחֲנוּ

נְאֻם-אֲדֹנָי יְהוָה צְבָאוֹת;

ג 13-15 יהוה נכנס למחלוקת (סצנת בית משפט, ראו. א 2) עם מנהיגי עמו (זקנים ונסיכים). הם הרסו את הקהילה שלו ("הכרם", פסוק 14). הם ניצלו את העניים, חסרי הישע, וחסרי האונים של החברה. הם השתמשו במערכת המשפטית בצורה לא הולמת (ראו. פסוק 9) לטובתם, וחייבים עכשיו לעמוד מול דינו של יהוה.

הנביאים מחזיקים את ישראל/יהודה כאחראיים לדרישות של ברית משה, לציות היו השלכות ולחוסר ציות היו השלכות!

ג 13

NASB, NKJV, TEV, NJB, LXX, Peshitta, REB
NRSV

"עם"
"עמים"

היחיד מגיע מה LXX אשר אחריו בא ה-Peshitta. ל-MT יש רבים. בהקשר הזה היחיד הכי מתאים מפני שהנביא פונה ליהודה (פסוק 14). בהקשרים אחרים בישיהו "האומות", "העמים", משמש. הקשר, הקשר, הקשר! ה-MT אינו בטוח! הקשר חייב תמיד להיות המדריך הסופי!

ישעיהו ג 16-26 (טקסט התנ"ך על פי המסורה בכתב יד לנינגרד)

¹⁶ וַיֹּאמֶר יְהוָה יַעַן כִּי גָבְהוּ בָנוֹת צִיּוֹן
וַתִּלְכְּנָה נְטוּוֹת (נְטוּיּוֹת) גְּרוֹן וּמִשְׁקֵרוֹת עֵינַיִם
הַלֹּךְ וְטַפֵּף תִּלְכְּנָה
וּבְרַגְלֵיהֶם תַּעֲכֹסְנָה;
¹⁷ וְשַׁפַּח אֲדָנִי קִדְקֵד בָּנוֹת צִיּוֹן
וַיְהִי פִתְהֵן יַעֲרָה;
¹⁸ בַּיּוֹם הַהוּא יִסֵּר אֲדָנִי אֶת תְּפֹאֶרֶת הַעֲכָסִים וְהַשְּׂבִיטִים וְהַשְּׂהֲרָנִים;¹⁹ הַנְּטָפוֹת וְהַרְעָלוֹת;
²⁰ הַפְּאָרִים וְהַצְּעָדוֹת וְהַקְּשָׁרִים וּבְתֵי הַנֶּפֶשׁ וְהַלְחָשִׁים;²¹ הַטְּבָעוֹת וְנִזְמֵי הָאָף;²² הַמְחַלְצוֹת וְהַמְעַטְפוֹת וְהַמְטַפְחוֹת
וְהַחֲרִיטִים;²³ וְהַגְּלִינִים וְהַסְּדִינִים וְהַצְּנִיפּוֹת וְהַרְדִּידִים;
²⁴ וְהִיא תַחַת בִּשְׁם מֶקֶד יְהִי
וְתַחַת חֲגוּרָה נִקְפָה
וְתַחַת מַעֲשֵׂה מַקְשָׁה קָרְחָה
וְתַחַת פְּתִיגִיל מִחֲגֶרֶת שֶׁקֶד
כִּי-תַחַת יִפִּי;
²⁵ מִתֵּיךְ בְּחָרֵב יִפְלוּ
וּגְבוּרְתֶיךָ בַּמִּלְחָמָה;
²⁶ וְאָנּוּ וְאָבְלוּ פִתְחֵיהֶם
וְנִקְתָה לְאָרֶץ תִּשָּׁב;

ג 16-26 יהוה מגנה את הנשים והבנות של המנהיגות העשירה, עלית.

1. הלכו בגאווה ("ראש מורם" או "נטויות גרון")
 2. מפתות (עיניים צבועות)
 3. צעדים פלרטטנים (צעדים מהירים, קטנים כמו ילד)
 4. תכשיטי קרסול מושכים, מוזיקליים
- אלוהים יעשה (התהפכות מקראית טיפוסית)
1. ימלא את הקרקפת בגלדים (רק כאן, BDB 705, KB 764)
 2. יפשוט מהם את התכשיטים שלהם
 3. יפשוט מהם את הבגדים החגיגיים שלהם
 4. ייקח מהם את הקוסמטיקה והבשמים שלהם
 5. יהרוג את בעלם והמאהבים שלהם

ה-Jewish Study Bible, בשימוש בתרגום JPSOA והערות שוליים, מזכיר שהרבה מהפרטים בפסוקים 18-24 אינם בטוחים. הם עלולים להתייחס לחפצים ספציפיים של יופי או סמלי עבודת אלילים. הם לובשו על ידי גברים ונשים.

ג 16

NASB, NJB
NKJV, Peshitta
NRSV
TEV

"צלצול הצמידים"
"עשו צלצול"
"צלצלו"

"צמידים על הקרסוליים שלהם מצלצלים"
הפועל (Piel IMPERFECT, KB 824, BDB 747) מציין את הצליל שנעשה על ידי צמיד קרסול כאשר אדם הולך (למשוך תשומת לב). השורש נמצא רק כאן ובמשלי ז 22.

ג 17

NASB, NJB, REB
NKJV
NRSV, Peshitta
TEV
LXX

"יעשה את מצחן חשופות"
"יגלה את החלקים הסודיים שלהם"
"יחשוף את החלקים הסודיים שלהם"
"יגלה את ראשן וישאיר אותן קרחות"
"יחשוף את צורתן"

ה-MT משתמש במילה נדירה (BDB 834) אשר משמעותה

1. שקעים (עבור דלתות), א מלכים ז 50

2. מקומות סודיים (אברי מין נקביים), ישעיהו ג 17 (?)

יש שורש אכדי (KB 983) אשר מתכוון "מצח", אשר גם הוא אופציה. הנצלנים הגאונותנים, לבושים טוב, עשירים הללו יושפלו!

ג 18 "השביסים" ה-Biblical Background Commentary IVP אומר שאלו מתייחסים ל"תכשיטי שמש". אז בעוד ש"השרנים" משקפים השתחוות לירח, אלו מייצגים השתחוות לשמש.

■ "השהרנים" אלו (BDB 962) היו סמלים להשתחוות לירח.

1. על גמלים צבאיים, שופטים ח 21

2. על מלכים מידיניים, שופטים ח 26

3. על נשים יהודיות עשירות, ישעיהו ג 18

עוד דוגמא לעבודת האלילים הגלויה שלהם!

נושא מיוחד: אל ירח

אל ירח היה מיתולוגיה הנפוצה ביותר של המזרח הקדום העתיק, פולחן זה התחיל בעיר העתיקה שומר (הציוויליזציה הראשונה). למיתוס זה היה היבט גברי ונשי. במקור מסופר שניגליל *Ninlil* ("גבירת הרוח" היא אלה במיתולוגיה המסופוטמית) נאנסה על ידי אנליל *Enlil*, אל הרוח, וילדה את אל הירח. כתוצאה מכך אנליל *Enlil* גורש מפּנְתָאוּן, מקדש האלים ונידון לחיות בעולם התחתון/שאל בגלל מעשיו, אבל לאחר שניגליל גילתה שהיא בהריון היא הלכה לעולם התחתון בשביל להיות עם אנליל. הילד *Sin* (או *Zin*) קיבל אישור לטפס לשמיים כל לילה. לפולחן הירח יש מספר שלבים

1. ירח חדש - *Asimbabbar*

2. סהר הירח - *Sin*

3. ירח מלא - *Nanaa* (שומרי, "אילומינציה" מ-*En-su*, "אדון החכמה")

משמעות השמות היא "אדון חכם" (למשל, *Suen*) "אילומינציה" (*Nanaa*), במקור הפולחן החל בכשדים. לעיר עצמה קראו לעתים בשם *Nannar*.

פולחן לאל הפוריות עשו בזיגורט (מסופוטמיה, סוג של מקדש שבנוי כמו פירמידה) שהיה ממקום בעיר. אל השמש (*Shamash*) היה הבן הבכור של *Ereshkigal* (מלכת העולם התחתון) ו-*Nanna* (מלכת השמיים).

הכת התפשטה בכל רחבי ANE, אך מרכזי הפולחן העיקריים היו ממוקמים ב

1. Ur

2. הרן

3. Tema

4. כנען

5. מכה

בעיקרון מיתולוגיה זו שילבה בין דגש לפוריות לפולחן כוכבי

הברית הישנה דוחה כל פולחן שקשור לכוכבים (ראו דברים ד 19; יז 3; ב"מל כא 5,3; כג 5; ירמיהו ח 2;

יט 13; זכריה א 5) ופוריות (כלומר, בעל ואשורה *al and Asherah'Ba*, שירי אוגרית). העברים שהיו נודים

במקור, נזהרו מאוד כאשר הם סירבו לקחת חלק בפולחן לאל הירח מכיוון באופן כללי פולחן הירח היה אופייני

לנודים שנדדו בלילה, בעוד שפולחן השמש היה יותר נפוץ בקרב תושבי קבע או חקלאים. בסופו של דבר גם

הנודים התיישבו ואז באופן כללי פולחן כוכבים הפך לבעיה.

ג 20 "בְּתֵי הַנְּפֶשׁ" המושג (BDB 108) המתורגם "קופסאות" הינו מילולית "בתים". ה-

J. Alec Motyer, Tyndale OT Commentaries חושב שזה עלול להתייחס ל"קולר גבוה" (עמוד 58). יש כל כך

הרבה שאנחנו כמודרניים לא יודעים על הפרטים של התרבות המזרח הקדומה שלעתים קרובות הפרשנויות

שלנו הם ניחשים משכילים על בסיס הקשר ומוצא זהה. אף אחד מהפרטים הללו הינו חיוני כדי להבין את הקונספט

הגדול יותר והבעיות התאולוגיות. הרוב העיקרי הינו מעניין, אך לא חשוב להבנת האמת המרכזית של בית השיר או הפסקה. אל תתמקדו על הפרטים הקטנים.

ג 24 "תחת חגורה נקפה" נראה כי זה מתייחס לאסירים שהיו קשורים יחד והוצעדו לגלות על ידי אשור.

NASB, NKJV	"ומיתוג במקום יופי"
NRSV, TEV	"במקום יופי, בושה"
NJB, REB	"סמני מיתוג במקום יופי"
Peshitta	"כי יופיים יושמד"
LXX	-----מושמט-----

לטקסט המסורתי יש "מיתוג במקום יופי". המושג "מיתוג" הינו מ-BDB 464 (לשרוף, לצרוב, למתג). המילה "בושה" ב-NRSV ו-TEV לא נמצאת בטקסט המסורתי, אך היא נמצאת במגילת ישעיהו מה-DSS (1QIsa.).

ג 26 ירושלים ("שלה", נקבי, פסוקים 25, 26) מתוארת כבוכה על הפסדים. בגדי הפסטיבל של ציון משוקמים בישעיהו א 3, שימו לב גם לזכריה ג 4 (רק פסוק 22 וזכריה ג 4 חולקים באותו המושג הנדיר עבור בגדי פסטיבל).

ישעיהו ד'

חלוקה של קטעים לפי תרגומים מודרניים

NASB	NKJV	NRSV	TEV	NJB
שארית מוכנה	תחיית ציון	שיקום ירושלים	ירושלים תשוקם	שתיל יהוה
ד 1				
ד 2-6	ד 2	ד 2-6	ד 2-6	ד 2-6
	(2)			(2-6)
	ד 3-6			

מחזור קריאה שלישי

מעקב אחר כוונתו המקורית של המחבר ברמת הפסקה

זהו ספר פרשנות שמטרתו להיות מדריך לימוד, מה שאומר שאתה אחראי לפרש בעצמך את הכתובים. כל אחד מאתנו חייב ללכת באור שיש לנו. אתה, כתבי הקודש ורוח הקודש בראש סדר העדיפויות בפרשנות. אתה לא צריך להשאיר את זה לפרשן.

קרא את הפרק ברציפות. זהה את הנושאים. השווה את חלוקת הנושאים שלך עם חמשת התרגומים המודרניים. אין השראה בחלוקה לפסקאות, אבל זהו המפתח לעקוב אחר כוונתו המקורית של המחבר, שזה הלב של הפרשנות. לכל פסקה של נושא אחד ויחיד.

1. פסקה ראשונה
2. פסקה שנייה
3. פסקה שלישית
4. וכו'.

לימוד מילים וביטויים

ישעיהו ד 1 (טקסט התנ"ך על פי המסורה בכתב יד לנינגרד)
¹וְהִזְדִּיקוּ שִׁבְעַת נְשִׁים בְּאִישׁ אֶחָד בַּיּוֹם הַהוּא לְאֹמֵר לְחִמְנוּ נֹאכַל וְשִׁמְלַתְנוּ נִלְבַּשׁ רַק יִקְרָא שְׁמֶךָ עֲלֵינוּ אֲסַף חֲרָפְתָּנוּ;

ד 4-1 תרגום ה-JPSOA מחלק את הטקסט לשני חלקי שירה ופרוזה אחת.

1. פסוקים א1 – ב3
2. פסוק 4
3. פסוקים 5-6 כפרוזה

רוב הגרסאות האחרות לוקחות את ד 1 יחד עם ג 16 – ד 1. הם גם לא בונים את הפסוקים הללו כשירה. ל-NKJV יש את פסוק 2 ול-NJB יש את פסוקים 2-6 כהקשר שירתי אחד ארוך (ל-JB היה חלוקה בשירה בפסוקים 2-3 ו-4-6), אך רוב האחרים כפרוזה. זה אמור להראות לנו כמה קשה זה לדעת מתי הטקסט הינו פרוזה מוגבהת או שירה וגם היכן העצירות הטבעיות/לפי נושאים מתרחשות. הזהרו מפרקים מודרניים וחלוקת פסוקים! הם לא מדריך בהשראה!

ד 1 נראה כי הפסוק הזה מקושר לפרק ג 6 (שמות פועל שונים, ג 6, BDB 1074, וד 1, BDB 304, אך שניהם מתכוונים "לתפוס בחוזקה"). זה כנראה בטוח מתקשר לעידן המשיחי (ד 2, "צמח"). שירה עברית קשה "להינעל" עליה. זה לעתים קרובות משחק מילים ומעשים דומים.

❏ "שבע נשים" שבע הוא המספר עבור שלמות במחשבה יהודית הקשורה לבראשית א. לכן, זה, כמו פרק ג 25-26, מתייחס לתושבים של ירושלים/יהודה.

■ **"החזיקו"** הפועל הזה (Hiphil PERFECT, KB 302, BDB 304) מציין מישהו שאוחז אדם אחר או חפץ בחוזקה (דברים כב 25; כה 11; א שמואל טו 27; ב שמואל א 11; א מלכים א 50; ב מלכים ב 12; ד 27; משלי ז 13; כו 17; זכריה ח 23).

■ **"רק יקרא שמך עלינו"** השם היה סמל של אדם והאופי שלו. המטרה של המעשה הזה הינה לחשוף את המשפט הבא, "אסוף חרפתנו" (Qal IMPERFECT, KB 74, BDB 62). מי יכול לעשות זאת?

1. הצדיקים של ג 10

2. ה"צמח" המשיחי של ד 2-6

■ **"אסוף חרפתנו"** שם העצם הזה (BDB 357) עלול להתייחס ל-

1. סמל של החטא והמרד שלהם נגד יהוה

2. אלמנות שלהם ללא ילדים מפני שכל הגברים נהרגו בקרב (NASB Study Bible, עמוד 965,

NIDOTTE, כרך 2, עמוד 75)

ישעיהו נד 4 מתאים את שני האופציות כיוון ש"אלמנות" יכולה להתייחס ללהיות גרוש (מטאפורה משפטית) מאת יהוה.

ישעיהו ד 2-6 (טקסט התנ"ך על פי המסורה בכתב יד לניגוד)

בַּיּוֹם הַהוּא יְהִי צֶמַח יְהוָה לְצַבִּי וְלְכַבֹּד וּפְרִי הָאָרֶץ לְגֵאוֹן וּלְתַפְאֶרֶת לְפִלִּיטַת יִשְׂרָאֵל; ³וְהָיָה הַנֶּשֶׂאֶר בְּצִיּוֹן וְהַנּוֹתָר בִּירוּשָׁלַם קְדוֹשׁ יֹאמֵר לוֹ כָּל-הַכְּתוּב לְחַיִּים בִּירוּשָׁלַם; ⁴אִם רָחַץ אֲדָנִי אֶת צֵאת בְּנוֹת-צִיּוֹן וְאֶת-דְּמֵי יְרוּשָׁלַם יָדִים מְקַרְבָּה בְרוּחַ מְשֻׁפֵּט וּבְרוּחַ בָּעַר; ⁵וּבְרָא יְהוָה עַל כָּל-מְכוֹן הַר-צִיּוֹן וְעַל-מְקַרְאָה עֵנָן יוֹמָם וְעֶשֶׂן וְנִגְהָ אֵשׁ לַהֲבֵה לַיְלָה כִּי עַל-כָּל-כְּבוֹד חֲפָה; ⁶וְסִכָּה תִהְיֶה לְצַל-יוֹמָם מִחֶרֶב וּלְמַחְסָה וּלְמַסְתוֹר מִזֶּרֶם וּמִמְטָר;

ד 2 **"ביום ההוא"** זה מתייחס לזמן עתידי כאשר יהוה מגיע (עבור ברכה או משפט) לעם שלו (ראו. ב 2, 11, 12, 20; ג 7, 18; ד 1, 2). זהו נושא חוזר בישיעהו. קשה להיות בטוחה באם זה התייחס במחשבתו של ישעיהו ל-

1. שיקום מהגלות על ידי זרובבל ויהושוע בתקופה הפרסית (עזרא ונחמיה)

2. שיקום על ידי המכבים בתקופה הסלאוקית

3. הביאה הראשונה של ישוע (חניכת העידן החדש)

4. הביאה השנייה של ישוע (הגשמה של העידן החדש)

שימו לב כיצד הנביא מתנדנד בין משפט קיצוני, מוחלט לחמלה ושיקום קיצוני מוחלט! זה טיפוס עבור ספרות נבואית. אחד לא יכול להיות מוצג ללא האחר! המטרה של משפט היא תמיד שיקום.

■ **"צמח יהוה"** כדי לתאר את התואר הזה (BDB 855, תרגומים מפרשים זאת כמשיח) תנו לי לצטט פרשנות שלי על דניאל וזכריה היכן שהמושג גם משמש (אך רק הערת אזהרה, אנחנו חייבים להיזהר לגבי יעוד משמעות טכנית בכל מקום בו המילה או המשפט משומשת – הקשר, הקשר, הקשר הינו חיוני). המושג הזה אולי התפתח לאורך הזמן מהתייחסות לשפע אידיאלי למשרת המיוחד של אלוהים אשר ישקם את השפע (נבט, ענף). תנו לי לחלוק הערות מהפרשנות שלי על זכריה

זכריה ג 8 **"צמח"** זה עלול להיות "נבט" (BDB 855). זהו עוד תואר משיחי (ראו. ו 12; ישעיהו ד 2; יא 1; ג 2; ירמיהו כג 5; לג 15). ראו דיון מלא ונושא מיוחד: ישוע הנוצרי בדניאל ד 15.

התואר משמש על זרובבל ב-ו 12 כסמל לשושלת המלוכה הדוידית. זה מפתיע שזה משמש בהקשר הזה, אשר מדגיש את ההיבט הכוהני של המשיח. שני ההיבטים התאומים של גואל (כוהני, ראו. ישעיהו נג) ומנהיג מנהלי (מלכי, ראו. ישעיהו ט 6-7) מתמזגים בספר זכריה (ראו. פרק ד).

זכריה ו 12 **"צמח"** המילה הזו (BDB 855) מתכוונת "נבט" (ראו. ג 8; ו 12; ישעיהו ד 2; יא 1; ג 2; ירמיהו כג 5; לג 15). זהו תואר עבור המשיח. בזכריה זה מתייחס לזרובבל כסוג של משיח (ראו. אבן עזרא ורשי).

השם, זרובבל, באכדית, מתכוון "נזרע בבל". זה כנראה היה משחק על שמו מאחר והוא בנה מחדש את בית המקדש ב-516 לפנה"ס, אך זהו האמת התייחסות אולטימטיבית לישוע. התואר הזה והפועל המתאים ("צמח", Qal IMPERFECT) מופיעים יחד בפסוק הזה.

נושא מיוחד: ישוע הנצרי

ישנם מספר מונחים יוניים שונים שהברית החדשה משתמשת בהם לדבר על ישוע.

- א. מונחים בברית החדשה
1. נצרת - העיר בגליל (השווה ללוקס א 26; ב 4, 39, 51; ד 16; מה"ש י 38). עיר זו לא מוזכרת במקורות מודרניים, אך היא נמצאת בכתובות יותר מאוחרות.
עבור ישוע זאת לא היתה מחמאה לבוא מנצרת (השווה ליוח' א 46). השלט מעל צלבו של ישוע אשר כלל את שם המקום הזה היה סימן לבוז יהודי.
 2. *Nazarēnos* - נראה שזה גם מתייחס למיקום גאוגרפי (השווה ללוקס ד 34; כד 19)
 3. *Nazōraios* - יתכן שזה מתייחס לעיר, אך יתכן גם שזהו משחק מילים עם המונח המשיחי העברי "נצר" (השווה לישע' ד 2; יא 1; נג 2; ירמ' כג 5; לג 15; זכר' ג 8; ו 12; בברית החדשה, התג' כב 16). לוקס משתמש במונח זה בהקשר לישוע בפרק יח 37 ומה"ש ב 22; ג 6; ד 10; ו 14; כב 8; כד 5; כו 9).
 4. קשור למספר 3, נזיר, אשר משמעו "אחד המקודש באמצעי של שבועה".
- ב. שימושים היסטוריים מחוץ לברית החדשה
1. זה מציין קבוצה יהודית (לפני המשיחיות) כופרת (בארמית *nāsōrayyā*).
 2. הוא שימש במסגרות יהודיות לתאר מאמינים במשיח (השווה למה"ש כד 5, 14; כח 22, נצרי)
 3. זה הפך להיות המונח הרגיל לציון מאמינים בקהילות הסוריות (הארמיות). "משיחיים" שימש בקהילות היווניות כדי לציון מאמינים.
 4. זמן מסוים אחרי נפילת ירושלים, הפרושים התאספו מחדש ביבנה ועודדו הפרדה רשמית בין בתי הכנסת לקהילה. דוגמא לסוג של נוסח קללה נגד המשיחיים נמצאת בתפילת שמונה עשרה במסכת ברכות 28-29, אשר קוראת למאמינים "נוצרים." (לא מצאתי את המקור של ציטוט זה. המתרגם "May the Nazarenes and heretics disappear in a moment; they shall be erased from the book of life and not be written with the faithful."
 5. נעשה בו שימוש על-ידי יוסטינוס מרטיר, *Dial* 126:1, אשר השתמש ב-נצר שבישעיהו עבור ישוע.
- ג. הדעה של המחבר
- אני מופתע מכל-כך הרבה איותים של המונח, למרות שאני יודע שזה לא חסר תקדים בתנ"ך, כמו של- "הושע" יש מספר איותים שונים בעברית. הסיבות הנ"ל גורמות לי להיות בחוסר וודאות בנוגע למשמעות המדויקת שלו:
1. הקשר הקרוב עם המונח המשיחי "נצר" או המונח הדומה נזיר (אחד אחד המקודש באמצעי של שבועה)
 2. הקונוטציה השלילית של הגליל
 3. עדות מעטה או חוסר עדויות מודרניות לעיר נצרת שבגליל
 4. המונח מובע מפיו של שד במובן אסכטולוגי (כלומר, "האם באת להשמידנו?").
- עבור ביוגרפיה מלאה ללימוד קבוצת מילים זו, ראו *New International Dictionary of New Testament Theology*, כרך 2, עמ' 346 בעריכת Colin Brown או את ספרו של Raymond E. Brown, *Birth*, עמ' 209-213, 223-225.

■ תיאור ל"צמח" יהוה (JB, NRSV, NKJV)

1. יפה, BDB 840, ראו. ירמיהו ג 19 (משומש לעתים קרובות לארץ המובטחת בדניאל ח 9; יא 16, 41)

2. מפואר, BDB 458 מתכוון "שפע", "כבוד", ו-"תפארת" ("תפארת", BDB 802, גם בפסוק הזה)

שני המושגים הללו לעתים קרובות משומשים יחדיו (ראו. יג 19; כח 1, 4, 5).

גרסאות מסוימות לוקחות את הפסוק הזה כהתייחסות לצמיחה של צמח בתקופת השיקום (Peshitta, LXX,

NET Bible, REB, NJB, TEV). במובן מסוים המשיח ועידן השיקום קשורים לקסיקאלית (חלק ראשון של פסוק 2; חלק שני ארץ מובטחת פורייה).

■ "פְּלִיטַת יִשְׂרָאֵל" ישעיהו פונה אליהם ומתאר אותם לעתים קרובות (ראו. י 20; לז 31, 32; ראו נושא מיוחד ב-א 9), אך לאיזו קבוצה הוא פנה? ראו הערת פתיחה על פסוק 2.

הרוח היא המחבר האמיתי של כתבי הקודש. בקטעים של נבואה ואחרית הימים לעתים קרובות המחבר

האנושי לא מבין לחלוטין את המידה המלאה של המסרים שלו. אני לא חושב שזה אומר שלקטעים הללו היו מספר

משמעויות (המובן המלא יותר), אלא שהתגלות פרוגרסיבית מבהירה את המשמעות המיועדת. לעתים קרובות

הקונספט של מספר התגשמויות הוא מה מקשר את המשמעות המלאה של המסר של הרוח (ז 14). למרות זאת,

פרשנות תקינה חייבת להתחיל עם "כוונה סמכותית" כמקום להתחיל ולהעריך פרשנות של כל טקסט מקראי וכל ז'אנר.

ד 3 הפסוק הזה כנראה מה שגרם ליהודים של זמנו של ירמיהו אשר לא גורשו לראות את עצמם כאנשים המועדפים של יהוה, אך יחזקאל מראה שזה לא היה המקרה. יהוה בראשונה יתמודד עם החוזרים (ראו. עזרא ונחמיה).

■ "הנותר בירושלם" ישנם שתי בעיות פירוש.

1. האם זה מתייחס לחיים בירושלים עיר הבירה של יהודה או "ירושלים החדשה", הסמל של העידן החדש (ראו. התגלות כא)? האם זהו היסטורי או אסכולוגי?
2. ספר החיים (ראו נושא מיוחד בהמשך)

נושא מיוחד: שני הספרים של אלוהים

- א. במובן מסוים הכותרת של נושא זה יכולה לתאר
 1. טבע (כלומר, בריאה, ראו תהילים יט 6-1)
 2. הכתובים (ראו תהילים יט 7-14)
 זו הסיבה שאני לא חושב שצריך להיות קונפליקט בין מדע לאמונה, כל האמת היא מאלוהים. אנא עיינו בפרשנות שלי לספר בראשית א-יא בחינם באתר www.freebiblecommentary.org
- ב. ישנם שני ספרים המוזכרים במקרא (ראו דניאל ז 10; התגלות כ 12)
 1. הספר שמכיל את כל מעשי אדם, טובים ורעים. במובן מסוים הספר הוא כמו מטאפורה לזיכרון של אלוהים ושיום אחד כל בני האדם יעמדו לפני הבורא לתת דין על אך הם חיו את חייהם.
 - א) תהילים נו 8; קלט 16
 - ב) ס. ישעיהו סה 6
 - ג) מלאכי ג 16
 - ד) התגלות כ 12-13
 2. הספר שבו רשומים כל אלה שהאמינו/חזרו בתשובה/חיו אורח חיים של ציות ליהוה/ישוע. זו מטאפורה שאלוהים זוכר את כל מי שקיבל גאולה
 - א) שמות לא לב 32-33
 - ב) תהילים סט 28
 - ג) ישעיהו ד 3
 - ד) דניאל יב 1
 - ה) פיליפים ד 3
 - ו) עברים יב 23
 - ז) התגלות ג 5; יג 8; יז 8; כ 12, 15; כא 27
 - ח) יש הזכר גם א' חנוך מז 3; פא 1-2; קג 2; קח 3
 ספרים אלו מציגים עד כמה שאלוהים נאמן לדברו. אלוהים זוכר את מי שמורד ומסרב להאמין; ולא לשחוזרים בתשובה, מאמינים, מצייתים, משרתים בהתמדה הוא סולח ושוכח (ראו תהילים קג 11-13; ישעיהו א 18; לח 17; מג 25; מד 22; מיכה ז 19). יש לנו ביטחון מלא בהבטחותיו, דאגתו, חסדו ואופיו הבלתי משתנה של אלוהים. אלוהים הוא נאמן!

ד 4 לפסוק הזה יש שתי מטאפורות עבור טיהור רוחני.

1. רחיצה
 - א. לרחוץ, Qal/PERFECT, KB 122, BDB 934
 - ב. להדיח, (פשוטו כמשמעו "שטוף"), Hiphil IMPERFECT, KB 216, BDB 181 (היה לו קונוטציה של הקרבה, ראו. ב דברי הימים ד 6; יחזקאל מ 38)
2. אש
 - א. על ידי רוח משפט, ראו. כח 6
 - ב. על ידי רוח בער, ראו. א 31; ט 19 (ראו נושא מיוחד: אש ב-א 31).
 זה בהחלט אפשרי ש"רוח" (ruah) אמורה להיות מובן כרוח אלימה והרסנית של משפט יהוה. יהודה תעבור משפט וטיהור מהרצון למרד שלה.

☐ "צאת" זהו מושג חזק (BDB 844) אשר משמש עבור חטא.

1. ישעיהו כח 8 על קיא אנושי
2. ישעיהו לו 12 על צאה אנושית (ראו. דברים כג 14; יחזקאל ד 12)

☐ "בנות-ציון" זוהי המטאפורה המשומשת עבור ירושלים בג 16-26. זה מקביל ל-"ירושלים".

☐ "דמי" זה (BDB 196) מטאפורי עבור תכונן מראש לקחת חיים. כאן זה כנראה מתייחס לניצול של העניים והמנודים חברתית ("מקרבה").

ד 5 זהו אזכור היסטורי לדאגה ונוכחות האישית של יהוה במהלך יציאת מצרים ותקופות נדידת המדבר. זה מתייחס לענן התפארת - שכינה *shekinah* (שמות יג 21, 22; מ 38; במדבר ט 15-23; תהלים עח 14; צט 7; קה 39). הוא (או המלאך שלו) ילווה אישית את עמו שוב ויספק את כל הצריך שלהם בשפע.

☐ **"ברא יהוה"** הפועל הזה (Qal/ PERFECT, KB 153, BDB 135) משמש רק בבריאה של אלוהים (ראו. בראשית א 1).

☐ **"חפה"** המושג (BDB 342 I) עלול להתייחס ל-

1. שכבה מגינה כמו ענן ה-שכינה (על כל האנשים, כמו ביציאת מצרים והנדידה במדבר)

2. חופה של חתונה (ראו. תהלים יט 5; יואל ב 16)

חלק מקשרים את מטאפורת החתונה לאישה הנואשה של פרק ד 1, העוד שפרשנים אחרים מקשים זאת לסוכה והשיקום העתידי של בית המקדש בירושלים, אשר יציין איחוד של יהוה/משיח עם העם שלו במטאפורת נישואין (ראו. ה 1; הושע א - ג; אפסים ה 21-33).

ד 6 ישנם מספר מטאפורות משולבות כדי להראות את ההגנה של יהוה (מחום ומסופה)

1. מחסה, BDB 697, ראו. א 8; תהלים כז 5; לא 20; אותו הקונספט ב-לב 2

2. מסתור, BDB 340

א. שם עצם, ישעיהו כה 4

ב. פועל, ישעיהו יד 23; נז 13

ג. בתהלים, יד 6; מו 1; סא 4; סב 7, 8; עא 7; עג 28; צא 2, 9; צד 22; קמב 5

3. מטקסטים אחרים בישיעהו, "הגנה", BDB 731, ראו. יז 10; כז 5

לעתים קרובות המטאפורות הללו מתייחסות ליהוה כ-

1. ציפור אם מגנה (תחת מחסה כנפיה)

2. מבצר גבוה או מעוז (ראו. תהלים יח 1)

מאמינים יכולים לבטוח בהגנה והדאגה העדינה של אל הברית שלהם! הוא עמנו ולמעננו, אם רק נחזור בתשובה, נאמין, נציית ונשמור. לברית יש הבטחות (הטבות) ומחויבויות (חובות). לשניהם יש השלכות!

ישעיהו ה'

חלוקה של קטעים לפי תרגומים מודרניים

NASB	NKJV	NRSV	TEV	NJB
משל הכרם	הכרם שאכזב את אלוהים	שיר הכרם	שיר הכרם	שיר הכרם
ה 1-2 (1-2)	ה 1-7 (2-ב1)	ה 1-2 (1-2)	ה 1-2 (1-2)	ה 1-4 (1-4)
ה 3-6 (3-6)	(3-6)	ה 3-4 (3-4)	ה 3-4	
		ה 5-6 (5-6)	ה 5-6	ה 5-7 (5-7)
ה 7 (7)	(7)	ה 7-10 (7-10)	ה 7 (7)	
צרות הרשעים	המשפט הקרב על השפע		הרוע שהעם מבצע	קללות
ה 3-12 (8-12)	ה 8-10 (10-8)		ה 8-10	ה 8-10 (10-8)
	ה 11-12 (11-12)	ה 11-13 (11-13)	ה 11-14	ה 11-14 (11-14)
ה 13-17 (13-17)	ה 13-17 (13-17)			
		ה 14-17 (14-17)		
			ה 15-17	ה 15-17 (15-17)
ה 18-23 (18-23)	ה 18-19 (18-19)	ה 18-24 (18-24)	ה 18-19	ה 18-19 (18-19)
	ה 20 (20)		ה 20	ה 20 (20)
	ה 21 (21)		ה 21	ה 21 (21)
	ה 22-23 (22-23)		ה 22-25	ה 22-24 (22-24)
ה 24-25 (24-25)	ה 24-25א (24-25א)			כעס אלוהים
	ה 25ב (25ב)	ה 25-30 (25-30)		ה 25 (25)
				יהוה מזמן את הפולשים
ה 26-30 (26-30)	ה 26-30 (26-30)		ה 26-29	ה 26 (26)
				ה 27 (27)

	ה 28 (28)
	ה 29 (29)
ה 30	ה 30 (30)

מחזור קריאה שלישי

מעקב אחר כוונתו המקורית של המחבר ברמת הפסקה

זהו ספר פרשנות שמטרתו להיות מדריך לימוד, מה שאומר שאתה אחראי לפרש בעצמך את הכתובים. כל אחד מאתנו חייב ללכת באור שיש לנו. אתה, כתבי הקודש ורוח הקודש בראש סדר העדיפויות בפרשנות. אתה לא צריך להשאיר את זה לפרשן.

קרא את הפרק ברציפות. זהה את הנושאים. השווה את חלוקת הנושאים שלך עם חמשת התרגומים המודרניים. אין השראה בחלוקה לפסקאות, אבל זהו המפתח לעקוב אחר כוונתו המקורית של המחבר, שזה הלב של הפרשנות. לכל פסקה של נושא אחד יחיד.

1. פסקה ראשונה
2. פסקה שנייה
3. פסקה שלישית
4. וכו'.

מחקר רקע

- א. קשה לדעת את ההקשר ההיסטורי של הפרק הזה. זה יכול להיות מיושם עבור כל חלק של שירות ההטפה של ישעיהו. מודרניים לא יודעים כיצד מילאו את ספרי הנבואה.
- ב. ככל הנראה שרו את הבלדה העממית הזו באספה מסוימת של אומת יהודה. באם זה היה בבית המקדש או בשוק, לא ידוע.
- ג. חשוב לזכור שפריווילגיה מביאה איתה אחריות (לוקס יב 48).
- ד. אזכורים לשיר העממי נמצאים במספר מקומות בברית החדשה (ראו. מתי כא 33-46; מרקוס יב 1-2; לוקס כ 9-19).
- ה. חשוב לזכור שיהודה, במהלך רוב השירות הנבואי של ישעיהו, הייתה אומה מאד מצליחה ומשגשגת. השגשוג הזה הביא חולשה רחנית ותלות במשאבים אנושיים במקום על אלוהים והבטחות ודרישות הברית שלו.

מתאר קצר

- א. השיר במשל, פסוקים 1-6
- ב. הפרשנות האירונית, פסוק 7
- ג. תוצאת המשפט של יהוה, פסוקים 8-30
 1. סדרה של צרות, פסוקים 8-23
 2. משפט, פסוקים 24-30
 - א. טבעי, פסוק 25
 - ב. פולשים, פסוקים 26-30

ישעיהו ה 2-1 (טקסט התנ"ך על פי המסורה בכתב יד לנינגרד)

¹אֲשִׁירָה נָא לִידִידִי
שִׁירַת דּוּדֵי לְכַרְמִי
כָּרֶם הִיא לִידִידִי בְּקֶרֶן בֶּן-שָׁמֹן;
²וַיַּעֲזָקְהוּ וַיִּסְקָלְהוּ
וַיִּטְעֵהוּ שָׂרֵק
וַיִּבֶן מִגְדָּל בְּתוֹכֹוּ
וְגַם-יִקְבַּח חֶצֶב בּוֹ
וַיִּקּוּ לַעֲשׂוֹת עֲנָבִים
וַיַּעַשׂ בְּאֲשִׁים;

ה 1 "אֲשִׁירָה" הפועל המציג הזה (Qal COHORTATIVE, KB 1479, BDB 1010) משמש גם ב-כו 1 ומב 17. שם העצם גם מופיע בפסוק 1. לעתים שירים היו משומשים כדי לסמן אירועים (ראו. שמות טו 1; במדבר כא 17; שופטים ה 6; א שמואל יח 6).

כאן השיר משמש כדי למשוך תשומת לב של עוברי אורח, כדי שיעצרו ויקשיבו.

❑ "לִידִידִי... לִידִידִי" אלו שתי מילים עבריות. הראשונה (BDB 391) בדרך כלל משומשת בשירה של חבר משפחה. השנייה (BDB 187) משומשת לעתים קרובות בשיר השירים עבור אהוב/ה. כאן זה מתייחס לחבר מיוחד אשר לבעלים יש ממנו ציפיות מיוחדות. זה היה מהדהד היטב את החברה החקלאית של יהודה.

❑ "כָּרֶם" כרם הגפן (או כרם) היה סמל של אומת ישראל (שמות טו 17; תהלים פ 8; ירמיהו ב 21; יב 10) כמו שהיו עץ זית ויונה. יהודה נחשבה על ידי הנביאים כ"עם האלוהים" היחידי האמיתי.

❑ "בְּקֶרֶן בֶּן-שָׁמֹן" "קרן" הינה פשוטה כמשמעה המילה "קרן" (BDB 901) משמש במובן של גבעה מופרדת הממוקמת בדיוק במקום כדי לקבל אור שמש ומשופעת מספיק כדי שהגשם יתנקז. ה"גבעה" המושלמת, מוכנה בצורה מושלמת שישתלו בה את הכרמים הכי "טובים", עבור הקציר הטוב ביותר! שם התואר "בן שמן" הינו פשוטו כמשמעו "בן שמן" או "בן של שמן" (BDB 1032), אשר הוא מטאפורה עבור פוריות ושפע (ראו. כח 1, 4).

ה 2 ישנו משחק על הפועל (KB 889, BDB 793) בפסוקים 2-5, משמש שבע פעמים. זה מתורגם

1. להניב, פסוק 2 (פעמיים)
2. לעשות, פסוק 4 (פעמיים), מה אלוהים יעשה עבור הכרם שלו
3. להניב, פסוק 4 (פעמיים)
4. לעשות, פסוק 5, מה אלוהים יעשה לכרם המרדני, כפוי הטובה

❑ "וַיַּעֲזָקְהוּ וַיִּסְקָלְהוּ" הפועל הראשון הזה (Piel IMPERFECT, KB 810, BDB 740) נמצא רק כאן בברית הישנה. ל-KJV יש את "גידר". אף על פי שאני לא מאמין שזה תרגום נכון של המילה בעברית, זה כן מתאים לתוכן. כאשר חפרו אבנים משדה סלעי בפלסטין, הם בדרך כלל נערמו להיות גדר. לעתים קרובות הכרמים היו מוגנים על ידי תעלה (גם כוונה אפשרית לפועל הראשון). עם גדר אבן (Vulgate, Pehsitta, LXX). זה בהחלט אפשרי שישעיהו מתאר טכניקות גידור. האבנים יהיו משומשים כדי ליישור חלקים מהשדה. זה גם אפשרי שאבנים הונחו בערמות ושמשו כדי לשמור על קבוצות הגפנים מעל האדמה (James Freeman, *Manners and Customs of the Bible*, עמודים 363-360).

❑ "שָׂרֵק" זה מתייחס לענבים אדומים בהירים הידועים כ-"שורק" (BDB 977 I) ראו ירמיהו ב 21). הענבים הללו קיבלו את השם שלהם מעמק בפלסטין (ראו. שופטים טז 4). הם מוזכרים בירמיהו ב 21 בתור סוג הענבים יקר ביותר והמבוקש ביותר. זן כרם הגפן הזה אפילו מוזכר בקטע המשיחי (ראו. בראשית מט 11).

❑ "מִגְדָּל" זה (BDB 153) "מגדל" אשר נבנה מאבנים שנחפרו מהשדה) היה למטרות אבטחה והיה בדרך כלל תפוס רק במהלך זמן ההשתלה וזמן הקציר בספטמבר (זה ישמש כאותה המטרה כמו המילה "מלונה" בפרק א 8). המילה הזאת יכולה להתייחס למגדל צבאי (ראו. ישעיהו ב 15). הקשר, הקשר, הקשר.

❏ "יִקְבַּח חֶצְבֵי בּוֹ" זה היה שקע רדוד מעשה ידי אדם במשטח סלע אשר אפשר לנשים למחוץ את הענבים עם הרגליים שלהם ואז אפיק בסלע לשקע עמוק יותר בו המיץ יאוחסן.

❏
"חסר ערך" NASB
"ענבי בר" NKJV, NRSV, NJB, REB
"כל ענב היה חמוץ" NJB, REB
"קוצים" LXX

המושג העברי (BDB 93) יכול להתייחס ל-

1. עשבים מסריחים או רעילים, ראו. איוב לא 40

2. דברים מסריחים, דברים חסרי ערך, רבים

השורש הבסיסי מתייחס לסירחון של

1. גזיות, ישעיהו לד 3 (ראו. ה 25); יואל ב 20; עמוס ד 10

2. ארבה, יואל ב 20 (מטאפורה עבור צבא מת)

ה-MT בהקשר הזה מתייחס ל"ענבי בר", אשר היו לא מתוקים ושמנמים, אלא קטנים וחמוצים, לא כשירים להכין מהם יין.

ישעיהו ה 3-6 (טקסט התנ"ך על פי המסורה בכתב יד לנינגרד)

³ וְעַתָּה יוֹשֵׁב יְרוּשָׁלַם וְאִישׁ יְהוּדָה

שָׁפְטוּ-נָא בֵינִי וּבֵין כְּרָמִי;

⁴ מֵהַלְעֲשׂוֹת עוֹד לְכַרְמִי וְלֹא עָשִׂיתִי בּוֹ

מְדוּעַ קִוִּיתִי לְעֲשׂוֹת עֲנָבִים וַיַּעַשׂ בְּאֲשִׁים;

⁵ וְעַתָּה אֹדִיעֶנָּה-נָא אֶתְכֶם אֵת אֲשֶׁר-אֲנִי עֹשֶׂה לְכַרְמִי

הֲסֵר מְשׁוֹכְתוֹ וְהָיָה לְבָעַר

פָּרֶץ גְּדָרוֹ וְהָיָה לְמַרְמָס;

⁶ וְאֲשִׂיתָהוּ בְתָהּ

לֹא יִזְמַר וְלֹא יַעֲדֵר

וְעַלָּה שְׁמִיר וְשִׂית

וְעַל הָעֵבִים אֲצֹה מֵהַמְטִיר עֲלָיו מָטָר;

ה 3 הנביא מביא את הקהל שלו לתהליך יצירת החלטה. זאת המטרה של ז'אנר המשל. הם ישפטו את עצמם! הפועל "לשפוט" (KB 1622, BDB 1047) הינו Qal IMPERATIVE ודומה למתי כא 40.

ה 4 השאלה הזו היא הלב של השיר במשל. אלוהים עשה הכול עבור העם שלו, אך הם דחו אותו.

ה 5-6 הנביא, מדבר עבור יהוה, מכריז (KB 390, BDB 393) *Hiphil* COHORATIVE מה הוא יעשה לכרך המאכזב שלו (יהודה)

1. הסרת המשוכה שלו, ובסופו של דבר יואכל על ידי בעלי חיים

2. שבירה של קיר ההגנה שלו, ובסופו של דבר ירמסו אותו על האדמה

3. סירוב הטיפול בו, ובסופו של דבר יעלה שמיר ושית (ראו. ז 23, 25; ט 18; כז 4)

4. סירוב לשלוח גשם, בסופו של דבר הוא יתייבש וימות (ראו. דברים כח 23-24)

ה 6 "אֲשִׂיתָהוּ בְתָהּ" הפועל (KB 1483, BDB 1011) הינו Qal IMPERFECT. יהוה יעשה את הכרם שלו "אשפה" (BDB 144). המושג נמצא רק כאן. זה יכול להתכוון "סוף" או "חורבן". המשפט של יהוה הינו מוחלט וסופי (ראו. פסוק 30)! תודה לאלוהים עבור פרקים ז – יב! יהיה יום חדש (פרקים מ – נה) ושמים וארץ חדשים (פרקים נו – ס).

❏ "עַל הָעֵבִים אֲצֹה מֵהַמְטִיר עֲלָיו מָטָר" טבע היה, וממשיך להיות, מושפע מחטאם של האנושות (ראו. בראשית ג 19-17 ורומים ח 19-26). זה משמש על ידי אלוהים כברכה או משפט (ויקרא כו 4; דברים יא 14; כח 12; עמוס ד 7; זכריה יד 17).

ישעיהו ה 7 (טקסט התנ"ך על פי המסורה בכתב יד לנינגרד)
⁷ כִּי כָרָם יִהְיֶה צְבָאוֹת בֵּית יִשְׂרָאֵל

ה 7 "בית ישראל" נראה כי המושג הזה בדרך כלל מתייחס לכל העם היהודי ביחד לפני החלוקה הפוליטית ב-922 לפנה"ס, אם כי בפסוק הזה המושג מתייחס ליהודה. בזמן הזה בהיסטוריה של עם האלוהים, האומה שלהם נחצתה לעשרת השבטים הצפוניים הידועים כישראל, אפרים או שומרון ושלושת השבטים הדרומיים הידועים כיהודה, אשר כללו את בנימין, שמעון, ורוב הלויים/כהנים.

❶ "משפט... משפח... צדקה... צעקה" זהו משחק על שני צלילים שונים בעברית אשר לא יכולים להיות מופקים בתרגום האנגלי: משפט (צדק) לעומת משפח (שפיכות דמים, BDB 705) ו- צדק (Zedakah) לעומת צעק (זעקת מצוקה). עוד היפוך מקראי של ציפיות.

ישעיהו ה 8-12 (טקסט התנ"ך על פי המסורה בכתב יד לנינגרד)

⁸ הוי מגיעי בית בבית שדה בשדה יקריבו

עד אפס מקום

והושבתם לבדכם בקרב הארץ;

⁹ באזני יהוה צבאות אם-לא בתים רבים לשמה

יהיו גדלים וטובים מאין יושב;

¹⁰ כי עשרת צמדי-כרם יעשו בת אחת

וזרע חמר יעשה איפה;

¹¹ הוי משכימי בבקר שחר ירדפו

מאחרי בנשף יין ידליקם;

¹² והיה כנור ונבל תף וחליל ויין משתיהם

ואת פעל יהוה לא יביטו

ומעשה ידיו לא ראו;

ה 8

"הוי"

NASB, NKJV, NJB, REB

NRSV, JPSOA

"אה"

TEV

"אבודים אתם"

ישנו יכוח בקרב פרשנים לגבי האם היו רשומים שש או שבע "הוי" (BDB 222). הצעת התרגום הזו מ-BDB

הינה "אה", "אבוי" או "הא" (ראו. א 4; י 1, 5; יז 12; כח 1). זה מבטא חוסר סיפוק כואב עם המצב הנוכחי או השלכות.

הם מתחילים את ההשלכות של המשפט על יהודה בגלל התעיה שלהם מברית האלוהים. הם בעיקרון רשימה

של החטאים של החברה היהודית.

❶ "מגיעי בית בבית שדה בשדה יקריבו" זה מתייחס לבעלי הקרקעות רודפי הבצע אשר מנצלים את העני על ידי

לקיחת אדמות אבותיהם (חלקות הקרקעות על ידי יהושוע) כדי לצבור עוד ועוד קרקע לעצמם (ראו. ירמיהו כב 13-17;

מיכה ב 2). התורה של משה הגנה על אדמות שהוקצו על ידי חקיקת "שנת היובל" (ראו. ויקרא כה 8-55; במדבר לו

4). כל האדמות חייבות לחזור למשפחת השבט המקורי כל שנה חמישית. אף על פי שאין תיעוד בברית הישנה של

ישראל שכיבדו אי פעם את החוק הזה, זה עדיין היה רצונו המבוטא של אלוהים.

ה 9 הפתיח של פסוק 9 הינו מאד הדגשי, ללא פועל, פשוטו כמשמעו "באזני יהוה צבאות". זוהי טענה ברורה של

התגלות אלוהית מילולית (ראו. כב 14)! זהו לא המסר של ישעיהו, גם לא הרגש של ישעיהו! יהוה צועק דרך הנביא

שלו לעם ההפכך שלו.

המשפט הזה דומה לעמוס ה 11 ומיכה ו 15. הציפיות של האלמנטים של החברה העשירה והנצלנית לא

יתממשו. הם לא ייהנו מהרווח שהושג לא בטובה שלהם! אנחנו קוצרים משאנחנו זורעים (ראו הערה בג 10-11).

ה 10 "עשרת צמדי-כרם" "אקרים" הינו פשוטו כמשמעו "זוג" או "צמד" (BDB 855, ראו. א שמואל יד 14), אשר

מציין חיות שנקלעו יחדיו למטרות חקלאיות. "עול" אחד היה הכמות של קרקע ששזורים יכלו לחרוש ביום אחד.

נושא מיוחד: קנה מידה במזרח הקרוב הקדום (מטרולוגיה)

בכלכלה החקלאית הקדומה קנה המידה שיחק תפקיד חשוב במסחר. התנ"ך מצווה על היהודים להיות הוגנים בעסקים אחד עם השני (ראה ויקרא יט 35-36; דברים כה 13-16; משלי יא 1; טז 11; כ 10). הבעיות האמתיות לא היו רק כנות, אבל באותה התקופה כל מערכת שבה השתמשו לא על פי תקן. היו שתי קבוצות של משקולות; "קלה" ו"כבדה" מכל כמות (ראה The Interpreter's Dictionary of the Bible, vol. 4, p. 831). המערכת העשרונית (בסיס של 10) של מצרים הייתה משולבת עם בסיס סקסגסימלי (בסיס של 6) שהיה שייך לארם נהרים.

הרבה מ"הגדלים" ו"הכמויות" שהיו בשימוש התבססו על חלקי גוף האדם, בעלי חיים, ומיכלים חקלאיים, שאף אחד מהם לא היה מתקן. לכן, התרשימים הם רק הערכות ולא משהו מדויק. השיטה הקלה ביותר למצוא קנה מידה הייתה באמצעות תרשימים יחסי.

I מונחי נפח (מדה) נפוצים

א. מדה למוצקים

1. חומר (BDB 330, אולי "עומס חומר", BDB 331), למשל ויקרא כז 16; הושע ג 2
2. לטח (או lethech, BDB 547, אולי יש רמז בהושע ג 2)
3. איפה (BDB 35) למשל שמות טז 36; ויקרא יט 36; יחזקאל מה 10-11, 13, 24
4. סאים (BDB 684) למשל בראשית יח 6; א שמואל כה 18; א מלכים יח 32; ב מלכים ז 1, 16, 18
5. עומר (BDB 771 II, אולי הכוונה ל"אלומה" [שורה של תבואה], BDB 771 I) למשל שמות טז 16, 22, 36; ויקרא כג 10-15
6. עשרן (BDB 798, "חלק של עשירית" האיפה) למשל שמות כט 40; ויקרא יד 21; במדבר טו 4; כה 5, 13
7. קו (BDB 866) כלומר ב מלכים ו 25

ב. מדה לנוזלים

1. כור (BDB 499), למשל יחזקאל מה 14 (יכול להיות מדד מוצק, ראה ב דברי הימים ב 10; כז 5)
 2. בת (BDB II 144), למשל א מלכים ז 26, 38; ב מלכים ב 10; ד 5; ישעיהו ה 10; יחזקאל מה 10-11, 14
 3. הין (BDB 228), למשל שמות כט 40; ויקרא יט 36; יחזקאל מה 24
 4. לוג (BDB 528), ראה ויקרא יד 10, 12, 15, 21, 24
- ג. תרשימים (המידע נלקח מ Roland deVaux, Ancient Israel, vol. 1, p. 201 and Encyclopedia Judaica, vol. 16, p. 379)

נוזל או מוצק) כור = (מוצק) חומר	1				
נוזל) בת = (מוצק) איפה	10	1			
מוצק) סאים	30	3	1		
נוזל) הין	60	6	2	1	
מוצק) עומר/עשרן	100	10	-	-	1
מוצק) קו	180	18	6	3	- 1
נוזל) לוג	720	72	24	12	- 4 1

II. מונחי משקל נפוצים

א. שלוש המשקליות הנפוצות ביותר הן ככרי הכסף, השקל, והגרה.

1. המשקל הגדול ביותר בברית הישנה הוא ככר כסף. מהפסוקים בשמות לח 25-26 אנו לומדים שככר כסף אחד שווה ל 3,000 שקלים (כלומר "משקל עגול" 503 BDB)
 2. המונח שקל (BDB 1053, "משקל") הוא מוזכר הרבה פעמים. ישנם מספר ערכים של השקל המוזכרים בברית הישנה
- א. "תקן מסחרי" (NASB בראשית כג 16)

- ב. "השקל של המקדש" (NASB שמות ל 13)
 ג. "על ידי המשקל של המלך" (NASB ב שמואל יד 26), המכונה גם "משקל מלכותי" ב Elephantine papyri.
3. הגרה (BDB II 176) שווה ערך ל 20 שקלים (ראה שמות ל 13; ויקרא כז 25; במדבר ג 47; יח 16; יחזקאל מה 12). יחסים אלה משתנים ממסופוטמיה למצרים. ישראל פעלה בהתאם להערכה השכיחה ביותר בכנען (אוגרית)
4. מנים (BDB 584) שווה ערך ל 50 או 60 שקלים. מונח זה נמצא בספרים מאוחרים יותר בברית הישנה (כלומר, יחזקאל מה 12; עזרא ב 69; נחמיה ז 71-72). יחזקאל נתן יחס של 1 ל 60, אילו בכנען השתמשו ביחס של 1 ל 50.
5. בקע (BDB 132, "חצי השקל" בראשית כד 22) בברית הישנה רק פעמיים יש שימוש במונח (ראה בראשית כד 22; שמות לח 26) מוערך כחצי שקל. משמעות השם "לחלק".

ב. תרשים

1. מבוסס על חמשה חומשי תורה

ככר כסף	1				
מנים	60	1			
שקל	3,000	50	1		
בקע	6,000	100	2	1	
גרה	60,000	1,000	20	10	1

2. מבוסס על יחזקאל

ככר כסף	1				
מנים	60	1			
שקל	3,600	60	1		
בקע	7,200	120	2	1	
גרה	72,000	1,200	20	10	1

Copyright © 2014 Bible Lessons International

❖ **"וְזָרַע חֲמֵר יַעֲשֶׂה אִיפָה"** שוב זוהי מטאפורה בולטת עבור חוסר פירות של קרקע שגזלו ממנה. אנחנו למדים ביחזקאל מה 11 שהיו עשר איפות בחומר אחד; לכן, זה מצהיר שאם חקלאי שותל מאה פאונד, הוא יקצור רק עשר.

ה 11 **"הוֹי מְשִׁימֵי בְבִקְרֵי שֶׁכֶר יִרְדְּפוּ"** החטא הבא אשר מוזכר הינו היא אחד של חיפוש תענוגות פרוע מהבוקר עד הערב. חייבים לשים דגש שכתבי הקודש לא מגנים יין, אך הם כן מגנים את השימוש לרעה ביין. אותה המטאפורה של שתייה חזקה משומש בישיעהו כח. קטעים נועזים אחרים על הנושא נמצאים במשלי כ 1 וכג 29-35. למרות זאת, אדם חייב להוסיף את האיזון של תהלים קד 4-1. "שכר" (BDB 1016) הינו מושג בעברית המתאר תוספת של משקאות חיטה משכרים ליין. ראו נושא מיוחד: אלוהול ואלכוהולזים ב-א 22.

ה 12 **"וְהָיָה כְּנֹר וְנָבֵל תֵּף וְחִלְלֵי וַיֵּין מְשִׁתֵּיהֶם"** זוהי צורת דיבור על הבידור התרבותי של היום. זה מתאר מעמד עשיר הניתן לתענוגות העולם.

❖ **"וְאֵת פֶּעַל יְהוָה לֹא יְבִיטוּ"**

וּמַעֲשֵׂה יְדֵיו לֹא רְאוּ הסירוב של עם האלוהים לשמוע ולהבין את רצון אלוהים הינו נושא חוזר (ראו. א 2-3, 10א; ה 12, 13, 24; ו 6-9; ל 9). אלוהים נתן להם עיניים ואוזניים רוחניות (ראו. דברים כט 4), אך אוסף העיוורון והחרשות שלהם גרמו לאלוהים להסיר את האפשרות להבנה (ראו. ישעיהו ו 9-10; כט 9-10).

הטרגדיה של הפסוקים הללו היא שהיהודים של יומו של ישעיהו סמכו על המשאבים והתוכניות של עצמם במקום על האספקה של אל הברית שלהם. אדם חייב להשוות את פסוק 24 עם דברים ח 11-20.

ישעיהו ה 13-17 (טקסט התנ"ך על פי המסורה בכתב יד לנינגרד)

¹³ לֹכֵן גְּלָה עַמִּי מִבְּלִי-דַעַת
וְכַבֹּדוֹ מִתִּי רַעַב
וְהַמוֹנוֹ צָחָה צָמָא;
¹⁴ לֹכֵן הִרְחִיבָה שְׂאוֹל נִפְשָׁה וּפְעָרָה פִּיהָ לְבְּלִי-חֵק
וַיִּרְד הַדְּרָה וְהַמוֹנָה וְשִׂאוֹנָה וְעֵלְזָ בָּהּ;
¹⁵ וַיִּשַׁח אָדָם וַיִּשְׁפַל-אִישׁ
וְעֵינָי גְּבָהִים תִּשְׁפַלְנָה;
¹⁶ וַיִּגְבַּה יְהוָה צְבָאוֹת בַּמִּשְׁפָּט
וְהָאֵל הַקְּדוֹשׁ נִקְדַּשׁ בְּצַדִּיקָה;
¹⁷ וַרְעוּ כְּבָשִׁים כְּדָבָרָם
וְחִרְבוּת מַחִים גְּרִים יֵאָכְלוּ;

ה 13-17 הנה רשימה של מה שיקרה לתושבים העשירים והנצלנים של יהודה.

1. גלות, פסוק 13
2. רעב, פסוק 13
3. צחה, פסוק 13
4. נבלע על ידי שאול, פסוק 14
5. ישח, פסוק 15
6. ישפל, פסוק 15 (פעמיים)
7. חרבות מחים גרים יאכלו, פסוק 17

ה 13 "לֹכֵן גְּלָה עַמִּי מִבְּלִי-דַעַת" זה בבירור נבואה של גלות. הייתה ספקולציה מסוימת בנוגע לאם זה מתייחס לגלות האשורית (722 לפנה"ס) של עשרת השבטים הצפוניים או הגלות הבבלית של יהודה (605, 597, 586, 582 לפנה"ס) של שלושת השבטים הדרומיים. נראה כי ההקשר המידי נוטה עצמו לאחד מהשניים (זה כה שכיח עבור ישעיהו, אולי בכוונה). אשור מוזכרת ספציפית בישעיהו ז 18 ו-5. אני חושב שיש 1 – יד 27 גם מתייחס לאשור אשר הרסה את העיר בבל ומלך אשור קיבל את התואר, "מלך בבל".

האזכור של גלות מהעיר הבוטחת היה מזעזע. כנען הובטחה לזרע אברהם. עכשיו הברית עם הפטריארכים בוטלה בכלל האי ציות של יהודה לדרישות הברית. הם שמחו והחזיקו בהבטחות, אך התעלמו מהדרישות (ראו. ירמיהו ז).

במובן תאולוגי זה מקביל לבראשית ב (האחוה האידיאלית של אלוהים עם האדם) ובראשית ג (המרד פקוח העיניים של אדם וחווה). האנושות גורשה מגן העדן (ראו. בראשית ג 24). זה היה בלתי צפוי ומזעזע! כך גם, ההתגלות של הגלות. מה שחשבו שהייתה הבטחה קבועה על ידי אלוהים הושפעה על ידי חטא אנושי. בדרך דומה "הברית החדשה" של ירמיהו לא 31-34 ויחזקאל לו 22-38 הייתה התגלות מזעזעת. הבריתות הנצחיות הוחלפו באחר בגלל החוסר יכולת של בני האדם לבצע את החלק שלהם בברית. לכן, מערכת יחסים חדשה עם אלוהים תהיה חייבת להיווצר על בסיס

1. ביצועו של אלוהים (לב חדש, מחשבה חדשה)
 2. ציות האנושות המתאפשרת על ידי רוח האלוהים
- אלוהים עדיין רוצה אנשים צדיקים שישקפו את האופי שלו לעולם אבוד ונזקק (האומות). האמצעים של אותו ה"צדק" שונו. היכולת האנושית הוכיחה שהיא לא לקויה (ראו. גלטים ג). הברית החדשה הייתה אמצעי להראות את החוסר יכולת של האנושות.

● "מִבְּלִי-דַעַת" זוהי דחייה של ידע מרצון, לא בורות (ראו. ישעיהו א 3; הושע ד 6, 14). יהודה מרדו נגד רצון האלוהים הנגלה (ברית משה). היא השאירה את הדרך המסומנת בבירור!

ה 14 "הִרְחִיבָה שְׂאוֹל נִפְשָׁה וּפְעָרָה פִּיהָ לְבְּלִי-חֵק" "שאול" הינו מושג עברי (BDB 982) אשר מתייחס ל"עולם המתים". כאן זה מאופייין כחיה עם תאבון מורעב (ראו. משלי א 12; כז 20; חבקוק ב 5).

נושא מיוחד: היכן המתים?

- א. התנ"ך
- א. כל בני האדם הולכים לשאול *Sheol* (האטימולוגיה אינה וודאית, BDB 1066), שהוא דרך לציין את המוות או את הקבר, בעיקר בספרות החכמה ובישעיהו. בתנ"ך זה היה קיום מעורפלת, מודע, אך חסר שמחה (השוו לאיוב י' 21-22; לח 17).
- ב. מאפייני השאול *Sheol*
1. מתקשר למשפטו של אלוהים (אש), דבר' לב 22
 2. מתקשר לעונש אפילו לפני יום הדין, תהל' יח 4-5
 3. מתקשר ל*לאבדון* (הרס), שבו אלוהים גם נוכח, איוב כו 6; תהל' קלט 8; עמוס ט 2
 4. מתקשר עם "הבור/שחת" (קבר), תהל' טז 10; ישע' יד 15; יחז' לא 15-17
 5. רשעים יורדים לשאול בעודם בחיים, במד' טז 30, 33; תהל' נה 15
 6. מגולם לעתים כחיה עם פה גדול, במד' טז 30; ישע' ה 14; חבק' ב 5
 7. האנשים שם נקראים רפאים, ישע' יד 9-11
- ii. הברית החדשה
- א. המילה העברית שאול *Sheol* מתורגמת ביוונית *Hades* (העולם הבלתי נראה)
- ב. מאפייני *Hades*
1. מתייחס למוות, מתי טז 18
 2. קשור למוות, התג' א 18; ו 8; כ 13-14
 3. לעתים מקביל למקום של עונש נצחי (*Gehenna*), מתי יא 23 (ציטוט מהתנ"ך); לוקס י 15; טז 24-23
 4. לעתים קרובות מקביל לקבר, לוקס טז 23
- ג. יתכן שיש בו חלוקה (רבנים)
1. המקום של הצדיקים נקרא גן עדן *Paradise* (שם אחר לשמיים, השוו לקור"ב יב 4; התג' ב 7), לוקס כג 43
 2. המקום של הרשעים נקרא *Tartarus*, פטר"ב ב 4, המקום בו מוחזקים המלאכים הרעים (השוו לברא' ו; חנוך א)
- ד. *Gehenna*
1. משקף את המונח התנ"כי, "גיא בן הינום", (דרומית לירושלים). זה היה המקום שבו עבדו את אל האש הפניקי, מולך *Molech* (BDB 574) על-ידי הקרבה של ילדים (השוו למל"ב טז 3; כא 6; דהי"ב כח 3; לג 6), משהו שנאסר בויק' יח 21; כ 2-5.
 2. ירמיהו שינה אותו ממקום פולחן אלילי למקום משפטו של יהוה (השוו לירמ' ז 32; יט 6-7). זה נהיה למקום משפט לווהט ונצחי בחנוך א צ 26-27 ו. sib. א 103.
 3. היהודים בימי ישוע היו כל-כך מפוחדים מהשתתפות אבותם בפולחן אלילי של הקרבת ילדים, שהם הפכו את האזור הזה למזבלה של ירושלים. הרבה מהמטאפורות של ישוע עבור המשפט הנצחי באו ממזבלה זו (אש, עשן, תולעים, צנחה, השוו למרק' ט 44, 46). המונח *Gehenna* שומש רק על-ידי ישוע (מלבד יעקב ג 6).
 4. השימוש של ישוע ב*Gehennas*
 - א. אש, מתי ה 22; יח 9; מרק' ט 43
 - ב. נצחי, מרק' ט 48 (מתי כה 46)
 - ג. מקום של הרס (גם של הגוף וגם של הנפש), מתי י 28
 - ד. מקביל לשאול *Sheol*, מתי ה 29-30; יח 9
 - ה. מאפיין את הרשעים כ"בני גהינום", מתי כג 15
 - ו. תוצאה של גזר דין משפטי, מתי כג 33; לוקס יב 5
 - ז. הרעיון של *Gehenna* מקביל למוות השני (השוו להתג' ב 11; כ 6, 14) או לאגם האש (השוו למתי יג 42, 50; התג' יט 20; כ 10, 14-15; כא 8). יתכן שאגם האש הופך להיות מקום המשכן הקבוע של בני האדם (מהשאול) ומלאכים רעים (מה*Tartarus*, פט"ב ב 4; יהודה 6 או התהום, השוו ללוקס ח 31; התג' ט 11-1; כ 1, 3).
 - ח. הוא לא נועד לבני אדם, אלא עבור השטן ומלאכיו, מתי כה 41
 - ה. יתכן, בגלל החפיפה בין שאול, *Hades* ו-*Gehenna*, ש-
 1. במקור כל בני האדם הלכו לשאול *Sheol/Hades*
 2. הניסיון שלהם שם (טוב/רע) נהיה גרוע יותר אחרי יום הדין, אך מקום הרשעים נשאר אותו מקום (זאת הסיבה ש*KJV* מתרגם את *Hades* (קבר) *Gehennas* (גיהינום)).

3. המקום היחיד בברית החדשה שמזכיר עיניים לפני המשפט הוא המשל בלוקס טז 19-31 (אלעזר והאיש העשיר). שאול גם מזכיר כמקום של עונש נוכחי (השוו לדבר' לב 22; תהל' יח 5-1). למרות זאת, לא ניתן לבסס דוקטרינה על משל.
- III. מקום הביניים בין המוות לתחיה
- א. הברית החדשה לא מלמדת על "נצחיות הנפש", שהיא אחת מיני כמה השקפות קדומות על החיים שאחרי המוות.
1. נפש האדם קיימת לפני החיים הפיסיים
2. נפש האדם נצחית לפני ואחרי המוות הפיסי
3. לעתים קרובות הגוף נתפס ככלא והמוות כשחרור חזרה למצב שלפני הקיום
- ב. הברית החדשה רומזת על מצב של הפרדה בין הנפש לגוף בשלב שבין המוות לתחיה
1. ישוע מדבר על הפרדה בין הגוף לנפש, מתי' 28
2. יתכן שלאברהם יש גוף כעת, מרק' יב 26-27; לוקס טז 23
3. למשה ואליהו היה גוף פיסי בהשתנות, מתי' יז
4. שאול טוען שבביאה השנייה הנשמות שעם המשיח יקבלו את הגוף החדש שלהן ראשונות, תסל"א ד 13-18
5. שאול טוען שמאמינים יקבלו את הגוף הרוחני החדש שלהם ביום התחייה, קור"א טו 23, 52
6. שאול טוען שמאמינים לא ילכו *Hades*, אלא שבמוות אנחנו עם ישוע, קור"ב ה 6, 8; פיל"א 23. ישוע גבר על המוות ולקח את הצדיקים לשמיים ביחד איתו, פטר"א ג 18-22.
- IV. השמיים
- א. מונח זה שימש בשלושה מובנים בכתובים.
1. האטמוספירה מעל הארץ, ברא' א 1, 8; ישע' מב 5; מה 18
2. השמיים זרועי הכוכבים, ברא' א 14; דבר' י 14; תהל' קמח 4; עבר' ד 14; ז 26
3. מקום מושבו של אלוהים, דבר' י 14; מל"א ח 27; תהל' קמח 4; אפס' ד 10; עבר' ט 24 (הרקיע השלישי, קור"ב יב 2)
- ב. כתבי הקודש לא מגלים הרבה על החיים שלאחר המוות, כנראה שבגלל שלאנשים נפולים אין דרך או קיבולת להבין (השוו לקור"א ב 9).
- ג. השמיים הם גם מקום (השוו ליוח' יד 2-3) וגם אדם (השוו לקור"ב ה 6, 8). השמיים יכולים להיות גן עדן משוקם (השוו לברא' א-ב; התג' כא-כב). הארץ תטוהר ותשוקם (השוו למה"ש ג 21; רומ' ח 21; פטר"ב ג 10). צלם האלוהים (השוו לברא' א 26-27) משוקם במשיח. כעת ההתחברות האינטימית של גן העדן שוב אפשרית.
- למרות זאת, יתכן שזה מטאפורי (השמים כעיר ענקית ומרובעת, התג' כא 9-27) ולא מילולי. קור"א טו מתאר את ההבדל בין הגוף הפיזי לגוף הרוחני כהבדל בין זרע לצמח בוגר. שוב, קור"א ב 9 (ציטוט מישע' סד 4 ו-סה 17) הוא הבטחה ותקווה נפלאים! אני יודע שכאשר נראה אותו אנחנו נהיה כמוהו (השוו ליוח"א ג 2).
- V. מקורות שימושיים
- א. William Hendriksen, *The Bible On the Life Hereafter*
- ב. Maurice Rawlings, *Beyond Death's Door*

❖ **"ירד הדרה והמונה ושאונו ועלז בה"** זה מראה היפוך מוחלט של ציפיות!

ה **15 "וישח אדם וישפל איש"** זה מתייחס למשפט של כל החברה (ראו: ב 9, 12, 17). נראה כי אין ניגודיות בהקשר בין המושגים העבריים עבור אדם, אשר הם *אדם adam* (NASB), "אדם פשוט" (*איש issha* NASB), "אדם בעל חשיבות".

❖ **"עיני גבהים תשפלה"** זה נושא חוזר לאורך כתבי הקודש והוא חוזר בדרך קצת שונה בפסוקים 20 ו- 21 באמצעות מטאפורות של אור וחושך.

ה **16 "יגבה יהוה צבאות במשפט"** הצאצאים של אברהם נבחרו כדי לחשוף את אלוהים. הם היו אמורים לחשוף אותו בנאמנות שלהם אשר תוצאתה בחברה מאוזנת ושופעת או שהם יחשפו אותו בסתירה שלהם אשר תוצאתה משפט אלוהים. מאמינים הינם עדי ראייה (ראו. מתי ה 13-16). השאלה היא, איזה סוג של עדי ראייה אנחנו?

❖ **"האל הקדוש נקדש בצדקה"** זה במערכת יחסים מקבילה נרדפת למשפט השירה הקודם. שירה עברית חייבת להיות מפורשת לאור המקבילות שלה!

ה 17 "רְעוּ כְּבָשִׁים כְּדָבָרִים

וְחֲרָבוֹת מַחִים גְּרִים יֹאכְלוּ" היה דיון רב בקרב פרשנים בנוגע לקשר המדויק של הפסוק הזה להקשר הקודם.

חלק אומרים

1. זה מתייחס לדאגה של אלוהים לאלו אשר נשאר בארץ
 2. זה מתייחס למשפט אלוהים של בעלי הקרקעות העשירים
 3. זה מתייחס לשארית היהודית שנשארה לאחר הגלות
 4. זה מתייחס לגויים אשר התמקמו מחדש השטח יהודה לאחר הגלות של התושבים שלה
- זה נראה לי שההקשר המיידני של משפט חייב לקשר את זה עם משפט של העשירים וההרס של אדמותיהם שנרכשו שלא כחוק. זה אדמה פומבית כעת!

ישעיהו ה 18-23 (טקסט התנ"ך על פי המסורה בכתב יד לנינגרד)

¹⁸ הוֹי מִשְׁכֵּי הָעוֹן בְּחֶבְלֵי הַשּׁוֹא

וְכַעֲבוֹת הָעֵגְלָה חֲטָאָה;

¹⁹ הָאֲמָרִים יִמְהַר יְחִישָׁה מַעֲשָׂהוּ לְמַעַן נִרְאָה

וְתִקְרַב וְתִבּוֹאָה עֲצַת קְדוֹשׁ יִשְׂרָאֵל

וְנִדְעָה;

²⁰ הוֹי הָאֲמָרִים לְרַע טוֹב וְלְטוֹב רַע

שָׁמַיִם חֶשֶׁךְ לְאוֹר וְאוֹר לְחֶשֶׁךְ

שָׁמַיִם מֵר לְמִתּוֹק וּמִתּוֹק לְמֵר;

²¹ הוֹי חֲכָמִים בְּעֵינֵיהֶם

וְנִגְדוּ פְּנֵיהֶם נְבִיִּים;

²² הוֹי גְבוּרִים לְשִׁתּוֹת יַיִן

וְאֲנָשֵׁי-חַיִל לְמִסַּךְ שֶׁכָּר;

²³ מְצַדִּיקֵי רָשָׁע עֵקֵב שֹׁחַד

וְצַדִּיקֵי צְדִיקִים יִסִּירוּ מִמֶּנּוּ;

ה 18-23 עוד רצועה של "הוי" על הרשעים נפקדת

1. פסוק 18, הם מובילים רשע מסביב כמו חיה ברצועה
 2. פסוק 19, הם דורשים מיהוה למלא במהירות את הבטחות הברית שלו (ללא התחשבות לדרישות הברית)
 3. פסוק 20, זה עלול להיות קשור לפסוק 19. ברגע שאלוהים לא פועל באופן שהם רצו, הם קראו למעשים שלו רעים, חשוכים ומרים
 4. פסוק 21, הם משערים שחוכמתם נכונה ושל אלוהים שקרית (פסוקים 19-20)
 5. פסוק 22, הם שיכורים
 6. פסוק 23, הם משתמשים בשוחד כדי להשיג את היעד שלהם
- אלוה הם אגואיסטים מניפולטיביים!

ה 18-19 "הוֹי מִשְׁכֵּי הָעוֹן בְּחֶבְלֵי הַשּׁוֹא

וְכַעֲבוֹת הָעֵגְלָה חֲטָאָה" העברית לא בטוחה. נראה כי זה מתייחס לקבוצה של אנשים שאני ייעדתי

כאתאיסטים מעשיים. הם מתוודים לקיומו של אלוהים תאולוגית, אך מרבים ללכת בידע הזה. הם בוחרים לחיות כאילו אין אלוהים ואפילו מתגרים בקיום שלו (ראו. פסוק 19). הם אווזים בחטא שלהם בכל מחיר! הם קשורים/כבולים לאורח החיים האנוכי שלהם!

ה 19 יש מספר פקודות בפסוק הזה.

1. ימהר, Piel IMPERFECT, KB 553, BDB 554, משומש במובן יוסיב
 2. יחשה, Hiphil COHORTATIVE, KB 300, BDB 301
 3. תקרב עצת קדוש ישראל, Qal IMPERFECT, KB 1132, BDB 897, משומש במובן יוסיב ("קדוש ישראל" היו תואר כה שכיח עבור אלוהות בישעיהו; ראו הערה ב-א 4)
 4. תבואה, Qal COHORTATIVE, KB 112, BDB 97
 5. נדעה, Qal COHORTATIVE, KB 390, BDB 393
- הפסוק הזה עלול להיות מקושר הקשרית לפסוק 12! הם באמת לא רוצים להבין את רצונו ומטרתו של אלוהים מפני שהם כה מקובעים על הרצון המטרה שלהם. התוצאות של הנפילה (בראשית ג) ממשיכות!
- ה- NASB Study Bible מביאה פרשנות מעניינת בנוגע למספר 1 ו-2 למעלה.

"העברית עבור המלים "ימהר" ו- "יחיש" תואמים לאלמנטים הראשונים והשלישונים של השם "מהר" שלל חש בז" (המתכוון "מהיר הוא השלל, המהיר הוא הטרף", ראו ח 1,3), הוא אולי הגיב ללגלוגים הסרקסטיים של החוטאים שלהם" (עמוד 967).

ה 20 "הוי האמרים לרע טוב ולטוב רע" רבים אומרים שזה מתייחס לשופטים של ישראל. אף על פי שזה מתאים לפסוקים 23-18, זה נראה לי שזאת התייחסות לחברה בשלמותה, לא הגבלה של קבוצה של שופטים. זוהי דוגמא חריפה לטרגדיה שקורת ברגע שאור הופך לחושך (ראו. מתי ו 22-23). המפלה של בראשית ג השפיעה על מצפן המורל של היצורים אשר נעשו בדמותו וצלמו של אלוהי הצדק, צדיקות והגינות!

ה 21 "הוי חכמים בעיניהם

ונגד פניהם נבנים" זה שוב מתייחס לחטא של יהירות גאוותנית (תוצאות של בראשית ג). כנראה אחד מהקטעים הכי קלטיים של זה הוא ירמיהו ט 23-24. חוכמה אמיתית היא בידיעה ובביטחון באלוהים! בני אדם הינם מעורי עשן על ידי עצמם, חטא והחשיבות של עצמם (ראו. משלי כו 5, 12, 16; כח 11).

ה 22 "הוי גבורים לשתות יין" ישעיהו משתמש בסרקזם כיוון שהמושג "גיבורים" בדרך כלל מתייחס ל- "גיבורי מלחמה", אך בהקשר הזה זה מתייחס ל- "התקפי שתייה" ולא למבצעי צבא.

■ "למסך שכר" ישנה שאלה מסוימת בנוגע למה זה (BDB 1016) מתייחס.

1. ערבוב יין עם מים, א 22, כמו היוונים והרומאים, אך הטקסטים של ישעיהו מתייחסים ליין רע, לא יין רגיל לשתיה
 2. יין ישן חזק המעורבב עם יין חדש
 3. יין מעורבב עם פרי מזוקק אחר או ליקרים של דבש, אשר גרמו לזה להיות יותר משכרים (לא היו להם משקאות מותססים עם אחוז אלכוהול גבוה, כמו שזמינים היו)
- זוהי צורת שם העצם של פועל "להיות שיכור". שיכרון מגונה לעתים קרובות בכתבי הקודש (ראו. ה 11, 22; כח 7; נו 12; משלי כ 1; כג 29-35; מיכה ב 11). זה אפילו משמש כמטאפורה עבור משפט יהוה (ראו. תהלים עה 8). ראו נושא מיוחד ב-א 22.

ה 23 "מצדיקי רשע עקב שחד" זה המקום בסטרופה היכן הפרשנים דנים בחוסר של הצרה השביעית. השאלה הפרשנית היא האם יש שבע צרות (המספר המושלם) או שש צרות (המספר של פגם אנושית). שוחד היה מוקע באופן קבוע בישיהו א 23; י 2-1 (ראו. שמות כג 8; דברים י 17; טז 19; משלי יז 23; מיכה ג 11; ז 3).

ישעיהו ה 24-25 (טקסט התנ"ך על פי המסורה בכתב יד לנינגרד)

²⁴לכן כאכל קש לשון אש

וחשש להבה ירפה

שרשם כמק יהיה ופרחם כאבק יעלה

כי מאסו את תורת יהוה צבאות

ואת אמרת קדוש-ישראל נאצו;

²⁵על-כן חרה אף-יהוה בעמו

ויט ידו עליו ויכהו

וירגזו ההרים ותהי נבלתם כסוטה בקרב חוצות

בכל-זאת לא-שב אפו

ועוד ידו נטויה;

ה 24 אש הינה מטאפורה עבור משפט וטיהור (המוץ והזיפים נשרפים במהירות ובשלמותם, ראו. לג 11; מז 14; יואל ב 5; מתי ד 1). ראו נושא מיוחד: אש בפרק א 31.

■ "שרשם כמק יהיה ופרחם כאבק יעלה" זוהי מטאפורה עברית עבור הרס מוחלט.

■ "כי מאסו את תורת יהוה צבאות

ואת אמרת קדוש-ישראל נאצו" זאת היא הסיבה למשפט. זאת הייתה דחייה מרצון וכוונה של העם היהודי לאלוהי הברית שלהם (במיוחד פסוק 19). שימו לב לשני התארים עבור אלוהות. ראו נושא מיוחד: שמות עבור אלוהות א 1.

ה 25 "על-כן חרה אף-יהוה בעמו" משפט יתחיל עם בית אלוהים. זעמו של אלוהים עינו נושא מקראי כמו גם אהבתו! הכעס אפילו מודגש לנוכח אור גדול (ראו. לוקס יב 48).

❶ "ירגזו החרים" רבים הניחו שזה מתייחס לרעידות האדמה האלימות המתועדות בימים של עוזיהו (ראו. עמוס א 1; זכריה יד 5). למרות זאת, זה בהחלט יכולה להיות הגזמה של התגלות האל לבני אדם. הטבע רועד בביאתו של היוצר שלה. הדימוי הזה שכיח בברית הישנה (סד 3; שמות יט 18; ירמיהו 24; יואל ב 10; נחמיה א 5).

❷ "תהי נבלתם כסוּחָה בקרב חוצות" אנשי הברית הישנה היו מזועזעים מהגופות הלא קבורות, נרקבות, חשופות או נאכלות על ידי בעלי חיים (יחזקאל לט 4, 17-20; נחום ג 3). קבורה כשורה השפיעה על האושר של אדם בעולם הבא. זה היה קללה ואימה להיות לא קבור (ראו. א שמואל לא 8-13).

נושא מיוחד: מנהגי קבורה

- i. מסופוטמיה
א. קבורה כראוי היתה מאוד חשובה לחיים מאושרים שלאחר המוות, ולעתים ההתייחסות הייתה להארכה של חיים (ראו נושא מיוחד: היכן המתים?)
ב. דוגמה לקללה מסופוטמית: "מי יתן והאדמה לא תקבל את הגופות שלכם" תנ"ך
- ii. א. קבורה כראוי היתה מאוד חשובה (השווה לקהלת ו 3)
ב. היא נעשתה נורא מהר (השווה לשרה בברא' כג ורחל בברא' לה 19, ושימו לב לדבר' כא 23)
ג. קבורה שלא כראוי היתה סימן של דחייה וחסא
1. דברים כח 26
2. ישעיהו יד 20
3. ירמיהו ח 2; כב 19
ד. הקבורה נעשתה, אם זה היה אפשרי, בקברי משפחה באזור הבית.
ה. לא היתה חניטה, כמו במצרים. בני האדם באו מעפר ואל עפר הם חייבים לשוב (השווה לברא' ג 19; תהל' קג 14; קד 29). כמו כן שימו נושא מיוחד "שרפה (של גווייה)"
ו. ביהדות הרבנית היה קושי לאזן בין כבוד יאה וטיפול בגופה לבין הרעיון של חוקי הטומאה שהיו קשורים לגופות.
- iii. ברית חדשה
א. הקבורה היתה זמן קצר אחרי המוות, בדרך-כלל תוך 24 שעות. היהודים לעתים קרובות השגוהו על הקבר במשך שלושה ימים באמונה שהנפש תוכל לחזור לגוף במסגרת זמן זה (השווה ליוח' יא 39).
ב. הקבורה כללה את ניקיון וכריכת הגופה עם תבלינים (השווה ליוח' יא 44; יט 39-40)
ג. לא היו אצל היהודים והמשיחיים תהליכי קבורה מיוחדים (או חפצים שהניחו) על הקבר בישראל של המאה הראשונה.

ישעיהו ה 26-30 (טקסט התנ"ך על פי המסורה בכתב יד לנינגרד)

²⁶וְנָשָׂא-נֶס לְגוֹיִם מִרְחוֹק
וְשָׂרַק לֹא מִקְצֵה הָאָרֶץ
וְהִנֵּה מֵהָרָה קָל יָבֹוא;
²⁷אִין-עֵיף וְאִין-כּוֹשֵׁל בּוֹ
לֹא יָנוּם וְלֹא יִישָׁן
וְלֹא נִפְתַּח אָזוֹר חֲלָצִיו
וְלֹא נִתַּק שְׂרוֹךְ גַּעֲלָיו;
²⁸אֲשֶׁר חָצִיו שְׂנוּנִים וְכָל-קִשְׁתָּתָיו דְּרָכוֹת
פְּרָסוֹת סוֹסִיו כָּצַר נְחֻשְׁבוּ וְגִלְגָּלְיוֹ כְּסוּפָה;
²⁹שָׂאָה לֹא כְּלָבִיא וְשֹׁאֵג (יִשָּׂאֵג) כְּכַפְרִים
וַיִּנְהָם וַיֵּאחֶז טָרֶף
וַיִּפְלִיט וַאֲיִן מִצִּיל;
³⁰וַיִּנְהָם עָלָיו בַּיּוֹם הַהוּא כְּנִהַמְתֵּי-יָם
וַנְּבַט לְאָרֶץ וְהִנֵּה-חֶשֶׁךְ צָר
וְאֹר חֶשֶׁךְ בְּעֵרִיפָיָה;

ה 26 "וְנִשְׂאֵנִסְ לְגוֹיִם מְרוֹחֵק" "נס" (BDB 651) היה דרך לצבאות לתקשר (ראו. יא 12; יח 3; ל 17; לא 9; מט 22). זה יכול להיות חיובי (שיקום) או שלילי (פלישה) תלוי בהקשר. בהקשר הזה זה מסמן לפולשים להגיע! זהו מסר מאד משמעותי בגלל הסיבות הבאות: (1) שימו לב שאלוהים בשליטה על ההיסטוריה, כל ההיסטוריה, כמו גם על הטבע; (2) שימו לב שאלוהים נשא נס לגויים. רבים ראו את הפסוק הזה כאזכור לדברים כח 57-48.

בתוך הספר של ישעיהו, נראה כי זה מתייחס להכללה של הגויים (ראו. ישעיהו א 2-4; יא 9, 10, 11; כז 13; מט 22; נו 7; סב 10; סו 19)! המושג "גויים" בטקסט המסורתי הינו רבים, *goyim*. רוב התרגומים המודרניים משנים זאת ליחיד, למרות זאת, הרבים כנראה מתייחס לצבא שכירי חרב פולש אשר היה מורכב ממספר אומות. אשור ובבל גייסו חיילים של צבאות כבושים ליחידות שלהם.

☐ "שֶׁרֶק לֹ" זוהי מטאפורה עבור יהוה אשר קורא לגויים לקונפליקט עם העם החוטא שלו (ראו. ז 18) אותו השורש (BDB 1056) מתכוון גם "נשיקה" כסימן של גואל, התפלאות או לעג.

☐ "מִקְצֵה הָאָרֶץ" זהו משפט בהגזמה. זה מציין אומה מתוך הספירה המקומית של סחר קבוע ופוליטי. זה משקף את קללת הברית של דברים כח 49.

ה 27-30 הסטרופה הזו מתארת עם פולש בלתי מנוצח. הזעזוע של התיאור הזה הוא שהוא עוקב אותם המושגים המשושמים כדי לתאר את ישראל הנאמנה בישעיהו מ 29-31. אלוהים הוא נגד עם הברית שלו! הוא ילחם מטעם האויב הפגני הפולש (ראו. חבקוק א – ב).

ה 28 "כְּסוּפָה" המושג (BDB 693) מתאר סופה הרסנית.
1. פשוטו כמשמעו, ישעיהו יז 13; כא 1; איוב כא 18; לז 9; תהלים פג 15
2. מטאפורה, ישעיהו כט 6; ירמיהו ד 12-13
א. המרכבה של יהוה, ישעיהו סו 15; ירמיהו ד 13
ב. הפולשים שיהוה שולח, ישעיהו ה 28

ה 29 "וְאֵין מְצִיל" צורת הבינוני הזו (*Hiphil PARTICIPLE*, KB 717, BDB 664) מתכוונת "לחטוף" או "למסור" (ראו. מב 22; מג 13; מז 14; הושע ה 14; מיכה ה 8). המעשים של יהוה בטוחים. אף אחד או שום דבר יכול לסכל את הרצון (משפט או ישועה).

ה 30 א,ב ארץ האור של יהוה הפכה להיות ארץ החשכה וקדרות. הצבא הפגני מתהולל על הניצחון המונה שמימית שלו! איזה היפוך של ציפיות!!!

שאלות לדין

זהו ספר פרשנות שמטרתו להיות מדריך לימוד, מה שאומר שאתם אחראים לפרש בעצמכם את הכתובים. כל אחד מאתנו חייב ללכת באור שיש לנו. אתם, כתבי הקודש ורוח הקודש בראש סדר העדיפויות בפרשנות. אתם לא צריכים להשאיר את זה לפרשן.

שאלות לדין אלו ניתנו כדי לעזור לכם לחשוב היטב על הנושאים הגדולים בחלק זה של הספר. הן נועדו להיות מעוררות חשיבה ולא סופיות.

1. מדוע ישעיהו בחר בשיטה הזו (שירה עממית) כדי להציג את האמת?
2. מהו ההבדל בין משפט פעיל, זמני ומשפט זמני פסיבי? (ראו. רומים א 24, 28)
3. מהי האמת המרכזית של השיר משל זה? איך זה מיושם בימינו?
4. רשמו את החטאים אשר פונים אליהם בפסוקים 8-23.
5. לאיזה אומה פסוק 26 מתייחס ומדוע?

ישעיהו ו'

חלוקה של קטעים לפי תרגומים מודרניים

NASB	NKJV	NRSV	TEV	NJB
חזון ישעיהו	ישעיהו נקרא להיות נביא	קריאתו של ישעיהו	אלוהים קורא לישעיהו להיות נביא	קריאתו של ישעיהו
ו' 1-5 (ב3)	ו' 1-5 (ב3)	ו' 1-5 (ב3)	ו' 1-3 (ב3)	ו' 1-3 (ב3)
(ב5)	(ב5)		ו' 4	ו' 4-5 (ב5)
ו' 6-7	ו' 6-7 (ב7)	ו' 6-13	ו' 6-7	ו' 6-10 (ב7)
ועדת ישעיהו				
ו' 8-13	ו' 8 (ב8)		ו' 8	(ב8)
(10-ב9)	ו' 9-10 (ב9) (10)	(13-ב9)	ו' 9-10	(10-ב9)
(13-ב11)	ו' 11-13 (13-ב11)		ו' 11	ו' 11-13
			ו' 11-13 א	
			ו' 13 ב	

מחזור קריאה שלישי

מעקב אחר כוונתו המקורית של המחבר ברמת הפסקה

זהו ספר פרשנות שמטרתו להיות מדריך לימוד, מה שאומר שאתה אחראי לפרש בעצמך את הכתובים. כל אחד מאתנו חייב ללכת באור שיש לנו. אתה, כתבי הקודש ורוח הקודש בראש סדר העדיפויות בפרשנות. אתה לא צריך להשאיר את זה לפרשן.

קרא את הפרק ברציפות. זהה את הנושאים. השווה את חלוקת הנושאים שלך עם חמשת התרגומים המודרניים. אין השראה בחלוקה לפסקאות, אבל זהו המפתח לעקוב אחר כוונתו המקורית של המחבר, שזה הלב של הפרשנות. לכל פסקה של נושא אחד ויחיד.

1. פסקה ראשונה
2. פסקה שנייה
3. פסקה שלישית
4. וכו'.

תובנות הקשריות

א. תמיד הייתה שאלה לגבי מדוע הקריאה של ישעיהו לשירות קרתה בפרק ו ולא פרק א.

1. ספרי הברית הישנה מאורגנים בדרכים שמודרניים, במיוחד מערביים, לא מבינים. לעתים קרובות הם לא כרונולוגיים, אשר מפתיע פרשנים מערביים מודרניים. הם נושאים, אך במשחקי מילים או מקבילים ברמה של בית בשיר.
2. זה בהחלט אפשרי שפרקים א – ה הם מבוא כללי לתוכן של כל הספר. רבים, אם לא כולם, מהנושאים העיקריים מוצגים.
 - א. חטא עם הברית
 - ב. ההשלכות של חוסר ציות
 - ג. שיקום דרך הבא המיוחד
 - ד. יום חדש של צדק
 - ה. השלטון האוניברסלי של אלוהים ברקע אידיאלי (עדן השתקם)

- ב. ה-Jewish Study Bible (עמוד 796) נותן פרשנות מעניינת על השיבוץ של פרק ו. הערות השוליים מצהירים כי פרק ו הוא לא ההתחלה לשירותו של ישעיהו, אלא משימה חדשה. בפרקים א – ה הנביא קורא ליהודה לחזור בתשובה, אך אחרי ההתגלות של ו 9-10, הוא לא קורא להם לחזור בתשובה שוב בכל הנבואה (פרקים ז – טו). משפט הינו בטוח ובלתי נמנע. יש תקווה ביום חדש, אך זוהי תקווה עתידית בלבד.
- ג. בזמן שפרק ו חושף את המשפט הנוראי והמוחלט של יהוה על חוסר הציות של עם הברית, פרק יב חושף את היום החדש של תקווה ושיקום. אפילו המנדט המסיונרי מחודש (ראו. יב 4-5). המתח התאולוגי הזה הינו אופייני למסר של נביא. הם אופיים את ברית משה
 1. בהשלכות של חוסר ציות ו-
 2. הבטחות עבור ציות

מתאר קצר

- א. ישעיהו רואה את אלוהים כפי שהוא, פסוקים 4-1
- ב. ישעיהו רואה את עצמו כפי שהוא, פסוק 5
- ג. ישעיהו ראה את החברה שלו כפי שהיא הייתה, פסוק 5
- ד. ישעיהו טוהר כדי לשרת, פסוקים 6-7
- ה. ישעיהו היה מוכן ללכת, פסוקים 9-13

לימוד מילים וביטויים

ישעיהו ו 1-5 (טקסט התנ"ך על פי המסורה בכתב יד לנינגרד)

¹בִּשְׁנַת-מוֹת הַמֶּלֶךְ עֲזִיָּהוּ וְאַרְאָה אֶת-אֲדֹנָי יוֹשֵׁב עַל-כִּסֵּא רָם וְנָשָׂא וְשׁוּלְיוֹ מְלֵאִים אֶת-הַהֵיכָל; ²שָׁרְפִים עֹמְדִים מִמַּעַל לוֹ שֵׁשׁ כְּנָפִים שֵׁשׁ כְּנָפִים לְאֶחָד בְּשָׂתַיִם יְכֹסֶה פָּנָיו וּבְשָׂתַיִם יְכֹסֶה רַגְלָיו וּבְשָׂתַיִם יְעוּפֶף; ³וְקָרָא זֶה אֶל-זֶה וְאָמַר קְדוֹשׁ קְדוֹשׁ קְדוֹשׁ יְהוָה צְבָאוֹת מְלֵא כָל-הָאָרֶץ כְּבוֹדוֹ; ⁴וַיִּנְעֹו אַמוֹת הַסָּפִים מִקּוֹל הַקּוֹרָא וְהַבֵּית יִמְלֵא עָשָׁן;

⁵וְאָמַר אוֹי-לִי כִי-נִדְמִיתִי
 כִּי אִישׁ טָמֵא-שִׁפְתַיִם אֲנִי
 וּבִתּוֹךְ עִם-טָמֵא שִׁפְתַיִם אֲנִי יוֹשֵׁב
 כִּי אֶת-הַמֶּלֶךְ יְהוָה צְבָאוֹת רָאוּ עֵינַי;

ו 1 "הַמֶּלֶךְ עֲזִיָּהוּ" עוזיהו (792-740 לפנה"ס) היה אחד ממלכי יראי אלוהים של יהודה (ראו. ב מלכים טו 3; ב דברי הימים כו 5-4). זה אפשרי שישעיהו ועוזיהו היו קרובי משפחה ("יהו" אולי היה סוף מלכותי לשמות). עוזיהו הקריב קטורת (משהו שרק הכוהנים הלויים יכלו לעשות) וקיבל צרעת מאלוהים (ראו. ב מלכים טו 5; ב דברי הימים כו 23-16).

עוזיהו נקרא עזריהו ב-ב מלאכים טו ועוזיהו ב-ב דברי הימים כו. עוזיהו ("עוזי ביהוה") היה שם כס מלכות או שאנחנו למדים מ-ב דברי הימים כו 17 שהכוהן הגדול גם נקרא עזריהו, אז כדי למנוע בלבול ב דברי הימים משתמש בעוזיהו. זה היה יום אפל עבור ישעיהו ויהודה כאשר הוא מת ב-740 לפנה"ס. יהודה הפכה להיות יציבה תחת השלטון שלו.

■ **"אַרְאֵה אֶת-אֲדֹנָי"** זה היה אמונה שכיחה שלראות את אלוהים משמע מוות (ראו. בראשית טז 13; שמות לג 20; א מלכים יט 13; ישעיהו ו 5; יוחנן א 18; ו 46; ראשונה לטימותאוס ו 16). זה היה רגע מאד טראומתי! ככל הנראה, ישעיהו ראה את כס המלכות ושוליו של אלוהים, אך לא את פניו (ראו. יוחנן יב 41).
ישנם מספר טקסטים של הברית הישנה שרומזים על כך שניתן לראות את אלוהים.
1. משה, שמות לג 11; במדבר יב 8; דברים לד 10
2. משה, אהרון, נדב, אביהוא ושבעים הזקנים, שמות כד 10-11
השאלה חייבת להיות לגבי התוצאות של אדם חוטא בנוכחות של אל קדוש. זאת שאלה של אחווה אישית אינטימית.
ככל הנראה ראייה אינה המפתח, אלא מערכת יחסים אינטימית עם אלוהים!
■ **"אֲדֹנָי"** זה מתורגם מהמילה העברית *Adonai* (BDB 10), ראו נושא מיוחד ב-א 1). בחלק מכתבי יד עבריים עתיקים יש את "יהוה".

■ **"כֶּסֶף"** יהוה אשר מתואר כיושב על הכיסא, נמצא לראשונה בחזון המשפט בשמיים של א מלכים כב 19; תהלים קג 19; ויותר מאוחר בישיעיהו סו 1. ביחזקאל א ו-י כסאו של יהוה הוא כס המרכבה הנייד שלו (הרחק מבית המקדש בירושלים).
זאת שפה אנתרופומורפית של המזרח הקרוב הקדום (ראו. פסוק 5; התגלות ד 2, 3; כ 11, ראו N. T. Wright, *The Language and Imagery of the Bible*, עמודים 172-182).

נושא מיוחד: שפה אנתרופומורית לתאר אלוהות

א. סוג זה של שפה (כלומר, אלוהות מתוארת מתארת במונחים אנושיים) נפוץ מאוד בבשרית השינה (כמה דוגמאות)

א. חלקי הגוף הפיזי

1. עיניים – בראשית א 4, 31; ו 8; שמות לג 17; מדבר יד 14; דברים יא 12; זכריה ד 10
2. ידיים – שמות טו 17; מדבר יא 23; דברים ב 15
3. זרוע – שמות ו 6; טו 16; דברים ד 34; ה 15
4. אוזניים – מדבר יא 18; א שמואל ח 21; ב מלכים יט 16; תהילים ה 1; י 17; יח 6
5. פנים – שמות לג 11; ויקרא כ 3, 5, 6; מדבר ו 25; יב 8; דברים לא 17; לב 20; לד 10
6. אצבע – שמות ח 19; לא 18; דברים ט 10; תהילים ח 3
7. קול – בראשית ג 9, 11, 13; שמות טו 26; יט 19; דברים כו 17; כז 10
8. רגל שמות כד 10; יחזקאל מג 7
9. צורה אנושית – שמות כד 9-11; תהילים נז; ישעיהו ו 1; יחזקאל א 26
10. מלאך אדוני – בראשית טז 7-13; כב 11-15; לא 11, 13; נח 15-16; שמות ג 4, 13-21; יד 19; שופטים ב 1; ו 22-23; יג 22-3

ב. פעולות פיזיות (ראה דוגמאות)

1. מדבר כמנגנון הבריאה – בראשית א 3, 6, 9, 11, 14, 20, 24, 26
2. הליכה (כלומר צליל) – בראשית ג 8; ויקרא כו 12; דברים כג 14
3. סוגר את הדלת של תיבת נח – בראשית ז 16
4. מריח את הקורבנות – בראשית ח 21; ויקרא כו 31; עמוס ה 21
5. יורד – בראשית יא 5; יח 21; שמות ג 8; יט 11, 18, 20
6. קובר את משה – דברים לד 6

ג. רגשות אנושיות (דוגמאות)

1. התחרט – בראשית ו 6, 7; שמות לב 14; שופטים ב 18; א שמואל טו 29, 35; עמוס ז 3, 6
2. כעס – שמות ד 14; טו 7; מדבר יא 10; יב 9; כב 22; כה 3, 4; לב 10, 13, 14; דברים ו 15; ז 4; כט 20
3. קנאה – שמות כ 5; לד 14; דברים ד 24; ה 9; ו 15; לב 16, 21; יהושע כד 19
4. שקץ/תיעוב – ויקרא כ 23; כו 30; דברים לב 19

ד. מונחים משפחתיים (כמה דוגמאות)

1. אבא

- א. של ישראל – שמות ד 22; דברים יד 1; ישעיהו א 2; סג 16; סד 8; ירמיהו לא 9; הושע יא 1
- ב. של המלך – ב שמואל ז 11-16; תהילים ב 7
- ג. מטאפורות של פעולה אבהית – דברים א 31; ח 5; לב 6-14; תהילים כז 10; משלי ג 12; ירמיהו ג 4, 22; לא 20; הושע יא 4-1; מלאכי ג 17
2. הורה – הושע יא 4-1
3. אמא – ישעיהו מט 15; סו 9-13 (אנלוגיה לאם מניקה)
4. מחזר צעיר ונאמן – הושע א-ג

II. סיבות לשימוש בשפה זו

- א. זה הכרחי לאלוהים לגלות את עצמו לבני אדם. אין אוצר מילים אחר מאשר אנושי. אלוהים הוא רוח ואנחנו משתמשים לתאר אותו בגוף זכר בגלל האנשה (אֲנֶתְרוֹפוֹמוֹרְפִיזְם).
- ב. אלוהים לוקח את ההיבטים המשמעותיים ביותר בחיי האדם ומשתמש בהם כדי לגלות את עצמו לעולם חוטא (אבא, אמא, הורה, מחזר).
- ג. לפעמים זה הכרחי (למשל בראשית ג 8), אבל אלוהים לא רוצה להיות מוגבל לשום צורה פיזית (ראה שמות כ; דברים ה)
- ד. האנתרופומורפיזם האולטימטיבי הוא התגלמותו של ישוע! אלוהים הפך לאדם פיזי, ניתן היה לגעת בו (ראה א יוחנן א 3-1) המסר של אלוהים הפך לדבר אלוהים (ראה יוחנן א 1-18).

III. לדיון קצר, קרא, G. B. Caird, *The Language and Imagery of the Bible*, chapter 10, "Anthropomorphism," in *The International Standard Bible Encyclopaedia*, pp. 152-154

■ **"שוליו"** הגלימות המלכותיות היו מאד ארוכות באורכן. ישעיהו ראה את אלוהים כפי שהאנשים של יומו ציפו ממנו להיות. הוא היה בבית המקדש השמימי (ראו. עברים ט 11, 24; התגלות ה – ו). פרשנים רבים ראו בגלימה הארוכה הזאת כדרך להחביא את טווי פניו של אלוהים (כמו העשן של פסוק 4). זה תיפקד בתור כיסוי. משהו כמו ענן הכבוד של השכינה *shekinah* במהלך תקופת הנדידה במדבר.

ו 2 "שֶׁרָפִים" ראו נושא מיוחד בהמשך.

נושא מיוחד: שֶׁרָפִים (מלאך SERAPHIM)

- א. האזכור היחיד של מלאך זה מופיע בספר ישעיהו ו 6,2
- ב. נראה כי יש סדר מסוים של מלאכים. שורש (BDB 976) השם הוא "אש/שרפה" (BDB 977).
- ג. בהתגלות ד 8, נראה שהשרפים והכרובים הם ביחד. "החיות" נראות כמו הכרובים עם שני כנפיים (שמות כה 19) או ארבע כנפיים (יחזקאל א 6-14), אבל בספר התגלות יש להם שישה כנפיים והם נמצאים במקומם של השרפים.
- ד. יתכן שמדובר
1. "נחש מעופף" ראו במדבר כא 8; דברים ח 15; ישעיהו יד 29; ל 6 (BDB 977 plus BDB 733).
2. יתכן כי המקור השם הוא מהמילה המצרית *serref* ("גריפון", שילוב של אריה ונשר)
3. "נחשים מעופפים", מתקופת תות ענח' אמון (ANEP 415-417)
4. שורש נוסף בעברית ר (BDB 978), שפירושו "ראשי", בעברית "*sharafa*" משמעות המילה "להיות אציל" (PER, vol. 5, p. 349 2)
- ה. בפולקלור היהודי המונח קשור ל"ברק".
ו. יש הרבה דברים/נושאים בעולם הרוחני שאלוהים בחר לא לגלות לבני האדם. יש להיזהר מ (1) השערות; (2) תיאוריות שמבוססות על הגיון; ו- (3) לחקור את המיתולוגיה האלילית!

ו 2 "שֶׁשׁ כְּנָפִים" זה מעניין למה משומשות הכנפיים שלהם.

1. לכסות את עיניהם. כבודו של אלוהים מהמם אפילו את מלאכי הכס.
2. לכסות את רגליהם. הזהרו מלהפוך את הפרטים של התגלות לאובייקטים מילוליים או יצורים. לעיתים רגליים הינם דימוי לאברי מין (ראו. ז 20; שמות ד 25; שופטים ג 24; רות ג 4, 7, 8, 14; א שמואל כד 3), אך כאן, בגלל מתי כב 30, כנראה לא. זה עלול להיות סימן לענווה לנוכחות הקודש (ראו. שמות ג 5).

3. לעוף כדי לעשות את רצון אלוהים מהר (ראו. פסוק 6)

- ו 3 "קְדוֹשׁ קְדוֹשׁ קְדוֹשׁ"** קדושה הינה נושא מרכזי בישיעהו.
1. KADOSH קדוש, שם תואר, BDB 872, "holy", "sacred"
א. קדושה של
(1) אלוהים, ה 16; ו 3 (שלוש פעמים)
(2) שמו, מ 25; מט 7; נז 15
(3) המקום שלו, נז 15
(4) השבת שלו, נח 13
2. KADOSH, פועל, BDB 872, "להיות מופרד", "מקודש"
א. אופיו של אלוהים, ה 16; כט 23
ב. אלוהים, ח 13; נה 5
ג. מלאכיו של אלוהים, יג 3
ד. שמו של אלוהים, כט 23
ה. פסטיבל, ל 29
ו. בני אדם מקודשים, סו 17
3. KADOSH, שם עצם, BDB 871, "הפרדות", "קדושה"
א. זרע קדוש, ו 13
ב. הר קדוש, יא 9; כז 13; נו 7; נז 13; סה 11, 25; סו 20
ג. מופרדים, כג 18
ד. דרך של קדושה, לה 8
ה. מקלט, מג 28; סב 9; סד 11
ו. עיר קדושה, מח 2; נה 1
ז. הקדוש, מט 7
ח. זרוע קדושה, נב 10
ט. יום קדוש, נח 13
י. עם קדוש, סב 12
יא. רוח הקודש, סג 10, 11
יב. כס האלוהים, סג 15
יג. מקום קדוש, סג 18
יד. ערים קדושות, סד 10
- החזרה המשולשת מציינת סופרלטיב עברי (ראו. ירמיהו ז 4; יחזקאל כא 27).

נושא מיוחד: קדוש

- א. התנ"ך
א. האטימולוגיה של המונח *קדוש* (BDB 872) אינה וודאית, יתכן שכנענית. יתכן שמשמעותו של חלק מהשורש (כלומר, *קד*) היא "להפריד". זהו המקור להגדרה הפופולרית "מופרד" (מהתרבות הכנענית, השוו לדבר' ז 6; יד 2, 21; כו 19) לשימוש של אלוהים.
ב. הוא מתייחס לנוכחות של אלוהים בדברים, מקומות, זמנים ואנשים. לא נעשה בו שימוש בספר בראשית, אך הוא נהיה נפוץ בשמות, ויקרא, ובמדבר.
ג. בספרות הנבואית (במיוחד ישעיהו והושע) האלמנט האישי שקודם נכח, אך לא הודגש, מופיע בחזית. הוא הופך להיות אמצעי לציין את המהות של אלוהים (השוו לישע' ו 3). אלוהים הוא קדוש. שמו המציג את אופיו הוא קדוש. עמו, שעליו להפגין את אופיו לעולם נזקק, הוא קדוש (אם הם מצייתים לברית באמונה).

1. שם תואר, BDB 872 קדוש, בשימוש
א. אלוהים, ישעיהו ה 16; ו 3 (שילוש); ראה נושא מיוחד הקדוש
ב. שמו, ישעיהו מ 25; מט 7; נז 15
ג. משכנו, ישעיהו נז 15
ד. השבת שלו, ישעיהו נח 13
2. הפועל, BDB 872 קדש, "להקדיש"
א. האופי של אלוהים, ישעיהו ה 16; כט 23

ב.	אלוהים, ישעיהו ח 13; סה 5
ג.	מלאכי אלוהים, ישעיהו יג 3
ד.	שם אלוהים, ישעיהו כט 23
ה.	חג, ישעיהו ל 29
ו.	בני אדם מקודשים, ישעיהו סו 17
3.	שם עצם, BDB 871 קדש, "הקדשה", "הפרדה"
א.	זרע קדוש, ישעיהו ו 13
ב.	הר קדוש, ישעיהו יא 9; כז 13; נו 7; נז 13; סה 11, 25; סו 20
ג.	להתבדל, ישעיהו כג 18
ד.	דרך הקדושה, ישעיהו לה 8
ה.	מקום קדוש, ישעיהו מג 28; סב 9; סד 11
ו.	עיר קדושה, ישעיהו מח 2; נב 1
ז.	הקדוש, ישעיהו מט 7 (ראה נושא מיוחד הקדוש)
ח.	זרוע קדושה, ישעיהו נב 10
ט.	יום קדוש, ישעיהו נח 13
י.	עם קדוש, ישעיהו סב 12
יא.	רוח קודש, סג 10, 11
יב.	כס האלוהים, ישעיהו סג 15
יג.	מקום קדוש, ישעיהו סג 18
יד.	ערי הקדושה, ישעיהו סד 10
ד.	רחמיו ואהבתו של אלוהים הם חלק בלתי נפרד מהרעיונות התיאולוגיים של בריתות, צדק ואופי נחוץ. בזאת המתיחות באלוהים כלפי אנושות לא קדושה, נפולה ומורדת. ישנו מאמר מאוד מעניין על הקשר שבין אלוהים כ"רחום" ואלוהים כ"קדוש" בספרו של Robert B. Girdlestone, <i>Synonyms of the Old Testament</i> , עמ' 112-113.
ii.	הברית החדשה
א.	כותבי הברית החדשה (מלבד לוקס) הם הוגי דעות עבריים, אך כאלו שמושפעים מיוונית קוינה (לדוגמא, תרגום השבעים). זהו התרגום היווני לתנ"ך, ולא מחשבה, דת או ספרות יוונית קלאסית, אשר שולט באוצר המילים שלהם.
ב.	ישוע הוא קדוש מכיוון שהוא מאת אלוהים וכמו אלוהים (השוו ללוקס א 35; ד 34; מה"ש ג 14; ד 27, 30). הוא הקדוש והצדיק (השוו למה"ש ג 14; כב 14). ישוע הוא קדוש מפני שהוא ללא חטא (השוו ליוח' ח 46; קור"ב ה 21; עבר' ד 15; ז 26; פטר"א א 19; ב 22; יוח"א ג 5).
ג.	מכיוון שאלוהים הוא קדוש, על ילדיו להיות קדושים (השוו לויק' יא 44-45; יט 2; כ 7, 26; מתי ה 48; פטר"א א 16). מכיוון שישוע הוא קדוש, על תלמידיו להיות קדושים (השוו לרומ' ח 28-29; קור"ב ג 18; גלט' ד 19; אפס' א 4; תסל"א ג 13; ד 3; פטר"א א 15). משיחיים נושעים כדי לשרת באופן שישקף את המשיח (קדושה).

■ **"יהוה צבאות"** זה פשוטו כמשמעו "אדון הצבאות של השמים". ראו נושא מיוחד ב-א 9.

■ **"כל-הארץ"** זוהי רמיזה של מונותאיסטיות. אלוהים תמיד היה אלוהי כל האנושות (ראו. בראשית א 26, 27; ג 15; יב 3; שמות יט 5, 6; במדבר יד 21; תהלים ב 8, 22, 27-28; נט 13; עב 8, 19; ישעיהו מה 21-22; מט 6; נב 10; מיכה ה 4). התאולוגיה של ישעיהו הינה אוניברסלית (יב 5; כד 14-16; מב 10-12). ראו נושא מיוחד בפרק ב 2.

ו 4 **"מקול הקורא"** זה יכול להתייחס לקולו של אלוהים (פסוק 8) או, בהקשר, השרפים ("קדוש, קדוש, קדוש", של פסוק 3).

■ **"מלא עשן"** הפועל (*Niphal IMPERFECT*, KB 583, BDB 569) משמש גם ביחזקאל י 4. זה עלול לשקף את במדבר יד 21; תהלים עב 19; וחבקוק ב 14. זה מתייחס לאו (1) סמל למשפטו של אלוהים; (2) התייחסות לענן השכינה, אשר מסמל אך החביא את נוכחותו של אלוהים (ראו. שמות נ 34); או (3) עשן ממזבח קטורת כדי שאלוהים לא יהיה נראה.

ו 5 **"אז-לי כי-נדמיתי"** הפועל הזה (*Niphal PERFECT*, KB 225, BDB 198 II) מצוין הרס ("השתקה") של מישהו או משהו.
1. של ערים

- א. של מואב, ישעיהו טו 1
- ב. של פלשת, ירמיהו מז 5
- 2. של אנשים
- א. ישראל, הושע ד 6
- ב. ירושלים, צפניה א 11
- ג. אדום, עובדיה פסוק 5
- 3. של מלכים
- א. ישראל, הושע י 7, 15
- ב. מצרים, יחזקאל לב 2
- 4. של אנשים תחת מטאפורה של בעלי חיים, תהלים מט 13, 21
- 5. של ישעיהו, מפני שראה את יהוה, ישעיהו ו 5

הקדושה של אלוהים יידע את ישעיהו בנגע לחוזר הצדק שלו המלווה על ידי הדרישה המקראית למענה של משפט! חסד הינו המפתח, אך קדושה היא המטרה (ראו. ויקרא יא 44-45; יט 2; כ 7, 26; דברים יח 13; מתי ה 48)! אדם לא יכול להישאר אותו האדם אחרי מגע עם אלוהים, אך זה בדיוק מה שעמו עשה.

❖ **"טמא שפתיים"** דיבור אנושי משקף את הלב (ראו. מתי טו 18; מרקוס ט 20, 23). זה משתקף בישעיהו כט 13 (מתי טו 8-9) ויחזקאל לג 30-32.

ישעיהו מכיר בחטא של עצמו (אחריות אינדיבידואלית בברית, ראו. יחזקאל יח ו-לו) והחטא של הקהילה שלו (אחריות משותפת). שניהם נכונים ויש להם השלכות והטבות! עמו של אלוהים היו אמורים לשקף את דמותו של יהוה לעמים, אך הם הושחתו על ידי האומות. אולי ה"ברי הלבב, הם יראו את אלוהים" (ראו. מתי ה 8), אך ישעיהו ידע שהוא לא היה אחד מהם, גם לא עם הברית. זהו ה"מתח של "בריתות בתנאים" והתקווה עבור "ברית ללא תנאים" אשר יופיע באנשים יראי אלוהים (ראו. יחזקאל לו 22-38).

❖ **"את-המלך יהוה צבאות ראו עיני"** ראו הערה בפסוק 1.

❖ **"המלך"** המלכים של יהודה ייצגו את יהוה אשר היה המלך האמיתי של עם הברית (שמות טו 18; במדבר לג 21; שופטים ח 23; א שמואל ח 7; יב 12; א מלכים כב 19; ירמיהו מו 18; מח 15; נא 57).

ישעיהו ו 6-13 (טקסט התנ"ך על פי המסורה בכתב יד לנינגרד)

⁶ וַיַּעַף אֵלַי אֶחָד מִן־הַשְּׂרָפִים וַבִּידוֹ רָצַפָה בְּמַלְקָתַי לֶקַח מֵעַל הַמִּזְבֵּחַ; ⁷ וַיִּגַע עַל־פִּי וַיֹּאמֶר הִנֵּה נֹגַע זֶה עַל־שַׁפְתֵיךָ וְסָר עֹנֶךָ וְחִטָּאתְךָ תִּכְפֹּר; ⁸ וְאַשְׁמַע אֶת־קוֹל אֲדֹנָי אֲמַר אֶת־מִי אֲשַׁלַּח וּמִי יִלֶּךְ־לִנּוּ וַאֲמַר הֲנִי שְׁלַחֲנִי; ⁹ וַיֹּאמֶר לִךְ וְאָמַרְתָּ לָעַם הַזֶּה שְׁמַעְנוּ שְׁמוֹעַ וְאַל־תִּבְיִנוּ וְרֹאוּ רֹאוּ וְאַל־תִּדְעוּ; ¹⁰ הַשִּׁמְן לִב־הָעַם הַזֶּה וְאֲזַנֵּי הַכֶּבֶד וְעֵינָיו הַשַּׁעַן וְעֵינָיו בְּעֵינָיו וּבְאָזְנוֹ יִשְׁמַע וּלְבָבוֹ יִבִּין וְשֵׁב וּרְפֹא לוֹ; ¹¹ וַאֲמַר עַד־מַתִּי אֲדַנִּי וַיֹּאמֶר עַד אֲשֶׁר אִם־שָׂאוּ עָרִים מֵאֵין יוֹשֵׁב וּבְתֵימֵי מֵאֵין אָדָם וְהֶאֱדַמָה תִּשְׂאָה שְׁמָמָה; ¹² וְרָחַק יְהוָה אֶת־הָאָדָם וְרָבָה הַעֲזוּבָה בְּקֶרֶב הָאָרֶץ; ¹³ וְעוֹד בָּהּ עֲשֵׂרְיָה וְשָׁבָה וְהִיתָה לְבַעַר כְּאֵלֶּה וְכֵאלֶּה אֲשֶׁר בְּשַׁלְכַת מִצְבֵּת בָּם זָרַע קֹדֶשׁ מִצְבֵּתָהּ;

ו 6 הפסוק הזה הינו דימוי מאד מפורט. ישעיהו חווה חזיון של מקדש השמים, משכנו של האל. זה תמיד קשה לדעת מה אמתי ומהו דימוי! אנחנו רואים דרך ערפל לעולם הרוחני. אנחנו לא אמורים לפתח הבנה מפורטת על השמים מטקסטים כך. זה הרושם/אמת הכללית אשר חיונית.

הדבר המדהים הוא שאלוהים התחיל את ההתגלות עם אנושות נפולה. הוא חושף (1) את עצמו; (2) את התוכניות שלו; ו- (3) את הדחייה המתמשכת, כמו גם העתיד, של העם שלו (ראו. ו 9-13). יהודה מסרבת להקשיב ולראות, אך ישעיהו, אשר מודה בחטא שלו, מטוהר וזמין (ראו. פסוק 8).

● "המזבח" נראה כי זה (BDB 258) מתייחס לאו (1) מזבח הקטורת לפני הפרוכת או (2) מזבח הקורבן לפני המקום הקדוש. העובדה שזה נגע בפיו של ישעיהו סימל את הטיהור הטקסי, דתי.

ו 7 "ויגע על-פי" שיטת הטיהור וההסמכה הזו דומה לירמיהו א 9 ודניאל י 16. יחד עם זאת, אמרו ליחזקאל לאכול את המגילה (ראו. יחזקאל ב 8-10; ג 3), אשר דומה לירמיהו טו 16 והתגלות י 8-11. כל אלו מטאפורות עבור הפנמת דברו של אלוהים כדי לדבר אותו בצורה נכונה לאחרים.

● "סר עֹנֶךְ" הפועל (Qal PERFECT, KB 747, BDB 693) מתכוון "להפנות הצידה" או "לקחת". כאן זה מקביל ל-"נסלח" (פשוטו כמשמעו "מחופה", "מכופר", Pual IMPERFECT, KB 493, BDB 497, ראו. כב 14; כז 9; כח 18). ישעיהו השתנה בעימות שלו עם אלוהים. זה מוצהר על ידי השרפים, אשר מדברים עבור יהוה! זהו קטע ענקי על חסד, כמו המפגש בדמשק של שאול עם המשיח שקם לתחייה (ראו. מעשי השליחים ט).

המכניזם עבור סליחה וכפרה מלאה ומוחלטת לא מוצהרת בביורו בטקסט, אך מ-נג 5-6 תפקיד המפתח של המשיח, המשרת הסובל, והקונספט של "כפרה, חליפית למען הזולת" מתגלה (בראשית ג 15; מרקוס י 45; רומים ה 21-12; שנייה אל הקורינתים ה 21).

ו 8 "מי יִלֶךְ-לְנוּ" ה-"לנו" רומז על רבים (ישנם מספר מקומות בברית הישנה בהם רבים נראים, ראו. בראשית א 26; ט 6; דברים ו 4-5; תהלים קי, כמו גם התואר ברבים אלוהים *Elohim*, בראשית א 1; ה 1). פילון ועזרא אבן אורים שזה "הרבים של רוממות", אחרים טוענים שזה "המועצה השמימית" (רש"י, ראו. א מלכים כב 19-23; איוב א 6-12; ב 6-1). זה עלול להתייחס לרמז מטרים של קונספט של אל משולש.

נושא מיוחד: השילוש

שימו לב לפעילות של כל שלוש הישויות של השילוש בהקשרים מאוחדים. המונח "שילוש", שלראשונה נטבע על-ידי טרטוליאנוס, הוא לא מילה שמופיעה בכתובים, אבל הרעיון הוא מפושט.

א. בברית החדשה

א. הבשורות

1. מתי ג 16-17; כח 19 (והמקבילות)

2. יוח' יד 26

ב. מעשי השליחים - מה"ש ב 32-33, 38-39

ג. שאול

1. רומ' א 4-5; ה 1, 5; ח 1-4, 8-10

2. קור'א ב 8-10; יב 4-6

3. קור'ב א 21-22; יג 14

4. גלט' ד 4-6

5. אפס' א 3-14, 17; ב 18; ג 14-17; ד 4-6

6. תסל"א א 2-5

7. תסל"ב ב 13

8. טיט' ג 4-6

ד. פטרוס - פטר"א א 2

ה. יהודה - פס' 20-21

א. ריבוי בתוך האלוהות נרמז בתנ"ך.

א. שימוש בגוף רבים בהתייחסות לאלוהים

1. השם אלוהים הוא ברבים, אך כאשר נעשה בו שימוש בהקשר לאלוהים, הפועל הוא תמיד ביחיד

2. כינוי הגוף הנסתר "אנו" בברא' א 27-26; ג 22; יא 7
 3. "אחד" הוא השם *shema* (BDB 1033) בדברים ו 4 הוא יכול להיות ברבים (כמו שכתוב בבראשית ב 24; יחזקאל לז 17).
 - ב. מלאך ה' (ראו נושא מיוחד: מלאך יהוה) היה נציג גלוי של האלוהות
 1. ברא' טז 7-13; כב 11-15; לא 11, 13; מח 15-16
 2. שמות ג 2, 4; יג 21; יד 19
 3. שופ' ב 1; ו 22-23; יג 22-3
 4. זכר' ג 1-2
 - ג. אלוהים ורוחו נבדלים, ברא' א 2-1; תהל' קד 30; ישע' סג 9-11; יחז' לז 13-14
 - ד. אלוהים (יהוה) והמשיח (אדון *Adon*) נבדלים, תהל' מה 6-7; קי 1; זכר' ב 8-11; י 9-12
 - ה. המשיח והרוח נבדלים, זכר' יב 10
 - ו. כל השלושה מוזכרים בישיעהו מח 16; סא 1
- III. האלוהות של ישוע וישות של הרוח גרמו לבעיות עבור המאמינים האדוקים (ראו נושא מיוחד והמונותאיסטים) והמונותאיסטים הראשונים.
- א. טרטוליאנוס - ראה את הן כמישהו שנמצא תחת הסמכות או השליטה של האב.
 - ב. אוריגנס - ראה את המהות האלוהית של הן והרוח כפחותה מזאת של האב.
 - ג. אריוס - הכחיש שהבן והרוח אלוהיים
 - ד. Monarchianism - האמונה בהתגלות עקבית של אלוהים אחד כאב, בן ואז רוח.
- IV. השילוש הוא ניסוח שהתפתח היסטורית ונודע על-ידי חומר מהכתובים.
- א. האלוהות המלאה של ישוע, שווה לזאת של האב, והוצהרה בשנת 325 לספ' על-ידי ועידת ניקיאה (ראו יוחנן א 1; פיליפים ב 6; טיטוס ב 13)
 - ב. האישיות המלאה והאלוהות של הרוח שווה לזאת של האב והבן והוצהרה על-ידי ועידת קונסטנטינופול (381 לספ')
 - ג. הדוקטרינה של השילוש מובעת באופן מלא בעבודתו של אגוסטינוס *De Trinitate* יש מסתורין אמיתי פה. אך נראה שהברית החדשה מאשרת מהות אלוהית אחת בעלת שלושה התגלויות נצחיות ואישיות (אב, בן ורוח הקודש)

☐ "הַנְּי" זהו ניב עברי שכיח עבור זמירות (ראו. בראשית כב 1, 7, 11; כז 1; לא 11; נו 2; שמות ג 4; א שמואל ג 4, 5, 6, 8, 16; כב 12; ב שמואל א 7).

☐ "שְׁלַחְנִי" הפועל "לשלוח" (KB 1511, BDB 1018) הינו *Qal IMPERATIVE* המושמש כתפילת בקשה. זהו המענה של ישעיהו לשאלה של יהוה. זה מגלה בבירור את זמירותו.

אדם תוהה עד כמה הקונספט העברי של "אדם הנשלח שמימית" הינו טיפולוגי לישוע כ-"האחד שנשלח" בבשורתו של יוחנן והמאמינים כ-"הנשלחים" שלו לעולם (ראו. יוחנן יז 18; כ 21). אלוהים מנסה להגיע לבריאה המרדנית שלו! לאחרונה שמעתי משפט משירי משיחי חדש שאומר "אלוהים שלח את בנו, הוא עדיין שולח את ילדיו". מילים רבות עוצמה לגבי אלוהים והאנשים שלו!

ו 9-10 בעוד שיהוה חושף את המטרה שלו עבור השירות של ישעיהו, הוא גם מגלה לישיעהו את המענה שיגיע מיהודה למסר שלו.

1. לך, פסוק 9, BDB 229, KB 246, *Qal IMPERATIVE*
2. אמרת, פסוק 9, BDB 55, KB 65, *Qal PERFECT*
3. שמעו שמוע, פסוק 9, *Qal IMPERATIVE* ו- *Qal INFINITIVE ABSOLUTE* של BDB 1033, KB 1570 ה 21; י 13; כט 14
4. אל תבינו, פסוק 9, BDB 106, KB 380, *Qal IMPERFECT* משומש במובן יוסיב
5. ראו, פסוק 9, *Qal IMPERATIVE* ו- *Qal INFINITIVE ABSOLUTE* של BDB 906, KB 1157
6. אל תדעו, פסוק 9, BDB 393, KB 380, *Qal IMPERFECT* משומש במובן יוסיב
7. השמן לב העם הזה (פשוטו כמשמעו "שמן"), פסוק 10, BDB 1031, KB 1566, *Hiphil IMPERATIVE*
8. אזניו הכבד, פסוק 10, BDB 457, KB 455, *Hiphil IMPERATIVE*
9. עיניו השע, פסוק 10, BDB 1044, KB 1612, *Hiphil IMPERATIVE*

אחרי הציוויים הללו באות ההשלכות (שלושה לא מושלמים של הפעלים אשר שומשו מקודם, "ראו", "שמעו", "הבינו").
אלוהים יודע (או על ידי הרמז המטרים שלו או ההתקשות שלו ללבות/מחשבות ההפככות שלהם) שהם לא יתנו מענה
וייושעו.

1. שמא ישובו בתשובה, BDB 996, KB 1427, Qal PERFECT, נשלל

2. שמא ירפאו, BDB 950, KB 1272, Qal PERFECT, נשלל

ישעיהו יבשר וחלק אולי יגיבו, אך הרוב המכריע של עמו/החברה שלו לא יגיבו (ראו. רומים א 24, 26, 28; אפסים ד 19) או לא יכולים להגיב (ראו. כט 9, 10; דברים כט 4; מתי יג 13; רומים יא 8)! ישעיהו לא מסינר כאן, אלא נביא של חוסר ציות/השלכות לברית (ראו. מתי יג 13; מרקוס ד 12; לוקס ח 10). המסר שלו של תקווה הינו עבור יום עתידי, לא יומא!

ו 10 "השע" זה (BDB 1044, KB 1612) פשוטו כמשמעו "מכוסה בהפרשות" (ראו. כט 9; לב 3).

☐ "שב" בברית הישנה המושג הזה (BDB 996, KB 1427) מתכוון "שינוי בפעולה". בברית החדשה חזרה בתשובה מתכוונת "שינוי במחשבה". שני הקונספטים מעורבים!

נושא מיוחד: חזרה בתשובה (הברית הישנה)

מונח זה מאוד חשוב וקשה להגדרה. לרובנו יש הגדרה שמקורה בקבוצת השייכות שלנו. עם זאת, יש מספר הגדרות בעברית וביוונית. יש לזכור כי סופרי הברית החדשה (פרט ללוקס) היו הוגים עבריים שהשתמשו ביוונית קוינה, כך שנקודת ההתחלה היא המונחים בעברית, בעיקר שניים

1. *nacham* נחם, (BDB 636, KB 688)

2. *shub* שוב (BDB 96, KB 1427)

המילה הראשונה, *nacham*, במקור פרושה "לשאוף נשימה עמוקה", למילה מספר מובנים.

א. "מנחה" או "נחמה" (למשל, בראשית ה 29; כד 67; כז 42; לז 35; לח 12; נ 21; המילה מופיעה

בשמות של אנשים, ראה ב"מל טו 14; א דברי הימים ד 19; נחמיה א 1; ז 7; נחום א 1)

ב. "צער" (למשל, בראשית ו 7, 6)

ג. "שינוי מחשבה" (למשל, שמות יג 17; לב 12, 14; במדבר כג 19; איוב מב 5-6)

ד. "חמלה" (למשל, דברים לב 36)

שימו לב שהמונחים קשורים לרגש עמוק! המפתח הוא: רגשות עמוקים המובילים לפעולה. שינוי זה לאנשים אחרים, אך גם לאלוהים. שינוי הגישה והמעשים כלפי אלוהים הם אלה שנותנים משמעות תיאולוגית למונח זה. יש לאמן תכונה זו. אלוהים אומר "לחזור בתשובה" (ראה בראשית ו 7, 6; שמות לב 14; שופטים ב 18; א"ש טו 35, 11; תהילים קו 45), אבל הוא אומרת זאת לא מתוך צער כלפי חטא, אלא בשביל לגלות את חמלתו וחסדו (ראה במדבר כג 19; א"ש טו 29; תהילים קי 4; ירמיהו ד 27-28; יחזקאל כד 14). אנחנו יכולים לקבל סליחה על המרד והחטא שלנו אם אנחנו פונים לאלוהים. כיוון חדשה בחיים.

המונח השני, *shub*, פירושו "לפנות" (לשוב מ, לשוב חזרה, לשוב אל). הפועל *shub* (BDB 996,

KB 1427) פירושו "לשוב" או "לחזור". למונח מספר מובנים:

1. להתרחק מאלוהים, ויקרא יד 43; הושע כב 16, 18, 23, 29; שופטים ב 19; ח 33; א"ש טו 11; א"מל ט 6; ירמיהו ג 19; ח 4

2. לשוב לאלוהים, א"מל ח 48, 33; ב"דברי ימים ז 14; טו 4; ל 9; תהילים נא 13; קטז; ישעיהו ו 10; י 22, 21; לא 6; ירמיהו ג 7, 12, 14, 22; ד 1; ה 3; הושע ג 5; ה 4; ו 1; ז 10, 16; יא 5; יד 2, 1; עמוס ד 6, 8-יא (שימו לב בעיקר בירמיהו ז ועמוס ד)

3. בתחילה יהיה אומר לישיעהו כי יהודה לא יכול לחזור בתשובה (ראה ישעיהו ו 10), אבל בכל זאת הוא קורא להם לשוב אליו.

חזרה בתשובה היא לא רגש אלא יותר גישה כלפי לאלוהים. שינוי המיקוד מאנכי לאלוהים. זה לא אומר שנוכל להפסיק לחטוא לגמרי אבל זה אומר שהגישה שלנו כלפי חטא משתנה, אנחנו מפסיקים לחיות במרד מכוון! שיקום של החטא שנכנס בבראשית ג. צלמנו של אלוהים למרות שנפגע כאשר אנחנו חוזרים בתשובה הוא משתקם בנו (בראשית א 26-27)! יש הזדמנות למערכת יחסים בין העולם החוטא לאלוהים.

חזרה בתשובה בברית הישנה פירושה "שינוי מעשה/פעולה", ואילו חזרה בתשובה בברית החדשה "שינוי תודעה/שכל" (ראה נושא מיוחד: חזרה בתשובה בברית החדשה). שני המרכיבים דרושים בשביל חזרה בתשובה מקראית. כמו כן יש להבין כי חזרה בתשובה היא מעשה ראשוני וגם תהליך מתמשך בחי" המאמין. הצעד הראשון מתואר במרקוס א 15; מעשי שליחים ג 16,19; כ 21, והתהליך המתמשך מתואר בא"יוח א 9; התגלות ב, ג. חזרה בתשובה אינה אופציונלית (ראה לוקס יג 3,5)!

אם זה נכון ששתי דרישות הברית הן "חזרה בתשובה" ו-"אמונה" (למשל, מתי ג 2; ד 17; מרקוס א 15,4; ב 17; לוקס ג 8; ה 32; יג 5,3; טו 7; יז 3), אז המילה *nacham* מתייחס לרגשות האינטנסיביים של הכרת החטא ועזיבתו, בעוד שהמילה *shub*, מתייחס לעזיבת החטא והפנייה לאלוהים (דוגמה אחת לשתי הפעולות הללו נמצאת בעמוס ד 6-11, "לא שבתם אלי" [חמש פעמים] ובעמוס ה 4,6,14 "דרשוני").

דוגמה אחת לכוחה של חזרה בתשובה היא בחיו של דוד כאשר חטא עם בת שבע (ראה ב"שמ יב; תהילים לב 51). היו השלכות שהשפיעו על חיו, משפחתו, ועמו של דוד אך למרות הכל מערכת היחסים של דוד עם אלוהים שוקמה! אפילו מנשה יכל לחזור בתשובה ולקבל סליחה (ראה ב"דברי ימים לג 12-13).

שני המונחים מופיעים במקביל בתהילים צ 13. קודם צריכה להיות הכרה בחטא אחרי זה צריך לקחת החלטה אישית ולעזוב אותו, ואז צריך לרצות לחפש את אלוהים וצדקתו (ראה ישעיהו א 16-20). לחזרה בתשובה יש היבט קוגניטיבי, אישי ומוסרי. שלושתם נדרשים בשביל לפתוח ולתחזק את המערכת יחסים עם אלוהים. הרגש העמוק של חרטה הופך לעמידה באלוהים!

ו 11 "עד-מתי" זה מתייחס לאורך הזמן שבו המסר של אלוהים ידחה.

ו 12 "רק יְהוָה אֱת-הָאָדָם" זה מתייחס לגלות, אך האם אשור שתיקח את השבטים הצפוניים או בבל שתיקח את השבטים הדרומיים, לא ברור (אולי בכוונה לא בהיר).

ו 13 "עוֹד בְּהַ עֲשֵׂרֶיהָ" ראו נושא מיוחד: השריד, שלושה מובנים ב-א 9. שימו לב גם (1) בנו של ישעיהו, שאר ישוב, ז 3, מתכוון "שריד שישוב" גם (2) שימו לב לדיון ב-י 20-22.

☐ "הִיְתֵה לְבַעַר" פסוק 13, שורות ב ו-ג, עלולים להיות מובנים בשתי דרכים.

1. הקשר ספרותי – עמו של אלוהים במטאפורה של עץ גדול אשר נחתך ונשרף, אך יש חיים בגזע. נצר יגיע (המשיח או קהילה משיחית, ראו. ד 2; יא 1; נג 2; ירמיהו כג 5; לג 15; זכריה ג 8; ו 12). אך בעיות עתידיות נשורות (בער).
2. היסטורית, תרבותית – אלילי הפוריות הכנענים (אשרה *Asherah*) ישרפו לגמרי. אנשיו של אלוהים ישוחררו מעבודת האלילים יום אחד!

☐ "אֲשֶׁר בְּשִׁלְתָּ מִצְבַּת" לפסוק 13 חש שמח מילים המשמשות רק כאן בברית הישנה, מילות מפתח!

1. "מצבת", BDB 1021 I, אותו השורש משמש לשער של בית המקדש (ראו. א דברי הימים כו 16). המשמעות הבסיסית של השורש הינה "לזרוק", "להשליך", או "להטיל"
2. "שלכת", BDB 663, משמש בדרך כלל עבור עמודי אבן קדושים
 1. על ידי הפטריארכים ומשה
 2. על ידי עובדי אלילי הפוריות הכנענית (בעל *Ba'al*)

☐ "בָּם זָרַע קֹדֶשׁ מִצְבֹּתָה" לזה, כמו ד 2, יש קונוטציות משיחיות. ראו הערה בישעיהו יא 1. המשפט הזה מושמט בתרגום השבעים LXX.

שאלות לדיון

זהו ספר פרשנות שמטרתו להיות מדריך לימוד, מה שאומר שאתם אחראים לפרש בעצמכם את הכתובים. כל אחד מאתנו חייב ללכת באור שיש לנו. אתם, כתבי הקודש ורוח הקודש בראש סדר העדיפויות בפרשנות. אתם לא צריכים להשאיר את זה לפרשן.

שאלות לדיון אלו ניתנו כדי לעזור לכם לחשוב היטב על הנושאים הגדולים בחלק זה של הספר. הן נועדו להיות מעוררות חשיבה ולא סופיות.

1. מדוע מותו של עוזיהו השפיע בצורה כה עמוקה על ישעיהו?
2. את מי ישעיהו ראה?
3. מדוע מסרו של ישעיהו נדחה?
4. כיצד יומו של ישעיהו מושווה לימים שלנו?

ישעיהו ז'

חלוקה של קטעים לפי תרגומים מודרניים

NASB	NKJV	NRSV	TEV	NJB
מלחמה נגד ישראל	ישעיהו נשלח למלך אחז	ישעיהו המלחמה הסורית אפרימית (ז' 1- ח' 15)	מסר למלך אחז	התערבות ישעיהו
ז' 1-2	ז' 1-2	ז' 1-2	ז' 1 ז' 2	ז' 1-2
ז' 3-9	ז' 3-9 (ז' 9ב)	ז' 3-9 (ז' 9ב)	ז' 3-6 ז' 7-9 ז' 9ב	ז' 3-9 (ז' 9ב)
הילד עמנואל	נבואת עמנואל	סימן עמנואל	הסימן של עמנואל	ישעיהו מתערב שוב
ז' 10-17	ז' 10-17	ז' 10-17	ז' 10-11 ז' 12 ז' 13-16 ז' 17	ז' 1-12 (11) (17-13) נבואת הפלישה
ז' 18-20	ז' 18-22 (18-19) (20)	ז' 18-19 ז' 20	ז' 18-19 ז' 20	ז' 18-25 (18-25)
ז' 21-22	(21-22)	ז' 21-22	ז' 21-22	
ז' 23-25	ז' 23-25 (23-24) (25)	ז' 23-25	ז' 23-25	

מחזור קריאה שלישי

מעקב אחר כוונתו המקורית של המחבר ברמת הפסקה

זהו ספר פרשנות שמטרתו להיות מדריך לימוד, מה שאומר שאתה אחראי לפרש בעצמך את הכתובים. כל אחד מאתנו חייב ללכת באור שיש לנו. אתה, כתבי הקודש ורוח הקודש בראש סדר העדיפויות בפרשנות. אתה לא צריך להשאיר את זה לפרשן.

קרא את הפרק ברציפות. זהה את הנושאים. השווה את חלוקת הנושאים שלך עם חמשת התרגומים המודרניים. אין השראה בחלוקה לפסקאות, אבל זהו המפתח לעקוב אחר כוונתו המקורית של המחבר, שזה הלב של הפרשנות. לכל פסקה של נושא אחד ויחיד.

1. פסקה ראשונה
2. פסקה שנייה
3. פסקה שלישית

מחקר רקע

- א. היחידה הספרותית הזו (פרקים ז – יב) נקראת לעתים קרובות "הספר של עמנואל" מפני שהנושא הקבוע הינו הילד המדהים של העידן החדש אשר יולד כדי לגאול ולשקם את עם האלוהים.
- ב. ההכנה של הקטע הזה הינה אירועים היסטוריים במלחמה הסורי-אפריימית בערך ב-735-733 לפנה"ס והפלישה של סוריה ופלסטין על ידי אשור תחת תגלית פלאסר השלישי (נקרא גם פול *Pul*, ראו. ב מלכים טו 19).
1. פרקים ז – י 4 מתוארכים בסביבות 735 לפנה"ס (ימיו של תגלית פלאסר השלישי, 729-745 לפנה"ס)
 2. פרקים י 5 – לד מתוארכים בסביבות 701 לפנה"ס (ימיו של סנחריב, 705-681 לפנה"ס)
 3. פרקים יא 1 – יב 26 מרמז מקדם את העידן המשיחי
- ג. כל החלקה הזו מתמודדת עם ילדים כסמל לאירועים היסטוריים
1. בנו הראשון של ישעיהו (שאר ישוב), ז 3
 2. הילד כסימן לאחז, ז 14-16
 3. בנו השני של ישעיהו (מהר שלל חשבז), ח 1, 3
 4. המשיח כילד, ז 14; ט 6-7; יא 1-5
 5. הילדים של העידן החדש
- ד. קראו את המקרים ההיסטוריים המקבילים הבאים
1. פרקים ז י 4 קראו את ב מלכים טז ו-ב דברי הימים כח
 2. פרקים י 5 – לד קראו את ב מלכים יח 17 – כ 11 ו- ב דברי הימים לב 9-24
- ה. ישנה ניוגודיות בין החוסר אמונה המוצגת על ידי המלך אחז והאמונה שנראית על ידי הבן שלו, המלך חזקיהו (ראו. לז 14-20, 30). זכרו שהדמות הראשית בכתבי הקודש הוא אלוהים! הוא רוצה להיות עם העם שלו (עמנואל) אך האמונה/אמון שלהם הינו חיוני!

לימוד מילים וביטויים

ישעיהו ז 1-2 (טקסט התנ"ך על פי המסורה בכתב יד לנינגרד)
 וַיְהִי בַיּוֹם אֲחַז בֶּן-יוֹתָם בֶּן-עֲזִיָּהוּ מֶלֶךְ יְהוּדָה עָלָה רֹצֵן מֶלֶךְ-אַרְם וּפְקַח בֶּן-רְמַלְיָהוּ מֶלֶךְ-יִשְׂרָאֵל יְרוּשָׁלַם
 לְמַלְחָמָה עָלָיו וְלֹא יָכַל לְהִלָּחֵם עִלָּיו; וַיִּגְדַּל לְבַיִת דָּוִד לְאֹמֶר נַחֵם אֶרְם עַל-אֶפְרַיִם וַיִּנֶּע לִבָּבוּ וּלְבַב עַמּוֹ כָּנַע עֲצֵי-
 יַעַר מִפְּנֵי-רוּחַ;

- ז 1 "בימי אחז" אחז שלו ב- 735-715 לפנה"ס. הרקע של הפרק הזה הוא הפלישה של יהודה על ידי סוריה וישראל מפני שיהודה לא השתתפה בקואליציה הצבאית נגד אשור.
- ☐ "פֶּקַח" הוא היה הרודן של הכס (תאריכים של השלטון שלו, פיקח, 732-737; צעיר, 730-736; NIV Study Bible, 732-752) של עשרת השבטים הצפוניים. ראו טבלה של "מלכי המלוכה המחולקת" בנספח 4, מספר 3.
- ז 2 "יגד לבית דוד" זה מתייחס לדוח הניתן לכל המשפחה המלוכתית או דוח שניתן פומבית בבית המשפט.

NASB	"חנו ב-"
NKJV	"התפרסו ב-"
NRSV	"היו בברית עם"
TEV	"היו כבר שם"
NJB	"נעצרו ב-"

LXX	"זממו יחד עם"
Peshitta	"בברית יחד עם"
REB	"כרתו ברית עם"

הפועל (Qal/ PERFECT, KB 679, BDB 628) מתכוון "לנוח". בהקשר הזה זה מתכוון להקים מחנה קבוע במרכז. זה רומז שסוריה הייתה החזקה, והשולטת יותר בברית הפוליטית. שימו לב שאותו הפועל משמש בפסוק 19 כדי לתאר צבא פולש גדול.

❑ **"לָבְבוּ וּלְבַב עִמּוּ"** זה עלול להתייחס למשפחה המלכותית או לתושבים של ירושלים אשר שמעו את הדיווח.

❑ **"כְּנוּעַ עֲצֵי-יַעַר מְפִי-רוּחַ"** ישנה חזרה של הפועל "לנוע" או "להתנווד" (Qal/ IMPERATIVE, KB 681, BDB 631) ו-Qal/ INFINITIVE CONSTRUCT). בדרך כלל אינטנסיביות מתבטאת על ידי פועל לא מושלם ושם פועל מוחלט, אך כאן זה חזרה של פועל ושם פועל בצורה דומה. יהודה והמנהיגות שלה פחדו. לא היה להם אמון בוטח בנוכחות או ההבטחות של יהוה!

ישעיהו ז 3-9 (טקסט התנ"ך על פי המסורה בכתב יד לנינגרד)
וַיֹּאמֶר יְהוָה אֶל-יִשְׁעִיָּהוּ צֶא-נָא לְקִרְאת אֶחָז אֲתָה וְשָׂאֵר יְשׁוּב בְּנֵי אֶל-קִצֵּה תַעֲלֶת הַבְּרָכָה הַעֲלִינָה אֶל-מִסַּלַּת שְׂדֵה כּוּבֵס; וְאָמַרְתְּ אֵלָיו הַשְּׁמֵר וְהַשְּׁקֵט אֶל-תִּירָא וּלְבַבְךָ אֶל-יְרֵךְ מְשִׁנֵי זַנְבוֹת הָאוֹדִים הַעֲשִׂנִים הָאֵלֶּה בְּחָרִי-אֵף רָצִין וְאַרְם וּבֶן-רַמְלִיָּהוּ; וְיַעַן כִּי-יַעַץ עָלֶיךָ אֲרָם רַעַה אֶפְרַיִם וּבֶן-רַמְלִיָּהוּ לְאָמַר; וְנִעְלָה בִיהוּדָה וְנִקְיָצְנָה וְנִבְקַעְנָה אֵלָינוּ וְנִמְלִיךְ מֶלֶךְ בְּתוֹכָהּ אֶת בֶּן-טַבְּאֵל; וְכֹה אָמַר אֲדֹנָי יְהוִה לֹא תִקּוּם וְלֹא תִהְיֶה; וְכִי רֹאשׁ אֲרָם דָּמָשֶׁק וְרֹאשׁ דָּמָשֶׁק רָצִין וְגִעּוּד שְׁשִׁים וְחֲמֵשׁ שָׁנָה יַחַת אֶפְרַיִם מֵעַם; וְרֹאשׁ אֶפְרַיִם שְׁמֵרוֹן וְרֹאשׁ שְׁמֵרוֹן בֶּן-רַמְלִיָּהוּ אִם לֹא תִאֲמִינוּ כִּי לֹא תִאֲמִנוּ;

ז 3 **"יִשְׁעִיָּהוּ"** שמו הוא שילוב של שני שמות עצם, "ישועה" ו-"יהוה". כדי לעמוד על כוונה המובנת או המרומזת, פועל חייב להיות מונח, "יהוה הוא ישועה", "יהוה מביא ישועה", וכו'.

❑ **"שָׂאֵר יְשׁוּב"** זהו בנו הראשון של ישעיהו. השם שלו מתכוון "שריד ישוב" של פרק י 20-23. העובדה עצמה שהתבקש מיהודה לקחת את בנו לפגוש את המלך מראה שלשם שלו הייתה רלוונטיות לנושא של הפגישה. זה יכול להתייחס ל-

1. רק חלק קטן מהצבא הפולש ישרוד כדי לחזור הביתה
2. רק חלק קטן מיהודה חסרת האמונה ישרוד. ישעיהו משתמש בקונספט של "שריד נאמן" לעתים קרובות. ראו נושא מיוחד ב-א 9.

❑ **"אֶל-קִצֵּה תַעֲלֶת הַבְּרָכָה הַעֲלִינָה"** זה מתקשר לברכת הגיחון אשר מספקת מים לירושלים במהלך מצורים. הברכה הזו גם שומשה בהכתרה של מלכי יהודה. אחז בדק את ההכנות למצור. הוא בדק את המשאבים שלו!

ז 4-9 זהו מסרו של יהוה לאחז דרך ישעיהו. החלק הראשון פונה לאחז.

1. הישמר, *Niphal IMPERATIVE*, KB 1581, BDB 1036
 2. השקט, *Niphal IMPERATIVE*, KB 1641, BDB 1052
 3. אל תירא, *Qal IMPERFECT*, KB 432, BDB 431 משמש במובן יוסיב
 4. לבבך אל ירך, *Qal IMPERFECT*, KB 1236, BDB 939 משמש במובן יוסיב
- הסיבה לפחד של אחז הייתה תוכניות הפלישה של סוריה וישראל (פסוק 5).
 יהוה מאפיין את המחשבות של הקואליציה הסורית-אפריימית (פסוק 6).
1. נעלה ביהודה, *Qal IMPERFECT*, KB 828, BDB 748 משמש במובן קוהורטיבי
 2. נקיצנה (NASB שולים), *Hiphil IMPERFECT*, KB 1089, BDB 880 משמש במובן קוהורטיבי
 3. נבקענה אלינו, *Hiphil IMPERFECT*, KB 149, BDB 131 משמש במובן קוהורטיבי
 4. נמליך מלך בתוכה את בן-טבאל, *Hiphil IMPERFECT*, KB 590, BDB 573 משמש במובן קוהורטיבי

יהוה מתאר את התוכניות שלו בפסוק 7.

1. לא תקום, *Qal IMPERFECT*, KB 1086, BDB 877
 2. לא תהיה, *Qal IMPERFECT*, KB 243, BDB 224
- יהוה בשליטה על ההיסטוריה, לא צבאות אנושיים, באם זה סוריה/ישראל או אשור. יחד עם זאת, ישנה דרישה מטעם המנהיגות של יהודה – הם חייבים להאמין/לבטוח בדברו של יהוה (פסוק 9)!

1. תאמינו, BDB 52, KB 63, *Hiphil IMPERFECT*, רבים (בית משפט מלכותי ומנהיגות, ראו פסוקים 13, 14)

2. לא תאמנו, (פשוטו כמשמעו "להיות מאומת"), BDB 52, KB 63, *Niphal IMPERFECT*, רבים
אותו המשחק על המשמעות של אמן נמצא ב-ב דברי הימים כ 20. אותו הפועל משמש ב-ב שמואל ז 16 בהקשר לקביעות של המלכות הדיודית. בברית של מערכת יחסים יהוה בוחר לא לפעול אם שותפי הברית שלו מסרבים להאמין/לבטוח בו (ראו. ל 15). ראו נושא מיוחד "להאמין" ב-כב 25.

▣ **"שְׁנֵי זָנוּבוֹת הָאוֹדִים הַעֲשִׂיִם הָאֵלֶּה"** שני הפולשים מתוארים בקרוב כ-"היו". סוריה (דמשק) נפלה לאשורים ב-732 לפנה"ס וישראל (שומרון) נפלה ב-722 לפנה"ס. את המספר (65 שנים) הנמצא בפסוק 8 קשה ליישב עם המידע ההיסטורי הנוכחי שלנו לגבי התקופה ההיסטורית הזו.

ז 6

NASB	"עשו... פרצה בקירותיה"
NKJV	"עשו פער בקירותיה"
NRSV	"כבשו את זה"
NJB	"הרסו את זה"
Peshitta	"עשו פרצה בזה"
REB	"שברו את רוחה"

הפועל הזה (BDB 131, KB 149, *Hiphil IMPERFECT*, משומש במובן קוהורטיבי) בעיקרון מתכוון "לפתוח" או "לפרוץ" (ראו. ב מלכים ג 26).

▣ השם "טבאל" (BDB 370) הינו שם אשורי. ישנם שני שימושים ידועים: (1) שבט של אנשים בגלעד או (2) שמו של מלך צידון (תו-בא-אל, LXX טבאל, ידוע גם כאתבעל); למרות זאת, הטקסט המסורתי מוסיף ניקוד לשם ומשנה זאת ל-"טבאל", אשר בעברית מתכוון "אינו טוב לשום דבר". שינוי השמות הינו שכיח בברית הישנה כדי להראות את נקודת מבטו של המחבר על הדמות של האדם. יחד עם זאת, בהקשר כאן זה מתייחס לתומך אשורי לא ידוע בתוך יהודה.

ז 7 **"כֹּה אָמַר אֲדֹנָי יְהוִה לֹא תִקּוּם וְלֹא תִהְיֶה"** זה אחד ממספר פסוקים בהקשר הזה אשר מלמד על שליטתו וריבונותו של אלוהים על כל העמים וההיסטוריה (ראו. פסוקים 17, 18 ו-כ 18).

ז 8 **"בְּעוֹד שָׁשִׁים וְחֲמֵשׁ שָׁנָה"** אלמנט הזמן הזה הינו קשה להבנה. זה עלול להיות מקושר לאסרחדון אשר השלים את הגירוש והתיישבות מחדש של אדמת ישראל (ראו. ב מלכים יז 24; עזרא ד 2). זאת יכולה להיות דוגמא טובה של (1) החוסר בהירות של נבואה חזויה בברית הישנה; (2) סופר מאוחר יותר אשר מעדכן את הטקסט של ישעיהו עם פרשנות עריכה; או (3) שניהם.
ה-NIV מבטא את משחק המילים של ישעיהו כ-"אם אתם לא עומדים איתנים באמונה שלכם, אתם לא תעמדו בכלל".

ז 9 **"אם לא תאמינו"** ראו נושא מיוחד: האמן, בטח, אמונה ונאמנות בברית הישנה ב-כב 25.

ישעיהו ז 10-17 (טקסט התנ"ך על פי המסורה בכתב יד ליניגרד)
¹⁰ וַיֹּסֶף יְהוָה דַּבֵּר אֶל-אַחַז לֵאמֹר; ¹¹ שְׂאֵל-לְךָ אוֹת מֵעַם יְהוָה אֱלֹהֶיךָ הַעֲמֵק שְׂאֵלָה אוֹ הַגְּבֹהַּ לְמַעְלָה; ¹² וַיֹּאמֶר אַחַז לֹא-אֶשְׂאֵל וְלֹא-אֶנְסֶה אֶת-יְהוָה; ¹³ וַיֹּאמֶר שְׁמַעוּ-נָא בֵּית דָּוִד הַמַּעַט מִכֶּם הַלְאוֹת אַנְשִׁים כִּי תִלְאוּ גַם אֶת-אֱלֹהֵי; ¹⁴ לָכֵן יִתֵּן אֲדֹנָי הוּא לְכֶם אוֹת הִנֵּה הֵעֲלַמָּה הָרָה וַיִּלְדֶת בֵּן וַיִּקְרָאתָ שְׁמוֹ עֲמֹנִי אֵל; ¹⁵ חֲמָאָה וַדְּבַשׁ יֹאכַל לְדַעְתּוֹ מֵאוֹס בָּרַע וּבָחוּר בְּטוֹב; ¹⁶ כִּי בְטָרָם יֵדַע הַנְּעַר מֵאֵס בָּרַע וּבָחוּר בְּטוֹב תַּעֲזֹב הָאֲדָמָה אֲשֶׁר אַתָּה קָץ מִפְּנֵי שְׁנֵי מַלְכֵיהָ; ¹⁷ יָבִיא יְהוָה עֲלֶיךָ וְעַל-עַמְּךָ וְעַל-בֵּית אָבִיךָ יָמִים אֲשֶׁר לֹא-בָאוּ לְמִיּוֹם סוּר-אֶפְרַיִם מֵעַל יְהוּדָה אֶת מֶלֶךְ אֲשׁוּר;

ז 11 ישנן שתי דרכים כדי להבין את הטקסט העברי של פסוק 11.

1. שני שימושים של הפועל "שאל" (*Qal IMPERATIVE*, KB 1371, BDB 981), ראו. Peshitta, NKJV,

2. שימוש אחד של הפועל (שאלה) שימוש אחד במילה *שאל Sheol* (שאלה – BDB 982), ראו. NASB,

REB, NJB, TEV, Vulgate (ל-LXX יש את "עומק")

ה-USB Preliminary Report on the Hebrew Text-נתן לשתי ה-"שאל" (ציונים) ציון של "B" (יש ספק). שניהם מתאימים להקשר המייד. כאן שוב הניסוח המדויק לא בטוח, אך הכוונה של הפסוק ברורה. זה נכון לרוב המכריע של

בעיות הטקסט מסוג זה. זכרו, הרעיון המרכזי של הבית (או פסקה), לא הפרטים, הינו המפתח, להבנה נכונה של ההתגלות של אלוהים לנו. החשק לדעת עוד, יותר מאחרים, היא לא מאלוהים! באופן מדהים, אלוהים מוכן לעזור למשרת שלו עם הלב החלש להאמין לדברו. הוא נותן סימנים לעם הברית שלו (ראו. לז 30; לח 7, 8; נה 13). סוג זה של אימות פיזי לא זמין או מובטח לכל המאמינים (ראו. מתי יב 38-39; טז 1, 4; מרקוס ח 11-12; יג 4; לוקס יא 16, 29; יוחנן ב 18; ד 48; ו 30; ראשונה אל הקוריתים א 22). סימנים ו/או ניסים יכולים לעתים קרובות להיות טכסיסים של השטן (ראו. מתי ז 21-22; כד 24; מרקוס יג 22)!

■ **"מעם יהוה אלהיך"** זה מעניין לציין את המשחק בין "אלוהיך" נגד "אלוהי". למרות זאת, הרבה אנשי אמונת הברית הישנה משתמשים במושג "אלוהיך" בשיחות עם אחרים. זה ניב ללא כוונה תאולוגית.

■ **"העמק שאלה או הגבה למעלה"** הנביא מצהיר כי אחז יכול לבקש כל סימן על הארץ, מתחת לאדמה, או בשמים מעל כדי לוודא את אמתותו של אלוהים. אלוהים מוכן לחשוף בבירור את הרצון שלו לאחז. לדין של שאול *Sheol* ראו נושא מיוחד: היכן המתי? ב-ה 14.

ז 12 **"ויאמר אחז לא-אשאל ולא-אנסה את-יהוה"** זה נשמע כמו הצהרה ראויה מפני שנאמר לאנשי אלוהים לא "לנסות" (KB 702, BDB 650) את אלוהים (ראו. שמות יז 2, 7; במדבר יד 22; דברים ו 16; תהלים עח 18, 41, 56; צה 9; קו 14). יחד עם זאת, המניע של המלך הזה הוא שהוא כבר החליט להתייעץ עם אשור, לא עם אלוהים, לעזרה. זה לא היה כבוד לאלוהים. אלוהים עצמו נתן למלך הדיידי את ההזדמנות הזו לאמת את הבטחון שלו במילתו, הגנתו והספקתו, אך הוא לא עשה זאת!

ז 13 **"שמעו-נא"** הפועל הזה (KB 1570, BDB 1033, *Qal IMPERATIVE*, רבים) משמש לעתים קרובות בישיעהו, אך רק כאן ב-"ספר עמנואל" (פרקים ז – יב). אלוהים רוצה שישמעו אותו ושיציתו!

■ **"בית דוד"** בהקשר הזה של המשפט הזה, אשר יכול להיות תאגידי, מתייחס לאחז כנציג של מלכות דוד (ראו. ב שמואל ז).

■ **"המעט מקם"** זהו ניב עברי (BDB 589, ראו. במדבר טז 13; יהושוע כב 17; יחזקאל טז 20; לד 18). האנשים התייחסו לאלוהים ולרצון הגלוי שלו (חוקי משה) כדבר קטן, דבר לא חשוב.

■ **"הלאות אַנְשִׁים"** הפועל הזה (KB 512, BDB 521) משמש פעמיים.
1. פעם אחת בהתייחסות לבני אדם (*Hiphil INFINITE CONSTRUCT*)
2. פעם אחת בהתייחסות לאלוהים (*Hiphil IMPERFECT*)
אחז לא ביצע את המטלות שלו כשורה כנציג של יהוה (ראו. ב שמואל ז) בקרב העם!

ז 14 **"לכן יתן אֲדָנִי הוא לְכֶם אוֹת"** הסימן הזה (BDB 16) חייב תחילה להיות מיושם ליומו של אחז (במיוחד פסוקים 15, 16)!

■ **"העלמה"** המושג העברי כאן הינו *almah* (BDB 761). המושג הזה משמש עבור נערה צעירה בגיל הנישואים (ראו. בראשית מג 24; שמות ב 8; משלי ל 19). זה מסמן אישה אשר בוגרת מינית. ישנו עוד מושג עברי לעלמה, *bethula* (BDB 143), אשר משמש על ידי ישעיהו ב-כג 4, 12; לז 22; מז 1; סב 5. תרגום השבעים מתרגם את הפסוק הזה עם מושג יווני "בתולה". המושגים הללו חופפים סמנטית וכל הנערות הצעירות בתרבות הישראלית נחשבו להיות בתולות. למרות זאת, אני לא מאמין בשתי לידות בתולין, רק אחת. הייתה התעברות נורמלית בימיו של אחז כסימן ו-"ה", טקסט מסורתי) התעברות בתולין בימיו של ישוע (ראו. מתי א 18-23; לוקס א 26-38). זוהי נבואה רבת מימוש!

אני חושב שהסיבה שהברית החדשה לא מדגישה זאת יותר (מופיעה רק בשני סיפורי הלידה [מתי א 23; לוקס א 31, 34] ולעולם לא בדרשה במעשי השליחים ולא באגרת של איזשהו שליח) בגלל האי הבנה האפשרית של דת רומאית-יוונית בה יחסי מין בין אלים ובני אדם, אשר הביאה לצאצא, הייתה שכיחה. לנסות לבסס דוקטרינה של חטא המועברת דרך זרע של זכר ו-, לכן, להראות סיבה ללידת בתולין הינה, לפי דעתי, טיפשית! במציאות זה דומה לנשים העקרות של הפטריארכים שהביאו ילדים רק בהסתה של אלוהים. אלוהים הוא בשליטה על משיח! אמת יותר גדולה מתגלית בברית החדשה בה המשיח מוצג בבירור כאלוהות בהתגלמותה (יוחנן א 1; ה 18; י 33; יד 9-11; פיליפים ב 6)!

NASB	"תהיה בהריון ותלד בן"
NKJV, Peshitta	"תהיה הרה ותלד בן"
NRSV	"בהריון ותלד בן"
TEV	"אשר בהריון ויהיה לה בן"
NJB, REB	"הינה בהריון ותלד בן"
LXX	"תהיה בהריון ותלד בן"

שם התואר (BDB 248) בדרך כלל מציין מישהו אשר כבר בהריון, אך יש אי בהירות מסיימת, כמו שברור מהגרסאות.

זה כנראה מתייחס לאיזה שהיא אישה בימיו של ישעיהו; באם זאת הייתה אשתו של המלך (לידתו של חזקיה), אשתו של נביא, או נערה צעירה בבית המשפט לא ברו, אך חזקיה (בנו של אחז) מתאים להקשר הדוידאי הכי טוב.

☐ **"עַמְנוּ אֵל"** השם הזה (BDB 769) מתכוון "אלוהים עמנו" (ראו. ח 8, 10). בימיו של ישעיהו הרבה ילדים נקראו בשמות הקשורים לאלוהות. שמו של הילד הינו הסימן, לא הלידה המיוחדת שלו! האנשים הללו לא ציפו לילד בהתגלמות אלוהית, אל טבעי שנולד מבתולה! זוהי לא אמת של הברית החדשה, אלא אמת בהתגלות מתקדמת של הברית החדשה!

ז 15-16 הפסוקים הללו מקבילים (שלושה פעלים שחוזרים על עצמם). המקבילות הזו הינה אופיינית לסגנון הספרותי העברי (שניהם ביחידה ספרותית, וברמה הפסקה והפסוק).

ז 15 **"חֲמָאָה וְדָבַשׁ יֹאכֵל לְדַעְתּוֹ"** ישנם שתי תאוריות לכוונה של המשפט הזה: זה מתכוון או שהוא יגיע הזמן של שפע רב (שמות ג 8), או בדיוק ההפך, הוא יגיע בתקופה של מחסור גדול (ראו. פסוקים 21-22).

☐ **"לְדַעְתּוֹ מְאוֹס בָּרַע וּבָחֹר בְּטוֹב"** נראה כי זה מתייחס ל-

1. "עידן האחריות" (התוצאות של אימוני דת)

2. כך שהוא יהיה ילד צעיר אשר יודע מה אסור או מותר. בחיים יהודיים מאוחרים יותר זה יהיה נורמלית בסביבות גיל שלוש עשרה (בר מצווה *Bar-Mitzvah*). יחד עם זאת, ח 4 רומז על הרבה יותר מוקדם!

ז 16 **"תַעֲזַב הָאָדָמָה אֶשֶׁר אַתָּה קָץ מִפְּנֵי שְׁנֵי מַלְכֵיהָ"** זה מתייחס לתבוסה והגלות של סוריה (ראו. עמוס א 3-5) וישראל (ראו. יז 3) על ידי אשור. עיר הבירה של ישראל, שומרון, נפלה לאשור ב-722 לפנה"ס לאחר מצור מוארך. הרוב המכריע של השבטים הללו מעולם לא חזר לכנען, אך התבללו על ידי האוכלוסיות בהן הם היו בגלות (מדי).

ז 17 **"יָבִיא יְהוָה עֲלֵיךְ"** זוהי דוגמא טובה שכל משבר היסטורי באומת ישראל נשלטה על ידי יהוה למטרותיו.

ישעיהו ז 18-19 (טקסט התנ"ך על פי המסורה בכתב יד ליניגרד)
 18 וְהָיָה בַיּוֹם הַהוּא יִשְׂרָאֵל יְהוָה לְזָבוּב אֲשֶׁר בְּקִצָּה יְאִרֵי מִצְרַיִם וְלְדַבּוּרָה אֲשֶׁר בְּאֶרֶץ אֲשׁוּר; 19 וּבָאוּ וַנְחוּ כָל־לֶם בְּנֵחְלֵי הַבְּתוֹת וּבְנִיקֵי הַסְּלַעִים וּבְכָל הַנְּעֻצִים וּבְכָל הַנְּהַלְלִים;

ז 18 **"בַּיּוֹם הַהוּא"** "ביום ההוא" הוא היום של התממשות ההבטחות של אלוהים (ראו. פסוקים 18, 20, 21, 23). זה יכול להתייחס לזמן קרוב בעתיד (המפלה של סוריה וישראל, ראו. פסוק 16) או רקע אסכטולוגי, של אחרית הימים (עידן המשיח, העידן של לידת הבתולין האחת האמיתית).

☐ **"יִשְׂרָאֵל"** ראו הערה ב-ה 26.

☐ **"מִצְרַיִם"** עמו של אלוהים עדיין היו תקועים במשחק הכוחות בין האימפריות של הסהר הפורה ונהר הנילוס. ישנה התייחסות למצרים בהושע ז 11; ח 13; ט 3, 6; יא 5, 11; יב 1.

ז 19 **"בְּנֵחְלֵי הַבְּתוֹת וּבְנִיקֵי הַסְּלַעִים וּבְכָל הַנְּעֻצִים וּבְכָל הַנְּהַלְלִים"** זוהי סדרה של מטאפורות שבאות לתאר את גודל הצבא הפולש אשר יכבוש אפילו את האזורים המרוחקים ביותר של הארץ המובטחת.

ישעיהו ז 20 (טקסט התנ"ך על פי המסורה בכתב יד ליניגרד)

20 ביום ההוא יגלח אדני בתער השכירה בעברי נהר במלך אשר את-הראש ושער הרגלים וגם את-הזקן
תספה;

ז **20** "ביום ההוא יגלח אדני בתער" נראה כי זה מתייחס לאחז ששלח שי כדי לסחור את אשר שתעזור לו, ב מלכים טז 7-9. גילוח הראש והזקן היה סימן לבושה ואבל (ראו. ב שמואל י 4-5; א דברי הימים יט 4; ירמיהו מח 37). נראה כי המשפט "שער הרגלים" מתקשר לשער הערווה של גברים צעירים (ראו. ו 2; שופטים ג 24; א שמואל כד 3), אשר יציין בושה.

- המושג העברי "רגליים" (BDB 919) במספר מקומות יכול להתייחס ל-
1. איבר מין זכרי, שמות ד 25; שופטים ג 24; רות ג 4, 7; א שמואל כד 3
 2. איבר מין נקבי, דברים כח 57; יחזקאל טז 25
 3. אפילו יצורים מלאכיים, שרפים, ישעיהו ו 2; כרובים, יחזקאל א 23
- בישעיהו לו 12 שתן נקרא "שיניהם" (NIDOTTE, כרך 3, עמוד 1048).

ישעיהו ז 21-22 (טקסט התנ"ך על פי המסורה בכתב יד לנינגרד)
²¹ והיה ביום ההוא יחיה-איש עגלת בקר ושתי-צאן; ²² והיה מרב עשות חלב יאכל חמאה כה-חמאה ודבש יאכל כל-הנותר בקרב הארץ;

ז **21** ישנו דיון רב בנוגע לנושא האם זה מתייחס לשגשוג או מחסור כמו פסוק 15.

ישעיהו ז 23-25 (טקסט התנ"ך על פי המסורה בכתב יד לנינגרד)
²³ והיה ביום ההוא יהיה כל-מקום אשר יהיה-שם אלף גפן באלף כסף לשמיר ולשית יהיה; ²⁴ בחצים ובקשת יבוא שמה כה-שמיר ושית תהיה כל-הארץ; ²⁵ וכל ההרים אשר במעדר יעדרון לא-תבוא שמה יראת שמיר ושית והיה למשלח שור ולמרמס שה;

ז **24-25** זה מתייחס למספר הגבוה של חיות פרא שיתפסו את הארץ המובטחת בגלל החוסר של אנשים (אשר שניהם קשורים לקללות הברית של דברים כח).

שאלות לדיון

זהו ספר פרשנות שמטרתו להיות מדריך לימוד, מה שאומר שאתם אחראים לפרש בעצמכם את הכתובים. כל אחד מאתנו חייב ללכת באור שיש לנו. אתם, כתבי הקודש ורוח הקודש בראש סדר העדיפויות בפרשנות. אתם לא צריכים להשאיר את זה לפרשן.

שאלות לדיון אלו ניתנו כדי לעזור לכם לחשוב היטב על הנושאים הגדולים בחלק זה של הספר. הן נועדו להיות מעוררות חשיבה ולא סופיות.

1. האם העם היהודי ציפה שהמשיח יהיה אלוהים בהתגלמותו?
2. האם ישעיהו ז 14 מנבא לידת בתולין ביומו של אחז?
3. מדוע השמות של הילדים כה חשובים בפרקים הללו?

ישעיהו ח'

חלוקה של קטעים לפי תרגומים מודרניים

NASB	NKJV	NRSV	TEV	NJB
נפילת דמשק ושומרון	אשור תפלוש לארץ	הסימן של מהר שקל קש בז	בנו של ישעיהו כסימן לעם	לידת בן לישעיהו
ח' 1-4	ח' 1-4	ח' 1-4	ח' 1-2	ח' 1-2
			ח' 3	ח' 3-4
			קיסר אשור מגיע	השלח ונהר פרת
ח' 5-8	ח' 5-8	ח' 5-8	ח' 5-8ב	ח' 5-10
(8-ב5)				
שריד המאמין	(6-8)		ח' 8ב	
ח' 9-10	ח' 9-10	ח' 9-10	ח' 9-10	
(9-10)	(9-10)	(9-10)		(9-10)
	ירא אלוהים, ציית לדבריו	העדות והלימוד	אדוני מזהיר את הנביא	המשימה של ישעיהו
ח' 11-15	ח' 11-15	ח' 11-15	ח' 11-15	ח' 11-20
				(11-20)
(12-15)	(12-15)		אזהרה מפני התייעצות עם מתים	
ח' 16-18	ח' 16-18	ח' 16-22	ח' 16-17	
	(16-18)			
			ח' 18	
ח' 19-22	ח' 19-22		ח' 19	
			ח' 20	
			זמני צרה	משוטט באפלה
			ח' 21-ט' 1א	ח' 21-ב23
				(21-ב23)
				ישועה
				ח' 23-ב' 6

מחזור קריאה שלישי

מעקב אחר כוונתו המקורית של המחבר ברמת הפסקה

זהו ספר פרשנות שמטרתו להיות מדריך לימוד, מה שאומר שאתה אחראי לפרש בעצמך את הכתובים. כל אחד מאתנו חייב ללכת באור שיש לנו. אתה, כתבי הקודש ורוח הקודש בראש סדר העדיפויות בפרשנות. אתה לא צריך להשאיר את זה לפרשן.

קרא את הפרק ברציפות. זהה את הנושאים. השווה את חלוקת הנושאים שלך עם חמשת התרגומים המודרניים. אין השראה בחלוקה לפסקאות, אבל זהו המפתח לעקוב אחר כוונתו המקורית של המחבר, שזה הלב של הפרשנות. לכל פסקה של נושא אחד ויחיד.

1. פסקה ראשונה
2. פסקה שנייה
3. פסקה שלישית
4. וכו'.

תובנות הקשריות

- א. פרק זה ממחיש את בעיית הניסיון להתוות נבואה פואטית על ידי בית של שיר. זה לא בטוח כיצד בתי השירים הללו נבנו. זה אפילו לא בטוח למי הם מדברים!
- ב. בפרקים כאלה הכי טוב זה לנסות למצוא את האמת המרכזית בכל בית של שיר. ואז תראו האם יש מילות "מפתח" או קונספטים חוזרים. הזהרו מלדחוף פרטים לתאולוגיות דוגמטיות או שיטתיות. שירה עברית מעורפלת להפליא. ראו נספח אחד.
- ג. אי בהירות הינה אופיינית לשירה ונבואה עברית. פירוש של פרטים הורג את האומנותיות (משחקי מילים, מקבילות) ולעתים קרובות מאבד מהכוונה בפרטים. בתי השירים הללו היו מופרדים במקור. הם מעוצבים שישמעו אותם! הם אמורים להיות עם השפעה רגשית מיידית! רק עם זמן, תפילה והתגלות מתמשכת האמיתות הללו הופכות להיות ברורות!
- ד. לפרקים ו – ח יש הרבה כינויי גוף יחידיים. יהוה פונה לנביא והוא לעתים קרובות פונה לקבוצות ככולל.

לימוד מילים וביטויים

ישעיהו ח 1-4 (טקסט התנ"ך על פי המסורה בכתב יד לנינגרד)
1 וַיֹּאמֶר יְהוָה אֵלַי קַח-לְךָ גְּלִיּוֹן גָּדוֹל וּכְתַב עָלָיו בְּחָרָט אֲנֹשׁ לְמַהֵר שְׁלַל חֹשׁ בַּד; ²וְאַעֲדָה לִי עֵדִים נְאֻמִּים אֶת אֹרְיָה הַכֹּהֵן וְאֶת-זְכַרְיָהוּ בֶן-בְּרַכְיָהוּ; ³וְאַקְרַב אֶל-הַנְּבִיאָה וְתַהַר וְתִלְדַּ בֶּן וַיֹּאמֶר יְהוָה אֵלַי קְרָא שְׁמוֹ מַהֵר שְׁלַל חֹשׁ בַּד; ⁴כִּי בְטָרָם יֵדַע הַנַּעַר קְרָא אָבִי וְאִמִּי יִשָּׂא אֶת-חֵיל דְּמִשְׁקָ וְאֶת שְׁמֶרֶן לִפְנֵי מֶלֶךְ אֲשׁוּר;

ח 1-4 בנו השני של ישעיהו (ראו. פסוק 3) הינו נבואה לגבי ההרס של הפולש הראשי של יהודה (מלחמה הסורי-אפריימית), סוריה (בירת דמשק). דמשק נתפסה על ידי אשור ב-732 לפנה"ס והתושבים של הארץ הוגלו. בדרכים מסוימות בנו השני של ישעיהו מקביל לארץ המובטחת של ז 14-16.

ח 1 "קח-לך גליון גדול וכתב עליו" יהוה נתן לישעיהו שתי פקודות.

1. "קח" Qal IMPERATIVE, KB 534, BDB 542

2. "כתוב", Qal IMPERATIVE, KB 503, BDB 507, משומש לעתים לכלי חריטה, ראו. שמות לב 4, 16

שימו לב שמה שיהוה מגלה חייב להיות כתוב עבור קוראים של יומו, וגם עתידיים, וזה ייקח חתיכת חומר כתיבה "גדולה" או לוח חמר או חותם (ראו. ל 8). המילה בעברית (BDB 152) לא מציין איזה סוג של חומר (שימו לב לשימוש שלו בג 23, היכן שזה עלול להתייחס לחותמות גליליות אשר לבשו מסביב לצוואר, ראו. הערות שוליים של JB, עמוד 1155, וה- Bible Background Commentary, IVP, עמוד 594). זה לא בטוח מהטקסט האם המסר ארוך או שזה רק משפט אשר רשום באותיות גדולות!

☐
"באותיות רגילות" NASB
"בחרט אנוש" NKJV, LXX
"בתווים משותפים" NRSV, REB, JPSOA
"באותיות גדולות" TEV

NJB
Peshitta

"עם חרט רגיל"
"עליו בפשטות"

זה בבירור משפט דו משמעי מפני שזה המקום היחיד בו המילה "אנוש" (BDB 60) משומשת עבור חפץ לא אנושי. יהוה רוצה שהמסר שלו יתועד כך שכל העם שלו יוכל להבין בקלות את המסר שלו.

☐

NASB	"מהיר השלל, מהיר הוא הטרף"
NKJV, NRSV	"מהר-שלל-חש-בז"
TEV	"שלל מהיר, שוד מהיר"
Peshitta	"לזרז את השבי ולתעד את השלל"
הערות שוליים של JB	"מהיר-מלקוח-זריז-שלל"
הערות שוליים של REB	"מהיר לשלל, זריז לבזיזה"

זהו שמו של הבן השני של ישעיהו, "מהר-שלל-חש-בז" (ראו. פסוק 3). אותם שני הפעלים נמצאים במשפט הסרקסטי של ה'19. זה אולי התגובה של יהוה לשחצנות של יהודה. היה לזה (כמו לכל שמות בניו של ישעיהו) משמעות נבואית עבור האנשים של יומו. נראה כי זה מתייחס לפלישה האשורית בגלל החוסר אמונה של אחז. הפלישה הזו מכניע את יהודה כמו גם את סוריה וישראל. בחבקוק א 6-8 שני הפעלים מתארים את הפלישה של בבל על יהודה.

ח 2

NASB	"אקח לעצמי"
NKJV	"אקח לעצמי"
NRSV	"אעיד זאת בשבילי"
NJB	"אקח"
LXX	"אעשה לי"
Peshitta	"לקחתי לי"
JB	"מצאו אותי"
REB	"אעידה לי"
JPSOA	"קראתי"

הפועל בטקסט המסורתי הינו "להיות עד" (*Hiphil* COHORTATIVE, KB 795, BDB 729). מגילות ים המלח, תרגום השבעים LXX ופשיטתא משנים את הפועל לציווי ואחריו באים REB, NRSV. בהקשר אלוהים מחפש שני עדים נאמנים (ראו. דברים ד 26; ל 19; לא 28) לחזק את המסר שלו (שמים וארץ, ראו הערה ב-א 2).

שם העד הראשון, "אוריה הכהן", מוזכר ב-ב מלכים טז 10-16 (באור גרוע למדי). העד האחר (זכריהו, בן יברכיהו) לא ידוע אלא אם כן זה מתייחס לזכריהו של יומו של עוזיהו ב-ב דברי הימים כו. ה-NIDOTTE, כך 3, עמוד 336, חושב שזה ישעיהו בעצמו שרוצה ששני העדים יהיו נוכחים כאשר הוא נותן שם לבנו השני.

ח 3

NASB	"התקרבתי"
NKJV, NRSV, LXX	"הלכתי ל-"
NJB	"קיימתי יחסי מין עם"
REB	"שכבתי עם"

הפועל (*Qa/IMPERFECT*, KB 1132, BDB 897) מציין מגע מיני (ראו. בראשית כ 4; ויקרא יח 6, 14, 19; דברים כב 14; יחזקאל יח 6).

שוב השאלה של "מי" בהריון ב-ז 16 עולה. ישנם שתי אפשרויות עיקריות.
1. הילד המיוחד משקף מלך דוידי אידאלי ולכן, כנראה חזקיהו, בנו של אחז
2. ישעיהו אולי היה קרוב של אחז, אם כך, הבן שלו גם יכול להיות מלך דוידי. הקרבה של ח 3 ל-ז 14 עושה את בנו השני של ישעיהו להתממשות "קרובת טווח" אפשרית.

☐ "הנְבִיאָה" זה בבירור התייחסות לאשתו של ישעיהו. היא הייתה (1) גם נביאה (BDB 612, יחיד נקבי) או (2) נבואה לנביא.

נושא מיוחד: נשים בכתבי הקודש

- א. התנ"ך
- א. הנשים נחשבו באופן תרבותי כרכוש
1. נכללו ברשימת הרכוש (שמות כ 17)
 2. היחס לאמות (שמות כא 7-11)
 3. נדר של נשים היה ניתן לביטול על-ידי גבר אשר היה אחראי חברתית (במדבר ל)
 4. נשים כשלל מלחמה (דברים כ 14-10; כא 14-10)
- ב. באופן מעשי היתה הדדיות
1. האישה והאישה נבראו בצלמו של אלוהים (בראשית א 26-27)
 2. כיבוד האב והאם (שמות כ 12 [דברים ה 16])
 3. יראת כבוד כלפי האם והאב (ויקרא יט 3; כ 9)
 4. גברים ונשים יכלו להיות נזירים (במדבר ו 1-2)
 5. לבנות היתה זכות ירושה (במדבר כז 11-1)
 6. היו חלק מאנשי הברית (דברים כט 12-10)
 7. הליכה בהתאם ללימוד של האב והאם (משלי א 8; ו 20)
 8. הבנים והבנות של הימן (משפחה לוית) הדריכו את המוזיקה בבית המקדש (דהי"א כה 5-6)
 9. בנים ובנות ינבאו בעידן החדש (יואל ב 28-29)
- ג. נשים היו העמדות הנהגה
1. אחותו של משה, מרים, נקראה נביאה (שמות טו 20-21; שימו לב גם למיכה ו 4)
 2. נשים קיבלו כישרון מאלוהים לטוות חומרים לאוהל מועד (שמות לה 25-26)
 3. אשה, דבורה, גם היתה נביאה (השווה לשופ' ד 4), והדריכה את כל השבטים (שופ' ד 4-5; ה 7)
 4. חולדה היתה נביאה שהמלך יאשיהו ביקש ממנה לקרוא ולפרש את "ספר התורה" שזה עתה נמצא (מל"ב כב 14; דהי"ב לד 22-27)
 5. המלכה אסתר, אישה יראת ה', הצילה את היהודים בפרס
- ii. הברית החדשה
- א. במבחינה תרבותית גם ביהדות וגם בעולם הרומי-יווני הנשים היו אזרחיות סוג ב' עם מעט זכויות (מקדוניה היתה יוצאת דופן).
- ב. נשים בעמדות הנהגה
1. אלישבע ומרים, נשים יראות ה' שהיו זמינות לאלוהים (לוקס א-ב)
 2. חנה, אשה יראת ה' ששרתה במקדש (לוקס ב 36)
 3. לידיה, מאמינה ומנהיגת קהילת בית (מה"ש טז 14, 40)
 4. ארבע הבנות הבתולות של פיליפוס היו נביאות (מה"ש כא 8-9)
 5. פבי, שמשית הקהילה בקנכראה (רומ' טז 1)
 6. פריסקילה, עמיתתו של שאול והמורה של אפולוס (מה"ש יח 26; רומ' טז 3)
 7. מרים, טריפינה, טריפוסה, פרסיס, יוליה, אחותו של נראס, מספר נשים שהיו עמיתות לעבודה של שאול (רומ' טז 6-16)
 8. יוניס (KJV), יתכן ששליחה (רומ' טז 7)
 9. אבהודיה וסינטיכי, עמיתות לעבודה של שאול (פיל' ד 2-3)
- iii. כיצד מאמינים בימינו מאזנים את הדוגמאות התנ"כיות המחולקות?
- א. כיצד מישוהו יכול להבדיל בין אמיתות היסטוריות או תרבותיות, אשר מתייחסות רק להקשר המקורי, לבין אמיתות נצחיות אשר תקפות לכל הקהילות ולכל המאמינים לאורך כל הדורות?
1. אנחנו חייבים לקחת את כוונת המחבר המקורי שהיה תחת השראה נורא ברצינות. כתבי הקודש הם דבר אלוהים והמקור היחיד לאמונה ומעשה.
 2. אנחנו חייבים לטפל בטקסטים מלאי השראה שהם תלויי היסטוריה באופן ברור.
 - א. הפולחן (כלומר, טקסים וליטורגיה) של ישראל (השווה למה"ש טו; גלט' ג)
 - ב. היהדות של המאה הראשונה
 - ג. ההצהרות של שאול בראשונה אל הקורינתים שהן תלויות היסטוריה באופן ברור.
 - (1) מערכת החוקים של רומא הפגאנית (קור"א ו)
 - (2) הישארות כעבד (קור"א ז 24-20)
 - (3) רווקות (קור"א ז 35-1)
 - (4) בתולין (קור"א ז 38-36)
 - (5) מזון שהוקרב לאיליל (קור"א ח; י 33-23)
 - (6) מעשים לא ראויים בסעודת האדון (קור"א יא)

3. אלוהים גילה את עצמו בצורה ברורה ומלאה לתרבות מסוימת, בזמן מסוים. אנחנו חייבים לקחת ברצינות את ההתגלות, אבל לא את כל ההיבטים של ההתאמה ההיסטורית שלה. דבר אלוהים נכתב בשפה אנושית, ממוען לתרבות מסוימת בזמן מסוים.

ב. הפרשנות של כתבי הקודש חייבת להתחקות אחר כוונת המחבר המקורית. מה הוא אמר לאנשים בזמנו? זה בסיסי והכרחי לפרשנות תקינה. אבל אז עלינו ליישם את זה לימינו. ובכן, הנה הבעיה עם נשים בהנהגה (יתכן שסוגיית הפרשנות האמיתית מגדירה את התנאי. האם היו יותר מקומות שירות מאשר רועי קהילה שהיו בהנהגה? האם שמשיות ונביאות נחשבו למנהיגות?). זה די ברור ששאלו, בקור"א יד 34-35 ובטימ"א 9-15, עומד על כך שנשים לא צריכות לקחת חלק בהנהגת ההלל הפומבי! אבל איך אני מיישם את זה היום? אני לא רוצה שהתרבות של שאלו או התרבות שלי ישתיקו את רצונו ודבריו של אלוהים. יתכן שזמנו של שאלו היה יותר מידי מגביל, אך יתכן שגם זמני יותר מידי פתוח. אני מרגיש כל-כך לא בנוח להגיד שדבריו ולימודו של שאלו הם אמיתות מותנות של המאה הראשונה הקשורות למצבים מקומיים. מי אני שאני אתן למחשבותיי או לתרבות שלי לסתור מחבר תחת השראה!?

למרות זאת, מה אני עושה כשישנן דוגמאות בכתובים של נשים בהנהגה (אפילו בכתביו של שאלו, השווה לרומים טז)? דוגמא טובה לכך היא הדין של שאלו בהלל פומבי בקור"א יא-יד. בפרק יא 5 נראה שהוא נותן רשות להטפה ותפילות של נשים בהלל פומבי כאשר ראשן מכוסה, אך בפרק יד 34-35 הוא דורש שהן ישארו בשקט! היו שמשיות (השווה לרומ' טז 1) ונביאות (השווה למה"ש כא 9). גיוון זה הוא הנותן לי חירות לזהות את הערותיו של שאלו (בנוגע להגבלות על נשים) כהערות שמוגבלות לקורינתוס ואפסוס של המאה הראשונה. בשתי הקהילות היתה בעיה של נשים שמממשות את החירות החדשה שלהן (השווה ל-Bruce Winter, *After Paul Left Corinth*), משהו שהיה יכול לגרום לקושי עבור הקהילה להביא את המשיח לחברה שלהם. היה צורך להגביל את החרות שלהן כדי שהבשורה תהיה יותר אפקטיבית.

הזמן שלי הוא בדיוק ההפך מהזמן של שאלו. בימינו הבשורה יכולה להיות מוגבלת אם נשים מלומדות המתבטאות בבהירות לא יוכלו לבשר את הבשורה ולא יוכלו להנהיג! מהי המטרה של הלל ציבורי? האם היא לא בישור ותלמידות? האם אלוהים יכול לקבל כבוד ולהיות מרוצה מנשים בהנהגה? נראה שכתבי הקודש בשלמותם אומרים "כן!"

אני רוצה להיכנע לשאלו; התיאולוגיה שלי מבוססת בעיקרה עליו. אני לא רוצה להיות יותר מידי מושפע על-ידי הפמיניזם המודרני! למרות זאת, אני מרגיש שהקהילה הגיבה באיטיות לאמיתות מהכתובים, כמו חוסר ההולמות של העבדות, גזענות, קנאה עיוורת וסקסיזם. היא גם הגיבה באיטיות לניצול של הנשים בעולם המודרני. אלוהים במשיח שחרר את העבד והאישה. אני לא אעז לתת לטקסט תלוי תרבות להחזיק להם את הכבלים.

נקודה אחת נוספת: כפרשן אני יודע שקורינתוס היתה קהילה מאוד משובשת. המתנות הרוחניות היו מוערכות ביותר ומוצגות לראווה. יתכן שנשים גם לקחו בזה חלק. אני גם מאמין שאפסוס הושפעה על-ידי מורי שקר שניצלו נשים והשתמשו בהן כדוברות ממלאות-מקום בקהילות הבית של אפסוס.

ג. המלצות לקריאה נוספת

1. *How to Read the Bible For All Its Worth* by Gordon Free and Doug Stuart (pp 61-77)
2. *Gospel and Spirit: Issues in New Testament Hermeneutics* by Gordon Fee
3. *Hard Sayings of the Bible* by Walter C. Kaiser, Peter H. Davids, F. F. Bruce, and Manfred T. Branch (pp. 613-616; 665-667)

n 4 נראה כי זה מקביל לטווח הזמן והמסר של ז 15-16 (ופסוק 4). שמו של בנו של ישעיהו מתאר בדיוק את האירוע הזה על ידי אשור (ראו. י 5-7).

ישעיהו ח 5-8 (טקסט התנ"ך על פי המסורה בכתב יד לנינגרד)

⁵ וַיֹּסֶף יְהוָה דַּבֵּר אֵלַי עוֹד לֵאמֹר;

⁶ עֵינַי כִּי מֵאֵס הָעַם הַזֶּה אֶת מִי הַשְּׁלַח הַהֲלָכִים לְאֵט

וּמִשׁוֹשׁ אֶת-רִצְיֹן וּבֶן-רַמְלֵיהוּ;

⁷ וְלֹכַן הִנֵּה אֲדַנִּי מֵעַלָּה עֲלֵיהֶם אֶת-מִי הַנִּהַר הָעֲצוּמִים וְהַרְבִּיִּם

אֶת-מֶלֶךְ אֲשׁוּר וְאֶת-כָּל-כְּבוֹדוֹ

וְעַלָּה עַל-כָּל-אֲפִיקָיו וְהִלָּךְ עַל-כָּל-גְּדוֹתָיו;

⁸ וְחִלַּף בִּיהוּדָה שְׁטָף וְעָבַר

עַד-צִנְאָר יִגִּיעַ

ח 5-6 הבית של השיר הזה ממשיך את המסר של משפט אלוהים על סוריה וישראל על ידי אשור, אך מוסיף את התוצאות הנוראיות שישפיעו גם על יהודה (חסו על ירושלים, ראו. פסוק 8). היא לא תיהרס, אך תשרוד בקושי.

ח 6 "העם הזה" למי זה מתייחס?

1. ישראל
2. יהודה

התשובה נמצאת בפסוק 6. יהודה לא שמחה ברצין, אך ישראל ("בן רמליהו") עשה ברית פוליטית וצבאית עמו (ראו. ז 3-5, 8, 9). לכן, פסוק 7 מתייחס להרס של לא רק דמשק (ראו. ז 20), אלא שומרון (ישראל). יכול להיות שזה מתייחס לקבוצה בתוך יהודה אשר רצתה להצטרף לקואליציה.

Motyer, ב- Tyndale Old Testament Commentary Series (עמוד 81), מציין שהמשפט "העם הזה"

יכול להתייחס ל-

1. יהודה, כח 14
2. כוח זר, כג 13
3. ישראל, ט 16 (וכאן)

☐ **"מי השלח ההלכים לאט"** זה היה ואדי קטן מזרחית לירושלים אשר הוביל את המים מברכת גיחון לעיר (ראו. ב מלכים כ 20; ב דברי הימים לב 30). זה סמל ל- (1) המעשים והמילים של יהוה אשר הוזנחו (ראו. ה 24; ל 12) או (2) הספקתו של יהוה לירושלים, בית דויד, יהודה, במהלך המצור.

☐ **"ומשוש את-רצין וכן-רמליהו"** סוריה הייתה חלק מהקונספירציה להטיח את כס דויד (ראו. ז 6). ישראל שמה את הבטחון שלה בבריתות פוליטיות וצבאיות.

☐ **"משוש"** המושג הזה (BDB 965) מתכוון "לעלוץ" או "לשמוח", אשר לא מתאים להקשר. זה אפשרי שזה נבחר כדי להתאים את השירה של הפסוק הזה, לא המילון. הפעלים "מאס", פסוק 6 ו-"משוש", פסוק 6 נשמעים דומה. הנבואה הזאת תהיה חייבת להיקרא בקול רם. ישנם מספר תאוריות לגבי מי זה מתייחס.

1. השמחה של דמשק
2. קבוצה של יהודים אשר מתנגדים לברית של אחז עם אשור
3. "נמס" מפחד, לא לשמוח (הגהה)
4. השמחה של יהודה בפלישה של אשור על סוריה וישראל

כמובן שההקשר לא ברור למי זה מתכוון.

ח 7 "הנה אדני מעלה עליהם" יהוה בשליטה על ההיסטוריה (ראו. ה 26; ז 7, 18; י 5; יג 2-3). היסטוריה אינה אקראית, אלא תכליתית. יש לה נקודת סיום. ההיסטוריה נעה לפי ההשלכות של חטא בני האדם והמטרות של אלוהים!

☐ **"מי הנהר"** זה אחד משני הנהרות הראשיות של המסופוטמיה. פרת וחידקל יוצרים את הסהר הפורה אשר מגיע מהמפרץ הפרסי עד בקירוב לים התיכון בלבנון. מדבר הפריד בין האימפריות של מסופוטמיה (אשור ובבל) לכנען. לכן, הצבאות עקבו אחר המים של פרת וירדו למטה לאורך החופים של לבנון וכנען. המסלול הגאוגרפי הזה הפך להיות דימוי מקראי ל-"צפון" ככיוון הרשע.

ח 8 הפסוק הזה מראה את ההשלכות של הכיבוש האשורי על כנען. יהודה תשרוד כאומה, אך רק בקושי. אחז לא הקשיב לישעיהו, לא האמין להבטחות של יהוה.

☐ **"מטות כנפיו מלא רחב-ארצך"** ה-NASB, NRSV, NJB, REB קישרו זאת להרס הנגרם על ידי אשור ("כנף" שומשה כמטאפורה עבור "קץ", ראו. NIDOTTE, כרך 2, עמוד 670, ובכך מציין את הפלישה לכל הארץ), אך TEV ו-JPSOA לוקחים את השינוי במטאפורה (משיטפון כדי לתאר את הפלישה האשורית) לפרשת כנפיים של ציפור (BDB 642 מבנה BDB 489, ראו. ח 8; תהלים יז 8; לו 7; נז 1; סא 1, 4; סג 7; צא 1, 4) כדי לקשר את הבטחת הילד המיוחד של אלוהים של ז 14; שימו לב גם לפסוקים 9-10!

בכך שציינו שההבטחה קשורה לברית בתנאי הדורשת אמונה וציותנות. ללא אמונה, ההגנה השמימית של ירושלים תמסור את המסר הלא נכון (דומה להיום שאנשים רואים את המצב של ישראל כמעשה שמיימי של שיקום, אך הבעיה היא שהיא לא עם ברית שמכוון על ידי אמונה או חיים באמונה!) ישראל היום הינה חילונית!

■ **"עמנו אל"** נראה כי התואר כאן מתייחס למלך הדיידי בזמנו (אחז). זו אולי ראייה טקסטואלית שהילד של ז' 14 היה חזקיהו. בסופו של דבר, זה מתייחס לישוע, אך בישיעהו זה היה צריך להתייחס לילד זכר שנולד באופן נורמלי, בן דורו (ז' 15-16).

ישעיהו ח 9-10 (טקסט התנ"ך על פי המסורה בכתב יד לנינגרד)

⁹רעו עמים וחתו
והאזינו כל מרחקי-ארץ
התאזרו וחתו
התאזרו וחתו;
¹⁰עצו עצה ותפר
דברו דבר ולא יקום
כי עמנו אל;

ח 9-10 ה-NASB של 1970 חשב שפסוקים 9-15 היו בית אחד של שיר, אך העדכון של NASB של 1995 הופך את פסוקים 9-10 לבית בנפרד (אני חושב שכך אמור להיות, ראו. NKJV, NRSV, Peshitta). יהיה פונה לצבא שכירי החרב הפולש.

1. רעו, פסוק 9, BDB 949, KB 1270, Qal IMPERATIVE
2. חתו, פסוק 9, BDB 369, KB 365, Qal IMPERATIVE, ראו. ז' 8; ל' 31; א שמואל ב' 10; ירמיהו מ' 1, 2; מט' 37; נ' 2; נא 56
3. האזינו, פסוק 9, BDB 24, KB 27, Hiphil IMPERATIVE
- 4-5. התאזרו (פעמיים), פסוק 9, BDB 25, KB 28, Hithpael IMPERATIVE
6. חתו, כמו מספר 2
7. עצו עצה, פסוק 10, BDB 734, KB 801, Qal IMPERATIVE
8. דברו דבר, פסוק 10, BDB 180, KB 210, Piel IMPERATIVE

עבור כל פעולה של הפולשים יש לאלוהים תכנית נגדית. כל הרצון הרשע שלהם יהיה לשווא. עכשיו זכרו במקור שאלוהים קורא להם לפלוש בגלל החטא של עמו, אך אחרי המשפט אלוהים שוב יגאל את עמו כדי להשיג את המטרות שלו דרכם. ראו נושא מיוחד ב-א 3.

ח 10 **"עצו עצה"** המושג הזה (BDB 734) משמש עבור תוכניות אנושיות. לעתים התוכניות הללו שונות, אפילו נוגדות את תוכניותיו של יהוה (ראו. יד 24-27; משלי יט 21). אלוהים יבצע את תוכניותיו (ראו. מו 10; נה 8-11; תהלים לג 11). אלוהים לא צריך או מחפש יועצים (מ 13). התוכניות שלו נצחיות ובטוחות! יש לו תכנית גאולה עבור כל בני האדם (ראו נושא מיוחד ב-א 3).

■ **"כי עמנו אל"** זוהי המשמעות של השם "עמנואל" מ ז' 14; ח 8. בהקשר הזה התואר הזה מתייחס לאחז (מלך דויד').

ישעיהו ח 11-15 (טקסט התנ"ך על פי המסורה בכתב יד לנינגרד)

¹¹כי כה אמר יהוה אלי כחזקת היד ויסרני מלכת בדרך העם-הזה לאמר;
¹²לא-תאמרון קשר
לכל אשר-יאמר העם הזה קשר
ואת-מוראו לא-תיראו ולא תעריצו;
¹³את-יהוה צבאות אתו תקדישו
והוא מוראכם
והוא מערצכם;
¹⁴והיה למקדש
ולאבן נגף ולצור מכשול לשני בתי ישראל
לפח ולמוקש ליושב ירושלים;
¹⁵ונקשלו בם רבים
ונפלו ונשברו

ח 11-15 הבית הזה הינו עוד מסר המתקשר ל-

1. משפט יהיה על העם החוטא שלו
 2. נביא יהיה החושב ואומר את מחשבותיו, לא שני בני דורו או החברה
- הבית הזה משקף את המסר לאחז ב-9, עכשיו מתרחב לכל הקהילה. זה מסר של משפט אשר היה יכול להיות אמונה/תקווה!

ח 11

"עם כוח איתן"
NASB
"כחזקת היד"
NKJV, LXX

"היד" (BDB 388) משומשת לעתים קרובות במובן אנתרופומורפי (ראו נושא מיוחד ב-1) כדי לדבר על

מעשי האלוהים בעולם.

1. מטאפורה מיוחדת של התגלות, ישעיהו ח 11; ירמיהו טו 17; יחזקאל א 3; ג 14, 22; ח 1; לג 22; לז 1; מ 1
2. מטאפורה עבור השחרור ממצרים, שמות ג 20; ו 1; יג 3; יד 31
3. מטאפורה עבור שבועה /או משפט
 - א. תנופת יד, יט 16; זכריה ב 9
 - ב. רמה ידך, כו 11; מט 22; דברים לב 40; יחזקאל כ 5
 - ג. יד נטויה, יד 26-27; שמות ז 5; ירמיהו ו 12
4. מטאפורה עבור בריאה, יט 25; מה 11-12; מח 13; ס 21; סד 8

❖ **"וְיִסְרֵנִי מִלֶּכֶת בְּדֶרֶךְ הָעַם-הַזֶּה"** פסוק 11 פונה לישיעה, אך פסוק 12 הינו ברבים. "ללכת" הינה מטאפורה עבור אורח חיים (תהלים א 6). עם האלוהים (של הבטחת ברית אברהם) לא היו אנשי אלוהים (בציורת הברית של משה). הם הפכו לעדי ראייה מושחתים לאומות (ראו. יחזקאל לו 22-38).

ביום החדש, היום של הילד המיוחד, דרך חדשה תהיה זמינה (ראו. נז 14; סב 10). זהו הקונספט שיוחנן המטביל ראה במשימה שלו (להכין את הדרך, ראו. ישעיהו מ 3; מתי ג 3; מרקוס א 3; לוקס ג 4-6).

ח 12 זה מתייחס ל-2. הם שמעו על הקואליציה הסורי-אפריימית ופחדו!

זה גם אפשרי שזה מתייחס להתנגדות של ישעיהו למדיניות הברית האשורית של אחז. הנביא היה נחשב לעושה צרות או יותר גרוע, בוגד!

ח 13 מה שהם היו אמורים לפחד ממנו הוא יהיה צבאות. הוא הקפטן של הצבא החזק באמת (ראו. מא 10, 13, 14; מג 1, 5; מד 2; נד 4). הוא באמת בשליטה על אירועים (ראו. ז 7, 18, 20).

אין פועל יחד עם

1. הוא מוראכם (BDB 432, או "תנו לו להיות...")

2. הוא אימתכם (BDB 791, או "תנו לו להיות...")

זה מעצים את המשפטים. יש פחד הולם (ראו. תהלים עו 12; מלאכי ב 5) ופחד לא הולם (ראו. לוקס יב 4; יוחנן יב 43)! תחילת חכמה יראת יהוה (ראו. משלי א 7) ומהימנות; לפחד מכוח אנושי הינו מחסור באמונה בנוכחות יהוה והבטחותיו!

ח 14-15 יהוה מתאר את התגובה שלו לדחייה שעשו לו עם הברית שלו עם שתי מטאפורות למשפטים.

1. מקדש (ראו. יחזקאל יא 16) הבנוי מאבנים (יהוה היה המקדש, ראו. יחזקאל יא 16)

2. פח ומוקש

עמו, ישראל ("שני בתי ישראל"), יכשלו (BDB 505, KB 502, Qa/ PERFECT) על ידי האבנים של המקדש.

המטאפורה הזו מתפתחת מאוחר יותר אבן פינה נידחת (המשיח). ראו נושא מיוחד בהמשך.

רבים מאנשיו, יהודה, יפלו (BDB 656, KB 709, Qa/ PERFECT) מאבן או למלכודת (פח) או יתפסו על ידי

מוקש (ראו. כח 13) וימותו (ראו. כד 18)! למרות זאת, חלק (השריד הנאמן), יבטח בו (ראו. פסוקים 16-18).

נושא מיוחד: "אבן" (KB 7, BDB 6) "אבן בוחן" (KB 944, BDB 819)

א. שימוש בברית הישנה

- א. האבן היא פריט חזק ועמיד ובברית הישנה היא תיארה את יהוה (ראו איוב לח 6; תהילים יח 2 בפסוק זה יש 2 מילים שונות למילה "אבן", BDB 700, 849).
- ב. המונח התפתח לתואר שקשור למשיח (ראו בראשית מט 24; תהילים קיח 22; ישעיהו כח 16).
- ג. המונח "אבן" מייצג את המשפט של אלוהים שיביא המשיח (ראו ישעיהו ח 16 [BDB 1078]; דניאל ב 34-35, 44-45 [BDB]).
- ד. המונח התפתח למטאפורה של מבנה (במיוחד ישעיהו כח 16).
1. אבן יסוד/בוחן, זו אבן יציבה ומרכזית שנתנה יסוד לכל זוויות של הבניין, שמה "אבן הפינה"
2. אולי יש התייחסות לאבן יסוד האחרונה שהוצבה והחזיקה את כל הקירות ביחד (ראו זכריה ד 7; אפסים ב 20, 21), שמה "אבן הראש"
3. אולי יש התייחסות ל"אבן המפתח", זו האבן שממוקמת במרכז של הכניסה ומחזיקה את המשקל הקיר כולו

א. שימוש בברית החדשה

- א. ישוע ציטט מספר פעמים מתהילים קיח בהתייחסות לעצמו (ראו מתי כח 41-46; מרקוס יב 11-10; לוקס כ 17)
- ב. שאל מצוטט את תהילים קיח בהקשר לדחייתם וחוסר אמונתם של עם ישראל ביהוה (ראו רומים ט 33).
- ג. באפסים ב 20-22 שאל משתמש במושג "אבן הפינה" בהתייחסות למשיח
- ד. כיפא משתמש במושג בהתייחסות לישוע ("א"פ ט ב 10-1). ישוע הוא אבן הפינה והמאמינים הם אבנים חיות (כלומר, המאמינים הם מקדש, ראו "א"ק ו 19), שבנות את המקדש החדש, ראו מרקוס יד 58; מתי יב 6; יוחנן ב 19-20. היהודים דחו את יסוד תקוותם כאשר דחו את ישוע כמשיח.

א. הצהרות תיאולוגיות

- א. יהוה אישר לדוד/שלמה לבנות את בית המקדש. אלוהים אמר שאם הם ישמרו על הברית הוא יברך ויהיה עמם (ראו ב"שמ ז), אבל אם הם לא ישמרו על הברית בית המקדש ייהרס (ראו א"מל ט 1-9)
- ב. היהדות התמקדה בשמירת המסורת והזניחה את הצד האישי של אמונה (ראו ירמיהו לא 31-34; יחזקאל לו 22-38). אלוהים חפץ במערכת יחסים אישית עם הבריאיה שלו (ראו בראשית א 27-26). לוקס כ 17-18 ומתי ה 20 מדברים על משפט אלוהים על היהדות.
- ג. ישוע השתמש במושג בית המקדש כדימיו לגופו הפיזי (ראו יוחנן ב 19-22). אמונה אישית בישוע היא המפתח למערכת יחסים עם יהוה (כלומר, יוחנן יד 6; א"יוח ה 10-12).
- ד. הישועה מחזירה את צלם אלוהים שנפגע בבני האדם (ראו בראשית א 26-27; בראשית ג) וכעת יש לנו התחברות עם אלוהים. המטרה של האמונה המשיחית היא אורח חיים בצלם המשיח. על המאמינים לחיות כאבנים חיות (כלומר, כל אחד מאתנו הוא מקדש קטן שנבנה על אבן הפינה/המשיח).
- ה. ישוע הוא הבסיס ואבן היסוד של אמונתנו (כלומר, הוא האלפא והאומגה). ועם זאת, הוא גם אבן הנגף וצור מכשול (ראו ישעיהו כח 16). בלי המשיח אנחנו מפספסים את הכל. אין פשרות בנושא זה!

ישעיהו ח 16-18 (טקסט התנ"ך על פי המסורה בכתב יד לנינגרד)

¹⁶ צֹר תְּעוֹדָה חֲתוּם תּוֹרָה בְּלִמְדִי; ¹⁷ וְחִכְיִתִּי לִיהוָה הַמְסֹתִיר פְּנֵי מִבֵּית יַעֲקֹב וְקִוִּיתִי-לוֹ; ¹⁸ הֲנֵה אֲנֹכִי וְהַיְלָדִים אֲשֶׁר נָתַן-לִי יְהוָה לְאֵתוֹת וּלְמוֹפְתִים בְּיִשְׂרָאֵל מֵעַם יְהוָה צְבָאוֹת הַשֹּׁכֵן בְּהַר צִיּוֹן;

ח 16-18 הבית הזה מתקשר לתחילת הפרק (ראו. פסוקים 1-2). המסרים הנבואיים הללו הם עבור התלמידים הנאמנים של יהוה (בכל דור). היה/תמיד יהיה קבוצה של תלמידים נאמנים (BDB 541). ישעיהו באופן ייחודי משתמש בקונוטציה (תלמידים) של המושג הזה (ראו. ח 16; נ 4 [פעמיים]; נד 13), בדרך כלל מתורגם "ללמד", "לאמן", "ללמוד".

לכן את מי פסוקים 19-22 מתארים? זה יכול להתייחס ל- (1) יהודים חסרי אמונה (ממלכה דרומית) או (2) ישראלים חסרי אמונה (ממלכה צפונית).

ח 16 ישעיהו צריך

1. לצור, BDB 864, KB 1058, Qal/IMPERATIVE (שימו חותם מווקס על הקצה החיצוני)
 2. לחתום, BDB 367, KB 364, Qal/IMPERATIVE (ראו. דברים לא 17-18).

ח 17 ישעיהו מדבר בשם השריד הנאמן במהלך הזמנים של העונש השמימי. הם "יחכו" (Piel, KB 313, BDB 314), אשר יכול גם להתכוון "לקוות", "לחכות בסבלנות", או "לערוג", בדרך כלל משמש עבור לקוות/לחכות לאלוהים (ח 17; כה 9; כו 8; לג 2; מ 31; נא 5; ס 9; סד 4; צפניה ג 8). אמונה מתבטאת על ידי סבלנות ותקווה במהלך הניסיונות והזמן החולף.

☐ **"ליהוה המסִתִיר פְּנֵיו"** זוהי מטאפורה עבור מערכת יחסים שבורה (ראו. דברים לא 17-18).

☐ **"וְקִינִי-לוֹ"** הפועל הזה (Piel/PERFECT, KB 1082, BDB 875) מציין געגועים עזים.

1. משומש עבור יהוה ב-ה 2, 7

2. משומש עבור התלמידים שלו ב-כה 9; לג 2; ס 9

זה מדגיש את ההיבט הפנימי אישי של אמונה. אלו לא הברכות של אלוהים, אלא הנוכחות שלו אשר מאמינים בסופו של דבר חושקים בו! זה מה שהתואר "עמנואל" רומז.

ח 18 זה מתייחס בהקשר לישעיהו במאה השמינית, אך בסופו של דבר זה מיושם הכי טוב לישוע (ראו. עברים ב 13).

☐ **"השִׁכַן בְּהַר צִיּוֹן"** במציאות יהוה שוכן בשמים, אך ארון הברית היה ההדום שלו (ראו. א דברי הימים כח 2; תהלים 5; קלב 7, המקום בו השמים והארץ נפגשו).

ישעיהו ח 19-23 (טקסט התנ"ך על פי המסורה בכתב יד לנינגרד)

¹⁹ וכי-יאמרו אליכם דרשו אל-האבות ואל-הידענים המצפצפים והמהגים הלוא-עם אל-אלהיו ידרש בעד החיים אל-המתים; ²⁰ לתורה ולתעודה אם-לא יאמרו כדבר הזה אשר אין-לו שחר; ²¹ ועבר בה נקשה ורעב והיה כי-ירעב והתקצף וקלל במלכו ובאלהיו ופנה למעלה; ²² ואל-ארץ יביט והנה צרה וחשכה מעוף צוקה ואפלה מנדח; ²³ כי לא מועף לאשר מוצק לה כעת הראשון הקל ארצה זבלון וארצה נפתלי והאחרון הכביד דרך הים עבר הירדן גליל הגוים;

ח 19-22 הפסקה בפרוזה הזו נוגדת את האמונה השקרית בחיפוש אחר מדיומים ומכשפים עם אמונת האמת של לסמוך ולחפש את יהוה. האיסורים נגד מדיומים ומכשפים נמצאים בדברים יח 9-11 וויקרא כ 26, 31.

ח 19 "דרשו" הפועל הזה (KB 233, BDB 205) משומש פעמיים בפסוק הזה.

1. לחפש, להתייעץ, לברר על אלי שקר (מגיה), Qal/IMPERATIVE

2. לחפש, להתייעץ, לברר על יהוה, Qal/IMPERFECT

ביא 10 אותו הפועל משומש על העמים הבאים לשורש ישי (המשיח הדיודי).

ידו של יהוה הייתה על ישעיהו ב-ח 11, אך הנביאים השקריים הללו דיברו מהדמיון שלהם או מהשפעה של

שדים. איזה ניגודיות בין דובר אמת לדוברי שקר. אך עדיין, בני אדם נפולי חטא נצמדים למורי שקר!

☐ שימו לב שהרשימות של פרקטיקה במיסטיקה שעם האלוהים התבולל מהעמים הסובבים.

1. מדיומים, המשמעות הבסיסית של הבינוני (KB 1371, BDB 981) היו "לשאול" או "לברר". כאן זה

בירור של העולם הרוחני (יהוה, יהושע ט 14 או אלילים, הושע ד 12).

שם העצם הראשון, "האובות" (BDB 15) היו מושג קשה להגדיר. חלק רואים במושג הזה כפי שהוא

משומש בוויקרא יט 31; כ 6, 27 כ-1) בור או קבר אליו הרוחות נמשכות, (2) צורה של "אבא" אשר

מתייחס להשתחויה של אבות קדמונים. זה מתורגם בתרגום השבעים LXX בישעיהו ח 19 כ- "פיתום".

בגלל זה וישעיהו כט 4 חלק חושבים שזה מתכוון ל-"לצייץ" או "למלמל". זה ירמוז על "לדבר בקול שונה".

למרות זאת, מ-א שמואל כח 7-9, זה קשור ליכולת לקרוא או לדבר עם מישהו באדמה או לתקשר עם

המתים או רוחות השאול, העלאה באוב.

שם העצם השני, "ידענים" (BDB 396) היה צורה של המילה העברית "לדעת" (BDB 395). זה

מתייחס לאדם אשר יש לו ידע של העולם הרוחני או יש לו קשר עם אלו אשר נמצאים בעולם הרוחני ויש

להם ידע (ראו. ישעיהו ח 19; יט 3).

2. מהגים, זה (BDB 396) הינו מושג המתאר גברים עם רוחות מוכרות אשר מדברות עם המתים (ראו. יט 3; ויקרא יט 31; כ 6, 27; דברים יח 11; א שמואל כח 3, 9; ב מלכים כא 6; כג 24 א. הם לוחשים, BDB 861, KB 1050, *Pilpel* PARTICIPLE, ראו. כט 4 ב. הם ממלמים, BDB 211, KB 237, *Hiphil* PARTICIPLE, ראו. ח 1, 2, 16).

ח 20 "לְתוֹרָה וְלַתְּעוּדָה" תרגומי ה-NRSV ו-REB אורים במשפט הזה כסיום המשפט אשר החל בפסוק 19. עם האלוהים אמורים לחפש אותו (יט 3; לא 1) ואת מילתו, לא המתים, עבור אמת וחיים! אך דוברי שקר לא יכולים לדעת את האמת מפני שאין להם אור ("שחר", ראו. מז 12-13). אלוהים סיפק את הנביאים שלו, המסר שלו, והתיעוד הרשום שלו (ראו. ח 1, 2, 16).

ח 21 "בה" פשוטו כמשמעו כל הפעלים בפסוקים 21 ו-22 הינם יחידים, ראו. NJB. זה מתייחס לאנשי הברית. הם מחפשים ידע בדתות שקר ותוהים מדוע האלים שלהם לא יכולים להפיק שגשוג. שגשוג הינו אחד מהבטחות הברית של דברים כז – כח, אך זה קשור בצורה בלתי נפרדת לנאמנות בברית! בסוף (התוצאות של משפט חקלאי, ראו. פסוק 22; ה 13-17) הם ידברו רעה על המנהיגים האזרחיים ואלי השקר שלהם (ראו. NRSV ו-REB, אשר עוקב אחר תרגום השבעים LXX). זה אפשרי שקללה הינה אזכור לשמות כב 28 וויקרא כד 15-16. אם כך, אז זאת עוד דוגמה להפרות של הברית. עבורי ההקשר של פסוקים 19-20 מקשר זאת לאלי שקר.

ח 22 הפסוק הזה הולך יחד עם פרק 9. ההקשר הינו משחק בין קדרות/חושך ואור. שימו לב למקביל ב-ה 30. זה היה הנוגד של המטרות ההתחלתיות של הבריאה של יהוה (ראו. ירמיהו ד 23-26, 27-28).

ח 23 "לא מועף" לטקסט המסורתי יש 23 פסוקים בפרק ח, אך תרגום השבעים הופך את פסוק 23 לפסוק 1 של פרק ט.

המושג "עפתה" (BDB 734) מופיע ב-ח 22 ו-ח 23 (ט 1 באנגלית) בלבד. זה מקשר את ההקשרים הללו יחד. קשה לדעת היכן הנבואות מתחילות ומסתיימות. הזהרו מלתת לפרק, פסוק, קפיטליזציה, ופסקאות מודרניים לגרום לכם לפספס נושאים קשורים. עורך (או ישעיהו עצמו או אחד מהתלמידים שלו) איגדו את הדרשות, הנבואות והשירים שלו לאנתולוגיה. לעתים קרובות הקשרים היחידים הינם משחקי מילים, רקע היסטורי או הקשרים אסכולוגיים.

המושג "לא" יכול להיות מובן (1) במובן שלילי (אם כך, אז הפסוק הזה מסכם את ההקשר הקודם) או (2) אם אדם מוסיף "עוד" (NASB), אז זה חיובי ומתחיל את ההקשר הבא.

☐ **"לאֲשֶׁר מוֹצֵק לֵה"** כינוי הגוף "לה" כנראה מתייחס ל- "ארץ" (BDB 75, 169!). מפני ששנים מהשבטים הצפוניים של ישראל מוזכרים ספציפית, זה חייב להתייחס ל- (1) שבטים הצפוניים או (2) עם הברית כשלם.

ח 23, ט 2 "הקל... הכביד... הרבית... הגדלת" המתרגמים של NASB מדגישים את כינוי הגוף הללו מפני שהם רואים בהם כהתייחסות לפעילותו של אלוהים.

☐ **"אַרְצָה זְבֻלוֹן וְאַרְצָה נַפְתְּלִי"** יש ניגוד חזק בין ח 19-22 ו-ח 23. ככל הנראה, הקצבות של שתי השבטים הצפוניים הללו סבלו מאד ב-732 לפנה"ס תחת תגלית פלאסר השלישי (Pul, ראו. ב מלכים טו 29). אף אחד לא חשב שמשוה טוב יכול לצאת מהאזור הזה. זה מכין את הבמה להתממשות ביומו של ישוע לשירות שלו בגליל ("יְהוֹאָחָז וְהַכְּבִיד", ראו. מתי ד 12-17).

בגלל המדבר בין מסופוטמיה וכנען, הצבאות היו חייבות לעקוב אחר נהר הפרת למקור שלו ואז לרדת למטה לאורך מישור החוף. זה אומר שהם פלשו מהצפון. זבולון ונפתלי (יחד עם העיר של דן) יהיו הראשונים לסבול.

☐ **"גִּלְיָל הַגּוֹיִם"** זה פשוטו כמשמעו מתכוון "מעגל האומות" (BDB 165 II מבנה BDB 156). אשור יישבה מחדש הרבה עמים כבושים באזור ההוא. המושג עבור גויים כאן הינו המושג הרגיל לאומות, *goy* (BDB 156, ראו. ט 3). לפעמים זה משמש עבור ישראל עצמה (ראו. בראשית יב 2; יח 18; שמות יט 6; ישעיהו א 4). ביומו של ישוע זה התייחס ל- (1) יהדות בגליל או (2) הגויים, אשר מראה את הטבע האוניברסלי של השירות המגיע של המשיח, אשר מתאים לדגש של ישעיהו על הכללת העמים.

ישעיהו ט'

חלוקה של קטעים לפי תרגומים מודרניים

NASB	NKJV	NRSV	TEV	NJB
לידתו ושלטונו של נסיך השלום ט' 1-7	השלטון של הבן המובטח ט' 1-7 (1-2)	פסוק מעבר ט' 1	זמני צרה ט' א1	ישועה ט' 1-2 (1-2)
(2-7)	(3-5)	המלך המשיחי ט' 2-7 (2-7)	המלך העתידי ט' 7-ב1 (2-7)	ט' 3 (3)
	(6-7)		יהוה יעניש את ישראל	ט' 4 (4)
הכעס של אלוהים על יהירות עם ישראל	העונש של שומרון	פסק דין של אפרים, לקח ההתנגדות ליהודה (ט' 8-י' 4)		ט' 5-6 (5-6)
ט' 8-12 (8-12)	ט' 8-12 (א8-12) (ב12)	ט' 8-12 (8-12)	ט' 8-12	הוראות הממלכה הצפונית (ט' 7-י' 4)
			ט' 11-12	ט' 7-11 (7-11)
ט' 13-17 (13-17)	ט' 13-17 (13-17)	ט' 13-17 (13-17)	ט' 13-17	ט' 12-16 (12-16)
				ט' 17-20 (17-20)
ט' 18-21 (18-21)	ט' 18-21 (21א-18) (ב21)	ט' 18-21 (18-21)	ט' 18-י' 4	

מחזור קריאה שלישי

מעקב אחר כוונתו המקורית של המחבר ברמת הפסקה

זהו ספר פרשנות שמטרתו להיות מדריך לימוד, מה שאומר שאתה אחראי לפרש בעצמך את הכתובים. כל אחד מאתנו חייב ללכת באור שיש לנו. אתה, כתבי הקודש ורוח הקודש בראש סדר העדיפויות בפרשנות. אתה לא צריך להשאיר את זה לפרשן.

קרא את הפרק ברציפות. זהה את הנושאים. השווה את חלוקת הנושאים שלך עם חמשת התרגומים המודרניים. אין השראה בחלוקה לפסקאות, אבל זהו המפתח לעקוב אחר כוונתו המקורית של המחבר, שזה הלב של הפרשנות. לכל פסקה של נושא אחד יחיד.

1. פסקה ראשונה
2. פסקה שנייה
3. פסקה שלישית
4. וכו'.

תובנות הקשריות

א. פרק ט הינו בניגוד חזק, אך מקושר לפרק ח 19-22 על ידי משחקי מילים (חשכה, קדרות נגד אור).

ב. שימו לב למשחק המילים

1. חשכה (BDB 365), ה 20; ח 22; ט 2; כט 18; מב 7; מה 3, 7, 19; מז 5; מט 9; נח 10; נט 9; ס 2
 2. צוקה (BDB 734), ח 22; ט 1
 3. אפלה מנודח (BDB 66), ח 22; נח 10; נט 9
 4. הכביד (BDB 457, KB 455, Hiphil PERFECT), ט 1
 5. "אור גדול" (BDB 21, שם תואר, 152), ט 2 (פעמיים)
 6. "בחושך" (BDB 853), ט 2; איוב לעתים קרובות; תהלים כג 4; מד 19; קז 10, 14; ירמיהו ב 6; יג 16; עמוס ה 8
 7. אור נגה עליהם (BDB 618, KB 667, Qal PERFECT), ט 2
- אלו הן מטאפורות חזקות למשפט ושיקום, אלוהים הוא אור (ראו. ראשונה ליוחנן א 5, 7; ב 8, 9, 10; התגלות כא 22-25)!

ג. הפרק הזה מכיל הרבה פעלים מושלמים אשר מציינים פעולה שהושלמה. זה יכול להתייחס למקרה עבר או לעתיד בטוח. האי בהירות המכוונת מתאימה להתגשמות הרב נבואית. זה היה מצוקה נוכחית ומצוקה עתידית; התמקדות נבואית עכשווית והתמקדות נבואית עתידית (ז 14).

ד. זוהי ספרות נבואית שכיחה עבור הסטרופות להתנדנד מ-

1. משפט לתקווה
2. חשכה לאור

לדברו של אלוהים יש הטבות והשלכות. הזהרו מלהתמקד רק על אחד!

לימוד מילים וביטויים

ישעיהו ט 1-6 (טקסט התנ"ך על פי המסורה בכתב יד לנינגרד)

¹העם ההלכים
בחשך ראו אור גדול
ישבי בארץ צלמות
אור נגה עליהם;
²הרבית הגוי
לא (לו) הגדלת השמחה
שמחו לפניך
כשמחת בקציר
כאשר יגילו בחלקם שלל;
³כי את-על סבלו ואת מטה שכמו שבט
הנגש בו החתת כיום ממשפט;

⁴כי כל-סאון סאן ברעש
 וְשִׁמְלָה מְגוֹלְלָה בְּדַמִּים וְהִיתָה לְשִׁרְפָה מְאֻכֶּלֶת אִשׁ;
⁵כִּי-יֵלֵד יֵלֵד-לָנוּ בֶן נִתַּן-לָנוּ
 וְתָהִי הַמְּשָׁרָה עַל-שִׁכְמוֹ
 וַיִּקְרָא שְׁמוֹ פֶּלֶא יוֹעֵץ אֶל גְּבוּר
 אָבִי-עַד שֶׁר-שְׁלוֹם;
⁶לִם רֵבָה (לְמַרְבָּה) הַמְּשָׁרָה וּלְשִׁלּוֹם אֵין-קָץ
 עַל-כֶּסֶף דָּוָד וְעַל-מַמְלַכְתּוֹ
 לְהַכִּין אֶתָּה וּלְסַעֲדָה בְּמִשְׁפָּט וּבִצְדָקָה
 מַעֲתָה וְעַד-עוֹלָם
 קִנְיָת יְהוָה צְבָאוֹת תַּעֲשֶׂה-זֹאת;

ט 1 "ראו אור גדול" אור הינו מטאפורי עבור נוכחות יהוה (ראו. דברים לג 2; חבקוק ג 3; התגלות כא 22-24). כאן, אור (BDB 21) הינו מטאפורי עבור הבשורה (ראו. ישעיהו מב 6; מט 6; נא 4; ס 1, 3). אף אחד לא ציפה מהמשיח לשרת את אנשי הגליל "הלא כל כך כשרים". הפסוק הזה הינו נבואה מפתיעה של אזור ספציפי בשירותו של ישוע! אף אחד לא ציפה ש-"גליל הגויים" יהפוך להיות מקום ההתפרצות הראשונית של "חדשות טובות"!

ט 2 "הרביית הגוי" זה (פועל, BDB 915, KB 1176, *Hiphil* PERFECT) עלול להתייחס להבטחה המקורית של יהוה לפטריארכים להרבות את זרע אברהם.

1. כוכבי השמים (ראו. בראשית טו 5; כו 4; דברים י 22; כח 62)
2. חול בחוף ים (ראו. בראשית כב 17; לב 12)
3. אפר הארץ (ראו. בראשית יג 16, כח 14; במדבר כג 10)

⊗ "לא (לו) הגדלת השמחה" לטקסט המסורתי העברי (כתיב) יש את המילה "לא" (BDB 518), אך NASB תירגם זאת כ- "לו". העורכים של הטקסט המסורתי מציעים בשוליים (קרי) שכדאי לשנות את זה ל- "לו" (הם עושים זאת בארבע עשר מקומות שונים גם). לתרגום השבעים יש את "לו". שם העצם "שמחה" (BDB 970) מופיעה פעמיים בפסוק (גם אפשרי בפסוק 17), כמו גם הפועל הקשור "שמחו" (BDB 162, KB 189, *Qal* IMPERFECT). צורת הפועל של "שמחה" (BDB 970, KB 1333, *Qal* PERFECT) מופיעה בפסוק. ברור שישעיהו מדגיש את העיקרון הזה! הם שמחים בגלל הנוכחות של יהוה. אלוהי הברית נמצא עם עמו (עמנואל). השמחה שלהם מתוארת בשני ביטויים מטפוריים.

1. הקציר
2. יגילו בחלקם שלל

ט 3-4 מפני שיהוה נוכח (פסוק 3), הוא נלחם בשמם (מלחמה רוחנית)

1. לשבור את עול סבלם (שחרור מפני שליטה זרה, ראו. ירמיהו כח 2; יחזקאל לד 27)
 2. לשבור את המטה על שכמם
 3. לשבור את שבט הנוגש בהם (מוט ומטה הינם סמלים של מלכים זרים והשליטה שלהם, ראו. י 27)
- אותו הפועל, "לשבור", אמור להיות מיושם לכל השלושה, *Hiphil* PERFECT, KB 365, BDB 369, ראו. ז 8; ח 9 (משולש).
- כפי שנציג מוסמך על ידי אלוהים (גדעון) הביס את המידיינים, כך עכשיו הכלי הנבחר על ידי אלוהים, בבל, יהרוס את השליטה של אשור על כנען. אלוהים בשליטה על ההיסטוריה של העולם ומודע במיוחד לכנען בגלל זרע אברהם (ביאת המשיח).

⊗ "כיום ממשפט" ראו י 26 ושופטים ו – ח. ט 4 אויבי עם הברית יובסו והבגדים שלהם (שמלה) ישמשו כדלק לשריפות. זה מטאפורי לניצחון מוחלט טוטאלי. טקסטים מסוימים מדברים על הרס של כלי נשק צבאיים של הצבאות הזרות מפני שהאמון והביטחון של עמו חייבים להיות בו ובהבטחות הברית שלו, לא בנשקים הצבאיים התפוסים שלהם (תהלים מז 9; עו 3; הושע ב 18).

הלוחם שהשמימי של הכבישה נלחם שוב עבור עמו. פסוק 3 הוא הדוגמא המושלמת!

ט 5-6 NKJV מסמן את שני הפסוקים הללו כנפרדים לפסקה. פסוק 6 מתאר את הילד המיוחד, עמנואל

1. תהי המשרה על שכמו; הילד המיוחד, התקווה של זרע דוידי צדיק (ראו. ב שמואל ז) חוזר לתצוגה
2. שמו (האופי של האלוהים שלו)
 - א. פלא יועץ, זה מציין תוכנית שמימית, ראו. יד 26, 27; יט 17
 - ב. אל גיבור, ראו. י 21
 - ג. אבי עד
 - ד. שר שלום, מיכה ה 5

השם הראשון יכול להיות שני תארים שונים, אך השלושה האחרים הינם שתי מילים משולבות. השמות פי חמש עלולות לשקף את המנהג הנוכחי במצרים, בו הפרעה החדש קיבל חמישה שמות כס מלכות חדשים בהכרתה שלו. ישנם ארבעה תארים מורכבים. אלו כנראה הינם השמות החדשים של הילד כאשר יוכתר להיות מלך. המושג עמנואל ב-ז 17 ו-ח 8-10, כמו גם המושג "אל גיבור" ב-ט 5, לא אוטומטית רומז על אלוהות, אך משקף את המלך האידיאלי. השמות משקפים את האופי של האלוהים אשר בתקווה מאפיין את המלך הדוידי. חייבים לזכור שהתארים הללו מתמודדים עם (1) התחום של אדמיניסטרציה, (2) כוח צבאי, (3) דאגה של רועה, ו- (4) האיכות של השלטון. האלוהות של המשיח גם מרומזת, אם כי לא ספציפית, בדניאל ז 14; ירמיהו לב 18. חייבים לזכור שיהודים לא ציפו שהמשיח יהיה ההתגלמות הפיזית של יהוה בגלל הדגש הייחודי של ישראל למונותאיזם! האלוהות של ישוע והאישיות של הרוח הם הבעיות האמתיות של מונותאיזם (שמות ח 10; ט 14; דברים ד 35, 39; ישעיהו מ 18, 25; מו 5). רק "התגלות מתקדמת" מלמדת את האמת הזו (ראו. יוחנן א 1-14; פיליפים ב 6; עברים א 2-3). אם הברית החדשה נכונה אז המונותאיסטיות של הברית הישנה חייבת להיות מאוזנת (מהות אלוהית אחת עם שלושה ביטויים אישיים נצחיים). השפה ההיפרבולית של הברית הישנה הפכה להיות מילולית! אך ההתממשות המילולית של הנבואות של הברית הישנה לגבי הגאוגרפיה והלאום של ישראל הפכה לאוניברסלית כדי לכלול את "העמים". ראו נושא מיוחד ב-א 3. בראשית ג 15 מובן ומסוכם ביוחן ג 16; ד 42; ראשונה לטימותאוס ב 4; טיטוס ב 11; שנייה לפטרוס ג 9; ראשונה ליוחן ב 1, ד 14).

פסוק 6 מתאר את השלטון שלו.

1. משרה אין קץ (ראו. מיכה ה 4)
2. שלום אין קץ (ראו. מיכה ה 5א)
3. על כיסא דויד (ראו. טז 5; ב שמואל ז)
4. להכין אותה ולסעדה במשפט ובצדקה מעתה ועד עולם (שני שמות העצם הללו לעתים קרובות משומשים יחדיו, ראו. לב 16; לג 5; נט 14)
5. קנאת יהוה צבאות תעשה זאת

פסוק 6 בהחלט נשמע כמו שלטון נצחי (ראו. דניאל ב 44; ד 3, 34; ו 26; ז 13-14, 27; יחזקאל לז 25; מיכה ד 7; ה 4; שנייה לפטרוס א 11), לא שלטון מילניום מוגבל (ראו את ההערות שלו בפרשנות ההתגלות, "Crucial Introduction" והמבוא לפרק כ ב- www.freebiblecommentary.org). ההבטחה הזו היא המהות של עיקרון העידן החדש של הרוח! ההיפוך המוחלט והטוטאלי של הנפילה. החזרה לקדמותו של האידיאל של אלוהים (האחוזה של גן העדן).

ישעיהו ט 7-11 (טקסט התנ"ך על פי המסורה בכתב יד לנינגרד)

7 דָּבַר שֶׁלַח אֲדֹנָי בְּיַעֲקֹב

וְנָפַל בְּיִשְׂרָאֵל;

8 וַיֵּדְעוּ הָעַם כָּלֹ

אֶפְרַיִם וַיֹּשֶׁב שְׁמֹרֶן

בְּגֹאֵן וּבְגֹדֶל לִבָּב לְאֹמֶר;

9 לְבָנִים נָפְלוּ וְגִזִּית נִבְנָה

שְׁקִמִּים גָּדְעוּ

וְאֲרָזִים נִחְלִיף;

10 וַיִּשְׁגַּב יְהוָה אֶת-צָרֵי רָצִין עָלָיו

וְאֶת-אֵיבֵיו יִסְכֹּסֵךְ;

11 אָרֶם מִקֶּדֶם וּפְלִשְׁתִּים מֵאַחֶר

וַיֹּאכְלוּ אֶת-יִשְׂרָאֵל בְּכָל-פֶּה

בְּכָל-זֹאת לֹא-שָׁב אִפּוּ

וְעוֹד יָדוּ נְטוּיָה;

ט 7-11 אלוהים שלח הודעה ברורה לשבטים הצפוניים. הם שמעו והבינו זאת (ראו. פסוק 8א), אך עדיין המענה שלהם בלתי קביל.

1. הם הצהירו בגאווה (BDB 144) וביהירות (BDB 152)

- א. הם יבנו מחדש אחרי משפט אלוהים, אפילו טוב יותר, פסוק 9
 ב. הם ישללו מחדש אחר משפט אלוהים, אפילו טוב יותר, פסוק 9
 2. ושגב יהוה (Piel IMPERFECT, KB 1305, BDB 960) ויסכך (Piel IMPERFECT, BDB 1127), Pilpel IMPERFECT, רק כאן ואולי יט 2)
 א. סוריה
 ב. פלשתיים
 3. בכל זאת יהוה נסער (ראו. פסוקים 11, 16, 20)
 א. לא שב אפו
 ב. ידו נטויה

ט 7-8 "ישראל... אפרים... שמרון" שלושת השמות הללו מציינים את עשרת השבטים הצפוניים אחרי הפיצול ב- 922 לפנה"ס.

ישעיהו ט 12-16 (טקסט התנ"ך על פי המסורה בכתב יד לנינגרד)
¹²וְהָעַם לֹא-שָׁב עַד-הַמָּכָה
 וְאֶת-יְהוָה צְבָאוֹת לֹא דָרְשׁוּ;
¹³וַיִּכְרַת יְהוָה מִיִּשְׂרָאֵל רֹאשׁ וְזָנָב
 כֹּפֶה וְאֶגְמוֹן יוֹם אֶחָד;
¹⁴זָקֵן וְנָשׂוּא-פָנִים הוּא הָרֹאשׁ
 וְנֹבֵיא מוֹרָה-שֶׁקֶר הוּא הַזָּנָב;
¹⁵וַיְהִי מֵאֲשְׁרֵי הָעַם-הַזֶּה מִתְעִים
 וּמֵאֲשְׁרֵי מְבַלְעִים;
¹⁶עַל-כֵּן עַל-בַּחֲרִיו לֹא-יִשְׁמַח אֲדֹנָי
 וְאֶת-יְתִמּוֹ וְאֶת-אֱלֻמְנוֹתָיו לֹא יִרְחַם
 כִּי כָלוּ חֲנָף וּמְרַע
 וְכָל-פֶּה דִבֵּר נְבִלָה
 בְּכָל-זֹאת לֹא-שָׁב אִפּוֹ
 וְעוֹד יָדוֹ נְטוּיָה;

- ט 12-16 הסיבה לכעס המתמשך של יהוה היא החוסר מענה של ישראל.
 1. העם לא שב (התחרט, פשוטו כמשמעו "שב", KB 1427, BDB 996, Qal PERFECT)
 2. לא דרשו (KB 233, BDB 205, Qal PERFECT) את יהוה צבאות
 לכן, הם לגמרי (ראש ["הזקנים"] וזנב [הנביאים] יחתכו) יושמדו! הם מולכים את העם שולל (KB 1766, BDB 1073),
 Hiphil PARTICIPLE) כדי שיהיו מבולבלים (פשוטו כמשמעו "מבולעים", KB 134, BDB 118, Paul PARTICIPLE). ישוע מתייחס לסוג זה של מנהיג במתי טו 14; כג 16, 24. כאשר האור שלך הפך לחשכה, כמה גדולה היא החשכה! אין לו שום רחמים על (NRSV, טקסט מסורתי, "ישמח")
 1. בחורים (פסוק 16)
 2. יתומים (פסוק 16)
 3. אלמנות (פסוק 16)
 בדרך כלל יהוה מגן על אלו (דברים י 18), אך כאן הם נשפטים יחד עם שאר העם המורד של אלוהים!
 מפני שהם כולם
 1. חנפו (BDB 338)
 2. עושי רע (KB 1269, BDB 949, Hiphil PARTICIPLE)
 3. דוברי נבלה (BDB 615)
 פסוקים 7-11 מאוחדים תחת המשפט החוזר ("ידו נטויה") ב-11ג, ד; 16ה, ו; ו-21ג, ד. שימו לב גם שההקשר כנראה עובר ב-4, במקום בו המשפט חוזר על עצמו שוב. הזהרו מלסמוך יותר מידי על חלוקת הפרקים והפסוקים. הם מקוריים, לא בהשראה!

	ט 15
NASB	"הובאו לבלבול"
NKJV	"מושמדים"
NRSV	"נשארו בבלבול"
TEV	"בלבלו אותם לגמרי"

NJB	"מבלעים"
LXX	"טרפו אותם"
Peshitta	"לשקוע עמוק"
REB	"נבלעים"

השורש העברי (KB 134, BDB 118) בעיקרון מתכוון "לבלוע למטה", "לבלוע למעלה" (ראו. כה 7, 8; כח 4; מט 19), אך ישנם שורשים אחרים אפשריים.

1. להכריז (KB 135 II, ראו. משלי יט 28)

2. לבלבל (KB 135 III, ראו. ג 12; יט 3; כח 7) עם יותר מידי יין (NASB)

"לבלבל" מתאים למקבילות הכי טוב! זכרו, הקשר, הקשר, הקשר קובע משמעות, לא לקסיקון!

ט 16 "וְאֵת-יְתִמּוֹ וְאֵת-אֶלְמֹנֹתָיו לֹא יִרְחֵם" זהו הסמל האולטימטיבי להתרחקות של אלוהים. זה בדיוק ההפך מההבטחות של אלוהים בדברים.

ישעיהו ט 17-20 (טקסט התנ"ך על פי המסורה בכתב יד לנינגרד)

¹⁷כִּי-בַעֲרָה כָּאֵשׁ רִשְׁעָהּ

שְׁמִיר וְשִׁית תֹּאכֵל

וּתְצַת בְּסֹבְכֵי הַיַּעַר

וַיִּתְאַבְּכוּ גְאוֹת עֵשֶׂן;

¹⁸בַּעֲבַרְתָּ יְהוָה צְבָאוֹת נְעַתִּים אֲרָץ

וַיְהִי הָעַם כְּמֵאֲכֶלֶת אֵשׁ

אִישׁ אֶל-אָחִיו לֹא יִחְמְלוּ;

¹⁹וַיִּגְזַר עַל-יַמִּין וָרֵעִב

וַיֹּאכַל עַל-שְׂמֹאלוֹ וְלֹא שָׁבַעוּ

אִישׁ בְּשֵׁר-זֵרְעוֹ יֹאכְלוּ;

²⁰מִנְשָׂה אֶת-אֶפְרַיִם וְאֶפְרַיִם אֶת-מִנְשָׁה

יַחֲדוּ הֵמָּה עַל-יְהוּדָה

בְּכָל-זֹאת לֹא-שָׁב אִפּוֹ

וְעוֹד יָדוֹ נְטוּיָה;

ט 17-20 הפסוקים הללו מתארים את המשפט של אלוהים על השבטים הצפוניים? המשפט מאופיין כאש שבאה ואוכלת את הארץ. ראו נושא מיוחד: אש ב-א 31. אפילו האנשים הינם דלק לאש!

הרוע של האנשים מתואר כ-

1. איש אל אחיו לא יחמלו

2. יגנבו אך עדיין יהיו רעבים

3. יאכלו אך לא ישבעו (אפילו את גופם, ראו. ירמיהו יט 9; התרגומים מתרגמים זאת כ-"עמית" ובכך

JPSOA "את המשפחה שלו")

עם הברית של אלוהים הינם אחד נגד השני!

ט 17 "כִּי-בַעֲרָה כָּאֵשׁ רִשְׁעָהּ" זה מעניין שאש יכולה להיות חיובית או שלילית.

1. כאן, שלילית (רשעות)

2. סב 1, חיובית (ישועה)

הקשר, הקשר, הקשר קובע משמעות. הזהרו מהגדרת הווה של מילים מקראיות!

ישעיהו י'

חלוקה של קטעים לפי תרגומים מודרניים

NASB	NKJV	NRSV	TEV	NJB
אשור היא הכלי של אלוהים	העונש של שומרון (ט' 8-4)	פסק דין של אפרים, לקח ההתנגדות ליהודה (ט' 8-4)	אדוני יעניש את ישראל (ט' 8-4)	תלאות הממלכה הצפונית (ט' 7-4)
י' 1-4 (1-4)	י' 1-4 (1-4)	י' 1-4 (1-4)	י' 1-4	י' 1-4
	יהירות אשור גם נשפטת	אוי אוי אשור!	קיסר אשור כמכשיר האדוני	נגד מלך אשור
י' 5-11 (5-11)	י' 5-11 (5-11)	י' 5-11 (5-11)	י' 5-6	י' 5-11 (5-11)
			י' 7-11	
י' 12-14 (13-14)	י' 12-14 (13-14)	י' 12-14 (13-14)	י' 12	י' 12-14 (13-14)
י' 15-19 (15-19)	י' 15-19 (15-19)	י' 15-19 (15-19)	י' 15	י' 15-19 (15-19)
			י' 16-19	
השריד ישוב	השריד השב של ישראל	רק השריד ישוב	מעטים יחזרו	השריד המועט
י' 20-23 (21-22)	י' 20-23 (20-23)	י' 20-23	י' 20-23	י' 20-23 (20-23)
י' 24-27	י' 24-27 (27)	י' 27א-24 ביאת האשורים	אדוני יעניש את אשור	תאמין באדוני כ' 24-27 (27ב-24)
		י' 32ב-27 (32ב-27)	הפולש מסתער	הפלישה
י' 28-32 (28-32)	י' 28-32 (28-32)	אדוני, יערן, יחסל את אשור	י' 28-32	י' 28-34 (28-34)
י' 33-34 (33-34)	י' 33-34 (33-34)	י' 33-34 (33-34)	י' 33-34	

מחזור קריאה שלישי

מעקב אחר כוונתו המקורית של המחבר ברמת הפסקה

זהו ספר פרשנות שמטרתו להיות מדריך לימוד, מה שאומר שאתה אחראי לפרש בעצמך את הכתובים. כל אחד מאתנו חייב ללכת באור שיש לנו. אתה, כתבי הקודש ורוח הקודש בראש סדר העדיפויות בפרשנות. אתה לא צריך להשאיר את זה לפרשן.

קרא את הפרק ברציפות. זהה את הנושאים. השווה את חלוקת הנושאים שלך עם חמשת התרגומים המודרניים. אין השראה בחלוקה לפסקאות, אבל זהו המפתח לעקוב אחר כוונתו המקורית של המחבר, שזה הלב של הפרשנות. לכל פסקה של נושא אחד ויחיד.

1. פסקה ראשונה
2. פסקה שנייה
3. פסקה שלישית
4. וכו'.

לימוד מילים וביטויים

ישעיהו י 4-1 (טקסט התנ"ך על פי המסורה בכתב יד לנינגרד)

¹הוּי הַחֲקִיקִים חֲקִי-אֵן
וּמְכַתְּבִים עֲמַל כְּתָבוֹ;
²לְהַטּוֹת מִמִּשְׁפַּט דְּלִים
וְלִגְזַל מִשְׁפַּט עֲנִי עֲמִי לְהִיּוֹת
אֲלֻמְנוֹת שְׁלָלִים
וְאֶת-יְתוּמִים יְבָזוּ;
³וּמֵה-תַעֲשׂוּ לַיּוֹם פְּקֻדָּה
וּלְשׂוּאָה מִמֶּרְחֵק תָּבֹוא
עַל-מִי תִנּוּסוּ לְעֶזְרָה
וְאִנֶּה תַעֲזְבוּ כְּבוֹדְכֶם;
⁴בְּלִתִּי כָרַע תַּחַת אֲסִיר
וְתַחַת הָרוּגִים יִפְלוּ
בְּכָל-זֹאת לֹא-שָׁב אִפּוּ
וְעוֹד יָדוּ נְטוּיָה;

י 1 "הוּי" מילת הקריאה הזו (BDB 222) משומשת לעתים קרובות בישיעיהו (וירמיהו). זה מתורגם (NASB 1995) (UPDATE)

1. "גם", א 4; יז 12
2. "הא", א 24
3. "הוּי", ה 8, 11, 18, 20, 21, 22; י 1, 5; יח 1; כח 1; כט 1, 5; ל 1; לא 1; לג 1; מה 9, 10; נה 1 (נבואות של צרות)
4. "הו" נה 1; אפשרי גם י 5

זה מציין צער וסבל או הזמנה (מספר 4 למעלה). ישנה עוד מילת קריאה (BDB 17), אשר בדרך כלל מתורגמת "הוּי", אשר מבטאת צער ויאוש (ראו. ג 9, 11; ו 5; כד 16 ושמונה פעמים בירמיהו)

■ המקבילות של פסוק 1א ו-ב מקשרים את המנהיגים האזרחיים (אלה שמחוקקים תקנות מרושעות) ושופטים (אשר באופן קבוע מתעדים החלטות ללא צדק, ראו. ה 23). המנהיגות של ישראל הפרו בידיעה את הברית של משה אשר הדגישה על דאגה לעני, מנודים חברתית, והאנשים חסרי האונים חברתית (ראו. פסוק 7; א 17, 23; ג 14, 15; יא 3; דברים טז 19; כד 17; כז 19; משלי יז 23; יח 5; עמוס ד 1; ה 12).

י 2 הדברים כה הפוכים שאלו שיהוה מחפש להגן על (אלמנות ויתומים) הפכו להיות לשלל והבזיזה!

י 3 סדרה של שאלות מפרטות את הגורל של הנצלנים הללו! יום אחד, בין אם זמני או אסקטולוגי, הבורא יקרא ליצירות שלו, אשר נעשו בצלמו ובדמותו, לתת משפט וחשבון על ניהול מתנת החיים (ראו. פסוק 4). יהוה הינו דמות אלוהית מורלית, אתית, חנונה והוא דורש את המאפיינים הללו בעם הברית שלו כדי ש"העמים" יכירו אותו ויבואו אליו! ישראל הביאה מסר שקרי!

י 4 "יָדוּ נְטוּיָה" זהו משפט חוזר ביחידה הספרותית הזו (ראו. ט 12, 17, 21). זוהי עוד דרך אנתרופומורפית (ראו נושא מיוחד ב-1) של לבטא את המשפט הבלתי פוסק של אלוהים.

ישעיהו י 5-11 (טקסט התנ"ך על פי המסורה בכתב יד לנינגרד)

⁵הוּי אֲשׁוּר שָׁבַט אִפִּי
וּמִטָּה-הוּא בִיָּדִם זַעֲמִי;

6 בְּגוֹי חֲנֹף אֲשַׁלְחֶנּוּ
 וְעַל-עַם עֲבָרְתִי אֲצוּנֹו
 לְשַׁלַּל שָׁלַל וְלִבַּז בַּז
 וּלְשִׁימוּ (וּלְשׁוּמוּ) מִרְמָס כְּחֶמֶר חוּצוֹת;
7 וְהוּא לֹא-כֵן יִדְמָה
 וּלְבָבו לֹא-כֵן יַחְשַׁב
 כִּי לְהַשְׁמִיד בְּלִבּוֹ
 וּלְהַכְרִית גּוֹיִם לֹא מַעֵט;
8 כִּי יֹאמֶר הֲלֹא שָׂרִי יַחְדּוּ מַלְכִים;
9 הֲלֹא כְכֹרְכְמִישׁ כָּלְנוּ
 אִם-לֹא כְאֶרְפָּד חֲמַת
 אִם-לֹא כְדַמְשֶׁק שְׁמֶרוֹן;
10 כְּאֲשֶׁר מִצָּאָה יְדֵי לְמַמְלַכַת הָאֱלִיל
 וּפְסִילֵיהֶם מִירוּשָׁלַם וּמִשְׁמֶרוֹן;
11 הֲלֹא כְאֲשֶׁר עָשִׂיתִי לְשְׁמֶרוֹן וְלְאֵלִילֵיהָ
 כֵּן אַעֲשֶׂה לִירוּשָׁלַם וּלְעַצְבֵיהָ;

י 5-19 זוהי יחידה ספרותית על הפעילות של אלוהים באומת אשור. היא הייתה הכוח הקרוב-מזרח העתיק הכי אכזרית. היא הייתה אכזרית כלפי קבוצות אנשים שבויים. יהוה ישתמש מאומה חסרת האל הפגנית הזו כדי למלא את המטרות שלו (ראו. פסוקים 5; 6; כפי שחבקוק א 12-17 שאל את אלוהים על השימוש שלו בגלות בבל). אלוהים משתמש ברשע כדי לבצע את המטרות שלו! הוא לא עשה אותם (שטן, שדים, מלאכים נפולים, אימפריות מרושעות), אך הוא מפנה אותם לטוב הגדול יותר (ראו. איוב יב 23; תהלים מז 7-8; 7; 7; דניאל ב 21; מעשי השליחים יז 26; תכנית הגאולה האוניברסלית שלו, ראו נושא מיוחד ב-א 3).
 למרות זאת, רשעים קוצר את ההשלכות של המעשים שלהם. יום אחד גם הם, ישפטו (ראו. דברים לב 43-34; ישעיהו יד 27-24; ל 27-33; לא 5-9). מה שאשור עשתה לאחרים, בבל (ראו. יג 5) תעשה לה!

י 5 "הוי אשור שֶׁבַט אֶפִי" הכלי של אלוהים כדי לשפוט את העם המורד שלו היה האומה האכזרית של אשור (ראו. ז 17; ח 7). למרות זאת, הם היו אחראיים למעשים של עצמם (ראו. י 24-27). היהירות שח אשור נראית בפסוקים 11-12, 8.

י 6 "בְּגוֹי... עִם עֲבָרְתִי" אוי, זה מתייחס לאומת ישראל (ראו. ט 17, 19)! אותו המשפט משמש לגבי ישראל ב-יט 17; לב 6. איזו אירוניה, אנשי הברית נקראים "גויים" ומושויים מורלית לאשור ה"גויה"!

■ "לְשַׁלַּל שָׁלַל וְלִבַּז בַּז" כמו פסוק 21, "שאר ישוב", משקף את השם של בנו הראשון של ישעיהו (ראו. ז 3), זה משקף את השם הסמלי של בנו השני (ראו. ח 1, 3).

י 7 "וְהוּא לֹא-כֵן יִדְמָה וּלְבָבו לֹא-כֵן יַחְשַׁב" אשור לא ידעה שיהיה כיוון את המעשים שלה למטרותיו. אשור רק רצתה להשיג עוד ועוד שלל.

הכוונה של יהוה עבור מלך אשור נחשפת בסדרה של מבנים אינסופיים של Qal (פסוק 6) נגד ישראל.

1. לשלול שלל (KB 1531, BDB 1021)
 2. לבוז בז (KB 117, BDB 102)
 3. לשמו מרמס (מילולי BDB 962, KB 1321, שם עצם BDB 942)
- הכוונה של מלך אשור מתבטאת בשני מבנים אינסופיים של Hiphil בפסוק 7, ג, ד
1. להשמיד (KB 1552, BDB 1029)
 2. להכרית (KB 500, BDB 503)

י 8-11 המחשבות שלך מלך אשור ("התהדר", TEV), נחשפות בפסוקים הללו

1. כל מפקדי המלחמה שלו הם מלכים (Peshitta, REB, NJB, TEV, NRSV), פסוק 8
2. הצבא שלו (תגלת-פלאסר השלישי או אולי סנחריב ב-701 לפנה"ס) הביסה מספר ערים ואומות טרנס-פרת, יחד עם האלים שלהם, פסוק 9
- א. כלנו (או כלנה), עיר בצפון סוריה (ראו. עמוס ו 2) נפלה ב-742 לפנה"ס (כל התאריכים הללו הינם הערכות בלבד)

- ב. ככרכמיש, עיר גדולה של חיטים ליד מקור הנהרות, הצטרפה לקואליציה האשורית ב-738 לפנה"ס
 ג. חמת, עיר בגבול הצפוני של ישראל (ראו. ב דברי הימים ח 4) נחל אורונטס, נפלה ב-738 לפנה"ס
 ד. ארפד, עיר בצפון מערב סוריה נפלה ב-741 לפנה"ס
 ה. שומרון (בירת ישראל) נפלה ב-722 לפנה"ס לסרגון השני
 ו. דמשק (בירת סוריה) נפלה ב-732 לפנה"ס
 3. הוא איים להשמיד את ירושלים ואת ה"אלילים" שלה כמו שעשה בשומרון, פסוק 11. לא היה לו שום ידע
 כדי להבחין בין "אלילים" (ראו. ב 8) וההשתחוויה האמיתית של יהוה.

רק מילה לגבי איזו פלישה אשורית מתוארת. שמות המקומות עוקבות אחר מסלול הפלישה המסורתית של אימפריות
 במזרח הקרוב הקדום ממסופוטמיה. בגלל המדבר, הם היו חייבים לעקוב אחר נחל הפרת ומקורות המים שלו ואז
 ללכת דרומה לאורך מישור החוף. הבעיה עם זיהוי איזו פלישה אשורית מסובכת בגלל סנחריב, אשר כן התקרבה
 לירושלים כדי להטיל מצור עליה, הגיע האמת מדרומית לעיר ב-701 לפנה"ס. המפל של הערים המוזכרות קרה תחת
 תגלית פלאסר השלישי (Pul). לכן, אני חושב שהמסלול "הפך לאידיאלי" עבור פולש צפוני.

י 11 "לעצביה" זוהי מילה מעניינת (BDB 47). המשמעות הבסיסית שלה לא בטוחה, אך היא מאותתת דומה ל-
 אלוהים Elohim, אשר גרם למלומדים להניח שהיא מתייחס לאליל חלש ולא קיים (ראו. NIDOTTE, כרך 1, עמוד
 411). מונתאיזם הנו הייחודיות של אמונת ישראל. ישנם עוד אישיות רוחניות, אך רק אל אמת אחד (ראו. דברים ד
 39, 35; ו 8; לב 39; ישעיהו מג 9-11; מה 21-22; ירמיהו ב 11; ה 7, 10; רומים ג 30; ראשונה אל הקורניתים ח 4,
 6; ראשונה לטימותאוס ב 5; יעקב ב 19). האלילים מייצגים שום דבר, רק תקוות שווא ופחדים (אמונות טפלות) של
 אנושות נפולה המבינה שיש יותר למציאות מהפיזי, אך לא יכולה להבין את האמת הרוחנית (התגלות).

ישעיהו י 12-14 (טקסט התנ"ך על פי המסורה בכתב יד לנינגרד)
 12 וְהָיָה כִּי-יִבְצַע אֲדָנִי אֶת-כָּל-מַעֲשָׂהוּ בְּהַר צִיּוֹן וּבִירוּשָׁלַם אֶפְקֹד עַל-פְּרִי-גִדְלֵי לֵבַב מֶלֶךְ-אֲשׁוּר וְעַל-
 תְּפֹאֲרַת רוּם עֵינָיו;
 13 כִּי אָמַר
 בָּכַח יְדֵי עֲשִׂיתִי וּבְחֻמָּתִי
 כִּי נִבְנוֹתִי
 וְאָסִיר גְּבוּלוֹת עַמִּים
 וְעִתִּידֵתִיהֶם (וְעִתּוֹדֵתִיהֶם) שׁוֹשְׁתִי
 וְאֹרִיד כְּאֲבִיר יוֹשְׁבֵימ;
 14 וְתִמְצָא כֶקֶן יְדֵי לְחֵיל הָעַמִּים
 וְכֹאסֹף בִּיצִים עֲזָבוֹת כָּל-הָאָרֶץ אֲנִי אֶסְפְּתִי
 וְלֹא הִיָּה נֹדֵד כֶּנֶף וּפְצָה פֶה וּמִצְפָּצֶף;

- י 12-14 יהוה מצהיר את השליטה שלו על אשור והניצחונות שלה. הוא ישפוט את מלך אשור (פסוק 12) על ה-
 1. לב היהיר שלו
 2. תפארת רום עיניו
 הגאווה של המלך האשורי מוצגת בסדרה של שבחים עצמיים (פסוקים 12-14), אשר נשמעים מאד כמו
 מסמכים אשורים של התקופה (ראו *The IVP Bible Background Commentary OT*, עמוד 599)
 1. בכוח ידי
 2. בחכמתי

הוא שדד את האומות בגדות המערב של פרת כמו שאדם שודד קן של ציפור!

י 13

NASB	"כאיש חזק"
NKJV	"כאיש אמיץ"
NRSV, TEV, REB	"כשור"
NJB	"כגיבור"

המשמעות הבסיסית של שם התואר (BDB 7), "חזק", יכול להתייחס ל-

1. אדם חזק/אלים, איוב כד 22; לד 20; ירמיהו מו 15; קהלת א 15
2. עקשן, ישעיהו מו 12
3. מלאכים, תהלים עח 25
4. בעלי חיים

- א. שוורים, ישעיהו י 13 אלול להתייחס לשור מפני ששור מכונף היה הסמל של אשור (על הצדדים של השערים של עשתר, ראו. תהלים כב 13; סח 30; ישעיהו לד 7)
- ב. סוסים, שופטים ה 22; ירמיהו ח 16; מז 3; נ 11

י 14 כתבי הקודש לעתים קרובות משתמשים במטאפורות של ציפור כדי לתאר את ההגנה והדאגה של אלוהים (ראו. שמות יט 4; דברים לב 11; רות ב 12; ישעיהו לא 5; מתי כג 37; לוקס יג 34), אך כאן המטאפורה מתהפכת! אלוהים הסיר את ההגנה שלו!

ישעיהו י 15-19 (טקסט התנ"ך על פי המסורה בכתב יד לנינגרד)

¹⁵ הִיתָפָאֵר הַגִּרְזָן עַל הַחֲצָב בּוֹ
אִם-יִתְגַּדֵּל הַמְשׁוֹר עַל-מְנִיפּוֹ
כִּהְנִיף שִׁבְט וְאֶת-מְרִימָיו
כִּהְרִים מִטָּה לֹא-עֵץ;
¹⁶ לִכֵּן יִשְׁלַח הָאֲדוֹן יְהוָה צְבָאוֹת בְּמִשְׁמָנִיו רִזּוֹן
וְתַחַת כְּבֹדוֹ יִקְדֹּף יִקְדֹּף כִּי־קוֹדֵד אִשׁ;
¹⁷ וְהָיָה אֹרֶז-יִשְׂרָאֵל לְאִשׁ וְקִדְוֹשׁוֹ לְלִהְבָּה
וּבְעֵרָה וְאָכְלָה שִׁיתוֹ וְשָׁמִירוֹ בְּיוֹם אֶחָד;
¹⁸ וְכָבוֹד יַעֲרֹ וְנִכְרְמָלוֹ מִנְפֶּשׁ וְעַד-בֶּשֶׂר יִכְלֶה
וְהָיָה כְּמִסֵּס נֶסֶס;
¹⁹ וְשָׂאֵר עֵץ יַעֲרֹ מִסֶּפֶר יְהוָה
וְנִעַר יִכְתְּבֵם;

י 15-19 יהוה מגיב להתרברבות של מלך אשור על ידי שאלות.

1. האם הכוח בגרזן או באחד שמשמש בגרזן?
2. האם הכוח הוא במסור או באחד המחזיק את המסור?
3. האם הכוח הוא בשבט או באחד שמניף את השבט?
4. האם הכוח הוא במטה או באחד שמרים אותו?

יהוה ישפוט אותו ואת צבאו יום אחד (פסוק 17). זה מתייחס ל- (1) תגלית פלאסר השלישי או (2) ספציפית לסנחריב (701 לפנה"ס), מתועד בישעיהו לו-לח; ב מלכים יח 17 – כא 11; ב דברי הימים לב 9-24, בו 185,000 חיילים מתו לפני חומות ירושלים בתגובה ליהירות של מלך אשור ומנהיגי הצבא שלו (מספר 2 הכי מתאים, אך לא קרה עד כמה עשורים אחרי שתגלית פלאסר השלישי כבש את שומרון). יש הבדל בין אלוהי ישראל והאלילים של האומות!

י 16 יהוה בשליטה על ההיסטוריה. זוהי הנחת יסוד בסיסית של מונותאיזם הקשורה לאלוהות מעורבת. הוא נוכח ופועל בבריאה שלו. בברית השינה כל סיבתיות מיוחסת ליהוה (ראו. דברים לב 29; איוב ה 18; ישעיהו מה 7; הושע ו 6; עמוס ג 6). זאת הייתה דרך לאשר מונותאיזם. בדיוק כיצד, מתי והיכן הוא פעל לא ידוע, אך כן יש

1. תוכנית גאולה נצחית
2. עם הברית
3. משיח שיבוא
4. לב ל"עמים"

ההיסטוריה אינה מחזורית, אלא תכליתית!

י 17 אור (ראו הערה ב-ט 2) ואש הינם סמלים לאלוהות (ראו. ט 19; כט 6; ל 27; לא 9; לג 11-12, 14). ראו נושא מיוחד: אש ב-א 31.

י 18 "מִנְפֶּשׁ וְעַד-בֶּשֶׂר" לאנושות יש גם מרכיב פיזי וגם כוח חיים. אנחנו כבני אדם מוכנים לחיים על הכוכב הזה ולאחווה עם אלוהות לא גשמית! אנחנו חולקים חיי כוכב עם בעלי החיים, אך אנחנו יצורים של נצח!

ישעיהו י 20-23 (טקסט התנ"ך על פי המסורה בכתב יד לנינגרד)

²⁰ וְהָיָה בְּיוֹם הַהוּא לֹא-יִוָּסֵף עוֹד שָׂאֵר יִשְׂרָאֵל וּפְלִיטַת בֵּית-יַעֲקֹב לְהִשָּׁעַן עַל-מִכְהוֹ וְנִשְׁעַן עַל-יְהוָה קְדוֹשׁ יִשְׂרָאֵל בְּאַמְתּוֹ;
²¹ שָׂאֵר יִשׁוּב שָׂאֵר יַעֲקֹב אֶל-אֵל גְּבוּר;
²² כִּי אִם-יְהִי עִמָּךְ יִשְׂרָאֵל כְּחֹל הַיָּם
שָׂאֵר יִשׁוּב בּוֹ

י 20-23 הפסקה הזו מתמקדת על שתי אמיתות תאולוגיות.

1. יהוה יגן וישקם את השארית הנאמנה ("נשען על יהוה... באמת", BDB 1043, KB 1612, *Niphal* PERFECT) כדי למלא את המטרות שלו עם זרע אברהם.
2. "ביום ההוא" מתייחס ליום הפדות. אחד לעולם לא בטוח אם ההבטחה הזו מתממשת בפרס או המכבים או אחרית הימים. הספר שבאמת עזר להבין את הז'אנר של נבואה ואפוקליפטי זה D. Brent Sandy, *Plowshares and Pruning Hooks: Rethinking the Language of Biblical Prophecy and Apocalyptic*.

י 20 "לא-יוסיף עוד... להשען על-מכהו" אחז בטח/סמך על אשור לעזרה במקום ביהוה, אך לא כך יהיה בעתיד. הם (עם הברית) יסמוך רק על יהוה בלבד!

י 21 "שָׁאֵר יִשׁוּב" השארית הזו מתוארת מיעקב וישראל. בהקשר הזה זה מתייחס לעשרת השבטים הצפוניים אשר התפצלו ב-922 לפנה"ס והוגלו על ידי אשור ב-722 לפנה"ס. קצת מהם חזרו לירושלים עם זרובבל ויהושוע אחרי גזרת כורש ב-538 לפנה"ס שהרשתה לכל קבוצות האנשים הגולים לחזור לארצות המקומיות שלהם. ראו נושא מיוחד: השאר, שלושה מובנים ב-א 9. המשפט מתרגם את שמו של הבן הראשון של ישעיהו (שאר-ישוב) אשר הלך עם אביו להתעמת עם המלך אחז (ראו. ז 1-3).

■ "אֶל-אֵל גְּבוּר" זהו אותו התואר המשמש עבור המשיח ב-ט 6. זה נמצא רק כאן בשתי המקומות הללו.

י 22 "כְּחֹל הַיָּמִים" זוהי התייחסות להבטחה של הרבה צאצאים, אשר הייתה חלק גדול בברית עם אברהם (ראו. בראשית כב 17; לב 12).

איזו השוואה עצובה מתרחשת כאשר ההבטחות של יהוה לפטריארכים של הרבה צאצאים

1. כמו כוכבים
2. כמו גרגירי אדמה
3. כמו חול

מופחתת דרך חוסר ציות לברית וחוסר אמון אישי (ראו. פסוק 20) למספר קטן שישוב (ראו. פסוקים 21-22). הנה הקשר הברכה המכוונת של אלוהים והיכולת של אנושות נפולה!

■ "כליון חרוץ שוטף צדקה" המשפט של ישראל

1. נקבע על ידי יהוה, פסוק 22
2. נפסק על ידי יהוה, פסוק 23

שתי המילים הללו (NASB 1995) מתרגמות את אותו הפועל (BDB 358, KB 356, ראו. כח 22; דניאל ט 26, 27; יא 36). אלוהים ישפוט את עמו (פסוק 22). פסוק 23 הינו (1) מקביל לזה או (2) יהוה ישפוט את כל כדור הארץ (LXX, NRSV, Peshitta). שאלו מצטט את תרגום השבעים ברומים ט 27-28). הקשר מתאים את אופציה 1 הכי טוב. יהוה אמר שהוא יעשה, והוא עשה!

י 24-27 (טקסט התנ"ך על פי המסורה בכתב יד לנינגרד)

י 24 לכן כה-אמר אדני יהוה צבאות אל-תירא עמי ישב ציון מאשור בשבט יכנה ומטהו ישא-עליך בדרך מצרים; ²⁵כי-עוד מעט מזער וכלה זעם ואפי על-תבליתם; ²⁶ועורר עליו יהוה צבאות שוט כמכת ממשפט בצור עורב ומטהו על-הים ונשא בדרך מצרים; ²⁷והיה ביום ההוא יסור סבלו מעל שכמך ועלו מעל צוארך וחבל על מפני-שמך;

י 24-27 הפסקה הזו שוב מדגישה את הצדקה המורלית של יהוה אשר משתקפת במשפט נגד רשע.

1. ישראל חווה את הכעס הצדק של יהוה (ראו. פסוק 22)
2. אשור (ראו. ישעיהו לז 26-28)
3. כמו הזעם שלו במצרים המולך יציאת מצרים (ראו. שמות יד 16, 27)
4. כמו גדעון נגד המידיינים (שופטים ו – ח)

המעשים של יהוה, עבר ועתיד, המתוארים בפסוק 27, מקבילים למעשה שלו (ראו. יד 25) דרך המשיח ב-ט 4, אשר גם מזכיר את הקרב נגד ממשפט (ניב של תבוסה טוטאלית של אויב ליהוה ראו. ט 4; תהלים פג 9-11).

י 24 "אל-תִּירָא עַמִּי יֵשֶׁב צִיּוֹן מְאֻשֹׁר" הפועל הזה (Qal IMPERFECT, KB 432, BDB 431) משמש כיוסיב. הרמיזה היא "פחדו מיהוה אשר יביא משפט עליהם" (פסוקים 25-27).

י 26 "בְּצוּר עוֹרֵב" גִּדְעוֹן זִמֵּן אֶת הָאֲפֵרַיִתִים לַעֲזוֹר לוֹ לְמַחֹק אֶת שְׂאֵרֵי הַמִּיִּדְיָנִים הַנְּסוּגָה. שְׂנִיִּים מֵהַמְּנַהֲיִגִים נִתְפָּסוּ וְנִהְרְגוּ (ראו. שופטים ז 24-25). הַמְּקוֹם בּוֹ זֶה מֵתוֹאֵר קִיבַל אֶת הַשְּׂמֹת שֶׁל הַמְּנַהֲיִגִים הַמִּיִּדְיָנִים, עוֹרֵב וְזָאֵב. הַמְּקוֹם הַמְּדוּיָק לֹא יָדוּעַ.

י 27

NASB	"העול ישבר בגלל השומן"
NKJV	"העול ייהרס בגלל שמן המשחה"
LXX, REB	"העול ייהרס משכמיכם"
Peshitta	"העול ייהרס מצוואריכם בגלל כוחכם"

מהתרגומים הללו אתם יכולים לראות את האופציות.

1. להשמיט את המשפט "בגלל השומן", תרגום השבעים LXX, REB
2. התייחסויות למשיח, NKJV (משוח)
3. הפשיטתא רואה זאת כהתייחסות לכוח וגדילה (ראו. דברים לב 15), אשר יכול להיות מנוגד לפסוק 16. מאחר ופרקים ז – יב מקושרים לילדים המיוחדים של העידן החדש, כולל המשיח, אני אוהב את ההבנה של NKJV כאחד הכי הגיוני ביחידה הספרותית הגדולה הזו.

ישעיהו י 28-32 (טקסט התנ"ך על פי המסורה בכתב יד לינגרד)

²⁸בָּא עַל-עֵיִת
עֵבֶר בְּמַגְרוֹן
לְמַכְמֵשׁ יִפְקִיד כְּלָיו;
²⁹עֵבְרוּ מֵעֵבֶרָה
גִּבְעַת מְלוֹן לְנוֹ
חֲרָדָה הֲרַמָּה גִבְעַת שְׂאוֹל נֹסָה;
³⁰צִהְלֵי קוֹלְךָ בֵּת-גְּלִים
הַקְּשִׁיבִי לִישָׁה עֲנִיָּה עֲנֹתוֹת;
³¹נִדְדָה מִדְּמִנָּה
יִשְׁבִּי הַגְּבִים הַעִיזוּ;
³²עוֹד הַיּוֹם בְּנֹב לְעַמֵּד
יִנְפֹף יָדוֹ הַר בֵּית- (בֵּת-) צִיּוֹן גִּבְעַת יְרוּשָׁלַם;

י 32-28 *Exposition of Isaiah*, H. C. Leupold, כרך 1, עמוד 40, מתאר את הסטנזה הזו (בית השיר) כ- "ההתקדמות האסטרטגית האשורית אשר כמעט כבשה את ציון המתוארת במושגים של עלון מהחזית". הרבה מיקומים גאוגרפיים מוזכרים ומה שהתרחש במיקום בזמן שהצבא שכיר החרב האשורי התקרב.

■ "עֵיִת" זהו העי הקרוב ליריחו. המקומות המוזכרים מראים את התנועה של האשורים לכיוון ירושלים מהצפון.

י 30 "צִהְלֵי קוֹלְךָ... הַקְּשִׁיבִי" שניהם ציווים.

1. Qal IMPERATIVE, KB 1007, BDB 843

2. Hiphil IMPERATIVE, KB 1151, BDB 904

זה שובר את התבנית של פסוקים 28-32. אם הסטנזה הזו היא "דיווחים מהחזית", אז פסוק 30 הינו תגובה מהנביא, לא שליח אשורי.

■

NASB	"ענתות העלובה"
NKJV	"ענתות הענייה"
NRSV	"תעני לה, הו ענתות"
TEV	"תענו, אנשי ענתות"

NJB, REB
Peshitta

"ענתות תקשיב"
"תענו לי, הו ענתות"

זה מ-א

1. הפועל "לענות", BDB 772, Qal IMPERATIVE

2. שם התואר "ענייה", BDB 776

לשניהם יש את אותם העיצורים. ה- USB Hebrew Text Project נותן למספר 2 ציון של "C" (ספק ניכר). זה בהחלט אפשרי ש"ענייה" ו-"ענתות" הם משחק בצליל (NASB Study Bible, עמוד 974/)

י 32 השורה שנייה של השירה מבטאת את הבוז האשורי לאלוהי יהודה והמקדש שלו.

ישעיהו י 33-34 (טקסט התנ"ך על פי המסורה בכתב יד לנינגרד)

³³ הִנֵּה הָאָדוֹן יְהוָה צְבָאוֹת מְסַעֵף פְּאֶרֶה בְּמַעְרָצָה

וְרָמִי הַקּוֹמָה גְדוּעִים

וְהַגְּבִיִּים יִשְׁפְּלוּ;

³⁴ וְנִקְףָּ סִבְכֵי הַיַּעַר בְּבִרְזֵל

וְהַלְבֵנוֹן בְּאֵדִיר יְפוֹל;

י 33-34 פסוקים 34-33 קשים להגדיר מי "יסועף". נראה כי זה קישור ספרותי בין פסוקים 16-19 ופרק יא 1. ישעיהו לעתים קרובות השתמש בדימוי של יער. מי שליקט את המגילה של ישעיהו השתמש במשחקי מילים ונושאים כדרך לקשר יחדיו את המסרים הנבואיים של ישעיהו. אנחנו חייבים לזכור שהאמת הגדולה של יחידת הספרות והסטנזות יותר חשובות מ-

1. הפרטים

2. הרקע ההיסטורי המדויק של כל יחידת בניין ספרותית

אהבתנו לכתבי הקודש והרצון לדעת יותר גרמה לנו להתייחס לכתבי הקודש בדרכים מילוליות ללא הקשר, אשר הרסו את הטבע הספרותי של המקרא ובמיוחד הנבואה!

אני חושב שזהו שכלול של פסוקים 16-19. הדימוי הוא ההרס של יער, אשר מסמל את הצבא האשורי

והמנהיגות שלה.

י 33 לחצי השני של הפסוק הזה יש מספר מושגים הנמצאים רק כאן בברית הישנה. זה מדוע האמת המרכזית של הפסקה (פרוזה) או סטנזה (שירה) הינה הכרחית. האמת המרכזית או הדימוי הינם המפתח, לא כל פרט ופרט.

י 34

"על ידי האדיר"

"עם העצים המלכותיים שלה"

"העצים הטובים ביותר"

"באדיר"

"עם הנשגבים שלה"

"עם העצים האציליים שלה"

NASB, NKJV

NRSV

TEV

NJB

LXX

REB

המשפט הזה יכול להתייחס ל-

1. אלוהים (ראו. פסוק 33א; פסוק 34א)

2. העצים הגבוהים של לבנון (ראו. פסוק 33ב,ג; LXX)

ישעיהו יא'

חלוקה של קטעים לפי תרגומים מודרניים

NASB	NKJV	NRSV	TEV	NJB
מלכות צדיק הפלג	צאצאיו של ישי	המלך המשיחי	ממלכה השלוה	צאצא דוד
יא' 1-9	יא' 1-5	יא' 1-3א	יא' 1	יא' 1-4
(1-9)	(1-5)	(3א-1)		(1-4)
			יא' 1-5	
			(2-5)	
		יא' 3ב		
		(ב3)		
		יא' 4-9		
		(4-9)		
				יא' 5 (5)
	יא' 6-9		יא' 6-9	יא' 6-9
	(6-9)		(6-9)	(6-9)
		העידן המשיחי	העם המגורש ישוב	חוזר מהגירוש
יא' 10	יא' 10	יא' 10	יא' 10-16	יא' 10-16
(10)	(10)			(10-16)
שיקום השריד				
יא' 11-16	יא' 11	יא' 11-16		
(11-16)	(11)			
	יא' 12-16	(12-16)		
	(12-16)			

מחזור קריאה שלישי

מעקב אחר כוונתו המקורית של המחבר ברמת הפסקה

זהו ספר פרשנות שמטרתו להיות מדריך לימוד, מה שאומר שאתה אחראי לפרש בעצמך את הכתובים. כל אחד מאתנו חייב ללכת באור שיש לנו. אתה, כתבי הקודש ורוח הקודש בראש סדר העדיפויות בפרשנות. אתה לא צריך להשאיר את זה לפרשן.

קרא את הפרק ברציפות. זהה את הנושאים. השווה את חלוקת הנושאים שלך עם חמשת התרגומים המודרניים. אין השראה בחלוקה לפסקאות, אבל זהו המפתח לעקוב אחר כוונתו המקורית של המחבר, שזה הלב של הפרשנות. לכל פסקה של נושא אחד ויחיד.

1. פסקה ראשונה
2. פסקה שנייה

3. פסקה שלישית
4. וכו'.

מחקר רקע

- א. פרק יא הינו בניגוד חד לפרק י, פסוקים 33-34, אשר מתאר את מפלה של אשור (ראו. י 15-19).
- ב. כפי שאשור נכרתת כיער גדול, כך גם המשיח יקום מגזע ישי. ישעיהו לעתים קרובות משתמש בדימוי עצים.
- ג. ישעיהו יא משקף את ההבטחות לצאצאי דויד הנמצאים ב-ב שמואל ז.
- ד. התקופה האסכטולוגית האידיאלית הזו מתוארת גם ב-ב 2-4; ט 1-7. פרק יא, פסוק 10 יכול ללכת עם 9-1 או יא 16, תלוי כיצד אדם רואה את היקף שליטתו של המשיח (העיר המובטחת משוקמת או כל העולם).

לימוד מילים וביטויים

ישעיהו יא 1-5 (טקסט התנ"ך על פי המסורה בכתב יד לנינגרד)

¹ וַיֵּצֵא חֹטֵר מִגִּזְעֵי יִשְׂרָאֵל
וַיִּצְרֶם מִשְׁרָשָׁיו יִפְרָה;
² וַנְּחַה עָלָיו רוּחַ יְהוָה
רוּחַ חֲכָמָה וּבִינָה
רוּחַ עֲצָה וּגְבוּרָה
רוּחַ דַּעַת וַיְרֵאת יְהוָה;
³ וַהֲרִיחוּ בִירְאֵת יְהוָה
וְלֹא-לְמַרְאֵה עֵינָיו יִשְׁפּוּט
וְלֹא-לְמִשְׁמַע אָזְנוֹ יוֹכִיחַ;
⁴ וְנִשְׁפַּט בְּצִדֵק דְּלִים
וְהוֹכִיחַ בְּמִישׁוֹר לַעֲנוּי-אֲרָץ
וְהָכָה-אֲרָץ בְּשִׁבְטֵי פִיו
וַיְבָרוּחַ שְׁפָתָיו יְמִית רִשְׁעִים;
⁵ וְהָיָה צִדֵק אֲזוֹר מִתְּנוּי
וְהֶאֱמוּנָה אֲזוֹר מִלְּצִיּוֹ;

יא 1 "וַיֵּצֵא" המילה הנדירה הזו נמצאת רק כאן בברית הישנה, ("זרד", "ענף", או "חוסר" מתרגם את "מטה" במשלי יד 3. יד 3, BDB 310, KB 307) מתייחס בבירור לצאצא העל טבעי הדויד (ראו. ו 13; ב שמואל ז; התגלות כב 16) מתוך גזע מת כביכול (יהודה בגולה) יגיע המלך החדש! הדימוי הזה (אך מילה עברית אחרת) נראה שוב בשיר העבד הסובל של ישעיהו נב 12 – נג 12 (פסוק 2).

The Jewish Study Bible (עמוד 807) מוסיף פרשנות מעניינת ל- "גזע".

"אם התרגום של "גזע" הינו נכון, אז הקטע עלול להניח כי שושלת דויד תגיע (או הגיע) לסופה;

קריאה זו תסטה משמעותית מהרעיון של ישעיהו שמלכים דוידיים ימלכו לנצח (ראו. ב שמואל ז 8-16; תהלים עט 20-37). אך ה"גזע" העברי מתייחס לא רק לגזע של עץ אשר נחתך אלא גם גזע של עץ חי".

אני לא יכול לאשר את המשמעות הזאת עבור "יצא" אלא אם זה מ 24.

■ "מִגִּזְעֵי יִשְׂרָאֵל" ישי היה אביו של המלך דויד. הצאצא העתידי הזה מוזכר בפסוק 10; ט 7; טז 5.

הברית החדשה נותן את היוחסין של הבא המיוחד, המשוח.

1. משבט יהודה, בראשית מט 8-12, במיוחד פסוק 10 והתגלות ה 5.

2. מהמשפחה של ישי, ב שמואל ז

הילד המיוחד של העידן החדש עכשיו זוהה כשולט מיוחד. האופי שלו יאופיין בעידן חדש (ראו. ירמיהו כג 5).

☐ **"נִצַּר מִשְׂרָשִׁיו"** שם העצם "נצר", "נבט" או "חוטר" (BDB 666, ראו. יד 19; ס 21; דניאל יא 7) מקביל ל-"ענף" או "נבט" (BDB 855, ראו. ד 2; סא 11). גדילה חדשה תבוא! ראו נושא מיוחד ב-ד 2.

☐ **"יִפְרָה"** לטקסט המסורתי יש את הפועל "יפרה" (פרה, BDB 826, KB 963, Qa/ IMPERFECT, מגילות ים המלח, NASB), אך רוב הגרסאות העתיקות והמודרניות מניחות פועל דומה, (95 פרח [BDB 827]).

1. Peshitta, NRSV, NKJV, "יגדל", "יגדל"

2. NJB, "יגדל"

3. LXX, תרגומים, "יעלה"

4. REB, "יבוא מ-"

5. JPSOA, "ינבט"

האופציה השנייה הכי מתאימה למקבילות!

יא 2 "רוח" רבים ניסו לקשר את הקטע הזה לשבע הרוחות של התגלות א 4. זה נראה לי בספק. הטקסט המסורתי מונה שישה מאפיינים, אך ה-LXX מוסיף שבעי, "יראת שמים", במקום "יראה" בפסוק 2, אך אז מוסיפה "יראה" מפסוק 3. למרות זאת, זה כן מתקשר לתארים של ישעיהו ט 6 ומתאר מלך המצויד במלואו על ידי אלוהים בתובנה, ניהול ויראת שמים. רוח האדון שכנה בו כפי שעשתה בדויד (ראו. א שמואל טז 13).

האופי של ה"רוח" לא נחשף במלואו בברית הישנה. בברית הישנה הרוח הינה ההשפעה האישית של יהוה כדי להשיג את מטרותיו, כמו "מלאך אדוני". זה עד הברית החדשה שהאופי והאלוהות המלאה שלה מתגלית. ראו נושא מיוחד: השילוש ב-ו 8. ראו נושא מיוחד: אישיות הרוח ב-לב 15-20. הבעיה האחרת עם המילה (BDB 924) היא שיכולה להתייחס לאופי אנושי או מעשה שמיימי.

☐ **"נָחָה עָלָיו"** הפועל (BDB 628, KB 679) הינו Qa/ מושלם אשר מצוין מצב מיושב. זה ישכון ויישאר. אותה האמת מוצהרת בדרכים שונות ב-מב 1; נט 21; סא 1; מתי ג 16; לוקס ד 18.

☐ **"רוח ..."** בעיקרון יש שלוש קבוצות של מתנות.

1. אינטלקטואליים

א. חכמה, BDB 315 (ההיפך מ-י 13)

ב. בינה, BDB 108 (ראו את הצמד הראשון בדברים ד 6)

2. ניהול אפקטיבי (ראו. ט 6-7)

א. עצה, BDB 420

ב. גבורה, BDB 150

(שלטון של שלום דרך עוצמה צבאית, ראו. ב מלכים יח 20)

3. יראת אלוהים אישית

א. דעת יהוה, BDB 395

ב. יראת יהוה, BDB 432 (ראו. פסוק 3)

אותו סוג התאור נמצא ב-ב 2-4; ט 6-7; מב 1-4. זה יהיה זמן של משפט, צדק, ושלוש.

יט 3 "הריחו" זה פשוטו כמשמעו "לשאוף" (BDB 926, KB 1195, Hiphil INFINITIVE CONSTRUCT). זה משמש במובן של ריח נעים של קורבן או קטורת העולים לאלוהים (בראשית ח 21).

☐ **"בְּיָרֵאת יְהוָה"** המושג הזה "יראה" (BDB 432) מצוין היבט עבור גדולתו של אלוהים. זה היה במטרה לשמור את אנשי הברית מלעשות חטא (ראו. שמות כ 20; דברים ד 10; ו 24). המלך דויד ירא את יהוה (ראו. ב שמואל כג 3). המשיח הזה, הדויד החדש, בצורה מושלמת משקף את יראת האלוהים הזו כדוגמה אידיאלית ל"ישראלי אמיתי". שימו לב כיצד זה יוצר מבוא למשלי (ראו. א 7; שימו לב גם ל-ב 5; יד 26, 27)!

☐ **"לֹא-לְמַרְאֵה עֵינָיו יִשְׁפּוֹט"** בגלל מתנות הרוח אותו השולט הדויד יצליח להבחין אמת ולא להיות מרומה על ידי עדות שקר. הוא יהיה חלק מהשופט הצדיק המושלם. המלכים של ישראל תפקדו כמפלט אחרון לצדק.

יא 4 האם זה מפתיע אתכם שעוני ורדיפות ימשיכו גם לעידן החדש? זהו סוג של נטייה להבין מילים על-פי משמעותן הליטרלית אשר גורמת לבלבול. מטרת הפסוק הזה הינה האופי של השליט, לא התאור של חברת המילניום! היא התכוונה להראות שהוא יביא תואמנות לאידיאלים של הברית החשופה של אלוהים. הוא ישקף את האופי של יהוה עצמו ויקרין אותו על מערכות יחסים אנושיות!

© "בַּשֶּׁבֶט פִּי" זה נשמע מאד דומה למשפט המשמש בהתגלות א 16; ב 16, אשר מדבר על הכוח של מילה מדוברת (ראו. בראשית א; יוחנן א) במשפט "חרב פי". שתי השורות האחרונות של השירה מדברות על הכוח האפקטיבי של השליט (ראו. פסוק ג2).

יא 5 בגדים הינם מטאפורה המשומשת כדי לתאר את התכונות של השליט הדוידה הצדיק שיבוא. מאוחר יותר שאול ישתמש בזאת כדי לתאר את ההוראות של מאמין עבור עימות רוחני (ראו. אפסים ו 14).

ישעיהו יא 6-9 (טקסט התנ"ך על פי המסורה בכתב יד לנינגרד)

⁶ וְגַר זָאב עִם-כֶּבֶשׂ
וְנֹמֵר עִם-גְּדִי יִרְבֹּץ
וְעֵגֶל וְכִפִּיר וּמְרִיא יִחְדּוּ
וְנֶעֱר קֶטֶן נְהַג בָּם;
⁷ וּפְרָה וְדֹב תִרְעִינָה
יִחְדּוּ יִרְבְּצוּ יִלְדִיָּהוּ
וְאַרְיֵה כִבְקֵר יֹאכַל-תְּבֹן;
⁸ וְשֹׁשֶׁעֶע יֹנֵק עַל-חֵר פֶּתֶן
וְעַל מְאוֹרֵת צִפְעוֹנִי גְמוֹל יִדּוּ הַדָּה;
⁹ לֹא-יָרְעוּ וְלֹא-יִשְׁחִיתוּ בְּכָל-הָרָקֵדְשִׁי
כִּי-מִלְאָה הָאָרֶץ דָּעָה אֶת-יְהוָה
כַּמִּים לַיָּם מְכֹסִים;

יא 6-9 זוהי תמונה של התקופה המשיחית, המתארת במושגים של בראשית א ומשומשת בהתגלות כב. הטבע הושפע מהחטא של האנושות, בראשית ג. הוא גם יושפע מהישועה של המשיח (ראו. רומים ח 19-25). שימו לב שהדגש שוב על ילד קטן של העידן החדש.

האחוה בין בני האדם והחיות משקפת את גן העדן. לבני אדם יש כל כך הרבה מן המשותף עם

החיות אשר תופסים את פני הכוכב הזה. הם גם נבראו עבור אחווה עם אלוהים (ראו. איוב לח 39; מ 34) ואיתנו! כתבי הקודש מתחילים עם אלוהים, בני אדם ויחד עם הקטעים הללו בישיעהו, חיות (ראו. ישעיהו סה 15; הושע ב 18; התגלות כא-כב). אני אישית לא חושב שחיות המחמד שלנו יהיו בגן העדן, אך אני כן חושב שחיות יהיו חלק מהנצח! הם מוסיפים שפע נפלא לחיים. הם הפכו לאוכל ובגדים רק אחרי הנפילה!

עוד נקודה על העמימות הטבעה המעורבת בטקסטים הקשורה לאחרית הימים היא העידן של האנשים

המוזכרים. נערים קטנים (פסוק 6) ותינוקות (פסוק 7) רומזים שהלידה הפיזית תמשיך. זה מניח רקע של כדור הארץ אשר אנלוגי לחלוטין עם החיים הנוכחים (ראו. מתי כד 38; לוקס יז 27). למרות זאת, ישוע מצהיר שלא תהיה פעילות מינית בעידן החדש (ראו. מתי כב 29-30). האם בני אדם באחרית הימים יהיו בגילאים שונים? האם הם יזדקנו? אלו הם שאלות אשר גרמו לפרשנים להניח תקופה ארצית מוגבלת של צדק משוקם (מילניום) ומצב אידיאלי עתידי. חלק אפילו הניחו שיהיה פיצול בין קבוצה בשמים וקבוצה על האדמה. אני מעדיף ביאה שנייה יחידה, נראית לעין ואחוה מיידית אידיאלית עם אלוהים. אם זה נכון, הרבה מהברית הישנה והחדשה חייב להיתפס כמקום לינה הקשור למלכות האלוהים הרוחנית של אלוהים. בבקשה ראו את הפרשנויות שלי על התגלות, דניאל, זכריה אונליין חנים ב-

www.freebiblecommentary.org

היום החדש הזה בשלום אוניברסלי מתואר במושגים אידיאליים, שטחיים, כוללים. מתי העידן החדש הזה יבוא

לידי ביטוי?

1. החזרה מהגלות תחת זרובבל ויהושוע (עזרא ונחמיה)
2. התקופה המכבית (בין מקראית)
3. חנוכת מלכות האלוהים בתקופת חייו של ישוע (בשורות)
4. תקופת המילניום (התגלות כ 1-10 בלבד)
5. מלכות נצחית (ראו. דניאל ז 14)

כל אחד נתפס כהזדמנות חדשה, אך עם בעיות (מספרים 1-4). זה המקום בו תאולוגיות מערכתיות שונות (דתיות) לוקחות את ההתייחסויות העמומות והופכות אותם ל-"רשת תאולוגית" דרכה אפשר לראות את כל כתבי הקודש. ההבטחות בטוחות! אך מסגרת הזמן והפרטים אינם.

שאלה מרכזית אחת אשר מתמודדת עם הבעיה הזו הינה "כמה מילולי צריך לקחת את השיקום של גן עדן ארצי (בראשית א-ג והתגלות כא – כב)?" האם (1) ההתמקדות היא הכוכב הזה?; (2) ההתמקדות הינה היקום; או (3) עולם רוחני מעבר לזמן והמרחב, אולי אפילו ממד אחר של מציאות (ראו. יוחנן ד 21-24; יח 36)?

יא 6

NASB, NKJV, NRSV
REV, REB
NJB

"ומריא"
"יאכילו יחדיו"
"בהמה שמנה"

תרגום השבעים והפשיטתא מוסיפים "שור" וגם מוסיפים את הפועל, יאכילו יחדיו". לטקסט המסורתי יש "מריא", אך בלי פועל. עם הגהה "ומריא" (ומריא) יכול להשתנות ל-"יזנו" (ימרו). ה-USB Hebrew Text Project נותן לפועל ציון של "C" (ספק ניכר). עם מקבילות שלשורה הראשונה השנייה והרביעית בשירה יש פעלים, אדם יצפה שגם לשורה השלישית יהיה אחד. למגילת ים המלח של ישעיהו ולתרגום השבעים יש את הפועל "האכילו". למריא יהיה חייב להיות קונוטציות הקרבניות (ראו. א 11; עמוס ה 22).

יא 9 "הר קדשי" זה לא מתייחס לירושלים או סיני, אלא לכדור הארץ כולו כפי שהמשפט המקביל בפסוק 9 מראה. שימו לב גם כי תכונות המשיח הועברו כעת ביעילות לכל בני האדם (ראו. בראשית א 26-27; ג 15). הוא איש הברית האידיאלי!

ישעיהו יא 10 (טקסט התנ"ך על פי המסורה בכתב יד לנינגרד)

¹⁰וְהָיָה בַיּוֹם הַהוּא
שָׂרֵשׁ יִשְׂרָאֵל עֵמֶד לְנֶס עַמִּים
אֲלֵיו גּוֹיִם יִדְרְשׁוּ
וְהָיְתָה מִנְחַתוֹ כְּבוֹד;

יא 10 פסוקים 4, 9 ו-10 יכולים להיות מובנים באחד משני דרכים.

1. יהוה ישקם את העם שלו לכנען והעולם יכיר בהם.

2. הדגש של שלטון עולמי של זרע דויד אשר ממלא את ההבטחה של בראשית ג 15 עבור השיקום של

הצלם והדמות של אלוהים באנושות כולה, אשר נפגעה מהנפילה.

האם הטקסטים הללו של ישעיהו בסופו של דבר רק בנוגע לישראל או כל העולם? האם הם מילוליים, סמליים או רב מימושים? כאן מתחילה להתארגן ההשקפה הכוללת של טקסט הכתובים (לטובה או רעה). יש לי דעות קדומות כמו לכל אחד אחר! ניסיתי למנות את שלי בנושא המיוחד: הדעות הקדומות האוונגליים של בוב. אתם יכולים לקרוא זאת ב-א 3. קשה להיות נאמן לטקסטים והקשר וכל הטקסטים כל הזמן! אין מישהו שעושה זאת טוב!

ישעיהו יא 11-16 (טקסט התנ"ך על פי המסורה בכתב יד לנינגרד)

¹¹וְהָיָה בַיּוֹם הַהוּא
יוֹסִיף אֲדֹנָי שְׁנֵית יְדוֹ לְקִנּוֹת
אֶת-שָׂאֵר עַמּוֹ אֲשֶׁר יִשְׂאָר
מֵאֲשׁוּר וּמִמִּצְרַיִם וּמִפְתּוֹס וּמִכּוּשׁ וּמִעֵילָם וּמִשְׁנַעַר וּמִחַמַּת
וּמֵאֵי הַיָּם;
¹²וְנָשָׂא נֶס לְגוֹיִם
וְאָסַף נְדָחֵי יִשְׂרָאֵל
וְנִפְצוֹת יְהוּדָה יִקְבֹּץ
מֵאַרְבַּע כְּנָפוֹת הָאָרֶץ;
¹³וְסָרָה קִנְאֵת אֶפְרַיִם
וְצָרְרֵי יְהוּדָה יִכְרְתוּ
אֶפְרַיִם לֹא-יִקְנָא אֶת-יְהוּדָה
וְיְהוּדָה לֹא-יִצַר אֶת-אֶפְרַיִם;
¹⁴וְעָפוּ בְּכַתֵּף פְּלִשְׁתִּים יְמָה
יְחַדּוּ יְבִזּוּ אֶת-בְּנֵי-קֶדֶם
אֲדוּם וּמוֹאָב מִשְׁלֹחַ יְדָם
וּבְנֵי עַמּוֹן מִשְׁמַעְתָּם;
¹⁵וְהִחְרִים יְהוָה
אֶת לְשׁוֹן יָם-מִצְרַיִם

וְהִנִּיף יָדוֹ עַל-הַנֶּהָר
 בְּעֵינֵי רוּחוֹ
 וְהָכִהוּ לְשִׁבְעָה נְחָלִים
 וְהִדְרִיךְ בְּנַעֲלִים;
¹⁶וְהִיְתָה מְסֵלָה
 לְשָׂאֵר עַמּוֹ אֲשֶׁר יִשְׂאֵר מֵאֲשׁוּר
 כְּאֲשֶׁר הִיְתָה לְיִשְׂרָאֵל
 בְּיוֹם עֲלֹתוֹ מֵאֶרֶץ מִצְרַיִם;

יא 11 הפסוק הזה מדבר על ביקור השיא על ידי אלוהים (ראו. ב 2, 11, 12, 20; ג 7, 18; ד 1, 2; ז 17, 18, 20; ט 14; י 3, 17, 20, 27). הנה זה יום השיקום! עם הברית (במקרה הזה עשרת השבטים הצפוניים), המפוזרים ברחבי המזרח הקרוב הקדום, יחזרו הביתה (סמל של חזרה לאמונה ביהוה). למרות זאת, לשאר היחידה הספרותית (פרקים ז – יב) יש אלמנט אוניברסלי (ראו. ב 2-4; ט 1-7)!

■ "ידו" זהו ניב אנתרופומורפי עבור פעילות שמימית בתוך ההיסטוריה. בבראשית א אלוהים מדבר ודברים קרו, אך כאן הוא מזיז את ידו (ראו. פסוק 15; א 25; ה 25; ח 11; ט 12, 17, 21; י 4 וכו').

יא 12 "מַאֲרָבַע כְּנָפֹת הָאֶרֶץ" ארבע הוא המספר הסמלי עבור כל כדור הארץ.

נושא מיוחד: מספרים טיפולוגיים בכתובים

- א. למספרים מסוימים יש גם תפקיד של מספר וגם משמעות/סמל
1. אחד – אלוהים (ראו דברים ו 4; אפסים ד 4-6)
 2. ארבע – העולם כולו (כלומר, ארבע פינות, רוחות, ראו ישעיהו יא 12; ירמיהו מט 36; דניאל ז 2; יא 4; זכריה ב 6; מתי כד 31; מרקוס יג 27; התגלות ז 1)
 3. שש – חוסר השלמות של בני האדם (המספר 7 מסמל שלמות והאדם הוא פחות אחד מזה, ראו התגלות יג 18)
 4. שבע – שלמות אלוהית (שבעה ימי בריאה). שימו לב לשימוש הסמלי בספר התגלות:
 - א. שבע מנורות, התגלות א 20, 12; ב 1
 - ב. שבעה כוכבים, התגלות א 20, 16; ב 1
 - ג. שבע קהילות, התגלות א 20
 - ד. שבע רוחות של אלוהים, התגלות ג 1; ד 5; ה 6
 - ה. שבעה לפידים, התגלות ד 5
 - ו. שבעה חותמות, התגלות ה 5, 1
 - ז. שבע קרניים ושבע עיניים, התגלות ה 6
 - ח. שבע מלאכים, התגלות ח 6, 2; טו 1, 6, 7, 8; טז 1; יז 1
 - ט. שבעה שופרות, התגלות ח 6.2
 - י. שבעת רעמים, התגלות י 3, 4
 - יא. שבעת אלפים, התגלות יא 13
 - יב. שבעה ראשים, התגלות יג 1; יז 3, 7, 9
 - יג. שבעה מכות, התגלות טו 1, 6, 8; כא 9
 - יד. שבע קערות, התגלות טו 7; כא 9
 - טו. שבעה מלכים, התגלות יז 10
 5. עשר – מספר שלמות
 - א. השימוש בבשורות
 - (1) מתי כ 24; כה 1, 28
 - (2) מרקוס י 41
 - (3) לוקס יד 31; טו 8; יז 12, 17; יט 13, 16, 17, 24, 25
 - ב. שימוש בספר התגלות
 - (1) התגלות ב 10, עשרה ימים של צרה
 - (2) התגלות יב 3; יז 3, 7, 12, 16 עשר קרניים
 - (3) התגלות יג 1, עשרה כתרים
 - ג. כפילויות של עשר בספר התגלות
 - (1) $144,000 = 12 \times 12 \times 1000$, ראו התגלות ז 4; יד 3, 1

(2) $10 \times 10 \times 10 = 1,000$, ראו התגלות כ 6,3,2

6. שנים עשר – מספר של ארגון אנושי
- שנים עשר בניו של יעקוב (כלומר שנים עשר שבטי ישראל, בראשית לה 22; מט 28)
 - שנים עשר עמודים, שמות כד 4
 - שנים עשר אבנים על לבוש הכהן הגדול, שמות כח 21; לט 14
 - שנים עשר כיכרות לחם, עבור השולחן הקודש הקודשים (סמל לאספקה שאלוהים נותן לשבטים), ויקרא כד 5; שמות כה 30
 - שנים עשר מרגלים, דברים א 23
 - שנים עשר אנשים שסחבו בנים, יהושע ד 20,9,8,4,3,2
 - שנים עשר תלמידים, מתי י 1
 - השימוש במספר התגלות
- שנים עשר אלף חותמים, התגלות ז 5-8
 - שנים עשר כוכבים, התגלות יב 1
 - שנים עשר שערים, מלאכים, שבטים, התגלות כא 12
 - שנים עשר אבני יסוד, שמותיהם של שנים עשר התלמידים, התגלות כא 14
 - המדיות של ירושלים העיר בקנה -- שנים-עשר אלף ריס, התגלות כא 16
 - שנים-עשר השערים -- שנים-עשר מרגלים, התגלות כא 21
 - עץ החיים עם שנים עשר סוגי פירות, התגלות כב 2
7. ארבעים – מספר של זמן
- לעיתים למספר יש משמעות מילולית (יציאת מצריים והנדודים במדבר, ראו שמות טז 35); דברים ב 7; ח 2
 - המשמעות היא יכולה להיות מילולית או סמלית
- מבול, בראשית ז 17,4; ח 6
 - משה בהר סיני, שמות כד 18; לד 28; דברים ט 25,18,11,9
 - חיים של משה מתחלקים למספר חלקים
- ארבעים שנה במצרים
 - ארבעים שנה במדבר
 - ארבעים שנה כמנהיג של בני ישראל
- ישוע צם במשך ארבעים יום, מתי ד 2; לוקס ד 2
- הערה (בעזרת קונקורדנציה) אנחנו רואים שמספר זה מופיע ארבעים פעמים בכל הכתובים!
8. שבעים – מספר עגול לבני אדם
- ישראל, שמות א 5
 - שבעים זקני ישראל, שמות כד 9,1
 - אֶסְכְּטוֹלוּגִי, דניאל ט 24,2
 - קבוצה של שליחים, לוקס י 17,1
 - סליחה (7X70), מתי יח 22
- ט. ספרים בנושא
- John J. Davis, *Biblical Numerology*
 - D. Brent Sandy, *Plowshares and Pruning Hooks*

יא 13 "וסרה קנאת אפרים

וצררי יהודה יכרתו" שימו לב בתקופה החדשה אחדות תהיה עיקרון מרכזי, לא החלוקה אשר אפיינה את עם האלוהים בעבר.

יא 14 הפסוק הזה מפתיע! האם ישעיהו מנבא על ישראל מאוחדת נקמנית או האם היא תהיה ערוץ ההתגלות עבור "העמים" שיבואו ליהוה בשלום (ראו. ב 2-4)?

■ "בני-קדם" המשפט הזה יכול להתייחס למספר שונה של קבוצות אנשים, כתלות בהקשר (ראו. בראשית כט 1; שופטים ו 3, 33; ז 12; ח 10; א מלכים ד 30; איוב א 3; ישעיהו יא 14; ירמיהו מט 28; יחזקאל כה 4, 10).

יא 15 האויבים המסורתיים של עם הברית יובסו לחלוטין.

NASB, NKJV, NRSV	"ישמיד לחלוטין"
TEV, NJB	"ייבש"
LXX	"יעשה שממה"
Peshitta	"ייבש לחלוטין"
REB	"יחלק"

ה-NASB עוקבים אחר הטקסט המסורתי (וחרב, BDB 355, KB 353, PERFECT Hiphil), אשר ה-USB Hebrew Text Project נותן לו ציון של "B" (יש ספק). ה-NEB ו-REB מניחים שורש מוצע (לא ברור, KB 354 II, PERFECT Hiphil), אשר מתכוון "לפצל" או "לחלק" (ראו. שמות יד 16). זהו אזכור ליציאת מצרים החדשה (ראו. פסוק 11)!

יא 16 "מסלה" ראו הערה מלאה ב-יט 23.

שאלות לדין

זהו ספר פרשנות שמטרתו להיות מדריך לימוד, מה שאומר שאתם אחראים לפרש בעצמכם את הכתובים. כל אחד מאתנו חייב ללכת באור שיש לנו. אתם, כתבי הקודש ורוח הקודש בראש סדר העדיפויות בפרשנות. אתם לא צריכים להשאיר את זה לפרשן.

שאלות לדין אלו ניתנו כדי לעזור לכם לחשוב היטב על הנושאים הגדולים בחלק זה של הספר. הן נועדו להיות מעוררות חשיבה ולא סופיות.

1. האם התארים של הילד המשומשים בפרק ט ו-יא הינם טענה לאלוהות שלו?
2. הסבירו את הרקע ההיסטורי של פרקים ז עד י 4 ו-י 4 עד לד.
3. האם הטבע יהיה חלק מגן העדן?

ישעיהו יב'

חלוקה של קטעים לפי תרגומים מודרניים

NASB	NKJV	NRSV	TEV	NJB
ביטוי הודיה	מזמור הלל	שני שירים	מזמור הודיה	תהלים
יב' 1-6	יב' 1-2	יב' 1-2	יב' 1-3	יב' 1-2
(1-6)	(1-2)	(1-2)	(1-3)	(1-2)
	יב' 3	יב' 3-4		יב' 3-6
	(3)	(4-3)		(3-6)
	יב' 4-6		יב' 4-6	
	(6-4)		(6-4)	
		יב' 5-6		
		(5-6)		

מחזור קריאה שלישי

מעקב אחר כוונתו המקורית של המחבר ברמת הפסקה

זהו ספר פרשנות שמטרתו להיות מדריך לימוד, מה שאומר שאתה אחראי לפרש בעצמך את הכתובים. כל אחד מאתנו חייב ללכת באור שיש לנו. אתה, כתבי הקודש ורוח הקודש בראש סדר העדיפויות בפרשנות. אתה לא צריך להשאיר את זה לפרשן.

קרא את הפרק ברציפות. זהה את הנושאים. השווה את חלוקת הנושאים שלך עם חמשת התרגומים המודרניים. אין השראה בחלוקה לפסקאות, אבל זהו המפתח לעקוב אחר כוונתו המקורית של המחבר, שזה הלב של הפרשנות. לכל פסקה של נושא אחד ויחיד.

1. פסקה ראשונה
2. פסקה שנייה
3. פסקה שלישית
4. וכו'.

תובנות הקשריות

- א. מזמורי ההלל הזה (או הללו) סוגרים את "ספר עמנואל" (פרקים ז – יב).
- ב. בגלל משפט הפתיחה, "ביום ההוא" חוזר על עצמו בפסוק 4, חלק (JB, NASB Study Bible) חושבים שיש שני מזמורים.
 1. פסוקים 1-3, ראו שמות טו 17-1; תהלים קיח
 2. פסוקים 4-6, ראו. תהלים קסה 1, קמח 13
- ג. זה דומה לשמות טו (שיר משה) ותהלים קיח. לעתים קרובות בזמנים של ניצחון גדול או גאולה, ישראל חיברה מזמורי הלל לאלוהים שלהם.

לימוד מילים וביטויים

ישעיהו יב 1-6 (טקסט התנ"ך על פי המסורה בכתב יד לנינגרד)

¹וְאָמַרְתָּ בַיּוֹם הַהוּא
אֹדֶךָ יְהוָה
כִּי אֲנַפְתָּ בִּי
יֵשֶׁב אֶפְרַיִם
וַתִּנְחַמְנִי;
²הִנֵּה אֵל יִשׁוּעָתִי
אֲבָטַח וְלֹא אֶפְחָד
כִּי-עַד וְזָמַרְתָּ יְהוָה יְהוָה
וַיְהִי-לִי לִישׁוּעָה;
³וְשָׂאֲבַתְּם-מִיָּמִים בְּשִׁשׁוֹן
מִמַּעֲיָנִי הַיִּשׁוּעָה;
⁴וְאָמַרְתֶּם בַּיּוֹם הַהוּא
הוֹדוּ לַיהוָה קְרָאוּ בְּשֵׁמוֹ
הוֹדִיעוּ בְּעַמִּים עֲלִילָתִיו
הַזְכִּירוּ כִּי נִשְׁגַּב שְׁמוֹ;
⁵זָמְרוּ יְהוָה כִּי גְאוֹת עָשָׂה
מִיַּדְעַת (מוֹדַעַת) זֹאת בְּכָל-הָאָרֶץ;
⁶צַהֲלִי נְרִנִּי יוֹשֶׁבֶת צִיּוֹן
כִּי-גָדוֹל בְּקִרְבְּךָ קְדוֹשׁ יִשְׂרָאֵל;

יב 1 "וְאָמַרְתָּ" הפועל (Qal/PERFECT, KB 65, BDB 55) מציין גישה מיושבת של ישראל אינדיבידואלי (יחיד). זה די כמו שיר הניצחון אשר נמצא בשמות טו 17-1. זה גם שיר הלל לגאולה של יהוה. אדם אחד מדבר בשם החברה של הברית.

השיר הקצר הזה ממוקם כאן מפני שהוא מקשר את החזרה מהגלות המוזכרת ב-יא 11-16. יש לו גם קשר למטרה התאולוגית של ידיעת העמים וביאתם ליהוה (ראו. ב 2-4; יא 10; יב 4-6).

☐ **"בַּיּוֹם הַהוּא"** זהו ניב עבור הפעולה של יהוה בתוך ההיסטוריה, בין אם זמנית או אסכטולוגית. מתקרב זמן של חשבון הנפש. לחלק, זמן של שמחה וניצחון, עבור אחרים זמן של משפט ודחייה! חוסר ציות לברית משפיע על זמן ונצח!

מפני שהמשפט הזה מופיע בפסוק 1 ופסוק 4 זה אפשרי שהפרק הזה הינו שני מזמורים של הלל (ראו. JB).

☐ **"אֹדֶךָ"** הפועל הזה (Hiphil IMPERFECT, KB 389 II, BDB 392) משמש במובן קוהורטיבי (מתכוון בעיקרון "לזרוק" או "להשליך". למרות זאת, במיוחד בתהלים, בשורש Hiphil זה מציין "להודות" או "להלל". זה נמצא בישיעיהו ב-יב 1, 4; כה 1; לח 18, 19.

☐ **"יְהוָה"** ראו נושא מיוחד: שמות עבור אלוהות ב-א 1.

☐ **"כִּי אֲנַפְתָּ בִּי"** זה משקף את התגובה של יהוה לאהבת הברית שלו אשר הופרה שוב ושוב (ראו. מ 1-2; נד 8; והרבה אחרים). זעמו של אלוהים הינו קשה להבנה להרבה קוראי כתבי הקודש. עבורי השוואה של דברים ה 9 ו-ה 10 ו-ז 9 עוזרת. כעסו של אלוהים מובנת הכי טוב כמשמעת של הורה (ראו. חבקוק יב 5-13).

☐ **"יֵשֶׁב אֶפְרַיִם"** הפועל הזה (Qal JUSSIVE, KB 1427, BDB 996) מתורגם לעתים קרובות כ-"התחרט", כאשר משמש על בני אדם. במובן מסוים יהוה מתחרט (משנה את מחשבתו ומעשיו) לעם הברית שלו (הושע יא 8-9). בברית הישנה זה לעתים קרובות קשור ספציפית לחרטה שלהם. למרות זאת, בברית החדשה (ירמיהו לא 31-34; יחזקאל 22-38) זה מונע על ידי החסד והרחמים שלו, מלבד היכולת של אנושות נפולה לבצע/להתאים/ולתקן!

☐ **"וַתִּנְחַמְנִי"** הפועל הזה (Piel IMPERFECT, KB 688, BDB 636) מתכוון "לנחם", או "ניחם" (ראו. כב 4; מ 1; נא 3, 12, 19; סא 2; סו 13). אחרי משפט תגיע הנחמה; אחרי משמעת, אחווה משוקמת! יש תקווה למורדים וחוטאים באופי מלא הרחמים הלא משתנה של יהוה (מלאכי ג 6).

יב 2 "אֵל יִשׁוּעָתִי" אין פועל בשורה הזו של השירה, אשר מעצים את המשפט.

עבור המושג "ישועה" (BDB 447) ראו נושא מיוחד ב-לג 2.

☐ **"אֶבְטַח"** הפועל הזה (Qa/ IMPERFECT, KB 120, BDB 105) מציין את מה שבטוח (כלומר, אמין) או "להשתטח בפני". הפועל הזה מבטא את ההסתמכות הבטוחה על אלוהים (ראו. כו 3, 4; תהלים עח 22).

☐ **"לא אֶפְחַד"** הפועל הזה (Qa/ IMPERFECT, KB 922, BDB 808) הינו ההפך מלסמוך (ראו. דברים כח 66; ישעיהו מד 8, 11). מפני שהם סומכים על יהוה, אין שום סיבה לפחד מהזעם שלו, אלא לסמוך על אהבת הברית וההבטחות שלו (ראו. ראשונה ליוחנן ד 17-18)!

☐ **"יְהוָה יְהוָה"** אלו הם שני תארים קשורים לאלוהות.

1. יְהוָה, BDB 219 צמצום של יהוה (ראו. שמות יז 16; תהלים קיח 14; ישעיהו כו 4; לח 11)

2. יהוה, BDB 217 (יהוה)

דיון מלא של תאוריות הקשורות לשם הברית של אלוהים מהפועל "להיות", ראו נושא מיוחד בפרק א 1.

☐ **"עָדִי וְזָמַרְתִּי"** כמו יב 2א, אין שום פועל יחד עם שני שמות העצם הללו, אשר הצביעו עליהם המלומדים המסורתיים.

1. כוח, BDB 738, מתאר את ה"עבד" ב-מט 5 והלל ישראל בתהלים פא 1

2. שיר, BDB 274 I; אותם שני שמות העצם נמצאים בשיר הניצחון של משה בשמות טו 2, וגם בתהלים קיח 14

המשמעות של שם העצם השני, זמרה הינו לא בטוח (BDB 275 II).

1. שיר, NASB, NKJV, NJB, Peshitta, BDB 274 I, KB 274 I

2. עוצמה, NRSV, TEV, JPSOA, BDB 274 II, KB 274 II

3. ל-LXX יש את "תהילתי ושבחי"

4. ל-REB יש את "מחסי והגנתי"

5. אותה הצורה (זמרת) כמו כאן מופיעה בבראשית מג 11, היכן היא מתורגמת "המוצרים הטובים של הארץ"

☐ מפתיע שנדמה כי שורה 1 מאשרת משהו ששורה 4 רואה כמתקדם. שירה עברית הינה דו משמעית. ראו מאמרי פתיחה על שירה עברית.

יב 3 לפועל הזה יש שתי מטאפורות.

1. מתנתו של אלוהים מים נותני חיים, כה חשובים לאלו אשר תלויים בחקלאות ומשק החי.

מים טובים נראו כברכה מאלוהים (ראו. דברים כז – כט).

2. ישועה/גאולה מתוארת כמקור שופע למתנתו של אלוהים (ראו. מח 18; תהלים לו 9; ירמיהו ב 13; יז 13).

☐ **"שָׂאֲבֹתֶם"** היחיד של פסוקים 1-2 משנה את הרבים של שמחה קולקטיבית (ראו. פסוקים 4-6).

יב 4-6 הפסוקים הללו ממנים את הדברים שאנשי האלוהים השמחים ומלאי התודה (ראו. פסוק 6) אמורים לעשות ומדוע (פסוק 5; 6)

1. לתת תודות, BDB 392, KB 389, *Hiphil IMPERATIVE*, ראו. פסוק 1 (רקע הלל)

2. לקורא בשמו, BDB 894, KB 1128, *Qal IMPERATIVE* (רקע הלל)

3. להודיע בעמים עלילותיו, BDB 393, KB 390, *Hiphil IMPERATIVE*

4. הזכירו כי נשגב שמו, BDB 269, KB 269, *Hiphil IMPERATIVE*

5. זמרו יהוה, BDB 274 I, KB 273, *Piel IMPERATIVE* (רקע הלל)

6. מידעת זאת בכל הארץ, *Kethiy* (זה נכתב) BDB 393, KB 390, *Paul PARTICIPLE*; *Oere* (זה

נקרא) BDB 393, KB 390, *Hophal PARTICIPLE* (ל-OWENS, *Analytical Key* יש *Hiphil*

PARTICIPLE)

7. צהלי, BDB 843, KB 1007, *Qal IMPERATIVE*, ראו. נד 1

8. רוני, BDB 943, B 1247, *Qal IMPERATIVE*, ראו. נד 1

שוב שימו לב למנדט המסיונרי (ראו. ב 2-4; נא 4-5).

יב 4 "קראו בשמו" המשפט הזה רומז על השתתפות ברקע הלל (ראו. בראשית ד 26; יב 8; כא 33; כו 25; שמות לד 7-5; רומים י 9-13). השם ייצג את האופי שלו, הדמות שלו! על ידי קריאה בשמו אנחנו מכירים בצורך שלנו בו והרצון שלנו להיות כמוהו ולרצות אותו. המשפט הזה מציין רצון לאחווה (ראו. ישעיהו מג 1; מה 3, 4)!

ל-NIDOTTE, כרך 4, עמוד 150, יש רשימה טובה הקשורה לשמו של יהוה.

1. אפשר להכריז עליו, ישעיהו יב 4	1. אפשר להלל אותו, יואל ב 26
2. אפשר ללכת עליו, מיכה ד 5	2. אפשר לאהוב אותו, תהלים ה 11
3. אפשר לחלל אותו, ישעיהו נב 5	3. אפשר להכריז עליו, תהלים כב 22
4. אפשר לזהם אותו, ירמיהו לד 6	4. אפשר לפחד ממנו, מלאכי ד 2
5. אפשר לטמא אותו, יחזקאל לו 23-21	5. אפשר לחכות לו, תהלים נב 9

אנשי אלוהים יכולים לשקף אותו חיובית ושלילית, אך אנחנו כן משקפים אותו (ראו. מתי ה 13-16)!

יב 5 "מידעת (מודעת) זאת בכל-הארץ" המטרה של אלוהים היא שכל בני האדם שנבראו בדמותו ובצלמו (ראו. בראשית א 26, 27); אשר נוצרו עם אחווה עמו (ראו. בראשית ג 8). לחזור למערכת יחסים אינטימית יומיומית של אמונה עם הבורא שלהם! זוהי המטרה של התגלות (ראו. ישעיהו ב 4-2; כה 9-6; מב 6-12; מה 22-23; מט 5-6; נא 4-5; נו 6-8; ס 1-3; סו 23; תהלים כב 27; סו 24; פו 8-10; מיכה ד 1-4; מלאכי א 11; יוחנן ג 16; ד 42; ראשונה לטימותאוס ב 11; שנייה לפטרוס ג 9; ראשונה ליוחנן ב 1; ד 14).

יב 6 הפסוק הזה מתרחש בבית המקדש בירושלים. הרווח בין כנפי הכרובים מעל ארון הברית היו נראים כהדום רגליו של יהוה, המקום בו השמים והארץ נפגשו. התיאור הזה מקביל לשם הילד, "עמנואל", אשר מתכוון "אלוהים עמנו". אין ברכה יותר גדולה מהנוכחות של יהוה ומערכת יחסים אישית עמו!

☛ **"קדוש ישראֵל"** ראו הערות ב-א 11, 24.

ישעיהו יג'

חלוקה של קטעים לפי תרגומים מודרניים

NASB	NKJV	NRSV	TEV	NJB
נבואות בבל	הצהרה נגד בבל	נבואות נגד עמים זרים	אלוהים יעניש את בבל	נגד בבל
יג' 1-5	יג' 1	יג' 1	יג' 1	יג' 1
(2-5)	יג' 2-3 (2-3)	יג' 2-3 (2-3)	יג' 2-3	יג' 2-22 (2-22)
פסק דין ביום אדוני	יד' 4-5 (4-5)	יג' 4-5 (4-5)	יג' 4-5	
יג' 6-16 (6-16)	יג' 6-10 (6-10)	יג' 6-22 (6-22)	יג' 6-10	
	יג' 11-16 (11-16)		יג' 11-13	
בבל תיפול למדי				
יג' 17-22 (17-22)	יג' 17-22 (17-22)		יג' 17-22	

מחזור קריאה שלישי

מעקב אחר כוונתו המקורית של המחבר ברמת הפסקה

זהו ספר פרשנות שמטרתו להיות מדריך לימוד, מה שאומר שאתה אחראי לפרש בעצמך את הכתובים. כל אחד מאתנו חייב ללכת באור שיש לנו. אתה, כתבי הקודש ורוח הקודש בראש סדר העדיפויות בפרשנות. אתה לא צריך להשאיר את זה לפרשן.

קרא את הפרק ברציפות. זהה את הנושאים. השווה את חלוקת הנושאים שלך עם חמשת התרגומים המודרניים. אין השראה בחלוקה לפסקאות, אבל זהו המפתח לעקוב אחר כוונתו המקורית של המחבר, שזה הלב של הפרשנות. לכל פסקה של נושא אחד ויחיד.

1. פסקה ראשונה
2. פסקה שנייה
3. פסקה שלישית
4. וכו'.

תובנות הקשריות

א. פרק יג מסמל חלוקה חדשה בספר ישעיהו אשר מתרחב דרך כא 17 וגם כג 1-8. החלוקה הזו של ישעיהו מתמודדת עם משפט של האומות הסובבות. זה ז'אנר של עצמו. זה מאד דומה לירמיהו מו – נא; יחזקאל כה – לב; עמוס א ב-; עובדיה, נחום, וצפניה ב.

ב. יהוה פונה לאומות הסובבות, הגדולות והקטנות, דרך הנביא שלו; מסרים שהם לעולם לא יקשיבו או יגיבו אליהם. זה מדגים את הריבונות האוניברסלית שלו (ראו. ב 1-4; ט 7; יא 9)! הוא מלך העולם; אדון הבריאה (ראו. תרגום שבעים של דברים לב 8)!

ג. האומות שפונים אליהם הם

1. בבל (או אשור המשתמש בשם הכס הבבלי "מלך בבל"), יג 1 – יד 23

2. אשור, יד 24-27
3. פלשת, יד 28-32
4. מואב, טו 1 – טז 14
5. סוריה, יז 1-3
6. ישראל, יז 4-14
7. אתיופיה (כוש), יח 1-7; כ 1-6
8. מצרים, יט 1-25; כ 1-6
9. בבל, כא 1-10
10. אדום, כא 11-12
11. ערב, כא 13-17
12. ירושלים, כב 1-25
13. צידון, כג 1-18

אתם תבחינו שנראה שאשור פורצת להקשר ביד 24-27. זה מפתיע ש-

1. ההתייחסות הראשונה היא לבבל כשהבעיה ביומו של ישעיהו היא עם אשור.
 2. פונים לבבל שוב ב-כא 10-1.
 3. אשור מוזכרת בפתאומיות רק בקצרה ביד 24-27 ללא כותרת חדשה ("אורקל").
- דרך אחת להתמודד עם זה מבחינת הקשר עם הבעיות הללו היא להתבונן על כל יג 1 – יד 27 כפנייה ישירה לאשור. אשור הכפישה וכבשה את בבל לחלוטין ב-689 לפנה"ס והמלכים שלה לקחו את התואר "מלך בבל" (ראו. יד 4). אם זה נכון אז זאת לא ניאובבל (כלומר, נבוכדנצר), אלא בבל יותר מוקדמת (מרדך בלאדן) אשר נפלה לאשור ב-729 לפנה"ס ועיר הבירה של בבל בזזה והושמדה ב-689 לפנה"ס. ה-NASB Study Bible (עמוד 976) מעירה שאין שום "אורקל" חדש אשר מגיע ביד 24, אשר רומז על יחידה ספרותית אחת מ-יג 1 – יד 32.
- הבעיה היחידה עם הגישה הזו היא שה-"מדי", אשר השמידו את ניאובבל ב-539 לפנה"ס, מוזכרים בפסוק 17. למרות זאת, עם ההחלשה של אשור ב-660 לפנה"ס, מדי ובבל השתלבו כדי למרוד נגד האימפריה אשר התדרדרה תחת אשורבניפל (IVP Bible Background Commentary, עמוד 601). עיר הבירה של אשור נפלה לצבא המשולב של מדי ובבל ב-612 לפנה"ס.

ד. זה מקום טוב להראות כיצד החלקות בשירה מתחלפות מגוף ראשון (נביא המדבר עבור אלוהים) לגוף שלישי (הנביא מדבר על אלוהים).

1. פסוקים 1-3, גוף ראשון
2. פסוקים 4-10, גוף שלישי
3. פסוקים 11-16, גוף ראשון
4. פסוקים 17-18, גוף ראשון
5. פסוקים 19-22, גוף שלישי

אך, פסוקים 13 ו-19 מראים כמה קשה לעקוב אחר המבנה הזה. במציאות הנביא זז בחופשיות קדימה אחורה כדי לגלות את המסר באופן "שירתי" (משחקי מילים, קצב השורה, מילים נדירות, שינוי האדם).

לימוד מילים וביטויים

ישעיהו יג 1-16 (טקסט התנ"ך על פי המסורה בכתב יד לנינגרד)

¹ מִשָּׂא בְּבַל אֲשֶׁר חָזָה יִשְׁעִיהוּ בֶן-אֲמוּץ;
² עַל הַר-נִשְׁפָּה שְׂאוֹ-נֹס
הָרִימוּ קוֹל לָהֶם
הִנִּיפוּ יָד וַיְבֹאוּ פִתְחֵי נְדִיבִים;
³ אֲנִי צִוִּיתִי לְמַקְדָּשִׁי
גַּם קִרְאתִי
גְבוּרֵי לְאִפִּי
עֲלִיזֵי גְאוֹתִי;
⁴ קוֹל הַמּוֹן בְּהָרִים
דְּמוֹת עֵם-רָב
קוֹל שְׂאוֹן
מִמְלָכוֹת גּוֹיִם נֶאֱסָפִים

יהוה צבאות מפקד צבא מלחמה;
⁵באים מארץ מרחק
 מקצה השמים
 יהוה וכלי זעמו
 לחבל כל-הארץ;
⁶הילילו כי קרוב
 יום יהוה כשד משדי יבוא;
⁷על-כן כל-ידיים תרפינה
 וכל-לבב אנוש ימס;
⁸ונבהלו צירים
 וחבלים יאחזון כיולדה
 יחילון איש אל-רעהו יתמהו
 פני להבים פניהם;
⁹הנה יום-יהוה בא
 אכזרי ועברה וחרון
 אף לשום הארץ לשמה
 וחטאיה ישמיד ממנה;
¹⁰כי-כוכבי השמים
 וכסיליהם לא יהלו אורם
 חשך השמש בצאתו
 וירח לא-יגיה אורו;
¹¹ופקדתי על-תבל רעה
 ועל-רשעים עונם
 והשבתי גאון זדים
 וגאות עריצים אשפיל;
¹²אוקיר אנוש מפז
 ואדם מכתם אופיר;
¹³על-כן שמים ארגיז
 ותרעש הארץ ממקומה
 בעברת יהוה צבאות
 וכיום חרון אפו;
¹⁴והיה כצבי מדח
 וכצאן ואין מקבץ
 איש אל-עמו יפנו
 ואיש אל-ארצו ינוסו;
¹⁵הנמצא ידקר
 וכל-הנספה יפול בחרב;
¹⁶ועלליהם ירטשו
 לעיניהם
 ישסו בתיהם
 ונשיהם תשגלנה

יג 1

NASB, NRSV, REB	"אורקל"
NKJV	"משא"
TEV	"מסר"
NJB	"הכרזה"
LXX	"חזון"
Peshitta	"נבואה"

המושג הזה (BDB 672, KB 639) יכול להתכוון "עול" או "משא". זה (BDB 672 II) משומש אחד עשר פעמים בחלקה הזו (פרקים יג – כג) של ישעיהו כדי לתאר נבואות של אבדון עתידי על האומות הסובבות את ישראל. המושג יכול פשוט לציין

1. קול העולה להכריז את המסר
2. מסר אשר נישא על ידי מישהו לנמען
3. כבדות הקשורה עם נבואה של משפט

☐ **"בבל"** זאת הייתה אימפריה של הסהר הפורה אשר השפיעה על עם האלוהים. הכוח העולמי הגדול הראשון של הסהר הפורה אשר השפיע על ישראל היה אשור, אז נאו-בבל, ואז פרס האחמנית. בבל משומשת בתנ"ך כסמל של דיכוי ואכזריות (ראו. ראשונה לפטרוס ה' 13; התגלות יד' 8; טז' 19; יז' 5). המפלה של בבל נחשפת ב-יג' 1 – יד' 23 (בבל הישנה) ו-כא' 1-10 (בבל החדשה). ראו הערה בתובנות הקשריות, ג, פסקה שנייה.

☐ **"אֶשֶׁר חָזָה יִשְׁעֵיהוּ בֶן-אֲמוֹץ"** האויב בן זמנו המיידי של ישראל ויהודה בימיו של ישעיהו היה אשור. אך כנביא אלוהים נגלה לפניו ("חזה", BDB 302, KB 301, Qal/PERFECT, ראו. א' 1; ב' 1; יג' 1; עמוס א' 1; מיכה א' 1; חבקוק א' 1) התבוסה העתידית של בבל הישנה, אשור, נאו-בבל, והעלייה של כורש הגדול (ראו. פסוק 17; מד' 4 – מה' 1). אלו אשר מתכחשים לנבואה חזויה מגלה הטיה שמשפיעה על כל פרשנויותיהם! ראו תובנות הקשריות, ג, פסקה שנייה.

נבואה חזויה הינה העדות העיקרית של כתבי קודש ייחודיים בהשראה על טבעית. ראו דרשות "The Trustworthiness of the Old Testament" ו-"The Trustworthiness of the New Testament" אונליין ב-www.freebiblecommentary.org במחלקת "Video Sermons" תחת Lakeside Baptist church.

יג' 2 זה מתאר את ההתאספות של צבא רב עצמה (ראו. פסוק 9). מפסוק 17 אנחנו למדים שזהו הצבא של (1) אשור או (2) פרס האחמנית תחת כורש השני אשר התאספה על ידי אלוהים כדי להביס או את בבל "הישנה" או "החדשה" (ראו. מד' 28; מה' 1).

☐ **"על הר-נִשְׁפָּה שְׂאוֹ-נֶס"** זה מתאר כיצד צבאות עתיקות תקשרו.

1. דגלי באגרים במקומות גלויים בקלות, ראו. ה' 26; לא' 9; ירמיהו נא' 12
 2. צעקות (שריקות, ראו. ה' 26)
 3. תנועות ידיים, ראו. י' 32; יט' 16
- יש מספר ציורים אשר מציינים את רצונו של יהוה.

1. שאו, Qal IMPERATIVE, KB 724, BDB 669
2. הרימו, Hiphil IMPERATIVE, KB 1202, BDB 926
3. הניפו, Hiphil IMPERATIVE, KB 682, BDB 631, ראו. י' 32; יא' 15; יט' 16
4. יבואו, Qal IMPERFECT, KB 112, BDB 97, אך משמש במובן יוסיבי (NEB משנה ניקוד ויש לו "שלפו את חרבותכם, אצילים")

יג' 3 **"אני צויתי למקדשי"** אלוהים בשליטה על ההיסטוריה! לוחמי מדי האלה הם לא מקודשים במובן מורלי או דתי. הרוב הם משרתים אשר לא יודעים זאת של אלוהים "המופרדים" ("מקודשים", Paul, KB 1073, BDB 872, PARTICIPLE) לבצע את מטרותיו. אותו הקונספט יכול להראות בכורש אשר נקרא "רועי" ב-מב' 28, "משיחו" ב-מ' 1.

הערות השוליים של The Jewish Study Bible מ-JPSOA רואים ב-"מקודשים" כהתייחסות לארוחת הקרבה בה נאמר לאורחים להכין את עצמם (עמוד 809). עוד אופציה היא לראות את השיר הזה כביטוי טרמינולוגי "מלחמה קדושה" ואם כך, אז אלו יכולים להתייחס למלאכים (ראו. יהושוע ה' 13-15).

יג' 4 זה מתאר את צילי המלחמה והנצחון!

יג' 5 יהוה מביא צבאות שכירי חרב גדולות מהסהר הפורה כדי להעניש את עמו בכנען (ראו. ה' 26; ז' 18).

☐

NASB	"האופקים הכי רחוקים"
NKJV, Peshitta	"קץ השמים"
NRSV	"הקץ של השמים"
TEV	"קצוות הארץ"
NJB	"מהאופקים הרחוקים"
LXX	"מיסודות השמים"

ה-NRSV הוא הכי מילולי. זה מצוין את המקום בו השמש זורחת, לפיכך, למזרח, אותו הכיוון של מולדות של הכוחות המסופוטמיים.

יג 6 "הילילו" המושג הזה (*Hiphil IMPERATIVE*, KB 413, BDB 410) מתייחס ל-יילה, יבוב. מזרחיים מביעים הרבה יותר רגשות אבל מאשר מערביים. המושג הזה משמש לעתים קרובות בישיעהו (ראו. יג 6; יד 31; טו 2, 3; טז 7 [פעמיים]; כג 1, 6, 14; נב 5; סה 14) וגם בירמיהו (ראו. ד 8; כה 34; מז 2; מח 20, 31, 39; מט 3; נא 8).

☛ **"קרוב יום יהוה"** אלוהים הבורא הינו אל מורלי ואתי. הוא מתקרב לבריאה היצורים שלו באור הדמות שלו. לפעמים הוא מתקרב מאישור וברכה, אך בפעמים אחרות (כמו כאן) הוא מתקרב בשפיטה (ראו. דברים כז – כט). כמו היצורים המורליים חייבים להביא חשבון גם זמני וגם אסכטולוגי (ראו. מתי כה 31-46; התגלות כ 11-15) לאחד שנתן להם חיים!

☛ **"שדי"** זהו התואר העברי *Shaddai*. זה היה השם הפטריארכלי ליהוה (ראו. שמות ו 3). ראו נושא מיוחד: שמות עבור אלוהות ב-א 1. יש משחק צליל (BDB 994) בין "השמדה" (כשד, BDB 994) ו-"שדי" (משדי, BDB 994). שימו לב לקשר עם יואל א 15.

יג 7-8 ההתקרבות של יהוה תגרום למספר תגובות של פחד.

1. "הילילו", פסוק 6
2. "כל ידיים תרפינה", פסוק 7, ראו. יחזקאל ז 17; כא 7
3. "כל לבב אנוש ימס", פסוק 7, ראו. יט 1; נחמיה ב 10
4. "נבהלו", פסוק 8
5. "צירים וחבלים יחזון", פסוק 8
6. "כיולדה יחילון", פסוק 8, ראו. כא 3; כו 17; סו 7
7. "איש אל רעהו יתמהו", פסוק 8
8. "פני להבים פניהם", פסוק 8

יג 9 הפסוק הזה מתאר את יום האדון כפי שזה מתקשר לחוטאים (ראו. פסוק 10).
ארץ מבוזזת ולא מאוכלסת הינה בדיוק ההפך לרצונו של אלוהים לבריאתו (ראו. בראשית א – ב).

יג 10 ההתקרבות של יהוה לבריאה הפיזית שלו גורמת לתגובות בטבע. התגובות הללו הינם לעתים קרובות מיוחסים כאפוקליפטיים, אך במציאות הם מטאפוריים בנביאים של הברית הישנה ורק הופכים לאפוקליפטיים בתקופה הבין-מקראית והברית החדשה.

1. כוכבי השמיים וכסיליהם לא יהלו אורם (העתיקים חשבו שאלו היו אלוהויות שולטות חיים), פסוק 10
 2. חשך השמש בצאתו וירח לא-יגיה אורו, פסוק 10
 3. שמים ארגיז, פסוק 13
 4. תרעד הארץ ממקומה, פסוק 13
- השמים, משכנו של אלוהים, הופך לחשוך ומפחיד (ראו. יחזקאל לב 7; יואל ב 10, 31; ג 15; מתי כד 29; התגלות ו 13-12). אך יש אור חדש שמגיע (ראו. ב 5; ט 2; ס 3-1, 19-20).

יג 11 "תבל" זה (BDB 385) הינו מילה נרדפת פואטית ל-סט! (כלומר, "ארץ", "אדמה", ראו. יד 21; כד 4; לד 1). זה בברור היפרבולה (או אולי לא, ראו. כד 4; לד 1), אך זה כן מבטא את הקונספט התאולוגי של יהוה הבורא והשולט של הכוכב הזה!

שימו לב כיצד בני אדם מאופיינים

1. רעה
2. רשעים עוונם
3. גאון זדים
4. גאוות אריצים

אותם המאפיינים מתארים את עם הברית ב-ב 9, 11, 17; ה 15! הזרעות הקטלניות (כלומר, העצמי, חטא) של הנפילה נמצאים בכל מקום (גם שימו לב בראשית ו 5, 11; ח 21)!

יג 12 "אופיר" זה מתייחס גאוגרפית דרומית לערב. האזכור כאן הוא שבני אנוש יהיו מאד מצומצמים ביום המשפט.

יג 14-16 זהו תיאור עשיר של זוועות הפלישה.

1. ניצודים כמו צבאים

2. כבשים ללא רועה
3. בורחים למשפחה ולמולדת
4. תושבים נדחפים
5. תושבים נופלים בחרב
6. עולליהם ירטשו לעיניהם, ראו. פסוק 18; ב מלכים ח 12; טו 16; הושע יג 16; נחמיה ג 10
7. יבזזו את בתיהם
8. נשיהם תשגלנה (NASB), ראו. דברים כח 30

משפט על ידי פלישה היה חוויה נוראית. אומות המלחמה הללו נתנו את היחס הזה וקיבלו את היחס הזה (ראו. תהלים קלז 8-9)! הנוראית מכל הצבאות האלימות הללו הייתה אשור.

יג 16 הערת השוליים הזו של הטקסט המסורתי מציעה שהפועל "תשגלנה" (*Niphal*, KB 1415, BDB 993) IMPERFECT, ראו. דברים כח 30; ירמיהו ג 2; זכריה יד 2) יקראו (*Qere*) כ- "תשכבנה" (*Niphal* IMPERFECT, KB 1486, BDB 1011), ראו. תרגום שבעים; ויקרא טו, כ; דברים כב, כז; מיכה ז 5).

ישעיהו יג 17-22 (טקסט התנ"ך על פי המסורה בכתב יד לנינגרד)

¹⁷הַנְּנִי מְעִיר עֲלֵיהֶם אֶת-מְדֵי
אֲשֶׁר-כִּסְף לֹא יִחְשְׁבוּ וְזָהָב לֹא יִחְפְּצוּ-בוּ;
¹⁸וְקִשְׁתוֹת נְעָרִים תִּרְטֹשְׁנָה
וּפְרֵי-בָטָן לֹא יִרְחֲמוּ
עַל-בָּנִים לֹא-תַחֲוִס עֵינַם;
¹⁹וְהִיְתָה בְּכָל צָבִי מִמְּלֹכוֹת תִּפְאָרֶת גָּאוֹן כְּשָׂדִים
כְּמַהֲפַכַת אֱלֹהִים אֶת-קֹדֶם וְאֶת-עֲמֻרָה;
²⁰לֹא-תִשָּׁב לְנִצָּח וְלֹא תִשְׁכַּן עַד-דָּוָר וְדָוָר
וְלֹא-יֵהֵל שֵׁם עֲרָבִי
וְרַעִים לֹא-יִרְבְּצוּ שָׁם;
²¹וְרַבְּצוּ-שָׁם צִיִּים
וּמְלֹאוּ בְּתֵיהֶם אֲחִים
וְשָׁכְנוּ שָׁם בָּנוֹת יַעֲנָה וְשַׁעֲרֵיהֶם יִרְקְדוּ-שָׁם;
²²וְעֲנָה אֵיִים בְּאֶלְמוֹנֹתָיו
וְתִנִּים בְּהִיכְלֵי עֲנָג
וְקָרוֹב לְבֹא עֵתָה
וְיִמְיָה לֹא יִמְשְׁכוּ;

יג 17 "מְדֵי" זהו עוד כוח עיקרי בסהר הפורה צפונית ומזרחית לאשור. תחילה הם היו בעלי ברית עם בבל "הישנה", אך מאוחר יותר הם התאחדו עם פרס תחת כורש השני (ראו. מד 28; מה 1; ירמיהו נא 11).

☐ "אֲשֶׁר-כִּסְף לֹא יִחְשְׁבוּ וְזָהָב לֹא יִחְפְּצוּ-בוּ" הצבא הזה יהיה כה נחוש בדעתו לנקמה שלא תהיה שום אפשרות לשחד אותם!

יג 18 "פְּרֵי-בָטָן" זה מתייחס לילדים שעדיין לא נולדו והאימהות שלהם או תינוקות קטנים.

☐ "עֵינַם" זה משמש כאן כדי לייצג את הגישות/מעשים של אדם (ראו. דברים ז 16; יג 8; יט 13; יחזקאל ז 4; טז 5; כ 17). כאן כדי לציין שלפולשים לא יהיה שום רחמים אפילו לילדים. שורת השירה הזו הינה מקבילה עם השורה מעליה! לוחמי מדי לא היה שום חמלה או רחמים (ראו. ירמיהו ו 23; כא 7; נ 42).

יג 19 היופי והתחכום בתרבות של בבל היו ידועים (דניאל ד של ניאובבל), אך היא תאבד ותושמד! למרות זאת, אם זה מתייחס לבבל בזמן תקופת אשור, היא הייתה מושמדת לחלוטין ב-689 לפנה"ס על ידי סנחריב.

☐ "גָּאוֹן" זה היה השם של השבט בדרום בבל ומשמש לעתים קרובות כשם נרדף עבור האומות המאוחרות יותר של ניאובבל (נבוכדנצר). עבור קונוטציות אחרות של המושג ראו דניאל א 4.

■ "אֶת-קֹדֶם וְאֶת-עֲמֻרָה" אלו היו ערים של רשעות גדולה, אשר אלוהים השמיד על ידי אש וגופרית (ראו. בראשית יט 24-28; דברים כט 23).

יג 20-22 זוהי שפה היפרבולית (ראו. קינות שומריות על אור ועל חזיונות נפרטיטי על הממלכה המצרית הישנה). העיר נפלה ביומו של מרדך בלאדן לאשור בהשמדה מוחלטת. העיר נפלה לצבא פרס האחמנית ב-539 לפנה"ס בלי הרס נרחב.

הספר שממש עזר לי, כאדם מודרני מערבי, להבין ספרות מזרחית נבואית ואפוקליפטית הוא D. Brent Sandy, *Plowshares and Pruning Hools: Rethinking the Language of Biblical Prophecy and Apocalyptic*.

יג 20 ההרס היה כה מוחלט ש-

1. זה לא היה מיושב לדורות
2. ערבים לא חונים שם
3. אין עדרים שרועים שם
4. שאריות מבנים אשר משמשות רק על ידי חיות בר (אפשרי שדים, ראו. פסוקים 21-22; לד 13-15; התגלות יח 2)
5. כבר לא ישות לאומית

זה מתאים לבבל "הישנה" יותר מאשר בבל "החדשה". המדי נוטשים את הברית שלהם עם מרדך בלאדן ומתאחדים עם האשורים בהשמדת עיר הבירה של בבל ב-689 לפנה"ס.

ישעיהו יד'

חלוקה של קטעים לפי תרגומים מודרניים

NASB	NKJV	NRSV	TEV	NJB
ההתגרות של ישראל	רחמים על יעקב	החזרה מהגלות	החזרה מהגלות	הסוף לגלות
יד' 1-2	יד' 1-2	יד' 1-2	יד' 1-2	יד' 1-2
	נפילת מלך בבל	"איך נפלו האדירים"	מלך בבל בעולם המתים	מותו של מלך בבל
יד' 3-23 (3-21)	יד' 4-3	יד' 3-11	יד' 4א30	יד' 3-8
	יד' 8-4 (8-4)	(11-4)	יד' 8-4	(8-4)
	יד' 9-11 (9-11)		יד' 9-11	יד' 9-15 (9-15)
	נפילתו של לוציפר			
	יד' 12-15 (12-15)	יד' 20א-12 (20א-12)	יד' 12-15	
	יד' 16-17 (16-17)		יד' 16-17	יד' 16-21 (16-20)
	יד' 18-21 (18-21)		יד' 18-21	
	בבל נחרבת	יד' 21-20	אלוהים יחריב את בבל	
	יד' 22-23	יד' 22-23	יד' 22-23	יד' 22-23
משפט בבל	אשור נחרבת	נגד אשור	אלוהים ישמיד את האשורים	נגד אשור
יד' 24-27	יד' 24-27 (24-27)	יד' 24-27 (24-27)	יד' 24-27	יד' 24 (24)
				יד' 25 (25)
				יד' 26 (26)
				יד' 27 (27)
	פלשתינה נחרבת	נגד פלישתים	אלוהים ישמיד את הפלישתים	נגד פלישתים
יד' 28	יד' 28-31	יד' 28-31	יד' 28	יד' 28
פסק דין פלשתינה				
יד' 29-32 (29-32)	(29-31)	(29-31)	יד' 29-30	יד' 29 (29)
				יד' 30-31 (30-31)
			יד' 31	
	יד' 32	יד' 32	יד' 32	יד' 32

מחזור קריאה שלישי

מעקב אחר כוונתו המקורית של המחבר ברמת הפסקה

זהו ספר פרשנות שמטרתו להיות מדריך לימוד, מה שאומר שאתה אחראי לפרש בעצמך את הכתובים. כל אחד מאתנו חייב ללכת באור שיש לנו. אתה, כתבי הקודש ורוח הקודש בראש סדר העדיפויות בפרשנות. אתה לא צריך להשאיר את זה לפרשן.

קרא את הפרק ברציפות. זהה את הנושאים. השווה את חלוקת הנושאים שלך עם חמשת התרגומים המודרניים. אין השראה בחלוקה לפסקאות, אבל זהו המפתח לעקוב אחר כוונתו המקורית של המחבר, שזה הלב של הפרשנות. לכל פסקה של נושא אחד יחיד.

1. פסקה ראשונה
2. פסקה שנייה
3. פסקה שלישית
4. וכו'.

תובנות הקשריות

א. היה דיון רב בנושא הקשר של יד 12-21 לשטן. זה נראה לי שאנחנו חייבים לקחת ברצינות את ההקשר ההיסטורי וההצהרות הספרותיות הספציפיות של ישעיהו ולהצהיר שבמקור זה התייחס למלך בבל (ראו. מלכי אשור אחרי אשורבניפל). למרות זאת, הבעיה של מלך בבל, כמו כל היצורים עם מודעות, הייתה גאוה. אם נלך אחורה לבראשית ג 5, אנחנו רואים את הרצון הזה להיות כמו אלוהים. לא רק שחטא השפיע על העולם של המלאכים, אך גם העולם החומרי (ראו. דניאל ד; יא 36; יחזקאל כח 13; שנייה לתסלוניקים ב 4). זה נראה לי ש"בבל" בתנ"ך היא סוג של ממשלה אנושית חסרת אלוהים (ראו. התגלות יד 8; טז 19; יז 5; יח 2, 10, 21). המלך הוא סוג של מנהיגות מרושעת. מאחורי מנהיגי העולם הרשעים בברית החדשה עמדו האלוהיות הלאומיות שלהם (ראו. דניאל י 13, 20). מהברית החדשה אנחנו מבינים את הכוח האישי של רשע הידוע כשטן. הזיהוי במלוא מובן המילה בפרק זה של השטן כנראה מושפע על ידי-

1. תרגום הוולגטה של ג'רום פסוק 12 כ-"לוציפר"
2. טרטוליאנוס וגרגוריוס הגדול אשר קישרו את הקטע הזה ללוקס י 18
3. הקטע הזה אשר שומש כתפאורה עבור גם *Inferno* של Dante ו-*Paradise Lost* של Milton.

ב. ראו נושא מיוחד להלן.

נושא מיוחד: שטן

זהו נושא מאוד מורכב מכמה סיבות.

1. התנ"ך לא מגלה אויב מושבע לטוב (A. B. Davidson, *Old Testament Theology*, עמ' 300-306, אלא עבד של יהוה שמציע לאנושות בחירה אחרת ומאשים את האנושות בחוסר צדק), יש רק אלוהים אחד (ראו נושא מיוחד מונותאיזם), כח אחד, וסיבה אלץ בברית הישנה והוא יהוה (ראו ישעיהו מה 7; עמוס ג 6).
2. הרעיון של אויב מושבע אישי של אלוהים התפתח בספרות (הלא-קאנונית) שבין הבריתות תחת ההשפעה של הדת הפרסית (הזורואסטרית). זה, בתורו, השפיע עמוקות על היהדות הרבנית (למשל, מגילות ים המלח).
3. הברית החדשה מפתחת את הנושאים התנכ"יים בקטגוריות בולטות באופן מפתיע, אך סלקטיביות. אם מישהו ניגש ללימוד הרוע מהיבט של תיאולוגיה תנכ"ית (כל ספר או מחבר או ז'אנר נלמדים ונרשמים בתרשים לחוד) אז מתגלים היבטים מאוד שונים של הרוע.

אך אם מישהו ניגש ללימוד הרוע בגישה לא תנכ"ית או גישה נוספת על הכתובים של דתות העולם או דתות המזרח אז הרבה מההתפתחות של הברית החדשה מבוססת בדואליזם הפרסי והרוחניות היוונית-רומית.

אם מישהו מסור מראש לסמכות השמיימית של הכתובים, אז ההתפתחות של הברית החדשה חייבת להראות כהתגלות הדרגתית.

משיחיים חייבים להישמר ולא לתת לפולקלור יהודי או ספרות אנגלית (לדוגמא, Milton, Dante) להבהיר את הנושא. ישנן ללא ספק מסתוריות וחוסר בהירות בתחום זה של ההתגלות. אלוהים בחר לא לגלות את כל ההיבטים של הרוע (ראו נושא מיוחד: לוציפר), המקור שלו והמטרה שלו, אך הוא כן גילה את התבוסה שלו!

בתנ"ך נראה שהמונח שטן (KB 1317, BDB 966) או שוטן מתייחס לשלושה קבוצות נפרדות.

1. אנשים שוטנים (שמ"א כט 4; שמ"ב יט 22; מל"א יא 14, 23, 25; תה"ל קט 6)
2. מלאכים שוטנים (במד' כב 22-23; זכר' ג 1)
3. שדים שוטנים (בהי"א כא 1; מל"א כב 21; זכר' יג 2)

רק בשלב יותר מאוחר, בתקופה שבין הבריתות, הנחש של בראשית ג מזוהה עם השטן (השוו לחוכמת שלמה ב 23-24; חנוך ב לא 3), ואפילו יותר מאוחר זה הופך לדעה רבנית (השוו ל- Sot 9b and Sanh. 29a ומסכת סנהדרין 29א). "בני האלהים" של פרק ו הפכו למלאכים רעים בחנוך א נד 6. הם הפכו למקור הרוע בתיאולוגיה הרבנית. אני מציין את זה לא כדי לעמוד על הדיוק התיאולוגיה של זה, אלא כדי להראות את ההתפתחות. בברית החדשה פעולות תנכ"יות אלו מיוחסות לרוע מלאכי, מגולם (כלומר, השטן) בקור"ב יא 3; התג' יב 9.

זהו דבר מורכב או בלתי אפשרי (תלוי בנקודת המבט שלכם) לקבוע את המקור של הרוע המגולם מהתנ"ך. סיבה אחת לכך היא בגלל המונותאיזם החזק של ישראל (ראו נושא מיוחד: מונותאיזם) השוו למל"א כב 20-22; קהל"ז 14; ישע' מה 7; עמוס ג 6). כל הסיבתיות יוחסה ליהוה כדי להדגים את הייחודיות והעליונות שלו (השוו לישע' מג 11; מד 6, 8, 24; מה 5-6; 14, 18, 21, 22).

מקורות שנתנים לנו מידע אפשרי הם (1) איוב א-ב, שם השטן הוא אחד מ"בני האלהים" (כלומר, מלאכים) או (2) ישע' יד; יחז' כח, שם נעשה שימוש במלכי המזרח התיכון הגאים (בבל וצור) כדי לתאר את גאוותו של השטן (השוו לטימ"א ג 6). יש לי רגשות מעורבים בנוגע לגישה זו. יחזקאל משתמש במטאפורות של גן עדן לא רק עבור מלך צור כשטן (השוו ליחז' כח 12-16), אלא גם עבור מלך מצרים כעץ הדעת טוב ורע (יחז' לא). למרות זאת, נראה שישעיהו יד, ובמיוחד פסוקים 12-14, מתארים מרד מלאכי באמצעות גאוה. אילו אלוהים רצה לגלות לנו את המקור והטבע הספציפיים של השטן, אז אלו הם דרך ומקום מאוד עקיפים לעשות את זה. אנחנו חייבים להגן על עצמנו מהנטייה של התיאולוגיה השיטתית לקחת חלקים קטנים ומעורפלים של בריתות, מחברים, ספרים וז'אנרים שונים, ולחבר אותם כחלקים של פאזל שלם אחד.

Alfred Edersheim (*The Life and Times of Jesus the Messiah*, כרך 2, נספחים XIII [עמ' 748-763] ו-XVI [עמ' 770-776]) אומר שהיהדות הרבנית הושפעה באופן כבד מהדואליזם הפרסי והספקולציה השדית. הרבנים הם לא מקור טוב לאמת בתחום הזה. ישוע סוטה באופן קיצוני מהלימוד של בתי הכנסת. אני חושב שהרעיון הרבני של התיווך המלאכי וההתנגדות בנתינת התורה למשה בהר סיני פתחה את הדלת לרעיון של איוב מושבע מלאכי של יהוה ושל האנושות. ישנם שני אלים עליונים בדואליזם הפרסי (זרטוסטרה), *Ahkiman* ו-*Ormaza*, טוב ורע. דואליזם זה התפתח לדואליזם היהודי המוגבל של יהוה והשטן.

אין ספק שיש בברית החדשה התגלות הדרגתית שנוגעת בהתפתחות הרוע, אך לא בצורה מפורטת כמו שהרבנים מצהירים. דוגמא טובה לכך היא "המלחמה בשמים". הנפילה של השטן היא הכרחית לפי ההגיון, אך לא ניתנים פרטים (ראו נושא מיוחד: הנפילה של השטן ומלאכיו). ומה שכן ניתן מכוסה בז'אנר אפוקליפטי (השוו להתג' יב 4, 7, 12-13). למרות שהשטן הובס והוגלה לארץ, הוא עדיין מתפקד כמשרת של יהוה (השוו למתי ד 1; לוקס כב 31-32; קור"א ה 5; טימ"א א 20).

אנחנו חייבים לרסן את הסקרנות שלנו בתחום זה. נכון שישנו כוח אישי של פיתוי ורוע, אך יש רק אלוהים אחד ובני האדם עדיין אחראים למעשיהם. יש קרב רוחני, גם לפני וגם אחרי הישועה. הניצחון יכול לבוא ולהישאר אך ורק באמצעות ודרך האלוהים בעל שלוש הישויות. הרוע כבר הובס ויוסר בעתיד (ראה התגלות כ 10)!

ג. אני אישית מרגיש יותר ויותר לא בנוח להשתמש בישעיהו יד ויחזקאל כח כטקסטים מקראיים עבור מקורו ותבוסתו של המפתה המלאכי. אני חושב שהסקרנות שלנו מובילה אותנו להשתמש בהקשר בצורה לא הולמת. כתבי הקודש שקטים בנוגע להרבה נושאים שאנחנו סקרנים לגביהם. תאולוגיה מערכתית חייבת להתחיל עם פרוש! בהרבה דרכים העולם הרוחני בכוונה מעורפל, מוסתר.

ד. עבור הקשר דומה ראו יחזקאל כח ב-www.freebiblecommentary.org, "Old Testament Studies", פרשנויות כתובות.

ה. ה-Jewish Study Bible (עמוד 812) אומר על השיר הזה "זה מתאר מוות מביש של מלך אשורי בזמן ישעיהו, כנראה סרגון השני, אשר נהרג במלחמה ב-705. מאוחר יותר זה פורש מחדש כחיזוי המוות של מלך בבל". אני חושב שישעיהו (או תלמיד) אולי השתמש בשיר מוקדם יותר, או לפחות דימוי, כדי לתאר סדרה של מלכים מזרחיים יהירים אשר הושמדו על ידי יהוה.

ו. זה בלתי אפשרי להתאים יחדיו את כל האזכורים ההיסטוריים בנבואה הזאת. זכרו שנבואה עברית הינה "מצביע" היסטורי, לא מפת דרכים מפורטת. מערבים מבינים לא נכון את הדימוי, עמימות וההיפרבולה! ראו D. Brent Sandy, *Plowshares and Pruning Hooks: Rethinking the Language of Biblical Prophecy and Apocalyptic*.

לימוד מילים וביטויים

ישעיהו יד 2-1 (טקסט התנ"ך על פי המסורה בכתב יד לנינגרד)
1 כִּי יִרְחַם יְהוָה אֶת-יַעֲקֹב וּבַחַר עוֹד בְּיִשְׂרָאֵל וְהִנִּיחַם עַל-אֲדָמָתָם וְנִלְוָה הַגֵּר עֲלֵיהֶם וְנִסְפְּחוּ עַל-בֵּית יַעֲקֹב; **2** וְלִקְחוּם עִמָּם וְהִבְיָאוּם אֶל-מְקוֹמָם וְהִתְנַחְלוּם בֵּית-יִשְׂרָאֵל עַל אֲדָמַת יְהוָה לְעַבְדִּים וְלִשְׁפָחוֹת וְהָיוּ שְׂבִימִים לְשִׁבְיָהֶם וְרָדוּ בְּגִשְׁיָהֶם;

יד 1 "יִרְחַם יְהוָה" הפועל הזה (*Piel IMPERFECT*, BDB 933, ראו. מט 13, 15; נד 7-8) מציין את המערכת היחסים המיוחדת של יהוה עם אנשי הברית שלו (ראו. הושע א - ב), כמו גם "בחר" (*Qal*, KB 119, BDB 103, ראו. מא 8, 9; מד 1; מט 7). ב-ט 17 לאלוהי ישראל לא יהיה חמלה על אנשי הברית שלו (ראו. הושע א - ג) וביג 18 למדי לא יהיה חמלה על בבל, אך יהוה שוב ישקם את מערכת היחסים הייחודית שלו עם זרע אברהם! אחרי שיהוה ישתמש בכוחות של מסופוטמיה כדי להעניש את חוסר הציות של עם הברית שלו, הוא יעורר "יציאת מצרים חדשה" ו- "כיבוש חדש"!

❖ **"יַעֲקֹב... בְּיִשְׂרָאֵל"** שני המושגים הללו יכולים להיות משומשים עבור גם עשרת השבטים הצפוניים וגם שני השבטים הדרומיים המתאחדים שוב.

יד 2-1 "נִלְוָה הַגֵּר עֲלֵיהֶם וְנִסְפְּחוּ עַל-בֵּית יַעֲקֹב... עִמָּם" ישנם שתי אופציות של פירוש פסוקים 2-1: (1) או פסוקים 1 ו-2 הולכים יחד ומתארים את אותה הקבוצה (כלומר, גרים... עמים) או (2) פסוק 1 מתאר את הברכות של הלא יהודים (כלומר, גרים) ופסוק 2 מתאר את האויבים המובסים של ישראל כעבדים שלהם. זה קשה בישיעיהו ומיכה לאזן את הגישה והמעשים של יהוה כלפי האומות.
1. הוא אוהב אותם ומכליל אותם לעם הברית שלו (ראו. ב 2-4; יא 10, ראו נושא מיוחד ב-א 3)
2. הוא שופט אותם ושם אותם בעבדות (כלומר, ס 10; סא 5)
איכשהו שניהם נכונים! הנביאים הולכים קדימה ואחורה, לעתים קרובות באותו ההקשר, בין שני הקטבים הללו. אופציה מספר 1 משקפת את בראשית א - ג; יב, בעוד שאופציה מספר 2 משקפת את ההיסטוריה של ישראל בכנען. בישיעיהו האומות מחזירות את עם הברית לאדמתם (כלומר, כנען) ומתאחדים איתם בהשתחוויה ליהוה (ראו. מט 22; ס 4-9, 10-14; סו 20). זה עלול לשקף את "יציאת מצרים החדשה". הרבה אנשים גרים עזבו את מצרים עם ישראל ואחרים הצטרפו אליה לאורך הדרך (הנדידה במדבר ומסע הכיבוש). אולי הדימוי של פסוק 2 משקפת זאת. אם כך, זה יפתור את הבעיה של מספר 2 למעלה.

יד 3 ישנו "היפוך תפקידים" בין פסוק 2 (עבדות אויבי ישראל) ופסוק 3 (עבדות ישראל, אשר עכשיו הסתיימה). עלילת "היפוך התפקידים" שכיחה בברית הישנה. יהוה פועל בדרכים בלתי צפויות כדי לאשר את הבחירה של זרע אברהם (ראו. בראשית יב, טו, יז). המטרה של היחס המיוחד שלו הוא לא העדיפות, אלא תכנית גאולה נצחית (ראו. בראשית ג 15; יב 3) עבור כל בני האדם אשר נבראו בצלמו (ראו. בראשית א 26-27).
כמו לעתים קרובות כל כך בישיעיהו, יש התמקדות לטווח קצר והתמקדות לטווח ארוך. הנביא ממזג את שני האופקים הללו. דוגמא טובה יכולה להיות פרק יג, בו המשפט של בבל וניאו-בבל מתמזג.

ישעיהו יד 27-3 (טקסט התנ"ך על פי המסורה בכתב יד לנינגרד)

³ וְהָיָה בַיּוֹם הַהוּא לְךָ מַעֲצָבָךָ וּמְרַגְזָךָ וּמִן-הַעֲבֹדָה הַקָּשָׁה אֲשֶׁר עָבַד-בְּךָ; ⁴ וְנִשְׂאתָ הַמֶּשֶׁל הַזֶּה עַל-

מֶלֶךְ בְּבֶל וְאִמְרַת

אֵיךְ שָׁבַת נֹגֵשׁ

שָׁבַתָּה מִדְּהַבָּה;

⁵ שִׁבְרָה יְהוָה מִטָּה רְשָׁעִים

שָׁבַט מִשְׁלִים;

⁶ מָכָה עַמִּים בְּעִבְרָה מִכַּת בִּלְתִּי סָרָה

רָדָה בְּאֵף גּוֹיִם מִרְדֹּף בְּלִי חֶשֶׁךְ;

⁷ נָחָה שִׁקְטָה כָּל-הָאָרֶץ

פָּצְחוּ רִנָּה;

⁸ גַּם-בְּרוּשִׁים שָׁמְחוּ לְךָ אֶרְצֵי לִבְנוֹן

מֵאֵז שָׁכַבְתָּ לֹא-יַעֲלֶה הַכֶּרֶת עֲלֵינוּ;

⁹ שָׁאוּל מִתַּחַת רִגְזָה לְךָ לִקְרֹאת בּוֹאֵךְ

עוֹרֵר לְךָ רְפָאִים כָּל-עֲתוּדֵי אֶרֶץ הַקִּיּוֹם מִכִּסְאוֹתֵם כָּל מַלְכֵי גּוֹיִם;

¹⁰ כָּלֵם יַעֲנוּ וַיֹּאמְרוּ אֵלֶיךָ

גַּם-אַתָּה

חֲלִיתָ כְּמוֹנוּ אֲלֵינוּ נִמְשַׁלְתָּ;

¹¹ הוֹרֵד שָׁאוּל גְּאוֹנְךָ

הַמִּית נְבִלֶיךָ תַּחְתֶּיךָ יַעַר רִמָּה

וּמִכְסֶיךָ תוֹלְעָה;

¹² אֵיךְ נִפְלַת מִשְׁמַיִם

הַיֵּלֶל בֶּן-שַׁחַר

נִגְדַעְתָּ לְאֶרֶץ חוֹלֵשׁ עַל-גּוֹיִם;

¹³ וְאַתָּה אִמְרַת בַּלְבָּבְךָ

הַשָּׁמַיִם אֲעֹלָה

מִמַּעַל לְכּוֹכְבֵי-אֵל אַרְיִים כִּסְאֵי

וְאֲשַׁב בְּהַר-מוֹעֵד

בִּירְכָתִי צִפּוֹן;

¹⁴ אֲעֹלָה עַל-בְּמִתִּי

עַב אֲדַמָּה לְעֵלְיוֹן;

¹⁵ אַךְ אֶל-שָׁאוּל תוֹרֵד

אֶל-יְרֻכְתֵי-בוֹר;

¹⁶ רְאֵיךָ אֵלֶיךָ יִשְׁגִּיחוּ אֵלֶיךָ

יִתְבוֹנְנוּ הַזֶּה הָאִישׁ מְרַגֵּז הָאָרֶץ

מִרְעִישׁ מִמַּלְכוֹת;

¹⁷ שֵׁם תִּבְל כַּמְדָּבָר

וְעָרְיוּ הַרְס אֲסִירָיו לֹא-פֶתַח בַּיִתָּה;

¹⁸ כָּל-מַלְכֵי גּוֹיִם כָּלֵם

שָׁכְבוּ בְּכַבּוֹד אִישׁ בְּבֵיתוֹ;

¹⁹ וְאַתָּה הַשְׁלַכְתָּ מִקְבָּרְךָ

כְּנֹצָר נִתְעַב

לְבַשׁ הַרְגִים מִטַּעֲנֵי חֶרֶב

יִרְדֵי אֶל-אֲבְנֵי-בוֹר

כְּפָגַר מוֹבָס;

²⁰ לֹא-תַחַד אַתֶּם בְּקִבּוּרָה

כִּי-אֶרְצָךְ שַׁחַת עִמָּךְ הַרְגַת

לֹא-יִקְרָא לְעוֹלָם זֶרַע מִרְעִים;

²¹ הִכִּינוּ לְבָנָיו מִטְבַּח

בְּעוֹן אָבוֹתֵם בַּל-יִקְמוּ

וַיִּרְשׁוּ אֶרֶץ

וּמְלֹאוֹ פְּנֵי-תִבְל עָרִים;

²² וְקִמְתִּי עֲלֵיהֶם נָאִם יְהוָה צְבָאוֹת וְהִכְרַתִּי לְבַבְל שֵׁם וְשָׂאֵר וְנִין וְנֹכַד נָאִם-יְהוָה; ²³ וְשִׁמְתִּיהָ לְמוֹרֶשׁ קֶפֶד וְאֶגְמִי-מִיָּם וְטֹאטֹאטִיָּה בְּמִטְאֵטֹא הַשָּׁמַד נָאִם יְהוָה צְבָאוֹת; ²⁴ נִשְׁבַּע יְהוָה צְבָאוֹת לֵאמֹר אִם-לֹא כִּאֲשֶׁר דָּמִיתִי כֵּן הִיְתָה וְכִאֲשֶׁר יַעֲזִיתִי הִיא תִּקּוּם; ²⁵ לְשִׁבְרָה אֲשׁוּר בְּאֶרְצִי וְעַל-הָרִי אֲבוֹסְנוּ וְסָר מֵעֲלֵיהֶם עָלוּ וְסָבְלוּ מֵעַל שִׁכְמוֹ יְסוּר; ²⁶ זֹאת הָעֵצָה הַיְעוּצָה עַל-כָּל-הָאָרֶץ וְזֹאת הִי הַנְּטוּיָה עַל-כָּל-הַגּוֹיִם; ²⁷ כִּי-יְהוָה צְבָאוֹת יַעַץ וְיָמִי יִפֹּר וְיָדוּ הַנְּטוּיָה וְיָמִי יִשְׁיבְנָה;

יד 4 "הַמְשַׁל" המושג הזה הינו מושג עברי ספרותי חכם *mashal* (BDB 605), אשר בדרך כלל מתורגם "משל". למרות זאת, המבנה השירתי של פסוקים 3-21 הינו במד של קינת הספד (כלומר, פרק מז ואיכה).

☐ **"על-מֶלֶךְ בְּבֵל"** הזהות של התואר הזה לא ידועה. בבקשה קראו את "תובנות הקשריות", ג, פסקה 2 של פרק יג. שימו לב כיצד בפרק יד 24, בלי שום נוסחת "נבואה", יש פנייה ישירה לאשור. אחרי הנפילה של העיר בבל לאשור ב-689 לפנה"ס, המלכים האשורים לקחו את תואר הכס המוסף של "מלך בבל".

NASB	"כעס פסק"
NKJV	"עיר הזהב פסקה"
NRSV	"החוצפה שלו פסקה"
NJB	"כיצד היהירות נגמרה"
LXX	"המעביד פסק"

לטקסט המסורתי יש את המילה מדהבה, אך היא משומשת רק כאן בברית הישנה. אם האות ד' משתנת ל-ר' כמו מגילת ישעיהו במגילות ים המלח, אז מרהבה (BDB 923) הופך ל-"היר" או "חוצפן". ה-USB Hebrew Text Project נותן לקריאה הזו ציון של "C" (כלומר, ספק ניכר). ה-NKJV עוקב אחר שורש ארמי אפשרי אשר מתייחס לזהב. שום תרגום עיקרי אחר לא עקב אחר עקבותיו.

יד 5 "יהוה" יהוה הינו השולט מאחורי היסטוריית האנושות (ראו. פסוקים 22-23, 24). הוא אולי בלתי נראה לאלו אשר חסרי אמונה, אך הוא מכון את ההיסטוריה עבור ביאת המשיח (הביאה הראשונה) והתממשות עידן הצדק (ביאה שנייה). ראו נושא מיוחד ב-א 3.

☐ המטה (BDB 641) והשבט (BDB 986) היו סמלים לעוצמה של מלך (ראו. פסוק 6). הם משומשים עבור השימוש של יהוה באשור ב-י 5.

יד 7 "נְחָה שְׁקֵטָה כָּל-הָאָרֶץ" ה"מנוחה" (Qal PERFECT, KB 679, BDB 628) מתייחס לזמן של שלום מפלישה. אותו הפועל משומש בפסוק 3 (INFINITIVE CONSTRUCT *Hiphil*) להתייחס למנוחה/שלום של אנשי הברית. כאן זה מתייחס לכל המזרח הקרוב העתיק ("כל הארץ"). הנפילה של כוחות המסופוטמיה גורמת למנוחה, שקט, ושמחה במזרח הקרוב העתיק כולו. העריץ הובס (ראו. פסוק 8).

☐ **"פָּצְחוּ רִנָּה"** ישעיהו מדבר לעתים קרובות על השמחה של גאולה (ראו. מד 23; מט 13; נב 9; נד 1). כאן, זה אלמנט של שמחה אסכטולוגית ("כל הארץ"). הרצון של יהוה עבור כל האנושות היה מנוחה, שלום, שפע ושמחה (ראו. בראשית א – ב)!

יד 8 "לא-יעלה הכרת עלינו" זה יכול להתכוון לאחד משלושה דברים.
1. בבל ייצאה הרבה עצים עבור פרויקטים של בנייה עבורה (מילולי)
2. האויב לא יכרות עצים כדי לבנות ציוד עבור מצור (מילולי)
3. האדמה תשגשג בשלום (סמלי)

יד 9 "שָׂאוּל" שאול מאופיין כמכינה מפגש מסביר פנים עבור המלכים שנפלו. זה (BDB 982) מתייחס למקום מעצרים של המתים. בברית הישנה חיים אחרי המוות מתוארים כלהיות קיום מודע, אך ללא שמחה; אנשים בהיותם רק צל של עצם העבר שלהם עם שוויון מאולץ בשתיקה (ראו. פסוקים 10-11, איוב ג 17-19; י 21-22; כא 23-26). ראו נושא מיוחד: היכן המתים? בפרק ה 14.

NASB	"רוחות המתים"
NKJV	"המתים"
NRSV	"הצל"
TEV, NJB	"רוחות"
LXX	"חזקים"
REB	"המתים העתיקים"

המושג (BDB 952, ראו. כו 19) משומש בשירה עבור

1. מלכים מתים, NJB, TEV
 2. לוחמים מתים, LXX
 3. אבות קדמונים מתים, REB
 4. המתים בכללי, NKJV, NASB
- בטקסטים היסטוריים זה מתייחס ל-*Rephaim*, קבוצה אתנית הקשורה לענקים.

NASB, NRSV	"מנהיגי העולם"
NKJV	"הראשי של כדור הארץ"
TEV	"אלו אשר היו רבי עצמה"
NJB	"שליטי העולם"

זה פשוטו כמשמעו "אילים" (800 BDB, ראו. יחזקאל לד 17). זה מתייחס למנהיג של העדר ואז מטאפורית לחברות אנושיות.

נושא מיוחד: מונחים לתיאור לוחמים גבוהים/בעלי עוצמה או קבוצות של אנשים

אנשים ענקים/גבוהים/בעלי עוצמה רבה מכונים בכמה שמות

1. נפלים *Nephilim* (ענקים, BDB 658, KB 709) – בראשית ו 4 (ראו נושא מיוחד: בני האלוהים בבראשית ו); במדבר יג 33
 2. רפאים *Rephaim* (ענקים, BDB 952 II, KB 1274) – בראשית יד 5; דברים ב 20,11; ג 13,11; יהושע יב 4; יג 12; ב"ש כא 22,20,18,16; א"דברי ימים כ 8,6,4
 3. הזוזים *Zamzummin* (BDB 273), *zuzim* (BDB 265, KB 266) – בראשית יד 5; דברים 20
 4. אימים *Emim* (BDB 34) – בראשית יד 5; דברים ב 11-10
 5. ענקים *Anakim* (בני הענק, בעלי צוואר ארוך, BDB 778 I, KB 859 II) – במדבר יג 33; דברים א 28; ב 10-11,21; ט 2; יהושע יא 22-21; יד 15,12; טו 14; שופטים א 20
- שימו לב בבראשית יד 5 מופיעות שלושה קבוצות של ענקים (ראו LXX, Vulgate). המונח *Rephaim* מופיע גם בהקשר ליצורים שחיים בשאול *Sheol* (ראו איוב כו 5; תהילים פח 11-10; ישעיהו כו 14,19)

יד 11 שתי השורות הראשונות מציינות את אורח החיים המפואר והבזבזני של המלכים המזרחיים. הם שוכבים על כריות וישנים על מיטות רכות.

שתי השורות האחרונות מתארות את המיטה החדשה של המלכים בשאול/קבר (כלומר, תולעים). אפילו המונרכים אשר ראו בעצמם אלים, יום אחד יהיו במיטת תולעים! תמותה הינה משווה עבור כל האנושות (ראו. ה 14). איזו ניגודיות!

■ **"תולעה"** כאן זה משמש מילולית כניב עבור מוות ומטאפורית עבור פחד ממוות והמעבר של כל חיי אדם.

יד 12 **"אין נפלת משמים"** הפועל (BDB 656, KB 709, Qal PERFECT) מצוין מצב מיושב. השאלה היא, "האם זה מילולי או פיגורטיבי?" הפועל משמש עבור מוות אלים (BDB 657, פסוק א2). ישעיהו משתמש בזה ב- ג 8, ח 15 עבור הרס של עיר. אך המשפט המוסף, "משמים", זה מה שגורם לפרשנים להצהיר על ישות מלאכית, כמו גם המילים הדומות של ישוע בלוקס י 18.

NASB	"כוכב השחר"
NKJV, Vulgate	"לוציפר"
NRSV	"יום הכוכב"
TEV	"כוכב שחר בהיר"
NJB, LXX	"יום כוכב"
REB	"כוכב שחר בהיר"

המושג הזכרי הנומינטיבי הינו הכרך (BDB 237, KB 245). הצורה הזאת נמצאת רק כאן בברית הישנה. השורש המילולי הלל יכול להתכוון

1. "לזהור" יכול להתייחס לירח החדש

2. "להיות רברבני" או "לשבח", מאיפה שאנחנו מקבלים את תהלי הלל (כלומר, תהלים לשבח) ה-KB מזכיר מספר אופציות למקור של השורש הזה

1. משורש אוגריתי, הילל *hll*

2. משורש ערב, סהר הירח החדש

3. משורש עברי, לא בטוח, אך כנראה מתייחס לונוס כוכב השחר ("בן שחר")

4. מהלטיני, לוציפר מתייחס לונוס (כלומר, פשוטו כמשמעו "מביא האור")

כל נקודת הכותרת היא שהאור השמימי הזה מוחלף במהירות על ידי אור הבוקר. הפאר שלו קצר! יש אור חדש, הביא יותר וטוב יותר אשר מגיע!

■ **"נגדעת"** שתי השורות הבאות של פסוק 12 מתייחסות בבירור למלך ארצי של אשור או בבל (ראו. פסוקים 16-17). הדימוי של השיר (פסוקים 4-21) נלקח ממיתולוגיה כנענית (במיוחד פסוקים 13-14), אשר ידוע מהטבליות של ראס שמרה המתוארכות למאה החמש עשרה שנמצאה בעיר אוגרית.

המושגים "כוכב השחר" (הילל) ו-"שחר" (שחר) שניהם שמות של אלוהויות במיתולוגיה הכנענית, כמו גם הרה של האלים בצפון (הר צפון, ראו. תהלים מח 2). בנוסף לכך, התואר עבור אלוהות, "עליון", הינו שכיח בשירים אוגריתים והמתייחסים ל-בעל שמים *Ba'al Hamaim* ("אדון השמים"). בשירה-מיתולוגיה כנענית הלל, אל נחות יותר, מנסה לתפוס כוח, אך מובס. זה מאחורי הדימוי של ישעיהו לשליט מזרחי יהיר.

התיאור הזה של מלך יהיר, גאוותני קרוב מזרח עתיק מתרחב מפסוקים 8-11. רק פסוק 12, נלקח פשוטו כמשמעו בעקבות הוולגטה, וחוסר ידע של הספרות האוגריתית יכול להשתמש בהקשר הזה כהתייחסות למנהיג מלאכי מורד. ראו תובנות הקשריות, ב.

יד 13-14 שני הפסוקים הללו מראים את היהירות והגאווה של מלכים במזרח הקרוב הקדום.

1. "אעלה...", *Qal IMPERFECT*, KB 828, BDB 748

2. "ארים כסאי...", *Hiphil IMPERFECT*, KB 1202, BDB 926

3. "אשב...", *Qal IMPERFECT*, KB 444, BDB 442

4. "אעלה...", אותו הפועל כמו מספר 1

5. "אדמה...", *Hiphil IMPERFECT*, KB 225, BDB 197

יהירות וגאווה הם המהות של הרוח של אדם נפול. יהוה באופן ייחודי שופט את הערכה העצמית האנושית הזו!

יד 13 "כוכבי-אל" התואר לאלוהות הינו אל *El*, (לא ברור) (BDB 42), אשר היה דרך ציון שכיחה לאלוהות בכל

המזרח הקרוב העתיק. גם זה, יכול לשקף את המיתולוגיה הכנענית מהאוגרית.

הכוכבים נחשבו כמלאכים/אלים אשר שלטו בגורל בני האדם (כלומר, פולחן כוכבים בבלי מהזיגוראת). האדם

הזה רצה שליטה מלאה על כדור הארץ.

■ **"ואשב בהר-מועד"**

בִּירְכָתִי צְפוֹן זהו סמל למלכותו של אלוהים (ראו. תהלים מח 2; יחזקאל כח 14). הדבר הפתיע הוא שהמיקום שלו "בירכתי צפון". הרה הזה של האלים בצפון הרחוק היה חלק מהמיתולוגיה הכנענית, דומה להר אולימפוס היווני.

יד 14 "לְעֵלְיוֹן" התואר הזה *עליון Elyon*, (לא ברור) (BDB 751 II), משומש על ידי בלעם במדבר כד 16 ומקביל ל-

שדי Shaddai (כלומר, כל יכול, BDB 994). זה משומש על ידי משה בשיר שלו לפני מותו בדברים לב 8, כמו גם דויד

ב-ב שמואל כב 14 ומספר תהלים.

זה גם משומש בטבליות ראס שמרה עבור אל עליון כנעני.

יד 15 במקום ללכת להר המרוחק בהרים (BDB 438) בצפון, הוא ילך למטה למעמקים (BDB 438), *שאול Sheol*.

המושג *שאול Sheol* (BDB 982, ראו נושא מיוחד ב-ה 14) מקביל ל-"בור" (BDB 92, ראו. יחזקאל לא 16),

אשר הינו עוד שם לקבר (ראו. משלי כח 17). אותו המושג משומש בפסוק 19 ומקביל ל-לקבר (ראו. פסוק 18).

יד 16-19 זוהי הסטרופה הרביעית; היא מתייחסת לתדהמת הצופים ב-*שאול Sheol* על הגופה של מלך בבל אשר

מת. זה דומה לפסוקים 9-11.

יד 17 הפסוק הזה מציין את נוהלי הגירוש האגרסיביים של אשור ובבל. מכניזם שליטת האוכלוסייה הזה מתהפך על

ידי כורש השני (פרס האחמנית) ב-538 לפנה"ס.

יד 19 "כְּנָצַר נִתְעַב" אותו המושג (BDB 666) משומש בו-13 לגבי "זרע קודש מצבתה" וב-יא 1 לגבי השורש/חוסר מישי, שניהם מתייחסים למשיח, המלך האמיתי. המלכים של המזרח הקרוב הקדום הינם "הנצר הנתעב"!

☐ **"כְּפָגַר מוּבַס"** זה מדבר על השפלה של קבורה לא נאותה (התייחסות אפשרית לסרגון השני). לא רק שהמלך פספס את הקבורה המלכותית, הוא פספס את כל הקבורה! המושג "מובס" (*Hophal PARTICIPLE*, KB 115, BDB 100) משומש גם בפסוק 25 (*Qal IMPERFECT*). זאת הייתה מטאפורה למשפט יהוה (ראו. סג 6, *Qal IMPERFECT* ו-18, *Polel PERFECT*). התהלים משתמשים בזה באופן קבוע עבור ניצחון של עם הברית על אויבים באמצעות כוחו ונוכחותו של יהוה (ראו. תהלים מד 5; ס 12; קח 13). עם ברית לא צייתיני רמסו את אדמתו של אלוהים (ראו. ירמיהו יב 10; *Polel PERFECT*).

יד 20 לא רק שלא יתאפשר למלך היהיר קבורה נאותה, לא ירש את מקומו חבר משפחה. הוא ומשפחתו ינותקו. הארץ שלו לא תזכור אותו!

יד 21 הצאצאים של המלך יהרגו בגלל חטאי אביהם. זה משקף את שמות כ 5. אסור למלך והאומה המרשעת שלו לשגשג. יהוה רוצה שעולם יהיה מלא, אך לא בחוסר צדק.

יד 22-23 זה יוצר מסקנה של הפרוזה. נראה לי שפסוק 23 קשור ל-יג 21-22, אשר הינו מטאפורה כדי לתאר את החורבן המוחלט של האומה הזאת, המלך הזה והעיר הזאת.

יד 22 "וַיִּן וַיִּכְדֹּ" שני המושגים הללו (BDB 630 ו-645) מתייחסים לצאצאים.

1. הראשון, ילדים נוכחים

2. השני, עץ המשפחה או יוחסין

איבוד הצאצאים נחשב לבושה גדולה וקללה (ראו. מז 9). זה אולי אפילו נחשב כגורם משפיע לאחר המוות.

יד 23 "וְטֹאטְאֵתִיָּה בְּמִטְאָטָא הַשְּׂמֵד" יהוה מתואר כאישה/ילד אשר מנקה את הבית על ידי טאטוא (BDB 370, KB 367, *Pilpel PERFECT*). כל האשפה מוסרת. איזו מטאפורה ביתית, אך עוצמתית (ייחודי עבור ישעיהו).

יד 24-27 רוב התרגומים באנגלית גורמים לשינוי בפסקה כאן. אך שימו לב שאין שום סמן "נבואי", אשר רומז ש-יג 1 – יד 27 הינו יחידה ספרותית אחת המתמודדת עם ההשמדה של אשור. ראו תובנות הקשריות, ג.

יד 24 הפסוק הזה מצהיר שרצונו של אלוהים יתבצע. המילה שלו בטוחה (ראו. מו 11; נה 8-9; איוב כג 13; תהלים לג 9; מעשי השליחים ד 28).

☐ **"נִשְׁבַּע יְהוָה צְבָאוֹת"** על ידי כוחו וסמכותו של עצמו, יהוה מצהיר את תוכניותיו ומטרותיו (ראו. יד 24; מה 23; סב 8; דברים א 8, 35; ב 14; ד 31; ו 10, 18, 23; ירמיהו נא 14; עמוס ד 2; ח 7).

יד 25 "לְשֹׁבֵר אֲשׁוּר בְּאַרְצֵי" זה עלול להתייחס למגיפה אשר הרסה 185,000 חיילים של סנחריב בלילה אחד לפני שערי ירושלים ביזמו של חזקיהו (ראו. ב מלכים יח – יט 37, במיוחד. יט 35-37; ב דברי הימים לב).

☐ **"סָר מֵעֲלֵיהֶם עֲלוֹ"** זהו נושא חוזר (ראו. ט 4; י 27). עול, כמו "מוט" או "שרביט", היה סמל של דיכוי זה.

יד 26-27 למלך האשורי הזה הייתה תכנית של שליטה עולמית (פסוק 26), אך ליהוה היה תכנית אחרת (ראו. ח 10), תכנית לגאולה עולמית (פסוק 27)! אשור, בבל ופרס הינם כלים בתוכניתו של יהוה ואין מישהו שיכול לעמוד בפני ידו (כלומר, כוח).

ישעיהו יד 28-32 (טקסט התנ"ך על פי המסורה בכתב יד לנינגרד)

²⁸בִּשְׁנַת-מוֹת הַמֶּלֶךְ אֶחָז הָיָה הַמִּשָּׂא הַזֶּה;

²⁹אֶל-תִּשְׁמָחִי פִּלְשֶׁת כָּלָךְ

כִּי נִשְׁבַּר שִׁבְט מִכָּךְ

כִּי-מִשְׂרָשׁ נֶחֱשׂ יֵצֵא צָפַע

וּפְרִיז שֶׁרַף מְעוֹפֵף;
³⁰וְרָעוּ בְכוּרֵי דָלִים
 וְאֶבְיוֹנִים לְבֶטַח יִרְבְּצוּ
 וְהַמְתִּי בְרַעַב שֶׁרַשֵׁךְ
 וְשִׁאֲרֵיתָךְ יִהְרַג;
³¹הִילִילִי שֶׁעַר זַעֲקֵי-עִיר
 נִמּוּג פְּלִשֶׁת כָּלֶךְ
 כִּי מִצְפּוֹן עֵשָׂן בָּא
 וְאֵין בּוֹדֵד בְּמוֹעֲדָיו;
³²וְמָה-יַעֲנֶה מְלֶאכִי-גוֹי
 כִּי יִהְיֶה יִסַּד צִיּוֹן
 וְבָה יִחְסוּ עַנְיֵי עַמּוֹ;

יד 28 שימו לב שיש "נבואה" המוזכרת ב-יד 28-32 אשר מתמודד עם משפט יהוה על פלשת (כלומר, פלשתים), אך זה לא קשור לסטרופה של אשור בפסוקים 24-27.

☐ **"בְּשֵׁנֶת-מוֹת הַמֶּלֶךְ אַחַז"** בטבלת הברית הישנה שלי, "מלכי המלוכה המחולקת" (נספח 4, מספר 3), שלושה מלומדים נותנים את התאריכים המוצאים שלהם עבור אחז.

1. John Bright, 715-735 לפנה"ס

2. E. J. Young, 728-736 לפנה"ס

3. R. K. Harrison, 715/716-732/732 לפנה"ס

התאריכים הללו (שלטון ושלטון משותף, לא בהכרח מוות) יכולים להתאים לארבעה מלכים אגרסיביים אשורים.

1. תגלית פלסאר השלישי, 727-745 לפנה"ס

2. שלמנאסר החמישי, 722-727 לפנה"ס

3. סרגון השני, 705-722 לפנה"ס

4. סנחריב, 681-705 לפנה"ס (185,000 חיילים מתו לפני חומות ירושלים ב-701 לפנה"ס, ראו. ישעיהו לו

– לט; ב מלכים יח – יט)

מספר 3, סרגון השני, מת במלחמה הרחק מהבית וכן השתתף במסע מלחמתי נגד פלשת.

יד 29 פלשת מקבלת פקודה לא לשמוח (Qal IMPERFECT, KB 1333, BDB 970) משומש במובן יוסיבי) מפני שהאימפריה המרושעת הובסה. הגאולה הקצרה שלהם לא תמשך!

☐ שתי השורות האחרונות של פסוק 29 הם מאד עמומים ולא בטוחים. נראה שהם מתכוונים שדברים ילכו מהגרוע לגרוע יותר.

המשפט "יצא צפע" הינו שם העצם "צפע" (BDB 977, ראו. ל 6; במדבר כא 6) יחד עם הבינוני "יצא"

(BDB 733, KB 800, Polel PARTICIPLE), אשר מציין תנוכה מהירה (כלומר, להכות, להחליק, לזנק).

יד 30 שתי השורות הראשונות מתייחסות לדאגתו של אלוהים עבור

1. עם הברית שלו (ראו. פסוק 32) או

2. החברה הפלסטינית הנזקקת

יד 31 "הִילִילִי שֶׁעַר זַעֲקֵי-עִיר" שני הציוויים הללו

1. הִילִילִי, KB 413, BDB 410, Hiphil

2. זַעֲקִי, KB 277, BDB 277, Qal

מתארים הנפילה של חמשת הערים של הפלסטינים, כל אחת עם המלך שלה (מדינות העיר).

☐ **"נִמּוּג פְּלִשֶׁת כָּלֶךְ"** הפועל (Niphal INFINITIVE ABSOLUTE, KB 555, BDB 556) מתאר את הפחד המשתק אשר תופס את האוכלוסייה (ראו. שמות טו 15; יהושוע ב 9, 24; א שמואל יד 16).

תבחינו שהמשפט הזה מתייחס להרס של חברה שלמה (ראו. ירמיהו מז ועמוס א 8-6).

יד 31 "אֵין בּוֹדֵד בְּמוֹעֲדָיו" זה מתאר את הפולש המסופוטמי החדש. אחד נעלם (ראו. פסוק 29), אך אחר, גרוע יותר (ראו. פסוק 29 ג, ד) מגיע!

❖ "כי מצפון עשן בא" האימפריות של הסהר הפורה נמצאות מזרחית לכנען, אך בגלל המדבר בין הצבאות שלהם, הם היו חייבות לעקוב אחר הנהרות למקור שלהם ואז לנוע דרומה לאורך מישור החוף. לכן, "צפון" הפך לניב של פלישה, רשע, והרס.

1. כאן זה מתייחס לאשור

2. בירמיהו ד 6; ו 1, 22; י 22; יג 20; טו 12; מו 20, 24; יחזקאל כו 7 זה מתייחס לניאו-בבל.

שאלות לדין

זהו ספר פרשנות שמטרתו להיות מדריך לימוד, מה שאומר שאתם אחראים לפרש בעצמכם את הכתובים. כל אחד מאתנו חייב ללכת באור שיש לנו. אתם, כתבי הקודש ורוח הקודש בראש סדר העדיפויות בפרשנות. אתם לא צריכים להשאיר את זה לפרשן.

שאלות לדין אלו ניתנו כדי לעזור לכם לחשוב היטב על הנושאים הגדולים בחלק זה של הספר. הן נועדו להיות מעוררות חשיבה ולא סופיות.

1. האם פרקים יג – יד מתייחסים לבבל או אשור?
2. האם פרקים יג ו-יד מדברים על מלך היסטורי מסוים או האם התואר משמש כסמל לממשלה אנושית חסרת אלוהים.
3. האם פרק יד הינו התייחסות לשטן?
4. האם הפרק הזה מזכיר שדים או בעלי חיים ב-יג 21-22; יד 23?
5. סיכמו את האמת התאולוגית במשפט אחד.
6. כיצד הנבואה הזאת משומשת בברית החדשה?

ישעיהו ט"ו

חלוקה של קטעים לפי תרגומים מודרניים

NASB	NKJV	NRSV	TEV	NJB
פסק דין מואב	הצהרה נגד מואב	נגד מואב (ט"ו 1-ט"ז 14)	אלוהים יחריב את מואב	אודות מואב
ט"ו 1-9 (1-9)	ט"ו 1-4 (1-4)	ט"ו 1-9 (1-9)	ט"ו 1-9	ט"ו 1 (1)
				ט"ו 2-א-ב (3-א2)
				ט"ו 2-ג-3 (3-ג2)
				ט"ו 4-ג-5 (5ג-4)
	ט"ו 5-9 (5-9)			ט"ו 5-6-ד-5 (6-ד5)
				ט"ו 6 (6)
				ט"ו 7 (7)
				ט"ו 8 (8)
				ט"ו 9 (9)

מחזור קריאה שלישי

מעקב אחר כוונתו המקורית של המחבר ברמת הפסקה

זהו ספר פרשנות שמטרתו להיות מדריך לימוד, מה שאומר שאתה אחראי לפרש בעצמך את הכתובים. כל אחד מאתנו חייב ללכת באור שיש לנו. אתה, כתבי הקודש ורוח הקודש בראש סדר העדיפויות בפרשנות. אתה לא צריך להשאיר את זה לפרשן.

קרא את הפרק ברציפות. זהה את הנושאים. השווה את חלוקת הנושאים שלך עם חמשת התרגומים המודרניים. אין השראה בחלוקה לפסקאות, אבל זהו המפתח לעקוב אחר כוונתו המקורית של המחבר, שזה הלב של הפרשנות. לכל פסקה של נושא אחד ויחיד.

1. פסקה ראשונה
2. פסקה שנייה
3. פסקה שלישית
4. וכו'.

תובנות הקשריות

מקומות מוזכרים בפרקים טו – טז

ישעיהו הכיר מאד את האזור הגאוגרפי הטרנס-ירדני (מזרח ירדן).

א. ערים

1. ער, פסוק 1
2. קיר, פסוק 1 (קיר-חרשת טז 7, 11)
3. דיבן, פסוקים 2, 9
4. נבו, פסוק 2
5. מידבא, פסוק 2
6. חשבון, פסוק 4; טז 9
7. אלעלה, פסוק 4; טז 9
8. יהץ, פסוק 4
9. צער, פסוק 5
10. עגלת שלשיה, פסוק 5 (פשוטו כמשמעו "עגלת השלישית", ראו. ירמיהו מח 34)
11. לוחית, פסוק 5
12. חורנים, פסוק 5
13. אגלים, פסוק 8
14. באר אילים, פסוק 8
15. דימון (DSS, "דימון"), פסוק 9
16. סלע, טז 1
17. קיר חרשת, טז 7, 11
18. שבמה, טז 8, 9
19. יעזר, טז 8, 9
20. אדמה (REB טו 9)?

ב. אפיקים

1. מי נמרים, פסוק 6
2. נחל הערבים (אפשרי "וואדי הצפצפות"), פסוק 7
3. מי דימון, פסוק 9
4. מעברת ארנון, טז 2

ג. רישום כל הערים הללו והאפיקים הינם להדגשה של הרס מוחלט. יש תנועה של פליטים דרומה או ליהודה (ראו. טז 1-4).

לימוד מילים וביטויים

ישעיהו טו 9-1 (טקסט התנ"ך על פי המסורה בכתב יד לנינגרד)
¹משא מואב

כי בליל שדד ער מואב נדמה
כי בליל שדד קיר-מואב נדמה;
²עלה הבית ודיבן הבמות לבכי
על-נבו ועל מידבא מואב ליל
בכל-ראשיו קרחה כל-זקן גרועה;
³בחוצתיו חגרו שק
על גגותיה וברחבתיה
כלה ליל ירד בבכי;
⁴ותזעק חשבון ואלעלה
עד-יהץ נשמע קולם
על-כן חלצי מואב ירעו
נפשו ירעה לו;
⁵לבי למואב יזעק
ברחה עד-צער עגלת שלשיה
כי מעלה הלוחית בבכי יעלה-בו
כי דרך חורנים זעקת-שבר יעערו;
⁶כי-מי נמרים משמות יהיו

כי-יבש חציר כלה דשא
ירק לא היה;
7 על-כן יתרה עשה ופקדתם
על נחל הערבים ישאום;
8 כי-הקיפה הזעקה את-גבול מואב
עד-אגלים יללתה ובאר אילים יללתה;
9 כי מי דימון מלאו דם
כי-אשית על-דימון נוספות
לפליטת מואב אריה ולשארית אדמה;

טו 1 שימו לב כיצד סמן ההקשר של ישעיהו למסר חדש או חזון "משא" (BDB 672 II) מופיע בפסוק 1. ראו הערה ב- יג 1 (ראו. יד 28; יז 1; יט 1; כא 1, 11, 13; כב 1; כג 1; ל 6). המושג הזה מציין התגלות שמימית.

❑ **"מואב"** זה אחד הקרובים של ישראל מלוט ואחד משתי בנותיו לאחר הבריחה שלהם מסדום (ראו. בראשית יט). מואב, עמון ואדום (כלומר, האומות הטרנס ירדניות) מוזכרים בראשונה כמקבלי שליטה על ידי יהודה ב-יא 14. פרקים טו – טז יוצרים יחידה ספרותית המתמודדת עם המשפט של מואב (ראו. ירמיהו מח; יחזקאל כה-11-8; עמוס ב 3-1; צפניה ב 8-11). מואב מוזכרת לעתים קרובות במדבר מפני שישראל הייתה חייב לנדוד דרך השטחים שלה כדי להגיע לכנען. משה נקבר שם (ראו. דברים לד).

❑ **"כי בליל"** המשפט הזה חוזר על עצמו פעמיים ומדגיש פתאומיות ומוחלטות של המשפט המגיע של ערי מואב. שני הפעלים "שודד" (BDB 994, KB 1418) ו-"נדמה" (פשוטו כמשמעו "נותקה", BDB 198, KB 225) הינם מושלמים, מציינים גם הרס מוחלט. ישעיהו השתמש בפועל "נדמה" כדי לתאר את עצמו ב-ו 5. הצבאות האשוריות פולשות לכנען/פלסטין מספר פעמים.

1. סרגון השני ב-715 לפנה"ס
2. סרגון השני ב-711 לפנה"ס
3. סנחריב ב-701 לפנה"ס

❑ **"ער"** המושג (BDB 786 I) יכול להתייחס לעיר (זה שם כללי לעיר בשפה המואבית) או אזור (כלומר, דברים ב 9, 29).

כיוון שקיר (BDB 786 I) מתכוון גם "קיר" (ראו. LXX, כלומר, עיר מוקפת חומה) בעברית, זה אפשרי שער וקיר מתייחסים לעיר הבירה של מואב בשורות שירה מקבילות.

טו 2 **"דיבן... נבו... מידבא"** ישנם גם ערים מואביות הרשומות במדבר בקשר לתקופת הנדידה במדבר בזמן שישראל סוף התקרבה לכנען מהצד המזרחי של בקע הירדן.

טו 2-3 **"לבכי... קרחה... זקן גרועה... חגרו שק... בבכי"** כל אלו מתייחסים לטקסי אבל של המזרח הקרוב העתיק (ראו. כב 12; עזרא ט 3; איוב א 20; ירמיהו ז 29; טז 6; מא 5; מז 5; מח 37; יחזקאל ז 18; כז 31; מיכה א 16). האוכלוסייה מנסה לפנות לאלים שלהם (ראו. פסוק 2); הם מנסים לחזור בתשובה ולחפש עזרה, אך אין שום עזרה מאלילים חסרי חיים!

נושא מיוחד: מנהגי אבל

הישראלים הביעו את צערם על מותו של אהוב ובעקבות חזרה אישית בתשובה או פשעים קולקטיביים במספר דרכים:

1. קרעו את הגלימה החיצונית, ברא' לז 29, 34; מד 13; שופ' יא 35; שמ"ב א 11; ג 31; מל"א כא 27; איוב א 20)
2. שמו על עצמם שק, ברא' לז 34; שמ"ב ג 31; מל"א כא 27; ירמ' מח 37
3. הורידו את הנעליים, שמ"ב טו 30; ישע' כ 3
4. הניחו ידיים על הראש, שמ"ב יג 19; ירמ' ב 37
5. שמו אבק על הראש, יהושע ז 6; שמ"א ד 12; נחמ' ט 1
6. ישבו על האדמה, איכה ב 10; יחז' כו 16 (שכבו על האדמה, שמ"ב יב 16); ישע' מז 1
7. היכו על החזה, שמ"א כה 1; שמ"ב יא 26; נחמ' ב 7

8. להתאבל, א שמואל כה 1; ב שמואל יא 26
9. חתכו את הגוף, דבר' יד 1; ירמ' טז 6; מח 37
10. צמו, שמ"ב יב 16, 22; מל"א כא 27
11. קונונו קינה, שמ"ב א 17; ג 31; דה"ב לה 25
12. קרחות (תלשו או גלחו את השיער), ירמ' מח 37
13. קיצצו את הזקן, ירמ' מח 37
14. כיסו את הראש או הפנים, שמ"ב טו 30; יט 4
- אלה היו סימנים חיצוניים של רגשות פנימיים.

טו 4 "חֶשְׁבוֹן... וְאֶלְעָלָה... יְהִי" ישנם גם ערים בצד המזרחי של ירדן, קרובים ולעתים קרובות מזדהים עם מואב (או עמון, כלומר, מצבת מישע, המאה התשיעית לפנה"ס).

☐ **"תִּזְעַק"** הפועל הזה (Qa/ IMPERFECT, KB 277, BDB 277) אשר שומש בצורת הציווי Qa/ שלו ביד 31 (פלשת). כאן זה מציין את מואב ובפסוק 5 מציין את יהוה או ישעיהו. שימו לב לשימוש שלו בירמיהו מח 20, 31.

NASB	"החמושים"
NKJV, Peshitta	"החיילים החמושים"
NRSV, LXX, JB	"האריות"
NJB	"לוחמים"
REB	"לוחמים עזים ביותר"

ההבדל בין חיילים לאריות בעברית הוא הניקוד, לא שינוי בעיצורים.

☐ **"נִפְשׁוּ יָרְעָה לוֹ"** הפועל (Qa/ PERFECT, KB 440, BDB 438) מופיע רק כאן. ישנם מספר מילים עבריות המתרגמים "ירעה". הם מציינים פחד וחוסר פעולה לפני משפט האלוהים. הם מאפיינים "מלחמת קודש". זה אולי נבחר עבור מטרות שירה כדי להישמע כמו הפועל "לזעוק"

טו 5-9 ה-Jewish Study Bible רואה בפסוקים הללו כהתייחסות למואבים הבורחים לאדום (עמוד 815). זה אפשרי מפני שהמיקום המדויק של הערים המוזכרות הללו לא בטוח, אם כי כולם במזרח או דרום מזרחית לנהר הירדן.

טו 5 "לְבִי לְמוֹאֵב יִזְעַק" ה"ליבי" בהקשר כנראה מתייחס ליהוה עצמו (ראו. פסוק 9). אף על פי שזה יכול להיות הנביא עצמו, ראו. טז 9, 11. יהוה שומע את הבכי של אנשי מואב ומושפע. הם עדיין מקבלים משפט, אך לא מאלוהים חסר מחשבה וחסר דאגה! אפילו מציעים להם עזרה/מחסה ב-טז 1-4. איזה טקסט מדהים! תרגום השבעים משנה את הנמען ל- "לב האזור מואב בוכה בתוכה" (ראו. NJB).

NASB, NRSV, TEV, NJB, REB	"עגלת שלישיה"
NKJV, LXX, Peshitta	"כמו עגל בן שלוש"

זה יכול להיות עיר או משפט (ראו. ירמיהו מח 34).

☐ **"בְּרִיחָה"** לטקסט המסורתי יש את "הסורגים שלה" (BDB 138, בריחה מהמילה בריה), אך רוב התרגומים משנים את הניקוד ל- "בריחה" מהמילה מברה (BDB 138).

טו 6 בברית הישנה אלוהים שולט על מזג האוויר (ראו. דברים כז – כט). הוא מביא שפע עבור ציות לברית, אך מונע ייצור חקלאי לנגד רשע, רשעות ומרד. מואב מתמודדת עם גם פלישה (ראו. פסוק 9א) וחוסר מזון.

טו 7 מואב הייתה ממוקמת בנתיב סחר ראשי ממצרים לסוריה. היא לקחה מיסים על כל הקרוונים והפכה לעשירה.

טו 9 "אֲרִיָּה" זה יכול להיות

1. מילולי, אלוהים משתמש בחיות בר כדי לשפוט (כלומר, א מלכים יג 24-28; ב מלכים יז 25)
2. סמל לצבא האשורי (ראו. ה 29; ירמיהו נ 17)

3. ציורי עבור הפלישה מיהודה (ראו. יא 14, האריה [שליט] של יהודה)
ה-JPSOA משנה באופן משמעותי את התרגום של הפסוק הזה (במיוחד שורות 2-4) כדי להפוך את זה לחיובי (ראו. פסוק 5, "ליבי").
"כי שפכתי (מים) נוספים על דימון
אני משרה אותה – עבור פליטי מואב – באדמה (הערת שוליים, 'דמעות') עבור השארית שלה"
ה-LXX של פסוק 9, שורות 2-4, גם מאד שונה, אך שלילי בהחלט.
"כי אביא ערבים על רמנון,
ואסיר את הצאצא של מואב ואריאל
והשאר של אדמה".

ישעיהו ט"ז

חלוקה של קטעים לפי תרגומים מודרניים

NASB	NKJV	NRSV	TEV	NJB
נבואת חורבן מואב	מואב נחרבת	נגד מואב (ט"ו 1 - ט"ז 14)	מצב הייאוש של מואב	העצומה של המואבים
ט"ז 1-5 (1-5)	ט"ז 1-2 (1-2)	ט"ז 1-4 (1-4)	ט"ז 1-2	ט"ז 1-2 (1-2)
	ט"ז 3-5 (3-5)		ט"ז 3-4	ט"ז 3-5 (3-5)
		ט"ז 5-14 (5-14)	ט"ז 5-14	
ט"ז 6-12 (6-12)	ט"ז 6-7 (6-7)	ט"ז 6-7 (6-7)	ט"ז 6	ט"ז 6 (6)
				אבל מואב
			ט"ז 7-12	ט"ז 7-12 (7-12)
	ט"ז 8-9 (8-9)	ט"ז 8-11 (8-11)		
	ט"ז 10-11 (10-11)			
	ט"ז 12 (12)	ט"ז 12		
ט"ז 13-14	ט"ז 13-14	ט"ז 13-14	ט"ז 13-14	ט"ז 13-14

מחזור קריאה שלישי

מעקב אחר כוונתו המקורית של המחבר ברמת הפסקה

זהו ספר פרשנות שמטרתו להיות מדריך לימוד, מה שאומר שאתה אחראי לפרש בעצמך את הכתובים. כל אחד מאתנו חייב ללכת באור שיש לנו. אתה, כתבי הקודש ורוח הקודש בראש סדר העדיפויות בפרשנות. אתה לא צריך להשאיר את זה לפרשן.

קרא את הפרק ברציפות. זהה את הנושאים. השווה את חלוקת הנושאים שלך עם חמשת התרגומים המודרניים. אין השראה בחלוקה לפסקאות, אבל זהו המפתח לעקוב אחר כוונתו המקורית של המחבר, שזה הלב של הפרשנות. לכל פסקה של נושא אחד ויחיד.

1. פסקה ראשונה
2. פסקה שנייה
3. פסקה שלישית
4. וכו'.

לימוד מילים וביטויים

ישעיהו טז 1-5 (טקסט התנ"ך על פי המסורה בכתב יד לנינגרד)
¹שלחו-כר משל-אָרץ
 מְסַלַע מְדַבְּרָה אֶל-הַר בַּת-צִיּוֹן;

2 וְהָיָה כְּעוֹף-נוֹדֵד קֵן מְשֻׁלַּח
 תְּהִינָה בְּנוֹת מוֹאֵב מֵעֵבֶרֶת לְאַרְנוֹן;
 3 הַבִּיאוּ (הַבִּיאי) עֵצָה עֲשׂוּ פְּלִילָה
 שִׁיתִי כְּלִיל צֶלֶךְ בְּתוֹךְ צְהָרִים
 סִתְרֵי נְדָחִים נֹדֵד אֶל-תְּגִלִּי;
 4 יִגְוְרוּ בְךָ נְדָחֵי מוֹאֵב
 הֲוִי-סִתֵּר לְמוֹ מִפְּנֵי שׂוֹדֵד
 כִּי-אֶפֶס הַמֵּץ כָּלָה שֵׁד
 תָּמוּ רִמְס מִן-הָאָרֶץ;
 5 וְהוֹכֵן בַּחֶסֶד כֶּסֶף
 וַיֵּשֶׁב עֲלָיו בְּאֶמֶת בְּאֵהֶל דָּוִד שֹׁפֵט
 וְדָרַשׁ מִשְׁפָּט
 וּמָהָר צָדֵק;

טז 1 למי ממי ומדוע הם שאלות ההקשר.

1. המואבים הבורחים שולחים מתנת קורבן לשליט הדיידי בירושלים כדי להבטיח את עזרתו, TEV, NRSV
2. התייחסות למשיח, ראו. פסוק 5; Vulgate, Peshitta
3. מסר של המשך משפט והרס אפילו לשורדי מואב, ראו. פסוק 12

☐ "שְׁלַחוּ" הפועל (BDB 1018, KB 1511) הינו ציווי Qal. זה מציין מעשה נואש, משוגע.

☐ "כֹּר" לטקסט המסורתי יש רק "כֹּר" (BDB 503 III, רבים, ומזכיר "כמחוה"). רק NASB מוסיף את שם התואר הזה לתרגום שלו. באשר לרבים נגד יחיד:

1. רבים, NRSV, REB, JB
 2. יחיד, MT, NJB, NASB, NKJV, TEV
- מואב הייתה ידועה בכבשים שלה (ראו. ב מלכים ג 4).
 לגרסאות העתיקות יש תרגומים מאד שונים.
1. LXX, "אני אשלח כמו שהיו חיות זוחלות על הארץ"
 2. Peshitta, "אני אשלח את בן השליט של הארץ"
 3. JPSOA, "שלח שליח לשליט הארץ"

☐ "מִסְלַע" המשמעות הבסיסית של המושג הזה (BDB 700) הינה "שן סלע", "צוק" (ראו. ירמיהו נא 25), אך היא הגיע לציין עיר באדום, סלע, או פטרה (BDB 701 II, ראו. ב מלכים יד 7; ישעיהו מב 11). למרות זאת, סלע לא מתאים להקשר בדיוק אז אולי עוד מאפיין סלעי הקרוב לגבול עם יהודה. יכול להיות שזה פשוט מציין נתיב דרומי. היכן לא כה חשוב כמו מהיכן, למי ומדוע.

☐ "אֶל-הַר בֵּת-צִיּוֹן" זוהי דרך פיגורטיבית להתייחס לבית המקדש של יהודה בירושלים. זה אומר שהכבשים ניתנו כקורבן ליהודה (ראו. עזרא ז 17).

טז 2 מואב מתוארת כ-

1. עופות נודדים/בורחים, BDB 622 I, KB 672, Qal ACTIVE PARTICIPLE
 2. קן משולח, BDB 1018, KB 1511, Paul PARTICIPLE
- היא מזוהה עוד כ- "בנות מואב", אך זה, כמו פסוק 14, מתייחס לכל התושבים של הארץ אשר נשארו חיים.

☐ "מֵעֵבֶרֶת לְאַרְנוֹן" נהר הארנון (ואדי אלמוג'ב) זורם למרכז ים המלח בצד המזרחי. זה היה הגבול הגאוגרפי בין עמון בצפון ומואב בדרום (המשתרע לנחל זרד [אפשרי ואדי אל חסה]).

זה מפתיע שהמעברות הללו (אזור מעבר עם מים רדודים) לא קרובים לגבולות הירדן, אך חוצות את ים המלח. זה אפשרי שכוח צבאי יהודי צעד דרך עמון למעברות הללו. זה גם אפשרי שהמשפט מציין יציאה דרומית מהפולש הצפוני.

טז 3-4 הפסוקים הללו נותנים (1) את המסר (ציונים המשומשים כבקשות) אשר נלווים לכבשים או (2) את ההצהרה של ישעיהו ליהודים לקבל את המואבים. אני חושב שאופציה מספר 1 היא הכי טובה.

1. "הביאו עצה", BDB 97, KB 112, *Hiphil IMPERATIVE*, נכתב ברבים זכר, אך להיקרא כנקבה יחיד להסכים עם "עצה" (BDB 420), אשר היא נקבה
 2. "עשו פלילה", BDB 793, KB 889, *Qal IMPERATIVE*
 3. "שיתי כליל צילך", BDB 1011, KB 1483, *Qal IMPERATIVE* (ראו. כה 4; לב 2; תהלים צא 1)
 4. "סתרי נידחים", BDB 711, KB 771, *Piel IMPERATIVE*
 5. "נדד אל תגלי", BDB 162, KB 191, *Piel IMPERFECT*, המושמש במובן יוסיבי
 6. "גורו בך נדחי מואב", BDB 157, KB 184, *Qal IMPERFECT*, המושמש במובן יוסיבי
 7. "היו סתר למו", BDB 217, KB 241, *Qal IMPERATIVE*
- למרות שמואב הייתה אויב מסורתי, היו לה קשרים קרובים לבית הדויד (כלומר, רות; א שמואל כב 3-5).

טז 3 "שיתי כליל צלך בתוך צהרים" זוהי שפה מטאפורית עבור הגנה. זה יכול להיות התייחסות ספציפית לענן השכינה של הכבוד אשר עקב אחר הישראלים לאורך אותה הארץ בזמן תקופת הנדידה במדבר. זה היה כיסוי עננים (מוצל וקריר) במהלך היום ועמוד אש בלילה. זה סימל את הנוכחות האישית, הספקה, והגנה של יהוה.

טז 4 יש סדרה של תנאי זמן הקשורים לפלישת מואב אשר אחריה הסמכות הממשלתית של יהודה תתרחב לכל האזור (ראו. פסוק 5).

הנה התנאים.

1. אפס (BDB 67, KB 79, *Qal PERFECT*) המץ (BDB 568)
2. כלה (BDB 477, KB 476, *Qal PERFECT*) השד (BDB 994, *Qal PARTICIPLE*)
3. תמו רומס (BDB 942, *Qal ACTIVE PARTICIPLE*) מן הארץ (BDB 1070, KB 1752, *Qal PERFECT*)

טז 5 הפסוק הזה המתאר את הממשלה שבאה מיהודה (ראו. ט 6-7; יא 3-5).

1. והוקן (מושלם) בחסד (BDB 338, ראו נושא מיוחד בהמשך) כסא
 2. וישב (מושלם) עליו באמת (BDB 54) באוהל דויד שופט
 3. ודרש משפט (BDB 1048, ראו. יא 3, 4)
 4. ומהר צדק ("צדק", BDB 841, ראו. יא 4, 5, ראו נושא מיוחד ב-א 4; "מהר", BDB 555, בדרך כלל מתכוון ממומחה במשהו, ועל ידי כך, יכול לעשות זאת במהרה. כאן זה מציין את השליט הדויד אשר פועל במהירות בצדק)
- הפסוק הזה הוא מדוע הפשיטתא והוולגטה רואים בהקשר הזה כמשיחי.

נושא מיוחד: חסד (*hesed*)

למונח זה (BDB 338 I, KB 336 II) יש שדה סמנטי רחב. א. יש קשר לבני אדם.

1. חסד כלפי חבר (כלומר א שמואל כ 14; ב שמואל טז 17; ב דברי הימים כד 22; איוב ו 14; תהלים קמא 5; משלי יט 22; כ 6)
 2. חסד כלפי עניים ונזקקים (מלאכי ו 8)
 3. אהדה של ישראל כלפי יהוה (ראה ירמיהו ב 2; הושע ו 4, 6)
 4. היופי הזמני של פרח בר (ראה ישעיהו מ 6)
- ב. יש הקשר לאלוהים

1. ברית של אהבה נאמנות ואהבה

- א. "דרך גאולה מאויבים וצרות" (כלומר בראשית יט 19; לט 21; שמות טו 13; תהלים לא 16; לב 10; לג 18, 22; לו 7, 10; מב 8; מד 26; סו 20; פה 7; צ 14; צד 18; קז 8, 15, 21, 31; קט 21-22; קמג 8, 12; ירמיהו לא 3; עזרא ז 28; ט 9)
 - ב. "בשמירה על חיים מהמוות" (כלומר, איוב י 12; תהלים ו 4-5; פו 13)
 - ג. "בגדילה של החיים הרוחניים" (כלומר תהלים קיט 41, 76, 88, 124, 149, 159)
 - ד. "בגאולה מהחטא" (ראה תהלים כה 7; נא 1; קל 7-8)
 - ה. "בשמירה על הברית" (כלומר דברים ז 9, 12; ב דברי הימים ו 14; נחמיה א 5; ט 32; דניאל ט 4; מיכה ז 20).
2. תיאור של היחס האלוהי (כלומר שמות לד 6; תהלים פו 15; קג 8; נחמיה ט 17; יואל ב 13)

יונה ד2; מיכה ז 20)
3. לב ליבו של אלוהים

א. "שפע" (כלומר במדבר יד 18; נחמיה ט 17; תהילים פו 5; קג 8; קמה 8; יואל ב 13 ירמיהו ד 2)

ב. "אדיר" (כלומר שמות כ 6; דברים ה 10; ז 9)

ג. "נצח" (כלומר א דברי הימים טז 34, 41; ב דברי הימים ה 13; ז 3, 6; כ 21; עזרא ג 11; תהילים ק 5; קו 1; קז 1; קטח 1, 2, 3, 4, 29; קלו 1-26; קלח 8; ירמיהו לג 11)

ד. כמו מבצר (כלומר תהילים נט 17)

ה. יש הקשר לכוחו של אלוהים (כלומר תהילים סב 11-12c)

4. מעשי החסד (כלומר ב דברי הימים ו 42; תהילים פט 2; ישעיהו נה 3; סג 7; איכה ג 22) ישנם תרגומים שונים למילה באנגלית. לדעתי הסיכום הכי טוב הוא "הברית של אלוהים מבוססת על נאמנות ואין חוטים שמחזקים אותה." זה מקביל למונח "אהבה" (agapāō) אשר מופיע בברת החדשה. אלוהים אוהב ונאמן בגלל מי שהוא!

ישעיהו טז 6-12 (טקסט התנ"ך על פי המסורה בכתב יד לנינגרד)

⁶שִׁמְעֵנוּ גְאוּן-מוֹאֵב גַּא מֵאֵד

גְּאוּתוֹ וּגְאוּנוֹ וְעִבְרָתוֹ

לֹא-כֵן בְּדָיו;

⁷לִכֵּן יִלְיֵל מוֹאֵב לְמוֹאֵב

כְּלֵה יִלְיֵל לְאִשִּׁישֵׁי קִיר-חֲרָשֶׁת

תִּהְיֶה אֶךְ-נִכְאִים;

⁸כִּי שִׁדְמוֹת חֲשָׁבוֹן אִמְלַל גִּפְן שְׁבָמָה

בְּעֵלֵי גוֹיִם הִלְמוּ שְׂרוּקֶיהָ

עַד-יַעֲזֹר נִגְעוּ תַעֲוֵי מִדְּבַר

שְׁלַחֹתֶיהָ נִטְשׂוּ עֲבָרוֹ יָם;

⁹עַל-כֵּן אֲבָכָה בְּכִי יַעֲזֹר גִּפְן שְׁבָמָה

אֲרִיָּךְ דַּמְעֹתַי חֲשָׁבוֹן וְאֶלְעֵלָה

כִּי עַל-קִיצָךְ וְעַל-קִצִּירְךָ הַיַּדָּד נָפְלָה;

¹⁰וְנֶאֱסַף שְׂמִחָה וְגִיל מִן-הַכְּרָמַל

וּבְכַרְמִים לֹא-יִרְנֶן לֹא יִרְעַע

יַיִן בְּיָקְבִים לֹא-יִדְרֹךְ הַדְרֹךְ

הַיַּדָּד הַשְּׁבֵתִי;

¹¹עַל-כֵּן מַעֵי לְמוֹאֵב כַּכּוֹר יִהְיוּ

וְקִרְבֵי לְקִיר חֲרָשׁ;

¹²וְהָיָה כִּי-נִרְאָה כִּי-נִלְאָה מוֹאֵב

עַל-הַבָּמָה

וּבָא אֶל-מִקְדָּשׁוֹ לְהִתְפַּלֵּל

וְלֹא יִכְלֵ;

טז 6 זה מתחיל סטרופה חדשה. פסוקים 1-5 הם מה שיהיה מקווה שיקרה, אך פסוק 6 מתאר מדוע זה לא יכול לקרות (תשוו עם ירמיהו מח 29).

1. גאוות מואב

2. גאוה רבה מאד

3. יהירות

4. גאוה

5. עבירה (BDB 720, "חוצפה")

6. התרברבויות שקר, סרק (BDB 95 III, ריק, יומרות דמיוניות, ראו. איוב יא 3; ירמיהו מח 30)

המושג העברי "גאוה" (BDB 144) חוזר על עצמו בדרכים שונות ארבע פעמים. מואב, כמו האלילים שלה, טוענת הרבה, מדבר הרבה, אך לא יכולה לעשות דבר!

טז 7-10 "לִכֵּן" הנה ההשלכות.

1. מואב תיילל בגלל ההשתחוות לבעל (כלומר, "עוגות צימוקים"), פסוקים 7, 12 (זה יכול להיות שזה עוד ניב עבור כישלון חקלאי)
 2. שדות קמלים ללא יבול, פסוקים 8-10 (ראו. טו 6)
- זה גם אפשרי ש-"עוגות צימוקים" בהקשר הזה מתייחסים לסגנון חיים מפואר.

טז 10 "יין" ראו נושא מיוחד ב-א 22.

☐ **"לא-ירנן לא ירעע"** זה מתייחס לפולשים אשר נשלחו על ידי יהוה אשר שיבשו את הקציר והחגים השנתיים שלו.

הקונספט של הסרת "רינה" הינו חוזר בפסוק הזה.

1. נאסף שמחה, KB 74, BDB 62, *Niphal PERFECT*
2. נאסף גיל (משתמש באותו הפועל כמו מספר 1)
3. לא ירון, KB 1247, BDB 943, *Paul IMPERFECT*
4. לא ירעע, KB 1206, BDB 929, *Pola IMPERFECT*
5. הידד השבתי, KB 1407, BDB 991, *Hiphil PERFECT*

טז 11 השאלה היא מי מדבר.

1. אלוהים (מעה, BDB 588, כלומר, סג 15; ירמיהו לא 20)
2. הנביא
3. מואב מואנשת

בגלל פסוק 12, מואב (מספר 3) לא יכולה להיות נכונה. בגלל פסוק 13 זה יכול להיות מספר 2, הנביא ישעיהו, אך בגלל טו 5, 9, כמו גם הרמיזות המשיחיות של פסוק 5, אני חושב שזה אלוהים המתאבל על "מה יכול היה להיות". אלוהים אוהב את בני האדם שנבראו בצלמו, נעשו עבור אחווה, אך עדיין הם פונים לאלי שקר, תקוות כזב!

☐

"קיר-חרשת" NASB, REB, NKJV, NRSV
"קיר חרש" TEV, NJB

הטקסט המסורתי משתקף ב-NKJV, אך זו צורה מקוצרת של NASB (ראו. פסוק 7; התייחסו לעיר פשוט כ-"קיר" ב-טו 1).

טז 12 הפסוק הזה יכול להיות מובן בשתי דרכים.

1. מואב מביאה צאצאים (פסוק 1) לירושלים (פסוק 5), אך הגאווה שלה מסרבת לאמץ את יהוה (פסוק 6) במלואו. יהוה דואג להם (טו 5; טז 11).
2. מואב מחפשת עזרה מהאלים שלה (טו 2; טז 12), אך הם לא מסוגלים להגיב.

ישעיהו טז 13-14 (טקסט התנ"ך על פי המסורה בכתב יד לנינגרד)
¹³זֶה הַדְּבָר אֲשֶׁר דִּבֶּר יְהוָה אֶל-מוֹאֵב מֵאֵז; ¹⁴וְעַתָּה דִּבֶּר יְהוָה לְאֹמֵר בְּשֵׁלֶשׁ שָׁנִים כְּשֶׁנִּי שְׂכִיר וְנִקְלָה
כְּבוֹד מוֹאֵב בְּכָל הַהֲמוֹן הָרַב וְשָׂאֵר מֵעַט מְזַעַר לֹא כְבִיר;

טז 14 זה מתאר את הגורל הבלתי נמנע (3 שנים) של מואב הגאוונית! במקום שפע אנשים, עושר, השפעה ויבולים, מואב תהיה "מזער לוא כביר"! ההיפוכים בהיסטוריה הם מזעזעים ומכוונים אנושות נפולה להבטחה ורצון ליציבות ושלום אשר נמצאים רק באלוהי ישראל!

ישעיהו י"ז

חלוקה של קטעים לפי תרגומים מודרניים

NASB	NKJV	NRSV	TEV	NJB
נבואה על דמשק	הכרזה נגד סוריה וישראל	נגד ברית הסורית- אפרונית	אלוהים יעניש את סוריה וישראל	נגד דמשק וישראל
י"ז 1-3 (1-3)	י"ז 1-3 (1-3)	י"ז 1-3 (1-3)	י"ז 1-3	י"ז 1-3 (1-3)
י"ז 4-11 (4-11)	י"ז 4-8 (4-8)	י"ז 4-6 (4-6)	י"ז 4-6	י"ז 4-6 (4-6)
		י"ז 7-8	י"ז 7-8	י"ז 7-8
	י"ז 9 (9)	י"ז 9	י"ז 9	י"ז 9-11 (9-11)
	י"ז 10-11 (10-11)	י"ז 10-11 (10-11)	י"ז 10-11	
			אומות האויב מובסים	
י"ז 12-14 (12-14)	י"ז 12-14 (12-14)	י"ז 12-14 (12-14)	י"ז 12-14	י"ז 12-14 (12-14)

מחזור קריאה שלישי

מעקב אחר כוונתו המקורית של המחבר ברמת הפסקה

זהו ספר פרשנות שמטרתו להיות מדריך לימוד, מה שאומר שאתה אחראי לפרש בעצמך את הכתובים. כל אחד מאתנו חייב ללכת באור שיש לנו. אתה, כתבי הקודש ורוח הקודש בראש סדר העדיפויות בפרשנות. אתה לא צריך להשאיר את זה לפרשן.

קרא את הפרק ברציפות. זהה את הנושאים. השווה את חלוקת הנושאים שלך עם חמשת התרגומים המודרניים. אין השראה בחלוקה לפסקאות, אבל זהו המפתח לעקוב אחר כוונתו המקורית של המחבר, שזה הלב של הפרשנות. לכל פסקה של נושא אחד ויחיד.

1. פסקה ראשונה
2. פסקה שנייה
3. פסקה שלישית
4. וכו'.

לימוד מילים וביטויים

ישעיהו יז 1-3 (טקסט התנ"ך על פי המסורה בכתב יד לניגרד)
¹משא דמשק

הנה דמשק מוסר מעיר
 והיתה מעי מפלה;
²עזבות ערי ערער
 לעדרים תהינה
 ורבעו ואין מחריד;
³ונשבת מבצר מאפרים
 וממלכה מדמשק
 ושאר ארם

יז 1 "דַּמְשֶׁק" זאת הייתה עיר הבירה של ארם/סוריה. הפלישה וההרס של סוריה רומז מוקדם יותר ב-ז 16; ח 4; י 9. זאת הייתה עיר עתיקה (ראו. בראשית יד 15; טו 2) וחשובה הממוקמת על צירי הסחר הצפוניים והצפון-מזרחיים.

▣ שימו לב למקבילות הנרדפת של שורות 2 ו-3. תגלית פלאסר השלישי השמיד חלקית את דמשק ב-732 לפנה"ס. היא נבנתה מחדש כעיר הבירה האזורית האשורית. זכרו שכל הנבואות הינם היפרבוליות (ראו. D. Brent Sandy, *Plowshares and Pruning Hooks: Rethinking the Language of Biblical Prophecy and Apocalyptic*).

יז 2 "עָרֵי עֲרֵעַר" המשפט הזה מבלבל.

1. זהו שם של עיר, לא אזור.
 2. ישנם מספר ערים אשר נקראים כך (BDB 792), אשר עלולים להתייחס ל-"עץ" או "פסגת הר", AB, כרך 1, עמוד 399). שלושה מארבעת האתרים האפשריים הינם בשטח דרום סוריה.
 3. תרגום השבעים משמיט את שם המקום (כמו גם REB).
 4. הפשיטתא מאייתת זאת עדוער.
- נראה כי ישראל וסוריה קשורים יחדיו בפרק הזה. הם כרתו ברית פוליטית/צבאית נגד אשור וניסו לגרום ליהודה להצטרף. הברית המשותפת הזו גרמה למלחמה סורי-אפריימית בה שני האומות הצפוניות הללו פלשו ליהודה (ראו. ז 16; ח 4; י 9).
- רוב ההתייחסויות הם לעשרת השבטים הצפוניים הנקראים ישראל/יעקב (פסוק 4); שומרון או אפרים (פסוק 3). סוריה הייתה תחת השפעה ישראלית במהלך תקופת המונרכיה המאוחדת. ערער הינה כנראה התייחסות למבצר הממוקם בנחל ארנון.

▣ שורות 2 ו-3 מתארות את ההרס המוחלט וצמצום האוכלוסייה באתר.

יז 3 הערים המבוצרות מוקפות החומה של סוריה ואפרים ייעלמו (Niphal PERFECT, KB 1407, BDB 991). ל- JPSOA יש הערת שוליים אשר תומכת בתיקון טקסטואלי מ-"אפרים" (BDB 68) עד ל-"ארם" (BDB 78), אשר תהיה מקבילות אמיתית. אך אם הסטרופה הראשונה היא על המלחמה הסורי-אפריימית, אז המקבילות כבר נמצאת שם. אני חושב שלפסוק 3 יש דפוס שירתי של AB, BA (תצלובת), כמו שזה בטקסט המסורתי.

▣ "וְנִשְׂאָר אֲרָם" המשפט הזה יכול להתייחס ל-

1. עיר הבירה כמקום היחיד של כוח סורי שיישאר (וייפול, פסוק 6)
2. ברגע שעיר הבירה תיפול אפילו הפליטים לא ישרדו

▣ אף על פי ששתי השורות האחרונות של פסוק 3 נראות חיוביות, הן לא. אפרים מושמדת בפסוק 3א, עכשיו סוריה חולקת בגורל שלה (בצורה סרקסטית, "כבוד", ראו. פסוק 4). "כבוד" יכול להתייחס לעיר הבירה של ישראל, "שומרון", אשר נפלה לאחר מצור ממושך לאשור תחת סרגון השני ב-722 לפנה"ס.

▣ "נָאֵם יְהוָה צְבָאוֹת" יהוה הוא בשליטה על ההיסטוריה, במיוחד אירועים שישפיעו על עם הברית שלו. עבור התואר "יהוה צבאות" ראו נושא מיוחד: שמות לאלוהות בפרק א 1.

ישעיהו יז 4-11 (טקסט התנ"ך על פי המסורה בכתב יד לניגוד)

⁴וְהָיָה בַיּוֹם הַהוּא יְדֹל כְּבוֹד יַעֲקֹב
וּמִשְׁמֵן בְּשָׂרוֹ יִרְזֶה;
⁵וְהָיָה כְּאִסְףָּ קִצִּיר קֵמָה
וְזָרְעוּ שְׂבָלִים יִקְצֹר
וְהָיָה כְּמִלְקֵט שְׂבָלִים
בְּעֵמֶק רְפָאִים;
⁶וְנִשְׂאָר-בוֹ עוֹלֵלֵת כְּנֻקָּף זֵית
שְׁנַיִם שְׁלֹשָׁה גְרָגְרִים בְּרֹאשׁ אֲמִיר
אַרְבַּעַת חֲמֵשֶׁה בְּסַעֲפִיהָ פְרִיָּה
נָאֵם-יְהוָה אֱלֹהֵי יִשְׂרָאֵל;
⁷בַּיּוֹם הַהוּא יִשְׁעָה הָאָדָם עַל-עֲשָׂוָהוּ

וְעֵינָיו אֶל-קְדוֹשׁ יִשְׂרָאֵל תִּרְאֶינָה;
⁸ וְלֹא יִשְׁעָה אֶל-הַמַּזְבְּחוֹת מַעֲשֵׂה יָדָיו
 וְאֲשֶׁר עָשׂוּ אֲצַבְעֹתָיו לֹא יִרְאֶה
 וְהָאֲשֵׁרִים וְהַחֲמָנִים;
⁹ בְּיָוֶם הַהוּא יִהְיוּ עָרֵי מְעוֹזוֹ כְּעִזְבוֹת הַחֶרֶשׁ
 וְהָאֲמִיר אֲשֶׁר עָזְבוּ מִפְּנֵי בְּנֵי יִשְׂרָאֵל
 וְהִיתָה שְׂמָמָה;
¹⁰ כִּי שָׁכַחַת אֱלֹהֵי יִשְׁעָךְ
 וְצוּר מַעֲזָךְ לֹא זָכַרְתָּ
 עַל-כֵּן תִּטְעֵי נְטָעֵי נַעֲמָנִים
 וְזָמַרְתָּ זֶר תִּזְרַעְנָו;
¹¹ בְּיָוֶם נְטָעָךְ תִּשְׁגָּשְׁגִי
 וּבִבְקָר זָרְעָךְ תִּפְרִיחֵי
 נֶד קָצִיר
 בְּיָוֶם נַחְלָה וּכְאֵב אָנוּשׁ;

יז 4 "בְּיָוֶם הַהוּא" זה לא ברור כיצד הטקסט שמגיע אחרי זה אמור להיות מחולק לסטרופות של שירה. המשפט הזה יכול לציין התחלה של סטרופה חדשה (ראו. פסוק 4, פסוק 7, פסוק 9, פסוק 11). קשה לדעת את ההבדל בין שירה ופרוזה מוגבהת (שימו לב לחלוקות פסקה ושורות שירה של תרגומים שונים בהתחלה של הפרק).

NASB	"ידער"
NKJV	"יתמעט"
NRSV	"יובא נמוך"
TEV	"גיע לקיצו"
NJB	"ידל"

הפועל הזה (*Niphal IMPERFECT*, KB 223, BDB 195) התייחס במקור לפרי תלוי נמוך או גפיים, אך גזע ה-*Niphal* ציין את זה אשר הובא נמוך או הושפל (ראו. שופטים ו 6). גזע ה-*Qal* משמש ב-ט 6 ו-לח 14. זה אחד ממספר הצהרות שליליות המתארות את ישראל.

1. ידל כבוד, פסוק 4
2. משמן בשרו ירזה, פסוק 4
3. ישראל תנותק, פסוק 5
4. ונשאר בו עוללות כנוקף זית, פסוק 6

יז 5 "עמק רפאים" זה מתייחס לעמק פורה דרום-מזרחית לירושלים אשר מוזכר מספר פעמים בברית הישנה (ראו. ב שמואל ה 18, 22; כג 13; א דברי הימים יא 15; יד 9; וכאן). זה כנראה שימש כמקור לדימוי של ישעיהו לפוריות צפויה אשר סוכלה (ראו. פסוק 4). מדוע הוא השתמש באתר ביהודה, לא ישראל, לא בטוח.

יז 6 המסיק הראשוני של עצי זית היה על ידי טלטול או מכה של העץ (ראו. כד 13; דברים כד 20). תמיד היו מספר זיתים שלא נפלו. אלו בדרך כלל נשארו בשביל העניים (כלומר, מלקטים). ישעיהו משתמש בהם כסמל עבור שארית השורדים.

☐ "שְׁנַיִם שְׁלֹשָׁה... אַרְבָּעָה חֲמֵשָׁה" זוהי דוגמה לניב עברי עבור כמות לא מוגדרת.

יז 7-8 הפסוקים הללו יוצרים ניגודיות. פסוק 7 מציין חרטה, פסוק 8 ממה הם מתרחקים (כלומר, אלילים). השאלה היא למי שני הפסוקים הללו מופנים.

1. ישראל
2. ישראל וסוריה
3. ישראל, סוריה ואשור
4. כל תרבויות המזרח הקרוב העתיק (כלומר, "גברים" האבם)

האם זה אמור להיות מקביל לפרקים ז, ט ו-יא? שימו לב גם להבטחת הניצחון של אנשי אלוהים בפסוקים 12-14 (במיוחד 14ב)!

יז 7 המקבילות של הפסוק מקשרת "עושהו" (כלומר, בורא השמים והארץ או בורא ישראל, ראו. נא 13) עם "קדוש ישראל" (תואר המושמש כמעט באופן בלעדי על ידי ישעיהו). זוהי רמיזה למונותיאזם!

יז 8 במקום שאלוהים יהיה ה-"בורא" הם עשו לעצמם אלים משלהם (כלומר, בעל ו- אשרה, שורה 3; ב 8, 20; ל 22; לא 7).

נושא מיוחד: פולחן הפריון של המזרח הקדום

- I. סיבות
 - א. בני אדם קדומים בראשית היו ציידים-לקטים, אך ככל שהם התיישבו, הצורך בגידול יבול ועדר התעורר.
 - ב. תושבי המזרח הקדום היו רגישים לכוחות הטבע. אשר התפתחו התרבויות באזורי מים הם נהיו תלויים בעונת השנה.
 - ג. כוחות הטבע הפכו לאלים.
- II. איפה ומתי
 - א. דתות פולחן פריון התפתחו ב
 1. מצרים (הנילוס)
 2. מסופוטמיה (חידקל ונהר פרת)
 3. כנען (ירדן)
 - ב. קיימים מאפיינים משותפים בין כתות הפריון של המזרח הקדום.
 - ג. העונות ותנאי מזג האוויר המשתנים ובלתי צפויים גרמו מיתוסים שקשורים לאנלוגיות אנושיות / אלוהיות כבסיס לחיים על פני כדור הארץ וגם בעולם הרוחני.
- III. מי ואך
 - א. מי (אלים ואלות)
 1. מצרים
 - א) איזיס (נקבה)
 - ב) Osiris (זכר)
 2. מסופוטמיה
 - א) Ishtar/Inanna (נקבה)
 - ב) תמוז Tammuz/Dumuzi (זכר)
 3. כנען
 - א) בעל (זכר)
 - ב) אשרה, Asherah, Astarte, Anath (נקבה)
 - ב. לכל אחד מהזוגות יש סיפור מיתולוגי דומה
 1. אל אחד מת
 2. האל השני שב לקודמו
 3. תבנית זו של אל שמת וקם לתחייה היא מחקה של מחזורי הטבע השנתיים
 - ג. כישוף שהיה קשור לאיחוד מיני (כלומר, נישואים עם אלים) היה דרך להבטיח פוריות של יבול, עדר, ובני אדם.
- IV. בני ישראל
 - א. עמו של יהוה הוזהר (כלומר, בספר ויקרא ובמדבר) לא לקחת חלק בפולחן הפריון (במיוחד של כנען).
 - ב. כתות אלו היו מאוד פופולריות בגלל אמונות טפלות וגם בגלל המניע של פעילות מינית.
 - ג. עבודת אלילים מבוססת על חיפוש ברכות בעזרת פולחן וטקסים במקום אמונה אישית ביהוה.
- V. המלצות לספרים בנושא
 - א. W. F. Albright, *Archaeology and the Religion of Israel*
 - ב. J. H. Breasted, *Development of Religion and Thought in Ancient Egypt*
 - ג. James G. Frazer
 1. *Adonis, Attis, Osiris*
 2. *Folklore in the Old Testament*
 3. *The Worship of Nature*
 - ד. C. H. Gordon, *Before the Bible*
 - ה. N. Kramer, *Mythologies of the Ancient World*

■ **"החמנים"** המושג (BDB 329 קורא לזה "חמנים", אך KB 329 קורא לזה "קטורת מזבח" נייד) תמיד משמש במובן שלילי בהקשר של פולחן אלילים (ראו. ויקרא כו 30; בדברי הימים יד 5; לד 4, 7; ישעיהו יז 8; כז 9; יחזקאל ו 4, 6).

יז 9 נראה כי זה מתחיל יחידת מחשבה חדשה. זה מתאר את המשפט שבא במטאפורות חקלאיות היפרבוליות (טקסט מסורתי).

1. כעזובת החורש
2. האמיר אשר עזבו
3. הייתה שממה

הפסוק הזה מתורגם מאד שונה על ידי תרגום השבעים ואחרי התרגום עוקבים JB, NRSV ו-REB (ונראה כי ה-JPSOA מכיר בתקפות שלו בהערת השוליים שלו). המשפט מצוין (1) בריחה מהירה בה דברים חסרי ערך ננטשים או (2) קבוצות אנשים שנכבשו על ידי בני ישראל בכיבוש (כלומר, אמורים וחיווים).

יז 10 הפסוק הזה פונה בצורה ייחודית לישראל והסיבה למשפט שלהם על ידי אלוהי הברית שלהם.

1. שכחת אלוהי ישעך (כלומר, תהלים עח 11, 42)
2. צור מעזרך לא זכרת (כלומר, תהלים יח 3-1; עח 35)
3. תטעי נטעים וזמרת זר (ראו. א 29-30; סה 3; סו 17; כלומר, גנים סודיים או עצים. זה עלול להתייחס ל-אדוניס/תמוז, אל הצמחים אשר אליו פרחים הושלתו מוקדם באביב, ראו. AB, כרך 6, עמוד 318)

■ **"אלהי ישעך"** זהו תיאור חוזר של אלוהי ישראל (ראו. יב 2; יז 2; לג 2; מה 17; סא 16; סב 10; תהלים סה 5; סח 19; פה 4). ישועה מציינת גאולה מכוח או לחץ כלשהו אשר מכחיש או מבטל את רצון הברית של אלוהים עבור עמו. רק חטאה של ישראל יכול לסכל את הרצון שלו עבורם ועדיין, הוא נשאר "אלוהי ישעך" (ראו. מיכה ז 7; חבקוק ג 13, 18).

יז 11 זה מתייחס לגנים הסודיים מספר שלוש בפסוק 10 למעלה.

1. הם זורעים זאת בזהירות
 2. הם מגדרים זאת
 3. מדשנים זאת
- זה יגדל ויתרבה מהר, אך יביא ל-
1. נד קציר
 2. נחלה
 3. כאב אנוש (ראו. איוב לד 6; ירמיהו טו 18; יז 9; ל 12, 15; מיכה א 9)

ישעיהו יז 12-14 (טקסט התנ"ך על פי המסורה בכתב יד לנינגרד)

¹² הוֹי הַמוֹן עַמִּים רַבִּים
כְּהַמוֹת יַמִּים יַהֲמִיּוֹן
וְשֵׂאוֹן לְאֲמִים
כְּשֵׂאוֹן מַיִם כְּבִירִים יִשְׂאוֹן;
¹³ לְאֲמִים כְּשֵׂאוֹן מַיִם רַבִּים יִשְׂאוֹן
וְגַעַר בּוֹ וְנִס מִמָּרְחָק
וְרֹדֵף כְּמֵץ הָרִים לִפְנֵי-רוּחַ
וְכַגְלַגֵּל לִפְנֵי סוּפָה;
¹⁴ לַעֲת עֶרֶב וְהָנָה בַלְהָה
בְּטָרֶם בְּקָר אֵינָנו
זֶה חֶלֶק שׁוֹסִינוּ
וְגוֹרֵל לְבַזְזִינוּ;

יז 12-14 זוהי הסטרופה האחרונה של פרק יז. היא מאופיינת במקבילות ושימוש חוזר של שני שורשים.

1. BDB 242, KB 250, "ממלמל", "גדל", "המות" או "תהיה רועש"
א. שם עצם, פסוק 12
ב. מבנה אינסופי Qal, פסוק 12
ג. פועל לא מושלם Qal, פסוק 12
2. BDB 980, KB 1367, "המות", "סערה", "משפט" או "התרסקות"

- א. שם עצם (BDB 981), פסוק 12
 - ב. שם עצם (BDB 981), פסוק 12
 - ג. פועל לא מושלם *Niphal*, פסוק 12
 - ד. שם עצם (BDB 981), פסוק 13
 - ה. פועל לא מושלם *Niphal*, פסוק 13
3. דימוי מקביל, פסוק 13
- א. כמוץ, פסוק 13
 - ב. כגלגל, פסוק 13

שאגת יהוה חזקה יותר מהמולת העמים והם נסוגים כתוצאה מכך! הוא מתגבר על המים הסוערים שוב כמו בבריאה (ראו. תהלים כט).

4. ניגודיות

א. לעת ערב, הנה בהלה

ב. בטרם בוקר איננו

5. מילים נרדפות, פסוק 14

א. שוסינו, *Qal ACTIVE PARTICIPLE*, KB 1367, BDB 1042

ב. בזזינו, *Qal ACTIVE PARTICIPLE*, KB 117, BDB 102

יז 14 "בְּטָרֶם בִּקְרֵי אֵינֹנו" למשפט הזה אין מילולית, אשר יציין הדגשה. השורה הזו נתנת הקשר משקם לפסוקים 12-14. הסטרופה הזו מקבילה למחשבות של תהלים ב. יהוה שולח אומות (כלומר, להעניש את עמו על החוסר ציות שלהם לברית וחוסר הנאמנות), אך הוא שופט בדיוק את אותם האומות. אנשיו בטוחים בו! ההיפוך הזה דומה ל-34-33.

לעתים קרובות גאולתו של אלוהים בישעיהו קשורה לאור המגיע (ראו. ח 22 – ט 2; יז 14; כט 18; ל 26; לג 2; מב 16; מט 9-10; נח 8, 10; ס 1-3; 19-20).

☐ **"חֶלֶק"** המושג הזה (BDB 324) מציין את רצונו של אלוהים בדימוי של הטלת גורלות שמימית. זה לא מתכוון גורל או ייעוד שרירותי, אך שאירועים נמצאים בידיו של אלוהים (ראו. ירמיהו יג 25).

ישעיהו י"ח

חלוקה של קטעים לפי תרגומים מודרניים

NASB	NKJV	NRSV	TEV	NJB
מסר לאתיופיה	הכרזה נגד אתיופיה	אודות אתיופיה	אלוהים יעניש את אתיופיה	נגד כוש
י"ח 1-7 (1-7)	י"ח 1-2 (1-2)	י"ח 1-2 (1-2)	י"ח 1-2	י"ח 1-6 (1-6)
	י"ח 3 (3)	י"ח 3-6 (3-6)	י"ח 3-6	
	י"ח 4-6 (4-6)			
	י"ח 7	י"ח 7	י"ח 7	י"ח 7

מחזור קריאה שלישי

מעקב אחר כוונתו המקורית של המחבר ברמת הפסקה

זהו ספר פרשנות שמטרתו להיות מדריך לימוד, מה שאומר שאתה אחראי לפרש בעצמך את הכתובים. כל אחד מאתנו חייב ללכת באור שיש לנו. אתה, כתבי הקודש ורוח הקודש בראש סדר העדיפויות בפרשנות. אתה לא צריך להשאיר את זה לפרשן.

קרא את הפרק ברציפות. זהה את הנושאים. השווה את חלוקת הנושאים שלך עם חמשת התרגומים המודרניים. אין השראה בחלוקה לפסקאות, אבל זהו המפתח לעקוב אחר כוונתו המקורית של המחבר, שזה הלב של הפרשנות. לכל פסקה של נושא אחד ויחיד.

1. פסקה ראשונה
2. פסקה שנייה
3. פסקה שלישית
4. וכו'.

לימוד מילים וביטויים

<p>ישעיהו יח 1-7 (טקסט התנ"ך על פי המסורה בכתב יד לנינגרד)</p> <p>¹הוֹי אֶרֶץ צִלְצֹל כְּנָפַיִם אֲשֶׁר מַעְבֵּר לְנֹהַר־כּוּשׁ; ²הַשְּׁלַח בָּיָם צִירִים וּבְכָל־יְגִמָּא עַל־פְּנֵי־מַיִם לְכוּ מִלְּאֲכִים קָלִים אֶל־גּוֹי מְמַשֵּׁךְ וּמוֹרֵט אֶל־עַם נוֹרָא מִן־הוּא וְהִלְאָה גּוֹי קוֹ־קוֹ וּמְבוֹסָה אֲשֶׁר־בְּזָאוּ נְהָרִים אֲרָצוֹ; ³כָּל־יֹשְׁבֵי תֵבֶל וְשִׁכְנֵי אֶרֶץ כְּנַשְׂא־נֹס הָרִים תִּרְאוּ וְכִתְקַע שׁוֹפָר תִּשְׁמְעוּ; ⁴כִּי כֹה אָמַר יְהוָה אֱלֹהֵי אֲשִׁקּוּטָה (אֲשִׁקּוּטָה) וְאַבִּיטָה בְּמִכּוּנֵי</p>
--

כַּחַם צַח עָלֵי-אֹר
 כָּעַב טַל בְּחַם קִצִּיר;
⁵כִּי-לִפְנֵי קִצִּיר
 כָּתַם-פָּרַח
 וּבִסֵּר גַּמַּל יִהְיֶה נֹצֵה
 וְכָרַת הַזְלָזִלִּים בַּמְזַמְרוֹת
 וְאֶת-הַנְּטִישוֹת הַסִּיר הַתִּז;
⁶יַעֲזְבוּ יַחְדּוֹ לַעֲיֵט הַרִים
 וּלְבִהַמַּת הָאָרֶץ
 וְקָץ עָלָיו הַעֲיֵט
 וְכָל-בִּהַמַּת הָאָרֶץ עָלָיו תִּתְחַרֵּף;
⁷בְּעֵת הַהִיא יִבְלֶ-שִׁי לִיהוֹה צְבָאוֹת עִם מַמְשָׁךְ
 וּמוֹרֵט וּמַעַם נוֹרָא מִן-הוּא
 וְהִלְאָה גּוֹי קוֹ-קוֹ
 וּמְבוֹסָה אֲשֶׁר
 בָּזְאוּ נְהָרִים אֶרְצוֹ
 אֶל-מְקוֹם שֵׁם-יְהוָה צְבָאוֹת הַר-צִיּוֹן;

יח 1

"אבוי" NASB
 "הוי" NKJV, Peshitta
 "הו" NRSV, JPSOA

מילת הקריאה הזו (BDB 222) משומשת לעתים קרובות בנביאים (ראו. א 4, 24; ה 8, 11, 18, 20, 21, 22;
 י 1, 5; יז 12; יח 1; כט 1, 15; ל 1; לא 1; לג 1; מה 9; נה 1). לרוב זה מבטא תגובה שלילית לכאב שיגיע ממשפט
 שמיימי. למרות זאת, בחלק מהקשרים זה מציין סימפטיה או רחמים, כמו ב-יח 1; נה 1; ירמיהו נז 6.

NASB, NRSV
 NKJV
 TEV
 NJB
 LXX
 Peshitta
 REB
 JPSOA

"ארץ של כנפיים מסתחררות"
 "ארץ מוצלת בכנפיים מזמזמות"
 "ארץ בה שומעים את צליל הכנפיים"
 "ארץ של ארבה מסתחרר"
 "כנפיים של ארץ האוניות"
 "ארץ של כנפיים מוצלות"
 "ארץ של ספינות שיט" (מקורות דומים של ארמית וערבית, תרגומים, ותרגום השבעים)
 "ארץ צל עמוק של כנפיים"

- לשורש הזה (צלל, BDB 852) יש מספר משמעויות סבירות.
 1. BDB 852 I, מסתחררות, מזמזמות ככנפיים של חרקים
 2. BDB 852 II, חנית שורקת בטיסה (ראו. איוב מ 7)
 3. אותם העיצורים, אך תנועות שונות, ארבה מסתחרר (ראו. דברים כח 42)
 4. רבים, כלי תיפוף מוזיקלי (ראו. ב שמואל ו 5; ב דברי הימים יג 8; תהלים קמ 5)
 5. פועל קשור (צלל, BDB 852), עקצוץ (ראו. א שמואל ג 11; ב מלכים כא 12; ירמיהו יט 3) או רעד (ראו.
 חבקוק ג 16)
 6. II 853, טבעו (ראו. שמות טו 10)
 7. III 853, להחשיך (ראו. נחמיה יג 19; יחזקאל לא 3)
 8. שם עצם קשור, צל (ראו. ישעיהו ד 6; טז 3; כה 4, 5; ל 2, 3; לב 2; לד 15; לח 8; מט 2; נא 16 [כך
 JPSOA תרגמה את המשפט])

"כוש" NASB, MT, NJB, REB
 "איתופיה" NKJV, LXX, Peshitta
 "נוביה" הערת שוליים של NRSV

זה מתייחס לאזור הקרקע מדרום לקטרקט הראשון של הנילוס. זה היה ידוע בבראשית כ- "כוש" (BDB 468, ראו. בראשית ב 13; י 6, 7, 8). בתקופה היוונית זה נקרא "אתיופיה". היום זה כולל את סודן וחלקים מאתיופיה המודרנית (הערת שוליים של TEV, עמוד 625). בהקשר הזה (כלומר, פרק יט), זה עלול להתייחס לשושלת 25 של שליטים נוביים במצרים (כלומר, פיענח', שאבאכא). למרות זאת, שימו לב שהאנשים המופנים הינם "מעבר לנהרי כוש". אולי מצרים עצמה חיפשה שכירי חרב!

יח 2 "בְּכָל־גִּמְא" בראשונה אדם יחשוב שזה כנראה מתייחס לכלי שיט על הנילוס, אך אותם סוגי הסירות גם שומשו על הפרת וחידקל (ראו. James M. Freeman, *Manners and Customs of the Bible*, עמוד 2560).

☐ **"לְכוּ"** זהו ציווי Qa/. למי זה מופנה?

1. שליחי כוש
 2. שליחי מצרים
 3. שליחים מקבוצות שכירי חרב דרומית לכוש
 4. שליחי אשור
 5. כל צבאות אדם המתנגדות ליהוה ועם הברית שלו
- ישעיהו באופן קבוע מחליף מרקע היסטורי או אירועי לרקע אסכטולוגי. האירועים והמשברים של יומו מבשרים את האירועים של מסקנת שיא של ההיסטוריה. הזרימה הזו מקשה להינעל על רפרנט היסטורי אחד (זמן, מקום, אנשים). השלכות ומטרות עולמיות נמצאים בעבודה מאחורי אירועים קיימים.

☐ הפסוק הזה מאפיין את האומה.

1. ימאים (כלומר, סירות קני הנילוס, BDB 479 במבנה BDB 167)
 2. אנשים גבוהים (Pual Participle, KB 645, BDB 604, פשוטו כמשמעו "להרחיב")
 3. אנשים חלקים, BDB 598, KB 634, Pual PARTICIPLE (משמש עבור אנשים קירחים, אך גם עבור חרבות מלוטשות ועור של אנשים: [1] ללא פגמים, REB, TEV, "עור חלק", [2] צבע קבוע, "שזוף", NJB; או [3] מגולח, ללא שיער פנים)
 4. פחדו מהם בכל מקום
 5. אומה חזקה (עברית לא בטוחה, אך אפשרי שזה ניב עבור "שפה זרה")
 6. אומה מדכאת (עברית לא בטוחה)
 7. ארץ שמחולקת על ידי נהרות (עברית לא בטוחה, הפועל הזה, BDB 102, KB 107, Qa/ PERFECT, קורה רק כאן בפרק הזה, פעמיים. התרגום "מחולק" מבוסס על שורש ארמי. ל-REB יש את "הולקה", המתייחס להצפה שנתית, אם כי, זה יכול להתייחס לפרת וחידקל)
- מספרים 2-6 חוזרים על עצמם בפסוק 7. התאור הזה מתאים לאנשי הדרום של הקטרקט הראשון בנילוס, קבוצת אנשים גבוהה, שחורה ומלחמתיים. למרות זאת, ההקשר הזה יכול להיות מובן כמצרים אשר מחפשת בריתות צבאיות נגד אשור. המושג אשר תירגם את "גבוה" לא מתורגם בצורה הזאת בשום מקום אחר. הטבעת האוניברסלית של פסוק 3 יכולה להפוך את השיר הזה למסר מיהוה שאין מישהו שיכול להציל אומה מהמשפט שלו. מצרים עצמה, או כל אנשים מלחמתיים ידועים לשמצה, לא יכולה לעזור ליהודה (ראו. פרק ז), רק יהוה. מבחינת הקשר השאלה היא
1. האם פרק יח הינו שיר עצמאי?
 2. האם פרק יח קשור לפרק יז?
 3. האם פרק יח קשור לפרק יט?

☐

NASB	"עם חזק ומדכא"
NKJV	"עם חזק ודורך"
NRSV	"עם רב עצמה וכובש"
TEV	"עם חזק ורב עצמה"
JPSOA	"עם של קשקוש ופטפוט"

תרגום השבעים והפשיטתא מתרגמים את הטקסט הזה כפנייה לאומה מובסת, אך זה לא עוקב אחר תרגומים מודרניים.

יש שני מילים עצם תיאוריות המשומשים עבור האנשים הללו.

1. המושג "קו" (BDB 876) מוכפל. זה יכול להעצים את המושג (כלומר, צליל הצבאות הצועדות שלהם, IVP Bible Background Commentary, עמוד 608), או, כמו JPSOA, לשנות זאת לתיאור של השפה שלהם.
2. המושג השני (BDB 101) הינו פשוטו כמשמעו "מבוסה" (NKJV) במובן מטאפורי של להביס.

יח 3 "כל-ישבי תבל ושכני ארץ" ישעיהו פנה לקבוצה הגדולה הזו מספר פעמים (ראו. ב 2-4; ט 7; יא 10, 11-12; יב 4-6; יז 7-8; כו 9). מה שקורה לאנשי הברית של יהוה ישפיע על כל העמים. המושג יכול להתייחס לגאולה כלל עולמית או משפט (ראו. יג 11; כד 4; לד 1). במובן מסוים, השימוש במושג "תבל" (BDB 385) מראה את המשמעות, הכוח והנוכחות האוניברסלית, כמו גם היחידה הספרותית של משפט על העמים הסובבים. המעשים של יהוה משפיעים על כל העולם. הוא אדון הבריאה!

מי שולח את המסר של פסוק 3 ולמי הוא מופנה?

1. כוש לאשור
 2. קואליציה אנטי אשורית לכוש (הערת שוליים של NRSV)
 3. מסר אנטי-אשורי על שיתוף פעולה אפשרי לסוריה וישראל (הערת שוליים של REB)
 4. כוש מגיבה למסר של עזרה מיהודה (הערת שוליים של Jewish Study Bible)
 5. הערת שוליים של JB אומרת שכל הקטע הזה מתייחס למצרים מפני שבתקופה הזאת הפרעונים היו נובים. אז זה יהיה יחידה ספרותית עם פרק יט, לא יז!
 6. אשור לעולם
 7. יהוה לכל האויבים האנושיים אשר מתנגדים למטרה והעם שלו (ראו. תהלים ב)
- לפיכך אנחנו יכולים לראות שוב את הדימוי העמום, אך רב העצמה, של שירה עברית.

■ אלו היו דרכי תקשורת בקרב (כלומר, הרמת דגל וחוצצרה). הסמלים הללו יכולים להיות עבור

1. משפט (ראו. פסוקים 5-6)

2. ישועה (ראו. פסוק 7)

כמה נפלא השיר הקטן הזה מתאר את הכאוס של העולם נגד שלוות השמים, בנוסף למה שנראה כמו משפט שהופך להזמנה (כלומר, ב 2-4; יא 10; מט 6; נא 4-8).

יח 4 "כה אמר יהוה אלי" זה עוד התייחסות ספציפית לטענת ההשראה של ישעיהו. המסר שלו לא היה של עצמו, אלא של יהוה! זאת היא הבעיה של סמכות מקראית! האם אלוהים דיבר? האם אנחנו יכולים להבין את זה? האם אנחנו יכולים לבטוח בזה? אלו הם שאלות יסוד אשר חייבות להיענות על ידי כולם וכל מי שבא במגע עם כתבי הקודש. ראו את הדרשות, "The Trustworthiness of the Old Testament" ו-"The Trustworthiness of the New Testament" אונליין ב-www.freebiblecommentary.org ב-"Biblical Interpretation Seminar", שיעור 2.

■ שורות 2-4 מתארות את מסר אלוהים לכוש או לאשור. הוא מדבר בביטחון (שני צורת עתיד מוארך) מ- (1) הר מוריה, המקדש בו הוא שוכן בין כנפי הכרובים מעל ארון הברית או (2) התייחסות לשמים (ראו. א מלכים ח 39, 43, 49). הנוכחות שלו קורנת!

בספר ישעיהו ירושלים מאובטחת באבטחתו של יהוה (כלומר, ז 4; ח 8). יהודה לא צריכה ליצור ברית עם סוריה/ישראל או מצרים. אשור תובס לחלוטין.

הבטחון, השלווה והשלום של יהוה בשמים מנוגדים עם תוהו ובוהו עלי אדמות. זה מאד דומה למבנה הספרותי של ספר ההתגלות בברית החדשה, בו תוהו ובוהו עלי אדמות מתאר את פרקים ב – ג, אך חדר כס המלכות השמימי הינו שקט ושלווה בפרקים ד – ה! ההיסטוריה אינה שטף, אלא אמצעי לשיא טלאולוגי שתוכן ומתוזמר על ידי אלוהים!

יח 5 מסר המשפט של יהוה ניתן במטאפורות חקלאיות, אשר כה שכיחים בישעיהו. יבול אבוד יהרוס את אלה שתלויים בגידולי מזון שנתיים. זוהי מטאפורה למשפט מהיר (ראו. יז 14).

יח 6 המוות של אוכלוסיית בני האדם יהפוך לסעודה עבור עופות דורסים וחיות בר.

יח 7 זמן מגיע ששארית האנשים הללו (ראו אולי כל העולם הגוי) ישלח עוד מסר, אך הפעם לא איום (ראו. פסוק 3), אלא מנחה עבור יהוה בירושלים (ראו. פסוק 7, שורה 6). המנחה תהיה סמל תרבות/דתי של הכרה באדנותו ושליטתו של יהוה. האויבים של פסוקים 1-2 עכשיו מתפללים! זה ההתממשות של בראשית ג 15 (ראו. נושא מיוחד: הטיות

אוונגליסטיות של בוב ב-א 3). מטרת הגאולה רחבה יותר מזרעו הפיזי של אברהם. זה מקיף את הזרע הרוחני שלו (ראו. רומים ב 28-29)!

**NASB, NKJV, NRSV, REB, LXX
NJB**

☐
**"מן"
"מטעם"**

לטקסט המסורתי יש את שם העצם "עם" (I BDB 766), אך ללא מילת יחס. כנראה האנשים עצמם היו

הקורבן.

ל-DSS ותרגום השבעים והוולגטה יש את מילת היחס "מן".

ישעיהו י"ט

חלוקה של קטעים לפי תרגומים מודרניים

NASB	NKJV	NRSV	TEV	NJB
מסר למצרים	הכרזה נגד מצרים	נגד מצרים	אלוהים יעניש את מצרים	נגד מצרים
י"ט 1-4 (1-4)	י"ט 1 (1)	י"ט 1-4 (1-4)	י"ט 1-4	י"ט 1-4 (1-4)
	י"ט 2-4 (2-4)			
י"ט 5-10 (5-10)	י"ט 5-10 (5-10)	י"ט 5-10 (5-10)	י"ט 5-10	י"ט 5-15 (5-15)
י"ט 11-15 (11-15)	י"ט 11-15 (11-15)	י"ט 11-15 (11-15)	י"ט 11-15	
		מהפכת מצרים ואשור	מצרים תהלל את אדוני	המהפכה של מצרים
י"ט 16-17	י"ט 16-17	י"ט 16-17	י"ט 16-17	י"ט 16-23
	ברכת מצרים אשור וישראל			
י"ט 18	י"ט 18	י"ט 18	י"ט 18	
י"ט 19-22	י"ט 19-22	י"ט 19-22	י"ט 19-22	
י"ט 23	י"ט 23	י"ט 23	י"ט 23-25	
י"ט 24-25	י"ט 24-25	י"ט 24-25		י"ט 24-25

מחזור קריאה שלישי

מעקב אחר כוונתו המקורית של המחבר ברמת הפסקה

זהו ספר פרשנות שמטרתו להיות מדריך לימוד, מה שאומר שאתה אחראי לפרש בעצמך את הכתובים. כל אחד מאתנו חייב ללכת באור שיש לנו. אתה, כתבי הקודש ורוח הקודש בראש סדר העדיפויות בפרשנות. אתה לא צריך להשאיר את זה לפרשן.

קרא את הפרק ברציפות. זהה את הנושאים. השווה את חלוקת הנושאים שלך עם חמשת התרגומים המודרניים. אין השראה בחלוקה לפסקאות, אבל זהו המפתח לעקוב אחר כוונתו המקורית של המחבר, שזה הלב של הפרשנות. לכל פסקה של נושא אחד ויחיד.

1. פסקה ראשונה
2. פסקה שנייה
3. פסקה שלישית
4. וכו'.

לימוד מילים וביטויים

ישעיהו י"ט 4-1 (טקסט התנ"ך על פי המסורה בכתב יד לנינגרד)

¹משא מצרים

הנה יהוה רכב על-עב קל ובא מצרים

וְנִעַן אֱלִילֵי מִצְרַיִם מִפְּנֵי
 וּלְבַב מִצְרַיִם יִמַּס בְּקִרְבּוֹ;
 וְנִלְחַמוּ אִישׁ-בְּאָחִיו וְאִישׁ בְּרֵעֵהוּ
 עִיר בְּעִיר מִמְּלָכָה בְּמִמְלָכָה;
 וְנִבְקָה רוּחַ-מִצְרַיִם בְּקִרְבּוֹ³
 וְעָצְתוּ אֲבֵלַע
 וְדָרְשׁוּ אֶל-הָאֱלִילִים וְאֶל-הָאֲטִים
 וְאֶל-הָאֲבוֹת וְאֶל-הַיְדֻעָנִים;
 וְסִכְרְתִי אֶת-מִצְרַיִם בְּיַד אֲדָנָיִם קָשָׁה⁴
 וּמִלֶּךְ עַז יִמְשַׁל-בָּם נָאִם הָאֲדוֹן יְהוָה צְבָאוֹת;

יט 1 "יהוה רכב על-עב קל" זוהי שפה מטאפורית המתארת את יהוה כ-

1. שליט הטבע
2. מנהל כוח הטבע
3. מהיר בביאתו

ראו תהלים יח 10; קד 3. למשפט יש קשרים משיחיים בדניאל ז 13 ומתי כו 64; מרקוס יד 62. כמו הרבה משפטים מהברית הישנה המתארים את יהוה אנחנו מוצאים שמשפטים דומים משומשים עבור אלוהויות פגניות ושליטים של המזרח הקרוב העתיק. רכיבה על עננים משמש על בעל בשירים האוגריתיים. בעוד שעם האלוהים נתקל בהצהרות/טענות ההיפרבוליות של העמים הסובבים, היא ייחסה אותם לאלוהיה, האל היחיד, האחד בו הם באמת יוכלו למצוא את הגשמתם. זה נכון לגבי משפטים כמו "מלך המלכים ואדון האדונים" והרבה מאד תארים פופולריים אחרים ליהוה.

◼ "וּבֵּא מִצְרַיִם" הנוכחות של יהוה שוב הינה גם משפט (פסוקים 1-15) וישועה (פסוקים 16-23). זה המשמעות הכפולה הזו אשר רצה לאורך הרבה מהנבואות העבריות. הטכניקה הספרותית הידועה כ-"התהפכות" שולטת בז'אנר הזה. זה כמו מקבילות מנוגדת שנלקחת לפיסת כתיבה גדולה יותר (כמו גם פרדוקס). מצרים תישפט להיות טהורה ומוכנה להלל את יהוה. הוא יבוא אליה בגאולה כמו שעשה עם יהודה. ליבו של יהוה מופנה לבני האדם הנבראו בדמותו (ראו. בראשית א 26-27), לא רק קבוצה נבחרת של אנשים (כלומר, ישראל). הוא משתמש בזרע אברהם כדי להשיג מטרה גדולה יותר (ראו. בראשית ג 15)!

◼ "אֱלִילֵי מִצְרַיִם" למצרים יש הרבה אלים (שמות יב 12; במדבר לג 4). עבודת האלילים והרוחניות שלה מותווים בפסוק 3.

1. אלילים (BDB 47)
2. אטים (BDB 31, נמצא רק כאן)
3. אובות (BDB 15, "בעלי אוב", ראו. דברים יח 11)
4. ידענים (BDB 396, "מכשפים", "רוחות מוכרות", ראו. דברים יח 11)

ראו הערה ח 19.

מכות מצרים בכוונה הורידו בערכם של הרבה אלים מצריים למטרות הפקת אמונה גם בישראלים וגם במצרים (כלומר, "המון מעורב", ראו. שמות יב 38).

בטקסט הזה האנשים טענו שיש להם את הכוח או הקשר הרוחני (כלומר, רוחות מוכרות) לתקשר עם המתים (ראו. ויקרא יט 31; כ 6, 27; דברים יח 11; א שמואל כח 8; ב מלכים כא 6; ב דברי הימים לג 6; ישעיהו ח 19; יט 3). הם חיפשו מידע ושליטה על העתיד, אך בלי יהוה. זה נגרם על ידי

1. טבע הנפול של האנושות
2. כהנים/נביאים מרומים עצמית
3. פעילות של שדים
4. החיפוש עבור כוח רוחני על החיים שלנו והחיים של אחרים

◼ שתי השורות האחרונות של פסוק 1 הינם מקבילות.

1. נעו אלילי מצרים ופניו, Qal PERFECT, KB 681, BDB 631, ראו. ו 4; ז 2 (פעמיים); יט 1; כד 20 (פעמיים); כט 9; לז 22
2. לבב מצרים ימס בקרבו, Niphal IMPERFECT, KB 606, BDB 587, ראו. יג 7; יהושע ב 11; ה 1; ז 5 (כלומר, "מלחמת קודש" טרמינולוגיה)

יט 2 אדם תוהה האם זה מתקשר ל-

1. ההתקדמות הצבאית של השליטים הנובים נגד המצרים המקומיים של אזור הדלתה
 2. הסכסוכים בין הערים השונות של מצרים, כל אחד עם האלים המיוחדים שלו
- הסכסוך הפנימי הזה בין אותם האנשים והצבאות שלהם הוא עוד דוגמא ל-"מלחמת קודש" (כלומר, שופטים ז 22; א שמואל יד 20; ב דברי הימים כ 23).

■ "סִכְסְכֵתִי..." ישעיהו מדבר ישירות עבור יהוה (פסוקים 2, 3, 4). יהוה יגרום ל-

1. מלחמת אזרחים, פסוק 2
2. הורדת המורל, פסוק 3א
3. עצה/אסטרטגיה מבולבלת, פסוק 3ב
4. הסתמכות על אלי שקר, פסוק 3ג,ד
5. ביאה של אדון אכזר, מלך חזק, פסוק 4

■

NASB, REB	"אסית"
NKJV	"אגרום"
NRSV, TEV, NJB, LXX, Peshitta	"אתסיס"

הפועל הזה (BDB 696 או BDB 1127) משמש פעמיים בגזע *Pilpel* (ישעיהו ט 11 וכאן). בהקשר נראה כי

זה מתכוון

1. להתסיס
2. להתגרות
3. להסית (שורש איתיופי)

השורש הערב מתכוון "להסריח" (ראו. NIDOTTE, כרך 3, עמוד 233).

יט 3 "אָבְלַע" השורש העברי הזה (BDB 118) בדרך כלל מתכוון "לבלוע". הרבה מלומדים מניחים משמעות שנייה לאותו השורש, "להמם" או "לבלבל" (BDB 118 III, ראו. ג 12; ט 15; כח 7).

יט 4 בהקשר (ראו. כ 4) זה יכול להתייחס ל- (1) אשור (ראו. פרק כ) או (2) פולשים נובים (ראו. פרק יח). אותה הטרמינולוגיה משומשת עבור בבל בירמיהו מו 26; יחזקאל כט 19. יהוה מכווין אימפריות עולמיות למטרות שלו. אתם חייבים להחליט האם זוהי היפרבולה מלכותית טיפוסית של המזרח הקרוב העתיק, השכיחה בעולם העתיק, או מציאות (כלומר, השקפת עולם מקראית). מחברים בהשראה לוקחים את הטרמינולוגיה של המזרח הקרוב העתיק ומיישמים אותה ליהוה. תוקפו הוא עניין של אמונה! האם כתבי הקודש הינם התגלות עצמית, ייחודית, בהשראה של אל האמת היחיד? זאת היא הסוגייה! ראו את הדרשות שלי על "Why I Trust the OT" ו-"Why I Trust the NT" אונליין ב- www.freebiblecommentary.org במחלקת "Biblical Interpretation Seminar" (Revised Video Seminar 2009, שיעור 3).

■ "סִכְרֵתִי" הפועל הזה (BDB 698, KB 755, *Piel* PERFECT) מתכוון "למסור ל-" (ראו. *LXX*, *Targums*, *Peshitta*). ה-*Piel* מופיע רק כאן. הפועל לא מופיע ב-*Niphal* בבראשית ח 2 ותהלים סג 12, בו הוא מתכוון "להיעצר". קונוטציית ה-*Piel* מגיע משורש ארמי ישן. לכן, יכולים להיות שני שורשים עבריים נפרדים.

ישעיהו יט 5-10 (טקסט התנ"ך על פי המסורה בכתב יד לנינגרד)

⁵ וְנִשְׁתּוּ-מִיָּמִים מֵהַיָּם
וְנָהָר יִחַרְבּ וַיִּבֶשׁ;
⁶ וְהָאֲזִנְחוֹ נְהָרוֹת
דָּלְלוּ וַחֲרָבוּ יָאֵרִי מְצוֹר
קָנָה וְסוֹף קָמְלוּ;
⁷ עָרוֹת עַל-יָאוֹר עַל-פִּי יָאוֹר
וְכָל מְזֶרַע יָאוֹר
יִיבֶשׁ נֶדֶף וְאִינָנוּ;
⁸ וְאָנּוּ הַדִּיגִים
וְאָבְלוּ כָל-מִשְׁלִיכֵי בִיאוֹר חֲכָה

וּפְרָשִׁי מִכְמַרְתַּ עַל-פְּנֵי-מִים אֲמַלְלוּ;
⁹וּבִשׁוּ עֲבָדֵי פְּשָׁתִים
שְׂרִיקוֹת וְאֲרָגִים חֹרִי;
¹⁰וְהָיוּ שְׂתֵתִיָּה מְדַכְּאִים
כָּל-עֹשֵׂי שְׂכָר אֲגַמִּי-נֶפֶשׁ;

יט 5-10 הסטרופה הזו מתארת את המשפט של יהוה על מצרים.

1. המים השופעים שלהם מהנילוס מתייבשים
 2. עם אובדנו צמחיית הנהר מתה
 3. עם אובדנו יבולים מושקים מתים
 4. עם אובדנו תעשיית הדייג תתאבל ותתמוגג
 5. עם האובדן תעשיית הביגוד עוצרת
 6. כל העובדים השכירים יתאבלו
- ישנם שלושה פעלים קשורים אשר מציינים את איבוד המים.
1. "נשתו", Niphal PERFECT, KB 732, BDB 677, פסוק 5; מא 17
 2. "יחרב", Qal IMPERFECT, KB 349, BDB 351, פסוקים 5, 6; יא 15; לז 25; מד 27; נ 2; נא 10
 3. "יבש", Qal PERFECT, KB 384, BDB 386, פסוקים 5, 7; טו 6; כז 11; מ 7, 8, 24; מב 15 (פעמיים); מד 27
- יכולתו של אלוהים לשלוט במים (החומר הפיזי היחיד שאלוהים לא ברא עם קול בבראשית א) בינו חוזר בברית הישנה.

1. הפרדת המים מתחת ומעל הרקיע, בראשית א 7
 2. איסוף המים כך שאדמה תוכל להופיע, בראשית א 9-10
 3. שלח את המבול, בראשית ז 4, 7
 4. ייבש את המבול, בראשית ח 2-3
 5. סיפק באר עם מים עבור הגר, בראשית כא 19
 6. חצה והחזיר את ים סוף, שמות יד 16, 27
 7. טיהר את המים במרה, שמות טו 22-25
 8. סיפק מים שיצאו מהסלעים במדבר, במדבר כ 8, 11
 9. הבטיח שפע חקלאי אם יצייתו לברית, דברים כז – כח
 10. חצה את נהר הירדן, יהושוע ג 14-17; ד 23-24
 11. ייבש את הנילוס ואת היובלים שלו, ישעיהו יט 5
 12. ייבש את הפרת, התגלות טז 12
 13. מים יזרמו מהמקדש החדש (יחזקאל מז 1) מירושלים (זכריה יד 8) והעיר השמימית החדשה, התגלות כב 1
- עבור אנשי מדבר אלו באמת היו ניסים אדירים והוכחה לכוחו של אלוהים מפני שמים היו סמל לחיים עצמם. זכרו, ראו את הנילוס כאחד האלוהויות העיקריות במצרים (כמו רע Re, אל השמש, ראו. פסוק 18).

יט 6 "הַאֲזִיחוּ" הפועל הזה (Hiphil PERFECT, KB 276, BDB 276 II) מופיע רק כאן. נראה כי זה משקף שורש ערבי. הצמחייה המתה השופעת מתחילה להירקב!

NASB, NJB	"בגד לבן"
NKJV	"בד משובח"
NRSV, REB	"החוויר"
LXX	"לבנים"
JPSOA	"מר נפש"

לטקסט המסורתי מופיעה המילה חורי, "בגד לבן" (למקביל ארמי ראו דניאל ז 9), אך המקבילות מתאימה יותר עם חורו, "החוויר" (ראו. ישעיהו כט 22 ו-DSS של הטקסט הזה). ברור שיש משחק מכוון על "לבן" (חור BDB 301).

יט 10
העמודים
NASB

לטקסט המסורתי (BDB 1011) יש את "סוד" או "השמרו" (מחברה), אשר יתייחס למנהיגים מהדרגה הגבוהה. "אורגים" מגיע מאלו אשר מחפשים מקבילות מאוזנות ל-"עושי שכר" (DSS, Targums משורש ארמי, "אורגים") בשורה השנייה. השאלה היא, "האם המקבילות נרדפת (אורגים) או מנוגדת (מעמד גבוה ומעמד נמוך)?" הטקסט העברי נשאר עמום (ראו. תרגום השבעים ופשיטתא).

ישעיהו יט 11-15 (טקסט התנ"ך על פי המסורה בכתב יד לנינגרד)

¹¹אך-אֹלִים שְׂרֵי צֶעַן
חֲכָמֵי יַעֲצִי פִרְעָה עֲצָה נִבְעָרָה
אִיךָ תֵּאמְרוּ אֶל-פִּרְעָה
בֶּן-חֲכָמִים אֲנִי בֶן-מַלְכֵי-קָדָם;
¹²אִים אֶפּוֹא חֲכָמֶיךָ
וְיִגִּידוּ נָא לָךְ
וְיִדְעוּ מֵה-יַעֲץ יְהוָה צְבֹאוֹת
עַל-מִצְרַיִם;
¹³נֹאֲלוּ שְׂרֵי צֶעַן
נִשְׂאוּ שְׂרֵי נֶפֶךְ
הִתְעוּ אֶת-מִצְרַיִם
פִּנְתַּי שְׂבָטִיָּה;
¹⁴יְהוָה מִסַּךְ בְּקַרְבָּה רֹחַ עֹנֵימִים
וְהִתְעוּ אֶת-מִצְרַיִם בְּכָל-מַעֲשָׂהוּ
כִּהִתְעוֹת שְׂכוֹר בְּקִיאוֹ;
¹⁵וְלֹא-יִהְיֶה לְמִצְרַיִם מַעֲשֵׂה
אֲשֶׁר יַעֲשֶׂה רֹאשׁ זָזָב כִּפֶּה וְאֶגְמוֹן;

יט 11-15 הסטרופה הינה פירוט יתר של פסוק 3.

1. פסוק 11, "שרי צען" (טאניס, עיר הבירה של אזור הדלתה) הינם טיפשים (BDB 17), משמש על יהודה בירמיהו ד 22)
2. פסוק 11, "חכמי יעצי פרעה עצה נבערה" (פשוטו כמשמעו "בהמי", BDB 129 II, KB 146, *Niphal* PARTICIPLE, ראו. ירמיהו י 14, 21; נא 17)
3. פסוק 13, "נאלו שרי צען" (BDB 383, KB 381, *Niphal* PARTICIPLE, ראו. ירמיהו ה 4; נ 36)
4. פסוק 13, "נשאו שרי נפך (עוד עיר בירה מצרית)" (BDB 674, KB 728, *Hiphil* PERFECT; *Niphal* PERFECT משמש בבראשית ג 13)
5. פסוק 13, "התעו את מצרים" (BDB 1073, KB 1766, *Hiphil* PERFECT, ראו. פסוק 14; ג 12; ט 16; ירמיהו כג 13, 32; הושע ד 12; מיכה ג 5)
6. פסוק 14, "התעו... כהתעות" (אותו הפועל כמו מספר 5, כאן מציין שיכרון)

יט 11 שורה 4 הינה ניבית עבור קבוצה של אנשים חכמים, דומה למה שדניאל היה חלק ממנו בבל. המילה "בן" מתפקדת כ-"חבר בקבוצה".

יט 12 יהוה שאל שאלה סרקסטית רטורית. זה מקודם על ידי שני עברים לא מושלמים (BDB 616, KB 615, ו-BDB 393, 390) המשומשים במובן יוסיבי (כלומר, "תנו להם..."). הם טענו שהיו חכמים (פסוק 11 ד; א מלכים ד 30; מעשי השליחים ז 22). הם טענו שיש להם תוכניות (פסוק 13 ב), אך החכמה והתוכניות שלהם נשללות במטרותיו של יהוה (פסוק 12 א).

יט 13 "פנת שבטיה" כאן "פינה" (BDB 819) מציין מנהיגים (ראו. שופטים כ 2; א שמואל יד 38).

	יט 14
NASB, LXX	"עירב"
NKJV, Peshitta	"עירבב"
NRSV, JB	"שפך"
REB, NJB	"החדיר"

לטקסט המסורתי יש את הפועל "מסך" (Qa/ PERFECT, KB 605, BDB 587), אשר מציין משקה חזק (ראו. ה 22). למרות זאת, בגלל ישעיהו כט 10 זה אפשרי שהפועל אמור להיות נסך ("מזג", BDB 650, KB 703, Qa/ PERFECT), אשר נמצא ב-DSS. בכל מקרה הנקודה היא שכרון כמטאפורה עבור בלבול וחוסר איזון.

יט 15 לשורה השנייה יש שני ניבים אשר מציינים את כל הרמות בחברה (ראו. ט 14-15).

1. ראש-זנב

2. כפה-אגמון

תהיה חוסר יכולת מוחלטת שנשלחה מאלוהים (ראו. 14א!) אלו אשר טענו להיות חכמים (ראו. פסוקים 11ד, 12א, 13ג) הוכיחו להיות לא חכמים מפני שסמכו על (1) אלי שקר; (2) דתיים כוזבים; ו- (3) תוכניות גרועות (ראו. פסוק 3)! כל המנהיגות של מצרים (ראו. פסוקים 11-12), אזרחיים ודתיים, הינם חסרי עבודה, וכן גם כל הפועלים (ראו. פסוקים 8-10).

ישעיהו יט 16-17 (טקסט התנ"ך על פי המסורה בכתב יד לנינגרד)

¹⁶ ביום ההוא יהיה מצרים כנשים וחרד ופחד מפני תנופת יד-יהוה צבאות אשר-הוא מניף עליו;
¹⁷ והיתה אדמת יהודה למצרים לחגא כל אשר יזכיר אתה אליו יפחד מפני עצת יהוה צבאות אשר-הוא יועץ עליו;

יט 17-16 זה מתאר מה מעשיו של יהוה (כלומר, "תנופת יד יהוה צבאות") יעשו, המטרות שלו (פסוק 17ב, BDB 420).

1. מצרים יהיה כנשים, פסוק 16

2. חרד, פסוק 16 (Qa/ PERFECT, KB 350, BDB 353)

3. פחד, פסוק 16 (Qa/ PERFECT, KB 922, BDB 808)

4. יהודה למצרים לחגא, פסוק 17 (פועל, Qa/ PERFECT, שם עצם, "חגא", BDB 291, נמצא רק כאן)

5. יפחד, פסוק 17 (Qa/ IMPERFECT, KB 922, BDB 808, ראו מספר 3)

יט 16 "יהוה צבאות" כפי שהמשפט "ביום ההוא" מקשר את חמש הסטרופות האחרונות (ראו. פסוקים 16, 18, 19, 23, 24), כך גם התואר החוזר עבור יהוה (ראו. פסוקים 16, 17, 18, 20, 25 וגם יהוה לבד בפסוקים 19, 20, 21, 22). אל הברית מאד פעיל בסטרופות הגאולה הנפלאים הללו עבור העמים!

ישעיהו יט 18 (טקסט התנ"ך על פי המסורה בכתב יד לנינגרד)

¹⁸ ביום ההוא יהיו חמש ערים בארץ מצרים מדברות שפת כנען ונשבעות ליהוה צבאות עיר ההרס יאמר לאחת;

יט 18 זאת פסקה נפרדת. היא מציינת המרה מעבודת אלילים להשתחוות ליהוה. "השפה הכנענית" תציין עברית (BDB 488). זה יכול להיות אזכור לישעיהו 5 או אפילו בראשית יא 1.

המשפט "נשבעות" (Niphal PARTICIPLE, KB 1396, BDB 989) מציין מערכת יחסים חדשה עם אלוהי יהודה (ראו. פסוקים 19-22, 23, 24-25). זאת תמיד הייתה המטרה של שיפוט אלוהי!

■ **"ביום ההוא"** שימו לב למשפט החוזר, "ביום ההוא", פסוקים 16, 18, 19, 23, 24. זה מכונן על ימים ספציפיים בעתיד.

1. ימים של משפט ואימה, פסוקים 16-17

2. ימים של המרה (פסוקים 18, 19-22) והשתחויה עולמית (ראו. פסוקים 23, 24-25)

שוב, משבר נוכחי (ראו פסוק 20) במזרח הקרוב העתיק משקף אירוע אסכטולוגי. למשפט יש מטרה לגאולה (ראו. פסוק 22). רשע, מרד ובורות לא יהיו המילה האחרונה! ליהוה יש תוכנית נצחית לגאולה ומטרה לכל העולם (ראו. פסוק 24ב).

■ **"חמש ערים"** הסיבה למספר הספציפי הזה לא בטוחה. זה מציין המרה, אך לא המרה מלאה (כלומר, חצי מעשר, ראו נושא מיוחד: סמלים ומספרים בכתבי הקודש ב-יא 12). השאלה נשארת, "למי זה מתייחס?"

1. ערים של מתנחלים יהודים

2. ערים של אלוהויות מצריות

בגלל פסוקים 19-22, 23, 24-25 בחרתי במספר 2. ההקשר הזה לא פונה ליהודים, אלא מצרים.

☐
"עיר ההרס" NASB, NKJV
"עיר השמש" NRSV, TEV, NJB

"ההרס" (BDB 249) של הטקסט המסורתי מופיע רק כאן. הפועל של אותו השורש (BDB 248) מתכוון לזרוק", "לשבור" או "להרוס". זה אולי משחק על עיר מצרית אשר השתחוה לאל ה"שמש" (און, הליופוליס).
1. ההרס, עיר השמש (BDB 357, ראו. Vulgate, Targums, DSS)
2. החרס, עיר ההרס
הרמיזה היא שהמקדשים ל-רע (אל השמש) נהרסו.
למילה העברית "שמש" יש את אותם העיצורים כמו ב-"איסור" (כלומר מוקדש להרס). יכול להיות משחק מילים כפול.

ישעיהו יט 19-22 (טקסט התנ"ך על פי המסורה בכתב יד לנינגרד)
¹⁹ ביום ההוא יהיה מזבח ליהוה בתוך ארץ מצרים ומצבה אצל-גבולה ליהוה; ²⁰ והיה לאות ולעד ליהוה צבאות בארץ מצרים כי-יצעקו אל-יהוה מפני לחצים וישלח להם מושיע ורב והצילם; ²¹ ונודע יהוה למצרים וידעו מצרים את-יהוה ביום ההוא ועבדו זבח ומנחה ונדרו-נדר ליהוה ושלמו; ²² ונגף יהוה את-מצרים נגף ורפוא ושב-עד-יהוה ונעתר להם ורפאם;

יט 19

"בקרב ארץ מצרים" NASB, NKJV, Peshitta
"במרכז ארץ מצרים" NRSV, NJB
"בלב מצרים" REB
"בגבולות שלה" LXX

השימוש במושג הזה (BDB 1063) ביהושע ג 17; ד 3, 9, 10, 18 אמור להיות מובן כ- "סף" לא "אמצע". זה המקור של "בגבולות שלה" ב-LXX.
מתי האירוע הזה מתרחש?
1. מקדש יהודי קטן אשר נבנה על ידי שכירי חרב יהודיים על אי בנילוס (יב, אסואן מודרני, בקטרקט הראשון של הנילוס), מתישהו לפני 525 לפנה"ס.
2. מקדש יהודי (מעוצב לפי המקדש בירושלים) אשר נבנה בלאונטופוליס על ידי חנוני הרביעי, כהן גדול מנודה מירושלים, בערך ב-160 לפנה"ס (ראו. Josephus, *Antiq.* 12.9.7; 13.3.3)
3. אירוע אסכטולוגי

יט 19-20 איזה אירוע נפלא, אך מפתיע שנוכחות פיזית של יהוה תוקם במצרים.

יט 20 התהליך הזה מושווה לדרך בה יהוה טיפל בישראל בספר השופטים. המשפט האכזרי של פלישה וכיבוש (ראו. פסוק 4) מביא לחזרה בתשובה ואמונה באלוהים והיכולת שלו והרצון לפעול בגאולה. מצרים הגיע לרגע הרוחני הזה ויהוה מגיב בהתאם.
איזו עדות נפלאה ההקשר הזה על הדמות של אלוהי ישראל. הוא מוכן לסלוח לקבל במלואם את אויבי אנשי הברית שלו. הוא באמת אלוהי העמים, המושיע של העולם (ראו. יוחנן ג 16; טיטוס א 3; ב 10; ג 4).

☐ "מושיע ורב" בהקשר זה מתייחס לאחד שיביס את האדון האכזרי והמלך העז של פסוק 4, אך בסופו של דבר יש לזה רמיזות משיחיות. בישעיהו ה"מושיע הזה הוא יהוה עצמו ולא אף אחד אחר (ראו. מג 3, 11; מה 15, 21), אך מהברית החדשה אנחנו יודעים שזה היה המשיח שפעל כנציג של יהוה (כלומר, ישעיהו כח 16; רומים ט 30-33; י 13-9; ראשונה לפטרוס ב 6-10).

1. מושיע, KB 448, BDB 446, *Hiphil* PARTICIPLE
2. מגן, KB 1224, BDB 936, *Qal* PARTICIPLE
3. גואל, KB 717, BDB 664, *Hiphil* PERFECT

יט 21 "נודע יהוה למצרים וידעו מצרים את-יהוה" זה משחק על המילה העברית "ידעו" (BDB 393, KB 390), אשר מציין גם ידע על ומערכת יחסים אישית עם.

נושא מיוחד: לדעת (בעיקר בעזרת ספר דברים כפרדיגמה)

בעברית המילה "ידע" (BDB 393, KB 390, yada) בעלת מסר חושים ב/Qal.

1. להבין טוב ורע – בראשית ג 22; דברים א 39; ישעיהו ז 14-15; יונה ד 11
 2. לדעת על ידי הבנה – דברים ט 2,3,6; יח 21
 3. לדעת על ידי ניסיון – דברים ג 19; ד 35; ח 2,3,5; יא 2; כ 20; לא 13; יהושע כג 14
 4. לשקול – דברים ד 39; יא 2; כט 16
 5. לדעת אישית
- א. אדם – בראשית כט 5; שמות א 8; דברים כב 2; לג 9; ירמיהו א 5
 - ב. אל – דברים יא 28; יג 2,6,13; כח 64; כט 26; לב 17
 - ג. יהוה – דברים ד 39,35; ז 9; כט 6; ישעיהו א 3; נו 10-11
 - ד. מינית – בראשית ד 25,17,1; כד 16; לח 26
6. מיומנות או ידע שנרכש – ישעיהו כט 12,11; עמוס ה 16
 7. להיות חכם – דברים כט 4; משלי א 2; ד 1; ישעיהו כט 24
 8. תובנת אלוהים
- א. של משה – דברים לד 10
 - ב. של ישראל – דברים לא 21

■ "עבדו" שימו לב לאלמנטים של הלל (BDB 712, KB 773, Qal/PERFECT) המוזכר.

1. זבח, BDB 257
 2. מנחה, BDB 585
 3. נדר, BDB 623, KB 674, Qal/PERFECT
- הם לא יעשו רק את טקסי הפולחן, אך יחיו (BDB 1022, KB 1532, Piel/PERFECT, פשוטו כמשמעו "יבצעו") את הטקסים הללו (כלומר, נדרים).

יט 22 פעולותיו של יהוה כלפי מצרים מחקות את פעולותיו כלפי עם הברית.

1. הוא מכה אותם (פעמיים, BDB 619, KB 669)
2. הם זעקו אליו, פסוק 20
3. הוא מרפא אותם (פעמיים, BDB 950, KB 1272)
4. הם שבים אליו (BDB 996, KB 1427, זהו המושג העברי לחזרה בתשובה)
5. והוא מגיב להם (BDB 801, KB 905, Niphal/PERFECT, ראו עבר לא מושלם בבראשית כה 21; ב דברי הימים לג 13; עזרא ח 23. יהוה שומע ומגיב לתחנון החזרה בתשובה) הקפידו לשים לב שמשפט (כלומר, נגף) היה למטרת הקמת (או עבור ישראל, לשקם) מערכת יחסים עם יהוה.

ישעיהו יט 23 (טקסט התנ"ך על פי המסורה בכתב יד לנינגרד)
ביום ההוא תהיה מסלה ממצרים אשורה ובא-אשור במצרים ומצרים באשור ועבדו מצרים את-אשור;²³

יט 23 תהיה תנועה חופשית בין העמים עבור מטרת ההשתחויה ליהוה. העמים הגיעו!

זה מעניין כמה פעמים ישעיהו משתמש בדימוי של מסילה.

1. מסילה עבור שאר עמו לחזור, יא 16; נז 14
2. מסילה עבור משתחוים גויים להגיע, יט 23
3. מסילה לקדושה, כו 7; לה 8; מג 19; מט 11; נא 10
4. מסילה משיחית, מ 3; מב 16

ישעיהו יט 24-25 (טקסט התנ"ך על פי המסורה בכתב יד לנינגרד)
ביום ההוא יהיה ישראל שלישיה למצרים ולאשור ברכה בקרב הארץ; ²⁵אשר ברכו יהוה צבאות לאמר ברוך עמי מצרים ומעשה ידי אשור ונחלתי ישראל;²⁴

יט 25 אלו הם משפטי ברית אשר משומשים עכשיו עבור מצרים ואשורים שנואים. תשוו זאת עם מה 14-17. איזו ניגודיות. קשה להחזיק את הדברים הללו יחדיו (כלומר, עמים אהובים, העמים הנשפטים). אני בוחר בפסוק 22! אני בוחר בפסוק 20!

ישעיהו כ'

חלוקה של קטעים לפי תרגומים מודרניים

NASB	NKJV	NRSV	TEV	NJB
נבואה על מצרים ואתיופיה	הסימן נגד מצרים ואתיופיה	נגד מצרים	הסימן של הנביא הערום	שיוך לכיבוד אשדוד
כ' 1-6	כ' 1-6	כ' 1-6	כ' 1-6	כ' 1-6

מחזור קריאה שלישי

מעקב אחר כוונתו המקורית של המחבר ברמת הפסקה

זהו ספר פרשנות שמטרתו להיות מדריך לימוד, מה שאומר שאתה אחראי לפרש בעצמך את הכתובים. כל אחד מאתנו חייב ללכת באור שיש לנו. אתה, כתבי הקודש ורוח הקודש בראש סדר העדיפויות בפרשנות. אתה לא צריך להשאיר את זה לפרשן.

קרא את הפרק ברציפות. זהה את הנושאים. השווה את חלוקת הנושאים שלך עם חמשת התרגומים המודרניים. אין השראה בחלוקה לפסקאות, אבל זהו המפתח לעקוב אחר כוונתו המקורית של המחבר, שזה הלב של הפרשנות. לכל פסקה של נושא אחד ויחיד.

1. פסקה ראשונה
2. פסקה שנייה
3. פסקה שלישית
4. וכו'.

לימוד מילים וביטויים

ישעיהו כ' 1-6 (טקסט על פי המסורה בכתב יד לנינגרד)
¹בשנת בא תרתן אשדודה בשלח אתו סרגון מלך אשור וילחם באשדוד וילכדה;²בעת ההיא דבר יהוה ביד ישעיהו בן-אמוץ לאמר לך ופתחת השק מעל מתניך ונעלך תחלץ מעל רגלך ויעש כן הלך ערום ויחף;³ויאמר יהוה כאשר הלך עבדי ישעיהו ערום ויחף שלש שנים אות ומופת על-מצרים ועל-כוש;⁴כן ינהג מלך-אשור את-שבי מצרים ואת-גלות כוש נערים וזקנים ערום ויחף וחשופי שת ערות מצרים;⁵וחתו ובשו מכוש מבטם ומן-מצרים תפארתם;⁶ואמר ישב האי הזה ביום ההוא הנה-כה מבטנו אשר-נסנו שם לעזרה להנצל מפני מלך אשור ואיך נמלט אנחנו

כ 1 הפסוק הזה נותן לקוראים מודרניים את הרקע ההיסטורי המדויק לדינו של יהוה לפלשתים על ידי התיאור של מפלתה של אשדוד (אחת מחמשת ערי המדינה העיקריות של פלשת – אשדוד, אשקלון, עזה, גת, עקרון). הנפילה של אחת ציינה את הנפילה של כולן (ראו נבואת משא קודמת ב-יד 28-32).

הן הושמדו פעמיים (1) על ידי סרגון השני (נקרא ספציפית בברית הישנה רק כאן, הוא משל מ-722-705 לפנה"ס), מלך אשור. ב-713 לפנה"ס המלך של אשדוד, עזורי, מרד וב-711 לפנה"ס הצבא של סרגון השני הגיע ועצר את המרד ו- (2) על ידי סנחריב ב-705-701 לפנה"ס.

למרות זאת, הפרק הזה לא יוצר נבואת משא חדשה על ההרס של פלשת (או "האי", ראו. פסוק 6), אלא המשכיות של המשפט על כוש/מצרים, אשר החלה בפרק יח. ההשפלה של אשדוד הייתה התרעה לגלות המבישה, משפילה של המצרים על ידי הצבאות האשוריות במספר אירועים היסטוריים שונים. חלקים מהצבא המצרי נתפסו בקרב והוגלו.

■ "תרתן" המושג (BDB 1077) מציין גנרל שטח (ראו. ב מלכים יח 17 והבחינו גם בישעיהו לו 2, בו השם של הגנרל ב-ב מלכים יח מופיע, אך לא התואר שלו).

כ 2 נאמר לישיעיהו להתלבש (או יותר נכון, להתפשט) בצורה מסוימת כדי לציין טקסי אבל תרבותיים נוכחיים (ראו נושא מיוחד ב-טו 2-3), אך גם כדי לציין בושיה, בתבוסה של אשור והגלות של מספר עמים.

1. אשדוד (פלשת)
2. מצרים
3. כוש או שם נרדף למצרים של 25 השושלות אשר היו נביות מה שקרה לאשדוד יקרה בשלוש שנים (ראו. פסוק 3) למצרים.

NASB, NRSV, Peshitta	"שחרר את השק"
NKJV	"הסר את השק"
TEV, LXX	"הורד... השק"
REB	"התפשט"

הפועל העממי (Piel PERFECT, KB 986, BDB 834) מתכוון בעיקרון "לפתוח". אז השאלה היא, "האם זה מתכוון 'לשחרר' (להתאבל) או 'להוריד' (בושה)?"

1. "הסר", NIV, תהלים ל 11; ל-NASB יש את "שחרר", אך מתכוון "להסיר" בישיעיהו נב 2; ירמיהו מ 4
2. "שחרר", ישעיהו ה 27

במצב רגיל ללבוש "שק" (BDB 974) יציין אבל, כמו גם להיות יחף (ראו. מיכה א 8), אך זה אפשרי שישיעיהו הסיר את הסמל של משרתו הנבואית ("לבוש משיער", מבנה 12, BDB 972, BDB 12, ראו. מתי ג 4). אם זה נכון אז הטקסט לא מדבר על עירום (אך "ערום", BDB 736 בפסוקים 2, 3, 4 עלול, ראו. בראשית ב 25). למרות זאת, רוב השימושים של המושג "ערום" מתכוונים ללבוש חלקי (ראו. מז 1-3; א שמואל יט 24; ב שמואל ו 14, 20; עמוס ב 16; מיכה א 8; יוחנן יט 23; כא 7).

כ 3 "אות" שם העצם, "אות" (BDB 16), משומש

1. כסמן לזמן, בראשית א 14
 2. כסמן לאדם, בראשית ד 15
 3. כסמן לברית, בראשית ט 12, 13, 17; יז 11
 4. כסמן להבטחת אמונה, שמות ג 12
 5. כנס כדי לאשר את הנציג של אלוהים (כלומר, משה), שמות ד 8 (פעמיים), 9, 17, 28, 30; ז 3; ח 23, וכו'.
 6. תקן שבטי, במדבר ב 2; תהלים עד 4
 7. כאזהרה, במדבר טז 38; יז 10
- זה משומש לעתים קרובות בישיעיהו.
1. לידה מיוחדת, ז 14
 2. ילדיו של ישעיהו, ח 18
 3. מזבח ועמוד במצרים, יט 20
 4. בגדו של ישעיהו, כ 3
 5. קציר, לז 30
 6. לחוס את ירושלים מאשור, לח 7
 7. הרפואה של חזקיהו, לח 22
 8. אותות שקריים, מד 25
 9. ברכות חקלאיות, נה 13
 10. מסיונריים לעמים, סו 19

NASB	"סמל"
NKJV, Peshitta	"מופת"
NRSV, REB, NJB, LXX	"אות מבשר לרע"

המושג "מופת", "סימן", "אות מבשר לרע" (BDB 68) הינו נרדף עם "אות", "סימן" (BDB 16). זה משומש לעתים קרובות בשמות ודברים, אך רק פעמיים בישיעיהו (כלומר, ח 18 ו-כ 3).

- ל-BDB יש שני שימושים עיקריים.
1. הדגמה מיוחדת לכוחו של אלוהים
 2. סימן לאירועים עתידיים או מעשים סמליים המציינים אירועים עתידיים (ראו. זכריה ג 8).

כ 4 הפסוק הזה מתאר גלות.

1. נערים זקנים יילקחו (ניב עבור כל האוכלוסייה)
 2. ערומים (BDB 736, ניב לבושה, עדיין היה בגד תחתון צמוד)
 3. יחפים (BDB 405, ניב לאבל)
 4. חשופי שת (BDB 1059, רק כאן ו-ב שמואל י 4, ניב לבושה)
 5. בושה/ערום (BDB 788, ראו תמונת קיר אשוריות)
- הפסוק הזה מבהיר זאת מאד שישעיהו זעזע את התרבות שלו על ידי כך שהלך חצי ערום/ערום במשך 3 שנים כדי לדמות אמת/נבואה תאולוגית. ערום היה חלק מהקללה של דברים (ראו. כח 48), אשר שיקפה גלות.

כ 5 בגלל האמון של כוש/מצרים בעצמם (כלומר, צבא, חכמה, עושר, דת) הם

1. חתו, (BDB 369, KB 365, Qa/ PERFECT, ראו. ז 8; ח 9 (שלושה פעמים); ט 4; כ 5; ל 31; לא 4, 9; לז 27; נא 6, 7
2. בושו, (BDB 101, KB 116, Qa/ PERFECT, ראו. א 29; יט 9; כ 5; כד 23; כו 11; כט 22; ל 5; לז 27; מא 11; מד 9, 11 (פעמיים); מה 16, 17, 24; מט 23; נ 7; נד 4; סה 13; סו 5
כמובן ששני המושגים הללו הם חלק עיקרי במסר של ישעיהו, גם שלילית וגם חיובית!

כ 6 הפסוק הזה מקשר את אשדוד (פסוק 1) עם כל התושבים של המישור החופי של פלשת. ככל הנראה למצרים היה עזרה צבאית מובטחת אם אשור תפלוש אליהם, אך הם לא יכלו/עשו (ראו. ל 7; לא 3). לא היה את מי לשלוח (ראו. י 3).

אין ספק, פרק זה חיזק את המסר של ישעיהו לחזקיהו שלא לכרות ברית עם מצרים (ראו. ל 5-1; לא 3-1).

ישעיהו כ"א

חלוקה של קטעים לפי תרגומים מודרניים

NASB	NKJV	NRSV	TEV	NJB
אלוהים מצווה כי בבל תילקח	נפילת בבל הוכרזה	נגד בבל	חזון לנפילת בבל	נפילת בבל
כ"א 1-10 (1-5)	כ"א 1-2 (2-ב1)	כ"א 1-10	כ"א 1-2א	כ"א 1-5 (1-5)
	כ"א 3-5 (3-5)		כ"א 2ב	
	כ"א 6-9 (6-9)		כ"א 3-4	
(6-7)			כ"א 5	כ"א 6-10 (6-10)
(8-10)	כ"א 10 (10)		כ"א 6-7	
			כ"א 8	
			כ"א 9	
			כ"א 10	
נבואות על אדום ודדן	הכרזה נגד אדום	אודות אדום	בשורה אודות אדום	אודות אדום
כ"א 11-12 (11-12)	כ"א 11-12 (11-12)	כ"א 11-12 (12-ב11)	כ"א 11	כ"א 11
			כ"א 12	כ"א 12
	הכרזה נגד דדן	אודות דדן	בשורה אודות דדן	נגד אנשי דדן
כ"א 13-15 (13-15)	כ"א 13-15 (13-15)	כ"א 13-15 (13-15)	כ"א 13-15	כ"א 13א
				כ"א 13ב-15 (15-ב13)
כ"א 16-17	כ"א 16-17	כ"א 16-17	כ"א 16-17	כ"א 16-17

מחזור קריאה שלישי

מעקב אחר כוונתו המקורית של המחבר ברמת הפסקה

זהו ספר פרשנות שמטרתו להיות מדריך לימוד, מה שאומר שאתה אחראי לפרש בעצמך את הכתובים. כל אחד מאתנו חייב ללכת באור שיש לנו. אתה, כתבי הקודש ורוח הקודש בראש סדר העדיפויות בפרשנות. אתה לא צריך להשאיר את זה לפרשן.

קרא את הפרק ברציפות. זהה את הנושאים. השווה את חלוקת הנושאים שלך עם חמשת התרגומים המודרניים. אין השראה בחלוקה לפסקאות, אבל זהו המפתח לעקוב אחר כוונתו המקורית של המחבר, שזה הלב של הפרשנות. לכל פסקה של נושא אחד ויחיד.

1. פסקה ראשונה
2. פסקה שנייה
3. פסקה שלישית

תובנות הקשריות

- א. הפרק הזה מפרט מספר עמים אשר יהוה פונה אליהם דרך הנביא שלו, אשר כולם מוצגים על ידי סמן ספרותי, "משא...".
- ב. צינתי מקודם שאני חושב שהנבואה המופנית ל"מלך בבל" באמת מתמודדת עם אשור (כלומר, יג 1 – יד 27). הפרק הזה (כלומר, פסוקים 10-1) הינו על בבל. זוהי לא ניא-בבל של נבונאיד ונבוכדנצר, אלא של העם הכשדי אשר היו קרובים לפה של פרת וחידקל. עיר הבירה שלהם יהיה העיר בבל והמלך שלהם מרדוך בלאדן, אשר מרד ב-720 לפנה"ס, אך הובס על ידי סרגון השני ונמלט לביצות וברח לעילם ב-710 לפנה"ס (Bible Background IVP Commentary, עמוד 611). העיר בבל נהרסה על ידי אשור ב-703 לפנה"ס ומלך אשור לקח את התואר "מלך בבל".
- ג. הפרק הזה גם פונה ל-
1. אדום, פסוקים 11-12
 2. ערב, פסוקים 13-17

ישעיהו כא 10-1 (טקסט התנ"ך על פי המסורה בכתב יד לנינגרד)
1^א משא מדבר-ים

כסופות בנגב לחלף
 ממדבר בא מארץ נראה;
² חזות קשה הגד-לי
 הבוגד בוגד והשווד שודד
 עלי עילם צורי מדי
 כל-אנחתה השבתי;
³ על-כן מלאו מתני חלחלה צירים אֶחְזוּנִי
 כצירי יולדה נעויתי משמע
 נבהלתי מראות;
⁴ תעה לבבי פלצות בעתתני
 את נשף חשקי שם לי לחרדה;
⁵ ערך השלחן צפה הצפית אכול שתה
 קומו השרים משחו מגן;
⁶ כי כה אמר אלי אדני
 לך העמד המצפה אשר יראה יגיד;
⁷ וראה רכב צמד פרשים
 רכב חמור רכב גמל
 והקשיב קשב רב-קשב;
⁸ ויקרא אריה
 על-מצפה אדני אנכי עמד תמיד יומם
 ועל-משמרתני אנכי נצב כל-הלילות;
⁹ והנה-זה בא רכב
 איש צמד פרשים
 ויען ויאמר נפלה נפלה בבל וכל-פסילי אלהיה שבר לארץ;
¹⁰ מדשתי ובן-גרני
 אשר שמעתי מאת יהוה צבאות
 אלהי ישראל הגדתי לכם;

כא 1 "מדבר-ים" זה יכול להיות ניסיון לפרש את (1) השם האשורי עבור בבל (Mat+Amil), ראו. הערות שוליים של JB) או (2) התואר האכדי "ארץ הים" (Mat tam-tim), אך עכשיו הוא נהרס, אז "ארץ" השתנה ל-"מדבר". הפשיטתא מתרגמת את זה כ-"מדבר הים", כנראה בהתייחסות לאזור הביצות ליד הפיות של נהרות הפרת והחידקל. ל-TEV יש רק את "בבל". המושג "מדבר" (BDB 184) מציין חלקים גדולים של אדמה לא מיושבת.

כא 1-2 ישעיהו מנסה לבטא את הרגש העמוק שלו כאשר הוא מקבל את נבואת המשא הזאת.

1. כסופות הנגב, פסוק 1
2. ממדבר, פסוק 1
3. מארץ נוראה (Niphal PARTICIPLE, KB 432, BDB 431), פסוק 1
4. חזות קשה (BDB 904), פסוק 2

כא 2 זה מתאר את הפולש הבבלי (כלומר, אשור, פסוק 9).

1. הבודג בוגד, משחק על KB 108, BDB 93, שני Qal ACTIVE PARTICIPLES, כד 16; לג 1; ירמיהו ג 20; ה 11 (זה אפשרי שהתרגום של NIV "בוגד", REB, "בוגד" או NRSV, "בוגד" מתאים יותר היסטורית למדרך בלאדן, מלך בבל)
2. השודד שודד, משחק על KB 1418, BDB 994, שני Qal ACTIVE PARTICIPLES, טז 4; לג 1; ירמיהו ו 26

כא 2 ג אלוהים פוקד על שני הכוחות המסופוטמיים לתקוף את בבל.

1. "עלי" (Qal IMPERATIVE, KB 828, BDB 748) עילם (BDB 743). זה מפתיע כיוון שבהתחלה עילם עזרה לבבל להדוף שליטה אשורית.
2. "צורי" (Qal IMPERATIVE, KB 1015, BDB 848) מדי (BDB 552). זאת הייתה עוד קבוצה אתנית באזור הצפוני של הפרת.

זה אפשרי שאלו קריאות מלחמה של אלו בברית האנטי אשורית (כלומר, עילם, מדי, כך אומר הפרשן היהודי יוסף בן מתתיהו). זה יהיה יותר הגיוני אם הפנייה הייתה לבבל של יומו של ישעיהו.

כא 2 ל-NASB יש "הבאתי לקץ את כל הגניחות שהיא גרמה". ל-MT יש "את כל האנחות אני מביא לסיים" (BDB 991, KB 1407, Hiphil PERFECT). המשפט, "אנחתה", NASB, לא נמצא בטקסט המסורתי. אם אמורים להניח זאת, חייב להצהיר ששורת השיר הזה מתאימה לנאו-בבל יותר. לאימפריה המאוחרת הזו היה אזור השפעה הרבה יותר גדול (כלומר, נבוכדנצר, ראו. דניאל ד).

שוב, מספר אנשים (כולל אותי) רואים בשורה האחרונה הזו הצהרה ממלך בבל (מדרך בלאדן) או האלוהיות שלו (מרדוך) המופנית לאשור/נינווה "אשר הולכת להיות מובסת". יש כל כך הרבה דוברים בפרק הזה שקשה לדעת את הדובר המיועד (הנביא, יהוה, מלך בבל, מספר שומרים, קולות לא ידועים).

כא 3-4 הנביא מתאר את האפקט שהמסר עשה לו אישית. דניאל גם חווה מצוקה פיזית מההתגלויות של יהוה (ראו. דניאל ז 15, ח 28; י 16-17).

1. מלאו מתני חלחלה
2. צירים אחזוני כצירי ילודה, ראו. יג 8; כו 17
3. נעיתי משמע, ראו. יט 14 (כלומר, ניב לשיכרון)
4. נבהלתי מראות
5. תעה לבבי
6. פלצות בעתתני
7. את נשף חשקי שם לי לחרדה ("נשף" כנראה שהתבוסה של בבל התכוונה לאשור חזקה יותר ונרחבת יותר)

כל הפעלים הללו הינם מושלמים, אשר מציינים מצב שלם. מדוע היה כה במצוקה? אין מישהו שיכול לעצור את אשור עכשיו! היא מגיעה!

כא 4 הפסוק הזה מתרחב על פסוק 2 ("חזות קשה"). זה מתאר את התגובה של ישעיהו לנבואה הזו.

1. תעה לבבי, Qal PERFECT, KB 1766, BDB 1073
 2. פלצות בעתתני, Piel PERFECT, KB 147, BDB 129
 3. את נשף חשקי שם לי לחרדה, Qal PERFECT, KB 1321, BDB 962
- השאלה היא, "מדוע היה ישעיהו כה מודאג מהנפילה של בבל?" יכול להיות בגלל
1. האלימות הנוראית שהייתה מעורבת
 2. שבבל שמרה את אשור באיזון. עכשיו אשור חופשיה להרחיב את האזור שלה (ראו Exposition Bible Commentary, כרך 6, עמוד 134).

כא 5 לפסוק הזה יש סדרה של ארבע *Qal* INFINITIVE ABSOLUTES (המתפקדים כציוויים) ואז שני ציווי *Qal*.

1. ערוך השולחן
 2. צפה הצפית (ראו הערה בהמשך)
 3. אכול
 4. שתה
- זה יציין על ארוחה מפוארת. מספר פרשנים רואים בזה כהתייחסות לדניאל ה. אם כך, אז הפרק הזה מתייחס לנאו-בבל של התקופה המאוחרת יותר (כלומר, נבוכדנצר).
באמצע המסיבה שליח נגיע וקורא להם להכנות צבאיות ("שרים", BDB 978).
1. קומו, *Qal* IMPERATIVE, KB 1086, BDB 877
2. משחו מגן, *Qal* IMPERATIVE, KB 643, BDB 602. הלוחמים העתיקים כיסו את המגן שלהם בעור כדי שחצים בוערים יחדרו את העור הרך ויכבו, ראו. ב שמואל א 21.

NASB, NJB	"פרשו את הבד"
NKJV, Peshitta	"שימו שומר במגדל"
NRSV, TEV, REB	"פרשו את השטיחים"
JB	"כיסו זאת עם בד"

המשפט הזה מורכב משם עצם ושורש פעלי מאד דומה.

1. שם עצם, צפית (BDB 860 II) נמצא רק כאן, חלק מהמלומדים רואים זאת כ-"שטיח", אחרים כ-"שומר" (BDB 859, מצפה)
2. פעלי, צפה (BDB 860 II, INFINITIVE ABSOLUTE), מתכוון ל-"לפרוס" או "לכסות" כיוון שהאנשים של המזרח הקדום הקרוב אכלו בישיבה עם כריות, זה יכול להתייחס לסוג זה של סידור ישיבה/אכילה (כלומר, "צפה הצפית", ראו. NIDOTTE, כרך 3, עמוד 832).

כא 6 שימו לב שהנביא מעביר את מילותיו של יהוה.

1. לך, *Qal* IMPERATIVE, KB 246, BDB 229
2. העמד המצפה, *Hiphil* IMPERATIVE, KB 840, BDB 763 ("מצפה", פשוטו כמשמעו "אדם אשר צופה", BDB 859, *Piel* PARTICIPLE, KB 1044)
3. אשר יראה יגיד, *Hiphil* IMPERFECT, KB 665, BDB 616 משמש במובן יוסיבי

כא 7 הוא מקבל הנחייה לצפות לכל סוג שהוא של מערך צבאי.

1. רכב צמד פרשים
 2. רכב חמור
 3. רכב גמלים
- המושג "רכב" (BDB 935) יכול להיות מובן כמרכבות אשר נמשכות על ידי שני סוסים (NKJV, Peshitta). עבור מספר 2 ו-3, זה יכול גם לציין רוכבים (ראו. LXX, NRSV). למראה סוג זה של ציוד ומערך צבאי, עליו לדווח מיד (שימוש כפול של "קשב", BDB 904). אשור מגיעה!

כא 8 זאת דרך להכריז בצורה רועשת דיווח מסוג צבאי (כלומר, כאריה) על ידי שומר על החומה. הוא עוד לא ראה משהו.

הטקסט המסורתי קשה וכתבי היד העבריים מה-DSS גורמים לשומר לצעוק כמו אריה, שהוא הדרך הטובה ביותר להבין טקסט עברי מוצפן.
יחד עם זאת, זה אפשרי לראות את "אריה" (BDB 71) כטעות של מעתיק ל-"ראה" (BDB 906), ועל ידי כך מגיע התרגום, "אז מי שרואה את השומר" צועק.

כא 9 לפתע ניתן לראות את המערך והציוד הצבאי! הנוכחות שלהם בפלסטין מראה את הנפילה הקודמת של העיר בבל. הנפילה הזאת מתבטאת על ידי ההכפלה של הפועל (*Qal* PERFECTS, KB 709, BDB 656), אשר כה שכיח בישיבה. העיר בבל נפלה מספר פעמים למלכים אשורים שונים.
המפלה שלה מוחלטת כפי שמודגם על ידי השבירה (*Piel* PERFECT, KB 1402, BDB 990) של האלילים שלה (ראו. פרקים מו – מז). עם התבוסה של בבל והחוסר פעילות של עילם ומדי, אשור יכולה לחזור למטרות ההתרחבות שלה!

כא 10 הנביא אומר לאנשי הברית המדוכאים שהאלוהים שלהם (כלומר, "יהוה צבאות", "אלוהי ישראל") פעל, אך כיצד?

1. הנפילה של בבל לא הייתה ניצחון עבורם, אלא הבטחה בטוחה שאשור מגיעה.

2. השאלה נשארת לאיזו בבל הנביא מתייחס?

א. בבל של מרדך בלאדן של יומו של ישעיהו

ב. נאו-בבל של נבוכדנצר של ימי ישעיהו ויחזקאל

הבעיה היא לא של המציאות של הנבואה החזותית, אלא של רקע היסטורי!

רק הערה בנוגע לדרך אלטרנטיבית של פירוש הפסוק הזה. זה אפשרי שאלו שפונים אליהם הם בבליים אשר

אשור תשמיד. יהוה שמע קודם את המפלה של מואב (ראו. טו 5; טז 11) והתפילות נגד המצרים המדוכאים (ראו. יט 20).

■ "בן-גְרַנִּי" זהו ניב עברי "בן הגורן שלי". למושג העברי "בן" יש מספר שימושים סמנטיים בישעיהו.

1. בן שמן, ה 1

2. בן שחר, יד 12

3. בן חכמים, יט 11

4. בן אדם, נו 2

5. בן נכר, נו 6

ישעיהו כא 11-12 (טקסט התנ"ך על פי המסורה בכתב יד לנינגרד)

¹¹משא דומה

אלי קרא משעיר

שמר מה-מלילה

שמר מה-מליל;

¹²אמר שמר

אתה בקר וגם-לילה

אם-תבעיון בעיו

שבו אתיו;

כא 11 מסר חדש מתחיל (כלומר, שימוש בסמן הספרותי, "משא"). לטקסט המסורתי יש "דומה" (BDB 189). זה משחק על המושג העברי עבור "דממה" (BDB 189). תהיה דממה באדום. לתרגום השבעים יש את "אדום". אדום הייתה חלק מהברית האנטי-אשורית, כמו גם פלשת. כולם נמחצו ב-711 לפנה"ס על ידי הצבא של סרגון השני.

■ "שעיר" זה (BDB 973) יכול להתייחס לארץ אדום (ראו. בראשית לב 3; לו 30; במדבר כד 18; דברים ב 4, 8, 12, 22, 29; שופטים ה 4).

כא 11 – 12 זוהי סטרופה מאד מוצפנת עם מספר ציונים. שומר על החומה, כמו בפסוק 6 ו-8, מופנה על ידי קול לא ידוע אשר מבקש את הזמן של הלילה (פעמיים). התשובה גם מוזרה.

1. אתה בוקר

2. גם לילה

3. תבעיון

4. בעיו

זה כנראה מתכוון, "מתי כל זה יקרה?"

ישעיהו כא 13-15 (טקסט התנ"ך על פי המסורה בכתב יד לנינגרד)

¹³משא בערב

ביער בערב תלינו

ארחות דדנים;

¹⁴לקראת צמא התיו מים

ישבי ארץ תימא

בלחמו קדמו נדד;

¹⁵כי-מפני חרבות נדדו

מפני חרב נטושה ומפני קשת דרוכה

ומפני כבד מלחמה;

כא 13 מסר חדש (שימוש בסמן המעבר הספרותי, "משא") מופנה לערב. זה לא בטוח מי האנטגוניסט.

1. אשור (פלישה)

2. קדר (מלחמת אזרחים)

זה מעניין ש"דומה" (פסוק 11) ושעיר (פסוק 11) הן גם שמות ב-, או קרוב ל-, ערב.

■ **"ביער"** ישעיהו משתמש בדימוי "יערי" לעתים קרובות. המושג הזה (BDB 420) יכול להתכוון

1. יער

2. סבך

כיוון שערב היא מדבר, האופציה השנייה יותר מתאימה. זה יתייחס לעמקים עם צמחייה עבה, בהם חיות מתחבאות. עכשיו נמלטים, פליטים וסוחרי קרוואנים (כלומר, דדנים היו עם בדואי הקשורים לשיבא) התחבאו שם כדי להתחבא מהפלישה הצבאית (ראו. פסוק 15). הם לא יכלו להשתמש בדרכים הרגילות או במקומות המנוחה.

כא 14 הערבים מקבלים פקודה (BDB 87, KB 102, *Hiphil IMPERATIVE*) להביא להם מזון ושתייה.

■ **"תימא"** זאת הייתה עיר צפונית גדולה, בית לפולחן אלת הירח. ראו נושא מיוחד: עבודת הירח ב-ג 18.

ישעיהו כא 16-17 (טקסט התנ"ך על פי המסורה בכתב יד לנינגרד)

¹⁶כי-כה אמר אדני אלי בְּעוֹד שָׁנָה כְּשֵׁנִי שְׂכִיר וְכֹלָה כָּל-כְּבוֹד קָדְרִי; ¹⁷וְשָׂאֵר מִסֶּפֶר-קִשְׁת גְּבוּרִי בְּנֵי-קָדְרִי
!מַעֲטוּ כִּי יְהוֹה אֱלֹהֵי-יִשְׂרָאֵל דָּבַר;

כא 16 "בְּעוֹד שָׁנָה כְּשֵׁנִי שְׂכִיר" אותו הניב של זמן מדויק נמצא מוקדם יותר בישעיהו טז 14.

■ **"קדר"** זאת עוד עיר גדולה של ערב. היא, ובמשתמע כל צבא ערב, תושמד. סרגון השני יתקוף את האזור הזה ב-715 לפנה"ס.

שוב המשפט התאולוגי "כי יהוה אלוהי-ישראל דבר". זה לא היה הכוח של צבאות קדומים אשר הכוין את

האירועים של המזרח הקדום הקרוב, אלא אלוהי ישראל! זוהי טענה למונתאיזם.

ישעיהו כ"ב

חלוקה של קטעים לפי תרגומים מודרניים

NASB	NKJV	NRSV	TEV	NJB
עמק החזון	הכרזה נגד ירושלים	אזהרה לירושלים מפני התקרבות לחורבן	בשורה על ירושלים	נגד צהלה בירושלים
כ"ב 1-11 (1-11)	כ"ב 1-7 (4-ב1)	כ"ב א1	כ"ב א1	כ"ב 1-4 (1-4)
		כ"ב 4-ב1 (4-ב1)	כ"ב 2א-ב1	
			כ"ב 5-ב2	
	כ"ב 5-7 (5-7)	כ"ב 8א-5 (8א-5)		כ"ב 5-11 (5-11)
			כ"ב 8א-6	
	כ"ב 8-11 (8-11)	כ"ב 11-ב8	כ"ב 11-ב8	
כ"ב 12-14 (12-14)	כ"ב 12-14 (12)	כ"ב 12-14 (12-14)	כ"ב 12-13	כ"ב 12-14 (12-14)
	(13)			
	(14)		כ"ב 14	
	פסק הדין על שבנא		אזהרה לשבנא	נגד שבנא
כ"ב 15-25 (15-23)	כ"ב 15-19 (19-ב15)	כ"ב 15-19	כ"ב 15-19	כ"ב 15-23 (15-23)
	כ"ב 20-25 (20-23)	כ"ב 20-25	כ"ב 20-23	
			כ"ב 24-25	כ"ב 24-25

מחזור קריאה שלישי

מעקב אחר כוונתו המקורית של המחבר ברמת הפסקה

זהו ספר פרשנות שמטרתו להיות מדריך לימוד, מה שאומר שאתה אחראי לפרש בעצמך את הכתובים. כל אחד מאתנו חייב ללכת באור שיש לנו. אתה, כתבי הקודש ורוח הקודש בראש סדר העדיפויות בפרשנות. אתה לא צריך להשאיר את זה לפרשן.

קרא את הפרק ברציפות. זהה את הנושאים. השווה את חלוקת הנושאים שלך עם חמשת התרגומים המודרניים. אין השראה בחלוקה לפסקאות, אבל זהו המפתח לעקוב אחר כוונתו המקורית של המחבר, שזה הלב של הפרשנות. לכל פסקה של נושא אחד ויחיד.

1. פסקה ראשונה
2. פסקה שנייה
3. פסקה שלישית
4. וכו'.

ישעיהו כב 1-11 (טקסט התנ"ך על פי המסורה בכתב יד לנינגרד)

1 משא גיא חזיון

מה-לך אפוא כי-עלית כלך לגגות;
2 תשאות מלאה עיר הומיה קריה עליזה
חלליך לא חללי-חרב
ולא מתי מלחמה;
3 כל-קציניך נדדו-יחד
מקשת אסרו כל-נמצאיך
אסרו יחדו
מרחוק ברחו;
4 על-כן אמרתי שעו מני
אמרר בבכי
אל-תאיצו לנחמני על-שד בת-עמי;
5 כי יום מהומה ומבוסה ומבוכה לאדני יהוה צבאות
בגי חזיון
מקרקר קר
ושוע אל-ההר;
6 ועילם נשא אשפה ברכב
אדם פרשים
וקיר ערה מגן;
7 ויהי מבחר-עמקיך מלאו רכב
והפרשים שת שתו השערה;
8 ויגל את מסך יהודה
ותבט ביום ההוא אל-נשק בית היער;
9 ואת בקעי עיר-דוד ראייתם
כי-רבו
ותקבצו את-מי הברכה התחתונה;
10 ואת-בתי ירושלם ספרתם
ותתצו הבתים לבצר החומה;
11 ומקוה עשיתם בין החמתיים
למי הברכה הישנה
ולא הבטתם אל-עשיה
ויצרה מרחוק לא ראייתם;

כב 1 "משא" זהו זמן טקסטואלי של מסר חדש מיהוה המופנה לקבוצה לאומית/אתנית. באופן מפתיע באמצע המשפט של יהוה על העמים הסובבים הוא פונה ליהודה, כנראה בגלל החטא שלה, היא פשוט עוד *גוים goim* (עמים). זה בהחלט אפשרי שהמסרים הללו היו קשורים לפלישות היסטוריות ספציפיות. בשנים שונות, צבאות ועמים שונים הושפעו. אך שירה עברית היא כה עמומה שקשה לוודא מצב היסטורי ספציפי. זה אפשרי שהיה עריכה מאוחרת של המסרים של ישעיהו על בסיס משחק מילים או מילות מפתח מסוימות, לא אירועים היסטוריים (כלומר, השירים הם מחוץ לסדר כרונולוגי).

זכרו שהנקודה העיקרית של כל המשא והאמת המרכזית של כל סטרופה היא הדרך להגיע למשמעות של הנביא (כלומר, של יהוה), לא תשומת לב רבה לכל הפרטים והמילים הנדירות.

● **"גיא חזיון"** בגלל השימוש של המשפט הזה בפסוק 5ב, זה חייב להתייחס ל-"יום המהומה" הנשלח על ידי יהוה צבאות (שימו לב ליואל ד 14).
באופן מפתיע ה-JB משנה את "חזיון" ל-"הינום" (ראו. ירמיהו ז 31-34). לתרגום השבעים יש את "גיא ציון".

כב 1ב-2א אלו הם תיאורים של זמני שמחה בירושלים.

1. עלית כולך לגגות
2. תשאות מלאה העיר
3. עיר הומיה
4. קריה עליזה

ה-JB (הערת שוליים) מניח שזה קשור לניצחונות הראשוניים של חזקיהו על אשור ב-705 לפנה"ס או 713 לפנה"ס (Jewish Study Bible).

כב ג-3 ככל הנראה חלק מהעיר (כלומר, מנהיגים וחיילים) ברחו לפני הפולשים.

1. הם נתפסו, אך לא בקרב
2. המנהיגים שלהם ברחו גם, אך גם נתפסו
3. כל מי שברח נלקחו לגלות

בגלל שורות השירה הללו רבים מאמינים שהפרק הזה מתייחס למצור של נבוכדנצר ב-586 לפנה"ס, כאשר צדקיה ברח מהעיר ונתפס (ראו. ב מלכים כה 4-6), אך אני חושב שזה מתייחס לפלישה של אשור של אחד מאלה:

1. תגלת פלאסר השלישי (ישעיהו ז – יב)
 2. שלמנאסר החמישי (ראו. ב מלכים יז)
 3. סרגון השני (המפלה של שומרון ב-722 לפנה"ס, ראו. כח 1-6)
 4. סנחריב (705 ו-701 לפנה"ס, ישעיהו לו – לט; ב מלכים יח – יט)
- נראה כי הפרק הזה קשור ספציפית לשלטונו של חזקיה (715-687 לפנה"ס). אך כפי שקורה לעתים קרובות בישעיהו, הפלישות הללו מוצגות כבלולות. ישעיהו בראשונה דאג לתיאולוגיה; היסטוריה הייתה משרת כדי להציג את האמיתות על אלוהים, אנושות, חטא, וישועה.

כב 4 הנביא מדבר על עצמו, כפי שעשה ב-כא 3-4

1. שעו מיני, BDB 1043, KB 1609, Qal IMPERATIVE
2. אמרר בבכי, BDB 600, KB 638, Piel IMPERFECT משומש במובן קוהורטיבי
3. על תאיצו לנחמני, BDB 21, KB 23, Hiphil IMPERFECT משומש במובן יוסיבי ("לנחמני", BDB 636, KB 688, Piel INFINITIVE CONSTRUCT)

הנביא רצה שיעזבו אותו לנפשו כדי לעבור את העצב שלו בפרטיות.

■ **"בת-עמי"** זהו משפט ניבי עבור קבוצה של אנשים או קבוצה אתנית (ראו. א 8; י 30, 32; טז 1; כג 10-12; לז 22; מז 1, 5; נב 5; סב 11). כאן זה מתייחס לאנשי הברית של יהודה (כלומר, "בת ציון").

כב 5 הפסוק הזה מתאר את "יום המהומה" של יהוה. זה בדיוק ההפיך מפסוקים 1-2.

1. מהומה, BDB 223, ראו. דברים כח 20
2. מבוסה, BDB 101, משומש רק שלוש פעמים, ראו. יח 2, 7
3. מבוכה, BDB 100, משומש רק פעמיים, ראו. מיכה ז 4
4. מקרקר קר, BDB 903 II, KB 1148, Pilpel PARTICIPLE (רק כאן; מלומדים מסוימים חושבים שהשורש הוא שורש ערבי או אוגריתי המתכוון, "לצעוק", "להשמיע קול פיצוח", או "לעשות רעש" (KB I 1128, 98)
5. שוע אל ההר (ללא פעלי)

■ **"אֶל-הָהָר"** שם העצם (BDB 249) הינו גוף ראשון ועלול להתייחס להר בית המקדש (כלומר, קראו ליהוה).

כב 6-7 הפסוקים הללו מתארים היבטים צבאיים של הפלישה. עילם וקיר (אפשרי שמדי, ראו. כא 2; ב מלכים טז 9) היו האזורים הצפוניים של המסופוטמיה. הם הפכו לשכירי חרב בצבא האשורי כדי לשמור שלא יפלו אליהם.

כב 6

NASB	"חיל הרגלים"
NKJV	"גברים"
REB	"ארם"

לטקסט המסורתי יש את "גברים" (אדם, BDB 9, ראו לא 8, בו "אדם" גם משומש במובן צבאי), אך למקבילות חלק משנים זאת ל-"ארם". האות ד לעומת ר, הינו בלבול שכיח בעברית.

כב 8 **"וַיַּגֵּל אֶת מֶסֶךְ יְהוּדָה"** "מסך" בפסוק הזה מתכוון "כיסוי" (BDB 697). הם לא בטחו בו (ראו. פסוק 11ג, ד) אז הוא הסיר את הנוכחות המגינה שלו (כלומר, ענן, ראו. ד 5; תהלים קה 39). זאת הייתה בעיה לאורך כל ההיסטוריה של ישראל. אנשי האלוהים לא בטחו ולא צייתו לו ויש השלכות! הקללות והברכות של דברים כז – כט מראים זאת בבירור.

"המסך" היה יכול מילולית להתייחס למבצר עזקה (Jewish Study Bible, הערת שוליים, עמוד 825).

■ **"בַּיּוֹם הַהוּא"** זהו ניב שכיח אצל נביאים עבור יום הביקור של אלוהים (כלומר, יט 16, 18, 19, 21, 23, 24).

"הייתם תלויים ב"
"הסתכלתם על"
"הפניתם את מבטכם ל"
NASB
NKJV, NRSV
NJB

הפועל (*Hiphil* IMPERFECT ,KB 661 ,BDB 613) מצוין שהם סמכו על הנשקים שלהם, לא על יהוה.

☐ "בית היער" זה היה השם של הנשקיה בירושלים (ראו. א מלכים ז 2; י 17).

כב 9 נראה כי הרקע ההיסטוריה הוא בזמנו של חזקיה. הוא בנה (ב מלכים כ 20) ברכות עבור איסוף המים במהלך מצורים (ראו. פסוק 11; ז 3; נחמיה ג 16). ככל הנראה חזקיה עשה הרבה הכנות פיזיות להגנות של ירושלים ממש לפני שסנחריב הגיע ב-701 לפנה"ס, אך הם לא מה שהציל את העיר ירושלים; זה היה יהוה והמטרה הגדולה יותר שלו (פסוק 11).

כב 10 נראה כי הפסוק הזה מתאר את חומות ירושלים כחומות כפולות (שאינן לו אישור ארכיאולוגי). אנשים רבים שעברו לעיר למקלט בנו בתים זמניים ברווח שבין שתי החומות. אך היו חייבים להסיר את הבתים הללו (ראו IVP, Bible Background Commentary, עמוד 614).

עוד דרך אפשרית להבין את הטקסט הייתה שחלק מהבתים נהרסו כדי למלא את החלל בין החומות. זה הפך את זה ליותר קשה עבור מכונות מצור לחורר את חומת העיר.
יכול להיות שמלאו את האזור הזה במים במקומות נמוכים מסוימים (ראו. פסוק 11). זה שימש כ-
1. מחסום עבור אלו אשר פרצו את החומה החיצונית
2. אספקת מים עודפים לעיר אשר הייתה מלאה פליטים

כב 11 "ולא הבטתם אל-עשייה" זהו המפתח התאולוגי להקשר. אותו הפועל של פסוק 8 חוזר על עצמו (כאן *Hiphil* PERFECT, פשוטו כמשמעו "הבטתם"). הם סמכו על הביצורים והאמצעים שלהם למלחמה, לא על אלוהי הברית שלהם!

☐ "ויצרה מרחוק לא ראיתם" הפועל (*Qal* PERFECT) הינו (*KB* 1157, *BDB* 906) אנשי האלוהים נטשו את הבטחות השימור שעשה עבורם. ישעיהו מדגיש את ההבטחות הללו ומצהיר באופן קבוע שירושלים לא תיפול. הסיבה שאלוהים לא נותן לה ליפול היא מטרתו העילית (כלומר, "תכנית", פשוטו כמשמעו "יצר", *BDB* 427, *Qal* PARTICIPLE, *KB* 428, ראו. לז 26; מו 11; ירמיהו יח 11) לעמו.

1. להודיע לעולם על יהוה
2. להיות מודל לחברה יראת אלוהים
3. להיות הערוץ עבור המשיח המגיע

ישעיהו כב 12-14 (טקסט התנ"ך על פי המסורה בכתב יד לנינגרד)

¹² וַיִּקְרָא אֲדָנִי יְהוָה צְבָאוֹת בַּיּוֹם הַהוּא לְבָכִי וּלְמִסְפָּד
וּלְקִרְחָה וּלְחֹגֵר שֶׁקִּי;
¹³ וְהָנָה שִׁשׁוֹן וְשִׁמְחָה
הַרְג בֶּקֶר וְשַׁחַט צֹאן
אָכַל בָּשָׂר וְשָׁתוֹת יַיִן
אָכַל וְשָׁתוֹ כִּי מָחָר נָמוֹת;
¹⁴ וְנִגְלָה בְּאָזְנִי יְהוָה צְבָאוֹת
אִם-יִכְפַּר הָעוֹן הַזֶּה לָכֶם
עַד-תִּמְתַּחַן אֲמַר אֲדָנִי יְהוָה צְבָאוֹת;

כב 12-14 זאת עוד סטרופה אשר מתחילה עם "ביום ההוא".
פסוק 12 מפרט את טקסי האבל (ראו נושא מיוחד ב-טו 2-3) אשר יאפיינו את ירושלים.
1. בכי, *BDB* 113 (ללא פועל)
2. מספד, *BDB* 704 (ללא פועל)
3. קרחה, *BDB* 901 (ללא פועל), הקרחת יכולה להיות מגילוח או מריטה, ראו. עזרא ט 3; איוב א 20; ירמיהו ז 29; טז 6; מא 5; מח 37; מיכה א 16)

4. חגור שק, BDB 291, KB 291, Qa/ INFINITIVE CONSTRUCT, פסוק 13 מתאר מה ירושלים עשתה במקום. הם היו אמורים לחפש את יהוה בחרטה ותפילה, אך לא, הם התעסקו ב-
1. ששון, BDB 965
 2. שמחה, BDB 970
 3. הקרבת קורבנות כרגיל, שני Qa/ INFINITIVE ABSOLUTES (BDB 133, BDB 246)
 4. לאכול קורנות אחווה, BDB 37, Qa/ INFINITIVE ABSOLUTE
 5. שתו, BDB 1059 I, Qa/ INFINITIVE ABSOLUTE

כב 13 הגישה שלהם לחיים התבטאה בשורת השירה הזו. זה דומה למסיבה של בלשאצר בדניאל ה. הגישה הזו שיקפה את חוסר ההבנה שלהם לתוכניות (Qa/ PARTICIPLE, KB 428, BDB 427, ראו. ד11) של יהוה עבור ירושלים והעם שלו (ראו. ה 11-12). במקום מובן של מטרה ותקווה משותפת, הם חיפשו את הסיפוק האישי המייד! זה בהחלט מילה שהקהילה גם צריכה!!

כב 14 חוסר אמונה של יהודה יביא למוות שלה. משפט הגיע ליהודה. ירושלים עצמה תינצל, אך יהודה תיהרס. יהודה פספסה את זמן ההזמנה של יהוה (לגאולה), אז עכשיו הם יחוו את ההזמנה שלו להרס!

☐ **"אם-יִכְפֹּר הָעוֹן הַזֶּה לָכֶם"** איזה חטא? אני חושב שזה החטא של חוסר האמון ותלות באלוהים המוזכר בפסוק 11ג,ד.

ישעיהו כב 15-25 (טקסט התנ"ך על פי המסורה בכתב יד לנינגרד)

¹⁵ כֹּה אָמַר אֲדֹנָי יְהוִה צְבָאוֹת
 לַךְ-בָּא אֶל-הַסֶּכֶן הַזֶּה
 עַל-שִׁבְנָא אֲשֶׁר עַל-הַבַּיִת;
¹⁶ מֵה-לֶךְ פֹּה
 וּמִי לֶךְ פֹּה
 כִּי-חֻצַּבֶּת לֶךְ פֹּה קָבַר
 חֻצְבֵי מְרוֹם קָבְרוּ
 חֻקֵּי בִסְלַע מִשְׁכַּן לוֹ;
¹⁷ הִנֵּה יְהוָה מְטַלְטֵלךְ טַלְטֵלָה
 גָּבַר וְעֵטָךְ עֵטָה;
¹⁸ צָנוּף יִצְנַף צִנְפָה כְּדוֹר
 אֶל-אֶרֶץ רַחֲבַת יָדַיִם
 שְׁמָה תִּמּוֹת
 וְשָׁמָּה מִרְקָבוֹת כְּבוֹדֶךָ
 קָלוֹן בֵּית אֲדֹנֶיךָ;
¹⁹ וְהִדְפִיתִיךָ מִמִּצְרָיִם
 וּמִמְעַמְדֶךָ יִהְיֶה;
²⁰ וְהָיָה בַיּוֹם הַהוּא
 וְקִרְאתִי לַעֲבָדֵי לְאֵלֵי קִיָּם בֶּן-חִלְקִיָּהוּ;
²¹ וְהִלְבַּשְׁתִּיו כְּתֹנְתֶךָ
 וְאֶבְנֶתְךָ אֶחָזְקֶנּוּ
 וּמִמְשַׁלְתֶךָ אֶתֵּן בְּיָדוֹ
 וְהָיָה לְאֵב לְיוֹשֵׁב יְרוּשָׁלַם וּלְבֵית יְהוּדָה;
²² וְנָתַתִּי מִפְתַּח בֵּית-דָּוִד עַל-שִׁכְמוֹ
 וּפְתַח וְאֵין סָגֵר
 וְסָגֵר וְאֵין פְּתַח;
²³ וְתַקַּעְתִּיו יָתֵד בְּמִקְוֹם נְאֻמִּי
 וְהָיָה לְכֶסֶף כְּבוֹד לְבֵית אָבִיו;

²⁴ ותלו עליו כל כבוד בית-אביו הצאצאים והצפעות כל כלי הקטן מכלי האגנות ועד כל-כלי הנבלים;²⁵ ביזום הוא נאם יהוה צבאות תמוש היֵתד התקועה במקום נאמן ונגדעה ונפלה ונכרת המשא אשר-עליה כי יהוה דבר;

כב 15-19 זה מתאר את המשפט של יהוה על שבנא, מנהל משק הבית של המלך חזקיהו. הסיבה המדויקת להחלפה של שבנא עם אליקים (ראו. פסוקים 20-25) לא ברור, אך היא כנראה הייתה רצינית ובהקשר, אולי "רוח התלויה בעצמה"

שבנא הוא כנראה "שבנה" של ב מלכים יח 18, אשר היה הסופק של אליקים.

כב 16 זוהי סדרה של שאלות המאתגרות את זכותו של שבנא לשרת.

כב 17-19 לחטא יש השלכות. מנהיגים הם במיוחד אחראיים. יהוה מתואר כסוכן אישי של משפט.

1. מטלטלך, פסוק 17, BDB 376, KB 373, *Pipel* PARTICIPLE; ושם עצם קשור (BDB 376), "מטלטלך טלטלה"

2. עוטר עטה, פסוק 17, *Qal* PERFECT ו- *Qal* INFINITIVE ABSOLUTE של BDB 742 II, KB 814 II

3. "תנוף יצנפך צנפה כדור" פסוק 18, *Qal* INFINITIVE ABSOLUTE ו- *Qal* IMPERFECT VERB, כמו גם שם העצם, של אותו השורש (BDB 857, KB 1039)

4. אל ארץ רחבת ידים שמה תמות, פסוק 18ג,ד

5. "הדפתך ממצבך", פסוק 19, BDB 213, KB 239, *Qal* PERFECT

6. "ממעמדך יהרסך", פסוק 19, BDB 248, KB 256, *Qal* IMPERFECT

יש תאוריה מילונית מעניינת הקשורה למספר 2. NIDOTTE, כרך 3, עמודים 380-381, מציע שהשורש מתכוון "לדלות", כמטאפורה להרס מוחלט (ראו. ירמיהו מג 12).

כב 20-25 הפסוקים הללו מתארים את מה שיהוה יעשה לירוש של שבנא, אליקים (ראו. ב מלכים יח 18, 26, 37; יט 2; ישעיהו כב 20; לו 3, 11, 22; לז 2).

1. יהוה יקרא לו, פשוטו כמשמעו "יקרא", BDB 894, KB 1128, *Qal* PERFECT

2. יהוה יליבש אותו בכותנה, פסוק 21, BDB 527, KB 519, *Hiphil* PERFECT

3. יהוה יקשור את האבנט בבטחה עליו, פסוק 21, פועל ממסר 2 מרומז

4. יהוה יפקיד אותו בסמכות שלך, פסוק 21, BDB 304, KB 302, *Piel* IMPERFECT

5. יהוה יניח את מפתח בית דויד על שכמו, פסוק 22, BDB 678, KB 733, *Qal* PERFECT

6. יהוה יסיע אותו כמו יתד למקום בטוח, פסוק 23, BDB 1075, KB 1787, *Qal* PERFECT

כב 21-23 הפסוקים הללו מתארים מה הוא יעשה.

1. הוא יהפוך לאב יושבי ירושלים

2. הוא יפתח פתח שאין לו סוגר וסגר שאין לו פותח, פסוק 22

3. הוא יהפוך לכיסא הכבוד לבית אביו, פסוק 23 (ראו. פסוק 24)

במובן מסוים הפסוקים הללו רואים את אליקים כסוג של או מבשר מראש למשיח. אותו הבשור מראש נראה בזכריה עם זרובבל ויהושוע (ראו. זכריה ג – ד).

כב 23 "נַאֲמַן" ראו נושא מיוחד בהמשך, במיוחד II, א, 1, ב, (2).

נושא מיוחד: האמן, בטח, אמונה, ונאמנות בברית הישנה

א. הצהרת פתיחה.

חשוב לציין שהשימוש בקונספט התאולוגי הזה, הוא מאוד קריטי בברית הישנה, זה לא מוגדר בצורה ברורה בברית הישנה. אבל זה בהחלט שם, אבל השימוש מופגן בקטעים ובני אדם מסוימים.

המיזוג בברית הישנה

א. היחידים והקהילה

ב. המפגש האישי והמשמעת של הברית

האמונה היא גם מפגש אישי וגם סגנון חיים יומי! יותר קל לתאר אמונה בחייו של מאמין נאמן מאשר לתאר אמונה בכתב (כלומר לימוד כתוב). זהו צד אישי שניתן להמחיש דרך

א. אברהם וזרעו

ב. דוד וישראל

האנשים האלה פגשו את אלוהים וחייהם השתנו לגמרי (לא חיים מושלמים אבל אמונה מתמשכת).

מבחינים גילו את החולשות והחזקות בזמן מפגש האמונה עם אלוהים, אבל המערכת יחסים של אינטימיות ובטחון המשיכה עם הזמן! האמונה נבדקה ונצרפה, אבל הם המשיכו להאמין וזה העיד על מסירות וסגנון חיים.

II. השורש העיקרי שבשימוש
א. אמן (BDB 52, KB 63)
1. פועל

- א. *Qal stem* שקד – לתמוך, לכלכל (כלומר ב מלכים י 1, 5; אסתר ב 7, שימוש לא תאולוגי).
- ב. *Niphal stem* נפעל – לתמוך, להיות בטוח, לייסד, לאמת, להיות נאמן ואמין
- (1) אנשים, ישעיהו ח 2; נג 1; ירמיהו מ 14
 - (2) דברים, ישעיהו כב 23
 - (3) אלוהים, דברים ז 9; ישעיהו מט 7; ירמיהו מב 5
- ג. ריקזה *Hiphil stem* – לעמוד איתן, להאמין, לבטוח
- (1) אברהם האמין לאלוהים, בראשית טו 6
 - (2) בני ישראל האמינו במצרים, שמות ד 31; יד 31 (שלילה בדברים א 32)
 - (3) בני ישראל האמינו שיהוה דיבר דרך משה, שמות יט 9; תהילים קו 12, 24
 - (4) אחז לא בטח באלוהים, ישעיהו ז 9
 - (5) כל מי שמאמין בו, ישעיהו כח 16
 - (6) לאמין באמת על אלוהים, ישעיהו מג 10-12
2. שם עצם (זכר) – נאמנות (כלומר שמות לב 20; ישעיהו כו 2)
3. תואר הפועל- באמת, אני מסכים, שיהיה כך (ראה שמות כז 15-26; א מלכים א 36; א דברי הימים טז 36; ישעיהו סה 16; ירמיהו יא 5; כח 6). זהו השימוש הליטורגי של המילה "אמן" בברית הישנה והברית החדשה.
- ב. אמת (BDB 54, KB 68) שם עצם בגוף נקבה, איתנות, נאמנות, ביטחון
1. של בני האדם, ישעיהו י 20; מב 3; מח 1
 2. של אלוהים, שמות לד 6; תהילים קיז 2; ישעיהו לח 18, 19; סא 18
 3. של אמת, דברים לב 4; א מלכים כב 16; תהילים לג 4; צח 3; ק 5; קיט 30; ירמיהו ט 5
- זכריה ח 16
- ג. אמונה (BDB 53, KB 62), תקיפות, איתנות, נאמנות
1. של ידיים, שמות יז 12
 2. של זמן, ישעיהו לג 6
 3. של בני האדם, ירמיהו ה 3; ז 28; ט 2
 4. של אלוהים, תהילים מ 11; פח 11; פט 1, 2, 5, 8; קיט 138

III. השימוש של שאול בקונספט של ברית הישנה

- א. שאול בסיס את ההבנה החדשה של יהוה והברית הישנה על המפגש האישי שקרה לו עם ישוע בדרכו לדמשק (ראה מעשי שליחים ט 1-19; כב 16-3; כו 9-18)
- ב. הוא מצא תמיכה להבנתו החדשה בשני קטעי מפתח של הברית הישנה שהשתמשו בשורש (אמן).
1. בראשית טו 3 – המפגש האישי של אברהם שהיה יזום על ידי אלוהים (בראשית יב) והתוצאה הייתה חיי אמונה (בראשית יב-כב). שאול מזכיר זאת ברומים ד וגלטים ג.
 2. ישעיהו כח 16 – אלא אשר מאמינים (כלומר אלוהים בחן את אמנתם ומיקם את אבן הפינה) הם אף פעם לא
- א. רומים ט 33, "המאמין בו לא יבוש", "יתאכזב"
- ב. רומים י 11, אותו הדבר כשורה מעל
3. חבקוק ב 4 – אלה אשר יודעים את נאמנותו של אלוהים צריכים לחיות חיי נאמנות. (ירמיהו ז 28). שאול משתמש בטקסט זה ברומים א 17 וגלטים ג 11 (גם לשים לב לעברים י 38)

IV. השימוש של פטרוס בקונספט הברית החדשה
א. פטרוס משלב

1. ישעיהו ח 14 – א פטרוס ב 8 (אבן נגף)
2. ישעיהו כח 16 – א פטרוס ב 6 (אבן הפינה)
3. תהילים קיח 22 – א פטרוס ב 7 (אבן שמאסו הבונים)

ב. הוא משתמש בשפה מיוחדת שמתארת את ישראל, "אָבֶל אַתֶּם עִם נִבְחָר, מִמְלַכֶת כְּהִנִּים וְגוֹי קְדוֹשׁ, עִם סְגֻלָּה", משתמש כמקור מ

1. דברים י 15; ישעיהו מג 21

2. ישעיהו סא 6; סו 21

3. שמות יט 6; דברים 6

ועכשיו הוא משתמש בזה לקהילת האמונה במשיח – ראה א פטרוס ב 5, 9)

V. השימוש של יוחנן בקונספט

א. הוא שימוש של ברית החדשה

המונח "האמין" הוא מהמונח היווני *pisteuō*. תן גם לתרגם "להאמין", "אמונה", "לבטוח". לדוגמא שם העצם לא מופיע בבשורה של יוחנן, אבל הפועל הוא בשימוש לעיתים קרובות. ביוחנן ב 23-25 יש חוסר וודאות האם הקהל מקבל את ישוע מנצרת כמשיח או לא. עוד דוגמאות של שימוש פשטני של המונח "להאמין" ניתן למצוא ביוחנן ח 31-59 ומעשי שליחים ח 13, יח 24. אמונה אמיתית בכתובים היא יותר מרק תגובה ראשונית. יש צורך בתהליך של תלמידות (ראה. מתי יג' 20-23, 31-32) ב. השימוש עם מילות יחס

1. *eis* משמעות "לתוך/אל". בנייה מיוחדת זו מדגישה שעל המאמינים לבטוח/להאמין בישוע

א. להאמין בשמו/אל שמו (יוחנן א' 12; ב' 23; ג' 18; א' יוחנן ה' 13)

ב. להאמין בו (יוחנן ב' 11; ג' 18, 15; ד' 39; ו' 40; ז' 5, 31, 39, 48; ח' 30; ט' 36; י' 42; יא' 45, 48; יב' 37, 42; מתי יח' 6; מעשי השליחים י' 43; פיליפים א' 29; א' פטרוס א' 8)

ג. להאמין בי (יוחנן ו' 35; ז' 38; יא' 25, 236; יב' 44, 46; יד' 1, 12; טז' 9; יז' 20)

ד. להאמין לתוך הבן (יוחנן ג' 36; ט 35; א יוחנן ה' 10)

ה. להאמין לתוך ישוע (יוחנן יב' 11; מעשי שליחים יט' 4; גלטים ב' 16)

ו. להאמין לתוך האור (יוחנן יב' 36)

ז. להאמין לתוך אלוהים (יוחנן יד' 1)

2. *ev* משמעות המילה "בתוך/ב" כמו ביוחנן ג' 15; מרקוס א' 15; מעשי שליחים ה' 14

3. *epi* משמעות המילה "על/ב" כמו במתי כז' 42; מעשי שליחים ט' 42; יא' 17; טז' 31; כב' 19; רומים ד' 5, 24; ט' 33; י' 11; א טימותיאוס א' 16; א פטרוס ב' 6

4. נושא הדקדוק DATIVE CASE ללא מילות היחס כמו ביוחנן ד' 50; גלטים ג' 6; מעשי השליחים יח' 8; כז' 25; א יוחנן ג' 23; ה' 10

5. *hoti* משמעות המילה "מאמין ש/בזה", אנחנו מקבלים תוכן במה להאמין

א. ישוע הוא קדוש האלוהים (יוחנן ו' 69)

ב. ישוע הוא "אני הוא" (יוחנן ח' 24)

ג. ישוע באב והאב בישוע (יוחנן י' 38)

ד. ישוע הוא המשיח (יוחנן יא' 27; כ' 31)

ה. ישוע הוא בן האלוהים (יוחנן יא' 27; כ' 31)

ו. ישוע נשלח על ידי האב (יוחנן יא' 42; יז' 8, 21)

ז. ישוע אחד עם האב (יוחנן יד' 10-11)

ח. ישוע הגיע מהאב (יוחנן טז' 27, 30)

ט. ישוע מזדהה בשם הברית של האב, "אני הוא" (יוחנן ח' 24; יג' 19)

י. אנחנו נחיייה איתו (רומים ו' 8)

יא. ישוע מת וקם לתחייה (א התפלוניקים ד' 14)

VI. סיכום

א. אמונה על פי הכתובים זו תגובה של בני אדם לדבר/הבטחה אלוהית. אלוהים הוא תמיד יוזם (ראה יוחנן ו' 44, 64), אבל חלק מהחיבור האלוהי הוא הצורך בתגובה מבני האדם (ראה נושא מיוחד הברית)

1. חזרה בתשובה (ראה נושא מיוחד : חזרה בתשובה)

2. אמונה/ביטחון (אה נושאים מיוחדים)

3. משמעת

4. התמדה (ראה נושא מיוחד התמדה)

ב. אמונה מקראית היא

1. מערכת יחסים אישית (אמונה התחלתית)

2. האישיור של האמת המקראית (אמונה בהתגלות אלוהית, כלומר בכתובים)

3. תגובה ראויה שמבוססת על משמעת (נאמנות יומית) אמונה מקראית היא לא כרטיס לגן עדן או פוליסת ביטוח. זו מערכת יחסים אישית. זו תכלית הבריא, בני האדם נבראו בצלמו ודמותו (ראה בראשית א 26-27) של אלוהים. הקושי הוא "אינטימיות". אלוהים חושק בחברות, לא בעמדה תאולוגית! אבל החברות דורשת מילדי המשפחה" להפגין את מאפייני המשפחה (כלומר קדושה, ויקרא יט 2; מתי ה 48; א פטרוס א 15-16). הנפילה (ראה בראשית ג) השפיעה על היכולת שלנו להגיב בהתאם. לכן, אלוהים פעל לטובתנו (ראה יחזקאל לו 27-38), נתן לנו "לב חדש" ו"רוח חדשה", ועכשיו יש לנו את האפשרות דרך אמונה וחזרה בתשובה להיות בחברות וחיבור איתו ולשמוע בקולו. כל השלושה הם קריטיים. את שלושתם יש לשמר. המטרה היא לדעת את אלוהים (ההגדרה "לדעת" היוונית ועברית) ולשקף את האופי שלו בחיינו. המטרה של אמונה היא לא שנהיה בגן עדן יום אחד אלא לשקף את האמנה המשיחית שלנו בכל יום!

ג. נאמנות של בני האדם היא התוצאה (ברית חדשה), לא הבסיס (הברית הישנה) עבור מערכת יחסים עם אלוהים: האמונה של בני האדם בנאמנות שלו; הביטחון של בני אדם באמינות שלו. הלב של הברית החדשה רואה את הישועה כצעד שבני האדם צריכים לקחת בתחילה ולהמשיך אותו ללא הרף, להתקדם אל חסד והרחמים של אלוהים, צעד במופגן במשיח. הוא אהב, הוא שלח, הוא סיפק; עלינו להגיב באמונה ונאמנות (ראה. אפסים ב 8-10)!

אלוהים הנאמן רוצה אנשים נאמנים ואז הוא יוכל לחשוף את עצמו לעולם חסר אמונה ולהביא אותם לאמונה אישית בו.

כב 25 אפילו אליקים (כלומר, יתד במקום נאמן), עם כל העזרה של יהוה, לא יכול לעצור את המשפט שמגיע.

1. תמוש היתד (Qal IMPERFECT, KB 561, BDB 559 I)
 2. נגדעה המשא (Niphal PERFECT, KB 180, BDB 154)
 3. נפלה המשא (Qal PERFECT, KB 709, BDB 656)
 4. נכרת המשא (Niphal PERFECT, KB 500, BDB 503)
- משפט מגיע, אלוהים אומר (Piel PERFECT, KB 210, BDB 180).

כב 25 "הַיְתָד" זה (BDB 450) עלול להתייחס ל-

1. שבנא
2. אליקים
3. יהודה
4. ירושלים
5. משיח

בהקשר מספרים 1 או 2 הם הכי טובים, אך האחרים פונים לתוכניות העתידיות של יהוה (ראו. פסוק 11)

ישעיהו כ"ג

חלוקה של קטעים לפי תרגומים מודרניים

NASB	NKJV	NRSV	TEV	NJB
חורבן צור	הכרזה נגד צור	נבואה אודות סידון	בשורה אודות פניציה	נגד צור
כ"ג 1-7 (1-7)	כ"ג 1-7 (1) (2-3) (4-5) (6-7)	כ"ג 1-12 (1-7)	כ"ג 1-3 כ"ג 4 כ"ג 5 כ"ג 6-9	כ"ג 1-14 (4-14) (7-14)
כ"ב 8-11 (8-11)	כ"ג 8-14 (8-9) (10-12)	(8-12)	כ"ג 10-13	
כ"ג 12 (12)				
כ"ג 13-18 (14)	(13) (14) כ"ג 15-18	כ"ג 13-18 (14)	כ"ג 14 כ"ג 15	כ"ג 15
(16)	(16)	(16)	כ"ג 16 (16)	כ"ג 16 (16)
			כ"ג 17-18	כ"ג 17-18

מחזור קריאה שלישי

מעקב אחר כוונתו המקורית של המחבר ברמת הפסקה

זהו ספר פרשנות שמטרתו להיות מדריך לימוד, מה שאומר שאתה אחראי לפרש בעצמך את הכתובים. כל אחד מאתנו חייב ללכת באור שיש לנו. אתה, כתבי הקודש ורוח הקודש בראש סדר העדיפויות בפרשנות. אתה לא צריך להשאיר את זה לפרשן.

קרא את הפרק ברציפות. זהה את הנושאים. השווה את חלוקת הנושאים שלך עם חמשת התרגומים המודרניים. אין השראה בחלוקה לפסקאות, אבל זהו המפתח לעקוב אחר כוונתו המקורית של המחבר, שזה הלב של הפרשנות. לכל פסקה של נושא אחד ויחיד.

1. פסקה ראשונה
2. פסקה שנייה
3. פסקה שלישית
4. וכו'.

תובנות הקשריות

א. ההרשעה של פיניקיה מקבילה ליחזקאל כו – כח; עמוס א 9-10. צור (עיר הבירה של פיניקיה) הייתה אומה ימית חזקה ועשירה, אשר גרמו לה להיות מלאת גאווה ותלויה בעצמה.

ב. מפני שזאת הייתה אימפריה כה נרחבת, מספר עמים ואזורים גאוגרפיים התאבלו על איבוד המסחר.

1. אוניות תרשיש (כלומר, אזור המזרח התיכון המערבי), פסוקים 1, 6, 14
2. יושבי אי, פסוקים 2, 6
3. סוחר צידון (כלומר, העיר הפיניקית השנייה בגודלה), פסוק 2
4. מצרים, פסוקים 3, 5
5. כנען, פסוק 11
6. קפריסין, פסוק 12

ג. שימו לב למספר הציוויים המופנים לצור/פיניקיה.

1. היללו, פסוק 1, BDB 410, KB 413, *Hiphil IMPERATIVE*, ראו. יג 6; יד 31; טו 2, 3; טז 7 (פעמיים); סה 14
2. דומו (פשוטו כמשמעו "תהיו בשקט"), פסוק 2, BDB 198, KB 226, *Qal IMPERATIVE*
3. בושי, פסוק 4, BDB 101, KB 116, *Qal IMPERATIVE*, ראו. א 29; יט 9; כ 5; כד 23; כו 11; כט 22; ל 5; לז 27; מא 11; מב 17; מד 9, 11; מה 16, 17, 24; מט 23; נ 7; נד 4; סה 13; סו 5; מיכה ג 7; ז 16
4. עברו, פסוק 6, BDB 716, KB 778, *Qal IMPERATIVE*, ראו. כג 4
5. היללו, פסוק 6, אותו דבר כמו מספר 1
6. עברי (פשוטו כמשמעו "התעלמי"), פסוק 10, אותו דבר כמו מספר 4
7. קומי, פסוק 12, BDB 877, KB 1086, *Qal IMPERATIVE*
8. עברי, פסוק 12, כמו מספרים 4, 6
9. היללו, פסוק 14, כמו מספרים 1 ו-5
10. קחי כינור, פסוק 16, BDB 542, KB 534, *Qal IMPERATIVE*
11. סובי עיר, פסוק 16, BDB 685, KB 738, *Qal IMPERATIVE*
12. היטיבי נגן (פשוטו כמשמעו "נגני במיומנות"), פסוק 16, BDB 405, KB 408, *Hiphil IMPERATIVE*
13. הרבי שיר, פסוק 16, BDB 915, KB 1176, *Hiphil IMPERATIVE*

ד. כמו תמיד בניסיון לפרש את השירים של ישעיהו, הרקע ההיסטורי מאד יעזור בלהבין את הפרטים והאזכורים, אך השירים הללו יכולים להתאים למספר פלישות שונות. הספר של ישעיהו הוא אוסף של מסרים מאורך כל חייו המשולבים בתאריך עתידי מסוים. הם בנויים בדרכים לא כרונולוגיים על בסיס

1. מילים קשורות
2. אזורים גאוגרפיים קשורים
3. משחקי מילים
4. נושאים
5. ועוד

מודרניים לא יודעים כיצד, מתי, או על ידי מי הספרים של הברית הישנה קובצו/נערכו.

לימוד מילים וביטויים

ישעיהו כג 7-1 (טקסט התנ"ך על פי המסורה בכתב יד לנינגרד)

¹משא צר הילילו

אניות תרשיש

כי-שדד מבית מבוא

מארץ כתים נגלה-למו;

²דמו יושבי אי

סחר צידון עבר

ים מלאוך;

³ובמים רבים

זרע שחר קציר יאור תבואתה

ותהי סחר גוים;

4 בּוֹשֵׁי צִדּוֹן כִּי-אָמַר
 יָם מְעוֹז הַיָּם לֵאמֹר
 לֹא-חֲלָתִי וְלֹא-יִלְדָתִי
 וְלֹא גִדְלָתִי בַחֲוָרִים רוֹמְמָתִי בְתוֹלוֹת;
5 כְּאֲשֶׁר-שָׁמַע לְמִצְרַיִם
 יַחֲלִי קֶשְׁמַע צָר;
6 עֲבְרוּ תִרְשִׁישָׁה הַיְלִילוֹ
 יֹשְׁבֵי אֵי;
7 הֲזֹאת לָכֶם עֲלִיזָה
 מִימֵי-קֶדֶם קְדַמְתָּה יְבִלוּהָ
 רַגְלֶיהָ מֵרְחוֹק לַגּוֹר;

כג 1 "הילילו אנויות תרשיש" ("הילילו" (ילל, BDB 410, KB 413, *Hiphil IMPERATIVE*) מצוין יללה חזקה. זה משומש לעתים קרובות בישיעה (ראו. יג 6; יד 31; טו 2, 3; טז 7 [פעמיים]; כג 1, 6, 14; נב 5; סה 14 ומושג קשור [יללה] ב- טו 8 [פעמיים]). ראו נושא מיוחד: טקסי אבל ב-טו 2-3. שימו לב שאותו המשפט מופיע בפסוק 14. לעתים קרובות משפט שחוזר על עצמו מסמן יחידה ספרותית, אך כאן זה לא מתאים כל כך. האוניות של תרשיש היו אוניות מסחר להובלת תבואה, בדרך כלל ממצרים. הם הפכו לניב (כמו "פיניקיה" ו-כנען) עבור סוחרים.

■ **"תרשיש"** שם המקום הזה (BDB 1077) יכול להתייחס ל-

1. עיר בדרום ספרד הצד האטלנטי, אשר הייתה מושבה פיניקית (כלומר, טרטוסוס, פסוק 7)
2. האי של סרדיניה (ראו. בראשית י 4)
3. עיר במישור החוף האפריקאי הצפוני (קרטגו הייתה מושבה של פיניקיה)
4. מטאפורה עבור נמל רחוק מאד
5. סוג של ספינה מסחרית גדולה ימית
6. אומה ימית יריבה (ראו. א מלכים י 22)

■ **"מבית מבוא"** לעיר צור היו שתי מחלקות.

1. רוב הבתים והחנויות היו ממוקמים על חוף היבשת (ראו. יהושע יט 29; ב שמואל כד 7)
2. הארמון, בית המקדש והמבצר היו על אי (במקור שני איים קטנים) ממש ליד החוף (ראו. יחזקאל כז 32) זה הפך אותה לכמעט בלתי פגיעה עד שאלכסנדר הגדול ב-332 לפנה"ס הרס את החלק החופי והשתמש בהריסות כדי לבנות שביל לאי המבצר (ראו. יחזקאל כו 3-5). לאוניות של תרשיש לא היה מקום להוריד בו את המטענים שלהן, גם לא לקבל מטען שונה לקחת הביתה. יש בעיה טקסטואלית הקשורה ל-"בוא". זה מילולית מתכוון "לבוא" (NJB), "שום דרך להיכנס", BDB 97, KB 112, Qal INFINITIVE CONSTRUCT), אשר עלול לציין נמל או מקלט. זה מקביל לפסוק 14, אז NRSV מתרגם את השורה כ- "כי מבצרך חרב".

■ **"כתים"** לטקסט המסורתי יש את "כתים" (BDB 508), אפשרי שזה נלקח מהשם של עיר רומאית על האי קפריסין אשר נקרא "קִיטִיוֹן", אשר היה במקור מושבה פיניקית (ראו. פסוק 7). יש המזהים את התושבים עם אחד מבניו של יוון, אלישה (ראו. בראשית י 4; יחזקאל כז 7).

כג 2 "דמו" ציווי ה-Qal הזה מקביל ל-"הילילו" בפסוק 1 (BDB 198 I). ישנה השערה המבוססת על שורש אוגריתי שזה משקף שורש נפרד (BDB 199 II) "לקונן" ("לילל", TEV; "לקונן", REB).

■ **"צידון"** זאת הייתה עיר חוף (ראו. בראשית י 19) של פיניקיה בערך 25 מיילים צפונית לצור. היא הייתה במקור העיר הראשית (ראו. יהושע יג 4, 6). נראה כי השם הגיע מהבן הבכור של כנען, בנו של חם (ראו. בראשית י 15). צור וצידון לעתים קרובות קשורים יחדיו בברית החדשה בהתייחסות לאומת פיניקיה (ראו. מתי יא 21, 22; טו 21; מעשי השליחים יב 20).

■

NASB, NRSV, NJB

"השליחים שלך חצו את הים"

NKJV
TEV
JB

"עבור מי שחוצי הים מילאו"
"שלחת שליחים"
"שסחורותיהם טיילו מעבר לים"

ה-NASB עוקב אחר המגילה של ישעיהו מה-DSS. לטקסט המסורתי יש "חצו את הים (BDB 569, KB, Piel PERFECT, 583) ומילאו אותו מחדש". המושג "מלאוך", בצורתו הנטויה, מאד דומה בעברית לפועל "למלא".
1. פועל, מלאוך ("למלא", BDB 569, NKJV)
2. שם עצם, מלאכיך ("שליח", BDB 521, NASB)

נג 3
"זרע יאור"
"זרע שחור"
"זרע התעלה"
"קציר הנהר"
NASB, JB
NKJV, NRSV, REB
NJB
Peshitta

לטקסט המסורתי יש "זרע שחור, קציר יאור". שחור (BDB 1009) מתכוון "אגם הורוס" (KB 1477). זה מתייחס ל-

1. פלג מזרחי של הנילוס (BDB 1009)
2. תעלה של מים שחורים (BDB 1007 I)
3. נהר באזור הדלתא המזרחי

זה מאיית שונה ב-

1. יהושוע יג 13; א דברי הימים יג 5, שיחור
2. ירמיהו ב 18, שחור
3. ישעיהו כג 3, שחר

אך כולם מתייחסים לאותו האזור במצרים.

☛ "תהי סחר גוים" ראו יחזקאל כז 3-23

נג 4 "בושי" הפועל (Qal IMPERATIVE, KB 116, BDB 101) משמש על משפט האלוהים על האלילים (ראו. ירמיהו נ 2). כאן זה מציין את הבושה של אומה מובסת (ראו. א 29; יט 9; לז 27; מא 11). העמים הללו יכולים לחוות סליחה ושיקום אם הם יפנו ליהוה (ראו. מט 23); זה כם נכון לגבי העם שלו (ראו. כט 23; מה 17; נד 4).

☛ צידון מואנשת. הערת השוליים של NRSV אומרת "צידון ההרוסה עקרה כמו הים ללא מלחים (כלומר, אנשים צעירים)".

כז 7 זה מתאר את צור (ראו. פסוק 5)

1. עליזה, גאוותנית ומרוצה מעצמה, ראו. כב 2; כד 8; לב 13)
2. עיר מאד עתיקה (כלומר, גאוה בעתיקות שלה)
3. אומה מיישבת (גאוה בהשפעה הבינלאומית שלה)

ישעיהו כג 8-11 (טקסט התנ"ך על פי המסורה בכתב יד לינגרד)

⁸מי יעץ זאת על-צר המעטירה
אשר סחריה שרים כנעניה נכבדי-ארץ;
⁹יהוה צבאות יעצה לחלל גאון כל-צבי
להקל כל-נכבדי-ארץ;
¹⁰עברי ארץך כיאר בת-תרשיש
אין מזח עוד;
¹¹ידו נטה על-הים
הרגיז ממלכות
יהוה צוה אל-כנען לשמד מעזניה;

כג 8-12 הסטרופה הזו מאוחדת על ידי השימוש בפועל "יעץ" (פשוטו כמשמעו "לייעץ" או "מטרה", BDB 419, KB Qal/PERFECT, ראו. פסוקים 8, 9; יד 24, 26, 27; יט 12, 17). יש כוונה מאחורי ההיסטוריה – יהוה! הממלכות של העולם הזה עושות את התוכניות שלהן (פסוק 8), אך אלוהי הברואה גם עושה את שלו (פסוק 9).

כג 8

NASB, NRSV	"מעניק הכתרים"
NKJV, Peshitta	"עיר הכתר"
TEV	"העיר הקיסרית"
NJB	"אשר הייתה מביאה כתרים"
REB	"העיר עם הכתרים במתנות שלה"

הפועל (*Hiphil* PARTICIPLE, KB 815, BDB 742) מתכוון "להכתיר". זה עלול להתייחס ל-

1. נתן הכתר (REB, NJB, NRSV, NASB)

2. עונד הכתר (Peshitta, NKJV, TEV)

כג 10 האימפריה הימית היריבה של תרשיש מוזמנת להתרחב ולעלות על גדותיה בגלל ההרס של פיניקיה. הבנה אלטרנטיבית של המשפט בתרגום השבעים, "עד הארץ שלך; כיוון שאין עוד אוניות המגיעות מקרתגו". אחריו מגיע ה-REB, "קחו את שדותיכם לעיבוד, אנשי תרשיש; כיוון שהשוק נאבד". ימי המסחר שלך עברו, פשוט תתמקמי ותעבדי את האדמה שלך.

כג 11 "ידו נטה על-הים" ראו הערה ב-יד 26.

■ **"הרגיז ממלכות"** הפועל (*Hiphil* PERFECT, KB 1182, BDB 919) משמש על יהוה "מרגיז" מספר דברים.

1. הרים, ה 25

2. שמים, יג 13

3. שאול, יד 9

4. ים, כג 11

5. יהוה עצמו, כח 21

6. אלו אשר מרגישים בטוחים, לב 10, 11

7. עמים, סד 2

ופעם אחת על יהודה כאשר מתנגדת ליהוה ב-לז 29.

■ **"כנען"** זה עלול להתייחס לצור כמבצר/נמל היחיד הטוב על חוף כנעני או כנען כדרך להתייחס לממלכה המסחרית של פיניקיה.

ישעיהו כג 12 (טקסט התנ"ך על פי המסורה בכתב יד לנינגרד)
¹² וַיֹּאמֶר לֹא-תוֹסִיפִי עוֹד לְעֹלֹז הַמַּעֲשָׂקָה בְּתוֹלַת בַּת-צִידוֹן
כְּתִיִּים (כְּתִיִּים) קוֹמֵי עֲבָרֵי גַם-שֵׁם לֹא-יִנוּחַ לָךְ;

כג 12 בפרק הזה פיניקיה (NIV) נקראת על ידי השם של עיר הבירה הישנה שלה, "צידון", והעיר הבירה הנוכחית שלה, "צור".

■ **"כתיים (כתיים) קומי עברי גם-שם לא-ינוח לך"** חלק רואים זאת כהתייחסות ספציפית למלך צידון, "לולי", הבורח מהצבא האשורי לקפריסין ב-701 לפנה"ס, בו הוא נהרג (הערת שוליים של JB, עמוד 1177). זה בהחלט אפשרי, אך לא בטוח. שירה עברית הינה עמומה.

ישעיהו כג 13-18 (טקסט התנ"ך על פי המסורה בכתב יד לנינגרד)
¹³ הֵן אֶרֶץ כְּשָׂדִים זֶה הָעָם לֹא הָיָה אֲשׁוּר יִסְדָּה לְצִיִּים הַקִּימוּ בְּחִינּוֹ (בְּחִינּוֹ) עוֹרְרוּ אֲרָמְנוֹתֶיהָ שְׁמָה
לְמַפְלָה;
¹⁴ הִילִילוּ אֲנִיּוֹת תִּרְשִׁישׁ
כִּי שָׂדֵד מַעֲזֹק;
¹⁵ וְהָיָה בַיּוֹם הַהוּא וְנִשְׁכַּחַת צַר שְׁבָעִים שָׁנָה כִּימֵי מֶלֶךְ אֶחָד מִקֶּץ שְׁבָעִים שָׁנָה יִהְיֶה לְצַר כְּשִׁירַת הַזּוֹנָה;
¹⁶ קָחִי כְבוֹד סִבִּי עִיר

זונה נשקחה
היטיבי נגן הרבי-שיר
למען תזכרי;
17 והיה מקץ שבעים שנה יפקד יהוה את-צר ושבה לאתננה וזנתה את-כל-ממלכות הארץ על-פני
האדמה; 18 והיה סחרה ואתננה קדש ליהוה לא יאצר ולא יחסן כי לישיבים לפני יהוה יהיה סחרה לאכל לשבעה
ולמכסה עתיק;

כג 13 "ארץ כשדים" נראה כי זה מתייחס להרס של בבל (לא ניא-בבל) על ידי אשור (ראו. פרקים יג-יד). ישנן שתי "בבל" המוזכרות בנביאים.

1. אזור קטן עצמאי למחצה אשר קרוב לפה של נהרי פרת וחידקל אשר מרדו נגד אשור ופלו אליו ועיר הבירה שלו "בבל" הושמדה על ידי סרגון השני (705-722 לפנה"ס), אשר לקח את שם הכס הבבלי "מלך בבל". אז זה יתייחס למלכים הבבלים.
- א. מרודך בלאדן, שלט ב- 710-720 ושוב ב- 702-703 לפנה"ס (הוא שלח שליחים לחזקיה ב-712 לפנה"ס, ראו. ב מלכים כ 21-12; ישעיהו לט)
- ב. שמש-שום-אוכין, בנו של אסרחדון, 669-681 לפנה"ס ואח היריב שלו לאשורבניפל [633-669 לפנה"ס] אשר הפך למלך אשור
2. בבל חדשה (כלומר, "חדשה") הופיעה בסצנה ב-626 לפנה"ס עם עלייתו של נבופלאסר (605-626 לפנה"ס), אביו של נבוכדנצר השני (605-562 לפנה"ס). נבופלאסר היה כלי במפלתה של אשור (אחת מערי הבירה של אשור) ב-614 לפנה"ס וניווה (עיר הבירה האשורית הראשית) ב-612 לפנה"ס (ראו "Brief Historical Survey of the Powers of Mesopotamia" בנספח 3).

☐ **"זָה"** האם זה מתייחס לעיר הבירה הכשדית בבל או צידון/צור? בהקשר זה מתייחס לבבל אשר נהרסה על ידי סרגון השני ב-710 או שנחריב ב-689 לפנה"ס. צור תראה כמו בבל. אשור, ניא-בבל, ואלכסנדר הגדול מגיעים!!!

☐ **"בחינו"** המושג הזה (BDB 850 II) מציין חיות בר מדבריות מסוג מסוים. יש לזה את הקונוטציה המוספת של להיות מאוכלס על ידי השדים (ראו. NIDOTTE, כרך 3, עמוד 79, והתרגומים של REB, NEB).

כג 15 "שבעים שנה" ציון הזמן מופיע כאן ובפסוק 17. נראה כי זה רומז על זמן מוחלט (מ-7 X 10, ראו נושא מיוחד: מספרים סמליים בכתבי הקודש ב-יא 12). שימו לב לחלק מהשימושים שלהם בכתובים.

1. נקמה, בראשית ד 24
2. תקופת התרח כאשר אברם נולד, בראשית יא 26
3. שבעים ממשפחתו של יעקוב עברו למצרים, שמות א 5
4. שבעים זקנים במהלך תקופת הנדידה במדבר, שמות כד 1, 9; במדבר יא 16, 24, 25 (גם יחזקאל ח 11)
5. מספר האחים של אבימלך אשר נהרגו, שופטים ט 56
6. אורך חיים צפוי, תהלים צ 10 (כפול הוא ברכה מיוחדת מאלוהים, איוב מב 16)
7. המגפה של יהוה הרגה 70,000, ב שמואל כד 15; א דברי הימים כא 14
8. שבעים הבנים של אחאב, ב מלכים י 1, 6, 7
9. משפט של שבעים השנה
- א. יהודה בבבל, ירמיהו כה 11; דניאל ט 2; זכריה ז 5
- ב. צור, ישעיהו כג 15
10. ישוע שלח שבעים, לוקס י 1, 17
11. סליחה שבעים פעמים שבע, מתי יח 22

☐ **"כימי מלך אחד"** המשפט הזה מציין את השלטון הצפוי של מלך. שבעים שנה היה אורך החיים של חיים רגילים, אך כאן זה מתייחס לשלטון מאד ארוך, אשר כנראה מראה את הטבע הסמלי של מספר עגול.

כג 17-18 העושר של פיניקיה יזרום לעם האלוהים המשוקם (שימו לב גם ל-יח 7 ו- מה 14, אשר מציינים פעולות דומות). פיניקיה לא תגיב לעדות של ישראל, אלא תישאר פגנית (כלומר, השתחוויה ל-Ba'al).

ישעיהו כ"ד

חלוקה של קטעים לפי תרגומים מודרניים

NASB	NKJV	NRSV	TEV	NJB
גזר דינו דל כדור הארץ	השיפוט העומד להתרחש על כדור הארץ	אפוקליפסת "ישעיהו" (24-27) שיפוט אוניברסלי	אלוהים יעניש את כדור הארץ	פסק דין אדוני
כ"ד 1-6	כ"ד 1-13 (1-3) (4-6)	כ"ד 1-23 (1-3) (4-13)	כ"ד 1-3 כ"ד 4-13	כ"ד 1-6 (1-6) שיר העל חורבן העיר
כ"ד 7-23 (7-23)	(7-13) כ"ד 14-20 (14-16) (17-18) (19-20) כ"ד 21-23 (21-23)	(14-16) (17-20) (21-23)	כ"ד 14-16א כ"ד 16-20ב כ"ד 21-23	כ"ד 7-16א (7-16א) הקרב האחרון כ"ד 16-23 (16-23)

מחזור קריאה שלישי

מעקב אחר כוונתו המקורית של המחבר ברמת הפסקה

זהו ספר פרשנות שמטרתו להיות מדריך לימוד, מה שאומר שאתה אחראי לפרש בעצמך את הכתובים. כל אחד מאתנו חייב ללכת באור שיש לנו. אתה, כתבי הקודש ורוח הקודש בראש סדר העדיפויות בפרשנות. אתה לא צריך להשאיר את זה לפרשן.

קרא את הפרק ברציפות. זהה את הנושאים. השווה את חלוקת הנושאים שלך עם חמשת התרגומים המודרניים. אין השראה בחלוקה לפסקאות, אבל זהו המפתח לעקוב אחר כוונתו המקורית של המחבר, שזה הלב של הפרשנות. לכל פסקה של נושא אחד ויחיד.

1. פסקה ראשונה
2. פסקה שנייה
3. פסקה שלישית
4. וכו'.

לימוד רקע

א. ישעיהו כד – כז יוצרים יחידה ספרותית הקשורה לאחרית הימים (כלומר, משפט העולם). הז'אנר הספציפי הזה בישיעיהו (זה הכין את הבמה הספרותית עבור התפתחות הז'אנר האפוקליפטי) הינו דפוס של ברכות ומשפטים משולבים של אחרית הימים, מאד כמו דברים כז – כח. ישעיהו כד מדבר על המשפט האוניברסלי של אלוהים על הארץ, בזמן שפרק כה מדבר על כל הארץ שמבורכת על ידי ציון המשוקמת (ראו. ישעיהו ב 24-2).

ב. ישעיהו יג – כג מראים את משפט האלוהים על העמים הסובבים אשר משפיעים על עמו של אלוהים. ישעיהו כד – כז הינם המסקנה הברורה ליחידה הספרותית הזו. ניתן לראות את אותו ז'אנר המסקנה בפרקים כד ו-לה.

ג. ראו נושא מיוחד להלן.

נושא מיוחד: ספרות אפוקליפטית (ממבוא להתגלות)

ספר התגלות הוא ז'אנר ספרותי-יהודי ייחודי, אפוקליפטי. לעתים קרובות השתמשו בספר זה בתקופות קשות של מתיחות כדי לבטא את המחשבה שאלוהים הוא בשליטה על ההיסטוריה והוא יביא גאולה לעמו. סוג זה של ספרות מאופיין על ידי

1. תחושה חזקה של ריבונות האוניברסלית של אלוהים (מונותאיזם וטרמיניזם)
2. מאבק בין טוב לרע, בין עידן ההווה ועידן שיבוא (דואליזם)
3. שימוש במילות סודיות (מדרך כלל מתוך ספרות של הברית הישנה/אפוקליפטית יהודית)
4. שימוש בצבעים, מספרים, בעלי חיים, לפעמים בעלי חיים/בני אדם
5. בספר התגלות למלאכים יש תפקיד בולט (כמו כן גם לחזיונות וחלומות)
6. הספר מתמקד בעיקר באחרית ימים (עידן חדש)
7. יש שימוש במערכת סמלים קבועה, ולא במציאות, בשביל להעביר את המסר של אחרית הימים
8. מספר דוגמאות ז'אנר מסוג זה

א. ברית ישנה

- 1) ישעיהו כד-כז, נו-י"ו
- 2) יחזקאל לז-מח
- 3) דניאל ז-יב
- 4) יואל ב 28-ג 21
- 5) זכריה א-ו, יב-יד

ב. ברית חדשה

- 1) מתי כד, מרקוס יג, לוקס כא, א"ק ר טו (במובנים מסוימים)
- 2) ב"ת ס ב
- 3) התגלות (פרקים ד-כב)

ג. ספרים שלא חלק מהקנון (מידע זה נלקח מספרו של D. S. Russell, The Method and Message of Jewish Apocalyptic, pp. 37-38)

- 1) א' חנוך, ב' חנוך (סודות חנוך)
- 2) ספר היובלים
- 3) ג', ד', ה' חזיונות הסיביליות
- 4) צוואות השבטים
- 5) ספר תהילים של שלמה
- 6) עליית משה
- 7) עליית ישעיהו
- 8) ספר אדם וחיה
- 9) חזון אחרית הימים של אברהם
- 10) צוואת אברהם
- 11) ב' עזרא החיצוני (ד' עזרא החיצוני)
- 12) א', ב' ברוך

9. יש משמעות של דואליות בז'אנר זה. כאשר אנחנו קוראים ז'אנר זה אנחנו מזהים סדרה של כפילות, ניגודים או מתחים (משהו שנפוץ בכתביו של יוחנן) בין:

א. גן עדן – כדור הארץ

ב. עידן רשע (אנשים ומלאכים רשעים) – עידן הצדקה / העידן החדש (בני אדם ומלאכים יראי שמיים)

ג. הקיום בהווה – הקיום בעתיד

אלוהים הולך להגשים את כל הכתוב. אלוהים לא רצה שהעולם יגיע למצב זה, אבל הוא ממשיך לפעול ולשקם את הקשר של אהבה ואינטימיות שהתחיל בגן עדן. המשיח הוא נקודת מפנה של תוכנית אלוהים, אבל שתי הביאות גורמות לדואליזם שבו אנו חיים.

ישעיהו כד 1-6 (טקסט התנ"ך על פי המסורה בכתב יד לנינגרד)
¹הנה יהוה בוקק הארץ ובולקה ועוה פניה והפיץ ישיביה; ²והיה כעם כלהן כעבד כאדניו כשפחה
 כגברתה כקונה כמזכר כמלוה כלוה כנשה כאשר נשא בו; ³הבוק תבוק הארץ והבוז תבז כי יהוה דבר את-
 הדבר הזה; ⁴אבלה נבלה הארץ אמללה נבלה תבל אמללו מרום עם-הארץ; ⁵והארץ חנפה תחת ישיביה כי-
 עברו תורת חלפו חק הפרו ברית עולם; ⁶על-כן אלה אכלה ארץ ויאשמו ישיבי בה על-כן חרו ישיבי ארץ ונשאר
 אנוש מזער;

כד 1 "יהוה בוקק הארץ" פסוקים 1 ו-3 משתמשים בפעלים חזקים כדי לתאר את משפטו של יהוה על העולם (לא "ארץ" כאן בגלל המקבילות ל-"עולם" [BDB 385, ראו. יד 17-16; לד 1; ירמיהו י 12; נא 15], ראו נושא מיוחד בהמשך).

1. בוקק, פסוק 1, BDB 132, KB 150, Qal ACTIVE PARTICIPLE, ראו. פסוק 3; נחמיה ב 2
 2. בולקה, פסוק 1, BDB 118, KB 135, Qal ACTIVE PARTICIPLE, ראו. נחמיה ב 10
 3. עיוה (פשוטו כמשמעו "עיוות", ראו. NRSV), BDB 730, KB 796, Piel PERFECT
 4. הפיץ, פסוק 1, BDB 806, KB 918, Hiphil PERFECT
 5. הבוק תבוק, פסוק 3, BDB 132, KB 150, Niphal INFINITIVE ABSOLUTE ו- IMPERFECT VERB של אותו השורש מצינים אינטנסיביות. יהוה לוקח חזרה את מתנותיו, אשר ניתנו בבריאה (ראו. פסוקים 5-6). זהו היפוך של המטרה של הבריאה המקורית, אך שארית נאמנה תשרוד (ראו. פסוק 6)!
- פסוקים 1 ו-3 מאד דומים למשפט של אלוהים על העולם (ארץ, BDB 75) ביומו של נוח (ראו. בראשית ו – ט; שימו לב גם לניסיונות להתחמק במשפטו של אלוהים ב-ב 10, 19, 21). ריקון עולמי הוא בדיוק ההפך מהמטרה של הבריאה!

נושא מיוחד: אדמה, מדינה, ארץ

כמו בכל השורשים בעברית, ההקשר הוא הדבר שקובע את המשמעות המיועדת על ידי המחבר המקורי. המספר המצומצם של שורשים בעברית (כלומר שפה שמית עתיקה) גרם לכל שורש לתפקד עם משמעויות וקונטציות שונות. להלן מספר פירושים אפשריים לשורש זה (BDB 75, KB 90)

1. כדור הארץ כולו (אם כי העם הקדמון לא ידעו את גודלו וצורתו של כדור הארץ. בדרך כלל ההקשר הוא "לעולם הידוע")
 - א. בראשית א-ב; ו-ט; י 32; יא 1,4,8,9; יד 19; יח 18,25; כב 18, וכו'.
 - ב. שמות ט 29; יט 5
 - ג. תהילים ח 9,1; כד 1; מז 2,7; ירמיהו כה 26,29,30
 - ד. משלי ח 31
 - ה. ישעיהו ב 19,21; ו 3; יא 4,9,12; יב 5
2. הארץ לעומת השמיים
 - א. בראשית א 2
 - ב. שמות כ 4
 - ג. דברים ה 8; ל 19
 - ד. ישעיהו לז 16
3. מטאפורה לבני אדם החיים על פני כדור הארץ
 - א. בראשית ו 11; יא 1
 - ב. א"מל ב 2; י 24
 - ג. איוב לז 12
 - ד. תהילים לג 8; סו 4
4. מדינה או טריטוריה
 - א. בראשית י 10,11; יא 28,31
 - ב. במיוחד ישראל (מתנה מיהוה, היא בבעלותו)
5. אדמה, ראו יהושע ז 21
6. שאול (KB 91)
 - א. שמות טו 12
 - ב. תהילים כב 29; עא 20; ירמיהו יז 13; יונה ב 6

7. עולם חדש

א. ישעיהו ט 7-1; סה 17; טו 22

ב. ראו בברית החדשה, רומים ח 19-22; גלטים ו 15; ב"פט ג 13; התגלות כא 1,5

זכרו כי הקשר, הקשר ושוב הקשר הוא מכריע. לעתים שורשים מאותו מקור יכולים לעזור, אך לא תמיד.
הספר שעזר לי להתחיל לחשוב כיצד משתמשים במילה זו בפסוקים שונים הוא Bernard Namm
Christian View of Science and Scripture. הספר שכנע אותי שהיה מבול מקומי (ראו בראשית ו-ט).
הזהרו לבסס את התיאולוגיה שלכם על הגדרה של מילים באנגלית!

☐ **"עוה פְּנִיָה"** זה עלול להיות או מטאפורה למשפטו של אלוהים על העולם במושגים פיזיים (פשוטו כמשמעו "עיוות",
(Piel PERFECT, KB 796, BDB 730) או שאולי זאת מטאפורה לריקון של אלוהים מהתושבים של העולם כפי
שמישהו מנקה את מחבתות המטבח המלוכלכות.

☐ **"הפיץ יִשְׁבֵּיהַ"** זה מאד דומה לטרמינולוגיה המשומשת בבראשית י עבור מגדל בבל. כאן זה מציין גלות.

כד 2 זה מראה שכל ההבחנות החברתיות מוסרות. כולם נשפטים (ראו. פסוק 4).

כד 3 **"כִּי יְהוֹה דְּבַר אֶת-הַדְּבַר הַזֶּה"** זה מראה את הודאות של האירוע הזה מפני שאלוהים אמר זאת (BDB 180,
Piel PERFECT, KB 210, ראו. כד 3; כה 8; נה 10-11). הבחינו גם לניגודיות המכוונת; המילה המדוברת של
הבריאה היא עכשיו המילה המדוברת למשפט.

כד 4 הבחינו בתיאור של הארץ.

1. מתאבלת – (1) Qal PERFECT, KB 6, BDB 5 I (1), ראו. ירמיהו כג 10; עבור האנשה של הארץ, שימו

לב גם לפסוק 7, או (2) BDB 5 II מתכוון "לייבש", אשר מתאים למקבילות של פסוקים 4 ו-7 יותר (ראו.
REB, NRSV)

2. נבלה – Qal PERFECT, KB 663, BDB 615 (פעמיים)

3. אומללה – Pulal PERFECT, KB 63, BDB 51, ראו. טז 8; לג 9

4. חנפה – Qal PERFECT, KB 335, BDB 337

שימו לב למספר של הפעלים המושלמים בפסוקים 4 ו-5 אשר מציינים פעולה מסודרת, פעולה מלאה! לכל הפעלים
הללו יש דמיון בצליל.

אלוהי הבריאה פועל כשליט בבריאה שלו. זה נעשה לו כבמה עבורו ולאנושות להגיב זה לזה, אך היצורים שלו
זיהמו וחיללו אותה על ידי המעשים שלהם. היא נבראה לשפע, אך כעת שוכבת שפוטה ולא פרודוקטיבית.

☐ **"תַּבֵּל"** המושג העברי הזה (BDB 385) משמש לעתים קרובות בצירוף עם "ארץ" (BDB 75), ראו. איוב לז 12;
תהלים צו 13; צח 9; ירמיהו י 12; איכה ד 12, ראו נושא מיוחד בפסוק 1. ישעיהו משתמש במילה הזאת יותר מכל נביא
אחר (ראו. NIDOTTE, כרך 4, עמוד 273, ראו. יג 11; כד 4; לד 1).

☐ **"אֲמַלְלוּ מְרוֹם עַם-הָאָרֶץ"** תרגום ה-RSV (עם שינוי בתנועות בלבד) רומז שהמשפט הזה מתקשר למשפט של
שמים וארץ (כלומר, כל הבריאה), לא לאנשי העלית (כלומר, "מרום") של הארץ בלבד.

כד 5 **"הָאָרֶץ חֲנָפָה תַּחַת יִשְׁבֵּיהַ"** הטבע סובל בגלל החטא של האנושות (ראו. כד 20; בראשית ג 17-19; במדבר לה
33; ירמיהו ג 2-1, 9; רומים ח 18-25).

1. עברו תורת, Qal PERFECT, KB 778, BDB 716

2. חלפו חוק, Qal PERFECT, KB 321, BDB 322

3. הפרו ברית עולם, Hiphil PERFECT, KB 974, BDB 830

זה לא מתייחס לתורת משה, אלא או (1) להתגלות הטבעית אשר מצויה בתהלים יט 1-6 ורומים א 19, 20; ב
15-14 או (2) ליומו של נוח (ראו. בראשית ו 5-7, 11-12, אפשרי ספציפית ל-ט 4-6). אותו המשפט "ברית עולם"
מופיעה בבראשית ט 16. ברית העולם הזו תיקשר ללקיחת חיי אדם (ראו. כו 21). לרצח יש השלכות! חיים שייכים
לאלוהים. הוא רוצה שהאנושות תהיה פורייה ושתמלא את הארץ, לא תהרוג אחד את השני!

כד 6 **"אֵלֶּה אֲכַלֶּה אֶרֶץ"** זה נשמע מאד דומה לקללה של בראשית ג 17-19. תאולוגית זה מתפקד כמו רומים א 18 –
ג 20; כולם חטאו (כלומר, שברו את הברית, ראו. פסוק 5) וזקוקים לישועה של אלוהים!

NASB, NKJV, JB
 NRSV
 REB
 Peshitta
 LXX
 DSS

"נשרפים"
 "התדלדלו"
 "מתדלדלים"
 "יושמדו"
 "יהיו עניים"

"פניהם יחווירו" (מ- I BDB 301, ראו. ישעיהו כט 22)

לטקסט המסורתי יש את "נשרפים" (I BDB 359, KB 357 או I Qal Perfect, 351). מלומדים הציעו שורש ערבי נוסף, "להפחית" (II BDB 351), אשר יתאים למשפט הבא. זוהי דוגמא טובה לידו משמעותיות של השירה עברית. הקשר לעתים קרובות הינו המדריך הבטוח היחידי לפרשן ואפילו אז, שורשים אחרים ומקורבים הינם אפשריים. הטקסט המסורתי אינו הטקסט העברי העתיק ביותר.

☐ "נשאר אנוש מזער" זהו כעיקרון הרעיון של הברית הישנה לשארית נאמנה בה אלוהים יחוס על מספר אנשים של הארץ. זה נשמע דומה למילותיו של ישוע במתי ז 14. ראו נושא מיוחד: השארית, שלושה מובנים ב-א 9.

ישעיהו כד 23-7 (טקסט התנ"ך על פי המסורה בכתב יד לנינגרד)

אָבֵל תִּירוֹשׁ⁷
 אֲמִלְלָה-גֶפֶן
 נֶאֱנַחוּ-כָל-שִׁמְחֵי-לֵב;
 שִׁבְתֵּי מְשׁוֹשׁ⁸
 תִּפְּיִם חֲדָל
 שְׂאוֹן עֲלִיזִים
 שִׁבְתֵּי מְשׁוֹשׁ כְּנוֹר;
 בְּשִׁיר לֹא יִשְׁתוּ-יַיִן⁹
 יִמְרֵי שִׁכָר לִשְׁתִּי;
 נִשְׁבְּרָה קִרְיַת-תְּהוֹ
 סָגַר כָּל-בֵּית מְבוֹא;
 צֹחָה עַל-הַיַּיִן¹¹
 בַּחוּצוֹת עֲרֻבָה
 כָּל-שִׁמְחָה גְּלָה מְשׁוֹשׁ הָאָרֶץ;
 נִשְׁאָר בְּעִיר שְׁמָה¹²
 וְשִׁאֵיהָ יִכַת-שָׁעָר;
 כִּי כֹה יִהְיֶה בְּקִרְבֵי הָאָרֶץ¹³
 בְּתוֹךְ הָעַמִּים כְּנֹקֶף זֵית
 כְּעוֹלָלִית אִם-כֹּלָה בְּצִיר;
 הִמָּה יִשְׁאוּ קוֹלָם יְרֻנוּ¹⁴
 בְּגִאוֹן יִהְיֶה צֶהְלוֹ מַיִם;
 עַל-כֵּן בְּאָרְצִים כְּבָדוֹ יִהְיֶה¹⁵
 בְּאֵי הַיָּם
 שֵׁם יִהְיֶה אֱלֹהֵי יִשְׂרָאֵל;
 מִכְּנֹף הָאָרֶץ זְמַרְתִּי שָׁמְעֵנוּ צְבִי לְצַדִּיק¹⁶
 וְאָמַר רְזִי-לִי רְזִי-לִי
 אוֹי לִי בְּגָדִים בְּגָדוֹ
 וּבְגָד בּוֹגְדִים בְּגָדוֹ;
 פָּחַד וּפְחַת¹⁷
 וּפַח עֲלֶיךָ יוֹשֵׁב הָאָרֶץ;
 וְהָיָה הַנֶּסֶם מִקּוֹל הַפְּחַד יִפֹּל אֶל-הַפְּחַת¹⁸
 וְהָעוֹלָה מִתּוֹךְ הַפְּחַת יִלְכַד בְּפֶחַ
 כִּי-אֲרָבוֹת מִמְרוֹם נִפְתְּחוּ
 וַיִּרְעֲשׂוּ מוֹסְדֵי אָרֶץ;
 רָעָה הַתְּרַעְעָה¹⁹
 הָאָרֶץ פֹּר הַתְּפוֹרָרָה
 אָרֶץ מוֹט הַתְּמוֹטָטָה אָרֶץ;

²⁰נוֹעַ תְּנוּעַ אֶרֶץ כְּשֹׁכֵר

וְהַתְּנוּדָה כְּמִלּוֹנָה

וְכָבֵד עָלֶיהָ פְּשֵׁעָה

וְנִפְלָה וְלֹא-תִסְיֵף קוּם;

²¹וְהָיָה בַיּוֹם הַהוּא

יִפְקֹד יְהוָה עַל-צְבָא הַמְרוֹם בְּמְרוֹם

וְעַל-מַלְכֵי הָאָדָמָה עַל-הָאָדָמָה;

²²וְאֶסְפוּ אֶסְפָּה

אֶסִיר עַל-בוֹר

וְסִגְרוּ עַל-מִסְגָּר

וּמֵרֵב יָמִים יִפְקְדוּ;

²³וְחִפְרָה הַלְבָנָה

וּבוֹשָׁה הַחֲמָה כִּי-מֶלֶךְ יְהוָה צְבָאוֹת בְּהָר צִיּוֹן וּבִירוּשָׁלַם

וְנָגַד זַקְנָיו כְּבוֹד;

כד 7-14 זוהי סדרה של מטאפורות על הפעילויות החברתיות הנורמליות של קהילה חקלאית אשר מגיעה לסופה בגלל המשפט של אלוהים.

כד 9 "יין... שִׁכָר" ראו נושא מיוחד ב-א 22.

כד 10 "נִשְׁבְּרָה קְרִית-תְּהוֹ" ישנו משחק לאורך כל היחידה הספרותית הזו על "קריה". זה לא מזוהה ספציפית ולכן, נראה כסמל לכל התפקודים השל חברה אנושית בנפרד לאלוהים (דומה לעיר בבראשית יא). זה מטאפורית דומה לשימוש של (1) "העולם" בראשונה ליוחן ו- (2) ה-"זונה של בבל" בהתגלות יח כעמדה לכל החברה האנושית שנפלה. ניתן לראות את העיר הזאת בישיעיהו כה 2, 3, 12. רמיזה לעיר האלוהים נמצאת בישיעיהו כו 1-6 (ראו. עברים יא 10, 16).

פשוטו כמשמעו, המושג "תוהו" (BDB 1062) מתכוון "ריקנות", "הבל", "חוסר צורה", "בלבול" או "לא מציאותי" אשר משומש כדי לתאר את העולם בבראשית א 2 ("ללא צורה"). זה משומש לעתים קרובות בישיעיהו (ראו. כד 10; כט 21; לד 11; מ 17, 23; מא 29; מד 9; מה 18, 19; מט 9; נט 4), אך רק עוד פעם אחת נוספת בכל הנביאים (כלומר, ירמיהו ד 23). אלוהים התחיל מחדש עם הבריאה שלו עם נוח (בראשית ו – ט), עכשיו הוא יעשה זאת שוב!

ראו את הטבלה של "שתי" הערים במבוא לפרק כו, ד.

כד 12 "שֵׁאִיהַ יִכַּת-שְׁעֵר" הפועל (*Hophal IMPERFECT*, KB 507, BDB 510) מציין ש"עיר לא מזוהה" הינה חסרת הגנה, השערים שלה בהריסות! מי יכול לעמוד מול יהוה?

כד 13 "כִּי כֹה יִהְיֶה בְּקִרְבֵּי הָאָרֶץ בְּתוֹךְ הָעַמִּים" זה יכול להיות מפורש בשתי דרכים: (1) זה יכול להתייחס לכל האנשים של הארץ (ראו. פסוק 1 וישיעיהו יא 10) או (2) זה עלול להתייחס ליהודים המפוזרים בגולה (ראו. יא 11 ו-כד 8). קשה להחליט החלטה בנקודה הזו, אך זה נראה לי שבגלל הפסוקים 14, 16 ו-כה 6, 7, אנחנו מדברים על אוניברסליות (כלומר, אופציה 1) אשר כה מאפיין את ישעיהו. האוניברסליות הזו הינה מאד ספציפית בהזמנה שלה לגם מצרים ואשור להיות חלק ממלכת האלוהים בישיעיהו יט 18-25.

■ "כְּנֻקָּף זֵית

קְעוּלֵלֹת אִם-כְּלָה בְּצִיר" זאת הייתה מטאפורה חקלאית לקציר. היא מציינת את העובדה שיישארו מאד קצת אנשים (ראו. פסוק 6; מיכה ז 1). פסוקים 14-16 הינם יחידת שבח המתייחסת לאלו אשר סומכים על יהוה. זה מאפיין של היחידה הספרותית הזו וסוג מסוים זה של ז'אנר בישיעיהו להבטיח ברכות באמצע דין.

כד 14-15 "מִיָּם... בְּאֵרִים" המושג "מים" (BDB 410) הינו פשוטו כמשמעו "ים" והוא מתייחס לים התיכון. המושג "בארים" (BDB 22) הינו פשוטו כמשמעו "אור" אשר מתייחס לעלייה של השמש. שוב, שני המושגים הללו עלולים להתייחס למצרים ואשור במזרח (ראו. יט 23-25).

כד 15 ה- Jewish Study Bible מצהיר שקבוצה מסוימת (יהודים או גויים אשר סמכו על יהוה, פסוקים 15, 16; א; כה 3) מתחילים להודות לאלוהים בשבח (פסוק 14) שהמשפט עבר, אך הם לפתע מגלים שהוא לא (ראו. פסוקים 16 ב – 23).

זיהוי הרוממות וההדר של יהוה הינו בבירור הסימן הראשון של מערכת יחסים חדשה עמו (ראו. יב 5; כו 10). מספר בני אדם (יהודים וגויים), השארית הנאמנה (ראו. פסוק 6, ראו נושא מיוחד ב-א 9) ימצאו נאמנים אפילו בקרב משפט (ראו. חבקוק ב 4).

❖ **"בְּאֵי הַיָּם"** בתרגום השבעים זה "האיים", אשר זה בדרך כלל התייחסות בישיעהו לגויים (ראו. מא 5; מב 4, 10).

כד 16א זאת התייחסות נוספת להיבט האוניברסלי של הכללת המאמינים הגויים (ראו. ב 2-4).

❖ **"צְדִיק"** התרגומים של NASB ו-NRSV לוקחים את המשפט הזה כדי לציין את אלוהי ישראל. לפשיטתא, KJV ו-ASV יש את "הצדיק", אשר הוא עוד התייחסות לשארית המאמינה אשר תינצל מישראל ואנשי הארץ. ל-REB יש את "עם צדיק", ככל הנראה ישראל האידיאלית.

כד 16ב ישנה הפסקה ברורה כאן אשר לא מסומנת בבירור על ידי חלוקות הפסוק המסורתיות. ממחלקת השבח הקודמת של פסוקים 14-16א, פסוק 16 מתחיל קינת הלוויה הקשורה למשפט הקרב של אלוהים (הבחינו ב-"רזי" [פעמיים, פשוטו כמשמעו "ערג או מתמוגג"] ו-"אוי", מילת הקריאה, BDB 17). הקשר המדויק שלו להקשר הוא לא בטוח. זה יכול להיות תגובה אישית של ישעיהו עצמו שיומו לא מתאים, פסוקים 14-16א. היו הרבה תרגומים שונים באנגלית למשפט הזה.

ה-AB Commentary (עמוד 353) רושם שהמשפט הזה מושמט מתרגום השבעים והמחבר (Blenkinsop) מניח שורש ארמי ל-"סוד", אשר עוקב אחר מסורת רבנית וגרסאות של פשיטתא וולגטה.

כד 16ג, זהו משחק מילים מאד עצמתי. ישנם מספר שימושים למילה אחת (BDB 93, KB 108), אשר יש לכך דגש חזר וחוזר על אנשים חסרי אמונה ומתעים. שימו לב

1. בוגדים, KB 108, BDB 93, Qal ACTIVE PARTICIPLE
2. בגדו, KB 108, BDB 93, Qal PERFECT
3. שם עצם, BDB 93 I (ראו. ירמיהו יב 1)
4. חזרה של מספר 1
5. חזרה של מספר 2

כד 17 "פַּחַד וְפַחַת וְפַח" זהו משחק בצליל על מילים דומות. כל המילים הללו (BDB 808, 809, 809) משמשות על לכידת חיות (ראו. ירמיהו מח 43, 44).

כד 18

NASB	"דיווח האסון"
NKJV, Peshitta	"קול הפחד"
NRSV	"צליל האימה"
NJB	"בכי הפחד"
LXX	"הפחד"
REB	"רעש הפחד"

לטקסט המסורתי יש את "קול הפחד" (BDB 876 במבנה BDB 808). זוהי רמיזה ל- (1) קול המלחמה (ראו. ישעיהו כט 6; ירמיהו ד 19, 21; יחזקאל א 24), (2) קול האלוהים (ראו. ל 30-31), או (3) קונספט של ברית (ראו. ירמיהו ג 13, 25; ז 23; יא 4, 7; כו 13; לח 20).

❖ **"יַפֵּל אֶל-הַפַּחַת... יִלְכַּד בְּפַח"** אלו הן רמיזות לבני אדם אשר נלכדו כמו חיות (ראו. ח 15; כח 13). בני אדם ינסו לברוח ממשפטו של אלוהים רק כדי למצוא אסון (ראו. ב 10, 19-22).

כד 18ג "אַרְבוֹת מִמְרוֹם נִפְתְּחוּ" זוהי עוד אזכור למקרה המבול של בראשית (ראו. ז 11; ח 2). פתיחת הארבות של השמים יכולה להיות לברכה (כלומר, מים לחקלאות ועדרים, ראו. ב מלכים ז 2, 19; מלאכי ג 10) או משפט (כלומר, שליחת יותר מידי הרבה מים, ראו. בראשית ז 11; ח 2; ישעיהו כד 18, או שום מים).

כד 19 הבחינו במקבילות מהמקור האבסולוטי והפועל המתאים.

1. רעה התרועעה, KB 1270, BDB 949, Qal INFINITIVE ABSOLUTE ו-Hithpoel PERFECT
2. פור התפוררה, KB 975, BDB 830, Qal INFINITIVE ABSOLUTE ו-Hithpoel PERFECT

3. מוט התמוטטה, KB 555, BDB 556, *Hithpoel* PERFECT ו- *Qal* INFINITIVE ABSOLUTE, אותה צורת העצמה (כלומר, מקור אבסולוטי ופועל מאותו השורש) ממשיכה בפסוק 20, KB 681, BDB 631, *Qal* INFINITIVE ABSOLUTE ו- *Qal* IMPERFECT. הארץ, אשר נבראה עבור המפגש והאחוזה של אלוהים עם האנושות, אשר נבראה לשפע וחיים, הפכה להרס ותושמד.

1. על ידי מים, בראשית ו – ט
2. על ידי המילה המדוברת, ישעיהו כד 3
3. על ידי דימוי אפוקליפטי, ירמיהו ד 23-28
4. על ידי אש, שנייה לפטרוס ג 10-11

כד 20 שכרון (כלומר, להתנווד, KB 681, BDB 631, *INFINITIVE ABSOLUTE* ו- *IMPERFECT VERB* של אותו השורש) משמש לעתים קרובות כסמל למשפט בברית הישנה (ראו. ישעיהו יט 14; כח 7, 8; כט 9).

☐ **"התנוודה כמלונה"** זהו אזכור תרבותי נוסף לתא קטן (BDB 434) אשר נבנה בשדה במהלך זמן הקציר עבור מישהו לחיות בו כדי לשמור על הקציר (ראו. א 8). פסוקים 19-20 מתארים יצירה פיזית עמוסת חטאים (ראו. רומים ח 22-18).

☐ **"לא-תסיף קום"** זוהי הצהרה היפרבולית שמטרתה להראות את האינטנסיביות של משפטו של אלוהים על הארץ המזוהמת מורלית. אך מטקסטים אחרים, אנחנו יודעים שיהיה לו רחמים עליה וישקם אותה! עבור השימוש של שפה היפרבולית בספרות הנבואית והאפוקליפטית ראו D. Brent Sandy, *Plowshares and Pruning Hooks: Rethinking the Language of Biblical Prophecy and Apocalyptic*.

כד 21 "ביום ההוא" ראו הערה ב-ב 11. סמן הנושא האסכטולוגי הזה חוסר על עצמו ב-כה 9; כו 1, 2, 12.

☐ **"צבא המרום"** פעמים רבות בברית הישנה זה מתייחס לאלים כוכביים בבליים (ראו. מ 26; מה 12). למרות זאת, בהקשר הזה זה מתייחס לקונספט של הברית הישנה של מלאכי העמים (ראו. דברים לב 8 בתרגום השבעים ודניאל י). אלוהים ישפוט גם את בני האדם אשר מרדו נגדו וגם את המלאכים אשר עזרו או במרד האנושות או בפיתוי השטני (ראו G. B. Caird, *The Language and Imagery of the Bible*, עמוד 179).

כד 22 גם המלכים הגאווותנים וגם היהירים של הארץ (ראו. י 12; יג 11) והמלאכים המרדניים הלאומיים (ראו. LXX של דברים לב 8 ודניאל י 10-13) ישפטו ויכלאו. זה מאד דומה לשנייה לפטרוס ב 4; יהודה פרק א פסוק 6; והתגלות כ 3-1. נראה כי זאת רמיזה לשאול (ברית הישנה) או טרטרס (ברית חדשה). ראו נושא מיוחד ב-ה 14. מלומדים מסוימים הצהירו ש-"רוב ימים" מתייחס למילניום של התגלות כ 1-6. זה טיפוסי למלומדי המילניום אשר בייאוש מחפשים עדות מקראית מסוימת עבור מסגרת הזמן המוזכרת בהתגלות כ. ראו את הפרשנות הכתובה שלי על התגלות כ באינטרנט ב- www.freebiblecommentary.org.

☐ **"אסיר"** הצורה הזאת (BDB 64) נמצאת רק כאן והיא חסרה ב-LXX, DSS, והתרגומים הארמיים.

כד 23 "חפרה הלבנה ובושה החמה" זוהי שפה אפוקליפטית של אירועים קטסטרופליים בתוך הטבע בזמן שהבורא מתקרב. הנוכחות של האדון עצמו תהפוך לאור עבור האנושות (ראו. ישעיהו ל 26; ס 19, 20; התגלות כא 23; כב 5).

☐ **"מלך יהנה צבאות בהר ציון ובירושלם"** הנה שוב ההיבט האוניברסלי של כל העולם זורם לירושלים כדי לדעת את אלוהי האמת היחיד (ראו. ישעיהו ב 2-4; כד 23; כה 6-7; כז 6, 13). הדימוי הזה הופך לאוניברסלי לשלטון של יהוה על כל העולם בדניאל ב 35, 44-45!

☐ **"נגד זקניו כבוד"** הזקנים (BDB 278) היו מנהיגים ביומו של משה (כלומר, שמות ג 16, 18; ד 29; יב 21, וכו'). המושג מצין אנשים מבוגרים של שבטים שונים. זה הפך לייצוג כל ההנהגה האזרחית. בישיעהו הזקנים הם לא אחראיים (ראו. ג 2-3; ט 14-16), אך כאן באירוע האסכטולוגי הם יראו את כבודו של יהוה (סביר שבשבח והערצה, כלומר, זקנים מגואלים). *Synonyms of the Old Testament*, Robert Girdlestone (עמוד 245) אומר שהם המייצגים של כל אנשי האלוהים.

- i. שימוש בברית הישנה
- א. המונח משמש בשביל לתאר מלאכי אלוהים שהרכיבו את המועצה המלאכית (278 BDB, KB 278, ראה ישעיהו כד 23). מונח זה משמש את היצורים המלאכיים של ההתגלות (ראה התגלות ד 10,4; ה 5,5,6,8,11,14; ז 11,13; יא 16; יד 3; יט 4).
- ב. המונח משמש בשביל לתאר את מנהיגי השבטים בברית הישנה (ראה שמות ג 16; במדבר יא 16). מאוחר יותר בברית החדשה המונח התקשר לקבוצה של מנהיגים מירושלים שהרכיבו את בית המשפט העליון של היהודים, הסנהדרין (ראה מתי כא 23; כו 57). בימיו של ישוע הסנהדרין היה מורכב משבעים איש ונשלט על ידי הנהגה מושחתת (כלומר, ההנהגה לא הייתה משושלת אהרון הכהן אלא נקנתה מהמושלים הרומיים).
- ii. שימוש בברית החדשה
- א. המונח משמש בשביל לתאר מנהיגים בקהילה בברית החדשה. זה היה אחד משלושה מונחים נרדפים (רועה קהילה, משגיח, וזקן, ראה טיטוס א 7,5; מעשי השליחים כ 17,28). כיפא ויוחנן כללו את עצמם בקבוצת המנהיגים (ראה א"פ ט ה 2,1; יוחנן א; ג יוחנן 1).
- ב. יש משחק מילים בא"פ ט ה 1 ו 5 עם המילה זקן (*presbuteros*). ככל הנראה המונח משמש כתואר מנהיגות (ראה פסוק 1) ומתקשר לגיל (ראה פסוק 5). שימוש במונח זה מפתיע מכיוון שהוא מתקשר למנהיגות של שבטי ישראל, ואילו התואר "הבישוף" או "המשגיח" (*episcopos*) שימש בשביל לתאר מנהיגות יוונית. א"פ ט משתמש במונחים יהודיים כדי לפנות בדברים למאמינים גויים.
- פטרס מכנה את עצמו "זקן עמית" המונח *presbuteros* עם מילת היחס *syn*, אשר מרמז "שיתוף עם מישהו". פטרס אינו טוען על סמכותו האפוסטולית (ראה "ביוח 1, עוד שליח קורא לעצמו "זקן"), אלא נוזף (כלומר, "אני מטיף", חיווי פעיל בהווה) במנהיגים המקומיים לפעול ולחיות בהתאם ל
1. דוגמה של ישוע
 2. קרבת ביאתו
- בקהילות הראשונות המנהיגים לא קיבלו שכר, אך זיהו את מתנות השרות ומנהיגות שאלוהים נתן בכל קהילה מקומית. היה צורך באיזון בים מתנות אלה עם "חוכמת חיים", במיוחד בקרב הקהילה של היהודים. לכן, פטרס התייחס לשני סוגי המנהיגות. שימו לב כתוב "זקני" ברבים. זה יכול להתייחס ל (1) למספר מנהיגים של קהילות בית (ראה מעשי שליחים כ 17) או (2) מתנות רוחניות שונות בקרב גוף המנהיגים (ראה אפסים ד 11), דבר שקובע בבירור שהשרות שייך לכל המאמינים. זה מקביל למונח "ממלכת כוהנים" (ראה א"פ ט ב 9,5).
- ג. המונח משמש בשביל לתאר אנשים מבוגרים בקהילה, לא בהכרח בהקשר של מנהיגות (ראה א"ט ה 1; טיטוס ב 2).

שאלות לדיון

זהו ספר פרשנות שמטרתו להיות מדריך לימוד, מה שאומר שאתם אחראים לפרש בעצמכם את הכתובים. כל אחד מאתנו חייב ללכת באור שיש לנו. אתם, כתבי הקודש ורוח הקודש בראש סדר העדיפויות בפרשנות. אתם לא צריכים להשאיר את זה לפרשן.

שאלות לדיון אלו ניתנו כדי לעזור לכם לחשוב היטב על הנושאים הגדולים בחלק זה של הספר. הן נועדו להיות מעוררות חשיבה ולא סופיות.

1. מדוע פרקים כד – כז נקראים אפוקליפטיים?
2. מאיזה קטע של הברית הישנה ישעיהו מצייר את הדימוי שלו?
3. כיצד העיר הנאמנה של א 26 קשורה לעיר התווה ב-כד 10?
4. מי מדבר בפסוקים 14-16 ומי בפסוק 16 ב?
5. מי הם "צבא המרום" (פשוטו כמשמעו "הצבא של המרום במרום")?

ישעיהו כ"ה

חלוקה של קטעים לפי תרגומים מודרניים

NASB	NKJV	NRSV	TEV	NJB
שיר שבח לחסד האל	הלל לאדוני	מזמור הודיה	מזמור הלל	מזמור הודיה
כ"ה 1-5 (1-5)	כ"ה 1-5 (1-5)	כ"ה 1-5 (1-5)	כ"ה 1-5 (1-5)	כ"ה 1-5 (1-5)
		חלק שלישי בתורת אחרית הימים	אלוהים מכין סעודה	הסעודה האלוהית
כ"ה 6-12 (6-12)	כ"ה 6-8 (6-8)	כ"ה 6-10א (10א-6)	כ"ה 6-8	כ"ה 6-12 (6-8)
	כ"ה 9-12 (9)		כ"ה 9	(9-12)
		נבואת האבדון	אלוהים יעניש את מואב	
		כ"ה 10ב-12 (12ב-10)	כ"ה 10-12	
	(10-12)			

מחזור קריאה שלישי

מעקב אחר כוונתו המקורית של המחבר ברמת הפסקה

זהו ספר פרשנות שמטרתו להיות מדריך לימוד, מה שאומר שאתה אחראי לפרש בעצמך את הכתובים. כל אחד מאתנו חייב ללכת באור שיש לנו. אתה, כתבי הקודש ורוח הקודש בראש סדר העדיפויות בפרשנות. אתה לא צריך להשאיר את זה לפרשן.

קרא את הפרק ברציפות. זהה את הנושאים. השווה את חלוקת הנושאים שלך עם חמשת התרגומים המודרניים. אין השראה בחלוקה לפסקאות, אבל זהו המפתח לעקוב אחר כוונתו המקורית של המחבר, שזה הלב של הפרשנות. לכל פסקה של נושא אחד ויחיד.

1. פסקה ראשונה
2. פסקה שנייה
3. פסקה שלישית
4. וכו'.

תובנות הקשריות

- א. איזה פרק מדהים על האהבה האוניברסלית של יהוה!
 1. תוכנית הגאולה של אלוהים, פסוק ד1
 2. דמותו האוהבת של אלוהים, פסוק 4
- ב. הפרק הזה הוא המקור של הברית הישנה להרבה מ-
 1. הצהרותיו של ישוע (כלומר, יוחנן ה 28-29)
 2. הצהרותיו של שאול
- א. בראשונה אל הקורינתים של התחייה, פסוק 54
- ב. המטרה של המסווה בשנייה אל הקורינתים ג 15-16 ואפסים ד 18
3. השימוש של יוחנן לדימוי הברית הישנה בהתגלות
 - א. ימחה כל דמעה, התגלות ז 17; כא 4

- ב. עיר העולם נהרסת (כלומר, בבל, התגלות יד 8; טז 19; יח 2)
 ג. הסעודה המשיחית, התגלות יט 9
 4. תכנית הגאולה המתוכננת מראש של לוקס במעשי השליחים ב 23; ג 18; ד 28; שימו לב גם ללוקס כב 22 (ראו ישעיהו ב 4-2; ט 7-6; יא 10-1)

- ג. זוהי אחת ממספר ההצעות הקצרות של התחייה בברית הישנה
 1. ישעיהו כו 19
 2. איוב יד 14; יט 25-27
 3. יחזקאל לז 12-14
 4. דניאל יב 2

לימוד מילים וביטויים

ישעיהו כה 1-5 (טקסט התנ"ך על פי המסורה בכתב יד לנינגרד)
 1 יהוה אלהי אתה

אָרוֹמְמָךְ אוֹדָה שְׁמַךְ
 כִּי עֲשִׂית פִּלְא
 עֲצוֹת מֵרַחֵק אֲמוֹנָה אֲמֵן;
 2 כִּי שָׁמַת מְעִיר לַגֹּל
 קָרְיָה בְּצוּרָה לְמַפְלָה
 אֲרָמוֹן זָרִים מְעִיר
 לְעוֹלָם לֹא יִבְנֶה;
 3 עַל-כֵּן יִכְבְּדוּךָ עַם-עַז
 קָרִית גּוֹיִם עָרִיצִים יִירָאוּךָ;
 4 כִּי-הֵייתָ מְעוֹז לְדָל
 מְעוֹז לְאֲבִיוֹן בְּצַר-לוֹ
 מִחֶסֶה מִזָּרֵם צֶל מִחֶרֶב
 כִּי רוּחַ עָרִיצִים
 קָזַרְם קִיר;
 5 כְּחֶרֶב בְּצִיּוֹן שְׁאוֹן זָרִים תִּכְנִיעַ
 חֶרֶב בְּצֶל עַב זְמִיר עָרִיצִים יַעֲנֶה;

כה 1 "יהוה אלהי אתה" החלק הזה של ישעיהו מאד אישי (ראו. סא 10). ישעיהו מכיר את יהוה (הוא נציג אידיאלי לרוח הברית) ופונה אליו כחבר, מושיע וריבון!

שימו לב כיצד ישעיהו פונה ליהוה.

1. ארוממך, פסוק 1, BDB 926, KB 1202, Imperfect Polel המשמש במובן קוהורטיבי
 2. אודה שמך, פסוק 1, BDB 392, KB 389, Imperfect Hiphil משמש במובן קוהורטיבי
- שימו לב כיצד הוא מאפיין את אלוהים.
1. אלוהי אתה, פסוק 1
 2. עשית פלא, פסוק 1
 3. עצות מרחוק אמונה אמן, פסוק 1
 4. שמת עיר לגל, פסוק 2
 5. יכבדוך עם עז, פסוק 3
 6. היית מעוז לדל, פסוק 4
 7. שאון זרים תכניע, פסוק 5

זוהי תהילה של שבח, לא כמו תהלים פרק קמה. זהו ההפך התאולוגי למשפט האוניברסלי של פרק כד.

NASB, NKJV, NRSV
 TEV
 NJB

"דברים נפלאים"
 "דברים מדהימים"
 "פלאים"

נושא מיוחד: דברים נפלאים (ברית ישנה)

מילה זו (BDB 810, KB 927) מצינת מעשים שבני האדם לא יכולים לעשות בעצמם או אפילו להסביר, מעשים הגורמים לפליאה ויראת כבוד (ראו בראשית יח 14; ירמיהו לב 17, 27; זכריה ח 6).

הפועל

1. יציאת מצרים, שמות ג 20; לד 10; מיכה ז 15
2. המכות, דברים כח 59
3. חציית נהר הירדן, יהושע ג 5
4. מעשיו של אלוהים בעבר, שופטים ו 13; א"דברי ימים טז 9, 12, 24; נחמיה ט 17
5. לידתו של שמשון, שופטים יג 19
6. אהבתו של דוד ליונתן, ב"שמ א 26
7. לעתים קרובות בספר איוב, ה 9; ט 10; י 16; לז 5, 14; מב 3
8. שלושים ושתיים פעמים בתהילים
9. הייעוץ של יהוה, ישעיהו כח 29
10. מעשיו של יהוה, ישעיהו כט 14 (פעמיים); יואל ב 26

שם העצם

1. יציאת מצרים, שמות טו 11; תהילים עז 11, 14; עח 12
2. בהקשר למתים, תהילים פח 10, 12
3. השמיים משבחים את מעשיו של יהוה, תהילים פט 5
4. חוקי יהוה, תהילים קיט 129
5. משיח יהוה, ישעיהו ט 6
6. מעשיו של יהוה, ישעיהו כה 1; כט 14
7. אירועים באחרית הימים, דניאל יב 6

אלוהים פועל בדרכים נפלאות בשביל לגלות את עצמו ולגאול את בריאתו (האנושות). הוא רוצה שהם יכירו אותו ויבטחו בו. מעשיו הם התגלות, התייעוד שלהם בכתב מהווה השראה, והבנתם מובילה להבהרה. יהוה רוצה שהעולם יכיר אותו! ראו נושאים מיוחדים להלן

1. נושא מיוחד: לדעת
2. נושא מיוחד: השראה
3. נושא מיוחד: הבהרה

❖ **"עצות מרחק אמונה אמן"** אלוהים הוא בשליטה מלאה על ההיסטוריה. זהו נושא חוזר בברית הישנה (כלומר, ישעיהו יד 24, 26-27; כג 8, 9; מו 10-11). היסטוריה אינה מחזורית, אלא טלאולוגית. אין פועל בטקסט המסורתי ("יצרת" מונח כאן).

שתי המילים העבריות אשר תרגמו את "אמונה אמן" הם מאותו השורש.

1. הראשונה (אמונה, BDB 53) מתכוונת "מוצקות", "יציבות", או "נאמנות". זהו שם עצם נקבי (ראו. תהלים פח 12; פט 1, 2, 5, 8; הושע ב 20).
2. השנייה (אמן, BDB 53) המתכוונת "לסמוך", או "נאמנות". זהו שם עצם זכרי (ראו. כו 2; דברים לב 20). יחד הם (משפחת מילות ה"אמן") רומזים על נאמנות מלאה ומוחלטת של אלוהים לתוכניות, הבטחות והמטרות שלו (כלומר, בראשית ג 15; יב 3; שמות יט 5-6; ישעיהו ב 2-4; יט 23-25; יט 23-25, ראו נושא מיוחד ב-א 13).

כה 2 "קרְיָה בְצוֹרָה לְמַפְלָה" כאן שוב יש עיר שמסמלת את המרד של האדם (ראו. כד 10). זה עומד על כל עיר בירה בכל חברה אנושית אשר ניסתה להצליח באמצעות הדרך שלה ולענות לצרכים של עצמה ללא אלוהים. ראו הערה ב-כד 10 וטבלה בפרק כו, מבוא ד.

המושג "גל" (BDB 164) משמש עבור ערימה של הריסות לאחר שעיר מושמדת (ראו. לז 26; ב מלכים יט 25; ירמיהו ט 11; נא 37). ערים מבוצרות היו ההגנות הכי חזקות שלהם, אך עכשיו הן ערימה של אבנים!

❖ **"אַרְמוֹן זָרִים מְעִיר"** ה-JPSOA מתקן זאת ל-"מצודת היהירים" (הערת שוליים), אשר אחריו מגיע JB, *The Bible: An American Translation*, על ידי Smith ו-Goodspeed, ו-*A Translation of the Old Testament*, על ידי Spurrell. לתרגום השבעים יש את "עיר של אנשים חסרי אלוהים (או כופרים)".

זה מערב שינוי מ-

1. טקסט מסורתי, זרים, BDB 266 I, KB 267, Qal ACTIVE PARTICIPLE, "זר"

2. זרים, BDB 267, "חצוף", "גאותן"

זהו הבלבול של העברית "ר" ו-"ד", אשר דומים כל כך.

כה 3 "יִכְבְּדוּךָ עִם-עַז" אפשרי שזה מתייחס לקבוצות שונות של גויים.

1. יח 2, 7 (כוש)

2. יט 19-25 (מצרים ואשור)

3. כד 14-15 (עמים של המרח והמערב [חופי הים])

המושג "עם עז" (BDB 766 ו-738) מקביל ל-"עריצים" (BDB 156 ו-792, פסוקים 4ד, ו-5). ההדגמה של כוחו של אלוהים (כלומר, "פלא", BDB 810, פסוק 1) משכנע אותם שהוא אדון היקום.

☐ "קְרִית גּוֹיִם עֲרִיצִים יִרְאוּךָ" כאן שוב ישנו משחק על המילה "קריה", אך נראה כי הרמיזה היא שאפילו הערים המורדות הללו (כלומר, כד 10; כה 2, 3, 12; כו 1-6) הולכות יום אחד להלל ולשרת את אלוהים. האוניברסליות הפתיע אך החוזרת של ישעיהו (כלומר, ב 2-4; יט 23-25; כד 14-16א; מג 21) מופיעה שוב (הללו את אלוהים!).

כה 4 זוהי רמיזה ברורה לדאגה של אלוהים עבור המנודים חברתית ודתית (כלומר, ד 5-6; לב 2). אלוהים אוהב את העניים (ראו. כט 19). שימו לב כיצד יהוה פועל כלפי העניים, חסרי הישע, והמנודים חברתית.

1. מעוז לדל

2. מעוז לאביון

3. מחסה מזרם, ראו. ד 6; לב 2

4. צל מחורב

זה כל כך שונה מה-"עריצים" (BDB 792, ראו. כט 5, 20). כך החברה אמורה להיות (כלומר, שמות כ; דברים ה). כמו כן, שימו לב שהאנשים הנזקקים והעניים הללו חייבים לחפש/לסמוך על יהוה והבטחת העזרה שלו.

אלוהים עובד עם אנשים נפולים במערכת יחסים בברית. הוא תמיד לוקח את יוזמה וקובע את התנאים, אך בני אדם חייבים להגיב (ראו. תהלים נ 15; צא 15; קז 6, 13) להצעה שלו בחרטה, אמונה, ציות והתמדה. גם לברית הישנה וגם לחדשה יש יתרונות ומחויבויות! ראו נושא מיוחד ב-א 3.

☐

NASB "כסערה לקיר"

NKJV, Peshitta "כמו סערה נגד קיר"

NRSV "כמו סערת חורף"

TEV, NJB "כמו סופת חורף"

REB "כמו סערת קרח"

לטקסט המסורתי יש "זרם" (BDB 281, ראו. ד 6; כח 2; ל 30; לב 2) ו-"קיר" (REB, NJB, TEV, NRSV, NIDOTTE, כרך 3, עמוד 994, 995, 98 קר הוא מהמילה קרר-998, BDB 903). ה-USB Hebrew Text Project. נתן ל-"קיר" ציון של A (הסתברות גבוהה מאד).

כה 5 "זְמִיר עֲרִיצִים" JPSOA משנה את הטקסט העברי מ-"זמיר" ל-"זרם" (ראו. פסוק 4).

ישעיהו כה 6-12 (טקסט התנ"ך על פי המסורה בכתב יד לנינגרד)

⁶ וְעָשָׂה יְהוָה צְבָאוֹת לְכָל-הָעַמִּים בְּהַר הַזֶּה

מִשְׁתֵּה שְׁמַנִּים מִשְׁתֵּה שְׁמָרִים

שְׁמַנִּים מִמַּחִים שְׁמָרִים מִזְקָקִים;

⁷ וּבִלְע בְּהַר הַזֶּה פְּנֵי-הַלֹּט הַלֹּט עַל-כָּל-הָעַמִּים

וְהַמִּסְכָּה הַנְּסוּכָה עַל-כָּל-הַגּוֹיִם;

⁸ בִּלְע הַמּוֹת לְנֹצַח וּמַחֵה אֲדָנִי יְהוָה דִּמְעָה מֵעַל כָּל-פְּנִים ו

חֲרַפְתָּ עִמּוֹ יִסִּיר מֵעַל כָּל-הָאָרֶץ כִּי יְהוָה דָּבָר;

⁹ וְאָמַר בִּיזֹם הַהוּא הִנֵּה אֱלֹהֵינוּ זֶה קִינּוֹ לֹ

וְיִוָּשִׁיעֵנוּ זֶה יְהוָה קִינּוֹ לֹ

נְגִילָה וְנִשְׁמָחָה בִּישׁוּעָתוֹ;

¹⁰כי-תנוח יד-יהוה בְּהַר הַזֶּה
וְנָדוּשׁ מִזֶּבֶחַ תַּחֲתֵיךָ כְּהִדוּשׁ מִתֵּבַן בְּמִי (בְּמִו) מִדְּמִנָּה;
¹¹וּפָרַשׁ יָדָיו בְּקִרְבּוֹ כְּאִשֶּׁר יִפְרַשׁ הַשָּׁחָה לְשָׁחוֹת
וְהִשְׁפִּיל גְּאוֹתוֹ עִם אַרְבוֹת יָדָיו;
¹²וּמִבְצָר מִשְׁגֵּב חוֹמֹתֶיךָ הַשָּׁחַ הַשְּׁפִיל הַגִּיעַ לְאַרְץ עַד-עַפְרָיִם;

כה 6 "עשה יהוה צבאות לכל-העמים בהר הזה משתה" כאן הר ציון הוא הסצנה של פעילות אחרית הימים של אלוהים (ראו. ב 2-4; שמות כד 11; מתי ח 11; לוקס יד 15; כב 16; התגלות יט 9). המשתה המשיחי הזה הוא עבור כל האנשים (ראו. כז 13; סו 20). אלוהים יספק את האוכל הטוב ביותר (ראו. ישעיהו נה)!

■ "הר הזה" זה מתייחס להר ציון המחודש (כלומר, ירושלים) או הר מוריה (כלומר, בית המקדש) ביהודה (ראו. כד 23). ירושלים, בהקשרים האסכטולוגיים הללו, עלול להתייחס
1. פשוטו כמשמעו לעיר ביהודה
2. בסמליות לארץ חדשה (ראו. התגלות כא 2-1)

■ "משתה" הבחינו בסוגים השונים.

1. משתה שמרים שמנים ממחים, BDB 1038 II, זה מתייחס ליין אשר נשאר להתייבש
2. שמרים מזוקקים, BDB 279, Pual PARTICIPLE, KB 279, זה מתייחס ליין מסונן או מזוקק אחרי שיישבו כבר הרבה זמן, אשר הפך את זה לאיכות גבוהה
ראו נושא מיוחד: אלכוהול ואלכוהולזים ב- א 22.

כה 7 "בלע בהר הזה פני-הלוט על-כל-העמים והמסכה הנסוכה על-כל-הגוים" זה מאד משמעותי. שימו לב שוב שאלוהים הולך להסיר משהו (פשוטו כמשמעו "פנים" [BDB 815]), "לוט" [Qal ACTIVE, KB 523, BDB 532], "המסכה" [PARTICIPLE, KB 523, BDB 532], "הלוט" [Qal ACTIVE PARTICIPLE, KB 523, BDB 532]; המשפט המקביל הינו פשוטו כמשמעו "מסכה" [BDB 697], "הנסוכה" [Qal PASSIVE PARTICIPLE, KB 703, BDB 651] או "ארג" [BDB 651 II, NASB הערת שוליים, NIDOTTE, כרך 3, עמ' 253]) מהגויים ("על כל הגוים" מקביל ל- "מעל כל העמים", אלו הם משפטים מכלילים, אוניברסליים) כדי שיוכלו לבוא אליו. היו מספר תאוריות לגבי ה"מסכה" הזו.

1. המוות עצמו (ראו. פסוק 8, חוזר על הפועל של פסוק 7)
2. סימן לאבל על המת (ראו. ב שמואל טו 30)
3. סימן לבושה (ראו. ב שמואל יט 5; ירמיהו יד 3)
4. עיוורון רוחני (ראו. ב דברי הימים ג 15-16; אפס'ס ד 18)
5. השורש העברי טול (BDB 532) מופיע רק כאן. זה קשור ל-לט (BDB 532), אשר מתכוון "סודי" (ראו. רות ג 7; א שמואל יח 22; כד 4 ולעתים קרובות מתייחס לעבודת אלילים, ראו. שמות ז 22; ח 7, 18) ה"מסכה" עלולה להתייחס לדתות השקריות אשר עיוורו את עיני האנושות הנפולה (ראו. רומים א 21-32).

כה 8 "בלע המות לנצח" איזו הצהרה נפלאה! הסטטוס המקורי של עדן משוקם (ראו. סה 19-20). בני אדם מרדנים, חוטאים יכולים להיות מגואלים לצמיתות! תחייה מוזכרת ספציפית ב-כו 19 (ראו. איוב יד 14; יט 25-27; יחזקאל לז 12-14; דניאל יב 2; ראשונה אל הקורנתים טו).

מוות שלט מאדם עד המשיח (ראו. רומים ה 12-21), אך עם התחייה של ישוע, המוות הובס (ראו. הושע יג 14 צוטט בראשונה אל הקורנתים טו 55-57).

בברית הישנה הנפש שחטאה מתה (ראו. יחזקאל יח 4, 20; רומים ו 23). הברית של משה הייתה ברית אשר הייתה מבוססת מעשים (ראו. ויקרא יח 5; גלטים ג 12), אך בגלל המפלה (ראו. בראשית ג) והחולשה האנושית היא הפכה למשפט מוות, קללה (ראו. גלטים ג 13; ד 5). ישוע, המשיח, יגאל אותנו ממשפט מוות (ראו. קולוסים ב 14).

■ "מחה אדני יהוה דמעה מעל כל-פנים" שימו לב שזהו אלוהי הברית של ישראל (פשוטו כמשמעו אדוני יהוה) אשר ימחה (Qal PERFECT, KB 567, BDB 562, ראו. מג 25; מד 22; תהלים סא 1, 9). גם הבחינו שזהו "כל פנים" (BDB 481 ו- BDB 815)!

הנושא הזה של צער, חרטה (משפט), ושמחה (ישועה) אשר משוקמת חוזרת על עצמה בישיעה (ראו. ל 19; לה 10; נא 11; סה 19; שימו לב גם לשימוש שלה בברית החדשה, התגלות ז 17; כא 4).

■ "חֲרַפְתָּ עַמּוֹ יִסִּיר מֵעַל כָּל-הָאָרֶץ" יש לזה שתי משמעויות אפשריות.

1. זה מתקשר לברית החדשה ביחזקאל לו 22-38 אשר מתקנת את דמותה של ישראל בקרב עמים

2. זה מקשר את "עמו" לכל האנשים (ראו. רומים ב 28-29; רומים ט 6; ו-יא 26; שימו לב גם לגלטים ו 16; ראשונה לפטרוס ב 5, 9; התגלות א 6). תוכחה היא התוצאה של חטא. ההסרה שלה היא פעולה של סליחה ושיקום. זוהי תכנית שמיימית לגאולה אוניברסלית (פסוק 1)!

☐ **"כִּי יְהוֹה דְּבַר"** כאן שוב הוא הודאות של אירועים מפני שאלוהים אמר זאת (ראו. כד 3; ל – לא; מ 8; נה 10-11).

כה 9 "בַּיּוֹם הַהוּא" זה מתייחס ליום ביקורו של אלוהים. לחלק זה יהיה יום של דין; לחלק זה יהיה יום ישועה (ראו. יב 4-1; כו 1; כז 1-2). ראו הערה ב-ב 11.

☐ **"הִנֵּה אֱלֹהֵינוּ"** זה עלול להתייחס ל- (1) אלוהי ישראל (כלומר, ברית של אברהם, בראשית יב, טו, יז) או (2) אלוהי הבריאה אשר הבטיח גאולה לכל בני האדם אשר נבראו בצלמו ובדמותו (ראו. בראשית א 26, 27) בבראשית ג 15.

☐ **"זֶה קִיּוּנוֹ לוֹ"** הפועל הזה (*Piel PERFECT*, KB 1082, BDB 875) מופיע פעמיים (ראו. ח 17; כו 8; לג 2; מ 31; מט 23; נא 5; ס 9). יש לו את הקונטציה של "לייחל", "לסמוך על", "לחכות בקוצר רוח ל!" זה משמש לרוב בתהלים וישעיהו.

☐ **"וּנְשִׂיעֵנוּ"** בדרך כלל בברית הישנה הפועל הזה (*Hiphil IMPERFECT*, KB 448, BDB 446) מתכוון "לגאול" (כלומר, גאולה פיזית, בראשית יב 12; שמות א 17-22; יד 30; יעקוב ה 20), אך בהקשר הזה הכוונה שלו יותר בקנה אחד עם השימוש של הברית החדשה ל"נושע" (כלומר, א 21; יח 11; ראשונה אל הקוריתים א 21; ט 22; ראשונה לטימותיאוס א 15; שנייה לטימותיאוס א 9). האנשים הללו (יהודים וגויים) ייושעו מחטא ומוות. ראו נושא מיוחד ב-לג 2.

☐ **"נְגִילָה וְנִשְׂמָחָה"** שני אלו הם קוהורטיביים.

1. *Qal COHORTATIVE*, KB 189, BDB 162

2. *Qal COHORTATIVE*, KB 1333, BDB 970

הישועה שלו מביאה שיקום של אושר ושמחה לבריאה שלו (ראו. לה 1-2, 10; סה 18; סו 10).

כה 10-11 יש סדרה של מלים כפולות לצורך הדגשה.

1. נדוש, פסוק 10, BDB 190, KB 218

א. *Niphal PERFECT*

ב. *Niphal INFINITIVE CONSTRUCT*

2. פרש ידיו, פסוק 11, BDB 831, KB 975

א. *Piel PERFECT*

ב. *Piel IMPERFECT*

3. לשחות, פסוק 11, BDB 965, KB 1314

א. *Qal PARTICIPLE*

ב. *Qal INFINITIVE CONSTRUCT*

מואב תנסה לשחות בבור שופכין (פסוק 10, זה המופע היחיד של המושג [דמן, BDB 199]). ה-LXX והפשיטתא לא עוקבים אחר הפרשנות הזו, אך יש להם "כשהם דורכים על הרצפה עם עגלות". ה-JPSOA משכתבות זאת לשם מקום "מדמנה", קרוב לירושלים, ראו. י 31.

כה 10-12 נראה כי זה חוזר לנושא של משפט על העמים הסובבים ובמיוחד על מואב (JPSOA מציע שכתוב ל-

"אשור"). מואב נשפטה בעבר בישיעיהו טו – טז. כאן, נראה כי מואב (האומה הספציפית היחידה המוזכרת בפרקים כד – כז) הינה סמל לכל בני האדם המרדנים, אשר גאים במצב שלהם. מואב, ממוקמת פיזית על מישור גבוה ומאד עשירה בגלל הסחר המסחרי שלה, הינה סמלית לכל ההישגים של אדם בנפרד מאלוהים. נראה כי זהו הרקע של (1) "קריית התוהו" בישיעיהו כד 10 או (2) "קריה נשגבה" המוזכרת בישיעיהו כו 5.

כה 11 "וְהִשְׁפִּיל גְּאוֹנוֹ" הפועל (*Hiphil PERFECT*, KB 1631, BDB 1050, ראו. פסוק 10) גם משמש פעמיים ב- כו 5 כדי להתייחס ליהוה שמפיל את ה"קריה" (ראו. כד 10; כה 2-3). זהו פועל חוזר בישיעיהו הקשור ליהוה אשר שופט את הגאים והיהירים (ראו. ב 9, 11, 12, 17; ה 15 [פעמיים]; י 33; כה 11; כט 4; מ 4; שימו לב ל-ב שמואל כב 28; איוב מ 11; תהלים יח 27; משלי כט 23).

הגאוה המוגזמת של מואב הוזכרה מוקדם יותר ב-טז 6 וההשמדה שלה ב-טז 14.

NASB, NKJV	"תחבולות ידיו"
NRSV	"מאבק ידיהם"
TEV	"ידיהם ישקעו בחוסר אונים"
NJB	"מה שידיו עלולות לנסות"
JB	"הוא מושיט את ידיו"
Peshitta	"שלל ידיהם"

ה-JPSOA מציע שכתוב "יחד עם סמלי כוחם", אשר עלול להיקשר ל- "מבצר משגב", ראו. פסוק 12. הבעיה היא המושג "ארבות", (BDB 70), אשר נמצא רק כאן בברית הישנה, אך צורה קרובה של המילה מארב (BDB 70) מתכוונת "מארב" או ארב (BDB 70) מתכוון "לצדות" או "לארוב", אך זה לא מתאים להקשר.

שאלות לדין

זהו ספר פרשנות שמטרתו להיות מדריך לימוד, מה שאומר שאתם אחראים לפרש בעצמכם את הכתובים. כל אחד מאתנו חייב ללכת באור שיש לנו. אתם, כתבי הקודש ורוח הקודש בראש סדר העדיפויות בפרשנות. אתם לא צריכים להשאיר את זה לפרשן.

שאלות לדין אלו ניתנו כדי לעזור לכם לחשוב היטב על הנושאים הגדולים בחלק זה של הספר. הן נועדו להיות מעוררות חשיבה ולא סופיות.

1. מה ההבדל בין "ביום ההוא" ב-כה 9 ו-כד 21?
2. מדוע מואב מופרדת ב- כה 10-12?

ישעיהו כ"ו

חלוקה של קטעים לפי תרגומים מודרניים

NASB	NKJV	NRSV	TEV	NJB
שיר האמון בהגנת האל	שיר ישועה	שיר הניצחון	אלוהים ייתן לעמו ניצחון	מזמור להודיה
כ"ו 1-6 (1-6)	כ"ו 1-11 (6-ב1)	כ"ו 1-6 (1-6)	כ"ו 1-19 (1-6)	כ"ו 1-6 (1-6)
		מזמור אחרית הימים		מזמור
כ"ו 7-10 (7-10)	כ"ו 7-9 (7-9)	כ"ו 7-15 (7-15)	כ"ו 7-18 (7-18)	כ"ו 7-19 (7-11)
	כ"ו 10-11 (10-11)			
כ"ו 11-19 (11-19)				
	כ"ו 12-19 (12-15)			כ"ו 12-15 (12-15)
	כ"ו 16-18 (16-18)	כ"ו 16-19 (16-19)		כ"ו 16-19 (16-19)
	כ"ו 19 (19)		כ"ו 19 (19)	
	הימלטו מפסק הדין הקרוב	חלק רביעי בתורת אחרית הימים (כ"ו 20-כ"ז 1)	פסק דין ושיקום	פסק דין של אדוני
כ"ו 20-21 (20-21)	כ"ו 20-כ"ז 1 (20-21)	כ"ו 20-21 (20-21)	כ"ו 20-21	כ"ו 20-כ"ז 1 (20-21)

מחזור קריאה שלישי

מעקב אחר כוונתו המקורית של המחבר ברמת הפסקה

זהו ספר פרשנות שמטרתו להיות מדריך לימוד, מה שאומר שאתה אחראי לפרש בעצמך את הכתובים. כל אחד מאתנו חייב ללכת באור שיש לנו. אתה, כתבי הקודש ורוח הקודש בראש סדר העדיפויות בפרשנות. אתה לא צריך להשאיר את זה לפרשן.

קרא את הפרק ברציפות. זהה את הנושאים. השווה את חלוקת הנושאים שלך עם חמשת התרגומים המודרניים. אין השראה בחלוקה לפסקאות, אבל זהו המפתח לעקוב אחר כוונתו המקורית של המחבר, שזה הלב של הפרשנות. לכל פסקה של נושא אחד ויחיד.

1. פסקה ראשונה
2. פסקה שנייה
3. פסקה שלישית
4. וכו'.

תובנות הקשריות

א. חייבים לזכור שישעיהו כו-כז יוצרים חלק של יחידה ספרותית אשר החלה בפרק כד.

ב. פרקים כד- כז הם יחידה ספרותית הממוקמת בסיכום סדרה של נבואות דין נגד העמים הסובבים הנמצאת בישיעהו יג – כג. דין הוא לא המילה האחרונה! לאלוהי החסד והרחמים יש תוכנית נצחית, כוללת לגאולה!

ג. הקטע הזה כולו הוא משחק על שתי ערים.
1. הערים נוצרו על ידי הבנים האנושיים הנפולים של קין, אשר מנסים לענות על צרכיהם עם המשאבים שלהם לחלוטין (כלומר, בראשית י – יא).
2. העיר ציון, בה אלוהים שוכן (כלומר, מעל הכנפיים של שני הכרובים הממוקמים מעל ארון הברית בקודש הקדושים של בית המקדש בירושלים) ובמקום בו העם שלו (יהודים וגויים) באים אליו ומהללים אותו (ראו. ב 4-2; יט 18-25; עברים יא 10; יב 22; יג 14; התגלות כא 1-2).

ד. ערים המייצגים עמים/קבוצות אנשים.

עירו של אלוהים

א 26, עיר צדק קריה נאמנה

יט 18-22, ערים מצריות משבחות את אלוהים
יט 23-25, כל מצרים ואשור נכללים בעמו של אלוהים

כה 6-9, סעודה על הר אלוהים (כלומר, ירושלים)
כו 1, עיר עז, ירושלים, משוקמת

מה 13, עירי (ראו. מד 23)

נב 1-6, עיר הקודש
ו 14, עיר יהוה
זב 12, עיר לא נעזבה
זו 6, כל ששון מעיר קול מהיכל קול יהוה

ערים של בני אדם

א 7, 8 שרפו ערים יהודיות
א 21, קריה נאמנה לזונה
ו 11, ערים יהודיות נהרסו
יד 17, 21, כל הערים נהרסו
יד 31 ערים של פלשת
יז 1-3, 9, ערים של סוריה הושמדו
יט 2, ערים של מצרים הורסות אחת את השניה

כב 2, 9, עיר הומיה, ירושלים נופלת
כג, צור מושמדת
כד 1 – כה 5, הרס אוניברסלי של ערים
כה 10-12, מואב והארמון שלה, ערים מבוצרות מובסות
כו 5, קריה נשגבה, כנראה מואב
כז 10, ערים מבוצרות נופלות
כט 1, "אריאל" (ירושלים)
לג 2, 19, קריה צוהלת (ירושלים)

מח 2, עיר הקודש, אך רק בשם

לימוד מילים וביטויים

ישעיהו כו 1-6 (טקסט התנ"ך על פי המסורה בכתב יד לינגרד)

¹ בַּיּוֹם הַהוּא יוֹשֵׁר הַשִּׁיר-הַזֶּה בְּאֶרֶץ יְהוּדָה

עִיר עַז-לְנוּ

יְשׁוּעָה יִשִּׁית חוֹמוֹת וְחַל;

² פִּתְחוּ שַׁעֲרֵי וַיָּבֹא גוֹי-צַדִּיק

שָׁמַר אֲמִנִים;

³ יִצֹר סְמוּךְ תִּצַּר שְׁלוֹם שְׁלוֹם

כִּי בְךָ בָטוּחַ;

⁴ בָּטְחוּ בִיהוָה עַד־עַד

כִּי בִיהוָה צוּר עוֹלָמִים;

⁵ כִּי הַשַּׁח יִשְׁבִּי מְרוֹם קְרִיָה נִשְׁגְּבָה

יִשְׁפִּילָנָה יִשְׁפִּילָה עַד-אֶרֶץ יִגְיעָנָה עַד-עַפְרָ;

⁶ רַגְלֵי עֲנִי פְעַמֵי דָלִים;

רַגְלֵי עֲנִי פְעַמֵי דָלִים;

נו 1 "ביום ההוא" זה מתייחס ליום ביקורו של אלוהים את הבריאה. זה יכול להיות לברכה או משפט. ראו הערה מלאה ב-ב 11.

☐ "יושר" יש מספר שירים ביחידה הספרותית הזו (כלומר, פרקים כד – כז).

1. משפט, כג 15-18

2. משפט, כד 7-11

תהילה, כד 14-16

3. הודיה ושבח, כה 1, 3, 6, 9

4. שמחה, כו 1, 19

5. שמחה, כז 2

הסוג של המוזיקה/שבח משקף על הביאה של יהוה בדין או ברכה (ראו. דברים כח).

☐ "עיר עז-לנו" העיר שמתייחסים אליה בפסוקים 1-6, עם האפשרות החריגה של פסוק 5, הוא עיר יהוה, ירושלים המשוקמת, אשר סמלית עבור השיקום של אלוהים לכל ארצו. ראו סעיף ד ברקע למעלה.

☐ "ישועה ישית חומות וְחַלְלִי" הסוללות הללו היו עבודות אדמה אשר לא אפשרו למכונות מצור להגיע לחומות העיר. כינוי הגוף מתייחס ליהוה.

המושג "ישועה" הוא פשוטו כמשמעו "ישועה" (BDB 446), ראו נושא מיוחד ב-לג 2.

נו 2 "פְּתַחוּ שַׁעֲרֵי וְיָבֵא גוֹי-צְדִיק" זה מתייחס לגישה לעיר הקודש ובית המקדש (ראו. ס 11, 18; סב 10). המילה "גוי" (BDB 156) משומש בדרך כלל בדרך גנאי להתייחס לגויים, אך כאן יש לה קונטציה חיובית אשר מתייחס לנאמנים של יהודה. זכרו, הקשר, הקשר, הקשר!

☐ "שֹׁמֵר אֲמִנִים" נראה כי פסוקים 2-4 הם משחק על המילה העברית "נאמן" או "אמין". ראו נושא מיוחד ב-כב 23. הפסוק מדגיש על המשכיות של אמונה על ידי

1. ה-Qal/ACTIVE PARTICIPLE של "שומר" (BDB 1036, KB 1581)

2. הרבים של "אמונה" (BDB 53)

שוב, זה לא בטוח האם זה פרט יחיד אשר אליו מתייחסים או לישות לאומית (ראו. REB, JB, NRSV). זה במידה מסוימת דומה לבעיה ב-כד 13 (ראו. ישעיהו ל 15). הרעיון הזה של להישאר נאמן יכול להיות מקושר לקונספט של לחכות לאדון (ראו. כה 9; כו 8). באמצע משפט אלוהים אנשי נאמנים עדיין בוטחים בו.

נו 3 "וַיֵּצֵר סִמּוֹךְ תִּצְרַן שְׁלוֹם שְׁלוֹם" שימו לב להיבט הבריתי.

1. המחשבה של המאמין נשארת על יהוה (BDB 701, KB 759, Qal/PASSIVE PARTICIPLE), אך

משומש במובן פעיל, ראו. א דברי הימים כט 18).

2. יהוה שומר עליו/עליה (BDB 665 I, KB 718, Qal/IMPERFECT), למערכת היחסים של ברית יש שני

משתתפים, ראו נושא מיוחד ב-א 19).

3. "שלום שלום" הוא כפולה של שלום (BDB 1022, ראו. DSS). כפילת המילה הזו הינה מאד שכיחה

בחלק הזה של ישעיהו.

☐ "בְּךָ בְּטוּחַ" המילה "בטוח" (BDB 105, KB 120, Qal/PASSIVE PARTICIPLE), מתכוון "לבטוח" ביהוה (ראו. יב 2; כו 4; לו 15; לז 10; נ 10). הבחינו שלפסוק הבא יש את אותה המילה כציווי. זהו קונספט תאולוגי כל כך חשוב של הצורך במערכת יחסים אישית עם אלוהים, לא רק ציות. שניהם חיוניים!

נו 4 "בְּטַחוּ בַיהוָה עַד־עַד" עבור הפועל (BDB 105, KB 120, Qal/IMPERATIVE), ראו נושא מיוחד ב-כב 23. השם עבור אלוהות בשורה הראשונה של פסוק 4 הוא יהוה; בשורה השנייה צמצום יה ויהוה, ראו נושא מיוחד

ב-א 1.

המושג "עדי עד" (BDB 723 I) צורת הרבים קודם ואז צורת יחיד (CONSTRUCT), ראו. סה 18; תהלים פג

18; צב 8). המבנה הזה, יחד עם "עולמים" (BDB 761), המשומש על יהוה, רומז על מערכת יחסים אישית מעבר

לחיים האלה (ראו. פסוקים 14, 19; תהלים כג 6).

☐ "צוֹר עוֹלָמִים" המילה "צור" הינה מטאפורה עבור הדמות הבלתי משתנה של אלוהים (ראו. תהלים יח 1, 2; ישעיהו יז 10; ל 29; מד 8).

נו 5 "קריה נשגבה" זה עלול להתייחס לגאווה של מואב (ראו. כה 10-12), במיוחד פסוק 12. בגאווה והיהירות של בני אדם תמיד תביא למשפט שמיימי.

נו 6 כאן יהוה פועל בשם העם שלו. הקונספט של "לרמוס" מקשר זאת עם כה 10, אשר הוא משפטו של אלוהים על מואב אשר נראית, בהקשר הזה, כסמל של כל האנושות, חברה חוטאת, מורדת (דומה לשימוש של בבל בהתגלות). הבחינו במילים השונות אשר קשורות לרגל.

1. פועל, "תרמסנה" (Qal IMPERFECT, KB 1245, BDB 942)
2. שם עצם, "רגל" (BDB 919, יחיד)
3. שם עצם, "רגלי" (BDB 919, רבים)
4. שם עצם, "פעמי" (BDB 821)

לפרק הזה יש מספר מילים כפולות, אשר הוא מאפיין של הקשר גדול יותר.

1. שלום, פסוק 3
2. יהוה, פסוק 4
3. רגל, פסוק 6

זכרו את כל הפעלים הכפולים בפרקים כד – כז.

1. "נבלה", Qal PERFECT, KB 663, BDB 615, כד 4
2. "חדל", Qal PERFECT, KB 1407, BDB 991, כד 8
3. "ישתו", Qal IMPERFECT ו- PARTICIPLE, KB 1667, BDB 1059, כד 9
4. "רזי לי", Qal PARTICIPLE ו- PERFECT (פעמיים), כד 16
5. "נדוש", Niphal PERFECT ו- INFINITIVE, KB 218, BDB 190, כה 10
6. "פרש", Piel PERFECT ו- IMPERFECT, KB 975, BDB 831, כה 11
7. "לשחות", Qal PARTICIPLE ו- INFINITIVE CONSTRUCT, KB 1314, BDB 965, כה 11
8. "בטח" Qal PASSIVE PARTICIPLE ו- Qal IMPERATIVE, KB 120, BDB 105, כה 3,4
9. "ישפיל", Niphal IMPERFECT (פעמיים), כו 5
10. "יחזו", Qal IMPERFECT (פעמיים), כו 11
11. "סיפת", Qal PERFECT (פעמיים), כו 15
12. "עשה", Qal IMPERFECT, KB 889, BDB 793, משומש במובן יוסיבי (פעמיים), כז 5
13. "מכהו", Hiphil PARTICIPLE ו- PERFECT, KB 697, BDB 645, כז 7

■ "רגלי עני פעמי דלים" זהו יהוה אשר רומס, אך הוא לעתים משתמש בניציגים (כלומר, אשור, בבל). כאן החלש והעני אשר עברו התעללות יהיו הנציגים שלו (ראו. ג 14-15).

ישעיהו כו 7-10 (טקסט התנ"ך על פי המסורה בכתב יד לנינגרד)

⁷ אַרְח לְצַדִּיק מִיִּשְׂרָאֵל
יִשָּׁר מִעַגְל צַדִּיק תִּפְלֹס;
⁸ אִף אַרְח מִשְׁפָּטֶיךָ יְהוָה
קִינֹךְ
לְשִׁמְךָ וּלְזַכְרֶךָ תֵּאֵוֹת-נֶפֶשׁ;
⁹ נֶפֶשׁ אֵיךְ בַּלִּילָה
אֶף-רוּחִי בְּקִרְבִּי אֲשַׁחֲרֶךָ
כִּי כֹאֲשֶׁר מִשְׁפָּטֶיךָ לְאַרְץ
צֶדֶק לְמַדּוֹ יִשְׁבִּי תִבֵּל;
¹⁰ יְחֹן רִשְׁעִי
בַּל-לִמַּד צֶדֶק
בְּאַרְץ נִכְחוֹת יַעֲוֹל
וּבַל-יִרְאֶה גְּאוֹת יְהוָה;

נו 7 "ארח... מישרים... תפלוס" זהו משחק על הקונספט של להכין את הדרך לביקור מלכותי. זה הפך לשימוש מטאפורי עבור הכנה רוחנית לביקורו של אלוהים. זהו הקונספט שיוחן המטביל השתמש בו כדי לתאר את השירות שלו (ראו. מ 3, 4; מב 16; מה 13; מתי ג 3; מרקוס א 3; לוקס ג 4-6; יוחן א 25).

דרך מיושרת, מפולסת יזכיר דרך ישרה אשר תציין אורח חיים ירא אלוהים וציות לברית. מאמין נאמן מאופיין

על ידי

1. לב לאלוהים (מערכת יחסים אישית, ראו. פסוק 9)
 2. חיים לאלוהים (ציור, ראו פסוק 8)
- אלו חייבים ללכת יחדיו! הם לא יכולים להיות מופרדים (ראו. לוקס ו 46).

"ישר"
 NASB, NJB
 "זקוף"
 NKJV
 "צדיק"
 NRSV, JPSOA

זהו המקום היחיד בכתיב הקודש שהתואר הזה משמש עבור אלוהים. חלק רואים זאת כלהיות קשור לקונספט של "צדיק" (ראו. כד 16), בעוד שתרגומים אחרים הופכים את זה לתואר עבור אלוהים, בזמן שאחרים אומרים שזה מתקשר לעוקבים הצדיקים שלו (REB, JB, Peshitta, LXX) מסע חלק בזמן שהם חוזרים אליו בירושלים המשוקמת (ראו. מב 16).

- נו 8 "ארח"** שימו לב כיצד המילה הזו (פשוטו כמשמעו דרך, BDB 73) מתקשרת ל-"ארח" של פסוק 7.
1. פסוק 7, דרך פשוטה כמשמעותה
 2. פסוק 8, אורח חיים

☐ **"קיינוך"** הפועל (KB 1082, BDB 875, *Piel* PERFECT) מתורגם על ידי ה-NASB על ידי הוספת תואר הפועל באנגלית "eagerly". לתרגומים אחרים באנגלית אין את זה. זה משקף על בטחון/המתנה סבלנית באלוהים באמצע מצבים קשים (ראו. ח 17; כה 9; לג 2).

נושא מיוחד: מונחים שקשורים להתגלות אלוהים (מספר דברים ותהילים)

- I. "חוקים", BDB 349, "חיקוק צו או פקודה"
 - א. זכר, חוק (KB 346) – דברים ד 45,40,14,8,6,5,1; ה ו 24,1; ז 11; יא 32; טז 12; יז 19; כו 17; כז 10; תהילים ב 7; נ 16; פא 4; צט 7; קה 10,45; קמח 6
 - ב. נקבה, חוקה (KB 347) – דברים ו 2; ח 11; י 13; יא 1; כה 15,45; ל 10,16; תהילים פט 31; קיט 5,8,12,16,23,26,33,48,54,64,68,71,80,83,112,124,135,145,155,171
- II. "חוק/דין" BDB 435, KB 1710, "הוראות"

- דברים א 5; ד 44; יז 19,18,11; כז 26,8,3; כח 61,58; כט 29,21; ל 10; לא 9; תהילים א 2; יט 7; עח 10; צד 12; קה 45; קיט 1,18,29,34,44,51,53,55,61,70,72,77,85,92,97,109,113,126,136,142,150,153,163,165,174
- III. "עדויות" BDB 730, KB 790, "חוקים מאלוהים"
 - א. רבים, עדויות – דברים ד 45; ו 20,7; תהילים כה 10; עח 56; צג 5; צט 7; קיט 22,24,46,59,79,95,119,125,138,146,152,167,168
 - ב. עדות או עדת – תהילים יט 7; עח 5; פא 5; קיט 2,14,31,36,88,99,111,129,144,157
- IV. "הוראה" BDB 824, KB 959, "אשום"

- תהילים יט 8; קג 18; קיא 7; קיט 4,15,27,40,45,56,63,69,78,87,93,94,100,104,110,128,134,141,159,168,173
- V. "מצוות" BDB 846, KB 622

- דברים ד 40,2; ה 29; ו 25,17,2,1; ח 11,2,1; י 13; יא 13; טו 5; כו 17,13; ל 16,11; תהילים יט 8; קיט 6,10,19,21,32,35,47,48,60,66,73,86,96,98,115,127,131,143,151,166,176
- VI. "משפטים/פקודות" BDB 1048, KB 651, "פסקי דין" או "צדק"

- דברים א 17; ד 45,14,8,5,1; ז 12; טז 18; ל 16; לג 21,10; תהילים י 5; יח 22; יט 9; מח 11; פט 30; צז 8; קה 7,5; קיט 7,13,20,30,39,43,52,62,75,84,102,106,120,137,149:9; 147:19; 149,156,160,164
- VII. "דרכיו" BDB 202, KB 231, אלו ההנחיות של יהוה לאורח חיים של עמו

- דברים ח 6; י 12; יא 28,22; יט 9; כו 17; כח 9; ל 16; לב 4; תהילים קיט 59,37,5
- VIII. "דברו"
 - א. BDB 182, KB 211 – דברים ד 36,12,10; י 4; יז 19; יח 19; תהילים קיט 9,16,17,25,160,161,169,81,89,101,105,107,114,130,139,147,28,42,43,49,57,65,74

ב. KB 67, BDB 57

1. "דבר" – דברים לג 9; תהלים קיט 11, 67, 103, 162, 170, 172
2. "הבטחה" – תהלים קיט 154, 148, 140, 133, 116, 82, 76, 58, 41, 38
3. "מצווה" – תהלים קיט 158

כל אלה מתייחסים לדרכים שבהם אלוהים התגלה לבני ישראל. המונחים הללו בעצם שמות נרדפים.
ראו נושא מיוחד השראה.

☐ **"לְשִׁמְךָ וּלְזַכְרְךָ תֵּאֲזָנֶנּוּ" (פסוק 9; כה 9).** "שמך" ייצג את אופיו של אלוהים (כלומר, שמות ג 15; תהלים קלה 13). "זכרך" ייצג את מעשי הגאולה הגדולים שלו שהוכרזו בשבח.

כנ 9 שתי השורות הראשונות של פסוק 9 נשמעים כמו תהלים. המתפלל חפץ מאד את יהוה, לא העובדות לגביו, אלא אותו, עצמו.

1. איתך, KB 20, BDB 16, Piel PERFECT
 2. אשחרך, KB 1465, BDB 1007, Piel IMPERFECT, תהלים סג 1; עה 34; הושע ה 15
- זוהי שפה כל כך חזקה, אישית. זה מזכיר לי את תהלים מב 1-2. אנחנו נבראנו כדי לדעת אותו. אנחנו לא יכולים למצוא שלום בנפרד ממנו! הרוח שלנו, אשר נעשו בצלמו ודמותו, ערג לו!

☐ שתי המשפטים השניים של פסוק 10 מדברים על הרשעים שלא הבינו נכונה את הסבלנות של אלוהים וניצלו את אדיבותו (ראו. רומים ב 5-4). תורתו של אלוהים (כלומר, משפט) היה אמור לעזור לעמים להכיר אותו (ראו. פסוק 11), אך החוסר ציות של ישראל ערפלה את ההתגלות. אפילו ישראלים עצמם ניצלו את מסורות המשפחה שלהם (כלומר, הבטחות אברהם).

התושבים הנאמנים של העולם לומדים צדק (פסוק 9ד), אך הרשעים לא (פסוק 10ב).

☐ **"מִשְׁפָּטֶיךָ" (פסוק 9ד),** ראו נושא מיוחד: שופט, משפט, צדק בישיעהו ג 1.

כנ 10 **"יְחֹן רָשָׁע" (פסוק 10)** מתאר את כוונת הגילוי של יהוה (כלומר, להגיע לרשעים כדי להמיר אותם) והמעשים.

1. הוא מראה להם עדיפות (כלומר, חסד), KB 334, BDB 335, Hiphal IMPERFECT
2. ניתן להם הרשות לחיות "בארץ נכחות תיעול"
3. הוא בבירור מסמן (כלומר, מרים את ידו) להם, פסוק 11

מהי התגובה של הרשעים להתגלות של יהוה על עצמו?

1. לא לומדים צדק, פסוק 10
2. לא פועלים בצדק, פסוק 10
3. לא תופסים את מלכותו של האדון, פסוק 10
4. לא רואים את הקנאה שלו כלפי עמו, פסוק 11

ישיעהו כ"ו 19-11 (טקסט התנ"ך על פי המסורה בכתב יד לנינגרד)

¹¹יְהוָה רָמָה יְדָךְ בַּל-יִחְזִיין יִחְזוּ
וַיִּבְשׂוּ קִנְאֵת-עַם אֶף-אֵשׁ צָרִיךְ תֹּאכְלֶם;
¹²יְהוָה תִּשְׁפֹּת שְׁלוֹם לְנוּ כ
י גַם כָּל-מַעֲשֵׂינוּ פְעֵלֶת לְנוּ;
¹³יְהוָה אֱלֹהֵינוּ בְּעֵלוֹנוּ אֲדֹנִים זֹלָתְךָ
לְבַד-בְּךָ נִזְכִּיר שְׁמֶךָ;
¹⁴מִתִּים בַּל-יִחִיו רְפָאִים בַּל-יִקְמוּ
לִכֵּן פִּקְדֹת וּתְשֻׁמִּידִם וּתְאָבֵד כָּל-זָכֵר לְמוּ;
¹⁵יִסְפֹּת לְגוֹי יְהוָה יִסְפֹּת לְגוֹי
נִכְבְּדֹת רַחֲמֶיךָ כָּל-קְצוֹי-אָרֶץ;
¹⁶יְהוָה בָּצַר פִּקְדוֹן צָקוֹן לְחַשׁ מוֹסְרֶךָ לְמוּ;
¹⁷כִּמוֹ הָרָה תִּקְרִיב לִלְדֹת
תַּחֲלִיל תִּזְעַק בְּחִבְלֶיהָ כִּן הֵינּוּ מִפְּנֵיךָ יְהוָה;
¹⁸הָרִינוּ חֲלוֹנוּ כִּמוֹ יְלֻדְנוּ רוּחַ יְשׁוּעַת בַּל-נַעֲשֶׂה אָרֶץ
וּבַל-יִפְלוּ יִשְׁבֵי תִבְלִי;

כו 11 "רְמָה יִדְרָךְ" זהו ניב לפעולותיו של יהוה, בעבר ובהווה. הם ברורים, אך האויבים של עמו לא רואים או מבינים אותו (ראו. פסוק 10; ה 12, 25; ח 11; ט 12; י 4, 10; יא 15; יג 2; יד 26-27; כג 11; כה 10; כח 2, וכו').

☐ "אֲשֶׁר צָרִיךְ תֵּאֲכַלְם" זה יכול להיות לא מושלם אשר משמש במובן יוסיבי (כלומר, "תן לאש לטרוף את אויבך").

כו 12 זהו אישור חזק לריבונותו של יהוה. הוא פועל בשמה של ישראל (ראו. יחזקאל לו 22-38) עבור מטרות הגאולה הגדולות יותר שלו!

כו 13 "אֲדֹנָיִם זֹלְתָךְ לְבָד" זה אפשרי שזה מתייחס לאלי השקר של ב 8; כז 9, אך זה יכול להיות רמיזה לאויבים הלאומיים (סוריה, אשור, בבל) אשר ישראל התמודדה עמם.

☐ "בְּעֵלְוֵנוּ אֲדֹנָיִם זֹלְתָךְ לְבָד" הפועל הזה (Qal PERFECT, KB 142, BDB 127) יכול להתכוון

1. היו בעלים של אישה או פילגש, בראשית כא 3, 22; דברים כב 22; כד 1

2. לשלוט על, כו 13; א דברי הימים ד 22

הפסוק הזה עלול להתייחס לעבודת אלילים, במיוחד עבודת הפוריות. יהוה הוא ה"אדון" היחיד האמיתי שלהם, "בעל" (ראו. הושע ב 14-20).

☐

NASB "נכריז שמך"

NKJV "נזכיר שמך"

NRSV "מכירים בשמך"

NJB, REB "מכריזים את שמך"

LXX "קוראים בשמך"

הפועל (Hiphil IMPERFECT, KB 269, BDB 269 II) מתכוון "לזכור". KB אומר שזה מתכוון "להכריז

בשבח" (כלומר, מזמור). זה, לכן, מציין רקע של השתחויה בו הדמות והמעשים של אלוהי ישראל מועלים (חיובית, כלומר, תהלים עא 14-16; ושליטת, אל תזכירו אלים אחרים בשבח, שמות כג 13).

שימו לב שזהו יהוה (כלומר, "דרכך") שהעם שלו יכול לשבח.

1. גאולה לאומית (ראו. פסוק 15, בית המקדש)

2. גאולה אישית (ראו. פסוק 16, רצון ללכת לשם)

כו 14 "מֵתִים בַּל-יְחִיו רְפָאִים בַּל-יִקְמוּ" נראה כי זה מקושר לפסוק 13, "אדונים", אשר מתייחס למלכים זרים שלא יפריעו לישראל שוב. הפסוק הזה לא אמור ללמד תאולוגית על החיים שאחרי המוות, אלא ספציפית על ההשמדה של הרשעים. יש יותר מידי הרבה קטעים אחרים בכתבי הקודש אשר מלמדים על תחייה כללית (ראו. דניאל יב 2; מתי כה 46; יוחנן ה 28-29; מעשי השליחים כד 15). הפסוק הזה אומר שהמלכים הללו, שעכשיו נשפטים ומתים, לא יחזרו אף פעם לחיים אישית או באופן סמלי, בזמן אחר, כדי לפגוע בעם האלוהים.

☐

NASB "רוחות מתות"

NRSV, JPSOA "צללים"

TEV, JB "רפאים"

NJB "צללים"

נראה כי המושג העברי (BDB 952 I) מתקשר לטבועים, המתים חסרי הכוח (ראו. איוב כו 5; משלי ב 18; ישעיהו יד 9; ב-כו 19); המילה משמש עבור הצדיקים אשר יחזרו לחיים.

אותו השורש (BDD 952 II) היה אחד המושגים אשר שומשו עבור הענקים. ראו נושא מיוחד ביד 9. זה

אפשרי שרפאים הפך למטאפורה סטנדרטית עבור לוחמים גדולים וסמלית עבור מלכים של אומות חזקות.

כו 15 זאת הייתה מטרת הברית של אלוהים כלפי הצאצאים של אברהם. זהו אותו הדימוי אשר לעתים קרובות מתרחב לאסכטון, שבו כל העמים מגיעים ומהללים את יהוה בירושלים.

כו 16 "לחש מוסרך למו" הנאמנים של אלוהים סבלו תחת המשפט של אלוהים על עמו יחד. הם חיפשו את אלוהים
בנמיכות ושמרו על תפילות בזמן ידו הכבדה של אלוהים.
יכול להיות משחק מילים תאולוגי.
1. ללחוש תפילה (BDB #538) (20, 3, ג ראו.)
2. ללחוש כחלק מעבודת האלילים של ישראל (BDB #538, ראו. ג 3, 20)
זכרו הקשר, הקשר, הקשר קובע משמעות!

כו 17 "כמו הרה" לעתים קרובות בכתבי הקודש, לידה משומשת כמטאפורה עבור הביאה הפתאומית של כאב
למשפטו של אלוהים. חלק מפרשים את פסוקים 17-18 כלידה המשיחית (כלומר, מטאפורה לכאבי הלידה של העידן
החדש, ראו. מרקוס יג 8), אך בהקשר נראה כי זה מתייחס למשפט.

כו 18 "הרינו חלנו כמו ילדנו רוח"

ישועת בל-נעשה ארץ

ובל-יפלו יושבי תבל הפסוק הזה הינו התייחסות למנדט המיסיונרי של ישראל להיות כהונה מלכותית (ראו.
שמות יט 6-4). היא הייתה אמורה להיות אור לעמים (ראו. ישעיהו מב 6; מט 6; נא 4). למרות זאת, מפני שהיא
מעולם לא שמרה על תורתו של אלוהים, אנשי הארץ רק ראו את יהוה במשפט. זאת לא הייתה הכוונה של אלוהים
(ראו. פסוק 15); לכן, מטרתו של אלוהים (ראו. כה 1) עבור ישראל והעולם סוכלה.
למושג "רוח" (BDB 924) יש מספר קונטציות בישיעהו.
1. לנשום, יא 4; כה 4; כז 8; ל 28, 33; לג 11; נט 19
2. משב רוח, ז 2; יא 15; יז 13; כו 18; לב 2; מא 16, 29; נז 13; סד 6
3. נשמה

א. רוח האלוהים, יא 2 (4 פעמים); ל 1; לב 15; לד 16; מ 13; מב 1; מד 3; מח 16; נט 21; סא 1; סג
10, 11, 14

ב. רוח אנושית, ד 4; יט 3, 14; כו 9; כח 6; כט 10, 24; לא 3; לז 7; לח 16; מב 5; נד 6; נז 15
(פעמיים), 16; סא 3; סה 14; סו 2

למרות זאת בספרות חכמה המושג מציין חוסר משמעות או ריקנות (כלומר, קהלת א 14, 17; ב 11, 17, 26; ד 4, 6,
16; ה 16; ו 9). אני חושב שהשימוש של ישעיהו ב-כו 18 ו-מא 29 הכי מתאים לקונטציה השנייה. זרעו של אברהם
לא היה הצליח להביא את העמים ליהוה בגלל ה-

1. הנפילה האישית והאינדיבידואלית שלהם

2. הנפילה של העמים

אך יהוה יכול (ראו. פסוק 12)!

המושג "ילדנו" (Qal IMPERFECT, KB 709, BDB 656) בפסוק 18 מתכוון פשוטו כמשמעו "להפיל" או

"ליפול", אך הוא משמש מטאפורית ללדת. השורש הארמי מתכוון ללדת; זה משמש בעיקר עבור בעלי חיים (ראו.
(NIV).

כו 19 "יחיו מתיך"

נבלתי יקומון פסוק 19 מנוגד ל-פסוק 14. זאת הסיבה מדוע פסוק 14 לא מסוגל להיות המקור לתאולוגיה.
לפסוק 19 חש זיקה מאד תיאולוגית ל-כה 8. השאלה שאנחנו מתבוננים עליה ב-כו 3 מתמודדת עם האם זה מתייחס
לאישיות לאומית או לאינדיבידואל. המושג "שלהם" בפסוק 19 הוא פשוטו כמשמעו "שלי" בעברית. כאן שוב הוא
המשחק על האינדיבידואל נגד הלאומי. לתחייה הזו של עם ישראל יש הרבה במשותף עם יחזקאל לז.

יש שני ציונים בפסוק אשר מתארים מה המתים ("שכני העפר") צריכים לעשות.

1. יקומון, Hiphil IMPERATIVE, KB 1098, BDB 884

2. רננו, Piel IMPERATIVE, KB 1247, BDB 943

תחייה היא קונספט שהיה כנראה שכיח במזרח הקרוב העתיק.

1. איוב (אדום בתקופה ה-2000 לפנה"ס), יד 13-15; יט 25-27

2. חניטה מצרית (התחילה ב-3000± לפנה"ס, הושלם בשולת ה-21)

3. אך לא במסופוטמיה

אם בני אדם נבראו לאחוה עם אלוהים אך מוות הביא למוות, אז היפוך עבור הנאמנים נראה הגיוני. הרבנים
(כלומר, פרושים) האמינו בתחייה (ראו. מעשי השליחים כג 6; עברים ו 1-2). ישוע האמין בתחייה (ראו. מתי

כב 23-33; לוקס יד 14; יוחנן יא 24-25). הקונספט של גן עדן הינו נושא של אחווה. גהינום הוא הבידוד

הקבוע של אלו אשר סרבו לאמונה ואחוה! הדימוי של כתבי הקודש לעתיד הוא עדן משוקם (ראו. התגלות כא – כב).

NASB	"טל השחר"
NKJV	"טל עשבי התיבול"
NRSV, NJB	"טל זוהר"
TEV	"כמו טל נוצץ"
REB	"טל של אור נוצץ"
Peshitta	"טל של אור"
JPSOA	"הטל או צמיחה חדשה"

זה פשוטו כמשמעו "לטל אור". למילה "אור" (BDB 21) יש שתי קונטציות.
1. האור של חיים נגד חשכת המוות (רבים, BDB 21 I, אסתר ח 16 אפשרי)
2. עשב תיבול (BDB 21 II, בראשית א 11, 12)

יש רק שני עונות גשם בפלסטין. בין הזמנים הללו, הגידולים נשמרו וגדלו על ידי טל. לכן, גם "טל" וגם "אור" הינם סמלים לחיים וצמיחה!

ישעיהו כו 20-21 (טקסט התנ"ך על פי המסורה בכתב יד לנינגרד)

לך עמי בא בחדריך²⁰
וסגר דלתיך (דלתך) בעדך
חבי כמעט-רגע
עד-יעבור- (יעבר-) זעם;
כי-הנה יהנה יצא ממקומו²¹
לפקד עון ישב-הארץ עליו
וגלתה הארץ את-דמיה
ולא-תכסה עוד על-הרוגיה;

כו 20 עם האלוהים חטא. ישנם השלכות. דין מגיע עליהם, אך הוא יעבור. ישנם ארבעה ציווים בפסוק הזה אשר פונים לנאמנים וכיצד הם צריכים לפעול במהלך התקופה של משפט שמיימי.

1. לך, Qal IMPERATIVE, KB 246, BDB 229
 2. בוא, Qal IMPERATIVE, KB 112, BDB 97
 3. סגור, Qal IMPERATIVE, KB 742, BDB 688
 4. חבי, Qal IMPERATIVE, KB 285, BDB 285
- הם כולם גוף יחיד זכרי, אך כולם יחדיו מתייחסים לנאמנים.
זהו אזכור לניסיון הפסח של שמות יב.

1. סגרו את הדלת
2. פועל, "יעבור" (BDB 716) הוא לא אותו הפועל המשמש בשמות יב (BDB 820), אך זה אותו הרעיון הנאמנים ניצלים ממשפטו של אלוהים.

כו 21 "הנה יהנה יצא ממקומו" המשפט הזה משמש רק כאן ובמיכה א 3. נראה כי זה מתייחס ל-
1. שמים (כלומר, כס האלוהים)
2. בית המקדש (כלומר, הדום לרגלי אלוהים)

☐ "הארץ" פרקים כד – כז מדברים על משפט כלל עולמע!

ישעיהו כ"ז

חלוקה של קטעים לפי תרגומים מודרניים

NASB	NKJV	NRSV	TEV	NJB
ישועת ישראל	הימלטו מפסק הדין הקרב (כ"ו 20- כ"ז 1)	חלק רביעי בתורת אחרית הימים (כ"ו 20- כ"ז 1)	פסק הדין ושיקום כ"ו 20- כ"ז 1	פסק דין אדוני
כ"ז 1 (1)	(כ"ז 1)	כ"ז 1		כ"ז 1
	השיקום של ישראל	שיר הגאולה מתורת אחרית הימים		כרם אדוני
כ"ז 2-11 (2-11)	כ"ז 2-11 (2-5)	כ"ז 2-11 (2-5)	כ"ז 2-5	כ"ז 2-5 (2-3) (4) (5)
	(6)	(6)	כ"ז 6	סליחה וענישה כ"ז 6-11 (6-11)
	(7-11)	(7-11)	כ"ז 7-9	
		נבואה מסכמת של אבדון וניצחון	כ"ז 10-11	שיבת בני ישראל
כ"ז 12-13	כ"ז 12-13 (12) (13)	כ"ז 12-13	כ"ז 12	כ"ז 12-13 (12-13)
			כ"ז 13	

מחזור קריאה שלישי

מעקב אחר כוונתו המקורית של המחבר ברמת הפסקה

זהו ספר פרשנות שמטרתו להיות מדריך לימוד, מה שאומר שאתה אחראי לפרש בעצמך את הכתובים. כל אחד מאתנו חייב ללכת באור שיש לנו. אתה, כתבי הקודש ורוח הקודש בראש סדר העדיפויות בפרשנות. אתה לא צריך להשאיר את זה לפרשן.

קרא את הפרק ברציפות. זהה את הנושאים. השווה את חלוקת הנושאים שלך עם חמשת התרגומים המודרניים. אין השראה בחלוקה לפסקאות, אבל זהו המפתח לעקוב אחר כוונתו המקורית של המחבר, שזה הלב של הפרשנות. לכל פסקה של נושא אחד ויחיד.

1. פסקה ראשונה
2. פסקה שנייה
3. פסקה שלישית
4. וכו'.

תובנות הקשריות

- א. זהו הפרק המסכם של היחידה הספרותית שהחלה בפרק כד.
- ב. שתי השורות האחרונות מתאימות לסיכום מטאפורי של משפט אחרית הימים, אשר מתחיל עם זרעו של אברהם (ראו. ירמיהו כה 29; עמוס ג 2; ראשונה לפטרוס ד 17), אך מתרחב לכל בני האדם.
- ג. הפסוק האחרון, כמו פסוק 5, מרחיב תקווה לגויים (ראו. ב 2-4; יט 18-23; כה 2-3).
- ד. זהו פרק שירי נפלא, אך היופי שלו גורם לעמימות ובלבול. זכרו, חפשו את המשמעות של סטרופות, לא הפרטים של משחקי מילים בשירה או רמיזות מיתולוגיות.

לימוד מילים וביטויים

ישעיהו כז 1 (טקסט התנ"ך על פי המסורה בכתב יד לנינגרד)
1 בַּיּוֹם הַהוּא יִפְקֹד יְהוָה בְּחַרְבוֹ הַקָּשָׁה וְהַגְדוֹלָה וְהַחֲזָקָה
 עַל לְוִיֹּתֵי נַחֲשׁ
 בָּרַח וְעַל לְוִיֹּתֵי נַחֲשׁ עֵקְלָתוֹן
 וְהָרַג אֶת-הַתַּנִּין אֲשֶׁר בַּיָּם;

כז 1 "ביום ההוא" ראו הערה ב-ב 11.

■ **"לְוִיֹּתֵי נַחֲשׁ"** נראה כי לווייתן (BDB 531) הוא חיית ים מיתולוגית אוגריתית (כלומר, איוב מא 19-21) המוזכרת באיוב ג 8; תהלים קד 26; עמוס ט 3. למרות זאת, לעתים זה משמש כסמל לעם רע (ראו. תהלים עד 13-14, אולי מצרים). זה דומה לנהר המתפתל בארצם. לפעמים המושג הזה מקושר ספציפית ל-"רהב", אשר היא דרך להתייחס למצרים (ראו. תהלים פז 4; פט 9-10; וישעיהו ל 7). זה נראה לי שבהקשר, אנחנו מדברים על נהר שמסמל איוב לאומי, או מצרים או אשור (ראו. פסוק 12). הסיבה שהמושג הזה יכול להיות משמש באופן סמלי בכזאת קלות היא, שהוא שמש בעבר באיזושהי ספרות מיתולוגית של כנען (ראו. תהלים עד 12-17; ראו G. Archer, *Encyclopedia of Bible Difficulties*, עמודים 239-240).

ישנה מקבילות בין

1. לווייתן נחש (BDB 638 I) או מפלצת ים (הערת שוליים של NASB)
2. לווייתן נחש עקלתון
3. התנין אשר בים

אותה הרמיזה נמצאת ב- (1) שירים אוגריתיים ו- (2) ישעיהו נא 9, המשתמש ב-"רהב", אשר גם מזוהה על ידי המושג "תנין" (BDB 1072).

הקשר הנראה היחידי בין הפסוק הזה וההקשר הוא פסוקים 11-12.

1. יהוה כבורא, פסוק 11
 2. נהרות הפרת ופלג מצרים בפסוק 12
 3. אחרית הימים היא כמו תחילת הימים (כלומר, בראשית א – ב; התגלות כא – כב)
- ככל הנראה ישעיהו הוא אוסף של הכתבים שלו לאורך הרבה שנים אשר נאספו על בסיס משחקי מילים או נושאים, לא היסטוריה.

■ **"הַתַּנִּין"** המושג הזה (BDB 1072) מתכוון

1. נחש, שמות ז 9, 10, 12; דברים לב 33; תהלים צא 13
 2. תנין, נחמיה ב 13; ירמיהו נא 34
 3. מפלצת ים/נהר, בראשית א 21; איוב ז 12; תהלים עד 13; קמח 7. זה מקביל ללווייתן (ראו. תהלים עד 13-14). זה משמש כמטאפורה עבור מצרים בישיעיהו כז 1; נא 9, 10; יחזקאל כט 3; לב 2.
- שתי מערכות הנהר הגדולות של המזרח הקרוב העתיק היו העריסות של הציוויליזציה (כלומר, הנילוס והפרת/חידקל). תנין (BDB 1072) הינו מקביל ל-
1. לווייתן, תהלים עד 13-14; ישעיהו כז 1
 2. רהב, ישעיהו נא 9
 3. בשן, תהלים סח 22; עמוס ט 3 (ראו. NIDOTTE, כרך 3, עמוד 87)

ישעיהו כז 2-6 (טקסט התנ"ך על פי המסורה בכתב יד לנינגרד)

²בַּיּוֹם הַהוּא
כָּרַם חֹמֶר עֲנוּ-לָהּ;
³אֲנִי יְהוָה נֹצְרָה
לְרִגְעִים אֲשַׁקְנָה
פֶּן יִפְקֹד עָלַיָּה
לֵילָה וַיּוֹם אֲצַרְנָה;
⁴חֲמָה אֵין לִי
מִי-יִתְנֶנִּי שְׁמִיר שִׁית בְּמִלְחָמָה
אֲפֹשְׁעָה בָּהּ אֲצִיתְנָה יַחַד;
⁵אוּ יִחַזַּק בְּמַעוֹזִי
יַעֲשֶׂה שְׁלוֹם לִי
שְׁלוֹם יַעֲשֶׂה-לִּי;
⁶הַבָּאִים יִשְׂרָשׁ יַעֲקֹב
יִצִּיץ וּפְרַח יִשְׂרָאֵל
וּמִלְאוּ פְנֵי-תֵבֶל תְּנוּבָה;

כז 2

NASB	"כרם יין"
NKJV	"כרם של יין אדום"
NRSV, TEV	"כרם נעים"
NJB, REB	"הכרם הנפלא"
LXX	"כרם טוב"
JPSOA	"כרם של תענוג"

המילה העברית עבור "נעים" הוא חמד (BDB 326), אשר נמצא ב- Biblia Hebraica Stuttgartensia, אך לטקסט המסורתי ול-DSS יש את האות ר ולא את האות ד'. המילה העברית ל-"יין" הוא חמר (BDB 330). נקודות התנועה דומים בשתי המילים. ה- USB Hebrew Text Project נותן ל-"נעים" ציון של "C" (ספק ניכר). הכרם היה סמל של ישראל (ראו. ה' 7-1; פשיטתא), אך כאן, בגלל הטבע האוניברסלי של פרקים כד – כז, זה יכול להיות כל העולם (ראו. כו 21; הערת שוליים של JPSOA).

■ "ענו" זהו ציווי של *Piel* (BDB 777, KB 854). ישנם מספר "שירים" המוזכרים ביחידה הספרותית הזו. ראו הערה ב-כו 1ב.

כז 3 ליהוה הייתה מערכת יחסים מיוחדת, מערכת יחסים של ברית עם הצאצאים של אברהם. הם היו ייחודית העם שלו. למרות זאת, פסוק 6 מראה שהייתה תכנית אוניברסלית עבור כל העולם (ראו. בראשית ג 15; יב 3; שמות יט 5).

כז 4-5 ישנם מספר קוהורטיביים ויוסיביים בפסוקים הללו.

1. אפשעה בה, BDB 832, KB 979, Qal COHORTATIVE (פועל אשר נמצא רק כאן בברית הישנה)
2. אציתה, BDB 428, KB 429, Hiphil IMPERFECT, המושמש במובן קוהורטיבי
3. יחזק במעוזי, BDB 304, KB 302, Hiphil JUSSIVE
4. יעשה שלום לי, BDB 793, KB 889, Qal IMPERFECT, המושמש במובן יוסיבי, פעמיים

פסוק 3 מתאר את הדאגה וההגנה של יהוה לצאצאים של אברהם; פסוק 4 מתאר את הנכונות שלו להגן ולהשמיד את אויביהם; פסוק 5 הינו קריאה לסמוך על הדאגה וההגנה שלו; פסוק 6 הינו התוצאה של ברכות אשר יום אחד ימלאו את הארץ (הכוונה המקורית של אלוהים בבראשית א).

כז 4

NASB	"חמה"
NKJV	"זעם"
TEV, JB	"כועס"
NJB, LXX	"חומה"
REB	"כרם"
Peshitta	"משוכה"

שימו לב כמה אופציות.

1. (BDB 404), "חמה", מאד שכיח בישעיהו.
 2. (BDB 327), "חומה", משומש מספר פעמים ביחידה הספרותית הזו, ראו. ב 15; כב 10, 11; כה 12; כו 1
 3. חמר (BDB 330), "כרם", נדיר, רק ב-כז 2 ודברים לב 14
- ה-USB Hebrew Text Project נותן ל-"חמה" ציון של "B" (ספק מסוים).

כז 5 "או יחזק במעוזי" זה מראה שתגובה של אדם (אפילו עברו אויבי אלוהים, ראו. פסוק 4) היא חלק מתוכניתו של אלוהים (ראו. ישעיהו א 16-17, 18-20). ישנו פרדוקס בכתבי הקודש בין הריבונות של אלוהים בהיסטוריה והרצון של אלוהים שבני אדם יענו לו באמונה. ראו נושא מיוחד ב-א 3. פסוק 5 הינו ההצעה של אלוהים לסליחה וישועה לגויים אשר בוטחים בו (ראו. ב 2-4; מב 22; מט 6).

■ **"יעשה שלום לי"** המשפט הזה כפול, אשר מאפיין את הקטע הזה בישעיהו. ראו הערה ב-כו 6. שלום הוא היבט כה חיוני ליחסי אמונה עם אלוהים (ראו. כו 12; לב 17; נב 7; נד 10; נה 12; נז 2, 19; ס 17; סו 12; פיליפים ד 7, 9) והמשיח שלו (ראו. ט 6, 7; נג 5; רומים ה 1; יוחנן יד 27; טז 33; כ 19, 21, 26). זה גם מערב שלום בין אומות (ראו. ב 4; לט 8), אך אין שום שלום עבור הרשעים (ראו. מח 22; נז 1; נט 18). כאן המושג מציין הסכם שלום, ביוזמתו של יהוה, אך חייב להיות מקובל ולחיות לפיו על ידי המאמינים.

כז 6 "יציו ופרח ישראל"

ומלאו פני-תבל תנובה" כאן שוב הדימוי של הר ציון אשר עולה וגבהה לגבוהים ביותר בקרב כל ההרים וכל המחסומים הטופוגרפיים האחרים מסולקים כך שכל העולם יכול לזרום לירושלים כדי להלל את אלוהים (ראו. ב 2-4; כז 23; כה 6, 7; כז 13). הנאמנות הזו היא ההפך המוחלט ל-כו 18. אולי חלק מהפרי הוא "הקמים לתחייה" של כו 19.

ישעיהו כ"ז 7-11 (טקסט התנ"ך על פי המסורה בכתב יד לנינגרד)

⁷הַכְמַת מְכָהוּ הַכְהוּ
אִם-כְּהַרְג הַרְגִיו הַרְג;
⁸בְּסֹאֶאָה בְּשִׁלְחָה תְרִיבְנָה
הַגָּה בְרוּחוֹ הַקְשָׁה בְיוֹם קָדִים;
⁹לִכֵּן בְּזֹאת יִכְפַּר עוֹן-יַעֲקֹב
וְזֶה כָל-פְּרִי הַסֵּר חֲטָאתוֹ
בְּשׁוּמוֹ כָל-אֲבְנֵי מִזְבֵּחַ קָאֲבְנֵי-גֵר
מִנְפָצוֹת לֹא-יִקְמוּ אֲשֵׁרִים וְחֲמָנִים;
¹⁰כִּי עִיר בְּצוּרָה בְּדָד נִוָּה מְשַׁלַּח
וְנִעְזָב כַּמְדַּבֵּר שֵׁם יְרַעָה עֵגֶל
וְשֵׁם יִרְבֹּץ וְכֹלָה סַעֲפִיָּה;
¹¹בִּיבֶשׁ קִצִּירָה תִּשְׁבְּרָנָה נְשִׁים בָּאוֹת מְאִירוֹת אוֹתָהּ
כִּי לֹא עִם-בִּינּוֹת הוּא עַל-כֵּן לֹא-יִרְחַמְנוּ עִשְׂהוּ וַיִּצְרוּ לֹא יִחַנְנוּ;

כז 7 זהו פסוק מאד קשה. זה מצהיר שמשפטו של אלוהים ייפול על העמים שהוא השתמש בהם כדי לשפוט את עמו (ראו. מז 6).

חזרה של מילים או משפטים הינה אופיינית ליחידה הספרותית הזו (ראו. כו 6). כאן שם העצם, מכה (BDB 646, נקבי, לעתים משומש על יהוה אשר מביא משפט על העם שלו, ראו. ויקרא כו 21; דברים כח 61; ירמיהו ל 12), "להכות", או "להרוג", אחריהם עוקבת החזרה של פועל קשור, נכה (BDB 645, KB 697, Hiphil PARTICIPLE ו- Hiphil PERFECT). אלו אשר יהוה השתמש כדי להעניש יקבלו עונש אפילו יותר חמור ממה שהם הענישו את עם האלוהים איתו (NET Bible).

כז 8 "בסאאָה" ה"אותם" של פסוק 8 מתייחס לישראל אשר ממנה מתגרשים (כלומר, "הקשר", BDB 936, KB 1224, Qal IMPERFECT, ראו. הושע ב 2) על ידי אלוהים מפני שהיא שברה את הברית (ב 1). לכן, אלוהים הביא שליטים זרים לשפוט את עמו (ראו. דברים כח 49-57; כלומר, אשור, ישעיהו י 5, ובבל, ישעיהו יד). למרות זאת, אלוהים ישפוט גם אותם (ראו. פסוק 7; מז 6; מט 25).

NKJV	"במידה"
NRSV	"על ידי סילוק"
NJB	"על ידי גירוש"
LXX	"הדיחה"
Peshitta	"בסאאה"

לטקסט המסורתי יש את בסאאה (נמצא רק כאן), אשר יכול להיות מובן כ-
 1. אסאה סאה, "במדד לפי מידה" (KB 738, BDB 684, *Pilpel* INFINITIVE CONSTRUCT, תרגומים וולגטה)
 2. אסאאה על ידי שלחה (ראו את הסעיף הבא)
 ה-USB Hebrew Text Project נותן לאופציה הראשונה ציון של "C" (ספק מסוים), יכול להיות מפני שכפילה של המילים ומשפטים היא כה שכיחה ביחידה הספרותית הזו.
 המילה העברית הבאה היא לא ברור (KB 1511, BDB 1018, *Piel* INFINITIVE COSNTRUCT), אשר מתכוונת "לשלוח על ידי גלות". חלק מהתרגומים למעלה פשוט משמיטים את הפעלי הראשון ומתרגמים את הפעלי השני.

❑ **"תְּרִיבְנָה"** הפועל העברי (KB 237, BDB 212, *Qal* PERFECT) מציין טיהור על ידי הסרת זיהומים (מטיהור כסף, ראו. משלי כה 4).

❑ **"בְּיוֹם קָדִים"** לעתים קרובות זה מתייחס לכוחות המסופוטמיה (כלומר, מו 11; יחזקאל יז 10; הושע יג 15) אשר פלשו לפלסטין, אך זאת לא יכולה להיות המשמעות כאן בגלל פסוק 7. אז זה חייבת להיות מטאפורה למשפט שמיימי (ראו. שמות י 13; תהלים מח 7; ירמיהו יח 17). לפעמים הרוח המזרחית היא מעשה שמיימי של ברכה (ראו. שמות יד 21; טו 10; במדבר יא 31; ראו NIDOTTE, כרך 3, עמודים 871-873).

כז 9 כאן שוב הרבה הצהירו שזה מראה שישאל/יהודה קיבלו סליחה בגלל המשפט שהם חוו מידו של אלוהים. אבל חכו, הם גם חייבים להשמיד כל שארית של אלוהי הפוריות שלהם (שורות 3, 4). למרות זאת, זה חייב להיות תואם עם הקונספט של "העבד הסובל" הנמצא בישיעה נב 13 – נג 12. שוב, זאת לא סיטואציה של או/או, אלא שתי דרכים שונות להסתכל על המעשים של אלוהים בהיסטוריה האנושית. המשיח הוא האמצעי לישועה, אך אנשים חייבים להגיב לו מאמונה ונאמנות.

❑ **"אֲבְנֵי מִזְבֵּחַ... אֲשֵׁרִים"** אלו היו הסמלים של אלוהויות הפוריות של הזכר והנקבה של כנען שהיו כה הרסניים להשתחוות ליהוה. הם יהרסו! ראו נושא מיוחד ב-יז 8.

❑ **"כְּאֲבְנֵי-גֶר"** המילה הזו (BDB 162) מופיעה רק כאן בברית הישנה. היא מציינת אבן רכה אשר יכולה להישחק בקלות. אותה המילה מופיעה בדניאל ה 5, אך בארמית, ומתכוונת לטיח על הקירות בחדר סעודה בארמונו של נכדו של נבוכדנצר, בלשצאר.

כז 10 **"כִּי עִיר בְּצוּרָה בְּדָד"** זהו משחק על המושג "עיר". ראו הערה ב-כד 10 וטבלה בפרק כו, מבוא, ד.

כז 11 הדימוי של מרעה נטוש המייצג את עם האלוהים החוטא אשר בגלות ממשיך מפסוק 10 בפסוק 11, שורות 1-2. עם הברית הסרבני הזה מאופיין בתור:
 1. לא עם בינות, ראו. השוע ד 14
 2. הבורא שלהם (ראו. מג 1, 7; מד 2, 21, 24; דברים לב 18) לא ירחם עליהם
 3. הבורא שלהם לא יחנן אותם

ישעיהו כז 12-13 (טקסט התנ"ך על פי המסורה בכתב יד לינגרד)
¹²וְהָיָה בְיוֹם הַהוּא יִחַבֵּט יְהוָה מִשְׁבֵּלַת הַנֶּהָר עַד-נַחַל מִצְרַיִם וְאַתֶּם תִּלְקְטוּ לְאֶחָד אֶחָד בְּנֵי יִשְׂרָאֵל;
¹³וְהָיָה בְיוֹם הַהוּא יִתְקַע בְּשׁוֹפָר גְּדוֹל וּבָאוּ הָאֲבָדִים בְּאֶרֶץ אֲשׁוּר וְהַנְּדָחִים בְּאֶרֶץ מִצְרַיִם וְהִשְׁתַּחֲוּ לַיהוָה
 בְּהַר הַקֹּדֶשׁ בִּירוּשָׁלַם;

כז 12-13 נראה כי זה יוצר הצהרה ספרותית מסכמת. פסוק 12 מדבר על ההתמודדות של אלוהים עם (כלומר, "יחבוט", KB 285, BDB 286, *Qal* IMPERFECT, אשר מציין קציר אסכטולוגי עם הפרדה של המאמינים והלא

מאמינים, ראו. מתי יג 36-43; כד 31; כה 32) עמו, על ידי שימוש בדימוי לאומי. זה מתייחס למגבלות של הארץ המובטחת הנמצאים לעתים כה קרובות בברית הישנה (ראו. בראשית טו 18; א מלכים ח 65; יחזקאל מז 15-19). פסוק 13 הוא בינלאומי בהיקפו; הוא מתמודד עם העמים הגויים הללו מעבר לעם האלוהים אשר גם מוזמנים להגיב לאלוהים על ידי אמונה (כלומר, ב 2-4; יט 18-25). שני הפסוקים האחרונים הללו משקפים את דברים ל 1-10 בדימוי אסכולוגי (הבחינו בהושע יא 8-11).

כז 12 "משבֵּלַת הַנְּהַר" למילה הזו (BDB 987) יש שתי משמעויות.

1. נהר זורם, BDB 987 I, ראו. תהלים סט 2, 15
2. איסוף תבואה, BDB 987 II, ראו. יז 5; בראשית מא 5, 6, 22, 23, 24, 26, 27; רות ב 2; איוב כד 24 הפרק הזה משתמש בשני מובנים. מספר 1 מתאים לרמיזה של פסוק 1, אך מספר 2 מתאים לפועל המייד (יחבוט) ולמטאפורה של משפט (כלומר, קציר).

☛ **"נחל מצרים"** זה מתייחס לוואדי אל עריש, הגבול הדרומי של הארץ המובטחת.

כז 13 "וְהָיָה בַיּוֹם הַהוּא יִתְקַע בְּשׁוֹפָר גְּדוֹל" זהו נושא אסכולוגי חוזר אשר משתמש במטאפורה של השתחוויה או צבא של תקיעה בשופר (שני סוגים).

1. השתחוויה, שמות יט 16, 19; ויקרא כה 9; במדבר י 2, 8, 10; א דברי הימים טו 24
2. צבא, במדבר י 9; יהושע ו; שופטים ג 27; ו 34; ז; א שמואל יג 3; ב שמואל ב 28
3. אסכולוגי, כאן ואולי זכריה ט 14; מתי כד 31; ראשונה אל הקוראנים טו 52; ראשונה לתסלונים ד 16

נושא מיוחד: שופרות/חצוצרות ששימשו את עם ישראל

ישנן ארבע מילים בעברית הקשורות לשופרות/קרניים

1. "קרני איל" (BDB 901, KB 1144) – היה כלי נשיפה, ראו יהושע ו 5. אותה מילה בבראשית כב 13, האיל שנתפס בקרניו ואברהם הביאו קורבן.
 2. "חצוצרה/שופר" (BDB 1051) – ממונה אשורי כבש בר (יעל). קרן זו מופיע בשמות יט 16, 19 בהר סיני ושימשה בשביל להודיע על
 - א. זמנים להלל (ראו ויקרא כה 9)
 - ב. זמן להילחם (למשל, יריחו, ראו יהושע ו 4; שופטים ג 27; ו 34; א"ש יג 3; ירמיהו ד 5; הושע ה 8)
 - ג. כאשר היו מושחים מלך חדש, א"מ א 39, 34
 - ד. נוכחות אלוהים, זכריה ט 14
 3. "קרן איל" (BDB 385, KB 398) – השורש כאן הוא מהשפה הכנענית (ראו יהושע ו 4, 13, 8, 6, 4) המשמעות גם מתקשרת לשנת היובל (ראו ויקרא כה 13, 28, 40, 50, 52, 54; ז 17, 18, 23, 24) זה נראה כי אין הבחנה ברורה בין שלושת המונחים הראשונים. במשנה (RH 3.2) יש אישור להשתמש בקרניים של כבש, עז וצבי, אבל לא של פרה
 4. "חצוצרות" (BDB 348, KB 344) – יתכן וההבדל כאן הוא בשנוי בין קרני חיות שהן מעוקלות לבין חצוצרה שהיא ישרה. היו עשויות מכסף (על בסיס החצוצרות שהיו במצריים). היו בשימוש ב:
 - א. טקסי פולחן/הלל (ראו במדבר י 2, 8, 10; עזרא ג 10; נחמיה יב 35, 41)
 - ב. למטרות צבאיות (ראו במדבר י 9; לא 6; הושע ה 8)
 - ג. למטרות מלכותיות (ראו ב"מל יא 14)
- אחת מקרני הכסף ההלו משורטטת על הקשת של טיטוס ברומא; וגם יוסף בן מתתיהו מתאר אותן בספרו *Antiq.* 3.12.6

שאלות לדיון

זהו ספר פרשנות שמטרתו להיות מדריך לימוד, מה שאומר שאתם אחראים לפרש בעצמכם את הכתובים. כל אחד מאתנו חייב ללכת באור שיש לנו. אתם, כתבי הקודש ורוח הקודש בראש סדר העדיפויות בפרשנות. אתם לא צריכים להשאיר את זה לפרשן.

שאלות לדיון אלו ניתנו כדי לעזור לכם לחשוב היטב על הנושאים הגדולים בחלק זה של הספר. הן נועדו להיות מעוררות חשיבה ולא סופיות.

1. מי או מה הוא הלוויתן בישעיהו כז 1?
2. כיצד ישעיהו כז 5 מתקשר לישעיהו א 16-17?
3. מדוע ישעיהו כז 6 כה משמעותי לאור התוכנית של אלוהים עבור ירושלים?
4. כיצד ישעיהו כז 12 ו- 13 מאפיינים של כל היחידה הספרותית הזו? (כלומר, משחק בין לאומי ובינלאומי והתאגידי והפרט?)

ישעיהו כ"ח

חלוקה של קטעים לפי תרגומים מודרניים

NASB	NKJV	NRSV	TEV	NJB
		נבואה אודות יהודה ואפרים		
גלות אפרים	צער לאפרים וירושלים	נגד מנהיגים דתיים	אזהרה לממלכה הצפונית	נגד שומרון
כ"ח 1-8 (1-8)	כ"ח 1-4 (1-4)	כ"ח 1-13 (1-4)	כ"ח 1-4	כ"ח 1-4 (1-4)
	כ"ח 5-8 (7-8)		נביאי יהודה השיכורים וישעיהו	נגד נביאים כוזבים
			כ"ח 5-6	כ"ח 5-6 (5-6)
			כ"ח 7-8	כ"ח 7-13 (7-13)
כ"ח 9-13 (9-13)	כ"ח 9-10 (9-10)	(9-10)	כ"ח 9-10	
	כ"ח 11-13 (11-13)	(11-13)	כ"ח 11-13	
אזהרה ליהודה		נגד מנהיגים אזרחיים	אבן יסוד של ציון	נגד יועצים רעים
כ"ח 14-22 (14-15)	כ"ח 14-15 (14-15)	כ"ח 14-22 (14-22)	כ"ח 17א-14	כ"ח 17א-14 (17א-14)
	אבן יסוד של ציון			
(16-22)	כ"ח 16-22 (19-ב16)		כ"ח 21-ב17	כ"ח 22-ב17 (22-ב17)
	(20-22)			
	הקשב לתורת האל	משל החקלאים	כ"ח 22	משל
כ"ח 23-29 (23-29)	כ"ח 23-29 (23-26)	כ"ח 23-29 (23-26)	כ"ח 23-29	כ"ח 23-29 (23-29)
	(27-29)	(27-29)		

מחזור קריאה שלישי

מעקב אחר כוונתו המקורית של המחבר ברמת הפסקה

זהו ספר פרשנות שמטרתו להיות מדריך לימוד, מה שאומר שאתה אחראי לפרש בעצמך את הכתובים. כל אחד מאתנו חייב ללכת באור שיש לנו. אתה, כתבי הקודש ורוח הקודש בראש סדר העדיפויות בפרשנות. אתה לא צריך להשאיר את זה לפרשן.

קרא את הפרק בציפוף. זהה את הנושאים. השווה את חלוקת הנושאים שלך עם חמשת התרגומים המודרניים. אין השראה בחלוקה לפסקאות, אבל זהו המפתח לעקוב אחר כוונתו המקורית של המחבר, שזה הלב של הפרשנות. לכל פסקה של נושא אחד יחיד.

1. פסקה ראשונה
2. פסקה שנייה
3. פסקה שלישית
4. וכו'.

תובנות הקשריות

א. ישעיהו כח 1 – לג 24 יוצרים יחידה (שש הצהרות של "הוי") אשר מתמודדת עם הברית של יהודה עם מצרים נגד אשור בשלטונו של המלך חזקיהו של יהודה (עבור התאריכים של שלטונו ראו טבלה של "מלכי המלוכה המחולקת" בנספח 4, מספר 3). אני משתמש בתאריכים של שלושת המלומדים האלו: John Bright, 715-687, E. J. Young; 727-699, R. K. Harrison; 716/15-687/86. הרקע ההיסטורי הוא ככל הנראה בסביבות זמן (כלומר, 705-701 לפנה"ס) הפלישה של השליט האשורי סנחריב ב-701 לפנה"ס.

ב. ישעיהו כח 6-1 מתמודד עם הנפילה של ישראל לאשור. עיר הבירה של ישראל, שומרון, נפלה ב-722 לפנה"ס לסרגון השני אחרי מצור של שלוש שנים.

ג. סרגון השני מת ב-705 לפנה"ס (ראו. טבלה של "סקר היסטורי קצר על כוחות מסופוטמיה" בנספח 3). רבים מהעמים הוואסאליים לקחו את ההזדמנות למרוד נגד אשור. סנחריב, השליט האשורי הבא, פלש ליהודה ב-701 לפנה"ס. אנחנו יודעים ממסמכים אשוריים שהוא לכד 46 כפרים מוקפים חומה ביהודה וריסן את המרד.

ד. מתאר קצר של הפרק הזה

1. הוי לשיכורים של אפרים, פסוקים 6-1
2. הוי לכהנים והנביאים השיכורים של יהודה, פסוקים 7-13
3. הוי למנהיגות האזרחית של יהודה, פסוקים 14-22
4. משל מחקלאות, פסוקים 23-29

לימוד מילים וביטויים

ישעיהו כ"ח 1-8 (טקסט התנ"ך על פי המסורה בכתב יד לנינגרד)

¹ הוי עטרת גאות שכרי אפרים וציץ נבל צבי תפארתו

אשר על-ראש גיא-שמנים הלומי יין;

² הנה חזק ואמץ לאדני כזרם בךד שער קטב

כזרם מים כבירים שטפים הניח לארץ ביד;

³ ברגלים תרמסנה עטרת גאות שכרי אפרים;

⁴ והיתה ציצת נבל צבי תפארתו

אשר על-ראש גיא שמנים כבכורה בטרם קיץ

אשר יראה הראה אותה בעודה בכפו יבלענה;

⁵ ביום ההוא יהיה יהוה צבאות לעטרת צבי

ולצפירת תפארה לשאר עמו;

⁶ ולרוח משפט ליושב על-המשפט

ולגבורה משיבי מלחמה שעה;

⁷ וגם-אלה ביין שגו ובשכר תעו

כהן ונביא שגו בשכר נבלעו מן-היין

תעו מן-השכר שגו בראה פקו פליליה;

⁸ כי כל-שלחנות מלאו קיא צאה בלי מקום;

כח 1 "הוי" המושג הזה (BDB 222) מאפיין את כל הקטע הזה (שש "הוי", ראו. כח 1; כט 1, 15; ל 1; לא 1; לג 1, דומה לשש ה-הוי של ה 22-8). המושג "הוי" משקף את המדד השירתי של קינת הלוויה.

☐ **"שכרי אפרים"** פסוקים 1-4 הינם מילות המשפט של הנביא למנהיגות הדתית והפוליטית של עשרת השבטים הצפוניים. יש סדרה של התייחסויות לניצול האלכוהול שלהם (ראו. פסוקים 1 (פעמיים), 3, 7; הושע ז 5). ניצול אלכוהול הוא לעתים קרובות משמש כמטאפורה לשיקולי דעת לקויים אשר מביאים למשפט שמיימי. ראו נושא מיוחד ב-א 22.

מאז חלוקת המלוכה המאוחדת (תחת דויד ושלמה) בזמנו של רחבעם (כלומר, 922 לפנה"ס), הקבוצה הצפונית הייתה ידועה לפי שמותיה.

1. ישראל (תואר קולקטיבי)
2. אפרים (השבט הגדול ביותר)
3. שומרון (עיר הבירה)

☐

NASB	"שנמצא בראש העמק הפורה"
NKJV	"שנמצא בראש העמקים הירוקים"
NRSV, JPSOA	"שנמצא על הראש של אלה שמנופחים עם אוכל עשיר"
NJB	"ממוקם בראש העמק השופע"
Peshitta	"בכניסה לעמק הפורה"
REB	"על ראשיהם של אלה שמטפטפים בשמים"

המשפט המעורפל הזה עלול להתייחס ל-

1. שומרון הממוקמת על גבעה גבוהה
2. הראשים של השיכורים

ה-REB עוקב אחר כתב יד DSS של ישעיהו.

כח 2 "הנה חזק ואמץ לאדני" זה מתייחס לאימפריה האשורית אשר נשלחה על ידי יהוה (ראו. ישעיהו ח 7; י 5-6) כדי להעניש את ישראל. ההרס של עשרת השבטים הצפוניים הושלם בנפילה של עיר הבירה שומרון אחרי מצור של שלוש שנים על ידי סרגון השני ב-722 לפנה"ס (ראו. ב מלכים יז 6; יח 9-12). כל האנשים שלה הוגלו למדיה. הרוב המוחלט לעולם לא חזר.

שימו לב כיצד הסוכן של אלוהים מאופיין.

1. חזק
2. אמץ
3. זרם ברד (ראו. ל 30)
4. שער קטב
5. כזרם מים כבירים שוטפים (ראו. ח 7-8)
6. "הניח לארץ בידי" (כלומר, יהוה שלח את זה)

כח 4 זוהי מטאפורה חקלאית הקשורה לתאנים הבשלות הראשונות היקרות ביותר (ראו. הושע ט 10; מיכה ז 1). הפירות הללו נאכלו מהר ונעלמו. כך גם, האדמה הפורייה של עשרת השבטים הצפוניים נלכדה ונתפסה על ידי זרים.

כח 5 "ביום ההוא" ראו הערה ב-ב 11. יום הביקור של יהוה.

☐ **"עטרת צבי"** זהו בברור בניגוד ל-"עטרת גאות שכורי אפרים" בפסוק 1. ב-כח 1 זה מתייחס לשומרון, כאן אולי לירושלים משוקמת בה המשיח ישלח (ראו. פסוקים 16-17).

☐ **"צפירת"** זהו שם עצם נדיר (BDB 862) אשר מקביל ל-"עטרת" (BDB 742), משמש עבור השושלת המלכותית בשומרון (ראו. פסוק 1) ויהודה (סב 3).

המנהיגים אשר מונו על ידי אלוהים, אפילו משפחת דויד, נכשלו. הוא עצמו יהיה המלך שלהם, כפי שאמור להיות (ראו. א שמואל ח 7; י 19).

☐ "לְשָׁר עֲמוֹ" ראו נושא מיוחד ב-א 9. הפסוק הזה עדיין בסטרופה המתייחס לישראל. זה עלול להתייחס לאלו (קצת) מהשבטים הצפוניים אשר יום אחד יחזרו לירושלים.

כח 6 הפסוק הזה מתאר את המנהיג הדוידה החדש אשר ממונה על ידי אלוהים (ראו. ט 7-1; יא 5-1, 10).

1. רוח משפט (במיוחד יא 2)

2. משיבי מלחמה שעה (כלומר, ירושלים)

כח 7 אני מסכים עם JPSOA, TEV, ו-NJB שהפסקת הפסקה אמורה להתרחש בין פסוק 6 ו-7. פסוקים 7 ו-8 מתארים את המנהיגות השיכורה הנכחית ביהודה (ראו. פסוק 14; ירמיהו יג 12-14, שבעה מהפעלים הם Qal PERFECT, אשר מציינים מצב מיושב), בדומה לפסוקים 4-1, אשר מתארים את המנהיגות השיכורה של ישראל.

☐

"מבולבלים על ידי יין" NASB, NRSV, NJB

"נבלעו על ידי יין" NKJV, ASV, LXX

"בבלבול" TEV

"מבולבלים ביין" JB

"שיכורים ביין" REB

הפועל ב-BDD 118 (Niphal PERFECT) מתכוון "לבלוע" או "לגמא" (ראו. כה 8; בראשית מא 7, 24;

שמות ז 12; טו 12; במדבר טז 30, 32, 34; כו 10; דברים יא 6; ירמיהו נא 34).

למרות זאת, NIDOTTE, כך 1, עמודים 668-666 ו-KB 135-136 רשמים שלושה שורשים אפשריים.

1. I KB 135, לבלוע, להטביע

2. II KB 136, להכריז, לתקשר

3. III KB 136, Niphal לבלבל; Piel ב-ג 12; Pual ב-ט 16

כח 8 "שִׁלְחֹנוֹת" המושג הזה (BDB 1020) יכול להתייחס ל-

1. שולחן המלך, ראו. כא 5

2. שולחן המושל, ראו. נחמיה ה 17

3. מסיבות פרטיות

4. קורבנות, ראו. שמות כה 23; ויקרא כד 6; במדבר ג 31; ד 7 (בסוכה)

ישעיהו כ"ח 9-22 (טקסט התנ"ך על פי המסורה בכתב יד לנינגרד)

⁹אֶת-מִי יוֹרֵה דַעָה וְאֶת-מִי יִבִּין שְׁמוּעָה

גְּמוּלִי מִחֹלֵב עֵתִיקֵי מִשְׁדִּים;

¹⁰כִּי צוֹ לְצוֹ צוֹ לְצוֹ קוֹ לְקוֹ לְקוֹ

זְעִיר שֵׁם זְעִיר שֵׁם;

¹¹כִּי בִלְעֵגִי שִׁפָּה וּבִלְשׁוֹן אַחֲרֵת

יְדַבֵּר אֶל-הָעַם הַזֶּה;

¹²אֲשֶׁר אָמַר אֲלֵיהֶם זֹאת הַמְּנוּחָה הַנִּיחוּ לְעַיִן:

וְזֹאת הַמְּרַגְעָה וְלֹא אָבּוּא שְׁמוּעָה;

¹³וְהָיָה לָהֶם דְּבַר-יְהוָה

צוֹ לְצוֹ צוֹ לְצוֹ קוֹ לְקוֹ לְקוֹ זְעִיר

שֵׁם זְעִיר שֵׁם לְמַעַן יִלְכוּ

וְכָשְׁלוּ אַחֲרָיִם וְנִשְׁבְּרוּ וְנִקְשְׁוּ וְנִלְכְּדוּ;

¹⁴לִכֵּן שָׁמְעוּ דְבַר-יְהוָה אֲנָשֵׁי לְצוֹן

מִשְׁלֵי הָעַם הַזֶּה אֲשֶׁר בִּירוּשָׁלַם;

¹⁵כִּי אָמַרְתֶּם כְּרַתְנוּ בְרִית אֶת-מֹות

וְעַם-שְׂאוּל עָשִׂינוּ חֲזָה שֵׁיט (שׁוּט)

שׁוּטָף כִּי-עֵבֶר (עֵבֶר) לֹא יְבֹאֲנוּ

כִּי שָׁמְנוּ כְזָב מִחֲסָנוּ וּבִשְׁקָר נִסְתַּרְנוּ;

¹⁶לִכֵּן כֹּה אָמַר אֲדֹנָי יְהוִה הַנְּבִי יֹסֵד בְּצִיּוֹן

אֲבֹן אֲבֹן בַּחַן פְּנֵת יִקְרַת מוֹסֵד מוֹסֵד הַמֵּאֲמִין לֹא יְחִישׁ;

¹⁷וְשִׁמְתִי מִשְׁפָּט לְקוֹ וְצִדְקָה לְמִשְׁקַלֵּת

וְיַעַה בְּרֹד מִחֲסָה כְזָב וְסִתַּר מֵיָם יִשְׁטָפוּ;

¹⁸ וְכַפֵּר בְּרִיתְכֶם אֶת-מֹת
 וְחִזְוֹתְכֶם אֶת-שְׂאוֹל לֹא תִקּוּם שׁוֹט שׁוֹטָף
 כִּי יַעֲבֹר וְהֵייתֶם לוֹ לְמַרְמָס;
¹⁹ מִדִּי עֲבְרוּ יִקַּח אֶתְכֶם כִּי-בִבְקֶר בִּבְקֶר יַעֲבֹר בַּיּוֹם וּבַלַּיְלָה
 וְהָיָה רֶק־זֹעָה הַבֵּין שְׂמוּעָה;
²⁰ כִּי-קָצַר הַמִּצֵּעַ מֵהַשְׁתַּרַע
 וְהַמִּסְכָּה צָרָה כְּהַתְכַנֵּס;
²¹ כִּי כְּהַר-פְּרָצִים יִקּוּם יְהוָה כְּעֵמֶק בְּגִבְעוֹן
 יִרְגַז לַעֲשׂוֹת מַעֲשָׂהוּ זָר מַעֲשָׂהוּ
 וְלַעֲבֹד עַבְדָּתוֹ נִכְרִיָּה עַבְדָּתוֹ;
²² וְעַתָּה אֵל-תִּתְלוּצְצוּ פֹן-יִחְזְקוּ מוֹסְרֵיכֶם
 כִּי-כִלָּה וְנִחְרָצָה שְׂמַעְתִּי מֵאֵת אֲדָנִי יְהוָה צְבָאוֹת עַל-כָּל-הָאָרֶץ;

כח 9-10 דבריו של ישעיהו (או דבריו של יהוה דרכו) הותקפו על ידי (1) המנהיגות הדתית או (2) אלו אשר פנה אליהם בפסוקים 7-8 (ראו. ירמיהו כו 9-15; עמוס ז 12; מיכה ב 6-11).

כח 10, 13 זוהי התייחסות מאד מוצפנת. היא מערבת את החזרה של המילה צו (BDB 846), בהושע ה 11 הוא מתכוון "לפקוד) ו-קו (BDB 876 II), בפסוק 17 זה מתכוון "קו מדידה". השיכורים הדתיים האשימו את המסרים של ישעיהו בכך שהם ילודתיים וקשים להבנה (I KB 1081 מספר 2). פסוק 11 הוא התגובה של אלוהים לתגובה שלהם למסר של ישעיהו.

כח 11-13 זוהי התגובה של ישעיהו לאלטיה הדתית היהירה של יומו בירושלים.

כח 11 "כִּי בִלְעָגִי שָׁפָה וּבִלְשׁוֹן אַחֲרַת" זוהי התגובה של אלוהים לדחייתם לנביא שלו. בעצם הוא אומר, "אם קשה לכם להבין את בסיס ה-א'ב' שלו, חכו עד שתשמעו את השפה האשורית" (ראו. פסוק 13, לג 19; ירמיהו ה 15). שאול מצטט את הפסוק הזה בראשונה אל הקוראיתים יד 21 בדיון שלו על "דיבור בלשונות".
 ראו את הפרשנות שלי על ראשונה אל הקוראיתים ב- www.freebiblecommentary.org.

כח 12 "זאת המנוחה הניחו לעיניך" יהוה רצה שלעם שלו יהיה "מנוחה" (BDB 629) שלום (ראו. יא 10; ל 15; לב 17, 18). הפועל (BDB 628, KB 679) הינו ציווי *Hiphil*. זה מתייחס למסרו של ישעיהו על תקווה ושיקום, אם רק יפנו ליהוה, אך לא יפנו (פסוק 12ב)!
 ישוע נתן להם קריאה דומה במתי יא 28-29.

- כח 13** המסר היחידי של יהוה להם היה המסר של ישעיהו, אשר הם דחו לחורבנם.
1. כשלו אחור, BDB 505, KB 502, *Qal* PERFECT, ראו. ג 8; נט 14
 2. נשברו, BDB 990, KB 1402, *Niphal* PERFECT, ראו. ה 15
 3. נוקשו, BDB 430, KB 432, *Niphal* PERFECT, ראו. ה 15
 4. נלכדו, BDB 539, KB 530, *Niphal* PERFECT, ראו. ח 15; כד 18

כח 14 "שִׁמְעוּ" הפועל הזה (*Qal* IMPERATIVE, KB 1570, BDB 1033) היה גם קריאה לציות וגם מבוא לדיון. הם לא יקשיבו (ראו. כח 12, 14, 22, 23 [פעמיים]; כט 18; ל 9, 19, 21, 30; לב 3, 9; לג 13, 15, 19; לד 1 [פעמיים]). איזה נושא חוזר – אלוהים מנסה להנחות, אך הם מסרבים להקשיב!
 "שמעו דבר יהוה" הוא הסמן הספרותי של "משא משפט".

❖ "אֲנָשִׁי לְצוֹן" זהו מבנה ("אנשי", BDB 35 ו-"לצון" BDB 539). הם מוזכרים לעתים קרובות במשלי (כלומר, א 22; כט 8). כמה מפתיע שזה מתייחס למנהיגים של יהודה וירושלים אשר היו אמורים לדעת טוב יותר ולסמוך יותר! משבר חושף מנהיגות אמיתית או חוסר שלה.

כח 15 "כִּרְתַּנּוּ בְרִית אֶת-מֹת" ישעיהו בצורה סרקסטית מאפיין את המחשבות של מנהיגי ירושלים. זה מתייחס לאמנה (כלומר, "ברית", BDB 136, ראו נושא מיוחד ב- א 19 ומושג נדיר, "ברית", BDB 302, ראו. פסוק 18) שיהודה עשתה יחד עם המצרים (ראו. ל 7-1). זהו משחק תאולוגי על מילותיו של אלוהים דרך מושה של סיפוק העם שלו עם בחירה של חיים או מוות בדברים ל 15-20 (ראו הערות בדברים אונליין ב-)

אלוהים. הם בחרו במוות. (www.freebiblecommentary.org). ברגע זה, הבחירה עירבה בחירה בהגנה ממקור צבאי ארצי או לסמוך על

☐ "שָׂאוּל" זה מתייחס למקום ההחזקה של המתים והינו נרדף למילה היוונית "Hades". ראו נושא מיוחד ב-ה 14.

☐

NASB	"מכה מוחצת"
NKJV, NRSV	"מכה גדושה"
NJB	"שטפון מכה"
JB	"שוט הרסני"
LXX	"הסערה הגועשת"
REB	"שטפון משתולל"

המושג הראשון הוא בינוני (Qal ACTIVE, KB 1474, BDB 1009). זהו המושג השני אשר מציג אופציות (NIDOTTE, כרך 4, עמודים 64-65)

1. שטף, BDB 1009, "שוטף", ראו. ח 8; י 22 (כלומר, צבא פולש)

2. BDB 1002, "פגע", "שוט" ראו. א מלכים יב 11, 14

☐ "כי-עבר" הפועל הזה (KB 778, BDB 716) הוא או Qal PERFECT (qere) או Qal PERFECT (kethiv), ראו. כו 20). הפועל מתכוון "לעבור מעל", או "לעבור". זה משמש שלושים וארבע פעמים בישיעהו ביחידה הספרותית הזו (כלומר, פרקים כח – לה, ראו. כח 15, 18, 19 [פעמיים]; כט 5; לא 9; לג 8, 21; לד 10; לה 8).

☐ "כי שִׁמְנוֹ קָזַב מִחְסְנוֹ וּבִשְׁקָר נִסְתַּרְנוּ" איזו טרגדיה לאנשי האלוהים: מצב המושרה על ידי עצמם של אמון בזרוע הבשר!

1. כזב, BDB 469, ראו. פסוק 17 (שכיח בתהלים ומשלי)

2. שקר, BDB 1005, ראו. ט 15; לב 7; מד 20; נז 4; נט 3, 13 (שכיח בתהלים ומשלי, משמש לעתים קרובות בירמיהו)

צורת הפועל של "מחסה" (BDB 340) מציינת לשים את הבטחון והאמון במשהו או מישהו. זה לעתים קרובות משמש בלקחת מחסה ביהוה.

1. יהוה כסלע, דברים לב 37; תהלים יח 2

2. יהוה כציפור אם, רות ב 12; תהלים לו 7; נז 1; סא 4; צא 4

3. יהוה כמגן, ב שמואל כב 3, 31; תהלים יח 30; קמד 2; משלי ל 5

4. בו, תהלים ב 12; ה 11; ז 1; יא 1; טז 1; כה 20; לא 1, 19; לד 8, 22; לז 40; נז 1; סד 10; עא 1; קיח 8, 9; קמא 8; ישעיהו נז 13; נחמיה א 7

5. ידו הימנית של יהוה, תהלים יז 7

6. ציון, ישעיהו יד 32

7. שם יהוה, צפניה ג 12

כח 16 הפסוק הזה הוא שינוי מצב מזעזע, היפוך תאולוגי של תקווה בקרב דין. תכנית הגאולה האוניברסלית של יהוה מגלה את עצמה שוב. המשיח יגיע! זה רק פסוק אחד, אבל איזה זה פסוק זה!

זוהי סדרה של תארים משיחיים המשתמשים במטאפורות "מבנה".

1. המושג "אבן" (BDB 6) משמש לעתים קרובות לאלוהים; למרות זאת, למושג "אבן פינה" (BDB 819) יש קשר ייחודי למשיח (ראו. תהלים קיח 22; מתי כא 42, 44; לוקס כ 17; מעשי השליחים ד 11; רומים ט 33; י 11; אפסים ב 20; ראשונה לפטרוס ב 6-8).

2. המושג "בחן" (BDB 103) הינו מילה מצרית מושאלת לאבן תבואה דקה המתאימה לגילוף. נראה כי זה מתכוון שאלוהים הולך לרשום על אבן הפינה את המשפט המצוי ב-16ד. המפתח למחשבה הזו הוא המושג "מאמינים" (ראו. ישעיהו ל 15 עבור דגש דומה על "לסמוך").

3. המושג "מוסד" (BDB 414) נמצא רק כאן וב- ב דברי הימים ח 16, בו זה מתייחס לשלמה שהניח את היסודות לבית המקדש. שימו לב שהמוסד הזה הוא "מוסד" (שוליים של NASB, "מונח היטב"). לעברית יש עוד כפולה של מילה. זה מאיפה התיאור "בחזקה" או "מונח היטב" מגיע ממנו.

ראו נושאים מיוחדים: אבן פינה ב-ח 14-15 נושא מיוחד: האמן, בטח, אמונה ונאמנות בברית הישנה ב-כב 23.

כח 17 "מִשְׁפָּט" ראו נושא מיוחד: שופט, משפט, צדק ב-ג 1.

❖ "לקו... למשקלת" אלו היו דרכי מדידה ליישור (ראו. ב מלכים כא 13) של האופקי (BDB 876 II) ואנכי (BDB 1054).

❖ "צדקה" ראו נושא מיוחד: צדק ב- א 4.

❖ שורות ג ו- ד הם שוב משחקים על מים (ראו. כז 12). ה- "ברד מחסה" ו- "סתר מים" עלולים להתייחס לעיסוק בעבודת אלילים בבית המקדש עצמו (ראו. יחזקאל ח ודברים כז 15). יהוה לא פועל או מדבר בשקט, מקום חשוק, אלא בגלוי באור (ראו. מה 19; מח 16).

NASB	כח 18
NKJV, NRSV, JB	"מבוטל"
TEV	"בוטל"
NJB	"נהרס"
LXX, Peshitta, REB	"נשבר"
	"לא יעמוד"

הפועל העברי הזה (Qal IMPERFECT, KB 1086, BDB 877) מתכוון "לעלות", "לעמוד", או "לקום". זה מטאפורי עבור מה שלא יקרה (ראו. ז 7; ח 10; כח 18; משלי טו 22). רצונו ותוכניתו של אלוהים באים במקום התוכניות של אלוהים (ראו. יד 24-27; מ 8; מו 10; תהלים לה 10-11; משלי יט 21; ירמיהו מד 28)!

כח 19 הפסוק הזה מתקשר ל- "שוט שוטף" של פסוק 18. זה (הפולש, ראו. ב מלכים כד 2) יגיע שוב ושוב ויביא אימה ובלבול. הם לא יצליחו להבין מדוע (בניגוד ל-ג 4).

כח 20 המשל הזה משקף את לקויות של תוכניות בני האדם.

כח 21 "כהר-פְּרָצִים... קְעֵמֶק בְּגִבְעוֹן" שניהם מתייחסים לעזרה של אלוהים לדויד במלחמה שלו נגד הפלשתים; למרות זאת, במצב הנוכחי אלוהים לא בצד של יהודה, אלא בשל אשור (ראו. ב שמואל ה 17-21; א דברי הימים יד 17-13).

❖ "לעשות מעשהו זר מעשהו"

ולעבד עבדתו נכריה עבדתו" רבים מתייחסים למעשה הזר כמשפט של אלוהים על עמו; למרות זאת, אני חושב, בגלל ההקשר, שהמעשה הזר הוא משפט האלוהים, אך דרך השימוש באימפריה האשורית חסרת האלוהים (ראו. חבקוק, NIDOTTE, כרך 1, עמוד 775).

NASB	כח 22
NKJV	"של הרס מכריע"
NRSV	"הרס שנקבע"
TEV	"גזרת הרס"
NJB	"החלטה להרוס"
REB	"הוחלט באופן בלתי הפיך"
	"ההרס נגזר"

הפועל (Qal PERFECT, KB 356, BDB 358) בגזע Qal מציין "לחתוך", "גזרה", או "לקבוע".

1. אורך חיי אדם, איוב יד 5

2. אירועים עתידיים, ישעיהו י 23-22; דניאל ט 27-26

היסטוריה אינה לא מכוונת; היא תכליתית. יש לה תכנית ומטרה שמיימת (כלומר, הגאולה של אנושות נפולה, ראו. בראשית ג 15). הבחינו בהצהרות של

1. לוקס כב 22

2. מעשי השליחים ב 23

3. מעשי השליחים ג 18

4. מעשי השליחים ד 28

5. מעשי השליחים יג 29

❖ "על-כל-הארץ" המשפט האוניברסלי אשר נראה בפרקים כד – כז חוזר על עצמו, אך תודה לאלוהים, תהיה גם גאולה אוניברסלית (כלומר, פסוק 16)!

ישעיהו כ"ח 23-29 (טקסט התנ"ך על פי המסורה בכתב יד לנינגרד)

²³הֲאֲזִינוּ וּשְׁמְעוּ קוֹלִי
הַקְּשִׁיבוּ וּשְׁמְעוּ אִמְרָתִי;
²⁴הַכֹּל הַיּוֹם יִחַרֶשׁ הַחֶרֶשׁ לְזָרַע
יִפְתַּח וַיִּשְׁדַּד אֲדָמָתוֹ;
²⁵הֲלוֹא אִם-שָׁנָה פָּנִיָּה וְהִפִּיץ קֶצֶחַ
וְכַמֵּן יִזְרַק וְשֵׁם חֶטָּה שׁוֹרָה וְשַׁעֲרָה נִסְמָן וְכִסְמַת גְּבֻלָּתוֹ;
²⁶וַיִּסְרוּ לְמִשְׁפַּט אֱלֹהֵיו יוֹרְנוּ;
²⁷כִּי לֹא בַחֲרוּץ יוֹדֵשׁ קֶצֶחַ
וְאוֹפֵן עֵגְלָה עַל-כַּמֵּן יוֹסֵב
כִּי בַמָּטָה יִחַבֵּט קֶצֶחַ וְכַמֵּן בַּשֶּׁבֶט;
²⁸לֶחֶם יוֹדֵק כִּי לֹא לִנְצַח אֲדוֹשׁ יְדוֹשְׁנוּ
וְהַמֵּם גִּלְגַּל עֵגְלָתוֹ וּפְרָשָׁיו לֹא יִדְקְנוּ;
²⁹גַּם-זֹאת מֵעַם יְהוָה צְבָאוֹת יֵצֵא
הַפְּלֵא עֲצָה הַגְּדִיל תּוֹשִׁיָּה;

כח 23-29 זהו משל המשתמש במטאפורות חקלאיות לגבי איך לזרוע ולקצור יבולים מסוימים. זה מדבר על העובדה שאלוהים יודע מה הוא עושה. הוא עובד עם העם שלו בדרכים תכליתיות מתאימות. יש לו תכנית גאולה נצחית שמסתדרת בהיסטוריה האנושית!

כח 23 לפסוק הזה יש סדרה של ציווים מאלוהים (ראו. פסוק 29) דרך הנביא שלו לעם שלו.

1. האזינו, BDB 24, KB 27, *Hiphil IMPERATIVE*
2. שמעו קולי, BDB 1033, KB 1570, *Qal IMPERATIVE*, ראו. פסוקים 12, 14, 22
3. הקשיבו, BDB 1904, KB 1151, *Hiphil IMPERATIVE*
4. שמעו אמרתי, אותו דבר כמו מספר 2

אך הם לא; הם לא יכלו (ראו. ו 9-10)!

כח 28 "כי לא לנצח אדוש ידושנו" זהו INFINITIVE ABSOLUTE ופועל לא מושלם של אותו השורש (BDB 190, KB 218) המושמש עבור אינטנסיביות. יהוה מנהל את הרמה הכמות של משפט, לא יותר מידי, לא קצת מידי!

כח 29 תקוו, תעזרו ושמחה תגיע בשמיעה וכיבוד דבר האלוהים!

ישעיהו כ"ט

חלוקה של קטעים לפי תרגומים מודרניים

NASB	NKJV	NRSV	TEV	NJB
אזהרת ירושלים	צער לירושלים	סופו של שיקום יהודה	גורלה של ירושלים	אודות ירושלים
כ"ט 1-4 (1-4)	כ"ט 1-4 (1-4)	כ"ט 1-8 (1-4)	כ"ט 1-4	כ"ט 1-12 (1-4)
כ"ט 5-8 (5-8)	כ"ט 5-8 (5-8)	(5-8)	כ"ט 5-8	(5-8)
	העיוורון של אי הציות	חוסר רגישות רוחנית	זלזול באזהרות	
כ"ט 9-12 (9-10)	כ"ט 9-10 (9-10)	כ"ט 9-10 (9-10)	כ"ט 9-12	(9-10)
	כ"ט 11-12	כ"ט 11-12		נבואה
כ"ט 13-14 (13-14)	כ"ט 13-14 (13-14)	כ"ט 13-21 (13-14)	כ"ט 13-14	כ"ט 13-14 (13-14)
			תקווה לעתיד	ניצחון האור
כ"ט 15-16 (15-16)	כ"ט 15-16 (15-16)	(15-16)	כ"ט 15-16	כ"ט 15-24 (15-24)
ברכה לאחר משמעת	התאוששות עתידית של חוכמה			
כ"ט 17-21 (17-21)	כ"ט 17-21 (17-21)	(17-21)	כ"ט 29	
			כ"ט 18-21	
כ"ט 22-24 (22-24)	כ"ט 22-24 (24-ב22)	כ"ט 22-24 (24-ב22)	כ"ט 22-24	

מחזור קריאה שלישי

מעקב אחר כוונתו המקורית של המחבר ברמת הפסקה

זהו ספר פרשנות שמטרתו להיות מדריך לימוד, מה שאומר שאתה אחראי לפרש בעצמך את הכתובים. כל אחד מאתנו חייב ללכת באור שיש לנו. אתה, כתבי הקודש ורוח הקודש בראש סדר העדיפויות בפרשנות. אתה לא צריך להשאיר את זה לפרשן.

קרא את הפרק ברציפות. זהה את הנושאים. השווה את חלוקת הנושאים שלך עם חמשת התרגומים המודרניים. אין השראה בחלוקה לפסקאות, אבל זהו המפתח לעקוב אחר כוונתו המקורית של המחבר, שזה הלב של הפרשנות. לכל פסקה של נושא אחד ויחיד.

1. פסקה ראשונה
2. פסקה שנייה
3. פסקה שלישית
4. וכו'.

תובנות הקשריות

א. ה-Jewish Study Bible (עמודים 839-840) מתאר את הפרק כשלושה שירים נפרדים ועצמיים.

1. פסוקים 8-1 (מתחיל עם "הוי")
2. פסוקים 9-12
3. פסוקים 15-24 (מתחיל עם "הוי")

ב. ההיפוך המפתיע של יהוה על בעיות העם שלו הוא נושא חוזר.

1. ג 25 – ה 6
2. ח 6-8
3. ח 22 – ט 1

ג. נראה כי המסגרת ההיסטורית של הפרק הזה היא הפלישה של סנחריב על יהודה ב-701 לפנה"ס. ירושלים ניצלה (תאולוגיה של ישעיהו), אך יהודה נהרסת.

1. ישעיהו לו – לט
2. ב מלכים יח – יט
3. ב דברי הימים לב

לימוד מילים וביטויים

ישעיהו כ"ט 1-4 (טקסט התנ"ך על פי המסורה בכתב יד לניגרד)

¹הוֹי אֲרִיאל אֲרִיאל קְרִית חֲנָה דָּוִד
סָפוּ שָׁנָה עַל-שָׁנָה חֲגִים יִנְקְפוּ;
²וְהִצִּיקוּתִי לְאֲרִיאל
וְהִיְתָה תֵּאֲנִיָּה
וְאֲנִיָּה וְהִיְתָה לִי כְּאֲרִיאל;
³וְחֲנִיתִי כְּדֹר עֲלֶיךָ
וְצַרְתִּי עֲלֶיךָ מִצֵּב
וְהִקִּמְתִּי עֲלֶיךָ מִצֵּרֶת;
⁴וְשִׁפְלֵת מֵאֲרֶץ תִּדְבְּרִי
וּמַעַפְר תִּשַׁח אֶמְרֹתֶךָ
וְהִיָּה כְּאוֹב מֵאֲרֶץ קוֹלֶךָ
וּמַעַפְר אֶמְרֹתֶךָ תִּצְפָּצֵף;

כט 1 "הוי" ראו הערה ב-8.

■ "אַרְיָאֵל" (פסוקים 1, 2, 7) המושג הזה מתכוון

1. אראל, ראו. ב שמואל כג 20; א דברי הימים יא 22 (I BDB 72, מספר 3)
2. "אריה האלוהים" (I BDB 72, מספר 1)
3. "מזבח האלוהים" (II BDB 72)

כיוון שזה משמש במובן של מזבח בפסוק 2, אשר עוקב אחר יחזקאל מג 15-16, אני מאמין שזה מתייחס למזבח של אלוהים, אשר ניתן לראות אותו בבירור ב-לא 9. בגלל פסוק 7, זה ברור שזהו אזכור לירושלים. הסטרופה הראשונה (כלומר, כט 1-4) מתמודדת עם עיר הבירה של יהודה, ירושלים, כפי ש-כח 1-4 התמודדו עם עיר הבירה של עשרת השבטים הצפוניים, שומרון.

■ "סָפוּ שָׁנָה עַל-שָׁנָה חֲגִים יִנְקְפוּ" השורה השנייה הזו של פסוק 1 מחזקת את הדעה שפסוקים 1-4 מתייחסים

לירושלים, המקום של חגי ישראל (ראו. שמות כג; דברים טז).

1. ספו, Qal IMPERATIVE, KB 418, BDB 414
2. ינקפו, Qal IMPERFECT, KB 722, BDB 668, המשמש במובן יוסיבי

כט 2-3 הפסוקים הללו מתארים מה יהוה יעשה לעיר הנבחרת שלו (כלומר, ירושלים, המקום בו הוא גרם לשם שלו לשכון בו, ראו. דברים יב 5, 11, 21; יד 23, 24; טז 2, 6, 11; כו 2).

1. הציקותי, Hiphil PERFECT, KB 1014, BDB 847, ראו. פסוק 7; נא 13 (פעמיים); דברים כח 53, 55, 57.

2. הייתה
- א. תאניה, BDB 58, ראו. כא 2; לה 10; נא 11
 - ב. אניה, BDB 58 כפילה היא כה אופיינית לישעיהו, הבחינו גם באיכה ב 5
 - ג. כאריאל, BDB 72, ראו. פסוקים 1, 2, 7
3. חניתי כדור עליך, BDB 333, KB 332, Qal PERFECT, ראו. לוקס יט 43, 44
4. צרתי עליך מוצב, BDB 848 II, KB 1015, Qal PERFECT, ראו. כא 2
5. הקימתי עליך מצורת, BDB 877, KB 1086, Hiphil PERFECT, ראו. כג 13

כט 4 לפסוק הזה יש סדרה של מטאפורות למוות.

1. ושפלת, BDB 1050, KB 1631, Qal PERFECT
 2. מארץ תדברי, BDB 180, KB 210, Piel IMPERFECT
 3. מעפר תשח, BDB 1005, KB 1458, Niphal IMPERFECT
 4. היה כאוב מארץ קולך, BDB 224, KB 283, Qal PERFECT
 5. מעפר אמרתך תצפץ, BDB 861, KB 1050, Piel IMPERFECT
- ההקשר הזה לא מתמודד עם העלאה באוב, כמו דברים יח 9-12, 14, אלא שפה מטאפורית כדי לתאר את ירושלים, על קצה הרס מוחלט, אשר זועקת לאלוהים שלה בקול חלש בזמן שהיא שוכבת על הרצפה לפני המוות.

ישעיהו כט 5-8 (טקסט התנ"ך על פי המסורה בכתב יד לנינגרד)

⁵וְהָיָה כְּאֲבֶקֶד דֶּקֶד הַמּוֹן זָרִיךְ
 וְכִמְץ עֵבֶר הַמּוֹן עֲרִיצִים
 וְהָיָה לְפִתְעָה פִתְאִים;
⁶מֵעַם יְהוָה צְבָאוֹת תִּפְקַד בְּרַעַם וּבְרַעַשׁ וְקוֹל גְּדוֹל
 סוֹפָה וּסְעָרָה וְלֵהֵב אֵשׁ אוֹכְלָה;
⁷וְהָיָה כַחֲלוֹם חֲזוֹן לַיְלָה
 הַמּוֹן כָּל-הַגּוֹיִם הַצְּבָאִים עַל-אֲרִיֵאל
 וְכָל-צְבִיָה וּמַצְדָּתָהּ וְהַמְצִיקִים לָהּ;
⁸וְהָיָה כְּאֲשֶׁר יַחֲלֵם הָרַעֵב
 וְהִנֵּה אוֹכֵל
 וְהִקְיץ וְרִיקָה נִפְשׁוֹ
 וְכִאֲשֶׁר יַחֲלֵם הַצֶּמֶא
 וְהִנֵּה שֹׁתֵה
 וְהִקְיץ וְהִנֵּה עֵיף
 וְנִפְשׁוֹ שׁוֹקָקָה
 כֵּן יִהְיֶה הַמּוֹן כָּל-הַגּוֹיִם
 הַצְּבָאִים עַל-הַר צִיּוֹן;

כט 5-6 איזה היפור קיצוני בתוכן שני הפסוקים הללו. אלוהים הבטיח לשפוט את ירושלים ועכשיו מבטיח להציל את ירושלים ממצור האויב של ישעיהו לו – לז. בפסוק 6, יש שימוש במטאפורה של סופה כדי לתאר את אלוהים. זהו נושא חוזר בכל הנביאים. שימוש אפילו חזק יותר של המטאפורה הזו יכול להימצא ב-27-33. שימו לב מה יהיה (כלומר, יהיה צבאות, פסוק 6) יעשה לפולשים.

1. היה כאבק דק
2. כמוץ עובר
3. היה לפתע פתאום (שניהם BDB 837, פתע, ראו. ל 13 ו-פתאום, ראו. מז 11, מח 3)
4. תפקד (פשוטו כמשמעו "תבוקרו עם", BDB 823, KB 955, Niphal IMPERFECT) ברעם (BDB 947)
5. ברעש (BDB 950)
6. קול גדול (BDB 876), זה משמש ב-לג 3 כמסר נבואי אשר יכול להקביל לראשונה לתסלוניקים ד 16)
7. סופה (BDB 693)
8. סערה (BDB 704)
9. להב אש אכלה (BDB 529 במבנה BDB 77; פעלי, BDB 37, KB 46, Qal ACTIVE PARTICIPLE) אלו מתארים את הביאה/ביקור של יהוה למשפט (ראו. כח 2). סוגים אלו של מטאפורות אלימות היו מקור ההתחלה של השפה האפוקליפטית.

NASB, NJB, REB	"אויבים"
NKJV, NRSV	"צוררים"
(הערת שוליים) NASB, NRSV	"גוים"
TEV	"זרים"
Peshitta	"מדכאים"

לטקסט המסורתי יש את "כל הגויים" (זרך, BDB 266, KB 267, Qal ACTIVE PARTICIPLE), אך יכול להיות בלבול אפשרי בין האותיות "ר" ל-"ד". העברית של "כל האויבים" (זרך) היא מהתרגומים.

כז-7 זהו השימוש של מטאפורת חלום בלהות (פשוטו כמשמעו "חלום", BDB 321; "חזון לילה", BDB 302 במבנה 538) כדי לתאר את תוצאות המעשים של אלוהים ביהודה ולאשור. בפסוק 7, המצור של אשור יהיה כחלום בלהות אשר עובר על יהודה, אך בפסוק 8 חלום הבלהות יתרחש לצבא האשורי (ראו. ב מלכים יט 35-37; ב דברי הימים לב; ישעיהו לו – לז).

NASB, NRSV	"מצודתה"
NKJV	"מבצרה"
NJB	"מצור"
REB	"עבודות מצור"

ההבדל בין שני האופציות הללו הוא הבלבול בין "ר" ו-"ד".
 1. מצודה, BDB 845 II, ומצדתה.
 2. מצור, BDB 849, ומצרתה.
 ה-USB Hebrew Text Project נותן לאופציה 1 ציון של "C" (ספק ניכר).

ישעיהו כט 9-12 (טקסט התנ"ך על פי המסורה בכתב יד לנינגרד)

הַתְּמַהְמוֹהוּ וְתַמְהוּ
 הַשְּׁתַעֲשְׂעוּ וְשַׁעוּ
 שְׂכְרוּ וְלֹא-יִין
 נַעוּ וְלֹא שִׁכְרִי;
¹⁰כִּי-נִסַּךְ עֲלֵיכֶם יְהוָה רוּחַ תְּרַדְמָה
 וַיַּעֲצֵם אֶת-עֵינֵיכֶם אֶת-הַנְּבִיאִים
 וְאֶת-רְאשֵׁיכֶם הַחַזִּים כֶּסֶה;

¹¹וְתִהְיֶה לְכֶם חֲזוֹת הַכֹּל כְּדַבְּרֵי הַסֵּפֶר הַחֲתוּם אֲשֶׁר-יִתְּנוּ אֹתוֹ אֶל-יְדַע הַסֵּפֶר (סֵפֶר) לְאֹמֵר קְרָא נָא-זֶה וְאָמַר לֹא
 אֹכֵל כִּי חֲתוּם הוּא; ¹²וְנָתַן הַסֵּפֶר עַל אֲשֶׁר לֹא-יָדַע סֵפֶר לְאֹמֵר קְרָא נָא-זֶה וְאָמַר לֹא יִדְעֵתִי סֵפֶר;

כט 9 "התמהמהו ותמהו"

הַשְּׁתַעֲשְׂעוּ וְשַׁעוּ" לשתי שורות השיר של הפסוק הזה יש ארבעה ציוויים.

1. התמהמהו, BDB 554, KB 552, Hithpalpel IMPERATIVE, גוף רבים זכרי
2. תמהו, BDB 1069, KB 1744, Qal IMPERATIVE, גוף רבים זכרי; פשוטו כמשמעו "תדהמו", ראו.

חבוק א 5

NASB	"חכו"
NKJV	"תמהו"
NRSV	"תהיו בתדהמה"
NJB	"המומים"
LXX, Peshitta	"תדהמו"

3. השתעשעו, BDB 1044 I, KB 1612, Hithpalpel IMPERATIVE, גוף רבים זכרי
 4. שעו, BDB 1044, KB 1612, Qal IMPERATIVE, גוף רבים זכרי, ראו. 9-10; מיכה ג 6-7
- זה אפשרי שמספרים 3 ו-4 הם מהשורש העברי "להתענג" (BDB 1044 II), אם כך אז הפסוק סרקסטי.
 הבחינו באיזון בין חופש אנושי, פסוק 9 וריבנות שמיימית, פסוק 10. שניהם נכונים! ראו נושא מיוחד ב-א 3.

■ "שְׂכְרוּ" זהו עוד שימוש במושג שכרון (Qal PERFECT, KB 1500, BDB 1016) כדי לתאר את הכפירה של המנהיגים הדתיים והפוליטיים של עם האלוהים (ראו. כח 1-4, 7-8).

כט 10-12 הבחינו בפעילויותיו של יהוה בהסרת המסר שלו מהעם שלו (ראו. ו 9-10; מיכה ג 6-7).

1. נסך עליכם יהוה (Qal PERFECT, KB 703, BDB 650) רוח תרדמה (BDB 924 במבנה BDB 922)
2. ויעצם (Piel IMPERFECT, KB 868, BDB 783) את עיניכם את הנביאים
3. ואת ראשיכם (ראו. פסוקים 12-11; ו 9-10; ח 16) החוזים כסה (Piel PERFECT, KB 487, BDB 491), TEV "כסה עיניים"

פסוק 10 מצוטט על ידי שאול בדיון של כשלוך ישראל להאמין/לסמוך בישוע כמשיח של ישראל ברומים יא 8.

כט 11 "חתום" הפעלי הזה (Qal PASSIVE PARTICIPLE, KB 364, BDB 367) משמש גם על ידי ישעיהו ב-ח 16, בו זה מתייחס למגילת התגלות על ידי הנביא בהכוננת אלוהים. ה"חתימה" התייחסה לדרך של

1. ציון בעלות
2. הבטחת אבטחה

זה היה מיושם על ידי

1. כתם שעווה (או חמר) על הקצה המגולגל עם טבעת החותם של השולח מוטבעת עליו
2. שני כתמים של שעווה (או חמר) עם חוט ביניהם ושניהם מוטבעים עם טבעת החותם של השולח או סמל כפי שנאמר לישיעיהו לחתום את המסר ב-ח 16, כך גם היה לדניאל בדניאל יב 4. למרות זאת, ב-כט 11 זה פשוט מטאפורה עבור ההפסקה של התגלות האלוהים.

ישעיהו כט 13-14 (טקסט התנ"ך על פי המסורה בכתב יד לנינגרד)

¹³ וַיֹּאמֶר אֲדָנִי

יַעַן כִּי נִגַּשׁ הָעָם הַזֶּה בְּפִי

וּבִשְׁפָתַי כְּבָדוֹנִי

וְלִבּוֹ רַחֵק מִמֶּנִּי

וְתָהִי יְרֵאתָם אֹתִי מִצֹּת אֲנָשִׁים מִלְּמַדָּה;

¹⁴ לִכֵּן הִנְנִי יוֹסֵף לְהַפְלִיא אֶת-הָעָם-הַזֶּה הַפְּלֵא וּפְלֵא

וְאֲבַדְהָ חֲכַמַת חֲכַמָּיו

וּבִינַת נְבִיָּו תִּסְתַּתֵּר;

כט 13 "נגש העם הזה בפיו" המושג הזה (Niphal PERFECT, KB 670, BDB 620) מדבר על פעולות פולחן בפומבי בבית במקדש. זה שומש במקור על כוהנים (כלומר, שמות יט 22).

❶ **"תהי יראתם אתי מצות אנשים מלמדה"** זוהי אמת תאולוגית משמעותית אשר מראה שטקס ופולחן דתי, בלי מערכת יחסים אישית, אשר מלווה על ידי אורח חיים, אהבה ומורליות, הם תועבה לאלוהים (ראו. א 10-15; נח 5-1; ירמיהו ז; עמוס ה 24-21; מיכה ו 8-6; מתי טו 20-1; מרקוס ז 23-1; קולוסים ב 16-23; שנייה לטימותאוס ג 5). הטקס לא היה שגוי, זאת הייתה הגישה של אדם אשר ניסתה לתחמן את אלוהים. השורה העליונה של השיר הינה מקבילה לבאה, "בשפתי כבדוני" (ראו. ירמיהו יב 2). הם אומרים דבר אחד, אך חיים אחרת (ראו. מתי טו 9-8; מרקוס ז 6-7, בהם "מילים" ו-"שפתיים" מתוארים כ- " בהזנחת מצוות האלוהים, אתם מחזיקים במסורת בני האדם", המתואר במרקוס ז 3, 5, 9, 13).

כט 14 "הנני יוסף להפליא... הפלא ופלא" באנגלית המשפטים האלו נשמעים טוב, אך הם ה- Hiphil INFINITIVE CONSTRUCT; ה- Hiphil INFINITIVE ABSOLUTE; ושם העצם כולם מאותו השורש (BDB 810), אשר מציין

1. מכות יוצאות דופן בשמות ג 20; דברים כח 59

2. עצה יוצאת דופן ב-ט 6; כח 29

3. מעשים נפלאים בשמות לד 10; א דברי הימים טז 9, 12, 24; ישעיהו כה 1

הקשר חייב לקבוע האם זה חיובי או שלילי. כאן זה שלילי למשפט של יהוה על העם שלו. המשפט הזה יהיה שהיועצים החכמים שלהם והמנהיגים הדתיים יכשלו לעשות את עבודתם (ראו. פסוקים 9-12).

שאול מצוטט את הפסוק הזה בראשונה אל הקוראנים א 19 בדיון שלו על הטיפשות של בית בני האדם,

במיוחד כשהיא מתמודדת עם ההבנה מדוע המשיח היה חייב לסבול ולמות (כלומר, הבשורה).

ישעיהו כט 15-16 (טקסט התנ"ך על פי המסורה בכתב יד לנינגרד)

¹⁵ הִי הַמַּעֲמִיקִים מִיְהוָה לְסַתֵּר עֵצָה

וְהִיא בְּמַחְשָׁךְ מַעֲשִׂיהֶם

וַיֹּאמְרוּ מִי רֵאנוּ וּמִי יִדְעֵנוּ;
16 הַפִּיכְכֶם
אִם-כֹּחֲמָר הֵיכָר יִחְשָׁב
כִּי-יֹאמֶר מַעֲשֵׂה לַעֲשֵׂהוּ לֹא עֲשֵׂנִי
וַיִּצֹר אֹמֶר לִיצְרוֹ לֹא הֵבִין;

כט 15 "המעמיקים מיהוה לסתור עצה" זה מתייחס לתוכנית של מנהיגות יהודה לברית פוליטית עם מצרים (ראו. כח 22-7; ל 5-1; לא 3-1) כדי להגן עליהם מאשור. הם סומכים על מצרים, לא על יהוה!

■ "מי ראונו ומי ידענו" זהו בעקרון הכחשה לנוכחות האישית של אלוהים. פסוק 16 מבטא את ההיגיון והכסילות של ההצהרות הללו.

כט 16 "חמר" אלוהים כיוצר חרש הוא מטאפורה שכיחה בכתבי הקודש (ראו. ישעיהו מה 9; סד 8; ירמיהו יח 4; איוב י 9). יכול להיות שזה התפתח מהבריאה ההתחלתית של האנושות בבראשית ב 7. שאול רומז על הטקסט הזה ברומים ט 20. רומים ט הוא האישור של הריבונות המלאה והמוחלטת של אלוהים!

ישעיהו כט 17-21 (טקסט התנ"ך על פי המסורה בכתב יד לנינגרד)
17 הַלֹּא-עוֹד מַעַט מִזְעָר
וְשָׁב לִבְנוֹן לִכְרָמָל
וְהִכְרַמְל לִיעַר יִחְשָׁב;
18 וְשָׁמְעוּ בֵּיזֶם-הַהוּא הַחֲרָשִׁים דְּבַר-סֹפֵר
וּמֵאֶפֶל וּמִחֹשֶׁךְ עֵינֵי עוֹרִים תִּרְאֶינָה;
19 וְיִסְפוּ עֲנוּיִם בִּיהוָה שִׂמְחָה
וְאֲבִיוֵי אָדָם בְּקְדוּשׁ יִשְׂרָאֵל יִגִּלוּ;
20 כִּי-אֶפֶס עָרִיץ וְכֹלָה לֵץ
וְנִכְרְתוּ כָל-שִׁקְדֵי אֹן;
21 מִחֲטִיאי אָדָם בְּדָבָר
וְלִמּוֹכִיחַ בְּשַׁעַר יִקְשֹׁן
וַיִּטּוּ בַתְּהוֹ צְדִיק;

כט 17-21 זה מתאר את היום המשיחי החדש שיגיע.

1. זה מגיע בקרוב, פסוק 17א (ראו. י 24-25)
 2. לבנון תהפוך לכרמל, פסוק 17ב, ראו. לב 15; לה 2-1 (ה-NASB Study Bible, עמוד 996, מקשר זאת עם ישעיהו י 34 ומצהיר שלבנון היא דרך להתייחס לאשור).
 3. סנכריב התרברב בניצול היער בלבנון (ראו. לז 24; ב מלכים יט 23).
 3. שמעו חרשים, פסוק 18א, ראו. לב 3; לה 5
 4. עיני עיוורים תראינה, פסוק 18ב, ראו. לב 3; לה 5
 5. יספו ענווים ביהוה שמחה, פסוק 19א, ראו. יא 4; סא 1
 6. אביוני אדם בקדוש ישראל יגלו, פסוק 19ב, ראו. ג 15-14; יא 4; יד 30, 32
 7. אפס עריץ, פסוק 20א
 8. כלה לץ, פסוק 20א, ראו. כח 14
 9. נכרתו על שקדי און, פסוק 20ב
 10. צדק ישוקם בשער, פסוק 21, ראו. לב 7
- זה מקביל תאולוגית לתיאור הנפלא של אופיו של יהוה ב-כה 4.
הקפידו לשים לב שמספרים 3 ו-4 הם בעיקר מטאפוריים עבור הקבלה וההבנה להתגלות של יהוה (ראו. דברים כט 4; ישעיהו ה 12, 13; ו 9; ל 9).

כט 19 "קדוש" ראו נושא מיוחד ב-ו 3.

ישעיהו כט 22-24 (טקסט התנ"ך על פי המסורה בכתב יד לנינגרד)
22 לֹכֵן כֹּה-אָמַר יְהוָה אֱל-בֵּית יַעֲקֹב אֲשֶׁר פָּדָה אֶת-אַבְרָהָם
לֹא-עֲתָה יְבוֹשׁ יַעֲקֹב וְלֹא עֲתָה פָּנָיו יִחְרוּ;
23 כִּי בְרָאתוֹ יִלְדִיו מַעֲשֵׂה יְדֵי בְּקָרְבוֹ

יקדישו שמי
והקדישו את-קדוש יעקב
ואת-אלהי ישראל יעריצו;
24 וידעו תע-רוח בינה
ורוגנים ילמדו-לקח;

כט 22-24 כפי שפסוקים 5-8 נכנסים להקשר של משפט על ירושלים עם מילת תקווה, כך גם פסוקים 22-24. הניגוד המהיר הזה בין נבואות משפט ונבואות הבטחה הוא אופייני לנביאים. משפט הוא תמיד למטרת שיקום!
כן, אלוהים ישפוט את העם שלו כשהם חוטאים ושוברים את הברית שלו, אך יש לו מטרה גדולה יותר עבורם (כלומר, תכנית גאולה נצחית עבור האנושות).

הבחינו במשפטים והתארים השונים אשר מציינים את אלוהות הברית.

1. יהוה, אשר פדה את אברהם, פסוק 22
2. ילדיו, מעשה ידי, פסוק 23
3. שמי... קדוש יעקוב, פסוק 23
4. אלוהי ישראל, פסוק 23, ראו. א 4

כט 22 המשפחה הנבחרת של אברהם התפתחה לשבטים של בני יעקוב. יהוה מבטיח יום בו, על ידי הכוח ונוכחות הברית שלו, הם

1. לא יתביישו, Qa/ IMPERFECT, KB 116, BDB 101, משומש לעתים קרובות בתהלים, ישעיהו, וירמיהו

2. לא יחווירו פניהם, Qa/ IMPERFECT, KB 299, BDB 301, הפועל נמצא רק כאן.

שני הפעלים הללו מתייחסים לניבים של ייאוש ואשמה בעברית בגלל התנהגות לא צייתנית. החוטא מרגיש את אי שביעות הרצון של אלוהים!

■ **"אשר פדה את-אברהם"** הפועל הזה (Qa/ PERFECT, KB 911, BDB 804, ראו נושא מיוחד בהמשך) משומש כאן עבור אברהם. זה יכול להתכוון

1. נפדה ממשפחה פוליטיאסטית (ראו. בראשית יא)
2. שנבחר באופן ייחודי כשותף לברית של אלוהים (כלומר, בראשית יב, טו, יז)
3. מעשה גאולה ספציפי
- א. ממצרים (ראו. בראשית יב 10-12)
- ב. מאבימלך (ראו. בראשית כ)

יהוה נקרא "גואל ישראל" (ראו. מא 14; מג 14; מח 17; מט 7, 26; נד 5, 8). הקונספט הזה של יהוה כגואל המיוחד של משפחה נבחרת עלול להיות הדחף התאולוגי של פסוקים 22-23.

נושא מיוחד: גולה/לפדות

1. ברית ישנה

א. יש בעיקר שני מונחים שמתארים מושג זה

1. *Ga'al* (BDB 145 I, KB 169 I), משמעות המונח היא "לשחרר באמצעות תשלום מחיר".
במונח *go'e'l* יש הקשר למישהו אישי שמשלם את המחיר, בדרך כלל קרוב משפחה (כלומר גואל קרוב). היבט זה נותן את הזכות לקנות בחזרה רכוש, חפצים, בעלי חיים, אדמות (ראה ויקרא כה, כז), או קרובי משפחה (ראה רות ד 14; ישעיהו כט 22) תיאולוגית ניתן לראות זאת בדרך שבה אלוהים גאל את בני ישראל משעבוד במצרים (ראה שמות ו 6; טו 13; תהילים עד 2; עז 15; ירמיהו לא 11). הוא הפך ל "גואל" (ראה איוב יט 25; תהילים יט 14; עח 35; משלי כג 11; ישעיהו מא 14; מג 14; מד 24, 6; מז 4; מח 17; מט 7, 26; נד 5, 8; נט 20; ס 16; סג; ירמיהו נ 34).

2. *Padah* (BDB 804, KB 911), משמעות המונח היא "לגאול" או "להציל"

- א. פדיון הבכור (שמות יג 13-15; במדבר יח 15-17)
- ב. פדיון פיזי משקף פדיון רוחני (תהילים מט 7, 8, 15)
- ג. יהוה פידה את עמו מהמרד והחטא (תהילים קל 7-8)

ב. הרעיון התיאולוגי כולל מספר סעיפים קשורים זה לזה.

1. יש שיעבוד, מאסר, כליאה
 א. פיזי
 ב. חברתי
 ג. רוחני (ראה תהילים קל 8)
2. יש לשלם מחיר עבור חופש, שחרור ושיקום
 א. של עם ישראל (ראה דברים ז 8)
 ב. של אדם יחיד (ראה איוב יט 25-27; לג 28' ישעיהו נג)
3. מישהו צריך לנהוג כמתווך וגומל חסד. בהקשר של המונח *ga'al* בדרך כלל מדובר בקרוב משפחה (כלומר, גואל BDB 145, *go'el*).
4. לעתים קרובות יהוה מתאר את עצמו במונחים שקשורים למשפחה
 א. אבא
 ב. בעל
 ג. הפדיון שולם על ידי יהוה; שולם מחיר שבאמצעות הושג פדיון!
- II. ברית חדשה
- א. יש מספר מונחים שמתארים מושג תיאולוגי זה
1. *Agorazō* (ראה א"קרו 20; ז 23; ב"פט ב 1; התגלות ה 9; יד 3-4). זהו מונח מסרחי המשקף מחיר ששולם עבור משהו. אנחנו כמאמינים נקנו בדם יקר, כעת שייכים למשיח ולא לעצמנו.
2. *Exagorazō* (ראה גלטים ג 13; ד 5; ה 16; קולוסים ד 5). זהו גם מונח מסרחי. הוא משקף את מותו של ישוע עבורנו. ישוע נשא את "הקללה" של התורה (כלומר, תורת משה, ראה אפסים ב 14-16; קולוסים ב 14), משהו שבני האדם לא יכלו לעשות. הוא נשא את הקללה (ראה דברים כא 23) עבור כולנו (ראה מרקוס י 45; ב"קר ה 21)! בישוע, צדקתו ואהבתו של אלוהים התמזגו לסליחה, קבלה וגישה מלאה!
3. *Luō*, "לשחרר"
 א. *Lutron*, "שולם מחיר" (ראה מתי כ 28; מרקוס י 45). אלו מילים בעלות עוצמה מפיו של ישוע, המתארות את מטרת בואו, להיות מושיע העולם על ידי תשלום מחיר החטא עבורנו (ראה יוחנן א 29).
 ב. *Lutroō*, "לשחרר"
 (1) לגאול את ישראל (לוקס כד 21)
 (2) לתת את עצמו עבור גאולת בני האדם (טיטוס ב 14)
 (3) להיות שה תמים (א"פט א 18-19)
 ג. *Lutrōsis*, "גאולה", "פדות", או "שחרור"
 (1) נבואתו של זכריה על ישוע, לוקוס, לוקס א 68
 (2) שבחי חנה לאלוהים על ישוע, לוקס ב 38
 (3) הקורבן הרצוי של ישוע, עברים ט 12
4. *Apolytrōsis*
 א. גאולה בביאה השנייה (ראה מעשי שליחים ג 19-21)
 (1) לוקס כא 28
 (2) רומים ח 23
 (3) אפסים א 14; ד 30
 (4) עברים ט 15
 ב. הגאולה במוות של ישוע
 (1) רומים ג 24
 (2) א"קר א 30
 (3) אפסים א 7
 (4) קולוסים א 14
5. *Antilytron* (ראה א"טמ ב 6). קטע חשוב (כמו טיטוס ב 14) שמתחבר למוות של ישוע על הצלב. הוא היחיד שהביא קורבן ראוי, האחד שמת עבור "כולם" (ראה יוחנן א 29; ג 16-17; ד 42; א"טמ ב 4; ד 10; טיטוס ב 11; ב"פט ג 9; א"יוח ב 2; ד 14).
- ב. התפיסה התיאולוגית בברית החדשה
 1. בני האדם משועבדים לחטא (ראה יוחנן ח 34; רומים ג 10-18; ו 23).
 2. עול החטא התגלה על ידי תורת משה (ראה גלטים ג) ועל ידי הדרשה על ההר של ישוע (ראה מתי ה-ז). על פי המעשים גזר דין של בני האדם היה מוות (ראה קולוסים ב 14).

3. ישוע, שה תמים, מת עבורנו (ראה מרקוס י 45; יוחנן א 29; ב"ק ה 21). נפקדנו מחטא בשביל שנוכל לשרת את אלוהים (ראה רומים ו)
4. במשתמע, יהוה וגם ישוע הם אותם "קרובי משפחה", ששילמו את המחיר עבורנו. זה ממשיך את המטאפורה המשפחתית (כלומר, אב, בעל, בן, אח, קרוב משפחה).
5. הגאולה היא לא מחיר ששולם לשטן (היו תיאולוגיות בימי הביניים שטענו זאת), אבל הפיוס של צדקת אלוהים ודברו עם אהבתו והמחיר על הצלב. השלום הוחזר בצלב, בני האדם קיבלו סליחה על המרד, צלם האלוהים שוקם וכעת יש לנו התחברות עם אלוהים!
6. יש עדיין היבט עתידי של גאולה (ראה רומים ח23; אפסים א 14; ד 30), שיכלול תקומה מהמתים והתחברות נצחית עם אלוהים (ראה נושא מיוחד: השילוש). הגוף החדש שלנו יהיה כמו שלו (ראה א"יוח ג 2). קשה להגדיר את הפרדוקס של א"ק טו 12-19 עם א"ק טו 58-35. כמו שיש לנו גוף פיזי כך גם יהיה לנו גוף נצחי. כמו לישוע!

כט 24 הפסוק הזה הוא ההיפך מפסוקים 9-12, 14. התגלות והבנה תחזור לעם האלוהים דרך המנהיגות שלו, גם אזרחית וגם דתית! זהו הרמת העיוורון והחירשות של פרק ו 9-10!!

NASB

"מחשבה"

NKJV, NRSV, LXX, Peshitta

"רוח"

המילה העברית *רוח* (BDB 924), משומשת במובן של פעילות מנטלית (ראו. שמות כח 3; שמות לד 9; א דברי הימים כח 12; איוב כ 3; יחזקאל כ 32). זכרו, הקשר, הקשר, הקשר קובע את משמעות המילה!

ישעיהו ל'

חלוקה של קטעים לפי תרגומים מודרניים

NASB	NKJV	NRSV	TEV	NJB
יהודה מוזהר מפני הברית המצרית	אמון חסר תועלת במצרים	אודות שגרירות הנשלחה למצרים	ברית חסרת תועלת עם מצרים	נגד שגרירות מצרים
ל' 1-5 (1-5)	ל' 1-5 (1-5)	ל' 1-7 (1-5)	ל' 1-5	ל' 1-5 (1-5)
				נבואה מוספת נגד השגרירות
ל' 6-17 (6-11)	ל' 6-7 (6-7)	(6-7)	ל' 6-7	ל' 6-7
	עם מדרני	קנוניה של יהודה עם מצרים	אנשים מרדנים	ברית
	ל' 8-11 (8-11)	ל' 8-17 (8-14)	ל' 8-11	ל' 8-17 (8-11)
(14-ב12)	ל' 12-17 (14-ב12)		ל' 12-14	(12-14)
(17-ב15)	(17-ב15)	(15-17)	ל' 15-18	(15-17)
אלוהים הוא אדיב וצודק	אלוהים יחוס	תקווה לכואבים		אלוהים יסלח
ל' 18 (18)	ל' 18-22 (18)	ל' 18 (18)	אלוהים יברך את עמו	ל' 18 (18)
ל' 19-22	(19-22)	ל' 19-22	ל' 19-26	ל' 19-26 (19-26)
ל' 23-33 (27-33)	ל' 23-26 (23-26)	ל' 23-26		
	פסק דין על אשור	נבואה נגד אשור	אלוהים יעניש את אשור	נגד אשור
	ל' 27-33 (27-28)	ל' 27-28 (27-28)	ל' 27-29	ל' 27-33 (27-33)
	(29-33)	ל' 29-33		
			ל' 30-33	

מחזור קריאה שלישי

מעקב אחר כוונתו המקורית של המחבר ברמת הפסקה

זהו ספר פרשנות שמטרתו להיות מְדַרְבֵּן לימוד, מה שאומר שאתה אחראי לפרש בעצמך את הכתובים. כל אחד מאתנו חייב ללכת באור שיש לנו. אתה, כתבי הקודש ורוח הקודש בראש סדר העדיפויות בפרשנות. אתה לא צריך להשאיר את זה לפרשן.

קרא את הפרק ברציפות. זהה את הנושאים. השווה את חלוקת הנושאים שלך עם חמשת התרגומים המודרניים. אין השראה בחלוקה לפסקאות, אבל זהו המפתח לעקוב אחר כוונתו המקורית של המחבר, שזה הלב של הפרשנות. לכל פסקה של נושא אחד ויחיד.

1. פסקה ראשונה
2. פסקה שנייה
3. פסקה שלישית
4. וכו'.

תובנות הקשריות

- א. ההקשר הזה מתייחס למרידות הרבות נגד אשור אחרי המוות של סרגון השני ב-705 לפנה"ס. המרידות הללו על ידי מדינות וסל רבות רוסנו על ידי המלך החדש סנחריב.
- ב. המצרים שחזקיהו חיפש עמה ברית פוליטית/צבאית הייתה השושלת ה-25. היא הובלה על ידי המלך כוש/נוביה, שבכא, אשר ניסה באגרסיביות לאסוף את כל האומות הקטנות, מראשית נהר החידקל בגבולות מצרים, נגד אשור.
- ג. ישנם שש נבואות הוי ביחידה הספרותית הזו (כלומר, פרקים כח – לג).
 1. הוי לשבטים הצפוניים והדרומיים של ישראל, פרק כח
 2. הוי לירושלים, כט 1-4
 3. הוי למי שמחפש עזרה בבריתות פוליטיות ולא ביהוה, כט 15-24
 4. הוי לאלו אשר מחפשים עזרה ממצרים, פרק ל
 5. הוי למחפשים עזרה ממצרים, פרקים לא – לב
 6. הוי לאשור, פרק לג

לימוד מילים וביטויים

ישעיהו ל 1-5 (טקסט התנ"ך על פי המסורה בכתב יד לנינגרד)

¹ הוּי בְּנִים סוֹרְרִים נְאֻם-יְהוָה
 לַעֲשׂוֹת עֲצָה וְלֹא מִנִּי
 וְלִנְסֹךְ מִסֶּכֶה וְלֹא רוּחִי
 לַמַּעַן סְפוֹת חֲטָאת עַל-חֲטָאת;
² הַהֲלָכִים לְרִדְת מִצְרַיִם
 וּפִי לֹא שָׁאֲלוּ
 לַעֲזוֹז בְּמַעֲזוֹז פְּרָעָה
 וְלַחֲסוֹת בְּצַל מִצְרַיִם;
³ וְהָיָה לְכֶם מַעֲזוֹז פְּרָעָה לְבִשְׁת
 וְהַחֲסוֹת בְּצַל-מִצְרַיִם לְכֻלָּמָה;
⁴ כִּי-הָיוּ בְּצַעַן שְׂרָיו
 וּמִלְאֲכִיו חֲנִס יִגְיעוּ;
⁵ כֹּל הַבְּאִישׁ עַל-עַם לֹא-יִזְעִילוּ לְמוֹ
 לֹא לַעֲזֹר וְלֹא לְהוֹעִיל כִּי לְבִשְׁת וְגַם-לְחַרְפָּה;

ל 1 "הוי" ראו הערה ב-יח 1.

■ "בְּנִים סוֹרְרִים" התואר הזה רומז שתי אמיתות.

1. הם "בנים" (כלומר, צאצאים של אברהם, ירשי ההבטחות, ראו. רומים ט 4-5)
2. הם פועלים ב-"מַרְדּוּת" (Qal ACTIVE PARTICIPLE, KB 770, BDB 710), ראו. א 23), בו זה מתורגם "מורדים", הבחינו גם ב-סוה 2. המשמעות הבסיסית של השורש היא "עקשנים" (ראו. הושע ד 16). בתהלים עח 8 המילה הזו ומילה נרדפת (BDB 598) הן מקבילות (ראו. דברים א 26, 43; ט 7, 23, 24; כא 18, 20; לא 27). הגישה הזו אפיינה את עם האלוהים מימי קדם. זה חלק מקללת הנפילה! שימו לב שישעיהו מפרט מאד ספציפית מה הם עשו כדי להיקרא "בנים סוררים".
1. הם גיבשו תוכנית משלהם כדי להגן על עצמם מאשור (ראו. כט 15)

2. הם כרתו ברית פוליטית (ראו הערה למטה) עם מצרים (ראו. כ 5; לא 3; לו 9), אך התעלמו מרוחו של יהוה (הנוכחות שלו, ההבטחות וההגנה, ראו. כח 14-22; כט 15-16)

NASB, NRSV	"לעשות ברית"
NASB שוליים	"למלא מנחת שתייה"
NKJV	"לגבש תוכניות"
TEV	"לחתום על חוזים"
NJB	"לעשות בריתות"
REB	"לארוג מזימות"
LXX	"לעשות הסכם"
Peshitta	"להביא מנחות יין"

לשורש העברי הזה יש מספר משמעויות.

1. נסך, פועל, BDB 650 I בגזע Qal

א. לשפוך, מטאפורית, ישעיהו כט 10

ב. לשפוך, פשוטו כמשמעו, ישעיהו ל 1; הושע ט 4

ג. לזרוק אלילי מתכת, ישעיהו מ 19; מד 10

2. נסך, פועל, BDB 651 II מתכוון "לארוג", ישעיהו כה 7, REB

אמנם נסך (דברים לב 38) לא היה הליך ידוע בברית, זה אולי היה בגלל הטבע הדתי של הסכמות עתיקות (ראו. ישעיהו נז 6).

ל 2 "לְעוֹז... וְלִחְסוֹת בְּצַל" אלו משקפים שני מושגים (BDB 731, BDB 797 KB ו- BDB 340, KB 337, שניהם Qal INFINITIVE CONSTRUCTS) בדרך כלל משמש על יהוה, אך הם משומשים כדי לתאר את מצרים.

נושא מיוחד: המונח צל (ביחד עם ביטויים נוספים)

ביטוי זה מתקשר ל

1. "צל" כהגנה

א. של יהוה – ישעיהו טז 3-4

ב. של מצרים – ישעיהו ל 2-3

ג. של משיח יהוה – איכה ד 20

2. "צל היד", בהקשר להגנה של יהוה – תהילים קכא 5; ישעיהו מט 2; נא 16; ראו הערה בשמות לג 22)

3. "בצל קורת", ביטוי נוסף להגנה – בראשית יט 8

4. "הצל של ענן יהוה בתקופת הנדודים" (כלומר, הצל ביום והאור בלילה) – שמות יג 21-22; יד 19, 20, 24;

ישעיהו ד 6; כה 4-5; לב 1-2

5. "צל הכנף" – ביטוי לכך שאלוהים מגן עלינו מתחת לכנפיו – תהילים יז 8; לו 7; נז 1; סא 4; צא 1, 4;

ישעיהו לא 5 (אותו דימוי קיים בדברים לב 10-11; רות ב 12; מתי כג 37; לוקס יג 34)

6. "צל של עץ"

א. משל בהקשר לאבימלך – שופטים ט 15

ב. משל הנשר והיין – יחזקאל יז 23

ג. משל מצרים – יחזקאל לא 17, 6

ד. החלום נבוכדנצר – דניאל ד 12

ה. החזון של גלות ישראל – הושע יד 7

הצל היה מטאפורה עמוקה ומצילה חיים עבור אנשי שחיו בסביבה מדברית.

Copyright © 2014 Bible Lessons International

☐ "ופי לא שאלו" היהודים הללו כנראה התייעצו עם המגי (ראו. ח 19), אך לא עם נביא יהוה (פשוטו כמשמעו "מבלי לשאול את פי", ראו. שמות ד 16; יהושע ט 14).

ל 3 אין שום תקווה במצרים (ראו. פסוקים 3, 5, 7; כ 5-6; לו 6). באופן מדהים יהודה עזבה את אלוהי הברית שלה עבור הגנה מהמעבידים הקודמים שלה! יהודה תעשה זאת שוב בימיו של ירמיהו (ראו. ירמיהו ב 13; מב 18-22)!

ל 4 "ומלאכיו" לטקסט המסורתי יש את "שלו", אשר אחריו עוקבים רוב התרגומים באגלית. NASB עלול להצהיר שה-"מלאכים" הללו מתייחסים למנהיגים של פרעה (ראו. יט 11), אך בהקשר זה מתייחס לנציגים של חזקיה המחפשים ברית פוליטית/צבאית עם מצרים.

☐ "בצען... חנס" אלו היו שתי ערים אשר שוחררו לאחרונה על ידי השושלת ה-25. השתמשו בהן כדי להראות את כוח הצבא של מצרים.

שתי הערים המוזכרות מתחברות לאזור הדלתא של הנילוס.

1. צען גם ידועה בתור טאניס או אווריס (ראו. במדבר יג 22; תהלים עח 12, 43; ישעיהו יט 11)
2. חנס אינה ידועה (LXX משמיט אותה), אך אפשרי שהיא מתחברת לתחפנחס (ראו. ירמיהו ב 16; מג 7, 8, 9; מד 1; מו 14), מבצר קרוב. מלומדים מסוים מקשרים את השם הזה להרקליאופוליס מגנה מפני שהיא הייתה עיר בירה אזורית במהלך השושלת הנובית.

ל 5

NASB, NKJV	"מבושים"
NRSV	"בושת"
TEV	"חרטה"
NJB	"מאוכזבים"

כל התרגומים הללו באנגלית בחרו באופציית Qere (כלומר, קריאה שולית) של המלומדים המסורתיים (הביש, BDB 101, KB 116, *Hiphil* PERFECT, שם עצם [BDB 102] משומש מאוחר יותר בפסוק הזה). לטקסט המסורתי (כתיב *Kethib*) יש את "גרמו לסרחון" (הבאיש, BDB 92, KB 107, *Hiphil* PERFECT; הפועל משומש ב-2 ושם העצם ב-לד 3).

ישעיהו ל' 17-6 (טקסט התנ"ך על פי המסורה בכתב יד לניגוד)

⁶משא בהמות נגב בארץ צרה
 וצוקה לביא וליש מהם אפעה
 ושרף מעופף ישאו על-כתף עירים חילהם
 ועל-דבשת גמלים אוצרתם על-עם לא יועילו;
⁷ומצרים הגל וריק יעזרו
 לכן קראתי לזאת רהב הם שבת;
⁸עתה בוא כתבה על-לוח אתם
 ועל-ספר חקה ותהי ליום אחרון לעד עד-עולם;
⁹כי עם מרי הוא בנים כחשים
 בנים לא-אבו שמוע תורת יהוה;
¹⁰אשר אמרו לראים לא תראו
 ולחזים לא תחזו-לנו נכחות
 דברו-לנו חלקות חזו מהתלות;
¹¹סורו מני-דרך הטו מני-ארח
 השביתו מפנינו את-קדוש ישראל;
¹²לכן כה אמר קדוש ישראל יען מאסכם בדבר הזה
 ותבטחו בעשק ונלוז ותשענו עליו;
¹³לכן יהיה לכם העון הזה כפרץ נפל
 נבעה בחומה נשגבה
 אשר-פתאם לפתע יבוא שברה;
¹⁴ושברה כשבר נבל יוצרים כתות לא יחמל
 ולא-ימצא במכתתו חרש לחתות אש מיקוד
 ולחשף מים מגבא;
¹⁵כי כה-אמר אדני יהוה קדוש ישראל
 בשובה ונחת תושעון
 בהשקט ובבטחה תהיה גבורתכם ולא אביתם;
¹⁶ותאמרו לא-כי על-סוס ננוס על-כן תנוסון
 ועל-קל נרכב על-כן יקלו רדפיקם;
¹⁷אלף אחד מפני גערת אחד מפני
 גערת חמשה תנסו עד אם-נותרתם
 כתן על-ראש ההר וכנס על-הגבעה;

ל 7-6 זה מתאר את הקרואונים של יהודה אשר נשלחו דרך המדברים היהודיים והמצריים המסוכנים (כלומר, 6ב,ג), ונשאו מתנות (פסוק 6ד, ה) בניסיון ליצור ברית פוליטית עם מצרים (כלומר, רהב, BDB 923, ראו הערה ב-כז 1).
 ה-NASB Study Bible מעיר כי שהקרוואן אולי היה צריך לקחת את הדרכים האחוריות של מצרים בגלל השליטה האשורית על הדרכים הראשית לקרוואנים (עמוד 997, גם *Bible Background Commentary*, IVP, עמוד 621).

ה-NIDOTTE, כרך 3, עמוד 87, מעיר שזה אולי מציג יציאת מצרים הפוכה. אך אני חושב שמבחינת ההקשר האופציה הראשונה (כלומר, ברית פוליטית) הכי מתאימה. פירטתי כמה מהאפשרויות הפרשניות להמחשה.

1. כמה עמומה השירה העברית יכולה להיות
2. כיצד ניתן לראות רמיזות שונות מאחורי מילים ומשפטים שונים
3. להדגיש שוב את החשיבות של מציאת נקודה ראשית בסטרופה והקשר שלה להקשר הגדול יותר ולא לבסס את התאולוגיה הראשית של אדם על הפרטים של שירה עברית

ל 6 שימו לב ל-"בהמות" (BDB 96) של הנגב (BDB 616) אשר מפורטות.

1. לביא, BDB 522
2. ליש, BDB 539
3. אפעה, BDB 821
4. שרף מעופף, BDB 977 עם בינוני *Polel* "מעופף" (BDB 733, KB 800), ראו הערה ב-יד 29
5. עירים, BDB 747
6. גמלים, BDB 168

במדבר א – ד מדברים על הסכנה של מסע, בעוד ש-ה – ו מדברים על העול של הבהמות אשר סוחבים את התמריץ הכספי.

ל 7

NASB	"רהב אשר הושמדה"
NKJV	"רהב-הם-שבת" ("רהב יושבת בחוסר מעש")
NRSV	"רהב אשר יושבת בשקט"
TEV	"אז כינתי את מצרים, 'הדרכון הבלתי מזיק'"
NJB	"אז קראתי לה 'רהב שהתמוטטה'"

לטקסט המסורתי יש את "רהב הם שבת". רהב מתייחס למצרים. (ראו הערה מלאה ב-נא 9). ה-USB Hebrew Text Project נותן לטקסט המסורתי "הם מוגבלים" ציון של "B" (ספק מסוים). הנקודה כולה היא שמצרים לא יכולה לעצור או אפילו לעזור נגד הפלישה של אשור על פלסטין. הנחש (רהב, BDB 923, KB 1193) חסר שיניים!

ל 8 יש שתי סיבות להחזקת רשומה בכתב (1) אלוהים רוצה עדות כתובה של מרד העם שלו כך ברגע שיעלה אותם למשפט, העדות תהיה ברור (ראו. ח 1; חבוק ב 2) ו- (2) להראות את השליטה שלו על ההיסטוריה, ועל ידי כך לאשר את עצמו והנביא שלו כך שהדורות הבאים יוכלו לסמוך על המילה שלו.
 יש מספר פקודות בפסוק הזה.

1. בוא, BDB 97, KB 112, Qal IMPERATIVE
 2. כתבה, BDB 507, KB 503, Qal IMPERATIVE
 3. על ספר חוקה, BDB 349, KB 347, Qal IMPERATIVE
 4. ותהי ליום אחרון לעד עד עולם, BDB 224, KB 243, Qal JUSSIVE
- לטקסט המסורתי יש את "עד" (BDB 723), "לעד" (BDB 761, ראו. NKJV, NJB, LXX, Peshitta), אך השורש, עד, בדרך כלל פירושו "נצח" (כלומר, "קטע של זמן", דומה ל-*לעולם*). לעתים קרובות תרגומים באנגלית לא משקפים במלואם את הטווח הקטע האפשרי של המושגים העבריים. זאת הסיבה מדוע השוואה של התרגומים באנגלית כה עוזרת.

ל 9 "כי עם מרי הוא בנים נחשים

בנים לא-אבו שמוע

תורת יהנה" ראו פסוק 1; א 2-3; ו 9-10; כט 9-12

הפעלי "לא אבו שמוע" (Qal INFINITIVE CONSTRUCT, KB 1570, BDB 1033) מציין "לשמוע כדי לעשות" (כלומר, דברים ד 1; ו 4). הקונספט הזה של אורח חיים בתגובה להתגלות שמיימית הוא הלב של אמונה של הברית הישנה (ראו. דברים כט 4). כפי שהפסוק הזה מראה בבירור, ציות הוא חלק מהבעיה החוזרת של אנושות

נפולה. החולשה של הברית הישנה היא לא ההתגלות שלה, אלא שותפי הברית האנושיים (ראו. גלטים ג). כאן הוא הצורך ב"ברית חדשה" (ראו. ירמיהו לא 31-34; יחזקאל לו 22-38). הברית החדשה, כמו הראשונה, מיועדת כדי לקדם אחווה בין אלוהים לאנושות וְ כדי לגלות את האופי של אלוהים לעולם נפול. ציות הוא חיוני בשניהם (ראו. מתי יא 29; לוקס ו 46).

ל 10-11 היהודים חסרי האל לא רק לא רוצים לעקוב אחר יהוה, הם לא רוצים לשמוע מהשליחים שלו!

1. לרואים לא תראו
 - א. רואים, KB 1157, BDB 906, Qal ACTIVE PARTICIPLE
 - ב. לא תראו, KB 1157, BDB 906, Qal IMPERFECT בשלילה
2. לחוזים, לא תחזו
 - א. חוזים, BDB 302
 - ב. לא תחזו, KB 301, BDB 302, Qal IMPERFECT בשלילה
3. דברו לנו חלקות, KB 210, BDB 180, Piel IMPERFECT
4. חזו מהתלות, KB 301, BDB 302, Qal IMPERATIVE "מהתלות" (BDB 1122) נמצא רק כאן. הם רצו כל מסר חוץ מהמסר של יהוה!
5. סורו מני דרך, (פשוטו כמשמעו "זוזו מהדרך"), KB 747, BDB 693, Qal IMPERATIVE
6. הטו מני אורה, KB 692, BDB 639, Hiphil IMPERATIVE
7. השביתו מפנינו את קדוש ישראל (פשוטו כמשמעו "הסירו מפנינו"), KB 1407, BDB 991, Hiphil IMPERATIVE

אלו הצהרות מזעזעות. ישעיהו משתמש בהתקפה חריפה כדי להביע את נקודתו בכוח. האנשים הללו הם יהוואיסטים רק בשם!

ל 10 "ראים" המושג הזה (BDB 909) קשור בבירור לפועל השכיח "לראות" (BDB 906).

נושא מיוחד: מונחים שונים בעברית למילה נביא

מונחי מקרא

1. *ro'eh* = "רואה" (BDB 906, KB 1157), א"ש ט 9. זו התייחסות לתרגום של המילה נביא, אשר מתקשרת לשורש "לקרוא". *ro'eh* זו מילה נוספת לנביא.
2. *hozeh* = "חוזיה" (BDB 302, KB 301), ב"ש כד 11; עמוס ז 12. עוד מילה נרדפת ל *ro'eh*. המילה מתקשרת למונח "לראות/לחזות חזון". צורה זו לרוב מתייחסת לנביאים.
3. *nabi* = "נביא" (BDB 611, KB 661), מקור של הפועל האכדי *nabu* = "לקרוא" וערבית *naba'a* = "לנבא". זהו המונח הכי נפוץ בברית הישנה. הוא מופיע מעל 300 פעמים. האטימולוגיה המדויקת של המונח אינה ודאית, אך במילה "לקרוא" היא הכי מתאימה. יתכן שניתן להבין מונח זה כאשר נלמד על הדרך שבה יהוה השתמש באהרון ביחסים בין משה לפרעה (ראו שמות ד 10-16; ז 1; דברים ה 5). נביא הוא מישהו מדבר בשם אלוהים לעם (ראו עמוס ג 8; ירמיהו א 7, 17; יחזקאל ג 4).
4. שלושת המונחים בדברי הימים א' פרקים כט 29; שמואל - *ro'eh*; נתן - *nabi*; גד - *hozeh*.
5. הביטוי *ish ha' - elohim*, "איש האלוהים", הוא תואר למישהו שמדבר בשם אלוהים. הוא מופיע 76 פעמים בברית הישנה בהקשר ל "נביא".
6. בברית החדשה למילה "נביא" יש שני מקורות ביוונית
 - א. *pro*, פירוש המקור "לפני" או "עבור"
 - ב. *phemi*, פירוש המקור "לדבר"

ל 12 "ותבטחו" הפועל הזה (Qal IMPERFECT, KB 120, BDB 105) משמש לעתים קרובות בישיעיהו.

1. תבטחו באלוהים, ראו. יב 2; כו 3, 4; לו 7, 15; לז 10; נ 10 (בשם אדוני)
2. לבטוח בדברים
 - א. ל 12, דיכוי ורמאות
 - ב. לא 1, צבא מצרים
 - ג. לו 6, 9, מצרים
 - ד. מב 17, אלילים
 - ה. מז 10, רשעות
 - ו. נט 4, בלבול

■ **"תִּשְׁעוּ"** הפועל הזה (*Niphal IMPERFECT*, KB 1612, BDB 1043) מקביל ל"לבטוח" (ראו. ב דברי הימים יג 18; יד 11; טז 7, 8). זה נמצא רק כאן בגזע *Niphal* ומשמש מספר פעמים בישיעהו (ראו. י 20 [פעמיים]; לא 1; נ 10). זה פשוטו כמשמעו מתכוון "להישען" או "לתמוך בעצמו" (ראו. בראשית יח 4).

ל **13-14** אלו שתי מטאפורות המשמשות עבור הרס שיגיע: (1) קריסת קיר מתקרבת ו- (2) התנפצות מוחלטת של סיר חרס.

ל **15** שימו לב לשמות של אלוהי יהודה.

1. אדוני יהוה (אדוני אלוהים)

2. קדוש ישראל, ראו. פסוקים 11, 12

אלו הם תארים של ברית! (ראו נושא מיוחד ב-א 1). אלו היו אמורים להיות אנשי ברית!

■ **"בְּשׁוּבָה וְנַחַת תִּשְׁעוּ"** פסוקים 15-17 מתארים שתי תגובות של הבטחות אלוהים. פסוק 15 מתאר אמונת אמת (ראו. תהלים קיח 6-9), בעוד שפסוקים 16-17 מתארים אמונת שקר.

ישועה (*Niphal IMPERFECT*, KB 448, BDB 446) מתואר עם שתי שמות עצם.

1. שובה (פשוטו כמשמעו "לשוב"), KB 1435, BDB 1000; זה מושג נדיר שנמצא רק כאן. מלומדים

מסוימים מציעים קשר עם מיכה ב 8, אך זה לא בטוח. השורש הבסיסי, שוב, "לשוב" ומתאים להקשר

2. נחת, I BDB 629, KB 692 II, מתכוון, "רוגע", "סבלנות", "שלום"

א. איוב יז 16; קהלת ו 5, מנוחה במוות

ב. משלי כט 9, אין מנוחה לאויל

ג. ישעיהו ל 15, יכול להיות מנוחה ממלחמה, על בסיס המקביל במיכה ב 8, מספר 1 למעלה

האוונגליסט שבי רוצה להפוך את מפתחות המילים הללו, "תושעון", "שובה", ו- "נחת", למסר בשורה, אך זאת

לא הברית החדשה! זוהי סטרופה על יהודה שמחפשת ברית צבאית עם מצרים. היא התרחקה מאלוהיה ולא נחה בו (ראו. 15ד).

■ **"בְּהִשְׁקֵט וּבְבִטְחָה תִּהְיֶה גְבוּרַתְכֶם"** השורה הזאת מקבילה לשורה מעל, אז יש ארבעה מושגים המשומשים בפנייה של יהוה אליהם.

1. שובה, ראו למעלה

2. נחת, ראו למעלה

3. שקט, *Hiphil INFINITIVE ABSOLUTE*, KB 1641, BDB 1052, ראו. ז 4; לב 17

4. בבטחה, BDB 105, ראו. לב 17

זכרו שזהו מקביל תאולוגי לקריאה של ישעיהו לאחז "הִשְׁמַר וְהִשְׁקֵט אֶל-תִּירָא וְלִבְבְּךָ אֶל-יְרֵךְ" ב-ז 4. כעת

יהוה פונה לחזקה עם אותו המסר! תבטחו בי!

ל **16** **"עַל-כֵּן יִקְלוּ רַדְפֵיכֶם"** יהודה סמכה על כוח צבאי אשר היא תכננה לקבל ממצרים (ראו. ב 6-7; לא 1). למרות זאת, כשהיא סמכה על מהירות פרשי שכירי החרב שלה, אלוהים מצהיר את מהירות הצבא האשורי המחליף שלו.

ל **17** **"אֶלֶף אֶחָד מִפְּנֵי גְעַרַת אֶחָד"** זוהי טרמינולוגית מלחמת קודש (ראו. ויקרא כו 8; דברים לב 30; יהושע כג 10). היא נלקחה מיציאת מצרים ומסע הכיבוש של פלסטין. למרות זאת, המצב התהפך כעת כשאלוהים בצד של אשור.

ישעיהו ל 18 (טקסט התנ"ך על פי המסורה בכתב יד לניגוד)

¹⁸ וְלֹכְן יַחְכָּה יְהוָה לְחַנְּנֶכֶם

וְלֹכְן יְרוּם לְרַחֲמֶכֶם

כִּי-אֱלֹהֵי מִשְׁפַּט יְהוָה

אֲשֶׁרֵי כָל-חֹכְמֵי לֹ;

ל **18** **"יַחְכָּה יְהוָה לְחַנְּנֶכֶם"** איזה פסוק נהדר (והיפוך מזעזע) אשר חושף את אופיו של יהוה.

1. יחכה יהוה לחננכם

א. יחכה (פשוטו כמשמעו "מחכה"), *Piel IMPERFECT*, KB 313, BDB 314

ב. חננכם, *Qal INFINITIVE CONSTRUCT*, KB 334, BDB 335

2. ירום לרמכם

א. ירום (פשוטו כמשמעו "ברם"), Qal IMPERFECT, KB 1202, BDB 926

ב. חרמכם, Piel INFINITIVE CONSTRUCT, KB 1216, BDB 933

בני אדם חייבים לסמוך על דמותו של אלוהים. הוא רוצה לברך (BDB 80) את כל חוכי לו (פשוטו כמשמעו "לחכות", אותו הפועל כמו במספר 1 למעלה, אך כאן זה Qal ACTIVE PARTICIPLE, ראו. כה 9; כו 8; לג 2; תהלים לג 20).
ה- "לחכות" הזה מבטא נקודת מבט בוטחת, סבלנית לנוכחות, הבטחות ומטרות יהוה (ראו. מח 9-11; הושע יא 11-8), אפילו בזמנים של משבר וחוסר בטחון.

ישעיהו ל 19-22 (טקסט התנ"ך על פי המסורה בכתב יד לניגרד)

¹⁹כי-עם בציון ישב בירושלם בכו לא-תבכה חנון יחנך לקול זעקך כשמעתו ענך; ²⁰ונתן לכם אדני לחם צר ומים לחץ ולא-יכנף עוד מוריק והיו עיניך ראות את-מוריק; ²¹ואזניך תשמענה דבר מאחריך לאמר זה הדרך לכו בו כי תאמינו וכי תשמאלו; ²²וטמאתם את-צפוי פסילי כספך ואת-אפדת מסכת זהבך תזרם כמו דוה צא תאמר לו;

ל 19-22 הבחינו מה יהוה יעשה בעתיד ליהודה נאמנה, שמביע חרטה.

1. בכו לא תבכה – זהו מודגש. ה-Qal INFINITIVE ABSOLUTE וה-Qal IMPERFECT VERB של אותו השורש (KB 129, BDB 113). היום החדש הזה גם מוזכר ב-כה 8; ס 20; סא 1-3.
 2. חנון יחנך – זה מודגש על ידי שימוש ב-Qal INFINITIVE ABSOLUTE ו-Qal IMPERFECT VERB של אותו השורש (KB 334, BDB 335; ראו הערה בפסוק 18).
 3. לקול זעקך כשמעתו – Qal INFINITIVE CONSTRUCT, KB 1570, BDB 1033
 4. ענך – Qal PERFECT, KB 851, BDB 772, ראו. נח 9; סה 24 (כלומר, הברית פעילה וחזקה)
 5. ולא יכנף עוד מוריק – Niphal IMPERFECT, KB 486, BDB 489. זהו מושג נדיר הנמצא רק כאן. זה פשוטו כמשמעו מתכוון "לדחוף לפינה" (NKJV). ה-NASB מקבל את "יכנף" משורש ערבי, "להקיף" או "לשמור".
 6. היו עיניך רואות את מוריק – Qal ACTIVE PARTICIPLE, KB 1157, BDB 906
 7. אוזניך תשמענה דבר מאחריך – Qal IMPERFECT, KB 1570, BDB 1033. זהו ההיפוך של ו 9-10 והחזרה של דברים כט 4. ה"דבר" (BDB 182) אשר הם ישמעו הוא המשך הפסוק, אשר הוא מטאפורות לאורח חיים באמונה.
 - א. הדרך, BDB 202 (כלומר, חיי ברית, ראו. לה 8-9; מב 16; תהלים כה 8-9)
 - ב. לכו בו, Qal IMPERATIVE, KB 246, BDB 229 (ראו. ויקרא כו 3; דברים ח 6; י 12; יא 22; כח 9; א מלכים ו 12; ח 36, 61; ב דברי הימים ו 16, 27; נחמיה י 29; ישעיהו ב 3; ירמיהו ו 16; מד 10, 23; יחזקאל ה 6-7; יא 20; יח 17; כ 13, 16, 19, 21; לג 15; לז 24; דניאל ט 10; מיכה ד 2)
 - ג. כי תאמינו וכי תשמאלו (עוד ניב המתקשר ל-להישאר בדרך)
 8. תתרחקו מהאלילים שלכם
 - א. טמאתם, Piel PERFECT, KB 375, BDB 379
 - ב. תזרם, Qal IMPERFECT, KB 280, BDB 279
 - ג. צא תאמר לו, Qal IMPERATIVE, KB 425, BDB 422
- ישעיהו ייחודי בהצהרה שלו שירושלים אף פעם לא תיפול, אך ירמיהו מצהיר שהיא כן. שניהם מצהירים שהיא תשוקם אם וברגע שהיא תשוב ליהוה!

ל 20 בפסוק הזה יש מספר אישיות מוזכרות.

1. "אדוני" – אדון
2. "מוריק" (פעמיים)
3. "לכם" (כלומר, יהודים, גוף רבים)
ה"מורה" יכול להתייחס ל-
 1. יהוה (רבים של ריבונות, TEV, ראו. מה 15, "אתה אלוהים שמסתיר את עצמו", אך פועל שונה)
 2. משיח (נציגו של יהוה)
 3. נביאים/כוהנים (כלומר, שיקום של התגלות אמת, ראו. תהלים עד 9)המושג "מורה" (מוריק, BDB 435) יכול להיות מובן כ-
 1. גוף יחיד, John J. Owens, Analytical Key to the OT, עמוד 90, ראו NASB, JPSOA, NRSV, ASV

ל 22

NASB	"דבר טמא"
NKJV	"דבר לא נקי"
NRSV	"כמו סמרטוטים מטונפים"
NJB	"כמו הדברים המזוהמים"
Peshitta	"כמו מים מלוכלכים של אישה במחזור"

זהו המושג (BDB 188) אשר מציין את הסמרטוטים המשושמים במהלך המחזור של האישה (ראו. ויקרא טו 33; כ 18). זה היה יכול להיות ניב תרבותי חזק של דבר טמא טקסית אשר חייבים להפריד (ראו. סד 6).
ה-LXX (REB) לוקח את המילה הבא "צא" (KB 425, BDB 422) כמושג דומה, "צואה", אשר יהיה ניב תרבותי נוסף לטומאה טקסית.

ישעיהו ל 23-26 (טקסט התנ"ך על פי המסורה בכתב יד לנינגרד)

²³ וְנָתַן מָטַר זָרְעָךָ אֲשֶׁר-תִּזְרַע אֶת-הָאֲדָמָה וְלָחֵם תִּבּוֹאֵת הָאֲדָמָה וְהָיָה דֶשֶׁן וְשִׁמֵן יִרְעָה מִקִּינֵיךָ בַּיּוֹם
הַהוּא כִּי נִרְחַב; ²⁴ וְהָאֲלָפִים וְהָעֵרִים עֲבָדֵי הָאֲדָמָה בְּלִיל חֲמִיץ יֹאכְלוּ אֲשֶׁר-זָרָה בְּרַחַת וּבִמְזָרָה; ²⁵ וְהָיָה עַל-כֵּל-
הַר גְּבָה וְעַל כָּל-גִּבְעָה נִשְׂאָה פְּלָגִים יְבֵלִי-מַיִם בַּיּוֹם הַרְג רַב בְּנֶפֶל מִגְדָּלִים; ²⁶ וְהָיָה אֹר-הַלְבָּנָה כְּאֹר הַחֲמָה וְאֹר
הַחֲמָה יִהְיֶה שְׁבַעֲתַיִם כְּאֹר שְׁבַעֲתַיִם הַיָּמִים בַּיּוֹם חֲבֹשׁ יִהְיֶה אֶת-שִׁבְר עֵמוּ וּמִחֵץ מִכְתּוֹ יִרְפָּא;

ל 26-23 זה מתאר את הברכות החקלאיות ושל הרועה אשר הובטחו לזרע אברהם אם ילכו בברית יהוה (ראו. ויקרא כו ודברים כז – כח).

1. גשם בזמן המתאים, פסוקים 23, 25, ראו. לה 6, 7; מא 18; מג 19, 20
2. יבולים טובים, פסוק 23
א. דשן (BDB 206)
ב. שמן (BDB 1032)
3. מרעה ירוק לחיות המשק, פסוק 23, ראו. לב 20
4. אוכל מיוחד לחיות המשק העובדות, פסוק 24 (מושג BDB 330 נמצא רק כאן)
5. אויבים יובסו, פסוק 25 ("על כל הר גבוה"). אותו הניב היה משמש עבור פולחן בעל בהושע)
6. הרבה אור לבריאות וגדילה, פסוק 26, ראו. ס 20-21 (שבע מהווה בתור סמל של כמות מושלמת ואור מהווה סמל לנוכחות של אלוהים, כלומר, שמו, פסוק 27)

ל 26 ברכות השיקום הללו (ראו. יא 9-6; רומים ח 18-22) הם אחרי

1. היום הרג רב בנפול מגדלים, פסוק 25
2. ביום חבוש יהוה את שבר עמו, פסוק 26
3. מחץ מעתו ירפא, פסוק 26

■ "מחץ מכתו ירפא" המשפט הזה ואחרים כמוהו (כלומר, דברים לב 39; א שמואל ב 6; ב מלכים ה 7; איוב ה 18; ישעיהו מה 7; ירמיהו א 10; כד 6; לא 28; הושע ו 1; עמוס ג 6) גרמו למודרניים להטיל ספק בדמותו של אלוהים. כל אלו הינן דרכי ניב להצהרת מונותאיסטיות (כלומר, אך ורק סיבתיות אחת). אנשים מערביים מודרניים מניחים שיש סיבות רבות בחוויות וההיסטוריות שלהם. כתבי הקודש מצהירים על ריבונותו של אלוהים בכל האזורים של המציאות. הוא נוכח ופעיל!

ישעיהו ל' 27-33 (טקסט התנ"ך על פי המסורה בכתב יד לנינגרד)

²⁷ הִנֵּה שֵׁם-יְהוָה בָּא מִמְרָחֵק בְּעַר אַפּוֹ
וְכַבֵּד מִשָּׂאָה שִׁפְתָיו מִלֵּאוּ זַעַם
וּלְשׁוֹנוֹ כָּאֵשׁ אֲכָלֵת;
²⁸ וְרוּחוֹ כְּנַחַל שׁוֹטֵף עַד-צֹאֵר יַחְצָה
לְהִנְפֶה גוֹיִם בְּנֶפֶת שׁוֹא
וְרָסַן מִתְּעָה עַל לַחֵי עַמִּים;
²⁹ הַשִּׁיר יִהְיֶה לָכֶם כְּלִיל הַתְּקֵדֶשׁ-חַג
וְשִׁמְחַת לִבָּב כְּהוֹלֵךְ בְּחִלְיֵל לְבוֹא

בַּהֲרֵ-יְהוָה אֶל-צוֹר יִשְׂרָאֵל;
³⁰וְהִשְׁמִיעַ יְהוָה אֶת-הוֹד קוֹלוֹ
 וְנָחַת זְרוּעוֹ יִרְאֶה בְּזַעַף אַף
 וְלֹהֵב אֵשׁ אוֹכְלָה נֶפֶץ וְזָרֵם וְאָבֵן בְּרֹד;
³¹כִּי-מִקּוֹל יְהוָה יַחַת אֲשׁוֹר בְּשִׁבְטֵי יָנָה;
³²וְהָיָה כָּל מַעְבֵּר מִטָּה מוֹסְדָה
 אֲשֶׁר יֵנִיחַ יְהוָה עָלָיו בְּתַפִּים
 וּבְכִנּוּרוֹת וּבְמִלְחָמוֹת תִּנּוּפָה נֶלְחַם-בָּהּ (בָּם);
³³כִּי-עָרוֹף מֵאֲתָמוֹל
 תִּפְתָּה גַם-הוּא (הִיא)
 לַמֶּלֶךְ הַיּוֹם הַעֲמִיק הַרְחֵב מִדְּרַתָּה אֵשׁ
 וְעַצִּים הַרְבֵּה נִשְׁמַת יְהוָה כְּנַחַל גְּפְרִית בְּעָרָה בָּהּ;

ל 27-33 הסטרופה הזו משקפת את הדין של אלוהים על אשור בניב של התגלות כסופה מתקרבת (ראו. שמות יט 16; שופטים ה 4-5; תהלים יח 7; נ 3-5; חבקוק ג 3-4).

1. אלמנטים של התגלות – פסוקים 27, 30א-ג, 33
2. אלמנטים של סופה – פסוקים 28, 30
3. אלמנטים של שיקום – פסוק 29
4. אלמנטים של משפט – אשור, פסוקים 31-33

ל 27

NASB	"דחוס עשנו"
NKJV	"כבד עולו"
NRSV	"בעשן עולה סמיך"
NJB	"כבד איומו"

לטקסט המסורתי מופיה המילה כבד, BDB 457, KB 451, מבנה BDB 673, "כבד משאה". המילה הראשונה יכולה להתכוון

1. להיות כבד
2. כבד משקל
3. מכביד
4. מכובד

המושג השני (לא ברור, BDB 673, KB 640) נמצא רק כאן בברית הישנה. BDB אומר שזה מתכוון "המרומם" (ענן). KB אומר שזה מתכוון "להרים, להתעלות", אך זה גם רושם את שופטים כ 38-40 כמקביל בו, לא ברור, פסוק 38, מציין עשן עולה מעיר אשר נשרפת. ההקשר של ל 27 הוא אחד של התגלות ומשפט, שניהם מתאימים.

1. התעלות, מציין ענן (כלומר, שכילה)
2. עשן כבד

ל 28 "עַד-צֹאֵר" אותו הניב שומש לפלישה האשורית ב-ח 8. כאן הניב מתהפך ויהוה נלחם בצידה של יהודה נגד אשור.

ל 29 "בַּהֲרֵ-יְהוָה אֶל-צוֹר יִשְׂרָאֵל" אלו הם ניבים עבור בית המקדש בירושלים בגלל המקבילות. לעתים קרובות "צור" מתייחס ליהוה עצמו (ראו. יז 10; דברים לב 4, 18, 30; א שמואל ב 2; תהלים יח 2, 31, 46; כח 1; לא 3; מב 9).

ל 30 "קוֹלוֹ" פשוטו כמשמעו "מלכות" (BDB 217) הקול שלו". רצונו של אלוהים מתמלא דרך דיבור (כלומר, בריאה, בראשית א). הקול שלו אפקטיבי (ראו. ישעיהו מה 23; נה 11; מתי כד 35). הדימוי של ישוע עם החרב פיפיות (ראו. עברים ד 12) היוצאת מהפה (ראו. ישעיהו מט 2; התגלות א 16; ב 12, 16; יט 15) הינו מקביל תאולוגית, כמו ה-"שבט פי"ו" בישעיהו יא 4.

❏ "אָבֵן בְּרֹד" אלוהים השתמש בהם ביהושע י 11 כדרך להביס את הכנענים ולתת ניצחון לישראל (ראו. יהושע י 14, 42; כד 3, 10).

ל 31

NASB, TEV, NJB	"יבועת"
NKJV	"יוכה"
NRSV	"יוכה אימה"
JB	"ייהרס"
LXX, Peshitta	"יובס"

הפועל (Qa/IMPERFECT, KB 365, BDB 369) פשוטו כמשמעו מתכוון "ינופץ", המציין תבוסה מוחלטת בקרב שלפניו עומד פחד מאלחש ומשתק מהתבוסה הקרובה (ראו. ז 8; ח 9 [שלוש פעמים]; ט 4; כ 5; ל 31; לא 4, 9; לז 27; נא 6, 7). יהוה נלחם בצד העם שלו נגד אשור. הפחד, הפאניקה והחוסר ניסיון של ישראל ויהודה מורגש עכשיו על ידי אשור (מטה זעמי, ראו. י 5).

❶ **"בשָׁבַט יָכָה"** בישעיהו י 5, אשור נקראת "מטה זעמי", אך כאן התפקידים מתחלפים ואלוהים חוזר לצד העם שלו. המטה עכשיו מרגיש את השבט!

ל 32 המשפט של האדון מתבטאת על ידי הניב של מכות עם שבט. זה אפשרי ששתי השורות הבאות (ראו. פסוק 32ג, ד) מתארות

1. מכות הניתנות בקצב מוזיקלי של שמחה
2. ששמחתה של יהודה באה בעקבות תבוסת אשור בידי יהוה (ראו. פסוק 32ד)

ל 33 "תִּפְתָּה" זוהי המילה העברית עבור "מקום שריפה" (BDB 1075). זה משמש לעתים קרובות בקשר לעבודת האל *מולך*. כאן ההקשר עלול לרמוז

1. מקום הקרבת קורבנות ליהוה אשר הוכן על ידי המלך והעם המשוקם
 2. מדורת הלוויה למלך אשור שהכין יהוה עצמו (ראו. לא 9)
 3. "המלך" אשר מתייחס ל-*מולך*, אל האש הפיניקי (ראו. ויקרא יח 21)
- בהקשר מספר 2 הכי מתאים.

ישעיהו ל"א

חלוקה של קטעים לפי תרגומים מודרניים

NASB	NKJV	NRSV	TEV	NJB
עזרה לא במצרים אלא באלוהים	הטיפשות בלא לבטוח באלוהים	נגד מצרים	אלוהים ישמור על ירושלים	נגד ברית המצרים
ל"א 1-3 (1-3)	ל"א 1-3 (1-3)	ל"א 1-3 (1-3)	ל"א 1-3	ל"א 1-3 (1-3)
	אלוהים יגאל את ירושלים	נגד סנחריב		נגד אשור
ל"א 4-5 (4-5)	ל"א 4-5 (4-5)	ל"א 4-9 (4-5)	ל"א 4-5	ל"א 4-9 (4-9)
ל"א 6-9 (6-9)	ל"א 6-9 (6-9)	ל"א 6-9 (6-9)	ל"א 6-9	

מחזור קריאה שלישי

מעקב אחר כוונתו המקורית של המחבר ברמת הפסקה

זהו ספר פרשנות שמטרתו להיות מדריך לימוד, מה שאומר שאתה אחראי לפרש בעצמך את הכתובים. כל אחד מאתנו חייב ללכת באור שיש לנו. אתה, כתבי הקודש ורוח הקודש בראש סדר העדיפויות בפרשנות. אתה לא צריך להשאיר את זה לפרשן.

קרא את הפרק בציפות. זהה את הנושאים. השווה את חלוקת הנושאים שלך עם חמשת התרגומים המודרניים. אין השראה בחלוקה לפסקאות, אבל זהו המפתח לעקוב אחר כוונתו המקורית של המחבר, שזה הלב של הפרשנות. לכל פסקה של נושא אחד ויחיד.

1. פסקה ראשונה
2. פסקה שנייה
3. פסקה שלישית
4. וכו'.

תובנות הקשריות

א. פרקים לא – לב הם יחידה ספרותית אשר מתמודדת עם אותו האירוע ההיסטורי כמו כט 15 – ל 33. חזקיה ניסה לחפש ברית עם מצרים כדי להגן על עצמם מתוקפנות אשורית, אך ב-701 לפנה"ס סנחריב פלש ליהודה והרס ארבעים ושישה ערים מוקפות חומה, אם כי ירושלים עצמה לא נפגעה.

ב. ל-Anchor Bible יש טבלה מעניינת שמראה את תנודות האופי הנבואי בין משפט לתקווה (עמוד 426).

הבטחה	איום
כח 16-17	כח 14-15
כט 5-8	כט 1-4
כט 17-21	כט 15-16
ל 29-33	ל 1-17
לא 4-5, 8-9	לא 1-3

לימוד מילים וביטויים

ישעיהו לא 1-3 (טקסט התנ"ך על פי המסורה בכתב יד לנינגרד)

¹הוּי הַיְרָדִים מְצָרִים לְעֶזְרָה

עַל-סוּסִים יִשְׁעֵנוּ

וַיִּבְטְחוּ עַל-רֶכֶב כִּי רַב

וְעַל פָּרָשִׁים כִּי-עֲצָמוּ מְאֹד

וְלֹא שָׁעוּ עַל-קְדוֹשׁ יִשְׂרָאֵל וְאֶת-יְהוָה לֹא דָרְשׁוּ;

²וְגַם-הוּא חָכֵם וַיִּבֹא רָע

וְאֶת-דְּבָרָיו לֹא הִסִיר

וְקָם עַל-בֵּית מְרַעִים

וְעַל-עֶזְרָת פְּעֻלֵי אֹנָן;

³וּמְצָרִים אָדָם וְלֹא-אֵל

וּסוּסֵיהֶם בָּשָׂר וְלֹא-רוּחַ

וַיְהוֶה יֵטָה יְדוּ

וְכָשַׁל עוֹזֵר

וְנָפַל עֶזֶר

וַיַּחֲדוּ כָלֶם יְכַלְיוּן;

לא 1 "הוּי" זהו החמישי מסדרת ה- "הוּי" אשר החלה ב-כח 1; כט 1, 15; ל 1; לא 1; לג 1. המושג מציג את המדד השירתי של קינת הלוויה. ראו הערה ב-ה 8.

■ "הַיְרָדִים מְצָרִים לְעֶזְרָה" אנשי האלוהים ניסו לסמוך (KB 120, BDB 105), ראו נושא מיוחד ב-כב 23) על בריתות פוליטיות במקום בכוחו, נוכחותו והבטחותיו של יהוה לעזרה (ראו. פרקים כח – לד).

■ "סוּסִים... רֶכֶב... פָּרָשִׁים" האשורים היו ידועים בחיל הפרשים הגדול שלהם. מצרים הייתה ידועה במערך גדול מאוד של מרכבות. יהודה פחדה מהאשורים וסמכה על מצרים במקום באלוהים. בני אדם מכל הגילאים חייבים להיזהר מלסמוך על הרמה הנכחית של הטכנולוגיה או עליונות מספרית במקום באלוהי הבריאה והרחמים.

■ "רֶכֶב" מצרים ייצאה מרכבות לכל הארצות הסובבות (ראו. א מלכים י 29), אך הם היו אפקטיביים רק על אדמה ישרה, לא ארץ הגבעה של יהודה.

■ "קְדוֹשׁ יִשְׂרָאֵל... יְהוָה" שני המושגים הללו חלים על אלוהי הברית (ראו. א 4) הראשון מתייחס לטבע שלו כצדיק, אולם האל אשר קורא לבני אדם חוטאים להיות ילדיו. המושג השני הוא שם ברית לאלוהים, "יהוה" (ראו. שמות ג 14). ראו נושא מיוחד: שמות עבור אלוהות ב-א 1.

■ "שָׁעוּ... דָרְשׁוּ" שני הפעלים הללו הינם NEGATED Qa/ PERFECT, אשר מציינים מצב מיושב. 1. שעו (פשוטו כמשמעו "להביט בריכוז"), KB 1609, BDB 1043, ראו. יז 7, 8
2. דרשו, KB 233, BDB 205, ראו. ט 13; נה 6; נח 2; סה 10
הפעלים הללו מציינים אלמנט אישי עז (ראו. דניאל ט 13).

לא 2 "וְגַם-הוּא חָכֵם וַיִּבֹא רָע" ה- NET Bible רואה זאת כתגובה סרקסטית על היועצים של יהודה אשר מחפשים עזרה ממצרים. למרות זאת, כל הפסוק, לא רק שתי השורות האחרונות, מדבר על יהוה.

■ "וְאֶת-דְּבָרָיו לֹא הִסִיר" כאשר אלוהים מדבר, ניתן לסמוך על דבריו (ראו. ישעיהו מה 23; נה 11; ירמיהו מד 29).

■ "קָם" הפועל הזה (KB 1086, BDB 877, Qa/ PERFECT) משמש אנתרופומורפית לעליית יהוה מכס המלכות שלו כדי להילחם בשם עמו (ראו. יד 22) או נגד עמו (ראו. עמוס ז 9). ראו נושא מיוחד: שפה אנתרופומורפית המשמשת עבור אלוהים ב-ו 1.

■ "בֵּית מְרַעִים... פְּעֻלֵי אֹנָן" שני המשפטים הללו מתייחסים ליהודה (כלומר, "עוזר", פסוק 3) והבריתות הפוליטיות שלה (כלומר, מצרים, "עוזר", פסוק 3ד).

לא 3 זאת היא השוואה בין השבריריות של בני האדם והנצחיות של אלוהים (אל).
כאן ספציפית זה עלול להתייחס לשמות יד 26-31א.

הפסוק הזה נוגד את אלוהים (אל) בבירור עם בשר. אלוהים הוא "רוח" (ראו. יוחנן ד 24). הוא יכול לקחת צורה אנושית (תאופניה), אך הוא רוח והוא שוכן בכל הבריאה שלו (ראו. א מלכים ח 27; ירמיהו כג 24). הוא בוחר באחוזה עם מאמינים צנועים ומלאי חרטה (כלומר, ישעיהו סו 2-1).

■ **"יהוה יטה ידו"** זהו ניב אנתרופומורפי למעשיו של אלוהים. ראו נושא מיוחד ב-1.

■ **"יחדו כלם יכליין"** הפועל הזה (Qal IMPERFECT, KB 476, BDB 477) מציין הרס וסוף מוחלט (ראו. א 28; ט 4; כט 20). מה שנראה חזק וממושך לא כך! זה דומה למשל השכיח על מעבר בני האדם כמו דשא (ראו. ישעיהו מ 8-6; תהלים צ 5-6; קג 15; קד 14; יעקוב א 10-11; ראשונה לפטרוס א 24).

ישעיהו לא 4-5 (טקסט התנ"ך על פי המסורה בכתב יד לנינגרד)

4 כי כה אמר יהוה אלי

כאשר יהגה הארץ והקפיר על-טרפו

אשר יקרא עליו מלא רעים

מקולם לא יסת ומהמונם לא יענה

כן ירד יהוה צבאות לצבא על-הר-ציון ועל-גבעתה;

5 כצפרים עפות כן יגן יהוה צבאות על-ירושלם

גנון והציל

פסח והמליט;

לא 4 "הארץ" נראה כי המטאפורה הזו מנסה לתאר את אלוהים כחזק ועקשן על המקום המיוחד שלו (כלומר, בית המקדש). אם כך, זה היפוך לסטרופה הראשונה (לא 3-1).

■ **"ירד יהוה צבאות"** הפועל הזה (Qal IMPERFECT, KB 434, BDB 432) מתכוון "לרדת למטה", "ללכת למטה", "לצנוח". זה משמש מספר פעמים על יהוה שעוזב את משכנו בשמים וירד לארץ

1. לראות ולהגיב למעשי בני האדם, בראשית יא 5, 7; יח 21

2. לחשוף את עצמו לבני אדם, שמות ג 8; יט 11, 18, 20; במדבר יא 17, 25; יב 5 (שני מקומות מיוחדים בהם רשומות התכונות שלו הם שמות לד 5, 6-7; נחמיה ט 13, 17)

3. לאפיין את יהוה במספר תהלים, ב שמואל כב 10; תהלים יח 9; קמד 5

4. למשפט, מיכה א 3 (כמו מספר 1)

הפועל הזה מיוחד (כלומר, ירד), אך הוא מטאפורי כאשר מתייחסים לקשר בין שמים וארץ (ראו. מעשי השליחים א 2, 9).

יהודה ירדה למצרים (פסוק 1, פועל דומה), יהוה ירד כדי להגן על ירושלים אפילו בקרב החוסר אמונה שלה.

ישעיהו באופן ייחודי מצהיר את החסינות מפגיעה של ירושלים! למרות זאת, מאוחר יותר נביאים לא שיתפו באופטימיות שלו על היכולת של יהודה להתחרט ולסמוך על יהוה (ראו. ירמיהו כו 18; מיכה ג 11-12; ה 5-6, 7-8).

לא 5 "כצפרים עפות" זאת התייחסות לאלוהים כעדין ונאמן כמו ציפור אם ("יגן", KB 199, BDB 170, שני ה-*Hiphil* IMPERFECT ו-*Qal* INFINITIVE ABSOLUTE הם מאותו השורש המציין אינטנסיביות). לעתים קרובות בכתבי הקודש, אלוהים מתואר על ידי מטאפורות נקביות (ראו. בראשית א 2; דברים לב 11; ישעיהו מ 31; הושע יא 4; מתי כג 37; לוקס יג 24).

שימו לב לדברים שיהוה יעשה עבור העם שלו בפסוק 5

1. יגן, *Hiphil* IMPERFECT, KB 199, BDB 170

2. יגן, *Qal* INFINITIVE ABSOLUTE, KB 199, BDB 170

3. יציל, *Hiphil* PERFECT, KB 717, BDB 664

4. פסח, *Qal* INFINITIVE ABSOLUTE, KB 947, BDB 820

5. המליט, *Hiphil* PERFECT, KB 589, BDB 572

■ **"פסח"** הפועל הזה (*Qal* INFINITIVE ABSOLUTE, KB 947, BDB 820, ראו. שמות יב 11-27) מתייחס להגנה של אלוהים נגד כוחות אנושיים. נראה שיש רמיזה לאירוע פסח של ספר שמות בו אלוהים, נגד כל הסיכויים האנושיים, הגן והציל את עמו.

ישעיהו לא 6-9 (טקסט התנ"ך על פי המסורה בכתב יד לנינגרד)

⁶שובו לאשר העמיקו סרה בני ישראל; ⁷כי ביום ההוא ימאסו איש אילי כספו ואילי זהבו אשר עשו

לכם ידכם חטא;

⁸ונפל אשור בחרב לא-איש

וחרב לא-אדם תאכלנו

ונס לו מפני-חרב

ובחוריו למס יהיו;

⁹וסלעו ממגור יעבור

וחתו מנס שריו

נאם-יהוה אשר-אור לו בציון ותנור לו בירושלם;

לא 6 "שובו" הפועל הזה שוב (Qal/ IMPERATIVE, KB 1427, BDB 996), אשר בעיקרון מתכוון "לשוב" או "לחזור". יכול להיות משמש ל-

1. להתרחק מאלוהים, במדבר יד 43; יהושע כב 16, 18, 23, 29; שופטים ב 19; ח 33; א שמואל טו 11; א מלכים ט 6; ירמיהו ג 19; ח 4
2. לשוב לאלוהים, א מלכים ח 33, 48; ב דברי הימים טו 4; ל 9; תהלים נא 13; קטז 7; ישעיהו ו 10; י 21, 22; לא 6; ירמיהו ג 7, 12, 14, 22; ד 1; ה 3; הושע ג 5; ה 4; ו 1; ז 10, 16; יא 5; יד 1, 2; עמוס ד 6, 8, 9, 10, 11 (שימו לב במיוחד לירמיהו ז ועמוס ד)
3. יהוה תחילה אמר לישיעיהו שיהודה לא רצתה/יכלה לחזור בתשובה (ראו. ו 10), אך לא בפעם הראשונה בספר הוא קורא להם לשוב אליו.

חרטה היא לא כל כך רגש אלא יותר יחס לאלוהים. זה סידור מחדש של החיים מהעצמי אליו. זה מציין את הרצון לשנות ולהשתנות. זה לא ההפסקה המוחלטת של חטא, אלא הפסקה יומיומית של מרד מודע! זה היפוך של תוצאות הריכוז העצמי של הנפילה בבראשית ג. היא מציינת שדמותו וצלמו של אלוהים (בראשית א 26-27), אם כי פגועה, שוקמו! אחווה עם אלוהים על ידי בני אדם נפולים אפשרית שוב.

חרטה בברית הישנה מתכוונת בעיקר "שינוי בפעולה", בעוד ש-"חרטה" בברית החדשה מתכוונת בעיקר "שינוי במחשבה". שני אלו חיוניים עבור חרטה מקראית אמיתית. זה גם חיוני להבין שחרטה היא גם פעולה ראשונית ותהליך מתמשך. ניתן לראות את הפעולה הראשונית במרקוס א 15; מעשי השליחים ג 16 ו- 19; כ 21, בעוד שניתן לראות את התהליך המתמשך בראשונה ליוחנן א 9; התגלות ב ו-ג. חרטה היא לא אופציה (ראו. לוקס יג 3)! ראו נושא מיוחד: חזרה בתשובה בברית הישנה ב-ו 10.

■ **"העמיקו סרה"** זה מדבר על המרד של יהודה נגד יהוה.

1. "העמיקו", *Hiphil* PERFECT, KB 847, BDB 770, המילה הזו שומשה ב-ל 33 כדי לתאר את מדורת הלוויה של מלך אשור. היא יכולה גם לתאר חטא, כפי שעושה כאן ובהושע ה 2; ט 9. היא עלולה להתייחס ספציפית לתוכנית ה"סודית" של יהודה לחפש עזרה ממצרים (ראו. כט 15).
2. "סרה", BDB 694, כאן מתייחס לכפירה, ראו. דברים יג 5; ישעיהו א 5; לא 6; ירמיהו כח 16; כט 32

■ **"בני ישראל"** בכתבי הקודש המושג "ישראל" יכול להתייחס למספר דברים: (1) זה יכול להתייחס לפטריארך יעקוב וילדיו, (2) זה יכול להתייחס לעשרת השבטים הצפוניים – נקראים גם שומרון ואפרים, או (3) זה יכול להתייחס ליהודה. בהקשר הזה זה מספר 3.

לא 7 ישראל הפכה לבררנית באמונה שלה וניסתה לאחד את טקסי הפוריות הכנענים (ראו נושא מיוחד ב-ז 8) יחד עם ההשתחוות שלה ליהוה. זה תמיד אסון. יהוה יהיה אלוהים או שהוא לא יהיה משהו בכלל.

לא 8 **"ונפל אשור"** אשור הייתה הכלי אתו אלוהים השתמש כדי לשפוט את עשרת השבטים הצפוניים (ראו. ישעיהו י 5), אך אלוהים יפעל גם בצדק עם האומה חסרת האלוהים של אשור (ראו. י 12; יד 15; ל 31-33; לז 7). נינוה, עיר הבירה של אשור, נפלה לניאו-בבל ב-612 לפנה"ס.

■ **"וחרב לא-אדם תאכלנו"** קראו את פרקים לו ו- לז של ישעיהו, אשר מתארים את הפלישה והמצור על ירושלים תחת סנחריב. שימו לב לגאולה המופלאה של אלוהים (לא על ידי חרב אדם) ב-לז 36.

■ **"למס יהיו"** צבאות מובסות אשר שרדו את הקרב יכולות

1. להיות מגויסות כשכירי חרב לצבא המנצח
2. להימכר כעבדים

3. להפוך לעבדי כפייה כדי לשרת את הצבא
כל שאר התושבים אולצו לעבדות (ראו. איכה א 1). עבדות הייתה שכיחה בעולם העתיק עבור בעלי החוב או אלו אשר הובסו.

לא 9 "סלעו... שריו" אלו הם בקשר מקבילות עברית, לכן, המושג "סלע" מתייחס למלך אשור (או אחד מהאלים שלה, ראו. דברים לב 31, 37) והמפקדים הצבאיים שלו (כלומר, "שרים") המבועתים מה-"סטנדרט" של יהוה (BDB 651, ראו. ישעיהו יג 2; ירמיהו נ 2; נא 12, 27) על ירושלים.

⊗ "אור לו... ותנור לו" זה מתייחס, לא לאש הדין (אם כי רמיזה ל-ל 33 אפשרית), ולא לאש התאורה, אלא לאח הבית של אלוהים, אריאל (ראו. "אריאל" כט 1, 2, 7, אשר מתייחס לירושלים).

שאלות לדין

זהו ספר פרשנות שמטרתו להיות מדריך לימוד, מה שאומר שאתם אחראים לפרש בעצמכם את הכתובים. כל אחד מאתנו חייב ללכת באור שיש לנו. אתם, כתבי הקודש ורוח הקודש בראש סדר העדיפויות בפרשנות. אתם לא צריכים להשאיר את זה לפרשן.

שאלות לדין אלו ניתנו כדי לעזור לכם לחשוב היטב על הנושאים הגדולים בחלק זה של הספר. הן נועדו להיות מעוררות חשיבה ולא סופיות.

1. כיצד פרק לא מתקשר למצב המורדני שלנו של מרוץ חימוש?
2. האם עליונות טכנולוגית וכוח עליון מבטיחים את ההגנה של אומה?
3. מדוע יתואר יהוה במושגים נקביים?
4. תארו חרטה. האם זה מעשה של אחת ולתמיד או ניסיון מתמשך? האם זה כעיקרון יחס או שזה שינוי במעשים?
5. תארו כיצד אשור הובסה על ידי אמצעים לא אנושיים.

ישעיהו ל"ב

חלוקה של קטעים לפי תרגומים מודרניים

NASB	NKJV	NRSV	TEV	NJB
העתיד המפואר	שלטון הצדק	עידן הצדק הקרב	מלך בעל ישרה	מלך טוב
ל"ב 1-8 (1-8)	ל"ב 1-8 (1-4)	ל"ב 1-8 (1-8)	ל"ב 1-8	ל"ב 1-5 (1-5)
	(5-8)			כושי ונובל
	תוצאות השאננות	נגד שאננות של נשות יהודה	שיפוט ושיקום	ל"ב 6-8 (6-8)
				נגד נשות ירושלים
ל"ב 9-20 (9-20)	ל"ב 9-15 (9-11)	ל"ב 9-14 (9-14)	ל"ב 9-14	ל"ב 9-14 (9)
	(12-5)			(10)
		עידן הרוח יראה את מהפך של כל הבריאה		(11)
	שלום שלטונו של אלוהים	ל"ב 15-20 (15-20)	ל"ב 15-20	(12-13)
	ל"ב 16-20 (16-19)			(14)
				שפיכת הרוח
				ל"ב 15-20 (15-17)
				(18-20)
	(20)			

מחזור קריאה שלישי

מעקב אחר כוונתו המקורית של המחבר ברמת הפסקה

זהו ספר פרשנות שמטרתו להיות מדריך לימוד, מה שאומר שאתה אחראי לפרש בעצמך את הכתובים. כל אחד מאתנו חייב ללכת באור שיש לנו. אתה, כתבי הקודש ורוח הקודש בראש סדר העדיפויות בפרשנות. אתה לא צריך להשאיר את זה לפרשן.

קרא את הפרק ברציפות. זהה את הנושאים. השווה את חלוקת הנושאים שלך עם חמשת התרגומים המודרניים. אין השראה בחלוקה לפסקאות, אבל זהו המפתח לעקוב אחר כוונתו המקורית של המחבר, שזה הלב של הפרשנות. לכל פסקה של נושא אחד ויחיד.

1. פסקה ראשונה
2. פסקה שנייה
3. פסקה שלישית
4. וכו'.

תובנות הקשריות

- א. פרקים לא – לב הם ה"הוי" החמישי מתוך שישה (כח 1; כט 1, 15; ל 1; לא 1; לג 1) אשר מתמודדים עם הניסיון של חזקיהו ליצור ברית פוליטית-צבאית עם פרעה הנביא של השושלת העשרים וחמש של מצרים.
- ב. יהודה סמכה על מצרים, לא ביהוה, להגנה. ישעיהו ראה בזאת כהפרה בביטחון/אמונה בהבטחות הברית והנוכחות שלו.
- ג. הפרק הזה מתמקד על הממשלה העתידית של מלך צדיק בירושלים (ראו. פסוק 1; ט 6-7; יא 1-5; מיכה ה 2-5א). זה מה שחזקיהו היה אמור להיות. הוא הגיע קרוב עם האמונה שלו, כפי שנראה ב-14-20, 30.

לימוד מילים וביטויים

ישעיהו ל"ב 1-8 (טקסט התנ"ך על פי המסורה בכתב יד לנינגרד)

1 הַן לְצִדֵּק יִמְלֹךְ-מֶלֶךְ
וְלְשָׂרִים לְמִשְׁפַּט יִשְׂרָאֵל;
2 וְהָיָה-אִישׁ כְּמַחְבֵּא-רוּחַ וְסֵתֵר זָרִים כְּפִלְגֵי-מִים בְּצִיּוֹן
כַּצֵּל סֹלֶעַ כְּבֹד בְּאַרְץ עֵיפָה;
3 וְלֹא תִשְׁעִינָה עֵינֵי רְאִים
וְאֲזַנֵי שְׁמַעִים תִּקְשַׁבְנָה;
4 וְלִבְבֵי נְמַהְרִים יִבִּין לְדַעַת
וְלִשְׁוֹן עֵלְגִים תִּמְהַר לְדַבֵּר צָחוֹת;
5 לֹא-יִקְרָא עוֹד לְנָבֵל נְדִיב
וְלִכִּילֵי לֹא יֵאמַר שׁוֹעַ;
6 כִּי נָבֵל נְבִלָה יְדַבֵּר
וְלִבּוֹ יַעֲשֶׂה-אֵוֹן לַעֲשׂוֹת חֲנֹף
וְלִדְבַר אֵל-יְהוָה תוֹעָה לְהַרְיֵק נֶפֶשׁ רַעַב
וּמִשְׁקָה צָמָא יַחְסִיר;
7 וְכִלְיֵי כִלְיֵי רַעִים הוּא זְמוֹת יַעֲץ לְחַבֵּל עֲנוּיִם (עֲנִיִּים)
בְּאִמְרֵי-שִׁקֵּר וּבְדַבַּר אֲבִיוֹן מִשְׁפָּט;
8 וְנְדִיב נְדִיבוֹת יַעֲץ
וְהוּא עַל-נְדִיבוֹת יָקוּם;

לב 1 "מֶלֶךְ וְלְשָׂרִים" פסוקים 1-8 משקפים את השלטון של המלך ירא האלוהים והממשלה שלו (ראו. ט 6-7; יא 1-5; טז 5; מיכה ה 2-5א). נראה כי יש עמימות מכוונת כדי שחזקיהו (אולי ההגשמה המיידית של ז 14-15) והמשיח המגיע (ההגשה האולטימטיבית של ז 14, ראו. מתי א 23) ישתקפו בקטע הזה.

לב 2 הפסוק הזה מתאר בעזרת מטאפורות "מדבר" את השלטון של המנהיג ירא האלוהים הזה והשותפים שלו.

1. מחבוא (BDB 285), פשוטו כמשמעו "מקום מחבוא", הצורה הזאת נמצאת רק כאן) מרוח
 2. סתר (BDB 712) מזרם (מקביל למספר 1)
 3. פלגי מים בציון
 4. צל (BDB 853) סלע כבד בארץ עיפה
- מטאפורות דומות משמשות על יהוה ב-כה 4. כעת הן מתארות את כל אנשי האלוהים או לפחות את המנהיגות (כלומר, "שליטים ישלטו", פועל, Qa/ IMPERFECT, KB 1362, BDB 979).
 הפועל "היה איש" (Qa/ PERFECT, KB 243, BDB 224) יכול להתייחס ל-"שרים" של פסוק 1 או לאנשים של ה-"ברית החדשה" המתוארים בירמיהו לא 31-34.

לב 3-4 זה משקף את המצב הרוחני של עם הברית המשוקם כפי שמנוגד עם ו 9-10 (ראו. דברים כט 4).

1. הם ישמעו
2. הם יראו
3. הם יבינו דעת
4. ידברו צחות ("עלגים", BDB 748, מופיע רק כאן)

לב 8-5 "לנבל... ולכילי" שתי הקבוצות הללו עדיין יהיו נוכחות בחברה, אך יראו אותם כפי שהם (פסוק 6-7). נראה כי פסוקים 6-7 מתארים את שני האנשים הרשעים, בעוד שפסוק 8 מתאר את האדם האציל ה"אמיתי".

1. ה"נבל" (BDB 614) המתואר בפסוק 6
 - א. דבר שטויות
 - ב. לבו יעשה און
 - ג. (1) לעשות חנף
 - ד. (2) לדבר אל יהוה תועה
 - ה. להריק נפגש רעב
 - ו. משקה צמא יחסיר
2. ה"כילי" (BDB 647, נמצא רק כאן, פעמיים) המתואר בפסוק 7
 - א. כליו רעים
 - ב. זימות יעץ
 - ג. מחבל ענווים
 - ד. דבר אביון משפט
3. הנדיב (BDB 622) פסוק 8
 - א. נדיבות יעץ בניגוד לאלו המוזכרים בפסוקים 6 ו-7
 - ב. על נדיבות יקום

ישעיהו ל"ב 9-20 (טקסט התנ"ך על פי המסורה בכתב יד לנינגרד)

⁹נָשִׁים שְׂאֲנוֹת קִמְנָה שְׂמֵעָה קוֹלֵי בָּנוֹת בְּטָחוֹת הָאֲזָנָה אִמְרָתִי;
¹⁰יָמִים עַל-שָׁנָה תִּרְגָּזְנָה בְּטָחוֹת
כִּי כָלָה בְּצִיר אֶסֶף בְּלִי יָבוֹא;
¹¹חָרְדוּ שְׂאֲנוֹת רְגָזָה בְּטָחוֹת פְּשֻׁטָה
וְעָרָה וְחִגְוָרָה עַל-חֲלָצִים;
¹²עַל-שִׁדִּים סִפְדִּים
עַל-שִׁדִּי-חֲמַד עַל-גִּפְן פְּרִיָּה;
¹³עַל אֲדַמַּת עַמִּי קוֹץ שְׂמִיר תַּעֲלֶה
כִּי עַל-כָּל-בֵּיתִי מְשׁוֹשׂ קָרְיָה עֲלִיזָה;
¹⁴כִּי-אֲרָמוֹן נָטַשׂ הַמּוֹן עִיר עֲזָב עֲפָל
וּבְחַן הָיָה בְּעַד מַעֲרוֹת עַד-עוֹלָם
מְשׁוֹשׂ פְּרָאִים מְרַעָה עֲדָרִים;
¹⁵עַד-יַעֲרָה עֲלִינוּ רוּחַ מִמָּרוֹם
וְהָיָה מִדְּבַר לְכַרְמֶל
וּכְרַמֶּל (וְהַכְרַמֶּל) לִיעֵר יִחְשָׁב;
¹⁶וְשָׁכַן בְּמִדְבַר מִשְׁפָּט
וְצִדְקָה בְּכַרְמֶל תִּשָּׁב;
¹⁷וְהָיָה מַעֲשֵׂה הַצִּדְקָה שְׁלוֹם
וְעַבְדַּת הַצִּדְקָה הַשְׁקֵט וּבִטָּח עַד-עוֹלָם;
¹⁸וְיָשַׁב עַמִּי בְּנוֹה שְׁלוֹם
וּבְמִשְׁכָּנוֹת מִבְּטָחִים וּבְמִנוּחַת שְׂאֲנוֹת;
¹⁹וּבְרֵד בְּרֵדַת הַיַּעַר
וּבְשִׁפְלָה תִשְׁפַּל הָעִיר;
²⁰אֲשֶׁרִיכֶם זָרְעֵי עַל-כָּל-מַיִם מִשְׁלַחֵי רֶגֶל-הַשּׁוֹר וְהַחֲמוֹר;

לב 9-12 הסטרופה הזו מדברת על נשות החברה העשירות ובעלות ההון של ירושלים (ראו. ג 16 – ד 1). שימו לב כיצד פונים אליהן.

1. נשים שאננות קומנה, פסוק 9, BDB 877, KB 1086, Qal IMPERATIVE, אותו הפועל שומש בפסוק הקודם במובן של "לעמוד" או "להישאר", אך כאן זה מתכוון "לקום" כשאני יהוה (או הנביא שלו) פונה אליכן.
2. שמענה קולי, פסוק 9, BDB 1033, KB 1570, Qal IMPERATIVE
3. האזנה אמרתי, פסוק 9, BDB 24, KB 27, Hiphil IMPERATIVE (ראו. כח 23). שימו לב כיצד פסוקים 2 ו-3 מקבילים, כמו המשפטים המתארים "נשים שאננות", (ראו. פסוק 11) ו-"בטחות", ושוב בפסוק 10, 11.

4. תרגזנה, פסוק 10, BDB 919, KB 1182, Qa/ IMPERFECT, המושג הזה מציין "הזדעזעות", "רעד", "להיות מוטרד". הבחינו באלמנטים של ה"זמן" בפסוק 10
- ימים על שנה
 - כלה בציר
 - אסף בלי יבוא
5. חרדו, פסוק 11, BDB 353, KB 350, Qa/ IMPERATIVE, ראו. י 29; יט 16; מא 5. זה מקביל ל-"תרגזנה" בפסוק 10 (במפתיע כל הציוויים של פסוק 11 הם זכריים, אך מופנים לנשים).
6. רגזה, פסוק 11, BDB 919, KB 1182, Qa/ IMPERATIVE, אותו הפועל כמו בפסוק 10
7. פשטה, פסוק 11, BDB 832 II, KB 980, Qa/ IMPERATIVE. זה יכול להיות סימן של (1) אבל (ראו. יחזקאל כו 16) או (2) השפלה (ראו. הושע ב 5).
8. עורה, פסוק 11, BDB 792, KB 889, Qa/ IMPERATIVE
9. חגורה על חלצים, פסוק 11, BDB 291, KB 291, Qa/ IMPERATIVE, גם סימן לאבל. ראו נושא ב-טו 3-2
10. על שדים סופדים, פסוק 12, BDB 704, KB 763, Qa/ ACTIVE PARTICIPLE, עוד סימן לאבל, לוקס יח 13; כג 48.
- כל אלו מתקשרים לתקופת המצור על ירושלים על ידי סנחריב ב-701 לפנה"ס. מצורים היו חוויות איומות של מחסור ומחלות.

לב 9, 10, 11

NASB, NKJV, NRSV	"בנות שאננות"
NJB	"בנות בטוחות יתר"
REB	"בנות ללא טיפול"
LXX	"בנות תקווה"
JPSOA	"נשים בטוחות"

המושג העברי (KB 120, BDB 105) מצב רגיל מתכוון "אבטחה" או "בטחון עצמי", אם כי מלומדים מסוימים רואים גם שורש אחר (KB 121, BDB 105 II) המתכוון "ליפול לרצפה" (NIDOTTE, כרך 1, עמוד 649). המושג גם מופיע ב-לב 17 ומתורגם כ-"בטחון עצמי" או "אבטחה" (שוליים של NASB). הנשים העשירות, אליטה הללו היו בטוחות יותר מידי (NJB).

לב 10 "ימים על-שנה" זאת התייחסות זמן מאד ספציפית (אולי קשורה לתקופת הקציר) ונראה שהיא מתקשרת לפלישה של סנחריב ב-701 לפנה"ס.

לב 12 "על-שדים ספדים" ישנן דתי דרכים להתמודד עם המשפט הזה.

- לקשר זאת לנשים הערומות וחשופות החזה של פסוק 11
- שנו את העברית "שדים" (מושג שירתי נדיר, BDB 994 שד) ל-"שדות" (BDB 961, שדי, ראו. נו 9), כפי ש-JPSOA רושם בהערת שוליים. אם הולכים אחר האופציה השנייה, אז "שדות", "שדות נעימים" ו-"הגפן הפורה" הופכים למקבילים עבור אובדן השפע החקלאי.
- לראות זאת כניב לאבל של זכר או נקבה (Peshitta)

לב 13 "בתי משוש" המושג "משוש" (BDB 965) משמש בפסוק 14 עבור "משוש פראים מרעה עדרים". ישעיהו משתמש ב-

- כפילה
- משחקי מילים
- מטאפורות חוזרות

כדי למסור את המסרים שלו. הטקסט העברי של ישעיהו הרבה יותר דינמי ואומנותי מהתרגום. הוא היה משורר אומן. אדם מתפלל אם יהוה מעביר את המסרים בשירה או שישעיהו יצר אותם. להרבה מהחלטות המילים בישעיהו יש יותר עניין במשחקי מילים מאשר משמעות מילונית. מילים נדירות משמשות, כמו גם משמעויות ייחודיות למילים פשוטות. כאן מחמירה העמימות אצל פרשנים מודרניים!

☛ **"קריה עליזה"** ראו הערה ב-כד 10 והטבלה במבוא של פרק כ, ד. אלוהים רוצה באופן ייחודי לברך את עם הברית כדי למשוך את תשומת הלב של "העמים", אך בגלל המרד של ישראל ויהודה, במקום שפע ושלוש מגיעים קוצים וחוח (ראו. ה 6; ז 23-25; ט 18; י 17; כז 4; בראשית ג 18).

לב 14 הפסוק הזה מתאר את ההרס של ירושלים (ראו. ו 11; סד 10), מה שיוצא דופן עבור ישעיהו אשר בדרך כלל רואה את הגאולה שלה (ראו. א 8-9; ח 8; כט 1-8; לז 36-37). ישעיהו מצהיר את הקדושה של ירושלים בגלל הנוכחות של יהוה שם (כלומר, בית המקדש), אך מאוחר יותר ירמיהו מוסיף בבירור לבעיה התאולוגית הזו על ידי התמקדות על טבע האופי המותנה של ההבטחות יהוה לעם הברית שלו (כלומר, דברים כז – כח). ישעיהו סומך על דברו של אלוהים, אך ההבטחות שלו חייבות להיות מותאמות על ידי אמונה וציות אנושית. ברית הינה רחוב דו סתרי! שימו לב כיצד ההרס מאופיין.

1. הארמון נטש (כלומר, זרע דויד ננטש)
2. המון עיר עוזב (כלומר, זרע אברהם ננטש)
3. NASB, "גבעה"
- NJB "עופל" (BDB 779), קטע מהרכס הדרום-מזרחי של ירושלים העתיקה (או מטאפורה עבור כל העיר, דומה ל-"ציון"). זה מוזכר ב-ב דברי הימים כז 3; לג 14; נחמיה ג 26-27; יא 21
4. מספר 3 מקביל ל-"בחן"; שניהם יצינו את ביצורי ירושלים אשר נהרסים
5. משוש פראים
6. מרעה עדרים, גם מספר 5 וגם 6 מציינים עיר נטושה, הרוסה, המיושבת רק על ידי בעלי חיים (ראו. יג 21; לד 13)
- יש שני פעלים מקבילים.
1. נטש, BDB 643, KB 695, Pual PERFECT, Pual, מופיע רק כאן
2. עוזב, BDB 736, KB 806, Qal PASSIVE (או Pual) מושלם, ראו. ירמיהו מט 25

NASB	"מערות"
NKJV	"מאורות"
NRSV	"גובים"
NJB	"המבצר"

המושג (BDB 792) מתכוון "מערה", אך בהקשר הזה, "מאורת בעל חיים". ייתכן שישעיהו בחר במושג הזה בגלל הצליל הדומה ל-

1. "קבר" (שורש ערבי), ערר (הקשר של מוות והרס)
2. "עורה", ערר, פועל נדיר המשמש בפסוק 11
3. "שדה חשוף", מערה, מהשורש הערבי (NIDOTTE, כרך 2, עמוד 1034)

■ **"עד-עולם"** זהו השימוש היחסי במונח העברי **עולם**. למונח הזה יש שימוש סמנטי גדול וחייב להיות מפורש בהקשר.

נושא מיוחד: עולם (OLAM)

האטימולוגיה של המונח העברי עולם *olam* (BDB 761) לא ודאית (NIDOTTE, כרך 3, עמ' 345). נעשה בו שימוש בכמה מובנים (שבדרך-כלל נקבע לפי ההקשר). להלן מספר דוגמאות מובחרות.

1. דברים קדומים
 - א. אנשים, בראשית ו 4; שמואל א כז 8; ירמיהו ה 15; כח 8
 - ב. מקומות, ישעיהו נח 12; סא 4
 - ג. אלוהים, תהלים צג 2; משלי ח 23; ישעיהו סג 16
 - ד. דברים, בראשית מט 26; איוב כב 15; תהלים כד 7, 9; ישעיהו מז 9
 - ה. זמן, דברים לב 7; ישעיהו נא 9; סג 9, 11
2. זמן עתידי
 - א. חיים של מישוה, שמות כא 6; דברים טו 17; שמואל א' א 22, כז 12
 - ב. הפרזה למלך, מלכים א א 31; תהלים סא 7; נחמיה ב 3
 - ג. קיום מתמשך
 - (1) הארץ, תהלים עח 69; קד 5; קהלת א 4
 - (2) השמים, תהלים קמח 6
 - ד. קיומו של אלוהים
 - (1) בראשית כא 44
 - (2) שמות טו 18

דברים לב 40	(3)
תהלים צג 2	(4)
ישעיהו מ 28	(5)
ירמיהו י 10	(6)
דניאל יב 7	(7)
ה. הברית	
בראשית ט 12, 16; יז 7, 13, 19	(1)
שמות לא 16	(2)
ויקרא כד 8	(3)
במדבר יח 19	(4)
שמואל ב כג 5	(5)
תהלים קה 10	(6)
ישעיהו כד 5; נה 3; סא 8	(7)
ירמיהו לב 40; נ 5	(8)
ו. הברית המיוחדת עם דוד	
שמואל ב ז 13, 16, 25, 29; כב 51; כג 5	(1)
מלכים א ב 33, 45; ט 5	(2)
דברי הימים ב יג 5	(3)
תהלים יח 50; פט 4, 28, 36, 37	(4)
ישעיהו ט 7; טז 5; לז 35; נה 3	(5)
ז. משיח האלוהים	
תהלים מה 2; עב 17; פט 35-36; קי 4	(1)
ישעיהו ט 6	(2)
ח. משפטי אלוהים	
שמות כט 28; ל 21	(1)
ויקרא ו 18, 22; ז 34; י 15; כד 9	(2)
במדבר יח 8, 11, 19	(3)
תהלים קיט 89, 160	(4)
ט. הבטחות אלוהים	
שמואל ב ז 13, 16, 25; כב 51	(1)
מלכים א ט 5	(2)
תהלים יח 50	(3)
ישעיהו מ 8	(4)
י. צאצאי אברהם והארץ המובטחת	
בראשית יג 15; יז 19; מח 4	(1)
שמות לב 13	(2)
דברי הימים א טז 17	(3)
יא. מועדי הברית	
שמות יב 14, 17, 24	(1)
ויקרא כג 14, 21, 41	(2)
במדבר י 8	(3)
יב. נצח נצחי	
מלכים א ח 13	(1)
תהלים סא 7-8; עז 8; צ 2; קג 17; קמה 13	(2)
ישעיהו כו 4; מה 17	(3)
דניאל ט 24	(4)
יג. מה שהתהלים אומרים שמאמינים יעשו לנצח	
יתנו תודה, תהלים ל 12; עט 13	(1)
יעמדו בנוכחות שלו, תהלים מא 12; סא 4, 7	(2)
יבטחו בחסדיו, תהלים נב 10	(3)
יהללו את יהוה, תהלים נב 11	(4)
ישירו תהילות, תהלים סא 8; סט 1	(5)
יכריזו את הצדק שלו, תהלים עה 10	(6)
יפארו את שמו, תהלים פו 12; קמה 2	(7)
יברכו את שמו, תהלים קמה 1	(8)

יד. השימוש של ישעיהו כדי לתאר את העידן החדש

- (1) ברית נצח, ישעיהו כד 5; נה 3; סא 8
- (2) יהוה הוא סלע נצחי, ישעיהו כו 4
- (3) שמחה לעד, ישעיהו לה 10; נא 11; סא 7
- (4) אלוהים הנצחי, ישעיהו מ 28
- (5) ישועה נצחית, ישעיהו מה 17
- (6) חסד נצחי, ישעיהו נד 8
- (7) סימן נצחי, ישעיהו נה 13
- (8) שם נצחי, ישעיהו נו 5; סג 13, 16
- (9) אור נצחי, ישעיהו ס 19, 20

ישנו שימוש שלישי הקשור לעונש נצחי של רשעים נמצא ביסעיהו לג 14 "אש אוכלת".
לעתים קרובות ישעיהו משתמש במילה "אש" לתאר את זעם האלוהים (ראה ישעיהו ט
18, 19; י 16; מז 14), אבל רק ביסעיהו לג 14 המילה מתוארת בהקשר של "לנצח"

3. גם אחורה וגם קדימה בזמן ("מהעולם ועד העולם")

א. תהלים מא 14 (שבח לאלוהים)

ב. תהלים צ 2 (אלוהים עצמו)

ג. תהלים קג 17 (חסדו של יהוה)

זכרו, ההקשר קובע את היקף המשמעות של המונח. הבריתות וההבטחות הנצחיות הן מותנות (ראו לדוגמא ירמיהו ז, ראו נושא מיוחד ברית). כאשר אתם קוראים הזהרו שלא להכניס את ההבנה המודרנית של זמן או את התיאולוגיה השיטתית של הברית החדשה אל כל שימוש של המילה הגמישה הזו בתנ"ך. הברית החדשה מכלילה את הבטחות הברית הישנה (ראו נושא מיוחד נבוי העתיד בברית הישנה לעומת הברית החדשה).

ל 15-20 הסטרופה הזו מתארת יום חדש, יום צדק לירושלים.

1. הרוח נשפכת מאלוהים. הקשר המדויק בין יהוה וה-"רוח" בברית הישנה קשה לקישור עם ההתגלות האישית המלאה של הברית החדשה. הרוח לעתים קרובות קשורה עם בריאה (ראו. בראשית א – ב; איוב כו 13; תהלים קד 29-30; קמז 14-18). עם בריאה חדשה! לידיעתכם, הכללתי את הפסוק הזה בנושא המיוחד של הברית החדשה על "אישיות הרוח".

נושא מיוחד: האישיות של הרוח

בתנ"ך "רוח אלוהים" (*ruach*) היה כוח אשר השלים את מטרותיו של אלוהים, אבל אין רמז שהוא היה אישי (ר"ל, המונותאיזם התנ"כי). אף על פי כן, בברית החדשה האישיות והייחודיות של הרוח כן מתועדת.

1. ניתן לגדף אותו (השוו למתי יב 31; מרק' ג 39)
2. הוא מלמד (השוו ללוקס יב 12; יוח' יד 26)
3. הוא נושא עדות (השוו ליוח' טו 26)
4. הוא מוכיח, מדריך (השוו ליוח' טז 7-15)
5. הוא נקרא "אשר" (כלומר, *hos*, השוו לאפס' א 14)
6. ניתן להעציב אותו (אפס' ד 30)
7. ניתן לכבות אותו (השוו לתסל"א ה 19)
8. אפשר להתנגד אליו (ראה מעשי שליחים ז 51)
9. מליץ עבור המאמינים (ראה יוחנן יד 26; טו 26; טז 7)
10. הוא מרומם את הבן (ראה יוחנן טז 14)

טקסטים הקשורים לשילוש גם מדברים על שלושה ישויות.

1. מתי כח 19

2. קור' ב יג 14

3. פטר' א א 2

למרות המילה היוונית "רוח" (*pneuma*) היא סתמי (דקדוק), בברית החדשה לעתים קרובות הרוח בגוף זכר (ראה יוחנן טז 8, 13-14)

הרוח קשורה לפעילות האנושית.

1. מה"ש טו 28

2. רומ' ח 26
3. קור"א יב 11
4. אפס' ד 30

בתחילת ספר מעשי השליחים יש דגש על תפקיד הרוח (כמו גם בבשורה על פי יוחנן). חג השבועות לא היה תחילתה של עבודת הרוח, אלא פרק חדש. הרוח תמיד שכן בישוע. טבילתו לא היתה תחילתה של עבודת הרוח, אלא פרק חדש. לוקס מכין את הקהילה לפרק חדש של שירות אפקטיבי. ישוע הוא עדיין הדגש, הרוח הוא עדיין האמצעי האפקטיבי, והאהבה והסליחה של האב, והשיקום של כל בני האדם שנבראו בצלמו הם המטרה (ראו נושא מיוחד: תוכנית הגאולה הנצחית של יהוה)!

2. מדבר לכרמל... ליער", פסוק 15. זהו היפוך של פסוקים 12-13. ראו את אותה המטאפורה של פוריות ב-כט 17.
3. משפט וצדקה, פסוק 16
4. שלום עבודת הצדקה השקט ובטח עד עולם, פסוק 17. זה אומר בלי פלישות (ראו. פסוק 18).
5. פסוק 19 אולי מתייחס להרס של אשור
6. פסוק 20 הוא עוד ברכה, אך היא עמומה במעט.

לב 15

NASB, NKJV, NIV	"עד שתשפך הרוח עלינו ממרום"
NRSV, JPSOA	"עד שרוח ממרום תשפך עלינו"
TEV	"אלוהים ישלח את רוחו"
NJB	"עד שהרוח תשפך עלינו ממרום"
REB	"עד שרוח ממרום נשפכת עלינו"

לטקסט העברי אין כינוי מאמר או ביטוי תיאורי (כלומר, "רוח יהוה", כמו ב-יא 2 או "רוח", מד 3; נט 21; יואל ב 28) הקשורים לשם העצם "רוח" (BDB 924). השאלה היא למי זה מתייחס.

1. הרוח של העידן החדש

2. רוח הקודש

3. רוח החרטה והבטחון מאלוהים

דקדוק מציע את מספר 1 או 3, אך הקשר מציע את מספר 2.

זוהי הפסקה קיצונית בהקשר. קטעים דומים אשר מדברים על רוחו של אלוהים הם ישעיהו מד 3; יחזקאל לט

29; יואל ב 28-29; זכריה יב 10; מעשי השליחים ב 1-21. אותו הפועל משמש במובן של הקרבה על המשיח בישעיהו נג 12. יש סדרה של שבע ברכות אשר יגיעו כתוצאה מנוכחות הרוח: (1) פוריות, (2) משפט, (3) צדקה, (4) שלום, (5) שקט, (6) בטחון ו- (7) מגורים מאובטחים.

❖ **"ממרום"** זה ניב עבור "מרום", מקום השכינה של יהוה (ראו. איוב טז 19; לא 2; ישעיהו לג 5).

לב 16 "משפט וצדקה" אלה צמד שכיח בברית הישנה (ראו. ב שמואל ח 15; א מלכים י 9; א דברי הימים יח 14; ב דברי הימים ט 8; תהלים צט 4; ישעיהו ט 7; לב 16; לג 5; נט 14; ירמיהו ד 2; ט 24; כב 3, 15; כג 5; לג 15; יחזקאל יח 5, 19, 21, 27; לג 14, 16, 19; מה 9; עמוס ה 7, 24). הם מציינים סוג של חברה (פסוקים 17-18) בה כל האנשים מכובדים ומתייחסים אליהם באופן שווה כשותפי ברית. אז הם מאפיינים את הנוכחות הייחודית של אלוהים בקרב עמו.

לב 17 "שלום" ראו נושא מיוחד להלן.

נושא מיוחד: שלום (*shalom*) [ברית ישנה]

המונח העברי שלום *shalom* (BDB 1022, KB 1532) נפוץ בהקשר לשמימיות.

- א. אפדית
1. ללא פגע
2. להישאר טוב
3. להיות במצב טוב
- ב. אוגרי'יתית (כנענית)

1. ללא פגע
2. להיות בריא
- ג. ערבית
 1. להיות בריא
 2. להיות במצב שמח
- ד. ארמית
 1. להיות שלם
 2. להגיע לסוף/ להשלמה
 3. להביא שלום
 4. להישאר ללא פגע
- ה. קונוטציות עבריות
 1. שלמות
 2. תקינות
 3. רווחה
 4. שלום

כיום המונח שלום *shalom* הוא ברכת שלום והצהרת פרידה בעברית. זה עדיין מציין את היעדר הרע ונוכחות הטוב (כלומר, הסתפקות בחיים). הציין מצב נפשי של ביטחון וסיפוק. שים לב כיצד הברית הישנה מדברת על "ברית שלום" (ראה במדבר כ"ה 12; יחזקאל ל"ד 25; ל"ז 26; שם לב גם לבראשית כ"ו 29, 31; יהושע ט' 15). חייב להתמיד בזה (ראה תהילים ל"ד 14; רומים י"ד 19). AB כרך 5, עמוד 206 אומר, "שלום", "אמת", ו"צדק" הם מושגים עברית מקבילים (ראה זכריה ח' 19-16). יהוה נקרא "אדון השלום" (ראה שופטים ו' 24; רומים ט"ז 20; השנייה לקורנתים י"ג 11; אל הפיליפים ד' 9; אל התסלוניקים ה' 23). המשיח ייקרא "נסיך השלום" (ראה ישעיה ט' 5). יום חדש יגיע כששלום, אמת צדק יהיו מציאות בחוויה האנושית (ראה ישעיה ס' 17; ס"ו 12, 22). ה"טוב מאוד" מבראשית א' 31 הוא שוב אפשרות, הבטחה (כלומר, "גן עדן חדש וארץ חדשה").

❑ **"הַשְׁקֵט וְבִטָּח"** שני המושגים הללו (BDB 1052 ו-BDB 105) מופיעים גם ב-15, אשר מאפיין את העידן החדש של משפט, צדקה ושלום (ראו. פסוקים 1, 16).

לב 19 זה פסוק מאד קשה אשר נראה לא במקום. זה יכול להתייחס לאשור. הביטוי "היער" משמש על אשור ב-19-18, 33, 34. הביטוי "היער" משמש על אשור ב-כד 10; כה 2, 3; כו 5.

NASB	"ירד ברד"
NKJV	"אם ברד"
NRSV	"תעלם לגמרי"
TEV	"(אך ברד יפול...)"
NJB	"תיהרס לחלוטין"
LXX	"אם ברד ירד"
Peshitta	"ברד ירד"
REB	"יהיה קריר במדרונות"
JPSOA	"תטבע ותעלם"

בגרסאות העתיקות של טקסט המסורתי צופיעה המילה וברד (צורה לא ידועה) כ-BDB 135, "ברד", ראו. שם עצם ב-כח 2, 17.

REB רואה זאת כהגעה מאותו שורש ארמי המתכוון "להפוך לקריר" (BDB 135).

ה-NJB ו-JPSOA רואים את שתי המלים הראשונות של הטקסט המסורתי כשתי מלים מאותו השורש

הפעלי, ירד,

1. Qal PERFECT

2. Qal INFINITIVE CONSTRUCT

המציינים הרס שלם ומחלט ("ברדת").

לב 20 הפסוק הזה גם מאד קשה להתאים להקשר. למרות זאת, נראה כי ההסכמה היא שבימי הברכות של אלוהים, היבולים יהיו כה רבים עד שהבקר יוכל להסתובב בחופשיות ולאכול מבלי להשפיע באמת על תוצאת היבול.

ישעיהו ל"ג

חלוקה של קטעים לפי תרגומים מודרניים

NASB	NKJV	NRSV	TEV	NJB
משפט אלוהים	תפילה של מצוקה עמוקה	ליטורגיה נבואית	תפילה לעזרה	הישועה הצפויה
ל"ג 1-12 (1-12)	ל"ג 1-4 (1)	ל"ג 1-24 (1)	ל"ג 1	ל"ג 1-16 (1-5)
	(2-4)	(2-6)	ל"ג 2-4	
	ל"ג 5-9 (5-6)		ל"ג 5-6	
				(6)
	(7-9)	(7-12)	ל"ג 7-9	(7-16)
	פסק הדין הצפוי לציון		אדוני מזהיר את אויביו	
	ל"ג 10-13 (10-13)		ל"ג 10-13	
ל"ג 13-16 (13-16)		(13-16)		
	ל"ג 14-16 (14-16)		ל"ג 14-16	
	ארצו של המלך הנהדר		העתיד המפואר	החזרה לירושלים
ל"ג 17-24 (17-24)	ל"ג 17-24 (17-19)	(17-22)	ל"ג 17-24	ל"ג 17-24 (17-20)
	(23א-20)			(21-24)
		(א23)		
	(24ב-23)	(24ב-23)		

מחזור קריאה שלישי

מעקב אחר כוונתו המקורית של המחבר ברמת הפסקה

זהו ספר פרשנות שמטרתו להיות מדריך לימוד, מה שאומר שאתה אחראי לפרש בעצמך את הכתובים. כל אחד מאתנו חייב ללכת באור שיש לנו. אתה, כתבי הקודש ורוח הקודש בראש סדר העדיפויות בפרשנות. אתה לא צריך להשאיר את זה לפרשן.

קרא את הפרק ברציפות. זהה את הנושאים. השווה את חלוקת הנושאים שלך עם חמשת התרגומים המודרניים. אין השראה בחלוקה לפסקאות, אבל זהו המפתח לעקוב אחר כוונתו המקורית של המחבר, שזה הלב של הפרשנות. לכל פסקה של נושא אחד ויחיד.

1. פסקה ראשונה
2. פסקה שנייה
3. פסקה שלישית

תובנות הקשריות

א. הפסקאות מעורפלות (בגלל הטבע המורכב של השירים הללו) בפרק הזה. יש פנייה למספר קבוצות שונות.

1. אשור, פסוק 1
 2. עם הברית, פסוק 2
 3. אנשים אמיצים הזועקים ברחובות, פסוק 7
 4. מלאכי שלום מר יבכיון, פסוק 7
 5. עובר אורח, פסוק 8
 6. עמים, פסוק 12
 7. רחוקים, פסוק 13
 8. קרובים, פסוק 13
 9. חוטאי ציון, פסוק 14
 10. הולך צדקות, פסוק 15
 11. הוא...משגבו, פסוק 16
 12. לבך, פסוקים 18-20
 13. חבלך, פסוק 23
 14. שכן... העם, פסוק 24
- קשה לזהות את הקבוצות אשר כל אחד מאלו מתייחס אליהם.

ב. שימו לב כמה הרבה שמות/תארים ומאפיינים של אלוהות מוזכרים בפרק הזה.

1. יהוה, פסוק 2
2. נשגב יהוה, פסוקים 5, 10
3. אמונת עיתך חוסן (פשוטו כמשמעו "נאמנות"), פסוק 6
4. ישועות חכמות ודעת, פסוק 6
5. יראת יהוה, פסוק 6
6. מלך ביפיו, פסוק 17
7. אדיר יהוה, פסוק 21
8. כמה "יהוה", פסוק 22

ג. זה אפשרי שהחלק הראשון של ישעיהו נגמר אחרי הפרק הזה מפני שבמגילת DSS של ישעיהו מופיע רווח כפול אחרי הפרק הזה, אך לא אחרי פרק לט.

ד. מתאר "אפשרי" של סדר/סידור השיר

1. אלוהים שופט את אשור איתה הוא השתמש כדי לשפוט את יהודה, פסוק 1
2. יהודה מתפללת לעזרה, פסוק 2
3. אלוהים מגיב, פסוקים 3-6; 10-12
4. המצב הנוכחי של יהודה, פסוקים 7-9
5. יראי האלוהים ניצלים, פסוקים 13-16
6. סיכום מחדש של התקופה האשורית, פסוקים 17-20
7. השלטון של המלך הצדיק, פסוקים 21-24

לימוד מילים וביטויים

ישעיהו ל"ג 1-12 (טקסט התנ"ך על פי המסורה בכתב יד לנינגרד)

¹הוי שוֹדֵד
 וְאַתָּה לֹא שׂוֹדֵד וּבֹגֵד
 וְלֹא-בְגָדוֹ בּוֹ כִּהְתַמַּךְ שׂוֹדֵד תּוֹשֵׁד
 כְּנֹלֵתְךָ לְבַגְדֵי יְבָגְדוֹ-בְךָ;

2 יהוה חננו לך קיינו
 היה זרעם לבקרים אף-ישועתנו בעת צרה;
 3 מקול המון נדדו עמים
 מרוממתך נפצו גוים;
 4 ואסף שללכם אסף החסיל
 כמשק גבים שקק בו;
 5 נשגב יהוה כי שכן מרום מלא
 ציון משפט וצדקה;
 6 והיה אמונת עתיד חסן
 ישועת חכמת ודעת יראת יהוה היא אוצרו;
 7 הן אראלם צעקו חצה
 מלאכי שלום מר יבכיו;
 8 נשמו מסלות שבת
 עבר ארח הפר ברית מאס
 ערים לא חשב אנוש;
 9 אבל אמללה ארץ החפיר
 לבנון קמל היה השרון כערבה ונער בשן וכרמל;
 10 עתה אקום יאמר יהוה
 עתה ארומם עתה אנשא;
 11 תהרו חשש תלדו קש רוחכם
 אש תאכלכם;
 12 והיו עמים משרפות שיד קוצים
 כסוחים באש יצתו;

לג 1 "הוי" פרקים לח – לג יוצרים יחידה הנקראת "יחידת האבדון" בגלל השימוש החוזר במושג "הוי" (ראו. כח 1; כט 15, ל 1; לא 1; לג 1). ראו הערה על "הוי" ב-ה 8.

■ **"שודד"** פסוק 1 מדבר על אשור, כמו פסוקים 3, 4, 7-9, 11-12, 17-19, 23; אפילו פסוק 21 אולי מתייחס לערים הממוקמים על הפרת וחידקל. הפרק הזה עוקב אחר דפוס נושא שכיח של ישעיהו.

1. המצב המורד הנוכחי של עם האלהים

2. משפטו של אלהים על ידי כוחות זרים

3. משפטו של אלהים על הכוחות הזרים הללו (כאן אשור)

4. התנאים המפוארים בעתיד של עמו דרך המלך הצדיק (ראו. לב 1)

גם "שודד" (Qal PASSICE PARTICIPLE, Qal ACTIVE PARTICIPLE, KB 1418, BDB 994)

שלילי) ו-"בוגד" (פשוטו כמשמעו "לפעול ללא אמונה", KB 108, BDB 93, Qal ACTIVE PARTICIPLE,

Qal PERFECT שלילי) משומשים ב-כא 2 בנוגע למפלה של בבל הישנה. במובן תאולוגי העמימות של ישעיהו

מכוונת. הוא בכוונה הופך את זהות התוקפים של ישראל/יהודה למעורפלת כדי שהשירים שלו יוכלו לתפקד כנבואות

"רב התגשמיות". אויבים באים והולכים על ידו ומטרתו של אלהים, אך יהוה עצמו והמטרה הנצחית לגאולה שלו,

בשימוש זרע אברהם, לא באים והולכים!

לג 2 התוכן של תפילת יהודה מפורט.

1. חננו, Qal IMPERATIVE, KB 334, BDB 335, ראו. ל 18, 19

2. לך קיוונו, Piel PERFECT, KB 1082, BDB 875, ראו. ח 17; כה 9; כו 8; מ 31; מט 23; נא 5; ס 9

3. היה זרועם (פשוטו כמשמעו "זרוע") לבקרים, Qal IMPERATIVE, KB 243, BDB 224

4. אף ישועתנו בעת צרה ("היה" פועל מונח)

יהוה הוא התקווה היחידה של יהודה (ראו. נט 16; סג 1, 5), לא אשור (ברית) ולא מצרים (ברית), רק יהוה. לבני אדם

יש נטייה להיבהל ולאבד בטחון בזמני משבר וחוסר ודאות. הם מנסים להציל את עצמם על ידי שימוש במשאבים

שלהם או משאבים של בני אדם אחרים, לשווא!

■ **"זרעם"** זה פשוטו כמשמעו מתכוון "זרוע" (BDB 283). זוהי מטאפורה אנתרופומורפית מקראית כדי לתאר את

נכחותו וכוחו של אלהים על בסיס יומי.

■ **"ישועתנו"** המושג הזה (BDB 447) משמש בברית הישנה עבור גאולה פיזית (ראו. יב 2 [פעמיים], 3; כה 9; כו 1, 18; לג 6).

נושא מיוחד: ישועה (מונח מהברית הישנה)

מונח זה (BDB 447, KB 446, שם עצם זכר ונקבה), פירושו "להיות פתוח לרווחה" או "להיות חופשי", והוא בעל מספר קונטציות.

1. בטחון, ב"שם כב 3; איוב ה 11; תהילים יב 5
 2. רווחה, שגשוג, איוב ל 15
 3. ישועה אלוהית אשר מעניקה גאולה פיזית ורוחנית
 - א. בראשית מט 18
 - ב. דברים לב 15
 - ג. ב"שם כג 5
 - ד. תהילים ג 2, 8; כב 1; לה 3; סב 2; סט 29; ע 5; עח 22; פ 3; פט 26; צא 16; קו 4; קמ 7
 - ה. ישעיהו יב 2; לג 2; נא 8, 6; נב 10, 7; נו 1; נט 11; ס 18; סב 11, 1
 4. הרעיון של גאולה רוחנית ופיזית הוא מופיע בבירור ביונה ב 9-10
 5. ניתחון, שמות יד 30; טו 2; א"שם יד 45; תהילים כ 6; כא 5; מד 4-5; סח 19-20; קיח 14, 15, 21; ישעיהו יב 2; חבקוק ג 8
 6. לעתים קרובות המילה "שמחה" קשורה לישועת יהוה, א"שם ב 1; ישעיהו כה 9; כו 1; תהילים ט 14; יג 5; כא 1; לה 9; קיח 15, 21
- הישועה קשורה ליועד הראשוני של אלוהים שהיה התחברות עם בני האדם. הישועה מבוססת על שלמות אישית וחברתית!

לג 4 בפסוק הזה "שלל" (BDB 1021) הוא מטאפורה אשר מציינת את ההרס של אויבי יהוה. הפועל "אוסף" (Pual PERFECT, KB 74, BDB 62) משמש גם ב-לב 10 כדי לתאר את הדין על ירושלים. זה גם משמש ב-כד 22 (אותו הגזע) כדי לצאת דין אסכטולוגי כלל עולמי. בני אדם "אוספים" בשביל עצמם, תאוה וכוח, אך אלוהים אוסף עבור משפט. הברית החדשה מתארת את איסוף אחרית הימים של

1. הטובים, מתי יג 48; כד 31
2. הרעים, מתי יג 40-41

■ **"גִּבִּים"** פלישות ארבה היו שכיחות במזרח הקרוב העתיק. הם לעתים קרובות מושווים לצבא פולש (ראו. דברים כח 38, 42; יואל א 4; ב 25; עמוס ז 2-1). אלוהים מכווין את הצבאות כפי שמכווין את כל הדברים! החגבים הללו אוספים את השלל של אשור שנרכש בעולה. יש הרבה מילים שמיות עבור החרק הזה אשר ככל הנראה מציין (1) זנים שונים או (2) דרגות שונות של גדילה.

לג 5 "שֶׁן מְרוֹם" הביטוי הזה הינו מטאפורה לגן עדן (ראו. לב 15; איוב טז 19; לא 2). המזרח הקרוב העתיק ראה את גן העדן למעלה. עבור הישראלים העשן מהקורבנות שלהם עלו לאלוהים, לכן, הוא חייב להיות למעלה. היה גם את הניגודיות התאולוגית עם "למטה" כמטאפורה עבור מוות. שאלוהים למטה, אך גן העדן היה למעלה. בעידן המודרני שלנו המטאפורות המיוחדות הללו נראות לא מדויקות, אך זכרו שהמטאפורות העתיקות מעולם לא נועדו לשאת מילוליות. השפה של הברית הישנה הינה פנומנולוגית, מה שאומר שהשפה המתארת משתמשת בחמשת חושי האדם. כתיב הקודש אינם אנטי-מדע, הם פרה-מדע! לקחת מטאפורות עתיקות מילולית אינו סימן לשמרנות מקראית, אלא פספוס של המשמעות המכוונת לרקע ההיסטורי המקורי של המחברים מלאי ההשראה.

■ **"מִשְׁפָּט וְצִדְקָה"** ראו הערה ב-לב 16.

לג 6

NASB, NKJV, NRSV
NJB
Peshitta
REB

"הוא יהיה היציבות של הזמנים שלך"
"את יכולה לסמוך על זה לאורך כל ימך"
"אמונה תהיה היציבות של זמנך"
"הכוח שלה יהיה היציבות הבלתי משתנית שלך"

יהוה מביא "אמונה", פשוטו כמשמעו "נאמן", BDB 53, ראו. כה 1. התקווה והיציבות של יהודה היא הדמות הנאמנה של האלוהים שלה (ראו. דברים לב 4; תהלים לו 5; פט 2-1, 5, 24, 33, 49; פח 11; צב 2; קמג 1). זוהי התשובה לתפילה של פסוק 2. בכלל האופי הנאמן שלו הוא נותן לעמו הסורר

1. חוסן (BDB 341) של
 - א. ישועה (BDB 447)
 - ב. חכמה (BDB 315) עם שינוי בעיצור הסופי מהאות ת', ל-ה', ראו. יא 2)
 - ג. דעת (BDB 395, ראו. יא 2)
2. יראת יהוה (BDB 432, במובן של יראת כבוד, ראו. יא 2; משלי א 7, 29; ב 5) היא אוצרו (BDB 69), במובן של מחסן מלא, ראו. א דברי הימים כז 27-28; ב דברי הימים יא 11)

לג 7-9 זה משקף על המצב העצוב של המצור הממשמש ובא מפני שהמשא ומתן נכשל (ראו. ב מלכים יח 13-16).

לג 7 שתי שורות השירה הללו הן לא נרדפות. מלומדים מקראים הושפעו על ידי Robert Lowth, אשר ניסה להכניס את כל המקבילים העבריים לשלוש או ארבע קטגוריות. היום מלומדים מבינים את ריבוי המקבילות הפואטיות. כרגע הכי טוב לומר שהשורה השנייה "מוסיפה משהו" או "הולכת מעבר" (*The Dynamics of Biblical Parallelism: Revised and Expanded*, עמוד 64).

פונים לשתי קבוצות שונות.

1. שורה אחת – חיילי ירושלים
2. שורה שתיים – מלאכי השלום אשר נשלחו למצרים על ידי חזקיה (ראו. פסוק 8)

הם עושים דברים דומים/מקבילים

- "צעקו", BDB 858

- "יבכיון", BDB 118

מקבילות היא אחת המפתחות העיקריות בפירוש שירה עברית, אך אנחנו חייבים לזהות שמשתמשים בה בצורות שונות וברמות ספרותיות רבות.

לג 7 "אָרְאֵלִים" יכול להיות שזה קשור לשורש אריאל (NJB, ראו. כט 1, 2, 7; לא 9).

לג 8

NASB, NKJV, Peshitta	"ערים"
NRSV, DSS	"שבועות"
NJB, RSV	"עדים"
REB	"בריתות"
TEV	"הסכמים"

לטקסט המסורתי יש את "ערים" (לא ברור, BDB 746), אך בגלל המקבילות, "עדים" (לא ברור, BDB 729) מתאים יותר. זה יכול להיות עוד בלבול בין "ר" ו-"ד". ה-USB Hebrew Text Project נותן ל-"עדים" ציון של C (כלומר, ספק ניכר).

לג 9 הפסוק הזה משתמש במטאפורות חקלאיות עבור הבעיות המעורבות במצור של אשור על ירושלים ב-701 לפנה"ס. סוגים אלו של מטאפורות חקלאיות שכיחות בישעיהו (ראו. טז 8; כד 4, 7). יהוה שולט במזג האויר עבור המטרות שלו (ראו. דברים כז – כח). אין הבחנה בין ה-"טבעי" וה-"על טבעי" בכתבי הקודש, כמו במזרח הקרוב העתיק. אלוהות מעורבת אינטימית בבריאה שלו. היזרהו מנקודת המבט המודרנית, מדעית שלכם אשר שמה רשת תאולוגית מעל כתבי הקודש!

לג 10-12 אלו אולי קשורים לאשור כמו בפסוק 1.

לג 11-12 הדימויים של "קש" ו-"אש" שכיחים בישעיהו (ראו. א 7; ה 24; ט 18-19; י 16-19; כו 11; כט 6; ל 27-28; לג 11-14; מז 14, וגם יואל ב 3). ראו נושא מיוחד: אש ב-א 31. ישעיהו משתמש בדימוי מרבייה אנושית.

1. כאן, תהרו, I BDB 247, KB 255, Qa/IMPERFECT, ח 3; כו 18; נט 4, 13
2. תלדו, ט 6; יג 8; כא 3; כג 4; כו 17, 18; לט 7; נא 18; נד 1; נט 4; סו 7, 9

❑ "רוחכם" זהו המונח רוח (BDB 924) המושמש כמטאפורה אנתרופומורפית לרוח של המשפט מנחיריו של יהוה (ראו נושא מיוחד ב-1). זה בבירור מטאפורה להשתתפות האישית של יהוה (ראו. שמות טו 18; ב שמואל כב 16; תהלים יח 15) במשפט (ראו. יא 4; ל 28; מ 7).

ישעיהו ל"ג 13-16 (טקסט התנ"ך על פי המסורה בכתב יד לנינגרד)

¹³שָׁמְעוּ רְחוּקִים אֲשֶׁר עָשִׂיתִי
וְדָעוּ קְרוֹבִים גְּבֵרְתִי;
¹⁴פָּחְדוּ בְּצִיּוֹן חֹטָאִים אַחְזָה רַעְדָה
חֲנָפִים מִי יִגּוּר לִנּוּ;
אֲשֶׁר אוֹכְלָה מִי-יִגּוּר לִנּוּ מוֹקְדֵי עוֹלָם;
¹⁵הֲלֹךְ צְדָקוֹת וְדָבַר מִיִּשְׂרָאֵל מֵאֵס
בְּבַצַּע מַעֲשֵׂקוֹת נֹעַר כִּפְיוֹ מִתְמַךְ
בְּשַׁחַד אֵטֵם אֲזָנוֹ מִשְׁמַע דְּמִים
וְעֵצֶם עֵינָיו מֵרְאוֹת בָּרָע;
¹⁶הוּא מְרוֹמִים יִשְׁכֵן
מִצְדוֹת סְלַעִים מִשְׁגָּבוֹ לַחֲמוֹ
נִתֵן מִימּוֹ נְאֻמִּים;

לג 13 "רְחוּקִים... קְרוֹבִים" בהקשר, זה מתייחס לאנשי אלוהים בגלות באשור ולאנשי האלוהים שביהודה (ראו. דניאל ט 7). למרות זאת, נראה בהקשר הנרחב יותר של העידן החדש, זה אולי מתקשר לגויים והיהודים (ראו. מט 1; זה ניב עבור כולם, ראו. ירמיהו כה 26).

לג 14 "פָּחְדוּ בְּצִיּוֹן חֹטָאִים" שוב המציאות של שילוב הנאמנים והלא נאמנים בקרב אנשי האלוהים מוכר. חוטאים
1. מפחדים, BDB 808, KB 922, Qal/PERFECT, ראו. שם עצם – ב 10, 19, 21; כד 17, 18; פועל – יב 2; יט 16, 17; מד 8, 11; נא 13
2. אחזה רעה חנפים, BDB 28, KB 31, Qal/PERFECT, ראו. יג 8; כא 3
ה"חנפים" (BDB 338) מתוארים ב-לב 6 כאלו אשר עוסקים ברשעות ומדברים רעה נגד יהוה (ראו. ט 17; י 6).

❑ "מִי יִגּוּר לִנּוּ אֲשֶׁר אוֹכְלָה

מִי-יִגּוּר לִנּוּ מוֹקְדֵי עוֹלָם" זה מתייחס לקדושה של אלוהים הנראית דרך מטאפורה של אש הקשורה לצדקתו ומשפטו (ראו. דברים ד 24; ה 24; ישעיהו ל 27, 30).
עבור "עולם" (פשוטו כמשמעו "תמיד") ראו נושא מיוחד ב-לב 14.

לג 15 זה משקף את האופי של יהוה כפי שנראה בעם שלו.

1. הולך צדקות
2. דובר מישרים
3. מואס בבצע
4. מעושקות נוער כפיו מתמוך בשוחד
5. אוטם אזנו משמע דמים
6. עוצם עיניו מראות ברע

ל 16 האדם אשר חי את החיים כפי שמתואר בפסוק 15

1. מרומים ישכון
2. מצדות סלעים משגבו
3. לחמו ניתן
4. מימיו נאמנים

זה מתאר את האדם של העידן החדש. האידיאל של דברים ממומש.

ישעיהו ל"ג 17-24 (טקסט התנ"ך על פי המסורה בכתב יד לנינגרד)

¹⁷מֶלֶךְ בִּפְיוֹ תַחְזִינָה עֵינֶיךָ ת
רְאִינָה אֶרֶץ מְרַחֲקִים;
¹⁸לְבָבְךָ יִהְיֶה אִימָה אִיֵּה סֶפֶר
אִיֵּה שְׁקָל אִיֵּה סֶפֶר אֶת-הַמְּגִדִלִים;

¹⁹ אֶת-עַם נֹעֵז לֹא תִרְאֶה
 עַם עֲמֻקֵי שְׁפָה מְשֻׁמֵּעַ נִלְעַג לְשׁוֹן אֵין בִּינָה;
²⁰ חֲזָה צִיּוֹן קָרִית מוֹעֲדֵנוּ
 עֵינֶיךָ תִּרְאֶינָה יְרוּשָׁלַם נֹה שְׁאָנָן
 אֶהֱל בַל-יִצְעָן בַּל-יִסַּע יִתְדֹתָיו לְנִצַּח
 וְכָל-חֲבֻלָיו בַּל-יִנְתְּקוּ;
²¹ כִּי אִם-שָׁם אֲדִיר יְהוָה
 לִנּוּ מְקוֹם-נְהַרִים יְאָרִים רַחֲבֵי יָדַיִם
 בַּל-תִּלְךָ בּוֹ אֲנִי-שֵׁיט וְצִי אֲדִיר לֹא יַעֲבְרֵנוּ;
²² כִּי יְהוָה שִׁפְטֵנוּ יְהוָה מַחְקֵקֵנוּ
 יְהוָה מִלְכֵנוּ הוּא יוֹשִׁיעֵנוּ;
²³ נָטְשׁוּ חֲבֻלֶיךָ בַּל-יִחְזְקוּ
 כִּן-תִּרְנָם בַּל-פָּרְשׁוּ נִס אֲז חֶלֶק עַד-שִׁלָּל
 מִרְבֵּה פְסָחִים בְּזָזוּ בָז;
²⁴ וּבֹל-יֹאמֶר שָׁכָן חֲלִיתִי הָעַם הַיֹּשֵׁב בְּהַ נְשֵׂא עֵוֹן;

לג 17 "עֵינֶיךָ תִּרְאֶינָה" הפועל הזה (KB 301, BDB 302) משמש לעתים קרובות כדי לייחס לתובנה רוחנית (ראו. כו 11; לג 17, 20; מח 6; איוב כג 8-9; תהלים מז 8; סג 2). בני אדם נוצרו כדי לתפקד בשני עולמות.
 1. הפיזי (כלומר, נפש, הכוכב הזה)
 2. הרוחני (כלומר, רוח, אחווה עם אלוהים)
 הנפילה של בראשית ג שיבשה את שניהם!

מלך בִּפְיוֹ" זה מעורפל בכוונה, כמו לג 1, בו ההקשר מתאים גם לחזקיה ביומו ולביאת המשיח ב-ז 14.

לג 18 "אֵיהַ סֶפֶר" זה מתייחס לסיירים האשורים שמסיירים את ירושלים לקראת המצור שמגיע.

לג 19 "לְשׁוֹן אֵין בִּינָה" זה מתייחס לשפה האשורית (ראו. כח 11).

לג 20 זוהי התאולוגיה של ישעיהו שירושלים אף פעם לא תיפול (ראו. ישעיהו לו – לז). עבור דיון מלא על "קריה" ראו הערות ב-כד 10 והטבלה במבוא לפרק כו, ד. הנבואה הזו צריכה להיות מובנת בהקשר מפני שבימו של ירמיהו, אלוהים נתן נבואה הפוכה.
 הדימוי של "אוהל" הוא רמיזה אנכרוניסטית לשמות. זה גם אולי מציין את "אוהל המועד" אשר נבנה כאוהל ניד. אותה הרמיזה (כלומר, אוהל) משמש ב-נד 2 להתרחבות עולמית.

לג 21 נראה כי המטאפורה של "נהרים יאורים וצי" הינה משחק על הברית שלהם עם מצרים (ראו. פסוק 23). במקום מצרים, יהוה (אדיר) יהיה הספק והשומר שלהם (ראו. פסוק 22).

לג 22 ירושלים (ראו. פסוק 20) הינה שוב העיר של המלך הגדול (יהוה עצמו) כפי שמוצג במחליף הצדיק שלו (המשיח הדויד).

לג 23 שירה הינה מעורפלת. זה יכול להתייחס ל-

1. ההרס של אשור

2. העצמה של ירושלים

3. או שניהם

בפסוק 17, גם ל- "עֵינֶיךָ" וגם "תִּרְאֶינָה" יש קדמות לא בטוחות. נראה כי פסוק 18 מתייחס לאשור אשר בודקת את ירושלים לפלישה ומצור. נראה שפסוק 19 רומז לשפה המוזרה של הפולשים האשורים. אך בפסוק 20 הסצנה משתנית לירושלים רגועה. לכן, פסוקים 21 ו-22 יכולים להתייחס לירושלים, פסוק 24 בבירור מתייחס אליה.
 חלק רואים את ה"שלל" (BDB 1021) בפסוק 23 כקשור לפריטים שצבא אשור נטש לפני חומות ירושלים ב-701 לפנה"ס ולא לשק נינוה עצמו, אשר מתרחש ב-612 לפנה"ס.

לג 24 יהוה מאופיין כמרפא. זוהי רמיזה לפרק א בו עם האלוהים מאופיין כחולה (ראו. א 5-6). מחלה הינה מטאפורה עבור "חטא" ו- "מרד" (ראו. תהלים מא 4; קג 3; ישעיהו נג 5). הברית החדשה ממשיכה את הקונספט היהודי של

מחלה הקשורה לחטא (ראו. יוחנן ה 14; יעקוב ה 14-15). המושג "ישועה" בברית הישנה מציינת גאולה פיזית (ראו נושא מיוחד ב-לג 2).

שאלות לדין

זהו ספר פרשנות שמטרתו להיות מדריך לימוד, מה שאומר שאתם אחראים לפרש בעצמכם את הכתובים. כל אחד מאתנו חייב ללכת באור שיש לנו. אתם, כתבי הקודש ורוח הקודש בראש סדר העדיפויות בפרשנות. אתם לא צריכים להשאיר את זה לפרשן.

שאלות לדין אלו ניתנו כדי לעזור לכם לחשוב היטב על הנושאים הגדולים בחלק זה של הספר. הן נועדו להיות מעוררות חשיבה ולא סופיות.

1. כיצד פרקים לב ו-לג קשורים ל-כח – לא?
2. האם שני הפרקים הללו משיחיים או היסטוריים?
3. רשמו את הברכות של הרוח המתוארות ב-לב 15-18.
4. רשמו את ההקשר ההיסטורי של לג 7.

ישעיהו ל"ד

חלוקה של קטעים לפי תרגומים מודרניים

NASB	NKJV	NRSV	TEV	NJB
זעמו של אלוהים נגד האומות	פסק דינם של האומות	הסוף הנורא של אויבי האל	אלוהים יעניש את אויביו	המשפט של אדום
ל"ד 1-15 (1-15)	ל"ד 1-4 (1-4)	ל"ד 1-17 (1-4)	ל"ד 1-4	ל"ד 1-17 (1-4)
	ל"ד 5-7 (5-7)	(5-7)	ל"ד 5-8	(5-8)
	ל"ד 8-15 (8-12)	(8-17)		(9-11) (12-17)
	(13-15)		ל"ד 9-15	
ל"ד 16-17 (17-א16)	ל"ד 16-17 (16-17)		ל"ד 16-17	

מחזור קריאה שלישי

מעקב אחר כוונתו המקורית של המחבר ברמת הפסקה

זהו ספר פרשנות שמטרתו להיות מדריך לימוד, מה שאומר שאתה אחראי לפרש בעצמך את הכתובים. כל אחד מאתנו חייב ללכת באור שיש לנו. אתה, כתבי הקודש ורוח הקודש בראש סדר העדיפויות בפרשנות. אתה לא צריך להשאיר את זה לפרשן.

קרא את הפרק בציפות. זהה את הנושאים. השווה את חלוקת הנושאים שלך עם חמשת התרגומים המודרניים. אין השראה בחלוקה לפסקאות, אבל זהו המפתח לעקוב אחר כוונתו המקורית של המחבר, שזה הלב של הפרשנות. לכל פסקה של נושא אחד ויחיד.

1. פסקה ראשונה
2. פסקה שנייה
3. פסקה שלישית
4. וכו'.

תובנות הקשריות

א. ישעיהו כד ו-כה מאד דומים לפרקים כד – כז. שניהם הם שילוב של מחלקות דין וברכה שהם מסקנות ליחידה ספרותית גדולה הרבה יותר.

1. ישעיהו לד מדבר על משפט אוניברסלי במונחים גרפיים.
2. ישעיהו לה מדבר על שיקום אוניברסלי במונחים יפיפיים, אידיאליסטים.

ב. מפני שיש רווח כפול בין פרק לג ופרק לד בעותק מגילות ים המלך של ישעיהו, זה אפשרי שהיחידה הספרותית הזו (פרקים לד – לה ו- לח – לט) אמורה ללכת עם מ – טו (לפחות בנוגע לרקע ספרותי). פרק לה הינו דיון של העידן החדש, ימי השיקום. הם מתארים מה יהיה רצה לעשות עם האנושות לפני הנפילה של בראשית ג והחוסר ציות של זרע אברהם.

ישעיהו ל"ד 1-15 (טקסט התנ"ך על פי המסורה בכתב יד לנינגרד)
1 קרבו גוים לשמע

ולאמים הקשיבו תשמע הארץ
ומלאה תבל וכל-צאצאיה;
2 כי קצף ליהוה על-כל-הגוים
וחמה על-כל-צבאם
החרים נתנם לטבח;
3 וחלליהם ישלכו
ופגריהם יעלה באשם
ונמסו הרים מדמם;
4 ונמקו כל-צבא השמים
ונגלו כספר השמים
וכל-צבאם יבול כנבל עלה מגפן
וכנבלת מתאנה;
5 כי-רוחה בשמים חרבי
הנה על-אדום תרד
ועל-עם חרמי למשפט;
6 חרב ליהוה מלאה דם הדשנה
מחלב מדם כרים
ועתודים מחלב כליות אילים כי זבח ליהוה
בבצרה וטבח גדול בארץ אדום;
7 וירדו ראמים עמם
ופרים עם-אבירים
ורוח ארצם מדם
ועפרם מחלב ידשן;
8 כי יום נקם ליהוה
שנת שלומים לריב ציון;
9 ונהפכו נחליה לזפת
ועפרה לגפרית
והיתה ארצה לזפת בערה;
10 לילה יומם לא תכבה לעולם
יעלה עשנה מדור לדור
תחרב לנצח נצחים אין עבר בה;
11 וירשוה קאת וקפוד
וינשוף וערב ישכנו-בה
ונטה עליה קו-תהו
ואבני-בהו;
12 חריה ואין-שם מלוכה יקראו
וכל-שריה יהיו אפס;
13 ועלתה ארמנתיה סירים קמוש
וחוח במבצריה
והיתה נוה תנים חציר לבנות יענה;
14 ופגשו ציים את-איים
ושעיר על-רעהו יקרא
אך-שם הרגיעה לילית
ומצאה לה מנוח;
15 שמה קננה קפוד
ותמלט ובקעה
ודגרה בצלה אך-שם נקבצו דיות אשה רעותה;

לד 1 יש מספר פקודות בפסוק הזה.

1. קרבו, BDB 897 | KB 1132, Qal IMPERATIVE

2. לשמוע, BDB 904 | KB 1151, Hiphil IMPERATIVE

3. הקשיבו, BDB 1033 | KB 1570, Qal JUSSIVE

ריבון היקום מתייחס לבריאתו ומכריז על שיפוטו.

1. גויים, BDB 156, ראו. פסוק 2; מג 9
2. אומים, BDB 522, ראו. יז 12; מג 9
3. הארץ, BDB 75, ראו. לז 16, 20; בראשית יח 18; כב 18; מיכה א 2
4. מלואה, BDB 571, ראו. ו 3
5. תבל, BDB 385, ראו. יג 11; כד 4
6. כל צאצאיה, BDB 481 במבנה BDB 425

זה מתייחס בביורר לעולם הידוע ביומו של ישעיהו, אך השפה הינה אוניברסלית.

לד 2 "כי קצף ליהוה על-כל-הגוים... נתנם לטבח" הרעיון של "נתנם לטבח" (I BDB 355, KB 353, *Hiphil* PERFECT) מתייחס לקונספט של "מלחמת קודש". ביהושע קונספט זה ביחס ליריחו מתורגם "חרם" (כלומר, מיועד ליהוה בשביל הרס, ראו. יהושע ו 17, 18 [שלוש פעמים]; ז 1 [פעמיים]; ח 12 [פעמיים], 13 [פעמיים], 15).

לד 3 הפסוק הזה מרחיב את הרעיון של פסוק 2, עם מטאפורות גרפיות של לוחמה.
 1. חלליהם יושלכו, BDB 1020, KB 1527, *Hophal IMPERFECT*
 2. פגריהם יעלה (פשוטו כמשמעו "יעלו") באשם, BDB 748, KB 828, *Qal IMPERFECT*, ראו. עמוס ד 10

3. נמסו (פשוטו כמשמעו "להמיס") הרים מדמם, BDB 587, KB 606, *Niphal PERFECT*
 זה משקף על סצנת הקרב בה הגופות של המתים נשאו פרק זמן ממושך. במזרח הקרוב העתיק קבורה לא נאותה הייתה זוועה וחרפה ועלולה להשפיע על חיי האדם אחרי המוות. זה ייצג תבוסה מוחלטת, פיזית ורוחנית.

לד 4 השפה ההיפרבולית הזו הקשורה למחזורי השמש והירח של הטבע הינה נושא חוזר בכתבי הקודש.

1. ישעיהו יג 13; לד 4; נא 6
2. יחזקאל לב 7, 8
3. יואל ב 31
4. מתי כד 29
5. שנייה לפטרוס ג 10
6. התגלות ו 12-14; כ 11

המשפט "צבא השמים" יכול להתייחס ל-

1. אלוהויות כוכביות (שמש, ירח, כוכבים, כוכבי לכת, כוכבים נופלים, כו') אשר בדרך כלל קשורים לבבל
2. צבא המלאכים (ראו. כד 22-21; יהושע ה 14-15, מבוסס על דברים לב 8 ב-LXX ומתואר בדניאל י) בהקשר הזה זה מתייחס לעצמים של אור בשמים. אובייקטים אלה מושפעים ונזרקים לאי סדר על ידי ההתקרבות של הבורא שלהם! העצמים הפיזיים הללו, אשר לעתים רואים בהם כאלוהויות, כפופים ליהוה!

■ **"וּנְגַלּוּ כַסְפֵּר"** הדימוי הזה משמש על ידי יוחנן בהתגלות ו 14. השמים במזרח הקרוב העתיק נחשבו כ- (1) עור קצת מתוח מעל כדור הארץ כמו קערה (ראו. ישעיהו מ 22) או (2) אוהל מורכב (ראו. תהלים קד 2). הסדר הישן יוחלף על ידי החדש (ראו. התגלות כא 1).

■

"יבול" NASB, NRSV
"יפול" NKJV, TEV

הפועל הזה (BDB 615, KB 663) מופיע שלוש פעמים בפסוק הזה.

1. *Qal IMPERFECT*
2. *Qal INFINITIVE CONSTRUCT*
3. *Qal ACTIVE PARTICIPLE*

זה גם מופיע ביחידה הספרותית המקבילה של פרקים כד – כז (ראו. כד 4 [פעמיים]). החקלאות רועדת גם עם בוא היוצר! אנחנו יכולים לומר שהשמים והארץ יתפרקו עם בוא היוצר/השופט מפני שהם גם הושפעו על ידי החטא של האנושות (ראו. בראשית ג 17-19; רומים ח 22-19).

לד 5 "חַרְבֵי הַנְּהַל עַל-אָדָם" אדום נבחרה לדין ביחידה הספרותית הזו כמו שמואב נבחרה בישיעיהו כה 10-12. כאן אדום (כמו מואב מוקדם יותר) הינה סמלית עבור העמים היהירים אשר מרדו נגד אלוהים.

לד 6-7 הפסוקים הללו משתמשים במטאפורה של קורבן (ראו. BDB 830, f, ראו. ירמיהו נ 27; נא 40; יחזקאל לט 20-17) כדי לתאר את המשפט של יהוה
 1. דם כרים ועתודים, פסוק 6
 2. חלק כליות איילים, פסוק 6
 3. פרים, פסוק 7
 לא רק שיוקרבו חיות המשק, אך גם הראמים (BDB 910).
 הדימוי של חרב יהוה נמצאת גם בדברים לב 41-42 ויחזקאל כא 28-32.

	☐
NASB	"רווי חלב"
NKJV	"נעשה מוצף בחלב"
NRSV, REB, LXX	"סחוט חלב"
NJB	"שמנוני בחלב"

הפועל הזה (Hothpael PERFECT, KB 234, BDB 206) נמצא רק כאן בגזע הנדיר הזה. הוא מציין קונספט רפלקסיבי, "חרב יהוה שימנה את עצמה". ה- Pual IMPERFECT של אותו הפועל נמצא בפסוק 7, "מחלב ידושן". שניהם מדברים על מספר רב של קורבנות אשר נשחטות (מטאפורה עבור המתים של צבא האויבים). השומן של האיברים הנמוכים היה החלק של החיה אשר הונח במזבח.

לד 8 אנחנו כפרשנים מודרניים חייבים לזכור שהמהות של שירה עברית היא

1. הצורה המקוצרת שלה
2. משחקי הצליל שלה
3. המקבילות שלה

מעברים נוטים להיות מילוליסטים הגיוניים שחושבים ביוונית! למרות זאת, זוהי ספרות שירה של המזרח העתיק. ראו *The Language and Imagery of the Bible*, G. B. Caird, פרק 5, "Hebrew Idiom and Hebrew Thought", עמודים 107-117. זה גם נכון לגבי בראשית א – ב. ראו John L. Walton, *The Lost World of Genesis 1*, הפסוק הזה הוא דוגמא טובה, "יום", שורה 1 מקביל ל-"שנה", שורה 2. זו לא אמורה להיות תגובה זמנית, היסטורית, אלא הכרה שזמן של דין וחשבון לאלוהים מגיע! כמה זמן זה ימשך הוא לא הבעיה.

לד 9 "לְזַפֵּת וְעִפְרָה לְגִפְרִית" אלו (BDB 278, 172, 278/128) רמיזות להרס של סדום ועמורה בבראשית יט 24. כמו כן, ראו את המקביל המשמעותי בירמיהו מט 17-18. סדום ועמורה הן בחלק הצפוני של אדום (כלומר, הקצה הדרומי של ים המלח).

לד 10 זוהי שפה היפרבולית אשר מציינת הרס מוחלט שמתמשך לעתיד לא מוגדר (ראו. א 31; יג 20; יו 24). יש שני מונחים אשר משומשים ל-"לעולם".

1. שורה 2, עולם (BDB 761), ראו נושא מיוחד ב-לב 14
2. שורה 4, נצח (BDB 664), ראו. ב שמואל ב 26; ישעיהו יג 20; כה 8; כח 28; לג 20; נז 16) המשפט "לעולם יעלה עשנה" משמש בהתגלות יד 11 ו- יט 3. נראה שזה אפשרי ש- (1) "מואב" ב-כה 12-10; (2) אדום בהקשר הזה; ו- (3) "בבל" בהתגלות כולם עומדים עבור "חברה אנושית אשר מאורגנת ומתפקדת בנפרד לאלוהים או אפילו מרד נגד אלוהים".

עבור דיון טוב על השימוש המקראי של "לעולם" ראו *Plowshares and Pruning*, D. Brent Sandy, *Hooks*, עמודים 98-101.

לד 11-15 יש הרבה חיות (בעיקר ציפורים) המוזכרות בקטע הזה. כולן לא כשרות לפי ויקרא יא. אותן החיות הלא כשרות נראות בחורבות העיר בבל (ראו. יג 19-22). יש שתי פרשנויות אפשריות לכך: (1) החורבות הללו הינם סמליות לניסיונות אנושיות נפולות אשר נשפטו ונהרסו על ידי אלוהים כך ששום דבר לא חי שם חוץ מחיות או (2) הערים הללו עכשיו מאוכלסות על ידי שדים (ראו. מתי יב 43). תרגומים מודרניים כמו ה-NEB הראו עדות ארכאולוגית ברורה שהחיות הללו אולי התייחסו לשדים (ראו. במיוחד פסוק 14).

NASB	"עז שעיר"
NKJV	"עז בר"
NRSV	"שדי-עז"
TEV	"שדים"
NJB	"סטיר"

"עזים" REB

המונח הזה (BDB 972 II) מתייחס ל-

- א. אלילים (ראו. ב דברי הימים יא 15)
- ב. שדים (ראו. ויקרא יז 7)
- ג. חיות בר (ראו. ישעיהו יג 21)
2. "מפלצת לילה" NASB, TEV
- "יצור לילה" NKJV
- "לילית" NRSV, NJB
- "לילה" REB

המונח הזה (BDB 535) ביהדות מאוחרת הפך להיות השם של מפתה לילה נקבית. המקור של המונח והקונספט יכולים להיות שלושת שדי הלילה של מיתולוגיית אכדית (KB 528). הפשיטתא מזהה זאת כ- "תנשמת". הלילה יחד עם כל "קולות הטבע" שלו היה מפחיד לאנשים העתיקים.

נושא מיוחד: השדים (רוחות טמאות/מלאכים ושדים)

א. האנשים הקדומים היו אנימיסטים. הם ייחסו תכונות אופי אנושיות לכוחות הטבע, חיות ועצמים טבעיים. החיים הוסברו דרך ההתקשרות של הישיות הרוחניות האלו עם האנושות.

ב. התגלמות זו הפכה לפוליתאיזם (אמונה באלים רבים). בדרך-כלל השדים (*genii*) היו אלים נחותים יותר או חצאי-אלים (טובים או רעים) שהשפיעו על החיים האנושיים האינדיבידואליים.

1. מסופוטמיה, כאוס ומאבק
2. מצרים, סדר ותפקוד

3. כנען, ראו את ספרו של W. F. Albright, *Archaeology and the Religion of Israel*, מהדורה חמישית, עמ' 67-92.

ג. התנ"ך אינו מתעכב או מפתח את הנושא של אלים נחותים, מלאכים או שדים, כנראה בגלל המונותאיזם המחמיר שבו (ראו נושא מיוחד: המונותאיזם השווה לשמות ח 10; ט 14; טו 11; דבר' ד 35, 39; ו 4; לג 26; תהל' לה 10; עא 19; פו 8; ישע' מו 9; ירמ' י 6-7; מיכה ז 18). התנ"ך כן מזכיר את אלילי השקר של העמים הפגאניים (*שדים* *Shedim*, השווה לדברים לב 17; תהל' קו 37) והוא כן מונה חלק מהם.

1. *שעירים* *Se'im* (סאטירים או שדים שעירים, השווה לויק' יז 7; דהי"ב יא 15)
2. *לילית* *Lilith* (נקבה, שד שמפתה, השווה לישע' לד 14)

3. *מַת* *Mavet* (נעשה שימוש במונח העברי למוות עבור האל הכנעי של העולם התחתון, *מות*, השווה לישע' כח 15, 18; ירמ' ט 21; ייתכן שגם דבר' כח 22).

4. *רֶשֶׁף* *Resheph* (מגיפה, השווה לדבר' לב 24; תהל' עח 48; חבק' ג 5)

5. *דְּבַר* *Dever* (מגיפה, השווה לתהל' צא 5-6; חבק' ג 5)

6. *עֲזָאזֵל* *Az'azel* (מקור השם אינו וודאי, אך ייתכן שזה שד מדברי או שם של מקום, השווה לויק' טז 8, 10, 26)

(הדוגמאות האלו נלקחו *Encyclopaedia Judaica*, כרך 5, עמ' 1523)

בכל אופן, אין בתנ"ך דואליזם או עצמאות מלאכית מיהוה. השטן הוא עבד של יהוה (השווה לאיוב א-ב; זכר' ג), ולא אויב עצמאי שמכווין את עצמו (השווה לספרו של A. B. Davidson, *A Theology of the Old Testament*, עמ' 300-306).

ד. היהדות התפתחה בזמן גלות בבל (586-538 לפנה"ס). היא הושפעה תיאולוגית מהדואליזם המגולם הפרסי של הדת הזורואסטרית, בו יש את האל העליון הטוב שנקרא *Mazda* או *Ormazd* ואויבו הרשע הנקרא *Ahriman*. זה איפשר את הדואליזם המגולם שבין יהוה ומלאכיו לבין השטן ומלאכיו/שדיו בתוך היהדות שלאחר הגלות.

התיאולוגיה היהודית של רוע מגולם מוסברת ומתועדת היטב בספרו של Alfred Edersheim, *The Life and Times of Jesus the Messiah*, vol. 2, נספח XIII (עמ' 749-863) ו-XVI (עמ' 776-770). היהדות גילמה את הרוע בשלושה דרכים.

1. השטן או סַמָּאֵל *Sammael*
2. יצר הרע בתוך האנושות (*yetzer hara*)
3. מלאך המוות

Edersheim מאפיין אותם כ

(1) המאשים

(2) המפתה

(3) המעניש (כרך 2, עמ' 756). ישנו הבדל תיאולוגי ניכר בין היהדות שלאחר הגלות לבין ההצגה וההסבר של הברית החדשה בנוגע לרוע.

ה. הברית החדשה, ובמיוחד הבשורות, עומדות על קיומם והתנגדותם של ישויות רוחניות רעות כלפי האנושות וכלפי יהוה (ביהדות השטן היה אויב לאנושות, אך לא לאלוהים). הם מתנגדים לרצונו, שלטונו ומלכותו של אלוהים.

ישוע התעמת וגרש את השדים הללו, אשר גם נקראים (1) רוחות טמאות (השווה ללוקס ד 36; 18 ו) או (2) רוחות רעות (השווה ללוקס ז 21; ח 2), מבני אדם. ישוע עשה הבחנה ברורה בין מחלות (פיזיות ונפשיות) ובין שדים. הוא הדגים את כוחו ותובנתיו הרוחניות בכך שהוא הכיר וגרש את הרוחות הרעות הללו. לעתים קרובות הן זיהו אותו וניסו לפנות אליו, אבל ישוע דחה את העדות שלהן, דרש את שתיקתן וגרש אותן. גירוש השדים הוא סימן לתבוסת מלכות השטן. ישנו חוסר מידע מפתיע באיגרות של השליחים בברית החדשה בנוגע לנושא זה. גירוש שדים אף פעם לא מצוין כמתנה רוחנית, ולא ניתנת שיטה או תהליך בנושא עבור הדורות הבאים של המאמינים.

ו. הרוע הוא אמיתי; הרוע הוא אישי; הרוע נוכח. אין התגלות לגבי המקור שלו או המטרה שלו. הכתובים עומדים על המציאות שלו ומתנגדים בתוקפנות להשפעה שלו. במציאות אין דואליזם מוחלט. אלוהים בשליטה מלאה; הרוע מובס ונשפט ויוסר מהבריאה.

ז. אנשיו של אלוהים חייבים להתנגד לרוע (השווה ליעקב ד 7). אסור שהם יהיו נשלטים על-ידיו (השווה ליוח"א ה 18), אך הם כן יכולים להתפתות ובכך לפגוע בעדות ובהשפעה שלהם (השווה לאפס' ו 18-10). הרוע הוא חלק גלוי בהשקפת העולם המשיחית. למשיחיים המודרניים אין זכות להגדיר את הרוע מחדש (שליטת האופי המיתולוגי של Rudolf Baltmann); להפוך אותו ללא-אישי (המבנים הסוציאליים של Paul Tillich), ולנסות להסביר אותו לחלוטין במושגים פסיכולוגיים (Sigmund Freud). ההשפעות שלו מתפשטות, אך מובסות. המאמינים צריכים להתהלך בניצחון של המשיח!

לד 11 המושגים אשר תרגמו את "תוהו" (BDB 1062, ראו. כד 10) ו-"בוהו" (BDB 96) משומשים בבראשית א 2 כדי לתאר את הכאוס התחלי של הארץ. אדום (כלומר, כל העמים המורדים) יופחתו לתוהו ובוהו המקורי (כלומר, יג 9-11; ירמיהו ד 23-26).

ישעיהו לד 16-17 (טקסט התנ"ך על פי המסורה בכתב יד לנינגרד)

¹⁶דְרָשׁוּ מֵעַל-סֶפֶר יְהוָה וּקְרָאוּ
אֶחָת מֵהֵנָּה לֹא נַעֲדָרָה
אִשָּׁה רְעוּתָהּ לֹא פָקְדוּ
כִּי-פִי הוּא צִוָּה
וְרוּחוֹ הוּא קִבְּצָן;
¹⁷וְהוּא-הַפִּיל לָהֶן גּוֹרֵל
וַיְדוּ חֲלֻקָתָהּ לָהֶם בְּקוּ
עַד-עוֹלָם יִרְשׁוּהָ
לְדוֹר וָדוֹר יִשְׁכְּנוּ-בָהּ;

לד 16 "דְרָשׁוּ מֵעַל-סֶפֶר יְהוָה וּקְרָאוּ" חוץ מפסוק 1, אין שום ציווים בפרק הזה לפני הפסוק הזה. הקריאה של יהוה להתקרב ולהקשיב בפסוק 1 (שני ציווים) תואמת על ידי שני ציווים אשר סוגרים את הפרק (טכניקה ספרותית שמית נפוצה).

1. דרשו, Qal IMPERATIVE, KB 233, BDB 205

2. קראו, Qal IMPERATIVE, KB 1128, BDB 894

העמים חסלו את השלטון שניתן לאנושות בבראשית ב, אז בעלי החיים הוקצו שמיימית את הארץ!

היו הרבה דעות על הספר הזה (BDB 706). חלק רואים בזה כמגילת המשפט (ראו. כט 11, 12; ל 8).

אחרים רואים אותו כאזכור לשני הספרים המוזכרים בדניאל ז 10; יב 1 והתגלות כ 4-15, אשר מטאפוריים לזיכרון של אלוהים.

1. "ספר החיים"
 - א. שמות לב 32
 - ב. תהלים סט 28
 - ג. ישעיהו ד 3
 - ד. דניאל ז 10; יב 1
 - ה. לוקס י 20
 - ו. פיליפים ד 3
 - ז. עברים יב 23
 - ח. התגלות ג 5; יג 8; יז 8; כ 12, 15; כא 27
2. ספר המעשים/זיכרונות
 - א. תהלים נו 8; קלט 16
 - ב. ישעיהו סה 6
 - ג. דניאל ז 10
 - ד. מלאכי ג 16
 - ה. התגלות כ 12-13

❑ **"אחת מהנה לא נעדרה**

אשה רעותה לא פקדו

כי-פי הוא צנה" כאן יש לנו שתי מטאפורות אשר מתייחסות לכוח המילה של אלוהים. הראשונה היא מטאפורה צבאית, בעוד שהשנייה היא ביתית. כאשר אלוהים מדבר, אפשר לסמוך על מילתו (ראו. כד 3; כה 8; נה 10-11).

❑ **"ורוחו הוא קבצן"** ראו הערות ונושאים מיוחדים ב- יא 2; לב 15-20. אלוהים אוסף את החיות/שדים שרשומים בפסוקים 11-15.

לד 17 זהו אזכור לחלוקה של הארץ באמצעות הגרלה (כלומר, אורים ותומים) ביהושע יב – יט. זוהי דרך ארכאית להצהיר שהברית מחודשת וקבועה!

ישעיהו ל"ה

חלוקה של קטעים לפי תרגומים מודרניים

NASB	NKJV	NRSV	TEV	NJB
העתיד המאושר של ציון	העתיד המפואר של ציון	שחזור ציון	הדרך לקדושה	ניצחון ירושלים
ל"ה 1-10 (1-10)	ל"ה 1-7 (1-2) (3-4) (5-7) ל"ה 8-10 (8-10)	ל"ה 1-10 (1-2) (3-4) (5-7) (8-10)	ל"ה 1-10 (1-2) (3-4) (5-7) (8-10)	ל"ה 1-10 (1-7) (8-10)

מחזור קריאה שלישי

מעקב אחר כוונתו המקורית של המחבר ברמת הפסקה

זהו ספר פרשנות שמטרתו להיות מדריך לימוד, מה שאומר שאתה אחראי לפרש בעצמך את הכתובים. כל אחד מאתנו חייב ללכת באור שיש לנו. אתה, כתבי הקודש ורוח הקודש בראש סדר העדיפויות בפרשנות. אתה לא צריך להשאיר את זה לפרשן.

קרא את הפרק ברציפות. זהה את הנושאים. השווה את חלוקת הנושאים שלך עם חמשת התרגומים המודרניים. אין השראה בחלוקה לפסקאות, אבל זהו המפתח לעקוב אחר כוונתו המקורית של המחבר, שזה הלב של הפרשנות. לכל פסקה של נושא אחד ויחיד.

1. פסקה ראשונה
2. פסקה שנייה
3. פסקה שלישית
4. וכו'.

תובנות הקשריות

- א. הפרק הזה הוא בבירור ההפך מפרק לד.
- ב. השאלה היא למי זה מופנה ומתי?
 1. האם זה מדבר על הפלא החקלאי של הארץ המובטחת באחרית הימים (כלומר, יהודים וגויים נאמנים מאמינים)?
 2. האם זה מתייחס לחזרה של השבויים האשורים לפלסטין (כלומר, ישראל)?
 3. האם זה מתייחס לחזרה של גולי בבל על ידי צו כורש (כלומר, יהודה)?
 4. האם זה מתייחס למדבר בין המסופוטמיה ופלסטין שהופכים לדרך ראשית שופעת עבור עם האלוהים אשר חוזר לפלסטין?

לימוד מילים וביטויים

ישעיהו ל"ה 1-10 (טקסט התנ"ך על פי המסורה בכתב יד לנינגרד)
¹יששום מדבר
וציה ותגל ערבה

ותִּפְרַח כַּחבַצְלֵת;
 פֶּרֶחַ תִּפְרַח²
 וְתִגַּל אֶף גִּילַת
 וְרֵן כְּבוֹד הַלְבָּנוֹן נִתֵּן-לָהּ הַדֵּר הַכְּרָמַל
 וְהַשְּׂרוֹן הֵמָּה יֵרָאוּ כְבוֹד-יְהוָה הַדֵּר אֱלֹהֵינוּ;
 חֲזָקוּ יָדַימָּה רַפּוֹת³
 וּבְרָכִים כְּשִׁלּוֹת אֲמָצוּ;
 אֲמָרוּ לְנִמְהָרֵי-לֵב חֲזָקוּ אֶל-תִּירָאוּ⁴
 הִנֵּה אֱלֹהֵיכֶם נָקָם יְבוֹא גְמוּלָה אֱלֹהִים הוּא יְבוֹא וְיִשְׁעֲכֶם;
 אֲזַי תִּפְקַחְנָה עֵינֵי עוֹרִים⁵
 וְאֲזַי חֲרָשִׁים תִּפְתַּחְנָה;
 אֲזַי יִדְלַג כְּאֵיל פֶּסֶח⁶
 וְתָרֵן לִשְׁוֹן אֵלֶם
 כִּי-נִבְקָעוּ בַמִּדְבָּר מַיִם
 וְנַחֲלִים בְּעַרְבָה;
 וְהָיָה הַשְּׂרָב לְאֵגֶם⁷
 וְצִמְאוֹן לְמִבּוּעֵי מַיִם
 בְּנוֹה תַנִּים רִבְצָה חֲצִיר לִקְנָה וְגִמָּא;
 וְהָיָה-שֵׁם מִסְּלוּל וְדֶרֶךְ⁸
 וְדֶרֶךְ הַקִּדְשׁ יִקְרָא לָהּ
 לֹא-יַעֲבֹרְנָה טִמָּא
 וְהוּא-לִמּוֹ הַלֶּךְ דֶּרֶךְ וְאוֹיִלִים לֹא יִתְעוּ;
 לֹא-יְהִיָּה שֵׁם אֲרִיָּה⁹
 וּפְרִיץ חַיּוֹת בַּל-יַעֲלֶנָה לֹא תִמְצָא שֵׁם
 וְהִלְכוּ גְאוּלִים;
 וּפְדוּיֵי יְהוָה יִשְׁבוּן¹⁰
 וּבָאוּ צִיּוֹן בְּרִנָּה
 וְשִׁמְחַת עוֹלָם עַל-רֵאשֵׁם שְׁשׁוֹן
 וְשִׁמְחָה יִשִּׁיגוּ
 וְנָסוּ יְגוֹן וְאַנְחָה;

לה 1 "מִדְבָּר" המילה הזו מתייחס למרעה לא מיושב (BDB 184, ראו. יואל א 19-20).

❑ "צִיָּה" המילה הזו (BDB 851) מתייחסת לאדמה הסטרילית, הצחיחה (ראו. מא 18; נג 2; יואל ב 20). הבחינו ש"מדבר" מקושר ל- "ציה" ומקביל ל-"ערבה".

❑ "עַרְבָה" המילה הזו (BDB 787) מתייחס לעמק השבר בירדן דרומית לים המלח (ראו. לג 9).

❑ "וְתִגַּל... וְתִפְרַח" שני הפעלים הראשונים של פסוק 1 הם גם האנשה מקבילה של הצמחים.
 1. יששום, BDB 965, KB 1314, Qal IMPERFECT, (אולי משמעות יוסיבית), הפועל הזה משומש שמונה פעמים בפרקים סא – 10
 2. תגל, BDB 162, KB 189, Qal JUSSIVE, ראו. פסוק 2; כה 9; הפועל הזה משומש ארבע פעמים בפרקים סא – 10, ראו. יואל ב 21, 23
 הפועל השלישי "תפרח" (BDB 897, KB 965, Qal IMPERFECT) מראה כיצד צמחים (כלומר, האנשה) שמחים. ישעיהו לעתים קרובות משתמש בהאנשה של פריטים אישיים (ראו. לג 9; מד 23; נה 12, ראו. NASB Study Bible, עמוד 1004). התנאים של גן העדן (בראשית א – ב) משוקמים; העידן החדש הגיע!
 פסוק 10 חוזר על עצמו ב-נא 11. זהו סימן לעידן חדש של שיקום (ראו. ז 21-25; כז 6; לב 15; מא 8-19; נה 12-13).

❑

NASB, NRSV, Peshitta	"חבצלת"
NKJV, JPSOA	"ורד"
NJB, REB	"עירית"
JB	"נרקיס"

זה כמעט בלתי אפשרי לזהות במדויק (TEV "פרחים) את החי והצומח של כתיב הקודש. הרבנים אומרים שזה (BDB 287) מתייחס לורד, בעוד שלותר וקלווין אומרים שזה מתייחס לשושן. כל ניחוש הוא ניחוש! משאב טוב לבעיות הללו הוא סדרת "עזרה לפרשנים", USB, *Fauna and Flora of the Bible*.

לה 2 "הלִבְנוּ... הכְרַמְל וְהַשְׂרוֹן" שלוש האזורים הללו היו מפורסמים העלווה השופעת שלהם. המשפט "פרח תפרח" הוא ה-Qal/ INFINITIVE ABSOLUTE ו-Qal/ IMPERFECT VERB של אותו השורש (BDB 827, KB 965) אשר מציין עוצמה או כאן, צמיחה שופעת.

■ "הִמָּה יִרְאוּ" נראה כי זה המשכיות של האנשת הצמחים.

לה 3-6 הפסוקים הללו מזכירים מספר סוגים של אנשים.

1. ידים רפות (פשוטו כמשמעו "ידיים חלשות")
2. ברכים כושלות (פשוטו כמשמעו "ברכיים חלשות")
3. מהרי לב (פשוטו כמשמעו "הממהרים")
4. העיוורים (BDB 734)
5. חרשים (BDB 361)
6. פיסה (BDB 820)
7. אילם (BDB 48)

זה גם מתאר מה אלוהים יעשה עבורם ביום החדש הזה של שיקום.

1. עבור מספר 1 "חזקו" (Piel IMPERATIVE, KB 302, BDB 304)
2. עבור מספר 2 "אמצו" (Piel IMPERATIVE, KB 65, BDB 54)
3. עבור מספר 3

א. חזקו, Qal IMPERATIVE, KB 302, BDB 304

ב. אל תיראו, Qal IMPERFECT, KB 432, BDB 431 אך יוסיבי במשמעות

4. עבור מספר 4, "תפקחנה", Niphal IMPERFECT, KB 959, BDB 824

5. עבור מספר 5, "תפתחנה", אותו הפועל כמו מספר 4

6. עבור מספר 6, "ידלג כאיל", Piel IMPERFECT, KB 222, BDB 194

7. עבור מספר 7 "תרון לשון אילם", Qal IMPERFECT, KB 1247, BDB 943

זהו המסר שישוע שלח ליוחנן המטביל כשהיה בכלא (ראו. מתי יא 4-5; לוקס ז 20-22). העידן החדש

משתקף בשירותו של ישוע!

לה 4 הבחינו מה יהיה מבטיח לעשות לעם הברית שלו.

1. אלוהיכם נקם יבוא, BDB 668, ראו. לד 8; נט 17; סא 2; סג 4; דברים לב 25; ירמיהו נ 28
2. יבוא גמול אלוהים, BDB 168, ראו. נט 18 (פעמיים); סו 6; שימו לב גם ל- סה 6
3. הוא יבוא וישעכם, BDB 446, KB 448, Hiphil JUSSIVE, ראו. כה 9; לג 22; לח 20; מה 17; מט 25; נט 1; סג 1, 5, 9; סד 5

לה 6 "כִּי-נִבְקְעוּ בַמִּדְבָּר מַיִם" הפריחה של הטבע מגיע מפסוקים 1, 2. הסמן החיצוני של הנוכחות והברכה הרוחנית של אלוהים היא התצוגה הנפלאה של יופי וצמיחה (ראו. פסוק 7).

לה 7 "בְּנֵה תַנִּים" הפשיטתא ו-KJV מתרגמים את המילה הזו (BDB 1072) "תנינים". מצאנו ממגילות ים המלח שחיות אשר רשומות בברית הישנה לעתים קרובות מתייחסות לאילילים של עמים סובבים, לכן, זה מתייחס או (1) לאזור נטוש או (2) מקום המגורים של השדים (ראו. לד 11-15).

הסיבה הספרותית לשורת השירה הזו היא שהמאורות היבשות של תנים עכשיו מלאות במים ויכולים לתמוך

בעשב ביצות.

NASB	"מקום המנוחה שלהם"
NKJV	"איפה שכל אחד מהם שוכב"
NRSV	"ביצה"
REB	"המאורות שלהם"

בטקסט המסורתי מופיעה המילה רבצה, BDB 918, "נווה". ה-NRSV משנה את המילה ל- לבצה (ראו NIDOTTE, כרך 1, עמודים 692-693). למגילת ה-DSS של ישעיהו יש את "בהם הם שוכבים".

❑ **"רבצה חציר לקנה וגמא"** החציר יצמח להיות גבוה כקנה וגומא כדי להראות את הצמיחה המפוארת של הברכה של אלוהים המסומלת בטבע.

לה **8 "דרך הקדש"** זה נושא נפוץ בספר ישעיהו (ראו. כו 7; מ 3-4; מב 13). אותה המטאפורה של ביקור מלכותי משומשת כדי לתאר את ביאת המשיח. יוחנן המטביל טוען שהוא מילא את הנבואה של מלאכי ד 5 בהכנת הדרך לאדון. זוהי מטאפורה עבור ההכנה של דרך פיזית, אך יש לה רמיזות רוחניות המתייחסות לחרטה.

לה **9 "לא-יהיה שם אריה"** העובדה שחיות אכזריות יהיו חסרות או ישתנו לשותפים מאולפים הינה סימן של ברכת אלוהים (ראו. ישעיהו יא 6-9). זה גם היפוך של האיום בויקרא כו 22.

❑ **"פדויה"** המונח הזה שומש לראשונה בקשר להקדשת הילד הבכור לאלוהים (ראו. שמות יג 13, 15). הרעיון העיקרי הוא של שחרור משעבוד במחיר קבוע. הקשר בין "גאולים" (Qa/PASSIVE PARTICIPLE, KB 169, BDB 145) בפסוק 9 ו-"פדויה" (Qa/PASSIVE PARTICIPLE, KB 911, BDB 804) בפסוק 10 חוזר על עצמו ב-מ 1-3. ראו נושא מיוחד ב- כט 22.

לה **10 "ישבון"** הפועל הזה (Qa/IMPERFECT, KB 1427, BDB 996) מתכוון "לשוב" (כלומר, חרטה או שינוי בכיוון). הרבה פרשנים רואים זאת (ופסוק 8) כהתייחסות לחזרה מגלות בבל (כלומר, לפיכך קשורים לפרקים מ – סו). זה בהחלט אפשרי מפני ששירותיו של ישעיהו לא תמיד מאורגנים בסדר כרונולוגי. זה יכול לבטא "חרטה" כאורח חיים (כלומר, דרך לדרך הראשית של קדושה).

❑ **"ציון"** מאוחר יותר זה הפך להיות דרך ציון עבור כל העיר ירושלים (נבנתה על שבע גבעות), בייחוד בית המקדש, אם כי בית המקדש ממוקם גאוגרפית על הר מוריה, לא על הר ציון.

❑ השבים מאופיינים כ-

1. פדויה יהוה
2. באים ברינה
3. באים בשמחת עולם
4. ישיגו
- א. ששון
- ב. שמחה
5. נסו יגון
6. נסו אנחה

❑ **"ושמחת עולם על-ראשם"** המושג "עולם" הוא עולם (BDB 761). ראו נושא מיוחד ב-לב 14.

❑ **"ונסו יגון ונאנחה"** ראו ישעיהו כה 8 והתגלות כא 4.

שאלות לדיון

זהו ספר פרשנות שמטרתו להיות מדריך לימוד, מה שאומר שאתם אחראים לפרש בעצמכם את הכתובים. כל אחד מאתנו חייב ללכת באור שיש לנו. אתם, כתבי הקודש ורוח הקודש בראש סדר העדיפויות בפרשנות. אתם לא צריכים להשאיר את זה לפרשן.

שאלות לדיון אלו ניתנו כדי לעזור לכם לחשוב היטב על הנושאים הגדולים בחלק זה של הספר. הן נועדו להיות מעוררות חשיבה ולא סופיות.

1. נראה כי סוג זה של שמחה וברכה פיזית אף פעם לא ליווה את השבים מהגלות, אם זה כך, למה הפרק הזה מתייחס?

2. הסבירו את המשמעות והשוני בין שני המושגים: "גואלים" ו- "פדויים".
3. מדוע הטבע משמש כדי לסמל את הנוכחות והברכה של אלוהים?

ישעיהו ל"ו

חלוקה של קטעים לפי תרגומים מודרניים

NASB	NKJV	NRSV	TEV	NJB
סנחריב פולש ליהודה	סנחריב מתנשא מול אלוהים	התקפת סנחריב	האשורים מאיימים על ירושלים	הפלישה של סנחריב
ל"ו 1-3	ל"ו 1-3	ל"ו 1-3	ל"ו 1-6	ל"ו 1-10
ל"ו 4-10	ל"ו 4-10	ל"ו 4-10	ל"ו 7-10	
ל"ו 11-12	ל"ו 11-12	ל"ו 11-12	ל"ו 11	ל"ו 11-12
			ל"ו 12	
ל"ו 13-20	ל"ו 13-20	ל"ו 13-20	ל"ו 13-20	ל"ו 13-20
ל"ו 21-22	ל"ו 21-22	ל"ו 21-22	ל"ו 21-22	ל"ו 21-22

מחזור קריאה שלישי

מעקב אחר כוונתו המקורית של המחבר ברמת הפסקה

זהו ספר פרשנות שמטרתו להיות מדריך לימוד, מה שאומר שאתה אחראי לפרש בעצמך את הכתובים. כל אחד מאתנו חייב ללכת באור שיש לנו. אתה, כתבי הקודש ורוח הקודש בראש סדר העדיפויות בפרשנות. אתה לא צריך להשאיר את זה לפרשן.

קרא את הפרק ברציפות. זהה את הנושאים. השווה את חלוקת הנושאים שלך עם חמשת התרגומים המודרניים. אין השראה בחלוקה לפסקאות, אבל זהו המפתח לעקוב אחר כוונתו המקורית של המחבר, שזה הלב של הפרשנות. לכל פסקה של נושא אחד ויחיד.

1. פסקה ראשונה
2. פסקה שנייה
3. פסקה שלישית
4. וכו'.

לימוד רקע (כו – כט)

א. הפרקים הללו יוצרים מעבר היסטורי ספרותי (או נספח, Jewish Study Bible, עמוד 853) בין החיים של הנביא ישעיהו בפרקים א – לט (התקופה האשורית) והקטע של ישעיהו אשר מתמודד עם העתיד, פרקים מ – סו (תקופה בבלית והאסכטון). תנאי היסטורי דומה מופיע בירמיהו נב, בו ב מלכים כד 18 – כה 30 חוזר על עצמו.

ב. החלק הזה של ישעיהו מקביל ל- ב מלכים יח 13 – כ 19, חוץ מ- לח 9-20; שימו לב גם ל- ב דברי הימים לב.

ג. נראה כי הקטע הזה יוצר מעבר עקבי נחוץ מדגש על אשור (פרקים לו – לז) לבלל (פרקים לח ו- לט).

ד. היה דיון מסוים על הקשר בין הסירוב של חזקיה להיכנע לדרישות והאימים של סנחריב מאשור וחזקיה ששילם לו מס ב-ב מלכים יח 14-16. זה אפשרי שחזקיה תחילה שילם את המס ומאוחר יותר סרב לעשות כך. הקשר המדויק בין שני הקטעים הוא השערה בלבד.

ה. לפרק הזה ולמקבילים יש שימוש מרוכז יותר של "לבטוח" (KB 120, BDB 105) מאשר כל הקשר אחר בברית הישנה.

1. ישעיהו לו 4, 5, 6 (פעמיים), 7, 9, 15
 2. ב מלכים יח 19, 20, 21 (פעמיים), 22, 24, 30; יט 10
 3. ב דברי הימים לב 10
- "לבטוח" - "להאמין" (אמן, ראו נושא מיוחד ב-כב 23) הינם חיוניים בהבנת התפקוד המתאים של מערכת יחסים אישית המעורבת בברית. זה יותר ציזית!

לימוד מילים וביטויים

ישעיהו לו 1-3 (טקסט התנ"ך על פי המסורה בכתב יד לינגרד)
¹וְיִהְיֶה בְּאַרְבַּע עֶשְׂרֵה שָׁנָה לְמֶלֶךְ חֲזַקְיָהוּ עָלָה סִנְחַרִּיב מֶלֶךְ-אַשּׁוּר עַל-כָּל-עָרֵי יְהוּדָה הַבְּצֻרוֹת וַיִּתְּפֹשֶׂם;
²וַיִּשְׁלַח מֶלֶךְ-אַשּׁוּר אֶת-רַב־שָׁקָה מַלְכִישׁ יְרוּשָׁלַיִם אֶל-הַמֶּלֶךְ חֲזַקְיָהוּ בְּחִיל כָּבֵד וַיַּעֲמֵד בְּתַעֲלַת הַבְּרִכָּה הָעֲלִיוֹנָה
בַּמְּסַלֵּת שָׂדֵה כּוּבְסִי; ³וַיֵּצֵא אֵלָיו אֱלִיָּקִים בֶּן-חַלְקִיָּהוּ אֲשֶׁר עַל-הַבַּיִת וַשְׁבַּנָּא הַסֹּפֵר וַיֹּאחַז בֶּן-אַסָּף הַמְּזִכִּיר;

לו 1 "בְּאַרְבַּע עֶשְׂרֵה שָׁנָה לְמֶלֶךְ חֲזַקְיָהוּ" נראה כי מתוך התאריכים של השלטונות של המלכים היהודים הללו והקשר שלהם להיסטוריה חילונית יש שגיאה בטקסט במילה "ארבע עשרה". מפני ש- ב מלכים יח 1 אומר שחזקיה היה שליט שותפי עם אביו בין 729 ל- 715 לפנה"ס ואז הוא הפך למלך בעצמו מ- 715 עד 686 לפנה"ס, זה אפשרי שזה היה אמור להיקרא ה"עשרים וארבע שנה למלך חזקיהו" (ראו. Gleason L. Archer, *Encyclopedia of Bible Difficulties*, עמודים 207, 211; E. J. Young, *Book of Isaiah*, עמודים 540-542; *The Expositor's Bible Commentary*, כרך 6, עמוד 234; J. A. Motyer, *Tyndale OT Commentaries*, כרך 18, עמוד 222).

- בטבלה בנספח 4, מספר 3 של הכרך הזה ישנה רשימה של שלושה תאריכים שונים לשלטונו של חזקיהו.
1. John Bright – 687-715 לפנה"ס
 2. E. J. Young – 699-727 לפנה"ס
 3. R. K. Harrison
- א. שלטון בשיתוף – 716/15-729 לפנה"ס
ב. שלטון – 687/86-716/15 לפנה"ס

אלו שלושה מלומדים מאד מכובדים, אך עדיין שימו לב לגיוון. היזהר מתיארוך קפדני של השלטונות ושלטונות שיתופיות הללו. למדנות פשוט לא בהסכמה בנקודה הזו בזמן. בתקווה מידע נוסף מארכאולוגיה יוכל לעזור להבהיר את התאריך!

■ "עָלָה סִנְחַרִּיב מֶלֶךְ-אַשּׁוּר עַל-כָּל-עָרֵי יְהוּדָה הַבְּצֻרוֹת וַיִּתְּפֹשֶׂם" אנחנו למדים ממסמכים אשוריים שסנחריב (שלט מ- 705-681 לפנה"ס) טען כי כבש 46 ערים עם חומה. בגלל הרשומות האשוריות לשלטונו של סנחריב, פלישה ליהודה ב-701 לפנה"ס הכי מתאימה לקטע הזה.

לו 2 "וַיִּשְׁלַח מֶלֶךְ-אַשּׁוּר אֶת-רַב־שָׁקָה" יש מספר דרכים להבנת המילה הזו (BDB 913).

1. שם ראוי (NASB, NKJV)
2. "סוֹן ראשי"
3. "מנהיג שדה" (פשיטתא, NIV)
4. "מושל" או "ראש מטה" (הערת שוליים של NKJV)
5. "נשיא ראשי" (NJB)

לא משנה מה מהם זה הוא, הוא היה קצין בכיר (הערת שוליים של JPSOA) מהמחנה האשורי (ראו. ב מלכים יח 17).

ה- NIDOTTE, גרן 3, עמוד 1029, מפרט מספר מהתארים האשורים הללו

1. Tartān – מפקד עליון, ראו. ב מלכים יח 17
2. Rab sārīs – קצין ראשי, ראו. ב מלכים יח 17
3. Rab sāqēh – מפקד שדה, ראו. ב מלכים יח 17
4. Rab Kisri – מפקד הצבא
5. Rab hanse – מפקד חמישים
6. Rab saqu – שומר המלך
7. אכדי

א. Tartan – ראו. מספר 1 למעלה

- ב. rabu sa rēsi - סריס ראשי או מפקד צבאי
- ג. rab sāqēh – ראו. מספר 3 למעלה
- ד. rab saqu – מספר 6 למעלה
- 8. ארמית - rb swq – ראש הצעדה

☐ **"לְכִישׁ"** זאת הייתה אחת הערים עם חומה על מישור החוף אשר נתפסה על ידי הצבא האשורי. זה היה בערך 48 קילומטר דרום-מערבית לירושלים בשפלה.

☐ **"וַיַּעֲמֵד בְּתַעֲלַת הַבְּרָכָה הַעֲלִיּוֹנָה בְּמַסְלַת שְׂדֵה כּוֹבֵס"** זה אותו המיקום בו ישעיהו התעמת עם אחז ב-23 עם הבקשה לא לסמוך על אשור. יכול להיות קשר תכליתי לאתר הגאוגרפי לתגובה של חזקיהו (אמונה, ראו. לז 14-20, 30) נגד התגובה של אחז (חוסר אמונה).

לו 3 **"אֲלִיקִים... וְשִׁבְנָא... יוֹאֲחַ"** כאשר משווים את ישעיהו כב 15 ו-כב 20-24 נראה כי שני האנשים הללו החליפו משרות.

אם אנחנו יכולים להשתמש במקבילים מצריים זה נראה שהאנשים הללו ייצגו רמות שונות של סמכות אדמיניסטרטיבית במזרח הקרוב הקדום.

1. אליקים
 - א. NKJV, NASB, "אשר על הבית"
 - ב. JPSOA, TEV, NRSV, "אחראי על הארמון"
 - ג. REB, "מבקר הבית"
 - ד. NJB, "אדון הארמון"
2. שבנא
 - א. NKJV, NASB, JPSOA, "הסופר"
 - ב. NBJ, NRSV, "המזכיר"
 - ג. REB, "המדריך הכללי"
 - ד. TEV, "מזכיר החצר"
3. יואח
 - א. NKJV, NASB, NRSV, TEV, JPSOA, "המתעד"
 - ב. REB, "מזכיר המדינה"
 - ג. NJB, "הכרוז"

ישעיהו לו 4-10 (טקסט התנ"ך על פי המסורה בכתב יד לנינגרד)
 4 וַיֹּאמֶר אֵלֵיהֶם רַבְשָׁקָה אֲמַרו-נָא אֶל-חֲזַקְיָהוּ כֹה-אָמַר הַמֶּלֶךְ הַגָּדוֹל מֶלֶךְ אַשּׁוּר מֶה הַבְּטַחֹן הַזֶּה אֲשֶׁר בְּטַחַת; 5 וְאָמַרְתִּי אַךְ-דָּבַר-שְׁפָתַי עֲצָה וּגְבוּרָה לְמַלְחָמָה עִתָּה עַל-מִי בְּטַחַת כִּי מֵרַדְתָּ בִּי; 6 הֲנֵה בְּטַחַת עַל-מִשְׁעַנְתֵּי הַקִּנָּה הַרְצוּץ הַזֶּה עַל-מִצְרַיִם אֲשֶׁר יִסְמְךָ אִישׁ עָלָיו וּבֹא בְּכַפּוֹ וּנְקָבָה כִּן פָּרְעָה מֶלֶךְ-מִצְרַיִם לְכָל-הַבְּטַחִים עָלָיו; 7 וְכִי-תֹאמַר אֵלֵי אֵל-יְהוָה אֱלֹהֵינוּ בְּטַחֲנוּ הַלּוֹא-הוּא אֲשֶׁר הִסִּיר חֲזַקְיָהוּ אֶת-בְּמַתְיוֹ וְאֶת-מִזְבְּחֹתָיו וַיֹּאמֶר לַיהוָה וּלְיִרוּשָׁלַם לִפְנֵי הַמִּזְבֵּחַ הַזֶּה תִּשְׁתַּחֲוּוּ; 8 וְעַתָּה הֲתִעַרְבֵנָּה נָא אֶת-אֲדֹנָי הַמֶּלֶךְ אַשּׁוּר וְאֶתְנָה לְךָ אֲלֵפִים סוּסִים אִם-תּוּכַל לָתֵת לְךָ רֶכֶבִים עֲלֵיהֶם; 9 וְאִיךָ תִּשִׁיב אֶת פְּנֵי פַחַת אֶחָד עַבְדֵי אֲדֹנָי הַקְּטָנִים וּתְבַטַּח לְךָ עַל-מִצְרַיִם לְרַכֵּב וּלְפָרְשִׁים; 10 וְעַתָּה הַמְּבַלְעֵדֵי יְהוָה עָלֵי תִי עַל-הָאָרֶץ הַזֹּאת לְהַשְׁחִיתָהּ יְהוָה אָמַר אֵלֵי עֲלֵה אֶל-הָאָרֶץ הַזֹּאת וְהַשְׁחִיתָהּ;

לו 4 המסר של סנחריב נקרא בקול רם בפני חומות ירושלים כך שכולם ישמעו ויפחדו (ראו. פסוקים 11-12)!
 לפסוק הזה יש שלושה שימושים של הפועל "לומר" (KB 65, BDB 55).

1. Qal לא מושלם
2. Qal ציווי
3. Qal מושלם

☐ **"מֶה הַבְּטַחֹן הַזֶּה אֲשֶׁר בְּטַחַת"** זוהי הצהרה מאד משמעותית עבור שאר הפרקים לו ו- לו מפני שזה משחק על המילה העברית "לבטוח" (KB 120, BDB 105, Qal/PERFECT, ראו. יב 2; כו 3, 4; לא 1; לב 9-11; לו 4, 5, 6 [פעמיים], 7, 9, 15; לז 10) או השאלה "במה אתה בוטח?" שימו לב שההיגיון האשורי מבוסס על הניצחונות הצבאיים שלהם על מספר רב של אלי אומות. נראה כי המשפט של התקפה פסיכולוגית הוא במטרה לתקוף את מעשיו של חזקיהו מטעם יהוה כדי לתקוף את הכוח שלו ולתקוף את הבטחון של העם בו (ראו. לו 3, 5, 7, 10, 15, 18; לז 4, 6).

10, 17, 20 (במיוחד 23, 29). זה מכין את הבמה, בדומה לדניאל ג, לעימות של יהוה עם האלים האשוריים כדי שכל העולם ידע שיהוה הוא אלוהים (ראו. לז 20; מה 6; ב דברי הימים לב 7-8). השאלה הזו הינה המטרה התאולוגית של היחידה הספרותית!

לו 5

NASB, NJB	"מילים ריקות"
NKJV	"מילות הבל"
NRSV	"מילים פשוטות"
LXX	"דבר-שפתיים"

תרגום השבעים הוא תרגום מילולי של הטקסט המסורתי (BDB 188 במבנה BDB 973). זהו ניב עבור אדם שמדבר מבלי לחשוב (ראו. משלי יד 23).

☐ **"מְרֹדֶת בִּי"** זה מתייחס לעובדה שחזקיה תחילה הפסיק לשלם מחווה לאשור (ראו. ב מלכים יח 7), אך כנראה החל לעשות זאת שוב כאשר סנחריב פלש (ראו. ב מלכים יח 14-16) ואז סירב בפעם השנייה לשלם.

לו 6 **"הנה בטחת על-משענת הקנה הרצוץ הזה על-מצרים"** ככל הנראה, לאשורים היה מידע פנימי על התוכנית הזדונית של חזקיה לברית צבאית עם מצרים. ישעיהו גינה את הברית הזו קודם (ראו. ל 1-5; לא 1-3).

לו 7 **"הלוא הוא אשר הסיר חזקיהו את-במתיו ואת-מזבחתיו"** זהו ניסיון לתקוף את הקשר של חזקיה עם יהוה (ראו. ב מלכים יח 5). עיקר הוויכוח הוא שיהוה כועס על חזקיה שסגר את מקומות התפילה המקומיים (ראו. ב מלכים יח 7). למרות זאת, זאת הייתה חוסר הבנה מצד האשורים מפני שחזקיה עשה בדיוק מה שצווה בדברים שהוא מרכז ההשתחויה באתר שיהוה יבחר (ראו. דברים יב 2-5). הבמות והמזבחות היו אתרים עבור השתחוות ל- בעל ו- אשור (ראו. ב מלכים יח 4).

לו 8 **"התערב נא את-אדני"** הפועל הזה (BDB 786, KB 876) הוא ציווי *Hithpael* המציין הצעה לשבועה פוליטית (ראו. ב מלכים יח 23; איוב יז 3; תהלים קיט 122). הרמיזה היא, "עזבו את השבועה שלכם ליהוה ותבטחו באשור" (וברמיזה גם האלים שלה). זה נשמע מגוחך, אך זכרו שיהודה כבר ניסתה לכרות ברית עם מצרים (ראו. פסוקים 6, 9), אשר גם מערב את האלוהויות המצריות! המונותאיסטיות של יהוה נבחנה!

☐ **"אתנה לך אלפים סוסים"** זוהי הצהרה לועגת המבוססת על החולשה של הצבא של יהודה. יש ספק היסטורי מסוים על הנוכחות של חיל פרשים ביהודה או אשור בתקופה מוקדמת זו, לכן, הרבה פרשנים אומרים שזה התייחסות למרכבות אפילו שהשפה הברורה מתייחסת לחיל פרשים.

לו 9

NASB, TEV	"פקיד"
NKJV, NRSV	"מפקד"
NJB	"חיילים"
REB, Peshitta	"משרתים"
LXX	"מושל"

המושג (BDB 808, ראו. ב מלכים יח 24; ראו NIDOTTE, כרך 3, עמוד 603) עלול להתייחס למושל שמונה לאחרונה על הערים היהודיות עם חומה שנפלו. לכל אחד מפקידי הממשלה הללו היה נציגות צבאית קטנה. ככל הנראה לכיש הפכה למטה של המנהל האשורי הזה. לכן, הטענה הסרקסטית של רבשקה הייתה שירושלים לא תצליח להגן על עצמה מפני מיליציה אזורית ומקומית, ועוד פחות מכך צבא אשור.

לו 10 **"ועתה המבלעדי יהוה עליתי"** הפסוק הזה הינו הצהרה על ידי האשורים ש- (1) הם לא התייעצו עם אלוהי יהודה ו- (2) שאפילו אלוהים היה בצד שלהם! כיצד הם ידעו על הנבואות הנוגעות בבחירתו של אלוהים באשור כדי לשפוט את ישראל, י 5-7, לא ידוע. חלק מאמינים שזאת חצי אמת הקשורה ל- לז 26.

נראה כי הפסוק הזה נוגד את עצמו.

1. "מבלעדי", פשוטו שמשמעו "בלי" (BDB 116)

2. "יהוה אמר לי"

אשור (כלומר, סנחריב) בבירור מתהדרת בעצמה נגד הרצון של יהוה והעם שלו!

ישעיהו לו 11-12 (טקסט התנ"ך על פי המסורה בכתב יד לנינגרד)
11 וַיֹּאמֶר אֱלִיקִים וְשִׁבְנָא וְיֹאחֲז אֶל-רַב־שָׁקָה דְבַר-נָא אֶל-עַבְדֵּיךָ אַרְמִית כִּי שְׁמַעִים אֲנַחְנוּ וְאֶל-תְּדַבֵּר אֵלֵינוּ
יְהוּדִית בְּאֲזְנֵי הָעָם אֲשֶׁר עַל-הַחוּמָה; 12 וַיֹּאמֶר רַב־שָׁקָה הֲאֵל אֲדִינִיךָ וְאֵלֶיךָ שְׁלַחְנִי אֲדִינִי לְדַבֵּר אֶת-הַדְּבָרִים הָאֵלֶּה
הֲלֹא עַל-הָאֲנָשִׁים הַיֹּשְׁבִים עַל-הַחוּמָה לֵאכֹל אֶת-חֲרָאֵיהֶם (צוֹאֲתָם) וְלִשְׁתּוֹת אֶת-שִׁינֵיהֶם (מִימֵי רַגְלֵיהֶם) עִמָּכֶם;

לו 11 "אַרְמִית... יְהוּדִית" ארמית (BDB 74) הייתה שפה דיפלומטית של המזרח הקרוב העתיק ו-"יהודית" צריכה להיות מתורגמת "עברית" (BDB 397, ראו. ב מלכים יח 26, 28; ב דברי הימים לב 18). העיקר בפסוק הזה הוא שהפקידים של חזקיהו מבקשים מהנציג האשורי לדבר בשפה דיפלומטית כדי שאנשי העיר לא יבינו את האימים.

לו 12 זה היה איום על הבעיות הקשורות למצור (כלומר, חוסר במזון ומים, ראו. ב מלכים יח 27) כדי לגרום לפחד ופאניקה בתוך ירושלים. אפילו אם חזקיהו יסמוך על יהוה, יכול להיות שהאזרחים לא.

ישעיהו לו 13-20 (טקסט התנ"ך על פי המסורה בכתב יד לנינגרד)
13 וַיַּעֲמֵד רַב־שָׁקָה וַיִּקְרָא בְּקוֹל-גָּדוֹל יְהוּדִית וַיֹּאמֶר שְׁמַעוּ אֶת-דְּבָרֵי הַמֶּלֶךְ הַגָּדוֹל מֶלֶךְ אַשּׁוּר; 14 כֹּה אָמַר
הַמֶּלֶךְ אֶל-יִשְׂאֵל לְכֶם חֲזַקְיָהוּ כִּי לֹא-יִכָּל לְהַצִּיל אֶתְכֶם; 15 וְאֶל-יִבְטַח אֶתְכֶם חֲזַקְיָהוּ אֶל-יְהוָה לֵאמֹר הֲצִל יִצְיָלוֹ
יְהוָה לֹא תִנְתֵּן הָעִיר הַזֹּאת בְּיַד מֶלֶךְ אַשּׁוּר; 16 אֶל-תִּשְׁמַעוּ אֶל-חֲזַקְיָהוּ; 17 עַד-בָּאֵי וְלִקְחֹתִי אֶתְכֶם אֶל-אֶרֶץ
כְּאַרְצְכֶם אֶרֶץ דְּגָן וְתִירוֹשׁ אֶרֶץ לֶחֶם וְכֶרְמִים; 18 פֶּן-יִסִּית אֶתְכֶם חֲזַקְיָהוּ לֵאמֹר יְהוָה יִצְיָלוֹ הַהַצִּילוֹ אֱלֹהֵי הַגּוֹיִם
אִישׁ אֶת-אַרְצוֹ מִיַּד מֶלֶךְ אַשּׁוּר; 19 אֵיךְ אֱלֹהֵי חֲמַת וְאַרְפָּד אֵיךְ אֱלֹהֵי סַפְרוּיִם וְכִי-הַצִּילוֹ אֶת-שְׁמֵרוֹן מִיַּד; 20 מִי
בְּכָל-אֱלֹהֵי הָאָרְצוֹת הָאֵלֶּה אֲשֶׁר-הַצִּילוֹ אֶת-אַרְצֵם מִיַּד כִּי-יִצְיָלוֹ יְהוָה אֶת-יְרוּשָׁלַם מִיַּד;

לו 13-16 יש מספר ציוויים ויבוסיים המשומשים במסר הזה מסנחריב דרך רבשקה (אימים והבטחות).

- שמעו, פסוק 13 – BDB 1033, KB 1570, Qal IMPERATIVE
- אל ישא לכם חזקיהו, פסוק 14 – BDB 674, KB 728, Hiphil IMPERFECT בשלילה המשומש במובן יוסיבי, ראו. לז 10; זה אותו הפועל המשומש בבראשית ג 13!
- אל יבטח אתכם חזקיהו אל יהוה, פסוק 15 – BDB 105, KB 120, Hiphil IMPERFECT המשומש במובן יוסיבי
- אל תשמעו אל חזקיהו, פסוק 16 – BDB 1033, KB 1570, Qal IMPERFECT משומש במובן יוסיבי
- עשו שלום עמי, פסוק 16 – BDB 793, KB 889, Qal IMPERATIVE
- בואו אליי, פסוק 16 – BDB 422, KB 425, Qal IMPERATIVE
- אכלו, פסוק 16 – BDB 37, KB 46, Qal IMPERATIVE
- שתו, פסוק 16 – BDB 1059, KB 1667, Qal IMPERATIVE

לו 17 שימו לב ששתי ההבטחות של סנחריב מופנים לאנשים מהכפר אשר ברחו לעיר חומת ירושלים להגנה. הוא ייתן להם להישאר באדמה שלהם, אך כפי שפסוק 17 מבהיר, רק לזמן קצר. הוא יחוס על חייהם, אך עדיין הם יוגלו. אפילו אם הם ייכנעו בזמן הזה, הם עדיין יילקחו מארץ יהודה. למרות זאת, אשור הרגה הרבה זקנים וצעירים במקום!

לו 18 "ההצילו אלהי הגוים איש את-ארצו מיד מלך אשור" הנה האתגר התאולוגי. הכפפה נזרקה על הרצפה ויהוה ירים אותה!

הפועל "הצילו" (BDB 664, KB 717) משומש חמש פעמים בפסוקים 18-20. הראשון והאחרון הם Hiphil IMPERFECTS והשלושה האחרים הם Hiphil PERFECTS.

לו 19 "אלהי חמת וארפד"

- חמת הייתה עיר במרכז סוריה אשר המלך שלה השתתף במרד נגד אשור והובס על ידי סרגון השני ב-720 לפנה"ס והאוכלוסייה שלה גורשה לשומרון (ראו. ב מלכים יז 24).
- ארפד הייתה עיר בצפון סוריה אשר המלך שלה השתתף במרד נגד אשור והובס על ידי תגלת-פלאסר השלישי ב-720 לפנה"ס.

השמות המדויקים של האלוהויות לא בטוח.

❖ "אלהי ספרונים" זאת אולי הייתה עיר בצפון בבל. זה היה מיקום ממנו סרגון השני (722-705 לפנה"ס) שלח גולים להתיישב בשומרון (ראו. ב מלכים יז 24). מלומדים מסוימים משערים שזה מתייחס לשומרון (עיר הבירה התפוסה של ישראל, 722 לפנה"ס).

מ-ב מלכים יז 31 אנחנו יודעים שאל"י הפוריות שהם השתחוו להם על ידי הקרבת ילדים היו "אדרמלך" ו-
"ענמלך". השם הראשון הוא גם השם של אחד מבניו של סנחריב אשר התנקש בו (ראו. לז 38). איך הם קשורים לא
בטוח.

❑ **"כי-הצילו את-שמרון מידי"** זה מעניין כי אלוהי שומרון רשומים בנפרד ליהודה. שניהם השתחוו ליהוה, אך ככל
הנראה עבודת האלילים בצפון הפכה להיות במצב כה גרוע או שהמידע האשורי היה כה מועט שהם לא הבינו ששניהם
השתחוו ליהוה (ראו. ב מלכים יז 5, 6, 24).

ישעיהו לו 21-22 (טקסט התנ"ך על פי המסורה בכתב יד לנינגרד)
²¹וַיִּחְרִישׁוּ וְלֹא-עָנוּ אֶת־דְּבַר כִּי-מִצּוֹת הַמֶּלֶךְ הָיָא לֵאמֹר לֹא תַעֲבֹהוּ; ²²וַיָּבֵא אֱלֹהִים בֶּן-חֲלָקִיָּהוּ אֲשֶׁר-עַל-
הַבַּיִת וְשָׁבָא הַסֹּפֵר וַיֹּאחַז בֶּן-אֶסָף הַמִּזְכִּיר אֶל-חֲזַקְיָהוּ קְרוּעֵי בְגָדִים וַיִּגִּידוּ לוֹ אֶת דְּבָרֵי רַב־שָׁקָה;

לו 22 "קרועי בגדים" ראו נושא מיוחד: טקסי אבל ב-טו 1.

ישעיהו ל"ז

חלוקה של קטעים לפי תרגומים מודרניים

NASB	NKJV	NRSV	TEV	NJB
חזקיהו מבקש את עזרתו של ישעיהו	ישעיהו מבטיח ישועה	חזקיהו מתייעץ עם ישעיהו	המלך מבקש את עצתו של ישעיהו	ישעיהו הנביא מתייעץ
ל"ז 1-4	ל"ז 1-4	ל"ז 1-4	ל"ז 1-4	ל"ז 1-4
ל"ז 5-7		ל"ז 5-7	ל"ז 5-7	ל"ז 5-7
	האיום של סנחריב ותפילת חזקיהו		האשורים שולחים איום נוסף	המלצר חוזר לאדונו
ל"ז 8-13	ל"ז 8-13	ל"ז 8-13	ל"ז 8-13	ל"ז 8-9
				החשבון השני של פעילויותיו של סנחריב
תפילת חזקיהו בבית המקדש				ל"ז 13-19
ל"ז 14-20	ל"ז 14-20	ל"ז 14-20	ל"ז 14-20	ל"ז 14-20
אלוהים עונה דרך ישעיהו	דבר אדוני בנוגע לסנחריב		המסר של ישעיהו למלך	ישעיהו מתערב
ל"ז 21-29 (29-ב22)	ל"ז 21-29 (ב22)	ל"ז 21-29 (ב22)	ל"ז 21-25	ל"ז 21-29 (25-ב22)
	(23-25)	(23-25)		
	(26-27)	(26-27)	ל"ז 26-27	(26-29)
	(28-29)	(28-29)	ל"ז 28-29	אות לחזקיהו
ל"ז 30-32	ל"ז 30-32 (32-ב30)	ל"ז 30-32	ל"ז 30-32	ל"ז 30-32
				נבואה על אשור
ל"ז 33-35	ל"ז 33-35 (35-ב33)	ל"ז 33-35	ל"ז 33-35	ל"ז 33-35 (35-ב33)
הרס האשורים	תבוסה ומוות של סנחריב			סנחריב נענש
ל"ז 36-38	ל"ז 36-38	ל"ז 36-38	ל"ז 36-38	ל"ז 36
				ל"ז 37-38

מחזור קריאה שלישי

מעקב אחר כוונתו המקורית של המחבר ברמת הפסקה

זהו ספר פרשנות שמטרתו להיות מדריך לימוד, מה שאומר שאתה אחראי לפרש בעצמך את הכתובים. כל אחד מאתנו חייב ללכת באור שיש לנו. אתה, כתבי הקודש ורוח הקודש בראש סדר העדיפויות בפרשנות. אתה לא צריך להשאיר את זה לפרשן.

קרא את הפרק ברציפות. זהה את הנושאים. השווה את חלוקת הנושאים שלך עם חמשת התרגומים המודרניים. אין השראה בחלוקה לפסקאות, אבל זהו המפתח לעקוב אחר כוונתו המקורית של המחבר, שזה הלב של הפרשנות. לכל פסקה של נושא אחד ויחיד.

1. פסקה ראשונה
2. פסקה שנייה
3. פסקה שלישית
4. וכו'.

תובנות הקשריות

א. פסוקים 1-7 הם התגובות של חזקיהו למסר האשורי בפרק לו.

ב. זה לא בטוח באם פסוקים 1-7 ו-14-20 הם שתי תגובות נפרדות. זה נראה הקשרית שאחרי פסוקים 9-8 שנחריב שלח מסר שני שאמור להגיע לירושלים ופסוקים 14-20 הם התגובה של חזקיהו למסר השני הזה, אשר דומה לראשון.

ייתכן שחזקיהו סמך על יהוה ומצרים בפסוקים 1-7, אך אחרי פסוק 9 הוא היה חייב לסמוך על יהוה בלבד (ראו. פסוקים 14-20, 30).

לימוד מילים וביטויים

ישעיהו לז 1-4 (טקסט התנ"ך על פי המסורה בכתב יד לנינגרד)

¹ וְיִהְיֶה כְשִׁמְעַתְּ הַמֶּלֶךְ חֲזַקְיָהוּ וַיִּקְרַע אֶת-בְּגָדָיו וַיִּתְכַּס בְּשֵׁק וַיָּבֵא בֵּית יְהוָה; ² וַיִּשְׁלַח אֶת-אֱלִיקִים אֲשֶׁר-עַל-הַבַּיִת וְאֶת שִׁבְנָא הַסּוֹפֵר וְאֶת זַקְנֵי הַכֹּהֲנִים מִתְכַּסִּים בְּשָׂקִים אֶל-יִשְׁעֵיהוּ בֶן-אֲמוּץ הַנְּבִיא; ³ וַיֹּאמְרוּ אֵלָיו כֹּה אָמַר חֲזַקְיָהוּ יוֹם-צָרָה וְתוֹכַחַת הַיּוֹם הַזֶּה כִּי בָאוּ בָנִים עַד-מִשְׁבֵּר וְכֹחַ אֵין לַלְדָה; ⁴ אֲוִלִי יִשְׁמַע יְהוָה אֱלֹהֶיךָ אֶת דְּבָרֵי רַב־שָׂקָה אֲשֶׁר שָׁלַח מֶלֶךְ-אֲשׁוּר אֲדָנָיו לְחַרֵּף אֱלֹהִים חַי וְהוֹכִיחַ בְּדַבְרֵים אֲשֶׁר שָׁמַע יְהוָה אֱלֹהֶיךָ וְנִשְׂאֵת תְּפִלָּה בְּעַד הַשְּׂאֵרִית הַנִּמְצָאָה;

לז 1 "ויקרע את-בגדיו ויתכס בשק" אלו הם סימני אבל. ראו נושא מיוחד ב-טו 2-3.

☐ "בית יהוה" זה מתייחס לבית המקדש בירושלים. בדיוק לאיזה אזור בבית המקדש הוא נכנס לא בטוח. רק לכוהנים ולוויים הייתה גישה למבנים הקדושים. למרות זאת, היה אזור מיוחד אשר היה במיוחד לשליט שיהיה קרוב ככל האפשר ויביט על טקסי החגים.

לז 2 "אליקים... שבנא" ראו הערה ב-לו 3, 22.

לז 3 חזקיהו מתאר בבהירות את המצב (ראו. ב מלכים יט 3).

1. NRSV, NASB, "יום צרה" (BDB 865 I)
NKJV, "יום בעיה"
NJB, "יום סבל"
LXX, "יום ייסורים"
2. NRSV, NKJV, NASB, "יום תוכחה" (BDB 407)
NJB, "יום ענישה"
LXX, "יום חרפה"
3. NASB, "יום דחייה" (BDB 611)
NKJV, "יום חילול השם"
NRSV, NJB, "יום חרפה"
LXX, "יום נזיפה"
4. LXX, Peshitta, "יום כעס"
5. "כוח אין ללדה"

כל המשפטים הללו מתייחסים למעשיו של יהוה, לא של אשור. חזקיהו ידע שהבעיה הייתה חוסר ציות וחוסר אמונה בברית. אשור לא הייתה הבעיה האמיתית, אלא כלי הדין של יהוה נגד עם הברית הלא צייתן.

לז 4 חזקיהו קיווה שבזמן שיהוה שמה את חילול השם (כלומר, "חרף", KB 355, BDB 357, Piel INFINITIVE, CONSTRUCT, ראו. פסוקים 17, 23, 24) של ההתפארות השחצנית של אשור (ראו. לו 15, 18, 20), הוא יגן על שמו (כלומר, יחזקאל לו 22-23).

■ "השֹׁאֲרִית" המונח הזה יכול להיות משמש במספר מובנים כתלות בהקשר. ראו נושא מיוחד ב-א 9.

ישעיהו לז 5-7 (טקסט התנ"ך על פי המסורה בכתב יד לנינגרד)
וַיֵּבֹאוּ עֲבָדֵי הַמֶּלֶךְ חֲזַקְיָהוּ אֶל-יְשַׁעְיָהוּ; וַיֹּאמֶר אֲלֵיהֶם יְשַׁעְיָהוּ כֹּה תֹאמְרוּן אֶל-אֲדֹנֵיכֶם כֹּה אָמַר יְהוָה אֱלֹהֵי יִשְׂרָאֵל מִפְּנֵי הַדְּבָרִים אֲשֶׁר שָׁמַעְתָּ אֲשֶׁר גָּדְפוּ נְעָרֵי מֶלֶךְ-אֲשׁוּר אוֹתִי; ⁷הֲנִנִּי נוֹתֵן בּוֹ רוּחַ וְשָׁמַע שְׁמוּעָה וְשָׁב אֶל-אֶרְצוֹ וְהַפְּלִתִיו בְּחָרֵב בְּאֶרְצוֹ;

לו 6 שימו לב כיצד ישעיהו מגיב לשליחים של חזקיהו עם אותם המילים של יהוה (ראו. פסוק 21)!

■ "אל-תִּירָא" ההצהרה הזו (Qal IMPERFECT, KB 432, BDB 431 משומש במובן יוסיב) היא מסר חוזר מאלוהים למנהיגים שלו (ראו. ז 4; ח 12; י 24; לה 4; מ 9; מא 10, 13, 14; מג 1, 5; מד 2; נא 7; נד 4; בראשית טו 1; כא 17; כו 24; שמות כ 20; במדבר יד 9; דברים א 21, 29; ג 2, 22; ז 18; ח 1, 3; לא 6, 8; יהושע ח 1; י 8, 25; יא 6; שופטים ו 23, וכו').

לז 7

NASB, NJB, LXX	"אשים בו את רוחי"
NKJV	"אשלח את רוחי עליו"
NRSV	"אני בעצמי אשים רוח בו"
TEV	"יהוה יגרום לקיסר להקשיב"
REB	"אני אחליש את המורל שלו"
Peshitta	"אשלח תרועה נגדו"

לטקסט המסורתי יש את רוח (BDB 924), אשר, בהקשר הזה, מתייחס לתחושה הפנימית או הבנה של אבדון ותחושה מבשרת רעות. ה-"מלך הגדול" של אשור (ראו. לו 4) נשלט על ידי אלוהי ישראל!

■ "וְשָׁמַע שְׁמוּעָה וְשָׁב אֶל-אֶרְצוֹ" זוהי התגובה של יהוה מפני שחזקיהו פנה אליו לעזרה (כפי שאחז לא עשה). הוא יבלבל את הצבא וישלח אותם הביתה (ראו. פסוק 37). חלק תהו אם פסוק 9 הוא לא התממשות של השמועה הזו, אך נראה כי, בהקשר, זה מתייחס לשמועה שתכריח אותו לחזור לאשור ולא לפגוש את מצרים בקרב.

■ "וְהַפְּלִתִיו בְּחָרֵב בְּאֶרְצוֹ" ראו פסוק 38 עבור התממשות היסטורית של הנבואה הזו.

ישעיהו לז 8-13 (טקסט התנ"ך על פי המסורה בכתב יד לנינגרד)
וַיֵּשֶׁב רַבְשֶׁקָה וַיִּמְצָא אֶת-מֶלֶךְ אֲשׁוּר נֹלְחָם עַל-לִבְנָה כִּי שָׁמַע כִּי נָסַע מִלְכִּישׁ; ⁹וַיִּשְׁמַע עַל-תְּרַהֲקָה מֶלֶךְ-כוּשׁ לֵאמֹר יֵצֵא לְהִלָּחֵם אִתָּךְ וַיִּשְׁמַע וַיִּשְׁלַח מַלְאָכִים אֶל-חֲזַקְיָהוּ לֵאמֹר; ¹⁰כֹּה תֹאמְרוּן אֶל-חֲזַקְיָהוּ מֶלֶךְ-יְהוּדָה לֵאמֹר אֱלֹהֵי יִשְׂרָאֵל אֲשֶׁר אַתָּה בּוֹטָח בּוֹ לֵאמֹר לֹא תִנָּתֵן יְרוּשָׁלַם בְּיַד מֶלֶךְ אֲשׁוּר; ¹¹הֲנָה אַתָּה שָׁמַעְתָּ אֲשֶׁר עָשׂוּ מַלְכֵי אֲשׁוּר לְכָל-הָאֲרָצוֹת לְהַחְרִימָם וְאַתָּה תִּנְצַל; ¹²הֲהִצִּילוּ אוֹתָם אֱלֹהֵי הַגּוֹיִם אֲשֶׁר הִשְׁחִיתוּ אֲבוֹתַי אֶת-גּוֹזָן וְאֶת-חֶרֶן וְרַצְפָּ וּבְנֵי-עֵדֵן אֲשֶׁר בִּתְלַשָּׁר; ¹³אִיָּה מֶלֶךְ-חֲמַת וּמֶלֶךְ אַרְפַּד וּמֶלֶךְ לַעִיר סַפְרוֹיִם הִנֵּעַ וְעָוָה;

לז 9-11 זה חוזר על לו 13-20.

לז 9 "תְּרַהֲקָה מֶלֶךְ-כוּשׁ" היו מספר בעיות היסטוריות הקשורות לפסוק הזה מפני שהאדם הזה, אמנם האח הצעיר של מלך פרעה הנוכחי (כלומר, שושלת ה-25 נובית), Shebitku, הנכד של Shabaka, שלט מ-690 עד 670/06 לפנה"ס, תרהקה הפך לפרעה ושלט מ-690 עד-664 לפנה"ס, הוא היה גם ידוע כמלך אתיופיה (ראו. ב מלכים יט 9). למרות זאת, זה אולי היה תואר צבאי או אנכרוניזם (מה שאומר שקוראים אירוע או אדם מאוחר יותר למסמך קודם). בכך, בטקסט הזה, תרהקה היה הנציג היחידי של פרעה אשר נשלח עם הצבא.

לז 12-13 יש מספר מיקומים גאוגרפיים אשר מוזכרים שאשור כבר כבשה.

1. גוזן – ב- ב מלכים יז 6; יח 11; א דברי הימים ה 26 זה נקרא נהר (כלומר, אזור) המסופוטמיה בו תגלת פלאסר השלישי גירש אנשים מאזורי השבטים של ראובן, גד ומנשה. ומאוחר יותר, עוד מעשרת השבטים הצפוניים על ידי סרגון השני.
 2. חרן – זאת הייתה עיר באשור (ראו. בראשית יב 4; כד 4) שמרדה והושמדה על ידי אשור-דן השלישי ב-763 לפנה"ס
 3. רצף – זאת עוד עיר משמעותית באשור, אשר נכבשה על ידי שלמנאסר השלישי (858-824 לפנה"ס). היא אולי נכבשה מספר פעמים, אך המידע מינימלי.
 4. תלשר – זוהי עיר או ממלכת עדן אשר נכבשה על ידי תגלת-פלאסר השלישי. היא הייתה קרובה לגבול של אלם.
 5. חמת – זוהי עיר בסוריה בגבול עם ישראל. חלק מהאזרחים שלה גורשו לישראל.
 6. ארפד – זוהי עיר בצפון סוריה, עיר הבירה של מחוז או ממלכה קטנה (Bit-Agusi). היא הובסה על ידי תגלת-פלאסר השלישי ב-740 לפנה"ס.
 7. לעיר – זוהי עיר בצפון בבל אשר האיות שלה דומה ל-"עיר" (BDB 746, עיר, NET Bible, NJB)
 8. ספרים – ראו הערה ב-ל 19
 9. הנה – זוהי עיר כנראה במסופוטמיה העליונה (ראו. ABD, כרך 3, עמוד 137).
 10. עוה – זהו אזור לא ידוע. מלומדים מסוימים מאגדים את מספר 8 ו-9 עם השם של אלים מקומיים.
- המטרה של אזכור הערים הספציפיות הללו (אשר חזקיהו בטוח הכיר או אשר היו בדרך מאשור לפלסטין אשר סנחריב כבש) הייתה דרך ספציפית להראות שאף אחד לא היה יכול להתנגד לצבא האשורי!

ישעיהו לז 14-20 (טקסט התנ"ך על פי המסורה בכתב יד לנינגרד)

¹⁴ וַיִּקַּח חֲזַקְיָהוּ אֶת-הַסְּפָרִים מִיַּד הַמְּלָאכִים וַיִּקְרָאָהוּ וַיַּעַל בֵּית יְהוָה וַיִּפְרֹשֶׁהוּ חֲזַקְיָהוּ לִפְנֵי יְהוָה;
¹⁵ וַיִּתְפַּלֵּל חֲזַקְיָהוּ אֶל-יְהוָה לֵאמֹר; ¹⁶ יְהוָה צְבָאוֹת אֱלֹהֵי יִשְׂרָאֵל יֹשֵׁב הַכְּרֹבִים אַתָּה-הוּא אֱלֹהִים לְבַדָּךְ לְכֹל
מַמְלֹכוֹת הָאָרֶץ אַתָּה עֹשֵׂית אֶת-הַשָּׁמַיִם וְאֶת-הָאָרֶץ; ¹⁷ הִטָּה יְהוָה אֲזַנְךָ וְשָׁמַע פִּקְחַי יְהוָה עֵינֶיךָ וּרְאָה וְשָׁמַע אֶת
כָּל-דְּבָרֵי סַנְחַרִּיב אֲשֶׁר שָׁלַח לְחַרֵּף אֱלֹהִים חַיִּי; ¹⁸ אֲמַנְם יְהוָה הִחְרִיבוּ מַלְכֵי אֲשׁוּר אֶת-כָּל-הָאָרְצוֹת וְאֶת-אֲרָצְךָ;
¹⁹ וְנָתַן אֶת-אֱלֹהֵיהֶם בְּאֵשׁ כִּי לֹא אֱלֹהִים הֵמָּה כִּי אִם-מַעֲשֵׂה יְדֵי-אָדָם עֵץ וְאֶבֶן וְיֶאֱבָדוּם; ²⁰ וְעַתָּה יְהוָה אֱלֹהֵינוּ
הוֹשִׁיעֵנו מִיָּדוֹ וַיִּדְעוּ כָּל-מַמְלֹכוֹת הָאָרֶץ כִּי-אַתָּה יְהוָה לְבַדָּךְ;

לז 14 זה ללא ספק סיפור היסטורי מפורט ממקור ראשון. זה מאד גרפי וספציפי. קוראים יכולים לראות במוחם את חזקיהו מתקרב ליהוה, איפשהו במתחם בית המקדש (ראו. א מלכים ח 33), פותח את מגילות מסרי האשורים הללו לפניו כדי שיוכל לקרוא אותם. חזקיהו עכשיו רוצה להזכיר לו על האופי היהיר ומחלל השם שלהם!

לז 16 שימו לב לתארים ולדרכים בהם חזקיהו מאפיין את יהוה.

1. יהוה צבאות
 2. אלוהי ישראל, ראו. יהושוע ז 13, 19, 20
 3. יושב הכרובים אתה, ראו. שמות כה 2; א שמואל ד 4; ב שמואל ו 2; ב מלכים יט 15; א דברי הימים יג 6; תהלים ע 1; צט 1
 4. אתה הוא האלוהים, ראו. דברים י 17
 5. לבדך, המונח הזה (BDB 94) מציין מונותאיזם כאן ואת הבחירה של יהוה בישראל ככלי שלו לגאולה של כל העולם
 6. אתה עשית את השמים ואת הארץ, מב 5; מה 18; בראשית א 1
- ראו נושא מיוחד: שמות עבור אלוהות ב-א 1.

לז 17 יש סדרות של ציונים בתפילה של חזקיהו המשומשות כבקשות מכובדות.

1. הטה יהוה אזנך, BDB 639, KB 692, Hiphil IMPERATIVE, ראו. דניאל ט 18
 2. שמע, BDB 1033, KB 1570, Qal IMPERATIVE
 3. פקח יהוה עיניך, BDB 824, KB 959, Qal IMPERATIVE, ראו. דניאל ט 18
 4. ראה, BDB 906, KB 1157, Qal IMPERATIVE
 5. שמע, אותו דבר כמו מספר 2
- חזקיהו משתמש בשפה אנתרופומורפית (ראו נושא מיוחד ב-ו 1) כדי להתחנן לאלוהים להקשיב, לראות ולהגיב למסר השחצני ומחלל השם של סנחריב.

אותם הפעלים משומשים בהקדשת בית המקדש של שלמה ב-א מלכים ח 29, 52; ב דברי הימים ו 39-40; ז

15.

☐ **"אלהים חי"** הפסוק הזה מאד אנתרופומורפי (ראו נושא מיוחד ב-ו 1), מייחסים ליהוה חלקי גוף אנושיים כאילו הוא אדם. הברית הישנה מציגה את אלוהים כרוח נצחית, אשר קיימת לעולם. המונח "אלוהים חי" הוא משחק על השם יהוה משמות ג 14, אשר מתכוון "אני מי שאני".

לז 18 בטוח שהיה מידה של אמת בטענות של סנחריב.

לז 19 האמת של פסוק 18 נראית מוגזמת מפני שהאלים של הערים המוזכרות היו אלילים, לא האל האחד והאמיתי! אלילים נעשו על ידי אדם. הם לא יכלו לראות ולשמוע ולהגיב (כלומר, פסוק 17) כמו שיהוה יכל, יכול, ויוכל!

לז 20 לפסוק הזה יש שני פעלים.

1. הושיענו, *Hiphil IMPERATIVE*, KB 448, BDB 446, ראו. כה 9; לג 22; לה 4. זה משמש ארבע עשר פעמים בפרקים מ – יו.

2. ידעו, *Qal IMPERFECT*, KB 390, BDB 393, משמש במובן יוסיבי. ראו נושא מיוחד: לדעת ב- יט 21.

זהו פסוק מאד חשוב אשר מראה את המטרה האולטימטיבית במעשיו של אלוהים. ישראל הייתה אמורה להיות ממלכה של כוהנים (ראו. שמות יט 5-6). מהקריאה הראשונית של אברהם (ראו. בראשית יב 3), התוכנית של אלוהים הייתה להתמודד עם כל העולם (ראו. מה 8, 22). ראו נושא מיוחד ב- א 3.

☐ **"כי-אתה יהוה לבדך"** זה בהחלט אישור ליחודיות של אלוהי ישראל בעולם העתיק. הוא היה אלוהים יחיד. לא היה אף אחד אחר (ראו. מג 11; מה 5, 18, 21-22). זהו האישור התאולוגי למונותיאזם.

ישעיהו ל"ז 21-29 (טקסט התנ"ך על פי המסורה בכתב יד לנינגרד)

²¹ וַיִּשְׁלַח יְשַׁעְיָהוּ בֶן-אֲמוּץ אֶל-חֲזַקְיָהוּ לֵאמֹר כֹּה-אָמַר

יְהוָה אֱלֹהֵי יִשְׂרָאֵל אֲשֶׁר הִתְפַּלֵּלְתָּ אֵלַי אֶל-סִנְחַרְיִב מֶלֶךְ אַשּׁוּר;

²² זֶה הַדְּבָר אֲשֶׁר-דָּבַר יְהוָה עָלַי

בְּזֶה לְךָ לַעֲגָה לְךָ בְּתוֹלַת בֵּת-צִיּוֹן אַחֲרֶיךָ

רֹאשׁ הַנִּיעָה בֵּת יְרוּשָׁלַם;

²³ אֶת-מִי חֲרַפְתָּ וְגִדַפְתָּ וְעַל-מִי הֲרִימוּתָה קוֹל

וַתִּשָּׂא מְרוֹם עֵינֶיךָ אֶל-קְדוֹשׁ יִשְׂרָאֵל;

²⁴ בֵּינִי עֲבַדְיָךָ חֲרַפְתָּ אֲדָנִי

וַתֹּאמֶר בְּרַב רִכְבִּי אֲנִי עָלִיתִי מְרוֹם הַרִים יִרְכַּתִּי לְבָנוֹן

וְאֶכְרַת קוֹמַת אֲרָזָיו מִבְּחַר בְּרִשְׁיוֹ

וְאֶבּוֹא מְרוֹם קִצּוֹ יַעַר כְּרַמְלוֹ;

²⁵ אֲנִי קָרַתִּי וְשִׁתִּיתִי מִיַּם

וְאַחֲרַב בְּכַף-פְּעָמַי כָּל יְאִרֵי מְצוֹר;

²⁶ הֲלוֹא-שָׁמַעְתָּ לְמַרְחֹק אוֹתָהּ עֲשִׂיתִי מִיַּמֵי קָדָם וְ

יִצְרַתִּיהָ עֵתָה הַבְּאִתִּיהָ

וַתְּהִי לְהַשְׁאוֹת גְּלִים נְצִים עָרִים בְּצִרוֹת;

²⁷ וַיִּשְׁבִּיהֶן קִצְרֵי-יָד חֲתוּ וּבָשׂוּ

הָיוּ עֹשֵׁב שְׂדֵה וִירֵק דָּשָׁא חֲצִיר גִּגּוֹת

וַשְׂדֵמָה לִפְנֵי קֵמָה;

²⁸ וַשְׁבַּתְךָ וַצֵּאתְךָ

וּבּוֹאֲךָ יְדַעְתִּי

וְאֵת הַתְּרַגְּזָךָ אֵלַי;

²⁹ יַעַן הַתְּרַגְּזָךָ אֵלַי

וְשִׁאֲנַנְךָ עָלַה בְּאָזְנִי

וְשִׁמְתִי חֲחִי בְּאֶפְךָ

וּמַתִּגִּי בְּשַׁפְתֶיךָ וְהִשִּׁיבְתֶיךָ בְּדֶרֶךְ אֲשֶׁר-בָּאתָ בָּהּ;

לז 21-24 זאת התגובה של יהוה לאמונתו של חזקיהו והמסר שנשלח לאשור, אשר הלכה מעבר למטרתו של יהוה (ראו. י 5) והפכה להיות יהירה ומנאצת.

1. פסוק 22, בזה לך (Qal PERFECT, KB 114, BDB 100), לעגה (Qal, KB 532, BDB 541), הניעה ראשה (Hiphil PERFECT, KB 681, BDB 631) על יהודה, כאן נקראת

א. בתולת ציון

ב. בת ירושלים

הפשיטתא, TEV, ו- REB רואים בפסוק הזה כהתייחסות למעשי יהודה כלפי סנחריב אשר נסוג, אך אני חושב שזה מתייחס לשחצנות של אשר נגד יהודה שיהיה מגיב אליה. השאלה היא למי "לך" מתייחס. סנחריב הוא ה- "עליו" של פסוק 22א, אך "לך" יכול להתייחס ל-

א. אשר

ב. יהודה

2. פסוק 23, היא תקפה את אלוהי יהודה (כלומר, קדוש ישראל)

א. חרפת, Piel PERFECT, KB 355, BDB 357

ב. גדפת, Piel PERFECT, KB 180, BDB 154

ג. הרימותה קול, Hiphil PERFECT, KB 1202, BDB 926

ד. תשא מרום עיניך, Qal IMPERFECT, KB 724, BDB 669, ראו. י 12

3. פסוק 24, משבחת את פעילותיה

א. ברב רכבי אני עליתי מרום הרים ירכתי לבנון

ב. אכרות קומת ארזיו מבחר ברושיו (ישעיהו משתמש בהרבה רמיזות לעצים)

ג. אבוא מרום קצו יער כרמלו

פסוק 24 מאד דומה ליהירות של מלך בבל (שאני חושב שמתייחס למרודך-בלאדן, ראו. לט 1), המוזכר ב-יד

13. אם כך, אז יכול להיות שהשפה כאן גם מתייחס להר הצפוני של מיתולוגיית האלים הכנענית, ראו הערה ב-יד 14-13.

לז 21 "אֲשֶׁר הַתְּפִלֵּלָת אֱלֹהִים" חזקיהו מגיב באמונה ובטחון ביהוה, כה שונה מאביו, אחז. זה מראה על תאולוגיה משמעותית של תפילת השתדלות. אני מאמין שאלוהים הגביל את עצמו לפעול בתגובה לתפילות ילדיו. לכן, אנחנו לא כי לא ביקשנו.

נושא מיוחד: תפילת הפגעה

א. מבוא

א. תפילה היא משמעותית בגלל הדוגמה של ישוע

1. תפילה אישית, מרקוס א 35; לוקס ג 21; ו 12; ט 29; כב 31-46

2. טיהור בית המקדש, מתי כא 13; מרקוס יא 17; לוקס יט 46

3. תבנית התפילה, מתי ו 13-5; לוקס יא 4-2

ב. תפילה היא פעולה אישית שבה אנחנו שמים את אמונתנו באלוהים אשר נוכח, מוכן, ומסוגל לפעול בשמנו.

ג. בתחומים רבים אלוהים הגביל מענה לתפילה של ילדיו (יעקב ד 2)

ד. המטרה העיקרית של אלוהים היא התחברות עם אלוהים (שילוש)

ה. היקף התפילה הוא כל דבר או כל אדם שקשור למאמינים. אני יכולים להתפלל פעם אחת באמונה, או להתפלל שוב ושוב כמו מחשבה או דאגה.

ו. תפילה יכולה לכלול מספר אלמנטים

1. הלל ושבח לאלוהים (שילוש)

2. הודיה לאלוהים על הנוכחות שלו, התחברות איתו, ודאגתו.

3. התוודות על חטאי, עבר והווה.

4. בקשה של צרכים ורצונו

5. הפגעה בעד אחרים לפני אלוהים

ז. תפילת הפגעה היא תעלומה. אהבתו של אלוהים כלפי האנשים שאנחנו מפגעים גדולה

משלנו, עם זה התפילות שלנו לעתים קרובות מביאות לשינוי, תגובה, או צורך, לא רק בנו אלא גם בהם.

א. חומר מקראי

א. ברית הישנה

1. מספר דוגמאות תפילת הפגעה

א. אברהם מתחנן עבור סדום, בראשית יח 22

- ב. תפילת משה עבור עם ישראל
 (1) שמות ה' 23-22
 (2) שמות לב 9-14, 35-35
 (3) שמות לג 12-16
 (4) שמות לד 9
 (5) דברים ט 18, 25-29
- ג. שמואל מתפלל עבור עם ישראל
 (1) א שמואל ז 5-6, 8-9
 (2) א שמואל יב 16-23
 (3) א שמואל טו 11
- ד. דויד מתפלל עבור הילד שלו, ב שמואל יב 16-18
2. אלוהים מחפשים אנשי הפגעה, ישעיהו נט 16
3. חשוב לדעת, כל חטא ידוע ואי חזרה בתשובה משפיע על התפילות שלנו
- א. תהילים סו 18
 ב. משלי כח 9
 ג. ישעיהו נט 2-1; סד 7
- ב. ברית החדשה
1. שרות הפגעה של הבן והרוח
 א. ישוע
 (1) רומים ח 34
 (2) עברים ז 25
 (3) א יוחנן ב 1
- ב. רוח הקודש, רומים ח 26-27
2. שרות הפגעה של שאול
 א. התפלל עבור יהודים
 (1) רומים ט 1
 (2) רומים י 1
 ב. התפלל עבור קהילות
 (1) רומים א 9
 (2) אפסים א 16
 (3) פיליפים א 9, 3-4
 (4) קולוסים א 3, 9
 (5) א תסלוניקים א 2-3
 (6) ב תסלוניקים א 11
 (7) ב טימותיאוס א 11
 (8) פילימון, פסוק 4
- ג. שאול ביקש מהקהילות להתפלל עבורו
 (1) רומים טו 30
 (2) ב קורינתים א 11
 (3) אפסים ו 19
 (4) קולוסים ד 4
 (5) א תסלוניקים ה 25
 (6) ב תסלוניקים ג 1
3. שרות ההפגעה של הקהילה
 א. תפילה אחד עבור השני
 (1) אפסים ו 18
 (2) א טימותיאוס ב 1
 (3) יעקב ה 16
 ב. תפילה עבור קבוצות מיוחדות
 (1) אויבינו, מתי ה 44
 (2) תפילה עבור משרתים, עברים יג 18
 (3) שליטים, א טימותיאוס ב 2
 (4) חולים, יעקב ה 13-16
 (5) אח שחוטא, א יוחנן ה 16

III. תנאים בשביל לקבל מענה לתפילה

א. היחס שלנו למשיח ולרוח הקודש

1. לעמוד/לשכון באדון, יוחנן טו 7
2. להתפלל בשמו, יוחנן יד 13, 14; טו 16; טז 23-24
3. ברוח, אפסים ו 18; יהודה 20
4. על פי רצונו של אלוהים, מתי ו 10; א יוחנן ג 22; ה 14-15

ב. מניעים

1. לא להתלבט, מתי כא 22; יעקב א 7-6
2. ענווה וחזרה בתשובה, לוקס יח 14-9
3. לא לבקש מכונה רעה, יעקב ד 3
4. אנוכיות, יעקב ד 2-3

ג. היבטים אחרים

1. התמדה

א. לוקס יח 8-1

ב. קולוסים ד 2

2. להמשיך לבקש

א. מתי ז 8-7

ב. לוקס יא 13-5

ג. יעקב א 5

3. מחלוקת בבית, א פטרוס ג 7

4. חופש מחטא ידוע

א. תהילים טו 18

ב. משלי כח 9

ג. ישעיהו נח 2-1

ד. ישעיהו סד 7

IV. סיכום תיאולוגי

א. איזו זכות. איזו הזדמנות. איזו חובה ואחריות.

ב. ישוע הוא הדוגמה שלנו. הרוח היא המדריך שלנו. האב ממתין בקוצר רוח.

ג. זה יכול לשנות אותך, את המשפחה שלך, את החברים שלך ואת העולם.

לז 22 "אחר־ראש הניעה" הפועל הזה (Hiphil PERFECT, KB 681, BDB 631) מציין ניב עברי להנעת הראש כסימן לזלזול (ראו. ב מלכים יט 21; איוב טז 4; תהלים כב 7; קט 25; איכה ב 15; מתי כז 39; מרקוס טו 29).

לז 25-29 בנקודה הזו ההתמקדות עוברת מההצלחות של אשור (למרות שזה אפשרי שפסוק 25 מתייחס לטענות היהירות של סנחריב, אך פסוק 26 לא יכול) להצלחותיו של יהוה.

1. פסוק 25, שליטתו של יהוה על המים (כלומר, חיים, ראו. יא 15; מד 27)
 2. פסוקים 26-27, התוכניות העתיקות של יהוה להשתמש באשור כדי להעניש את העם שלו (ראו. י 5).
 3. פסוק 27 מתייחס להשפלה והתבוסה של ישראל ויהודה
 4. פסוק 28, הידע המוקדם של יהוה (מאד דומה לתהלים קלט)
 4. פסוק 29, ההשלכות של יהירות נגד יהוה
- א. חחי באפך
- ב. מתגי בשפתיך (המטאפורות הללו לגלות)
- ג. השיבתיך בדרך אשר באת בה (ראו. לז 37)

לז 26 "הלוא-שמעת

למרחוק אותה עשיתי

מימי קדם ויצרתיקה" זה מראה שלאִלוהים תמיד היה תוכנית להתמודדות, לא רק עם אשור (י 5; ירמיהו יח

11), אלא גם עם כל העולם (ראו. יד 24, 26; כב 11; כה 1; מו 10-11; ראו הערה מלאה ב-יב 5). היסטוריה לא מתקדמת באופן אקראי, אלא היא על מסלול תכליתי לעימות ושיקום של אחרית הימים.

המילה המתרגמת את "מרחוק" (BDB 935) יכולה להתייחס לזמן או מרחב. היא גם יכולה להתייחס ל-

1. זמן מאד מוקדם, כאן

2. זמן עתידי, ראו. ב שמואל ז 19; א דברי הימים יז 17

לז 28 "הַתְּרַגְּזָךְ אֵלַי" הפועל הזה (Hithpael INFINITIVE CONSTRUCT, KB 1182, BDB 919) חוזר על עצמו בפסוק 29, הבחינו באלמנט האישי! הפועל הזה בגזע Hiphil משמש לעתים קרובות לפחד ורעד (ראו. יד 16; כג 11) או אירועים אסכטולוגיים (ראו. יג 13). זה משמש על יהוה עצמו ביחזקאל טז 43.

לז 29 "שְׁמֵתִי חַחֵי בְּאֶפֶךָ" זה בדיוק מה שאשור עשתה לאחרים. היא ניסתה להפחיד אותם על ידי התפארות באכזריות שעשתה כלפי עמים אחרים. היא קשרה את האנשים שכבשה יחדיו באמצעות וויס באף, שפתיים או לשון שלהם והצעידה אותם לגלות (ראו. ב מלכים יט 28). אלוהים עכשיו יעשה להם את אותו הדבר.

ישעיהו לז 30-32 (טקסט התנ"ך על פי המסורה בכתב יד לנינגרד)
וְזָה-לֶךְ הָאוֹת אֲכֹל הַשֶּׁנָּה סָפִיחַ וּבִשְׁנֵה הַשְּׁנִית שְׁחִיס וּבִשְׁנֵה הַשְּׁלִישִׁית זָרְעוּ וְקָצְרוּ וְנָטְעוּ כְרָמִים
וְאָכְלוּ (וְאָכְלוּ) פְּרִיָם; וְיִסְפֶּה פְּלִיטַת בֵּית-יְהוּדָה הַנִּשְׁאָרָה שְׂרָשׁ לְמַטָּה וְעִשָּׂה פְּרִי לְמַעְלָה; ³²כִּי מִירוּשָׁלַם תֵּצֵא
שְׂאֵרֵי וּפְלִיטָה מֵהָרַ צִיּוֹן קִנְיַת יְהוָה צְבָאוֹת תַּעֲשֶׂה-זֹאת;

לז 30 "וְזָה-לֶךְ הָאוֹת" זה חשוב כיוון שחזקיהו הוא נציג משיחי (כלומר, ז 14-16) כפי שאחז היה (כלומר ח ג, 10ג). אלוהים יראה לו סימן (BDB 16) כאן וב- לח 7 (כמו שעשה עם אחז ב- ז 14). הסימן הספציפי הזה קשור להבטחה של שלוש שנים לשיקום מלא של ארץ יהודה. אני חושב ש- לז 30-32 אמור להיות פסקה נפרדת, כמו גם לז 33-35 ו- 38.

לפסוק 30 יש סדרה של ציונים בזמן שיהוה מבטיח את השיקום תוך שלוש שנים (כלומר, הבטחות הברית של דברים כז – כח).

1. אכול – Qal INFINITIVE ABSOLUTE, KB 46, BDB 37. הצורה הזו חוזרת על עצמה בפסוק הזה (Kethib), אך המלומדים של הטקסט המסורתי מציעים שינוי (Qere) ל- Qal IMPERATIVE, אשר מתאים את הציונים האחרים בפסוק הזה. השוני מאד קרוב.

א. ואכול, טקסט מסורתי

ב. ואכלו, השינוי המוצע

2. זרעו – Qal IMPERATIVE, KB 282, BDB 281

3. קצרו – Qal IMPERATIVE, KB 1126, BDB 894

4. נטעו – Qal IMPERATIVE, KB 694, BDB 642

5. אכול, Qere, ראו הערה במספר 1

עוד מחשבה נוספת, זה אפשרי שהבטחת השיקום הזו קשורה ל-"שנת היובל", ויקרא כה 10, ראו James M. Freeman, *Manners and Customs of the Bible*, עמוד 96.

לז 31 "הַנִּשְׁאָרָה" ראו נושא מיוחד ב-א 9.

☐ המטאפורות החקלאיות ממשיכות. יהודה מתוארת כ-

1. מגדילה שורשים למטה

2. עושה פרי

לז 32 אלו אשר אשר ישרדו את התקפת אשור יעשו כך, לא בזכות התוכניות או ההספקה שלהם, אלא על ידי קנאתו (ראו. ט 7; נט 17) של יהוה צבאות! אחז תכנן, אך חזקיהו בטח!

☐ "קִנְיַת יְהוָה" זה (BDB 888) מתייחס לאהבתו ודאגתו המיוחדת של יהוה לעם הברית שלו (אישה חסרת האמונה של הושע א – ג). יהוה פועל בלהט עבור המטרות שלו בגאולה (ראו. סג 15-19, אשר מערבת את ילדי אברהם, ראו. יב 1-3). למשפט יש רמיזות משיחיות ב-ט 7 ו- נט 17. הקשר קובע האם (1) נלהב או (2) קנאי הוא התרגום הכי טוב. המושג יכול להיות או עם קונוטציה שלילית או חיובית, תלוי בהקשר. כאן זה בהחלט חיובי וגואל!

ישעיהו לז 33-35 (טקסט התנ"ך על פי המסורה בכתב יד לנינגרד)
לִכֵּן כֹּה-אָמַר יְהוָה אֱלֹהֵי מֶלֶךְ אֲשׁוּר לֹא יָבוֹא אֶל-הָעִיר הַזֹּאת וְלֹא-יִקְדְּמָנָה מִגַּן וְלֹא-
יִשְׁפָּךְ עָלֶיהָ סִלְלָה; ³⁴בְּדֶרֶךְ אֲשֶׁר-בָּא בָּהּ יָשׁוּב וְאֶל-הָעִיר הַזֹּאת לֹא יָבוֹא נֶאֱמַר-יְהוָה; ³⁵וְגִנּוֹתַי עַל-הָעִיר הַזֹּאת
לְהוֹשִׁיעָה לְמַעַן דָּוָד עַבְדִּי;

לז 33-34 זאת היא הבטחה ששום מצור לא יקרה נגד ירושלים. בנקודה הזו הצבא האשורי לא היה מול שערי ירושלים, אך עדיין במרחק מסוים בערים עם חומות של שפלה, כמו לכיש.

יש מספר דברים שיהווה ירשה ולא ירשה בהקשר להתקפתה של אשור על ירושלים.

1. צבא אשור לא יבוא אל ירושלים כדי לצור אותה
2. הצבא לא ירה חץ שם
3. הצבא לא יתקדם עם מגן
4. הצבא לא ישליך תל מצור
5. אשור תיסוג בדרך שהיא באה ממנה

לז 35 הסיבות הניתנת עבור ההגבלות והנסיגה של אשור הן

1. יהוה בעצמו יגן (Qal/PERFECT, KB 199, BDB 170) על העיר (כלומר, דימוי של מלחמת קודש)
2. יהוה יגאל/יושיע אותה (Hiphil INFINITIVE CONSTRUCT, KB 448, BDB 446)
3. יהוה עושה זאת
- א. עבור עצמו (כלומר, תוכנית הגאול הנצחית שלו והתדמית האישית שלו, ראו. יחזקאל לו 22-38)
- ב. עבור משרתו דויד (ראו. ט 7; יא 1; טז 5; כב 9, 22; כט 1; לח 5; נה 3; ב שמואל ז)

ישעיהו לז 36-38 (טקסט התנ"ך על פי המסורה בכתב יד ליניגרד)

³⁶ וַיֵּצֵא מֶלֶךְ יְהוָה וַיִּכֶה בְּמַחְנֵה אֲשׁוּר מֵאָה וּשְׁמָנִים וְחֲמִשָּׁה אֲלֶף וַיִּשְׁכְּמוּ בַבֶּקֶר וְהָיָה כָּל־סָרִיסִים מֵתִים; ³⁷ וַיִּסַּע וַיֵּלֶךְ וַיֵּשֶׁב סְנַחְרִיב מֶלֶךְ-אֲשׁוּר וַיֵּשֶׁב בְּנִינֹה; ³⁸ וַיְהִי הוּא מִשְׁתַּחֲוֶה בֵּית נֹסְרָךְ אֱלֹהֵיו וְאֶדְרַמְלָךְ וְשָׂרְאֶצֶר בְּנֵי הַכְּהֵן בַּחֲרֹב וְהֵמָּה נִמְלְטוּ אַרְץ אֲרָרְט וַיִּמְלֹךְ אֶסֶר-חַדָּן בְּנוֹ תַחְתָּיו;

לז 36 "וַיֵּצֵא מֶלֶךְ יְהוָה" זה דומה לאישיות של מלאך המוות אשר ייצגה את נוכחותו של יהוה במגפה האחרונה על מצרים בשמות יא ו- יב 23, 29 (הבחינו גם ב- ב שמואל כד 16).

אין "מלאך המוות". יהוה שולט על החיים והמוות. זה קשה להפריד בין הריבונות של אלוהים מהתנאים של עולם נפול. זה לא העולם שאלוהים רצה שיהיה. מוות הוא התוצאה של המרד האנושי. אלוהים יודע, מרשה ומבצע את רצונו. סיבות משניות, כה חשובות לנו, לא היו חלק מהשקפת העולם העתיקה (כלומר, מת' ו 25-27; י 28-31), בה אין שום הבחנה בין העל-טבעי לטבעי.

נושא מיוחד: המלאך של האדון (BDB 217 CONSTRUCT BDB 521)

זה ברור שהבורא מגלה את עצמו בצורה פיזית ואנושית עוד מהברית הישנה. נשאלת השאלה מצד האדם שמאמין בשילוש, מי מבין השילוש מגלה את התפקיד האנושי. מאחר שאלוהים האב (יהוה) והרוח שלו בעקביות לא גשמיים, יש לנו אפשרות להבין שהתגלות אלוהית בבשר היא דרך המשיח.

על מנת להדגים את הקושי של מישהו שמנסה לזהות התגלות ממפגש עם מלאך אנחנו נפנה לרשימה הבאה שמחיישה זאת.

1. מלאך האדון כמלאך (פעמים רבות "המלאך שלו", "מלאך", "המלאך", "מלאך האלוהים", אפילו "עמוד")
 - א. בראשית כד' 7, 40
 - ב. שמות כג' 20-23; לב' 34
 - ג. במדבר כב' 22
 - ד. שופטים ה' 23
 - ה. ב' שמואל כד' 16
 - ו. א' דברי הימים כא' 15-30
 - ז. זכריה א' 12-13

2. מלאך האדון כהתגלות אלוהית
 - א. בראשית טז' 7-13; יח' 1-33; כב' 11, 15; לא' 11, 13; מח' 15-16
 - ב. שמות ג' 2, 4; יד' 19 (יג' 21)
 - ג. שופטים ב' 15; ו' 22-24; יג' 3-23
 - ד. השע' יב' 3-4
 - ה. זכריה ג' 1-5

❑ **"וַיְכַהֵן בְּמַחְנֵה אֲשׁוּר מֵאָה וּשְׁמֹנִים וְחָמֵשֶׁת אֲלָף"** זה לא היה מול חומות ירושלים, אך ככל הנראה במרחק מסוים במחנה האשורי (ראו. ב מלכים יט 35). הרודוטוס, היסטוריון עתיק, מתעד את המגפה הזו ורומז שהיא הייתה קשורה למכרסמים, אולי דבר הבלוטות. הדין הזה לא הרג את כל הצבא. אותו האירוע נחזה מראש ב- לא 8, בו הוא מתואר כמוות על ידי חרב יהוה. למרות זאת, כאן זה נראה כמגפה. זכרו שזאת שירה הפרבולית, לא מעשייה היסטורית. קוראים מודרניים מערביים מושפעים יתר על המידה על ידי השקפות העולם שלהם וקוראים את התנ"ך (ספר מזרחי עתיק) דרך פילטר של ההבנה ההיסטורית והספרותית הנוכחית שלהם, אשר תמיד גורמת לבלבול וחוסר הבנה!

לז 37 **"נִינְוָה"** זאת הייתה עיר הבירה של אשור אשר הייתה מממוקמת על נהר החידקל.

לז 38 **"נִסְרַךְ אֱלֹהִיו"** זהו שם לא ידוע.

1. תרגום השבעים של זה הוא איות של אל מאד דומה בעיר אשור, אשר היה ראש הפנתיאון האשורי
2. זה גם אפשרי שאיות לא נכון של "Nusku" (BDB 652), אל האור והאש הבבלי והאשורי אשר השתחוו לו בהרן והיה שותף לאל הירח (כלומר, הבן שלו)
3. E. J. Young חושב שזה היה עיוות מכון של השם מרדוק. ראו James M. Freeman, *Manners and Customs of the Bible*, עמוד 182.

אנחנו יודעים ממסמכים היסטוריים שהיה רווח של עשרים שנה בין פסוקים 37 ו-38. הנבואה הזאת התממשה מילולית ב-681 לפנה"ס כאשר שני בניו של סנחריב התנקשו בו והבן השלישי לקח את כס המלכות.

❑ **"אֶסֶר-חֲדָן"** זה אחד מבניו של המלך אשר שלט באשור מ-681 עד 669 לפנה"ס.

ישעיהו ל"ח

חלוקה של קטעים לפי תרגומים מודרניים

NASB	NKJV	NRSV	TEV	NJB
חזקיהו נרפא	חיי חזקיהו מוארכים	מחלתו של חזקיהו והחלמתו	מחלתו של מלך חזקיהו והחלמתו	המחלה והריפוי של חזקיהו
ל"ח 1-3	ל"ח 1-3	ל"ח 1-3	ל"ח 1 ל"ח 2-3	ל"ח 1-3
ל"ח 4-6	ל"ח 4-8	ל"ח 4-6	ל"ח 4-6 [ל"ח 21-22]	ל"ח 4-6 [ל"ח 21-22 ו-7 8]
		ל"ח 7-8	ל"ח 7-8	החזית של חזקיהו
ל"ח 9-14 (10-14)	ל"ח 9-14 (10-14)	ל"ח 9-20 (10-15)	ל"ח 9-20 (10-15)	ל"ח 9-20 (10-15)
ל"ח 15-20 (15-20)	ל"ח 15-20 (15-19) (20)	(16-20)	(16-20)	(16-20)
ל"ח 21-22	ל"ח 21-22	ל"ח 21-22		

מחזור קריאה שלישי

מעקב אחר כוונתו המקורית של המחבר ברמת הפסקה

זהו ספר פרשנות שמטרתו להיות מדריך לימוד, מה שאומר שאתה אחראי לפרש בעצמך את הכתובים. כל אחד מאתנו חייב ללכת באור שיש לנו. אתה, כתבי הקודש ורוח הקודש בראש סדר העדיפויות בפרשנות. אתה לא צריך להשאיר את זה לפרשן.

קרא את הפרק בציפיות. זהה את הנושאים. השווה את חלוקת הנושאים שלך עם חמשת התרגומים המודרניים. אין השראה בחלוקה לפסקאות, אבל זהו המפתח לעקוב אחר כוונתו המקורית של המחבר, שזה הלב של הפרשנות. לכל פסקה של נושא אחד ויחיד.

1. פסקה ראשונה
2. פסקה שנייה
3. פסקה שלישית
4. וכו'.

תובנות הקשריות

א. בעוד שפרקים לו – לז היו קשורים לתקופה האשורית, פרקים לח – לט מצביעים על תקופת ההשפעה הבבלית על עם האלوهים.

- ב. חייבים לזכור שהיו שני "בבלים" ניכרים
 1. מרודך-בלאדן השני (710-721, 702-703 לפנה"ס, ראו. ב מלכים כ 12; ישעיהו לט 11) ביומו של חזקיהו (שאני חושב הוא האחד אשר מתייחסים אליו בישעיהו יג – יד).
 2. נאו-בבל תחת נבופלאסר (605-626 לפנה"ס) והבן שלו, נבוכדנצר השני (605-562 לפנה"ס), אשר גרם להרס בירושלים ולבית המקדש ב-586 לפנה"ס. הוא ציווה על מספר גלויות של יהודים (605, 597, 586, 582 לפנה"ס)

ג. ה-Jewish Study Bible (עמוד 858) אומר, "האירועים אשר מתוארים בפרקים לח – לט קידמו את האירועים המתוארים בפרקים לו – לז בלפחות עשר שנים". זה בגלל התבוסה של אשור של מרדוך-בלאדן השני.

ד. מחלתו וריפוי של חזקיהו גם מתועדים ב-ב מלכים כ 1-11. התהילה שלו דומה לתהלים ו- קיח או אפילו יונה ב. התהילה של חזקיהו לא מופיעה ב-ב מלכים כ.

לימוד מילים וביטויים

ישעיהו לח 1-3 (טקסט התנ"ך על פי המסורה בכתב יד לניגוד)
¹בַּיָּמִים הָהֵם חָלָה חֲזַקְיָהוּ לְמוֹת וַיָּבֹא אֵלָיו יִשְׁעִיָּהוּ בֶן-אֲמוּץ הַנְּבִיא וַיֹּאמֶר אֵלָיו כֹּה-אָמַר יְהוָה צוּ לְבֵיתְךָ כִּי מֵת אַתָּה וְלֹא תַחִיָּה; ²וַיֹּסֵב חֲזַקְיָהוּ פָּנָיו אֶל-הַקִּיר וַיִּתְפַּלֵּל אֶל-יְהוָה; ³וַיֹּאמֶר אָנָּה יְהוָה זָכֶר-נָא אֶת אֲשֶׁר הִתְהַלַּכְתִּי לְפָנֶיךָ בְּאֵמַת וּבְלֵב שָׁלֵם וְהַטּוֹב בְּעֵינֶיךָ עֲשִׂיתִי וַיִּבֶךְ חֲזַקְיָהוּ בְּכִי גָדוֹל;

לח 1-8 זוהי דוגמה טובה לעובדה שאלוהים בשליטה על ההיסטוריה, אך ההיסטוריה גם מושפעת מהתפילות שלנו (ראו. לז 21). אך גם זכרו שב-"אקסטרה זמן" הזה בחייו של חזקיהו בנו יורשו המרושע, מנשה, נולד. בדרכים מסוימות המענה של אלוהים לחזקיהו הביא משפט על יהודה. אנחנו חייבים להתפלל ברצונו של אלוהים, מפני שאנחנו אף פעם לא רואים את התמונה המלאה.

לח 3 "זָכֶר-נָא" הפועל הזה (*Qal IMPERATIVE*, KB 269, BDB 269) הוא בקשה בציווי. חזקיהו, כמו נחמיה (ראו. נחמיה יג 14, 22), מבקש מאלוהים להבחין באורח החיים באמונה שלו. זה מעניין שבתנ"ך אנשים מתפללים לאלוהים כדי שישכח את חטאיהם, בעוד שאלוהים מבקש מהם לזכור את דברו.

זכרונו של אלוהים הוא דרך להתחנן אליו להיות נאמן לדברו והבטחות שחיו בחיים אינדיבידואליים. שימו לב מה חזקיהו מצהיר.

1. התהלכתי (*Hithpael PERFECT*, KB 246, BDB 229) לפניך באמת (פשוטו כמשמעו "נאמנות", BDB 54). "התהלכתי" היא מטאפורה מקראית של אורח חיים באמונה (כלומר, תהלים כו 3; פו 11).
2. ובלב שלם עשיתי, זוהי מטאפורה מקראית למסירות מוחלטת.
3. הטוב בעיניך עשיתי.

☐ **"בְּלֵב שָׁלֵם"** זוהי הצהרה אשר בדרך כלל קשורה לשלטון וחייו של דויד (ראו. א מלכים ג 6; ט 4; יא 4; א דברי הימים כח 9); העם (א דברי הימים כט 9); או אסא (ראו. א מלכים טו 14). חזקיהו נחשב אחד מהמלכים יראי האלוהים של יהודה (ראו. ב מלכים יח 5-6).

☐ **"בְּכִי גָדוֹל"** יש איזושהי שאלה לגבי מדוע חזקיהו היה כה מודאג מהמחשבה של מותו: (1) הפחד שלו ממוות בגיל העמידה, על פי פסוק 10 או (2) העובדה שלא היה לו יורש (ראו. פסוק 19; לט 7; ב מלכים כא 1). לא בטוח מי מאלו, אם בכלל, נכון מפני שאין לנו דרך פסיכולוגית לנתח את ההצהרות של האנשים בהיסטוריה. הטרגדיה היא שבמהלך החמש עשרה שנים הנוספים הללו לתחלת החיים שלו נולד מנשה והוא היה המלך הכי מרושע שהיה ליהודה והיה אחראי מאד לגלות בבל.

ישעיהו לח 4-6 (טקסט התנ"ך על פי המסורה בכתב יד לניגוד)
⁴וַיְהִי דְבַר-יְהוָה אֶל-יִשְׁעִיָּהוּ לֵאמֹר; ⁵הֲלוֹךְ וְאָמַרְתָּ אֶל-חֲזַקְיָהוּ כֹה-אָמַר יְהוָה אֱלֹהֵי דָוִד אָבִיךָ שְׁמַעְתִּי אֶת-תְּפִלָּתְךָ רְאִיתִי אֶת-דַּמְעֹתֶיךָ הַנִּי יוֹסֵף עַל-יָמֶיךָ חֲמֵשׁ עָשָׂר שָׁנָה; ⁶וּמִכֶּף מֶלֶךְ-אֲשׁוּר אֲצִילְךָ וְאֶת הָעִיר הַזֹּאת וְגִנְוֹתֶיהָ עַל-הָעִיר הַזֹּאת;

לח 4-6 השראה היא קונספט קשה לתאר. הדוקטרינה הכרחית לאמונה שלנו, אך איך היא עובדת לא מוגדר.

1. חזיונות
2. חלומות
3. מעשים סמליים
4. הצהרות מילוליות
5. עבודת עורכים
6. אפילו תרגום (כלומר, תרגום השבעים שומש על ידי הקהילה המוקדמת, כלומר, ישעיהו ז 14)

אני מאמין שכתבי הקודש הן ספר ייחודי. ספר של התגלות שמיימית. הפסוק הזה, כמו בהרבה פעמים אצל נביאים, המסר הוא הצהרה מילולית ספציפית מיהוה. האל הנצחי גילה את עצמו לבריאה הגבוהה ביותר שלו, האנושות.

כח 5 "דוד אביך" ההצהרה הזאת מקשרת אחורה את לז 35 וקדימה ל-נה 3. דויד ייצג את המלך האידיאלי ויהוה הבטיח הבטחות מיוחדות לו ולמשפחתו, ב שמואל ז; א מלכים ח 24-26. מלך דויד עתידי אידיאלי מוזכר ב-ט 7; טז 5; נה 3.

לה 6 לא רק שאלוהים יחוס על חייו של חזקיהו, אלא הוא יחוס על חיי ירושלים גם! המשפט "גנותי" הוא טרמינולוגיה של מלחמת קודש. אל הברית פועל בשם עם הברית שלו!

ישעיהו לח 7-8 (טקסט התנ"ך על פי המסורה בכתב יד לנינגרד)
7 וְזֶה-לֶךְ הָאוֹת מֵאֵת יְהוָה אֲשֶׁר יַעֲשֶׂה יְהוָה אֶת-הַדָּבָר הַזֶּה אֲשֶׁר דִּבֶּר; 8 הֲנִי מְשִׁיב אֶת-צֶל המַעֲלוֹת אֲשֶׁר יָרְדָה בַּמַּעֲלוֹת אֲחֻז בְּשִׁמְשׁ אַחֲרֵינִי עֲשֶׂר מַעֲלוֹת וְתִשָּׁב הַשֶּׁמֶשׁ עֲשֶׂר מַעֲלוֹת בַּמַּעֲלוֹת אֲשֶׁר יָרְדָה;

לח 7-8 "זֶה-לֶךְ הָאוֹת מֵאֵת יְהוָה" כאן שוב, זה היה סימן פיזי כדי לעודד את חזקיהו שאלוהים הולך לחוס על חייו (ב) מלכים כ 9 הוא מקרה מלא). נראה כי זה קשור ל-

1. שעון שמש שנועד להשתמש במדרגות המובילות לחדרו הפרטי של המלך
2. המונח "מעלות" מתכוון "מעלות" של שעון שמש (ראו. ב מלכים כ 9-11, תרגום JPSOA, ראו James Freeman, *Manners and Customs of the Bible*, עמוד 183)
3. סוג מסוים של תופעה אסטרונומית

אנחנו חייבים להיות מאד זהירים בלהיות דוגמטיים לגבי כיצד בדיוק אלוהים השיג זאת. אל על-טבעי יכול לעשות כל דבר שחושק בו במסגרת חוקי הטבע. למרות זאת, זה יכול להיעשות באותה מידה על ידי תופעת טבע כלשהי כמו לחות גבוהה בשכבת ענן. זה ברור שהנס הסולרי האחר ביהושע י 12-13 הוא בעיקר יותר פואטי מאשר פיזי. אנחנו אשר מאמינים בפלאי חייבים להיזהר לא לייחס כל דבר שאנחנו לא מבינים לפלאי. הרבה פעמים אלוהים השתמש באמצעים טבעיים כדי להשיג דברים אל-טבעיים (כלומר, מכות מצרים). בעולם העתיק לא הייתה שום הבחנה בין הטבעי והעל-טבעי (ראו *The Lost World of Genesis 1*, John L. Walton).

ישעיהו ל"ח 9-14 (טקסט התנ"ך על פי המסורה בכתב יד לנינגרד)
9 מִכְּתָב לְחִזְקִיָּהוּ מֶלֶךְ-יְהוּדָה בְּחִלְתּוֹ וַיְחִי מִחֲלוֹ;

**10 אֲנִי אֲמַרְתִּי בְדַמִּי יָמִי
אֲלֶכָה בְּשַׁעֲרֵי שְׂאוֹל
פְּקַדְתִּי יַתֵּר שְׁנוֹתַי;
11 אֲמַרְתִּי לֹא-אֲרֹאֶה יְהוָה
בְּאֶרֶץ הַחַיִּים לֹא-אֲבִיט
אָדָם עוֹד עִם-יּוֹשְׁבֵי חֲדָל;
12 דֹרֵי גֹסֶעַ
וְנִגְלָה מִנִּי כְּאֶהֱל רְעִי
קִפְדְתִי כְּאֶרְג חַיִּי מִדְּלָה
יִבְצְעֵנִי מִיּוֹם עַד-לַיְלָה תִשְׁלִימֵנִי;
13 שְׁוִיֹתִי עַד-בִּקְרָה
כְּאֶרִי כֵן יִשְׁבֵר כָּל-עֲצָמוֹתַי
מִיּוֹם עַד-לַיְלָה תִשְׁלִימֵנִי;
14 כִּסּוֹס עֲגוּר כֵּן אֲצַפְצֵף אֶהְגֶּה
כִּיֹנָה דָלוּ עֵינַי לְמָרוֹם
אֲדַנִּי עֲשָׂקָה-לִי עֲרַבְנִי;**

לח 10-20 זוהי תהילה הנרשמה על ידי חזקיהו. הוא היה מודע מאד לספרות חוכמה והוא קידם את השימוש בתהלים (ראו. ב דברי הימים כט 25-30). למרות זאת, זה לא מופיע במקביל של ב מלכים כ 1-11.

לח 10
NASB "באמצע חיי"
NKJV, TEV, REB "בשיא חיי"
NRSV "בצהרי ימי"

NJB	"בצהרי חיי"
LXX	"בשיא ימי"
Peshitta	"באמצע ימי"

בטקסט המסורתי מופיעה המילה דמי (KB 226 II, BDB 198), אשר מתכוון "הפסקה", "עצירה", "מנוחה" או "שקט". מלומדים מסוימים רואים זאת כהתייחסות למנוחת צהרים. I KB 261 מצהיר שיש צורה נוספת של אותו השורש אשר מתכוונת "חצי" (NIDOTTE, כרך 1, עמוד 972). תרגום השבעים מתרגם זאת כ- "שיא ימי", אשר מניח קריאה דומה.

☐ "שערי שאול" ראו נושא מיוחד: היכן המתים? ב-ה 4.
 "שערי השאול" מוזכרים באיוב לח 17; תהלים ט 13; קז 18; ומתי טז 18 (בו "שאול" נקרא "שאול"). זה מטאפורי למוות ככלא.

☐ "פְּקֻדְתֵי יִתְרַ שְׁנוֹתַי" גיל חייו של אדם נראה כסמן לאישורו של אלוהים (כלומר, משה, ראו. דברים לד 7; יהושע, ראו. יהושע כד 29). שמישהו ימות לפני שהביא ילד היה נראה כדין מאלוהים (ראו. תהלים נה 23; פט 45, 46-48; משלי י 27).

לח 11 העברים העתיקים לא ראו במוות כאיחוד ואחוה עם אלוהים, אל פרוד מהחיים ואלוהי החיים. לברית הישנה יש קצת אור להאיר על החיים שאחרי המוות. אפילו הברית החדשה מעט מוסתרת באזור הזה, אם כי היא נותנת יותר מידע.

☐ "יה יה" בטקסט המסורתי מופיעה המילה *Yah* (לא ברור, ראו. יב 2; כו 4) פעמיים, אשר כנראה אמור להיות רק יהוה אחד. למגילה של ישעיהו ב- DSS יש *יה יה* אחד.

☐ "יוֹשְׁבֵי חֲדַל" התרגום הזה נמצא ברוב התרגומים באנגלית. לטקסט המסורתי יש את המילה "הפסקה" (כלומר, "ארץ המתים", BDB 291 I, הדל); השינוי ל- "חדל" (BDB 317, הלב, מגיע מכתבי יד עבריים מסוימים ותרגומים ארמיים). ה- USB Hebrew Text Project חושב שזה משחק מכוון על המונחים (עמוד 93), לא בלבול של הטקסט. המשפט "יושבי חדל" גם מופיע בתהלים מט 1.

לח 12 חזקיהו משתמש בשתי מטאפורות כדי לתאר את החיים הארציים שלו.
 1. הורדת האוהל (ראו. שנייה אל הקורינתים ה 1; שנייה לפטרוס א 13, 14)
 2. בד חתוך מנול
 ישנה שאלה של כיצד לתרגם את המילה הראשונה של הטקסט המסורתי, דור (KB 217, BDB 189).
 1. משכני, צורה שנמצאת רק כאן (BDB 190, מספר 4, I KB 217), NASB, NRSV, NJB, JPSOA, REB
 2. דור, תוחלת חיים, משמעות נפוצה לשורש (KB 217 II, BDB 189), LXX, Peshitta, NKJV, TEV
 יש גם שאלה לגבי הפועל (גלה, BDB 162, KB 191). הוא יכול להתכוון
 1. "גלגול" השורש גלל, II BDB 164, *Niphal PERFECT*, ראו. לד 4 (משומש במובן הזה רק כאן)
 2. "נגלה" השורש גלה, *Niphal PERFECT*, משמעות מיוחדת כאן, בדרך כלל מתכוון או
 א. לחשוף, לגלות
 ב. ללכת, לשלוח
 רוב התרגומים באנגלית משתמשים במספר 2, העוקב אחר הטקסט המסורתי, אך מספר 1 מתאים להקשר גם.

☐ "מִיּוֹם עַד-לַיְלָה תִּשְׁלִימֵנִי" זוהי שפה ניבית (ראו. איוב ד 20; תהלים עג 14) למעשה שלם.

NASB	"הרגעתי את רוחי"
NKJV	"שקלתי"
NRSV, NJB	"זעקתי לעזרה"
TEV	"זעקתי בכאב"
REB	"אני סובל מכאב"

לטקסט המסורתי יש את "שייט" (כלומר, "הרגעתי את נפשי"), שוה, BDB 1000, KB 1436, Piel, PERFECT, אך הרבה מתרגמים מניחים שניו ל- שוע, BDB 1002, KB 1443 I, אשר מתכוון "לקרוא לעזרה", ראו. נח 9, אשר נראה כהכי מתאים.

❑ **"כָּאֲרִי כֵן יִשְׁבֵּר כָּל-עַצְמוֹתַי"** מותו של חזקיהו נראה כמעשה של אדון ריבון. המונותאיסטיות של הברית הישנה מייחסת את כל הסיבות לאלוהים אחד. הקדמונים לא קיבלו סיבות משניות. העברית משתמש במטאפורות חזקות כדי לתאר את מעשיו של אלוהים, כאן אריה.

לח 14 כפי שפסוק 13 מתאר את כוחו של האדון, פסו' 14 מתאר את חולשתו של חזקיהו.

1. REB, NJB, NASB – "אצפצף"
NKJV – "אמלמל"
NRSV – "לצעוק"
TEV – "קולי היה דק וחלק"
הפועל הזה (Pilpel IMPERFECT, KB 1050, BDB 861) מתכוון "לצפצף", "לצייץ". זה משתמש בציפורים כאן ו-י 14, אך במקומות אחרים, למדיומים (ראו. ח 19; כט 4).
2. "אהגה" – Qal IMPERFECT, KB 237, BDB 211, ראו. טז 7; נט 11; יחזקאל ז 16; נחמיה ב 7. זה מציין עצב על מצב נוכחי.
3. דלו עיני למרום
- א. "דלו" – Qal PERFECT, KB 223, BDB 195, משומש לתפילה לאלוהים בתהלים עט 8; קטז 6; קמב 6 (NIDOTTE, כרך 1, עמוד 951)
- ב. "מרום" – BDB928, יהיה מטאפורה עבור שמים (ראו. לב 15; נז 15; נח 4)
4. עשקה – BDB 799, הצורה הזו נמצאת רק כאן. הצורה המילולית Pual ב-כב 12 מתכוון "מחוץ". אולי חזקיהו חשב על תהלים קג 6 או קמו 7.

❑ **"אֲדִנִּי"** לטקסט המסורתי יש את אדון (BDB 10), כמו בפסוק 16, לא יהוה, כמו בפסוקים 3, 4, 5, 7, 11, 20 (פעמיים), 22.

❑ **"עֲרַבְנִי"** הציווי הזה (Qal IMPERATIVE, KB 876, BDB 786) מבטא את הבקשה של חזקיהו על בסיס החולשה שלו. הפועל מתכוון לערבון (ראו. איוב יז 3; תהלים קיט 122). יהוה בעצמו היה התקווה והביטוח של חזקיהו!

ישעיהו ל"ח 15-20 (טקסט התנ"ך על פי המסורה בכתב יד לנינגרד)

¹⁵מה-אֲדַבֵּר
וְאָמַר-לִי וְהוּא עֹשֶׂה
אֲדַדָּה כָּל-שְׁנוֹתַי עַל-מַר נַפְשִׁי;
¹⁶אֲדִנִּי עֲלֵיהֶם יְחִיו
וְלִכְל-בְּהֵן חַי רֹחִי
וְתַחֲלִימֵנִי וְהַחֲיֵנִי;
¹⁷הִנֵּה לְשִׁלּוּם מַר-לִי מֵר
וְאַתָּה חֲשַׁקְתָּ נַפְשִׁי מִשַּׁחַת בְּלִי
כִּי הִשְׁלַכְתָּ אַחֲרַי גֹּרֶךְ כָּל-חֲטָאִי;
¹⁸כִּי לֹא שָׂאוֹל תִּוְדָךְ מוֹת
יְהַלֵּךְ לֹא-יִשְׁבֵּר
יִרְדֵּי-בוֹר אֶל-אֲמַתְךָ;
¹⁹חַי חַי הוּא יוֹדֵךְ כְּמוֹנִי
הַיּוֹם אֵב לְבָנִים יוֹדִיעַ אֶל-אֲמַתְךָ;
²⁰יְהוָה לְהוֹשִׁיעֵנִי
וְנִגְנוֹתַי נִגְנָן כָּל-יְמֵי חַיִּינוּ
עַל-בֵּית יְהוָה;

לח 15-20 הסטרופה הזו חושפת את התאולוגיה של הברית הישנה על שאול. החיים אחרי המוות לא היו מקום רצוי.

לח 15 **"וְאָמַר-לִי וְהוּא עֹשֶׂה"** זה משקף את הריבונות של האל המונותאיסטי של ישראל. הוא מדבר, זה קורה (ראו. נח 11)!

לח 16 השורה השנייה קשה בטקסט המסורתי. תרגום השבעים מתרגם זאת כ- "והחייתה נשמת"; JPSOA מתרגם זאת כ- "נשמת קמה לתחייה".

לח 17

NASB "אתה ששמרת את נפשי"

NKJV "גאלת באהבה את נפשי"

NRSV "החזקת את חיי"

NJB "שמרת על חיי"

REB, Peshitta "גאלת אותי"

לטקסט המסורתי יש את הפועל "חשקת" (חשק - I KB 362, BDB 365 | Qa/ PERFECT), אך זה לא נראה מתאים כל כך לשורת השירה הזו, אז מלומדים מניחים "החזקת", חשך BDB 362, ראו. יד 6; נד 2; נח 1.

❏ "כי השלכת אחרי גוף כל-חטאי" התהילה הזו קשורה להקלה של חזקיהו שהוא ניצל משאול. עם זאת, איכשהו במנטליות יהודית, אסון תמיד קשור לחטא. זה לא בטוח כיצד המעשים של חזקיהו נראו על ידי יהוה כדי לקבל מוות מוקדם. למרות זאת, זאת הצהרה נפלאה שאלוהים סולח ושוכח. בבקשה תשוו את תהלים קג 11-14; ישעיהו א 18; מג 2-5; מד 22; ירמיהו לא 34; ומיכה ז 19.

זאת אמת כה חשובה – כאלוהים סולח, הוא שוכח! הרבה מאמינים טוענים כי הסליחה של אלוהים תלויה בהבטחות של התנך, אך עדיין לא חוו את השמחה המוחלטת של סליחתו של אלוהים!

נושא מיוחד: סליחה בברית הישנה

להלן רוב המילים או הניבים בעברית המביעים סליחה אלוהית על חטא ומרד אנושי.

1. "סלח", "חנינה" - 699 BDB, 757 KB, כלומר, שמות ל"ד 9; ויקרא ד' 20, 26, 31, 35; ה' 10, 13, 16, 18; ו' 7; י"ט 22; במדבר י"ד 20; ט"ו 25-28; ל' 5, 8, 12; מל"א ח' 30, 34, 36, 39, 50; תהילים כ"ה 11; ק"ג 3; ישעיה נ"ה 7; דניאל ט' 19; עמוס ז' 2 (מונח זה מדבר תמיד על אלוהים, ולעולם לא לבני אדם).
2. "למחות", נשא (פועל נפוץ מאוד עם משמעויות רבות) - 669 BDB, 724 KB, כלומר, שמות כ"ג 21; ל"ב 32; במדבר י"ד 18; יהושע כ"ד 19; תהילים כ"ה 18; ל"ב 1, 5; פ"ה 2; צ"ט 8; מיכה ז' 18
3. "מחסה", כפר - 497 BDB, 493 KB, כלומר, נפוץ מאוד בספר ויקרא; תהילים ס"ה 3; ע"ח 38; ע"ט 9 ישעיהו ו' 7; כ"ב 14; ירמיה י"ח 23; יחזקאל ט"ז 63; דניאל ט' 24
4. מחה - 562 BDB, 567 KB, כלומר, נחמיה ד' 5; תהילים נ"א 1, 9; ישעיה מ"ג 25; מ"ד 22; ירמיה י"ח 23
5. רפא - 950 BDB, 1272 KB, כלומר, דה"ב ז' 14; תהילים מ"א 4; ק"ג 3; ישעיה ו' 10; נ"ז 18; ירמיה ג' 22; י"ז 14; ל' 17; הושע ה' 13; י"ד 4
6. עבר - 716 BDB, 778 KB, כלומר, משלי י"ט 11; עמוס ז' 8; ח' 2; מיכה ז' 18
7. "נקה", כבס - 460 BDB, 459 KB, כלומר, תהילים נ"א 2, 7; ירמיה ב 22; ד' 14
8. טהר - 372 BDB, 369 KB, כלומר, ויקרא ט"ז 30; תהילים נ"א 7; משלי כ' 9; יחזקאל כ"ד 13; ל"ו 25
9. "השליך" שלך - 1020 BDB, 1527 KB, כלומר, ישעיה ל"ח 17; מיכה ז' 19
10. "לחטא" חטא - 306 BDB, 305 KB, כלומר, תהילים נ"א 7 (קונוטציה זו של טיהור אלוהי של הפועל הנפוץ הזה, נמצאת רק כאן)
11. "הסתר פניך", סתר - 711 BDB, 771 KB, כלומר, תהילים נ"א 9
12. זכר - 269 BDB, 269 KB, כלומר, ישעיה מ"ג 25
13. כבש - 461 BDB, 460 KB, כלומר, מיכה ז' 19

לח 20 "יהוה להושיעני" ראו נושא מיוחד: ישועה ב-לג 2.

שימו לב שה-"ישועה" כאן מערבת גאולה פיזית ממוות אשר מאפשרת הלל עתידי בבית המקדש, ראו. פסוק 22; ב מלכים כ 5, בדומה לתהלים כג 6.

ישעיהו לח 21-22 (טקסט התנ"ך על פי המסורה בכתב יד לנינגרד)
21 וַיֹּאמֶר יִשְׁעִיָּהוּ יִשְׂאוּ דְבַרְתֵּי תַאֲנִיִּים וַיִּמְרְחוּ עַל-הַשְּׁחִין וַיְחִי כְבוֹיָאֲמַר חֲזַקִּיָּהוּ מֵה אֹת כִּי אֶעֱלֶה בֵּית

לח 21-22 הפסוקים הללו חסרים ב-DSS של ישעיהו, אך הם כן נמצאים בתרגום השבעים. צורה שלהם נמצאת מוקדם יותר במקרים של ב מלכים כ 7. ה-NJB שם אותם בתרגום שלהם אחרי פסוק 6.

לח 21 "ישאו דבִּלַת תַּאֲנִים וַיִּמְרְחוּ עַל-הַשָּׁחִין וַיְחִי" אנחנו יודעים ממסמכים ישראלים עתיקים אחרים שהשתמשו בתאנים כתרופה (גם באוגרית). כאן יש לנו את טבע המדויק של מחלתו של חזקיהו (כלומר, שחין). בין אם זה היה סוג מסוים של גידול סרטני או שלפוחית במקום פגיע לא ידוע.

הבחינו שזה יהוה שמרפה, אך רופאי חצר ששמים את התרופה (כלומר, תאנים). שוב הקדמונים לא ידעו את ההבדל בין סיבה שמיימית לסיבה טבעית. כל הסיבות מיוחסות לאלוהים. הוא מעורב אינטימית עם העולם שלו, עם הברית שלו, והאינדיבידואליים!

לפסוק הזה יש שלושה יוסיביים.

1. ישאו – Qa/ IMPERFECT, KB 724, BDB 669 משומש במובן יוסיבי
2. ימרחו (פשוטו כמשמעו למרוח) – Qa/ IMPERFECT, KB 634, BDB 598 משומש במובן יוסיבי
3. ויחי – Qa/ JUSSIVE, KB 309, BDB 310

ישעיהו ל"ט

חלוקה של קטעים לפי תרגומים מודרניים

NASB	NKJV	NRSV	TEV	NJB
חזקיהו מראה את אוצרותיו	שליחי בבל	שגרירות מרודך-בלדן	שלחים מבבל	שגרירות בבל
ל"ט 1-4	ל"ט 1-2	ל"ט 1-4	ל"ט 1-3א	ל"ט 1-2
	ל"ט 3-8		ל"ט 3ב	ל"ט 3-4
			ל"ט 4	
ל"ט 5-8		ל"ט 5-8	ל"ט 5-7	ל"ט 5-8
			ל"ט 8	

מחזור קריאה שלישי

מעקב אחר כוונתו המקורית של המחבר ברמת הפסקה

זהו ספר פרשנות שמטרתו להיות מדריך לימוד, מה שאומר שאתה אחראי לפרש בעצמך את הכתובים. כל אחד מאתנו חייב ללכת באור שיש לנו. אתה, כתבי הקודש ורוח הקודש בראש סדר העדיפויות בפרשנות. אתה לא צריך להשאיר את זה לפרשן.

קרא את הפרק ברציפות. זהה את הנושאים. השווה את חלוקת הנושאים שלך עם חמשת התרגומים המודרניים. אין השראה בחלוקה לפסקאות, אבל זהו המפתח לעקוב אחר כוונתו המקורית של המחבר, שזה הלב של הפרשנות. לכל פסקה של נושא אחד ויחיד.

1. פסקה ראשונה
2. פסקה שנייה
3. פסקה שלישית
4. וכו'.

תובנות הקשריות

עבור דיון טוב על התאריכים האפשריים שהגיעו שליחים אלה ראו *Encyclopedia of Bible Difficulties*, עמודים 213-214.

לימוד מילים וביטויים

ישעיהו לט 1-4 (טקסט התנ"ך על פי המסורה בכתב יד לנינגרד)
¹ בעת ההיא שלח מרדך בלאדן בן-בלאדן מלך-בבל ספרים ומנחה אל-חזקיהו וישמע כי חלה ויחזק;
² וישמח עליהם חזקיהו ויראם את-בית נכתה את-הכסף ואת-הזהב ואת-הבשמים ואת השמן הטוב ואת כל-בית
כליו ואת כל-אשר נמצא באוצרותיו לא-היה דבר אשר לא-הראם חזקיהו בביתו ובכל-ממשלתו; ³ ויבא ישעיהו
הנביא אל-המלך חזקיהו ויאמר אליו מה אמרו האנשים האלה ומאין יבאו אליך ויאמר חזקיהו מארץ רחוקה
באו אלי מבבל; ⁴ ויאמר מה ראו בביתך ויאמר חזקיהו את כל-אשר בביתי ראו לא-היה דבר אשר לא-הראיתם
באוצרותי;

לט 1 "מרדך בלאדן" זה היה הנסיך של בית יכין, אשר שלט על בבל הדרומית (701-710, 702-703 לפנה"ס) ושא
מרד נגד אשור, פעמיים. ראו תובנות הקשריות של פרק לח.

❑ **"שֶׁלַח... מֶלֶךְ-בְּבֵל סְפָרִים"** ככל הנראה המלך הבבלי הזה חיפש בני ברית נגד אשור ולמרבה הצער, הכבוד של חזקיהו גרם לו לעשות דבר טיפשי (ראו. פסוק 2) על ידי חשיפת העושר והמשאבים לשגרירים הבבלים הללו. הוא כנראה חיפש ברית פוליטית חדשה.

לט 2

"ישמח" NASB, NKJV
 "קיבל בברכה" NRSV, TEV, REB
 "התענג" NJB
 "שמח" LXX

לטקסט המסורתי יש את "ישמח" (Qa/ IMPERFECT, KB 1333, BDB 970), אשר לעתים קרובות משומש במובן יהיר (ראו. איוב לא 29; תהלים לה 15, 19, 24; לח 16; משלי כד 17; יחזקאל כה 6; מיכה ז 8).

❑ **"לא-היה דבר אשר לא-הראם חזקיהו בביתו ובכל-ממשלתו"** הפועל "הראה" (KB 1157, BDB 906) הוא Hiphil PERFECT. המלך באמת ניסה להשווץ. הוא בטוח ליווה אותם אישית לכל המקומות האזרחיים והקדושים (ראו. פסוק 4).

לט 3-4 האם ישעיהו חיפש מידע? אני חושב שזאת הייתה שאלה רטורית להרעיד את המלך!

ישעיהו לט 5-8 (טקסט התנ"ך על פי המסורה בכתב יד לניגרד)
⁵ וַיֹּאמֶר יִשְׁעִיָּהוּ אֶל-חֲזַקְיָהוּ שְׁמַע דְּבַר-יְהוָה צְבָאוֹת; ⁶ הֲנֵנּוּ יָמִים בָּאִים וְנִשְׂא כָל-אֲשֶׁר בְּבֵיתְךָ וְאֲשֶׁר אֶצְרֹךְ אֲבֹתֶיךָ עַד-הַיּוֹם הַזֶּה בְּבֵל לֹא-יִתֵּר דְּבַר אֲמַר יְהוָה; ⁷ וּמִבְּנֵיךָ אֲשֶׁר יֵצְאוּ מִמֶּךָ אֲשֶׁר תּוֹלִיד יִקְחוּ וְהִיוּ סְרִיסִים בְּהִיכַל מֶלֶךְ בְּבֵל; ⁸ וַיֹּאמֶר חֲזַקְיָהוּ אֶל-יִשְׁעִיָּהוּ טוֹב דְּבַר-יְהוָה אֲשֶׁר דִּבַּרְתָּ וַיֹּאמֶר כִּי יְהִי שְׁלוֹם וְאַמֶּת בְּיָמֵי;

לט 5 זהו סמן ספרותי ("שמע", KB 1570, BDB 1033, Qa/ IMPERATIVE) למסר שמיימי, הקשור בבירור למעשה הפזיז של חזקיהו.

לט 6 הפסוק הזה הוא הנבואה של הגלויות בבבליות אשר יגיעו תחת נבוכדנצר השני (כלומר, 582, 586, 597, 605 לפנה"ס). נראה כי הדחף המקראי הוא לא רק (1) היהירות של חזקיהו; אך גם (2) עבודת האלילים של בנו, מנשה (ראו. ב מלכים כא 18-1); ו- (3) המשכיות החוסר אמונה ועבודת האלילים של העם. הבעיה האמיתית הייתה שחזקיהו פותה לסמוך על ברית פוליטית טוב, כפי שעשה עם מצרים ממקודם. ניתן לחשוב שהתשובה שלו לתפילה בפרק לח תרחיק אותו מפעילות מסוג זה.

לט 7 הפסוק הזה מפתיע, לא מפני שזאת נבואת אמת, אלא מפני שישעיהו תמיד האמין בחסינות מפגיעה של ירושלים והמשפחה הדודית (ראו. ב שמואל ז).

גם הבחינו שבבל של המבקרים של חזקיהו לא אותה בבל שגרמה לארבעה גלויות. הרבה מהשירה של ישעיהו מעורפלת מספיק כדי להיות קשורה ל-

1. אשור
2. בבל
3. ניאו-בבל
4. אירועים של אחרית הימים

❑ **"יקחו"** זה קרה למלך יהויכין (ראו. ב מלכים כד 15).

❑ **"סְרִיסִים"** המונח (BDB 710) פשוטו כמשמעו מתכוון "סריסים", אך זה הגיע להתייחס לפקידי בית המשפט הגבוה (ראו. פוטיפר היה נשוי, בראשית לט 1). בהקשר הזה המונח חייב להתייחס ל-

1. אות סמלי לכוח הבבלי
2. מחלקה של המדינה

לט 8 "טוב דבר-יהנה אֶשֶׁר דְּבַרְתָּ" זאת הצהרה מבהילה. היא מתכוונת או שחזקיהו הבין שהגאווה שלו הייתה המקור לדין הצדק של אלוהים ולכן, היא הוגנת, או שהיא אולי רומזת, כמו בפסוק 8ב, שהוא פשוט שמח שהמשפט לא יקרה ביומו. מלומדים מסוימים הצהירו שהסיבה לשמחה של המלך היא שזה אומר שכן יהיה לו בן.

שאלות לדין

זהו ספר פרשנות שמטרתו להיות מדריך לימוד, מה שאומר שאתם אחראים לפרש בעצמכם את הכתובים. כל אחד מאתנו חייב ללכת באור שיש לנו. אתם, כתבי הקודש ורוח הקודש בראש סדר העדיפויות בפרשנות. אתם לא צריכים להשאיר את זה לפרשן.

שאלות לדין אלו ניתנו כדי לעזור לכם לחשוב היטב על הנושאים הגדולים בחלק זה של הספר. הן נועדו להיות מעוררות חשיבה ולא סופיות.

1. כיצד הקונספט הזה של אמון מתקשר להודעה המטרידה של השליח האשורי בישעיהו לו ו- לז?
2. האם חזקיהו שילם מס לאשור והאם היה לו ברית פוליטית עם מצרים?
3. מדוע ישעיהו לז 20 הוא כה משמעותי?
4. מדוע אלוהים נותן שני סימנים לחזקיהו?
5. מדוע חזקיהו נשפט כה בחומרה על כך שהראה את האוצר שלו לפקידים הבבלים?

נספח אחד

מבוא לשירה העברית

I. הקדמה

- א. סוג זה של ספרות מהווה 1/3 מהברית הישנה. זה נפוץ במיוחד ב"נביאים" (כולם מלבד חגי ומלאכי מכילים שירה) וקטעי "כתבים" בקאנון העברי.
- ב. זה שונה מאוד משירה אנגלית. שירה אנגלית מפותחת משירה יוונית ולטינית, שהיא בעיקר מבוססת על קול. לשירה העברית יש הרבה משותף עם השירה הכנענית. בשורות המזרח הקרוב אין שורות או חריזה מודגשים (אבל יש פעימה).
- ג. התגלית הארכיאולוגית מצפון לישראל באוגרית (ראס שמרה) סייעה לחוקרים להבין את שירת הברית הישנה. שירה זו מהמאה ה-15 לפני הספירה. יש קשרים ספרותיים ברורים עם שירה מקראית.

II. מאפיינים כלליים של שירה

- א. שירה היא כלי קומפקטי מאוד.
- ב. שירה מנסה לבטא אמת, רגשות או חוויות בדימויים.
- ג. השירה כתובה בכוונת תחילה ולא בעל פה. זה מאוד מובנה. מבנה זה מתבטא ב:
 1. קווים מאוזנים (מקבילות)
 2. משחק מילים
 3. משחקי קולות

III. המבנה (R. K. Harrison, *Introduction To The Old Testament*, עמ' 965-975)

- א. הבישוף רוברט לואט בספרו, *Lectures on the Sacred Poetry of the Hebrews* (1753) היה הראשון שאפיין את השירה המקראית כקו מחשבה מאוזן. מרבית התרגומים המודרניים לאנגלית מעוצבים כך שיציגו את שורות השירה.
 1. שם נרדף - השורות מבטאות את אותה מחשבה במילים שונות:
 - א) תהילים ג' 1; מ"ט 1; פ"ג 14; ק"ג 13
 - ב) משלי י"ט 5; כ' 1
 - ג) ישעיהו א' 3; י'
 - ד) עמוס ה' 24; ח' 10
 2. מנגד - הקווים מבטאים מחשבות הפוכות באמצעות ניגוד או באמירה חיובית ושלילית:
 - א) תהילים א' 6; צ' 6
 - ב) משלי א' 29; י' 1, 12; ט"ו 1; י"ט 4
 3. מלאכותי- השניים שלוש שורות הבאות מפתחות את המחשבה- תהילים א' 2-1; י"ט 7-9; כ"ט 2-1
 4. קסמי- דפוס שירה המבטא את המסר בסדר יורד ועולה. הנקודה העיקרית נמצאת באמצע התבנית.
- ב. בספרו של A. Briggs *General Introduction to the Study of Holy Scripture* (1899) פיתח את השלב הבא של ניתוח השירה העברית:

1. סמלי - סעיף אחד מילולי והשני מטפורי, תהילים נ"ב 1; ק"ג 3.
2. אקלימי או דימוי מדרגות- הסעיפים חושפים את האמת בצורה עולה, תהילים י"ט 7-14; כ"ט 2-1; ק"ג 20-22.
3. מִפְּנֵם- סדרת סעיפים, בדרך כלל לפחות ארבעה קשורים במבנה הפנימי של קו 1 עד 4 ו 2- עד 3- תהילים ל' 8-10א

- ג. בספרו של G. B. Gray *The Forms of Hebrew Poetry* (1915) פיתח את מושג הסעיפים המאוזנים עוד יותר על ידי:
 1. איזון מלא - כאשר כל מילה בשורה אחת חוזרת על עצמה או מאוזנת על ידי מילה בשורה שתיים – תהילים פ"ג 14 ישעיה א' 3
 2. איזון לא שלם כאשר הסעיפים אינם באותו אורך – תהילים נ"ט 16; ע"ה 6

- ד. כיום ישנה הכרה הולכת וגוברת בתבנית מבנית ספרותית בעברית הנקראת כיאסמה, המציין מספר אי זוגי של קווים מקבילים היוצרים צורת זכוכית שעה לפיה מודגש הקו המרכזי.

- ה. סוג של דפוס צליל שנמצאים בשירה באופן כללי, אך לא לעתים קרובות בשירה המזרחית
 1. משחק מילים אלפבית (אֶקְרוֹסְטִיכּוֹן, ראה, תהילים ט', ל"ד, ל"ז, קי"ט; משלי ל"א 10 איכה, א' 4)
 2. משחק בעיצורים (אליטרציה, ראה, תהילים ו' 8; כ"ז 7; קכ"ב 6; ישעיה א' 18-26)
 3. משחק בתנועות (חרוז צלילי, ראה, בראשית מ"ט 17; שמות י"ד 14; יחזקאל כ"ז 27)
 4. משחק של חזרה על מילים שנשמעות דומות עם משמעויות שונות (משחק מילים)
 5. מילים מילים אשר, מחקות את הצליל של המושג שאותו הן מייצגות (אונומטופאה)
 6. פתיחה וסגירה מיוחדת (כוללני)

- ו. ישנם כמה סוגי שירה בברית הישנה. חלקם קשורים לנושא וחלקם קשורים לצורה.
 1. שירי הקדשה- במדבר כ"א 17-18
 2. שירי עבודה- (נרמז אך לא נרשם בשופטים ט' 27)
 3. בלדות- במדבר כ"א 27-30; ישעיה כ"ג 16
 4. שירי שתייה- שלילי, ישעיה ה' 11-13; עמוס ו' 4-7 וחיובי, ישעיה כ"ב 13
 5. שירי אהבה- שיר השירים, חידת חתונה- שופטים י"ד 10-18, שירי חתונה- תהילים מ"ה
 6. התאבל/ הספד- (נרמז אך לא נרשם בשמואל ב' פרק א' 17 ו דברי הימים ב' פרק ל"ה 25) שמואל ב' פרק ג' 33; תהילים כ"ז, כ"ח; ירמיה ט' 17-22; איכה; יחזקאל י"ט 1-14; כ"ז 17-18 נחום ג' 15-19
 7. שירי מלחמה- בראשית ד' 23-24; שמות ט"ו 1-18, 20; במדבר 10 35-36; כ"א 14-15; יהושע י' 13; שופטים ה' 1-31; י"א 34; שמואל א' פרק י"ח 6; שמואל ב' פרק א' 18; ישעיה מ"ז 1-15; ל"ז 21
 8. ברכות מיוחדות או ברכת מנהיג- בראשית מ"ט; במדבר ז' 24-26; דברים ל"ב; שמואל ב' פרק כ"ג 1-7
 9. טקסים קסומים- בלעם, במדבר כ"ד 3-9
 10. שירי קודש- תהילים
 11. שירים אֶקְרוֹסְטִיכּוֹן- תהילים ט', ל"ד, ל"ז, קי"ט; משלי ל"א 10 בנוסף איכה א'-ד'
 12. קללות- במדבר כ"א 22-30
 13. שירי לגלוג- ישעיה י"ד 1-22; מ"ז 1-15; יחזקאל כ"ח 1-23
 14. ספר שירי מלחמה (ג'שאר)- במדבר כ"א 14-15; יהושע י' 12-13; שמואל ב' פרק א' 18

IV. קו מנחה לפרשנות שירה עברית

- א. חפש את האמת המרכזית של הבית או הסטרופה (זה כמו פסקה בפרוזה). ה- RSV היה התרגום המודרני הראשון שזיהה שירה על ידי בתים. השווה תרגומים מודרניים לקבלת תובנות מועילות.

- ב. זהה את השפה המטפורית והביע אותה בפרוזה. זכרו ספרות מסוג זה קומפקטית מאוד, לקורא נותר הרבה לדמיין.
- ג. הקפידו לקשר בין שירים מוכוּנֵי נושא ארוכים יותר להקשרם הספרותי (לעתים קרובות כל הספר) והגדרתם ההיסטורית.
- ד. שופטים ד' ו ה' מועלים להבנה כיצד שירה מבטאת היסטוריה. שופטים ד' הם פרוזה ושופטים ה' היא שירה של אותו אירוע (השווה גם שמות י"ד ו ט"ו).
- ה. ניסיון לזהות את סוג הקבלה הכרוכה בכך, בין אם נרדף, מנגד או מלאכותי. זה מאוד חשוב.

נספח שני

מבוא לנבואת הברית הישנה

1. ה קדמה

א. הצהרת פתיחה

1. אין הסכמה בין המאמינים כיצד לפרש את הנבואה. לאורך מאות שנים אמיתות אחרות מבוססות על עמדה אורתודוקסית, אבל לא נבואה זו.
2. בנבואת הברית הישנה ישנם מספר שלבים המוגדרים היטב א. קדם-ארכיאלי (לפני מלך שאול)
 - (1) אנשים המכונים נביאים
 - (א) אברהם- בראשית כ' 7
 - (ב) משה- במדבר י"ב 6-8; י"ח 15; ל"ד 10
 - (ג) אהרון- שמות ז' 1 (דוברו של משה)
 - (ד) מרים- שמות ט"ו 20
 - (ה) מדד ואלדד- במדבר י"א 24-30
 - (ו) דבורה- שופטים ד' 4
 - (ז) ללא שם- שופטים ו' 7-10
 - (ח) שמואל- שמואל א' פרק ג' 20
- (2) התייחסויות לנביאים כקבוצה- דברים י"ג 1-5; י"ח 20-22
- (3) קבוצות או אגודות נבואיות- שמואל א' פרק י' 13-5; י"ט 20; מלכים א' פרק כ' 35, 41; כ"ב 6, 10-13; מלכים ב' פרק ב' 3, 7; ד' 1, 38; ה' 22; ו' 1 וכו'.
- (4) המשיח קרא לנביא- דברים י"ח 15-18
- ב. נביאי מלוכה שאינם כותבים (הם פונים למלך)
 - (1) ג-ד שמואל א' פרק ז' 2; י"ב 25; שמואל ב' פרק כ"ד 11; דברי הימים א' פרק כ"ט 29
 - (2) נתן- שמואל ב' פרק ז' 2; י"ב 25; מלכים א' פרק א' 22
 - (3) אחיה- מלכים א' פרק י"א 29
 - (4) יהוא- מלכים א' פרק י"ז 1, 7, 12
 - (5) ללא שם- מלכים א' פרק י"ח 4, 13; כ' 13, 22
 - (6) אליהו- מלכים א' פרק י"ח; מלכים ב' פרק ב'
 - (7) מיכיה- מלכים א' פרק כ"ב
 - (8) אלישע- מלכים ב' פרק ב' 8, 13
- ג. נביאי כתיבה קלאסית (הם פונים לאומה וגם למלך): ישעיהו- מלאכי (חוץ מדניאל)
- ב. מונחים מקראיים
 1. $ro'eh$ = רוֹאֵה, שמואל א' פרק ט' 9. התייחסות זו מראה את המעבר למונח *Nabi*, שפירושו "נביא" ובא מהשורש, "לקרוא". $ro'eh$ מהמונח העברי הכללי "לראות". אדם זה הבין את דרכיו ותוכניותיו של אלוהים והתייעץ עמו בכדי לברר את רצונו בעניין.
 2. $hozeh$ = חוזה, שמואל ב' פרק כ"ד 11. זה בעצם מילה נרדפת ל $ro'eh$. זה ממונח עברי נדיר יותר "לראות בחזון". לרוב משמש להתייחסות לנביאים.
 3. $nabi$ = נביא, מאותו מקור של אכדית פועל $nabu$ = "לקרוא" ובערבית $naba'a$ = "להודיע". מושג נפוץ ביותר בברית הישנה לציון נביא. משתמשים בו יותר מ- 300 פעמים. האטימולוגיה המדויקת אינה ודאית, אבל "לקרוא" כרגע נראה האפשרות הטובה ביותר. יתכן שההבנה הטובה ביותר מגיעה מתיאורו של יהוה על יחסו של משה לפרעה באמצעות אהרון (ראה שמות ד' 10-16; ז' 1; דברים ג' 4).
 4. כל שלושת המונחים משמשים את משרת הנביא בדברי הימים א' כ"ט 29; שמואל- $ro'eh$; נתן- $nabi$ וגד- חוזה.

5. הביטוי- *ish ha – 'elohim* " איש אלוהים", הוא גם תיאור נרחב יותר לדובר עבור אלוהים. הוא משמש 76 פעמים בברית הישנה במובן של "נביא".
6. המילה "נביא" היא יוונית במקור. זה בא מ *pro* (1) = "לפני" או "בשביל"; (2) *phemi* = "לדבר".

II. הגדרת נבואה

- א. למונח "נבואה" היה תחום דקדוקי רחב יותר בעברית מאשר באנגלית. היהודים תייגו את ספרי ההיסטוריה של יהושע באמצעות מלכים (חוץ מרות) "הנביאים לשעבר". גם אברהם (בראשית כ' 7; תהילים ק"ה 5) וגם משה (דברים י"ח 18) מוגדרים כנביאים (גם מרים, שמות ט"ו 20). לכן, היזהרו מהגדרה אנגלית משוערת!
- ב. "ניתן להגדיר את הנבואות באופן לגיטימי כהבנת ההיסטוריה המקבלת משמעות רק במונחים של דאגה אלוהית, מטרה אלוהית, השתתפות אלוהית" (*Interpreter's Dictionary of the Bible*, ערך 3 עמוד 896)
- ג. "הנביא אינו פילוסוף ולא תיאולוג שיטתי, אלא מתווך הברית המספק את דבר ה' לעמו בכדי לעצב את עתידם באמצעות רפורמה בהווה שלהם" ("נביאים ונבואות", *Encyclopedia Judaica*, ערך 13 עמוד 1152).

III. מטרת הנבואה

- א. נבואה היא דרך של אלוהים לדבר אל עמו, תוך מתן הדרכה בסביבתם הנוכחית ותקווה בשליטתם בחייהם ובאירועים עולמיים. המסר שלהם היה משותף בעצם. הכוונה היא לנזוף, לעודד, לעורר אמונה ובחזרה, וליידע את אנשי אלוהים על עצמו ועל תוכניותיו. הם מחזיקים את אנשיו של אלוהים בנאמנות לברית האלוהים. לעתים קרובות משתמשים בו כדי לחשוף בבירור את בחירתו של אלוהים בדובר (דברים י"ג 1-3; י"ח 22-20). זה, שנלקח בסופו של דבר, יתייחס למשיח.
- ב. לעתים קרובות, הנביא לקח משבר היסטורי או תיאולוגי של ימיו ושיקף אותו אחרית הימים. השקפת ההיסטוריה על אחרית הימים (תְּקִלִּיתִי) היא ייחודית לישראל ותחושת הבחירה האלוהית שלה בטחות הברית.
- ג. נראה שתפקידו של הנביא לאזן (ירמיה י"ח 18) ולהחליף את תפקיד הכהן הגדול כדרך להכיר את רצון האל. האורים והתומים עוברים למסר מילולי מדובר האל. נראה כי תפקיד הנביא הועבר בישראל אחרי מלאכי (או כתיבת דברי הימים). זה מופיע רק כעבור 400 שנה עם יוחנן המטביל. לא בטוח כיצד מתנה "נבואה" בברית החדשה קשורה לברית הישנה. נביאי הברית החדשה (מעשי השליחים י"א 27-28; י"ג 1; י"ד 29, 32, 37; ט"ו 32; אל הקורנתים א' פרק י"ב 10, 29-28; אל האפסים ד' 11) אינם מגלים חזון חדש, אבל מספרים ומשלים של רצון האל במצבים חוזרים ונשנים.
- ד. בטבע הנבואה על יותר מתפקיד אחד. חיזוי הוא דרך אחת לאשר את תפקידו ואת בשורתו, אך יש לציין זאת ". פחות מ-2% מנבואות בברית הישנה הן משיחיות. פחות מ-5% מתארות במפורש את עידן הברית החדשה. פחות מ-1% נוגעים לאירועים שעוד יבואו" (*Fee & Stuart, How to Read the Bible For All Its Worth*, p. 166).
- ה. נביאים מייצגים את אלוהים לעם, ואילו הכהנים מייצגים את העם בפני אלוהים. זו אמירה כללית. יש יוצאים מן הכלל כמו חבקוק, שמפנה שאלות לאלוהים.
- ו. אחת הסיבות שקשה להבין את הנביאים היא מכיוון שאיננו יודעים כיצד נבנו ספריהם. הם לא כרונולוגיים. נראה שהם נושאים, אך לא תמיד כפי שניתן היה לצפות. לעתים קרובות אין הגדרה

היסטורית ברורה, מסגרת זמן או חלוקה ברורה בין אורקלים. זה קשה (1) לקרוא את הספרים בישיבה אחת; (2) לשרטט אותם לפי נושאים; ו- (3) לברר את האמת המרכזית או הכוונה הסמכותית בכל אורקל.

IV. מאפייני הנבואה

- א. בברית הישנה נראה שיש התפתחות של המושג "נביא" ו"נבואה". בראשית ישראל פיתחה אחווה של נביאים, בראשות מנהיג כריזמטי חזק כמו אליהו או אלישע. לעיתים שימש הביטוי "בני הנביאים" כדי לייעד קבוצה זו (מלכים ב' פרק ב'). הנביאים לעיתים התאפיינו בצורות של התלהבות (שמואל א' י' 10-13; י"ט 18-24).
- ב. עם זאת, תקופה זו עברה במהירות לתקופתם של נביאים בודדים. היו כאלה נביאים (אמיתיים ושיקריים) שהזדהו עם המלך, והתגוררו בארמון (גד, נתן). כמו כן, היו עצמאיים, ולעיתים אינם קשורים לחלוטין לסטטוס קו של החברה הישראלית (עמוס, מיכה). שניהם זכר ונקבה (מלכים ב, כב, 14).
- ג. הנביא היה לעיתים קרובות מגלה עתיד, המותנה בתגובה מיידית של אדם או עם. לעיתים קרובות משימתו של הנביא הייתה להציע את תכניתו האוניברסלית של אלוהים ליצירתו שאינה מושפעת מתגובת האדם. תכנית אסכטולוגית אוניברסלית זו ייחודית בקרב נביאי ישראל במזרח הקדום. חיזוי ונאמנות אמנה הם מוקדים דומים של המסרים הנבואיים (עין Fee and Stuart, עמ' 150). זה מרמז שהנביאים היו בעיקר במוקד. הם בדרך כלל, אך לא באופן בלעדי, פונים לעם ישראל.
- ד. החומר הנבואי ביותר הוצג בעל פה. מאוחר יותר הוא שולב באמצעות נושא או כרונולוגיה, או דפוסים אחרים של ספרות המזרח הקרוב, שאבדו לנו. מכיוון שהוא היה בעל פה, הוא לא בנוי כמו פרזה בכתב. זה מקשה על קריאת הספרים וקשה להבינם ללא הגדרה היסטורית ספציפית.
- ה. הנביאים משתמשים בכמה תבניות להעברת המסרים שלהם
 1. זירת בית משפט - אלוהים לוקח את עמו לבית המשפט; לעיתים קרובות זהו מקרה גירושין בו יהוה דוחה את אשתו (ישראל) על בוגדנותה (הושע ד'; מיכה ו').
 2. דחף הלוויה - המונה המיוחד של מסר מסוג זה ו"יגון" האופייני לו מייחד אותו בצורה מיוחדת (ישעיהו ה; חבקוק 2).
 3. הצהרת ברכת הברית - מודגש האופי המותנה של הברית וההשלכות הן חיוביות ושליליות, מפורטות לעתיד (דברים 27-29).

V. כישורים מקראיים לאימות נביא אמיתי

- א. דברים י"ג 5-1 (נבואות / סימנים קשורים לטוהר המונותאיסטי)
- ב. דברים י"ח 9-22 (נביאי שקר / נביאי אמת)
- ג. גברים ונשים כאחד נקראים ומוגדרים כנביאים או נביאות
 1. מרים- שמות ט"ו
 2. דבורה- שופטים ד' 4-6
 3. חַלְדָּה- מלכים ב' כ"ב 14-20; דברי הימים ב' ל"ד 22-28
- ד. בתרבויות מסביב לישראל נביאים היו מאומתים ע"י קסם. בישראל הם אומתו ע"י
 1. מבחן תיאולוגי - השימוש בשם יהוה
 2. מבחן היסטורי - נבואות מדויקות

- א. מצא את כוונתו של הנביא (עורך) המקורי על ידי ציון המסגרת ההיסטורית וההקשר הספרותי של כל נבואה. בדרך כלל זה יכלול את ישראל מפרה ברית בצורה כלשהי.
- ב. קרא ופרש את כל הנבואה, לא רק חלק; תאר את זה באשר לתוכן. ראה כיצד זה קשור לנבואות שמסביב. נסה לתאר את הספר כולו (לפי יחידות ספרותיות ולרמת הפסקאות).
- ג. נניח פרשנות מילולית לקטע עד שמשוהו בטקסט עצמו מצביע על שימוש פיגורטיבי; ואז נסה להכניס את השפה הפיגורטיבית לפרוזה.
- ד. ניתוח פעולה סמלית לאור תפאורה היסטורית וקטעים מקבילים. הקפידו לזכור שמדובר בספרות מזרח קדומה, ולא בספרות מערבית או מודרנית.

ה. התייחס לנבואות בזהירות

1. האם הם מיועדים אך ורק לימי המחבר?
2. האם התגשמו בהיסטוריה של ישראל?
3. האם הם עדיין אירועים עתידיים?
4. האם יש להם הגשמה עכשווית וכמו כן הגשמה עתידית?
5. הרשו למחברי התנ"ך, ולא למחברים המודרניים, להנחות את תשובותיכם.

ו. דאגות מיוחדות

1. האם הנבואה מוסמכת על ידי תגובה מותנית?
2. האם זה ברור למי הנבואה פונה (ולמה)?
3. האם קיימת אפשרות מבחינה מקראית ו / או היסטורית להגשמות מרובות?
4. מחברי הברית החדשה הצליחו לראות את המשיח במקומות רבים בברית הישנה שאינם ברורים לנו. נראה שהם משתמשים בטיפולוגיה או במשחק מילים. מכיון שאיננו מקבלים השראה, מוטב שנשאיר להם גישה זו.

VII. ספרים מועילים

- א. *A Guide to Biblical Prophecy* by Carl E. Armerding and W. Ward Gasque
- ב. *How to Read the Bible for All Its Worth* by Gordon Fee and Douglas Stuart
- ג. *My Servants the Prophets* by Edward J. Young
- ד. *Plowshares and Pruning Hooks: Rethinking the Language of Biblical Prophecy and Apocalyptic* by D. Brent Sandy
- ה. *Cracking the Old Testament Code*, D. Brent Sandy and Ronald L. Giese, Jr.

נספח שלוש

סקר היסטורי קצר

סקר היסטורי קצר על כוחות מסופוטמיה (תוך שימוש בתאריכים המבוססים בעיקר על ג'ון ברייט
תולדות ישראל *A History of Israel*, עמ' 462):

א. האימפריה האשורית (בראשית י' 11):

1. הדת והתרבות הושפעו רבות על ידי האימפריה הבבלית / שומרית.

2. רשימת שליטים זמנית ותאריכים משוערים:

- (א) 1318-1354 אשור-אבליט הראשון:
– כבש את החתים העיר של כַּרְכַּמִּיש.
– החל להסיר את ההשפעה החיתית ואיפשר לאשור להתפתח
- (ב) 1266-1297 אדד-ניררי הראשון (מלך חזק).
- (ג) 1235-1265 שלמנאסר הראשון (מלך חזק).
- (ד) 1197-1234 תכולתי-נינורתה הראשון
- (1) כיבוש ראשון של האימפריה הבבלית מדרום.
- (ה) 1078-1118 תגלת-פלאסר הראשון
- (1) אשור הופכת למעצמה מרכזית במסופוטמיה.
- (ו) 972-1012 אשור-רבי השני
- (ז) 967-972 אשור-רש-אישי השני,
- (ח) 934-966 תגלת-פלאסר השני
- (ט) 912-934 אשור-דן השני
- (י) 890-912 אדד-ניררי השני
- (יא) 884-890 תַּכְלַת נִגְרַת השני
- (יב) 859-890 אשורנצירפל השני
- (יג) 824-859 שלמנאסר השלישי
- (1) קרב קרקאר בשנת 853
- (יד) 811-824 שמשי-אדד החמישי
- (טו) 783-811 אדד-ניררי השלישי
- (טז) 772-781 שלמנאסר הרביעי
- (יז) 754-722 אשור-דן השלישי
- (יח) 745-754 אשור-ניררי החמישי
- (יט) 727-745 תַּגְלַת-פְּלֶאָסֶר השלישי
- (1) נקרא בשמו כס המלכות הבבלי, פול, במלכים ב' ט"ו 19
- (2) מלך חזק מאוד
- (3) החלה במדיניות גירוש עמים שנכבשו
- (4) בשנת 735 לפני הספירה הייתה הקמתה של "הליגה הסורית-אפרמטית",
שהיה ניסיון לאחד את כל המשאבים הצבאיים הזמנים של מדינות טרנס-ירדן
ממימי הפרת למצרים במטרה לנטרל את הכוח הצבאי העולה של אשור. מלך
אחז מיהודה מסרב להצטרף ונפגש על ידי ישראל וסוריה. הוא כתב לתַּגְלַת-
פְּלֶאָסֶר השלישי לעזרה כנגד עצתו של ישעיהו (ראה ישעיה ז' 12).
- (5) בשנת 732 טיגלת פילזר השלישי פולש וכובש את סוריה וישראל ומציב מלך
ואסל על כס ישראל של הושע (722-732 לפנה"ס). אלפי יהודים הוגלו למדיה
(עיין במלכים ב' ט"ו 16).
- (כ) 727-722 שלמנזר החמישי.
- הושע יוצר ברית עם מצרים ונפגש על ידי אשור (עיין במלכים ב' י"ז).
- (כא) 722-705 סַרְגֹּון השני:
- (1) לאחר מצור של שלוש שנים, שהחל שאלמנאסר החמישי, הגנרל והיורש שלו סרגון
השני, כובש את בירת ישראל, שומרון. מעל 27,000 מגורשים למדיה.
- (2) גם האימפריה החיתית נכבשת.
- (3) בשנים 711-714 קואליציה נוספת של מדינות טרנס-ירדן ומצרים מרדה באשור.

- קואליציה זו מכונה "מרד אשדוד". אפילו חזקיהו מיהודה היה מעורב במקור. אשור
 פלשה והרסה כמה ערים פלשתיות.
 705-681 סנחריב: (כב)
- (1) בשנת 705 קואליציה נוספת של מדינות טרנס-ירדן ומצרים מרדה לאחר מות אביו,
 סרגון השני. חזקיהו תמך לחלוטין במרד זה. סנחריב פלש בשנת 701. המרד נמחץ,
 אך ירושלים נחסכה ממעשה אלוהים (עיין ישעיהו ל"ו 39; מלכים ב' י"ח 19).
 (2) סנחריב גם הטיל מרידות בעלם ובבל.
 681-669 אסרהדון: (גג)
- (1) שליט אשור הראשון שתקף את מצרים וכובש אותה.
 (2) הייתה לו אהדה רבה לבבל ובנה מחדש את עיר הבירה שלה.
 669-663 אשורבניפל: (כד)
- (1) נקרא גם אוספר בעזרא ד' 10
 (2) אחיו שמש-שום-אוקין הוכרז למלך בבל. זה הביא מספר שנים של שלום בין אשור
 לבבל, אך היה זרם עצמאי שהתפרץ בשנת 652, בראשות אחיו.
 (3) נפילת תבאי, 663
 (4) תבוסת עלם, 653, 645
 633-629 אשור-אתיל-אילני. (כה)
 629-612 סין-שר-אישון (כו)
 609-612 אשור-אובליט השני: (כז)
- המליך את המלך בגלות בהרן לאחר נפילת אשור בשנת 614 ונינה בשנת
 612.
- ב. האימפריה הניאו-בבלית:
1. 703-? מרדון-אפלה-אידינה
 התחיל כמה מרידות נגד השלטון האשורי.
 2. 652 שמש-שום-אוכין:
 א) בנו של ארהדון ואחיו של אשורבניפל.
 ב) הוא החל במרד נגד אשור אך הובס.
 3. 605-626 נבופלאסר:
 א. הוא היה המלך הראשון של האימפריה הניאו-בבלית.
 ב. הוא תקף את אשור מדרום ואילו הוֹנְשִׁתְרָא מלך המדיה תקף מצפון מזרח.
 ג. עיר הבירה אשורית העתיקה נפלה בשנת 614 והבירה החזקה החדשה של נינוה נפלה בשנת
 612.
 ד. שארית צבא אשור נסוגה להרן. הם אפילו הקימו מלך
 ה. בשנת 608 פרעה נכו השני (עיין במלכים ב' כ"ג 29) צעד צפונה כדי לסייע לשרידי צבא אשור
 לצורך הקמת אזור חיץ כנגד הכוח העולה של בבל. יאשיהו, מלך יהודה האלוקי (עיין מלכים ב'
 כ"ג), התנגד לתנועת הצבא המצרי דרך ארץ ישראל. התגרה קלה במגידו. יאשיהו נפצע ומת
 (מלכים ב' כ"ג 29-30). בנו יהואחז הוכרז למלך. פרעה נכו השני הגיע מאוחר מדי בכדי לעצור
 את השמדת כוחות אשור בהרן. הוא העסיק את כוחות בבל בפיקודו של נסיך הכתר נבוכדנצר
 השני והובס בקול רם בשנת 605 כרכמיש על נהר פְּרַת.
 בדרכו חזרה למצרים הוא עצר בירושלים ושדד את העיר. הוא החליף את יהואחז וגירש אותו
 לאחר שלושה חודשים בלבד. הוא העמיד על כס המלך בן נוסף של יאשיהו, יהויקים (עיין
 במלכים ב' כ"ג 35-31).
 - ו. נבוכדנצר השני רדף אחרי צבא מצרים דרומה דרך ארץ ישראל, אך הוא קיבל הודעה על מות
 אביו וחזר לבבל.
 מאוחר יותר באותה שנה שב לארץ ישראל. הוא השאיר את יהויקים על כס המלוכה של
 יהודה, אך גלה כמה אלפי מהאזרחים המובילים וכמה מבני משפחת המלוכה. דניאל וחבריו היו
 חלק מגירוש זה.
 4. 605-562 נבוכדנצר השני:
 א. בין השנים 597-538 בבל בשליטה מלאה של פלסטין.
 ב. בשנת 597 התרחש גירוש נוסף מירושלים בגלל הברית של יהויקים עם מצרים (מלכים ב' כ"ד).
 הוא נפטר לפני הגעתו של נבוכדנצר השני. בנו יהויכין היה מלך רק שלושה חודשים עד שהוגלה

- לבבל. עשרת אלפים אזרחים, כולל יחזקאל, הושבו מחדש בסמוך לעיר בבל על ידי תעלת כיבר.
- ג. בשנת 586, לאחר המשך פלרטוטים עם מצרים, נהרסה העיר ירושלים לחלוטין (מלכים ב' כ"ב) והתרחש גירוש המוני. צדקיהו, שהחליף את יהויכין, הוגלה וגדליה מונה למושל.
- ד. גדליה נהרג על ידי כוחות צבא עריקים. כוחות אלה ברחו למצרים ואילצו את ירמיהו ללכת איתם. נבוכדנצר פלש בפעם הרביעית (582, 586, 596, 605) וגירש את כל היהודים הנותרים שמצא.
5. 560-562 אָוִיל מְרֹדֶךְ, ידוע גם בשם אמל-מרדוק
– הוא שחרר את יהויקים מהכלא, אך הוא נאלץ להישאר בבבל (ראה מלכים ב' כ"ה 27-30; ירמיהו נ"ב 31).
6. 560-556 נְרָגֶל שְׂרָאָצֶר
– הוא היה הגנרל של נבוכדנצר שהרס את ירושלים
7. 566- לאבאסקי מרדוק
– הוא היה בנו של נריגליסר, אך נרצח אחרי תשעה חודשים בלבד
8. 566-539 נבונאיד:
(א) נבונידוס לא היה קשור לבית המלוכה ולכן התחתן עם בתו של נבוכדנצר השני
(ב) בילה את רוב הזמן בבניית מקדש לאל הירח סין בתמה. הוא היה הבן של הכהנת הגדולה של האלילה. זה זיכה אותו באיבה של כהני מרדוך, האל הראשי של בבל.
(ג) בילה את רוב זמנו בניסיון להכניס מרידות ולייצב את הממלכה
(ד) הוא עבר לטמה והשאיר את ענייני המדינה לבנו בלשצר, בבירה בבבל (ראה דניאל ה').
9. 539-? בלשצר (שלטון משותף)
– עיר בבל נפלה מהר מאוד לצבא המדיו-פרס תחת גובריאס מגוטיום בכך שהפנתה את מימי הפרת ונכנסה לעיר ללא התנגדות. הכמרים ואנשי העיר רואים את הפרסים כמשחררים ומשחזרים של מרדוך. גובריאס מונה למושל בבל על ידי כורש השני. גם כורש השני או גובריאס הוא "דריוס המד" של דניאל ה' 31 וגם ו' 1. דריוס פירושו "רויאל וואן".
- ג. האימפריה הבינונית-פרסית: סקר עליית כורש השני (ישעיה מ"ד 28; מ"ה 1-7):
1. 625-585 הווחשתרא היה מלך המדיה שעזר לבבל להביס את אשור.
 2. 585-550 אסטיאגס היה מלך המדיה. סיירוס היה נכדו של מנדן.
 3. 550-530 סיירוס השני מאנשאם היה מלך הווסאל שמרד.
(א) נבונידוס, מלך בבל, תמך בכורש.
(ב) סיירוס השני הדיח את אסטיאג'ס.
(ג) נבונידוס, על מנת להחזיר את מאזן הכוחות, כרת ברית עם:
(1) מצרים
(2) קרוזוס מלך לידיה (אסיה הקטנה).
 4. 547- כורש השני צעד נגד סרדיס (בירת לידיה).
 5. 2 בנובמבר 539, גובריאס מגוטיום, עם צבא כורש, כובש את בבל ללא התנגדות. גובריאס התמנה למושל בבל.
 6. 539- באוקטובר כורש השני, "הגדול", נכנס אישית כמשחרר. מדיניות החסד שלו כלפי קבוצות לאומיות הפכה שנים של גירוש כמדיניות לאומית.
 7. 538 - יהודים ואחרים הורשו לחזור הביתה ולבנות מחדש את מקדשי מולדתם.
 8. 530 - בנו של כורש, קמביסיס השני, ירש אותו.
 9. 530-522 שלטון של קמביסיס השני.
– הוסיפה את האימפריה המצרית בשנת 525 לאימפריה המודו-פרסית.
– יתכן שהתאבד.
 10. 522-486 דריוס הראשון בא לשלוט.
(א) הוא לא היה מהקו המלכותי אלא גנרל צבאי.
(ב) הוא ארגן את האימפריה הפרסית באמצעות תכניותיו של כורש לאחשדרפנים (ראה עזרא א'-ו'; חגי; זכריה).
(ג) הוא הקים מטבעות כמו לידיה.
 11. 486-465 שלטון של חֶשְׂיָאֶרֶשׁ הראשון:
(א) להפיל את המרד המצרי.
(ב) התכוון לפלוש ליוון ולהגשים את החלום הפרסי אך הובס בקרב תרמופילא בשנת

480 וסלמיס בשנת 479.

- (ג) בעלה של אסתר הנקרא בתנ"ך אחשוורוש נרצח בשנת 465.
12. 465-424 ארטקסרקסס שלטתי (ראה עזרא ז'י'; נחמיה; מלאכי):
(א) יוונים המשיכו להתקדם עד שהתעמתו עם מלחמות האזרחים הפלופונסית.
(ב) יוון מתחלקת (אתונה - פלופונסית).
(ג) מלחמות אזרחים ביוון נמשכו כ-20 שנה.
(ד) בתקופה זו הקהילה היהודית מתחזקת.
13. 423-404 דריוס השני שלט.
14. 404-358 שלטון ארתחששתא השני.
15. 358-338 שלטון ארתחששתא השלישי.
16. 338-336 שלטון ארתחששתא הרביעי.
17. 336-331 שלטון דריווש השלישי.

ד. סקר מצרים:

1. היקסוס (מלכי הרועים - שליטים שמיים) - 1720 / 1550-10 לפנה"ס.
2. השושלת ה-18 (1570-1310 לפני הספירה)
(א) 1570-1546 יעחמס
(ב) 1546-1525 אמנחותפ הראשון
(ג) 1525-1494 תחותמס הראשון
(ד) ? תחותמס השני
(ה) ? חתשפט
(ו) 1490-1435 תחותמס השלישי
(ז) 1435-1414 אמנחותפ השני
(ח) 1414-1406 תחותמס הרביעי
(ט) 1406-1370 אמנחותפ השלישי
(י) 1370-1353 אמנחותפ הרביעי
(יא) ? Smenkhare
(יב) ? תות ענח' אמון
(יג) ? Ay
(יד) 1340-1310 חורמחב
3. השושלת ה-19 (1310-1200 לפני הספירה):
(א) ? רעמסס הראשון
(ב) 1309-1290 סתי הראשון
(ג) 1290-1224 רעמסס השני
(ד) 1224-1216 מרנפתח
(ה) ? אמנמסה
(ו) ? סתי השני
(ז) ? סיפטה
(ח) ? טואוסרת
4. השושלת ה-20 (1180-1065 לפני הספירה):
(א) 1175-1144 רעמסס השלישי
(ב) 1144-1065 רעמסס הרביעי – האחד עשרה
5. השושלת ה-21 (1065-935 לפני הספירה):
(א) ? סמנדס
(ב) ? חרי-חר
6. שושלת 22 (935-725 לפני הספירה - לוב):
(א) 935-914 שישק
(ב) 914-874 אוסורקון הראשון
(ג) ? אוסורקון השני
(ד) ? שושנק השני
7. שושלת 23 (759-715 לפני הספירה - לוב)
8. השושלת ה-24 (725-709 לפני הספירה)

9. שושלת 25 (716 / 15-663 לפנה"ס - אתיופית / נובית):

(א)	710/09-696/95 שאבאקה
(ב)	696/95-685/84 שאבאקה
(ג)	685/84-664, 690/89 תהרקה
(ד)	Tantamun ?

10. שושלת 26 (663-525 לפנה"ס - סאיטית):

(א)	663-609 פסמטיק הראשון
(ב)	609-593 נכו השני
(ג)	593-588 פסמטיק השני
(ד)	588-569 אפריס
(ה)	569-525 אמסיס
(ו)	? פסמטיק השלישי

11. שושלת 27 (525-401 לפנה"ס - פרסית):

(א)	530-522 כנבוזי השני
(ב)	522-486 דריווש הראשון
(ג)	486-465 חשיארש הראשון
(ד)	465-424 ארתחששתא הראשון
(ה)	423-404 דריווש השני

* לכרונולוגיה שונה, ראו *Zondervan's Pictorial Bible Encyclopedia*, כרך א' 2. עמ' 231.

ה. סקר יוון:

1. 359-336 פיליפ השני ממקדון:

(א) בנו את יוון.

(ב) נרצח בשנת 336.

2. 336-323 אלכסנדר השני "הגדול" (בנו של פיליפ):

(א) ניתב את דריווש השני, המלך הפרסי, בקרב איסוס.

(ב) נפטר בשנת 323 בבבל מחום בגיל 33/32.

(ג) האלופים של אלכסנדר חילקו את האימפריה שלו במותו:

(1) קסנדרוס - מקדוניה ויוון

(2) ליסימכוס – תראקיה

(3) סלאוקוס הראשון- סוריה ובבל

(4) תלמי- מצרים ופלסטיין

(5) אנטיגונוס- אסיה הקטנה (הוא לא נמשך זמן רב)

3. סלואידים לעומת תלמים לשליטה בפלסטיין

(א) סוריה (שליטים סלואידים):

(1) 312-280 סלאוקוס הראשון

(2) 280-261 אנטיוכוס הראשון (סוטר)

(3) 261-246 אנטיוכוס השני תאוס

(4) 246-226 סלאוקוס השני

(5) 226-223 סלאוקוס השלישי

(6) 223-187 אנטיוכוס השלישי "הגדול"

(7) 187-175 סלאוקוס הרביעי (פילופטור)

(8) 175-163 אנטיוכוס הרביעי (אפיפאנס)

(9) 163-162 אנטיוכוס החמישי

(10) 162-150 דמטריוס הראשון

(ב) שליטים מצריים (תלמיים):

(1) 327-285 תלמי הראשון

(2) 285-246 תלמי השני פילדלפוס

(3) 246-221 תלמי השלישי ("גומל החסד" או "המיטיב")

(4) 221-203 תלמי הרביעי "פילופטור"

(5) 203-181 תלמי החמישי אפיפנס

(6) 181-146 תלמי השישי (פטולמאוס פילומטור)

(ג) סקר קצר:

(1) 301- פלסטין בשליטת תלמי במשך שנים

(2) 175-163 אנטיוכוס הרביעי (אפיפאנס), השליט הסלאוקי השמיני, רצה לעשות

מהפכה ליהודים בכוח, במידת הצורך:

(א) בנוי גימנסיות.

(ב) בנו מזבחות פגאניות של זאוס אולימפיוס במקדש

נספח ארבע תרשימים

ציר זמן של הברית הישנה
(בעמוד הבא)

דריֹוש הראשון בא לשלוט	522-486
הוא ארגן את האימפריה הפרסית יחד עם תוכנית כורש של אַחֲשֶׁדְרָפֶן	
הוא הקים מטבעות כמו של לידיה	
חֲשִׁיאֲרֶשׁ הראשון (אסתר)	486-465
להפיל את המרד המצרי	
התכוון לפלוש ליוון, אך הובס בקרב תרמופילאי בשנת 480	
חֲשִׁיאֲרֶשׁ הראשון נרצח בשנת 465	
קרב תרמופילאי	480
אַרְתַּחְשַׁשְׁתָּא הראשון (עזרא ז'י', נחמיה, ומלאכי)	465-424
יוונים המשיכו להתקדם עד שהתעמתו עם המלחמות הפלופונסית	
המלחמות נמשכו כ-20 שנה	
בתקופה זו משתקמת הקהילה היהודית	
דרוּוּיֶשׁ השני	423-404
אישר את חג המצות בבית המקדש יב	
אַרְתַּחְשַׁשְׁתָּא השני	404-358
אַרְתַּחְשַׁשְׁתָּא השלישי	358-338
אַרְתַּחְשַׁשְׁתָּא הרביעי	338-336
דריֹוש השלישי	336-331

יוון

פיליפוס השני מלך מוקדון בנה את יוון	359-336
הוא נרצח בשנת 336	
אלכסנדר הגדול (בנו של פיליפוס)	336-323
ניווט את דריווש השני קרב איסוס	
הוא נפטר בשנת 323 בבבל מחום לאחר שכבש את מזרח הים התיכון והמזרח הקרוב	
האלופים של אלכסנדר חילקו את האימפריה שלו במותו:	
1. קסנדרוס- מקדוניה ויוון	
2. ליסימכוס- תראקיה	
3. Selects I -סוריה ובבל	
4. פְּתוֹלֵאמְיוֹס- מצרים ופלסטין	
5. אנטיגונוס- חלק קטן מאסיה הקטנה	

הממלכה הסלאוקית נגד בית תלמי

פלסטין הייתה תחת שלטונו של תלמי במשך 100 שנה	301
אנטיוכוס אפיפאנס	175-163
רצה להלנין יהודים, הקים גימנסיה	
מזבחות פגאניות בנויות; כוהנים התייחסו לרעה	
הוג נהרג על המזבח על ידי אנטיוכוס אפיפאנס. יש הרואים בכך תועבה של שממה.	13 לדצמבר, 168
מתתיהו הכהן והבנים מורדים. מתתיהו נהרג. יהודה משתלט.	167
יהודה המכבי מנהל מלחמת גרילה מוצלחת.	
בית המקדש הוקדש מחדש	25 לדצמבר, 165

שליטים

מדיה	בבילון
נבופלאסר נפטר ("נבו, הגן על השמש")	626-605
625-585	
סירזארס	
נבוכדנצר השני	605-562
("נבו, הגן על הגבול")	
585-550	
אסטיאגס	
אמל מרדוך 550	562-560
כורש השני	
לאבאסקי מרדוך	556
מבואיד	556-539
בלשאצר	
Gobiyas	-539

הממלכה האחמנית

כורש השני (538 השלטון השולט במדו-פרסית שנקרא אימפריה אחמנית)	550-530
כנבוזי השני (מצרים וקפריסין מתווספות)	530-522
גאומאטה או פסאודו, סמרדיס (שלט 6 חודשים)	522
דָרְיֹוֹשׁ הראשון (ווישטספה)	522-486
חֶשְׂיָאֲרֶשׁ הראשון (בעלה של אסתר)	486-465
ארתחששתא הראשון (עזרא ונחמיה בארץ ישראל)	465-424
חשיארש השני	-423
דרייוש השני	424-404
ארתחששתא השני	404-359
ארתחששתא השלישי	359-338
ארתחששתא הרביעי	338-336
דרייוש השלישי	336-331

ייון

פיליפוס השני מלך מוקדון	359-336
אלכסנדר הגדול	336-323
האלופים מחלקים את האימפריה	-323
1. קסנדרוס- מוקדון	
2. ליסימכוס- סוריה	
3. סלאוקוס הראשון- סוריה ובבל	
4. פְּתוֹלְאֵמְיוֹס- מצרים	
5. אנטיגונוס- אסיה הקטנה (נהרג בשנת 301 לפני הספירה)	

התלמים שלטו בפלסטין, אך בשנים 175 - 163 השליטה עברה לידי הסלאוקידים
175-163 אנטיוכוס הרביעי אפיפנס, השליט הסלאוקי השמיני

* תאריכים ושמות נלקחו בעיקר מ"היסטוריה של ישראל" מאת ג'ון ברייט, עמ' 461-471.

מלכי המלוכה המחולקת

מלכי יהודה (דברי הימים א' פרק ג' 1-16; מתי א' 6-11)					מלכי ישראל				
שמות ותאריכים	עפ"י BRIG T	עפ"י YOUNG	עפ"י HARRISON	מיקום בכתובים	שמות ותאריכים	עפ"י BRIG HT	עפ"י YOUN G	עפ"י HARRIS ON	מיקום בכתובים
רחבעם	922-915	933-917	931/30-913	מלכים א' י"א 43- י"ב 27; י"ד 21- 31 דברי הימים א' ט' 31-י"ב 16	ירבעם בן נבט	922-901	933-912	931/30-910/09	מלכים א' י"א 26-40; י"ב 12-י"ד 20
אביה (אביג'אם)	915-914	916-914	913-911/10	מלכים א' י"ד 31- ט"ו 8					
אסא	913-873	913-873	911/10-870/69	דברי הימים א' י"א 22, 20	נדב	901-900	912-911	910/09-909/08	מלכים א' י"ד 20; ט"ו 31-25
				מלכים א' ט"ו 8-30; ט"ז 8, 10, 29, 23, 41; ירמיה, 43, 46, מ"א 9	בעשא	900-877	911-888	909/08-886/85	מלכים א' ט"ו 16- ט"ז 7; מלכים ב' ט' 9
יהושפט	873-849	873-849	870/69-848	מלכים א' ט"ו 24; כ"ב 1-51					דברי הימים ב' ט"ז 1-6 ירמיה מ"א 9
				מלכים ב' ג' 1- ח' 12-19; דברי הימים א' ג' 10	אלה	877-876	888-887	886/85-885/84	מלכים א' ט"ז 14
				דברי הימים ב' י"ז 1-כ"א 1	זמרי (גנרל) (צבאי)	876-869	887-877	885/84-874/73	מלכים א' ט"ז 9- 20 מלכים ב' ט' 31 מלכים א' ט"ז 15- 28 מלכים ב' ח' 26 מיכה ז' 16
יהורם (יורש עזר)	----- ----	----- ---	853-848	מלכים א' כ"ב 50 מלכים ב' א' 17; ח' 16; י"ב 18	עמרי (גנרל) (צבאי)				
יהורם (יורם)	849-842	849-842	848-841	דברי הימים א' כ"א 1-20					
אחזיה	842	842	----- ----	מתי א' 8 מלכים ב' ח' 24- ט' 29	אחאב	869-850	876-854	874/73-853-852	מלכים א' ט"ז 29- כ"ב 40
				דברי הימים ב' כ"ב 1-9	אחזיה	850-849	854-853	853-852	מלכים א' כ"ב 40, 41, 49, 51-53 דברי הימים ב' י"ח 9, 1-3

עתליה	842-	842-	841-835	מלכים ב' ח' 26; ו"א 1-20					
(מלכה)	837	836		דברי הימים ב' כ"ב 2- כ"ג 21	יהורם (יורם)	849- 842	853- 842	852-841	מלכים ב' א' 17; ג' 1-27; ח' 16-ט' 29
יואש (יהואש)	837- 800	836- 797	835-796	מלכים ב' ו"א-2 3; ו"ב 1-21 דברי הימים ב' כ"ב 11-12; כ"ד 1-27	יהוא (גנרל צבאי)	842- 815	842- 815	841- 814/13	מלכים א' י"ט-16 17 מלכים ב' ט' 1-י' 36; ט"ו 12 דברי הימים ב' כ"ב 7-9 הושע א' 4

מלכי יהודה (דברי הימים א' פרק ג' 1-16; מתי א' 6-11) [המשך]					מלכי ישראל (המשך)				
שמות ותאריכים	עפ"י BRIGHT	עפ"י YOUNG	עפ"י HARRISON	מיקום בכתובים	שמות ותאריכים	עפ"י BRIGH T	עפ"י YOUN G	עפ"י HARRISON	מיקום בכתובים
אמציה	800-783	797- 779	796-767	מלכים ב' י"ב 21; י"ד 1-22 דברי הימים ב' כ"ה 1-28					
(Uzziah שיתוף- יורש עֶצֶר)	----- ---	----- ---	791/90- 767	מלכים ב' י"ד 21; ט"ו 1-7	יהואחז	815- 801	814-798	814/13- 798	מלכים ב' י' 35; י"ג 1-9
עוזיהו (עזריה)	783-742	779- 740	767- 740/39	דברי הימים ב' כ"ו 1-23 הושע א' 1; עמוס זכריה י"ד 5	יהושע	801- 786	798-783	798- 782/81	מלכים ב' י"ג-9 25, 13 דברי הימים ב' כ"ה 17-25 הושע א' 1; עמוס א' 1
יותם (יורש עצר)	750-742	----- ---	750- 740/39	מלכים ב' ט"ו 7, 38-32	(רבי ירמיה השני יורש עצר)	----- ---	----- ---	793/92- 782/81	מלכים ב' י"ג-13; י"ד 16, 23-29 הושע א' 1
יותם	742-735	740- 736	740/39- 732/31	דברי הימים א' ה' 17 דברי הימים ב' כ"ו 23-כ"ז 9 ישעיה א' 1; ז' 1 הושע א' 1; מיכה א' 1	ירבעם השני	786- 746	783-743	782/81- 753	עמוס א' 1; ז' 9-11
אחז (יורש עצר)	----- ---	----- ---	744/43- 732/31	מלכים ב' ט"ו 30- ט"ז 20 דברי הימים ב' כ"ז 9 - כ"ח 27	זכריה	746- 745	743	753-752	מלכים ב' ט"ו-8 12
אחז	735-715	736- 732/31-	732/31-	ישעיה א' 1; ז' 1; י"ד 28; ל"ח 8	שלום	745	743	752	מלכים ב' ט"ו 10, 13-15
					מנחם	745-	743-737	752-	מלכים ב' ט"ו 14, 16-22

		728	716/15			738		742/41	
מלכים ב' ט"ו-23 26	742/41- 740/39	737-736	738- 737	פקחיה	הושע א' 1; מיכה א' 1	729- 716/15	----- ----	----- ----	(חזקיהו יורש עצר)
מלכים ב' ט"ו-27 31; ט"ז-5 דברי הימים ב' כ"ח 6; ישעיה ז' 1	740/39- 732/31	736-730	737- 732	פקחיה	ישעיה א' 1; ל"ו 1- ל"ט 8 הושע א' 1; מיכה א' 1 מתי א' 9-10	716/15- 687/86	715-687	727- 699	חזקיהו
מלכים ב' י"ז-18	732/31- 723/22	730-722	732- 724	הושע	מלכים ב' כ' 21- כ"א 18; כ"ג 12, 26; כ"ד 2	696/95- 687/86	----- ---	----- ---	(מנשה יורש עצר)
לפני 722 הספירה	722 לפני הספירה	722	724	נפילת השומרון לאשור	דברי הימים ב' ל"ג 33- ל"ג 20 ירמיה ט"ו 4; מלכים ב' כ"א-18- 26	687/86- 642/41	687/86- 642	698- 643	משנה
מלכים ב' י"ז-2 1 מלכים א' י"ג 2-3	642/41- 640/39	643- 641	642/41- 640/39		דברי הימים ב' ל"ג 20-25 ירמיה א' 2; צפניה א' 1 מלכים א' י"ג 2-3	642/41- 640/39	642-640	643- 641	אמון

המשך) מלכי יהודה				המשך) מלכי ישראל					
שמות ותאריכים	עפ"י BRIG T	עפ"י YOUNG	עפ"י HARRIS ON	מיקום בכתובים	שמות ותאריכים	עפ"י BRIGHT	עפ"י YOUNG	עפ"י HARRIS ON	מיקום בכתובים
יאשיהו	610-609	640-609	640/39-609	מלכים ב' כ"א 24; כ"ב 1- כ"ג 30 דברי הימים ב' ל"ג 25- ל"ה 27 ירמיה א' 2; צפניה א' 1 מתי א' 10-11					
יהואחז	609 (3 חודשים)	609	609	מלכים ב' כ"ג 30-34 דברי הימים ב' ל"ו 1-4					
יהויקים	609-598	609-598	609-597	מלכים ב' כ"ג 34- כ"ד 6, 19 דברי הימים ב' ל"ו 8-4 ירמיה א' 3; כ"ב 18-23; כ"ה 1; כ"ו 1; כ"ז 1; ל"ה 1; ל"ו 1 דניאל א' 1-2					
יהויכין	598/97 (3 חודשים)	598	597	מלכים ב' כ"ד 6, 17-8; כ"ה 27-30 דברי הימים ב' ל"ו 8-9 ירמיה נ"ב 31; יחזקאל א' 2					
צדקיהו	597-586	598-587	597-587	מלכים ב' כ"ד 17- כ"ה 7 דברי הימים ב' ל"ו 10-11 ירמיה א' 3; כ"א 1-7; כ"ד 8-10; כ"ז 1; ל"ב 4-5; ל"ד 1-22; ל"ז 1- ל"ט 7; נ"ב 1-11					
נפילת ירושלים על ידי בבל	586 B.C.	587 B.C.	587 B.C.	איכה					

The Mysterious Numbers of Hebrew Kings, E. R. Thiele
לדיון מועיל על בעיות בנושא תאריכים/שנים ראו .Thiele

הצהרה דוקטרינרית

אני לא מייחס כל כך חשיבות להצהרות או עקרי אמונה. אני מעדיף לעמוד על הכתובים. עם זאת, אני מבין הצהרת האמונה תספק לאלה שאינם מכירים אותי דרך להעריך את נקודת המבט המקראית שלי. בימנו ישנם כל כך הרבה שגיאות תיאולוגיות, להלן סיכום קצר של התיאולוגיה שלי.

1. הכתובים, הן הברית הישנה והן החדשה, הם דבר אלוהים הנצחי, מלא בהשראה וסמכות. זוהי ההתגלות של אלוהים שרשמה על ידי בני אדם תחת מנהיגות על טבעית. זהו המקור היחיד של אמת ברורה על אלוהים ועל המטרות שלו. זהו גם המקור היחיד לאמונה פרקטית עבור הקהילה שלו.
2. יש רק אלוהים אחד שהוא נצחי, בורא, וגואל. הוא היוצא של כל הדברים נראים ובלתי נראים. הוא גילה את עצמו כאלוהים אוהב ואכפתי אם כי הוא גם הוגן וצדיק. הוא גילה את עצמו בשלוש ישויות נפרדות: אב, בן ורוח הקודש; נפרדות, עם זאת זהות וכולן אחת.
3. אלוהים הוא בשליטה. יש גם תוכנית נצחית עבור הבריאה שלו וגם תוכנית ממוקדת המאפשרת רצון חופשי. אלוהים יודע הכל ושום דבר לא קורה בלי הרשות שלו, עם זה הוא הוא מאפשר לדברים לקרות הן בין מלאכים והן בין בני אדם. ישוע נבחר על ידי אלוהים וכל המאמין בישוע עומד בו. למרות שאלוהים יודע הכל לבני האדם אין גורל שנקבע מראש. כל אחד אחראי למעשים ומחשבות שלו.
4. בני האדם, אם כי נבראו בצלם אלוהים וללא חטא, בחרו למרוד באלוהים. למרות שהפיתוי הגיע מגורם על טבעי, אדם וחווה היו אחראים לבחירה שלהם. המרד שלהם השפיע על האנושות ועל הבריאה. כולנו זקוקים לחסד ורחמי אלוהים עבור המצב החברה שלנו והמצב הפרט.
5. אלוהים נתן את הדרך לשיקום עבור העולם החוטא. ישוע המשיח, בן האלוהים, הפך לאדם, חיי חיים ללא חטא, ובאמצעות מותו, שילם את המחיר על החטא של בני האדם. הוא הדרך היחידה לשיקום והתחברות עם אלוהים. אין דרך אחרת לקבל ישועה רק דרך אמונה בישוע.
6. כל אחד מאתנו חייב לקבל באופן אישי את ההזמנה של אלוהים, הזמנה לקבל סליחה ושיקום בישוע. עלינו לבחור לבטוח בהבטחותיו של אלוהים דרך ישוע ולעזוב כל חטא ידוע בחיינו.
7. כאשר אנחנו בטוחים במשיח וחוזרים בתשובה אנחנו מקבלים סליחה על הכל. עם זאת, העדות ליחסים החדשים עם המשיח היא שינוי, ואורח חיים שונה. המטרה של אלוהים עברו בני האדם היא לא רק שהם יגיעו לגן עדן יום אחד אלא שהם יחיו בצלם המשיח בהווה. מי שנושע באמת, אם כי חוטא מדי פעם, ימשיך לחיות באמונה וחזרה בתשובה במהלך החיים.
8. לרוח הקודש אפשר גם לקרוא "ישוע נוסף". הוא נוכח בעולם בשביל להוביל את האבודים למשיח ולפתח אורח חיים בצלם המשיח אצל הנושעים. מתנות הרוח ניתנות בישועה. המתנות ניתנות בשביל לתת חיים ושרות לגוף המשיח, הקהילה. המתנות מונעות על ידי פרי הרוח והן ביסודן העמדות והמניעים של ישוע. הרוח פעילה בימינו כפי שהייתה פעילה בתקופת המקרא.
9. האב שם את ישוע המשיח לשופט על כל הדברים. הוא יחזור לכדור הארץ כדי לשפוט את כל בני האדם. כל מי שהאמין בישוע שמם נכתב בספר החיים והם יקבלו גוף החדש בשובו. הם יהיו איתו לנצח. עם זאת, אלה שסירבו להזמנה של אלוהים הם יופרדו לנצח מהתחברות עם אלוהים השילוש. הם יורשעו יחד עם השטן ומלאכיו. תיאולוגיה זו היא שלמה או יסודית אבל היא מטעמי ליבי. אני מתחבר למשפט הבא:

"הדבר הבסיסי-אחדות, הדבר המשני-חופש, והכי חשוב- אהבה."